

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
חמישי

היכל
תשיעי

אגרות-קודש

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

וצוקל"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

כרך ד

תשי"א

הועתק וחוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ז

הוצאה שלישית

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, ניו

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושבע לבריאה

IGROIS KOIDESH

Volume IV

Copyright © 1987

Second Printing 1996

Third Printing 1997

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form, without prior permission, in writing, from the publisher.

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

Schneerson, Menahem Mendel, 1902-1994

Igrot-Kodesh.

(Kovets Shalshet ha-or; hekhal 9., sha'ar 5.)

(sifriy. Otsar ha-Hasidim, Lyubavitsh)

Title on t.p. verso: Igrois Koidesh.

Includes bibliographical references and index.

Contents: Kerekh 1. 688-704. ...Kerekh 4. 721.

1. Schneerson, Menahem Mendel, 1902-1994—Correspondence.

2. Habad. 3. Rabbis—Correspondence. I. Title. II. Title: Igrois Koidesh. III. Series: Kovets Shalshet ha-or' hekhal 9., sha'ar 5.

IV. Series: Sifriyat Otsar ha-Hasidim, Lyubavitsh.

BM198.S33528 296.8'33 87-16855.

ISBN 0-8266-5800-8 (set)

ISBN 0-8266-5804-0

Manufactured in the United States of America

בס"ד.

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו בזה כרך רביעי מסדרת
אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א, שבו אגרות שנת תשי"א.

בראש הספר באים:

(א) מבוא.

(ב) צילום כתי"ק של כמה מהאגרות.

(ג) מפתח האגרות.

ובסופו:

(א) מפתח ענינים.

(ב) מפתח מוסדות וארגונים.

(ג) מפתח אנשים.

(ד) מפתח מקומות.

כן נוספו, ציונים והערות בשוה"ג**.

כל הנ"ל נערך ע"י הרה"ת ר' שלום דובער ש"י לוי.

מערכת „אוצר החסידים"

וא"ו תשרי שנת תשמ"ח, תהא שנת חירות משיח

ברוקלין, נ"י.

(*) עד עתה יצאו לאור בסדרה זו 22 כרכים: אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר הזקן, כ"ק אדמו"ר האמצעי
וכ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק, נדפסו (בכרך אחד) בשנת התש"מ. אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר מוהר"ש נ"ע,
ומילואים לכרך הנ"ל — בשנת התשמ"א. אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע (שני כרכים) בשנת
התשמ"ב. כרך ג — בשנת התשמ"ז. כרכים ד-ה — בשנת תשמ"ז. אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע,
כרכים א-ה — בשנת התשמ"ג. כרכים ו-י — בשנת התשמ"מ. כרכים יא-יב — בשנת התשמ"ה. אגרות-
קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א, כרכים א-ג — בשנת תשמ"ז.
(**) כדי להבדיל בינם לבין הערות כ"ק אדמו"ר שליט"א, באות הערות העורך באותיות קטנות יותר
ושונות מהפנים.

מפתח כללי

3		פתח דבר
5		מבוא
10		צילומי כתי"ק
13		מפתח האגרות
א		אגרות קודש
תקיא		מפתח ענינים
תקכג		מפתח מוסדות וארגונים
תקכה		מפתח אנשים
תקכט		מפתח מקומות

מ ב א

לפנינו כרך רביעי מסדרת אגרות קודש מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א, שבו 459 אגרות שנכתבו במשך שנת תש"א*.

השינוי בתוכן, בסגנון ובכמות אגרות הכרך הזה מאגרות הכרכים הקודמים, נראה מיד בעין ראשון:

(א) הכרך הזה הוא הכרך הראשון שכולל אגרות שנה אחת בלבד ויש בו מספר אגרות הגדול בהרבה משלש הכרכים הקודמים.

(ב) בשעה ששלש הכרכים הקודמים, הנושאים העיקריים שבהם הם שקו"ט בכל חלקי התורה וענייני עסקנות הכלל, הנושא העיקרי שבכרך שלפנינו הוא מתן עצות והוראות פרטיות לאנשים מכל החוגים ברחבי תבל.

נכון יותר לומר שכבר בשנת תש"י התחיל הסוג הזה האחרון של האגרות: מיד לאחר הסתלקות כ"ק חותנו אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע ביו"ד שבט תש"י התחילו אנשי פונים אליו בשאלות עצות וברכות בכל עניניהם, כמסופר במבוא לכרך הקודם.

השאלה הראשונה שנדפסה היא מהחודש הראשון שלאחר ההסתלקות, שבה שאל המשפיע הרה"ח ר' ניסן נמנוב איך לסדר את חתונת בתו וכ"ק אדמו"ר משיב לו שיש לזה רמז במאמר שמסר כ"ק חותנו אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע ליום הסתלקותו.

שאלות ותשובות אלו הלכו והתרכו מחדש לחודש בשנת תש"י ויותר מזה בשנת תש"א, עד אשר סוג אגרות זה הוא רובו של הכרך שלפנינו.

רק חלק מהאגרות שבארכיון נמסרו לדפוס, תוכן רוב האגרות הוא פרטי, ואינו שייך להדפסה. אך די בחלק זה שנמסר לדפוס לראות איך שלכל שאלה ושאלה, בין אם היא בעניני בריאות או פרנסה ובין אם היא בעניני עבודת ה', מוצא כ"ק אדמו"ר שליט"א הוראה מהתורה בכלל ומתורת החסידות בפרט.

כל אחד ששואל שאלה פרטית בענינו משיב לו כ"ק אדמו"ר שליט"א על השאלה, ויחד עם זאת מעוררו להוספה בלימוד התורה, עבודת ה', נתינת צדקה והפצת התורה והיהדות.

(* בתאריך אגרות הקיץ רגיל לכתוב, "תש"א" — ע"פ האמור באגרות חתקבו: בברכה שתקויים בעגלא דידן קריאת שבת זה כי תשא את ראש בני ישראל, בשנת תישא, כי יש אם למקרא ונקרא מלא.

לפעמים דרש נושא האגרת. להשמיט את תוכן השאלה הפרטית ולהשאיר ממנה רק את החלק שבו מעורר להוספה בלימוד התורה ועבודת ה'.

קונטרסים

כבשנה הקודמת כך גם בשנה הזאת הכין כ"ק אדמו"ר שליט"א קונטרסים רבים לדפוס. עיקרם מאמרי ושיחות כ"ק חותנו אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע. שנדפסו לאח"ז בספר המאמרים תשי"א, סה"מ תש"ט ולקוטי דבורים ח"ד. גם יצאו לאור בשנה זו קונטרסים של שיחותיו הקדושות שדיבר בעת ההתעוררות. לאחר שהחזיר היה רשמו. היה מגיהו כ"ק אדמו"ר שליט"א ומפיצו בצירוף לאגרותיו. כמו כן הו"ל קונטרסי מאמרים של הנשיאים שלפני זה. לכל קונטרס הוסיף פתח דבר שבו הוראה מיוחדת בעבודת ה' ודרכי החסידות. כמו"כ הוסיף לכל קונטרס מכתב לואי, שנשלח בצירוף לקונטרס לאנשים שונים ולקיבוצי אנ"ש.

אודות הקונטרסים האלו והמכתבים המצורפים להם כותב כ"ק אדמו"ר שליט"א באגרת (תתכג) י"ג כסלו:

טרוד אני ביותר, ובפרט בזמנים אלו, מפני ההכנה לדפוס של קונטרס לכ' חשון (לאדמו"ר מהורש"ב נ"ע), לכ"ה חשון המוסג"פ והקונטרס ל"ט כסלו הבע"ל, וכן בהגהת הר"ד רשבת פ' בראשית אשר בטח קיבל במערו, ושל שבת פ' לך המוסג"פ.

באגרת (תתכז) יז כסלו:

מצד רוב הטרדות אין הזמן גרמא לבוא במענה על מכתבים תיקף בקבלתם, וגם לא באריכות הראוי. ובמדה ידועה הנני משתדל לענות על הצד השווה שבשאלת כמה מכתבים המתקבלים בזמני ההתעוררות בשבת מברכים וכיו"ב, וגם כת"ר בטח ימצא מענה על איזה משאלותיו בהקדמותי להקונטרסים היוצאים לאור, וכן בהר"ד משבת פ' בראשית ופ' לך המוסג"פ.

כעין זה כותב גם באגרת תתכג ה"ל (ראה גם אגרת תתל):

על כמה מדבריו במכתביו אלי — ימצא מענה בהר"ד רש"פ בראשית ולך.

ובאגרת (תתג) ה' טבת:

להוי ידוע שאם מעני מתאחר לבוא, אין זה אלא מחמת רוב הטרדות אשר סבבוני, ואשר הולכות ומתרבות מיום ליום, ובפרט ההכנה לדפוס של המאמרים והשיחות הדורשת מנוחת הנפש והתעמקות המחשבה, אשר

אינם באים אלא על ידי יגיעה אף קענען אפריסן זיך מהענינים המטרידים שבכל יום ויום. ולפעמים קשה להחליט מה קדם יותר, אם לענות לפב"פ על שאלתו הפרטית, אבל הנוגעת לו בפנימיות, או להשתמש בזמן להוציא לאור מאמר ושיחה, שאף שהוא ענין נוגע לרבים אבל עם כל זה הרי ישנם כמה מאמרים ושיחות שכבר יצאו לאור ועדין לא למדום לתכליתם. וקשה להכריע בשאלה זו.

קבלת הנשיאות

ב'היום יום' כתחלתו, ב'קיצור תולדות כ"ק אדמו"ר שליט"א' מסופר:

תשי"א יו"ד שבט מקבל הנשיאות. אומר המאמר הראשון ד"ה באתי לגני.

כבר בקיץ תש"י ביקשוהו אנ"ש לאמר חסידות. כמסופר בקטעי יומן שבשכונת 'כפר חב"ד' גליונות 12; 13:

ז' אייר ה'תש"י

נבנסו להרמ"ש שליט"א כמה אברכים . . ביקשו ממנו לדבר חסידות, וענה: שזה יהיה שינוי מכמו ע"ע. ביקשו ממנו לחזור דרשים של הרבי הריי"ץ, ענה: שזה ג"כ שינוי.

כ' סיון ה'תש"י, ברזקלין

ביום ב' רחג השבתות התועד עם כל הנאספים . . באמצע ההתועדות בקשו זקני החסידים שיאמר חסידות וסירב בזה אבל אמר: זה לא חייב להיות דוקא עכשיו זה יכול להיות פעם אחרת.

לקראת יום המיועד יו"ד שבט כבר היה ברור לכולם שכ"ק אדמו"ר יקבל את הנשיאות. בהזמנה שנשלחה מאת ועד המסדר לאנ"ש נאמר:

ב"ה ברזקלין נ"י.

כבוד ידינו הנכבד:

יום ההילולא של הוד כ"ק אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ, יו"ד שבט הבע"ל — מתקרב ובא. לזה הגנו מציעים ומעוררים לכל אנ"ש לבוא ליום הקדוש הזה הנה, להתאסף יחד להתחזק ולהעמיד את הענין של חסידים וחסידות חב"ד על מצב ראוי תכון כפי יכולתנו, ולהתפלל על אהל כ"ק אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ, שיעורר רחמים עלינו ביום עליית

נשמתו הק' שיעזור לנו הש"י להביא את הענינים לפועל כפי הכוונה האמיתית, ויהי' לנו מנחם ומשיב נפשינו עד ביאת משיח צדקנו בב"א.

כאו"א מאתנו מבין רצינית הענין איך שזה נוגע לנפשינו ממש לנו ולב"ב הן בגשמיות והן ברוחניות, ובודאי ישתדל לבוא בעצמו ולעזור גם את חבריו וידידיו לבוא, ולא יתחשבו עם שום מניעות ועיכובים.

והש"י יזכנו ללכת בדרך הטוב והאמת ויסיר כל ההעלמות וההסתרים מבית ומחוק, והכל על מקומו יבוא בשלום בחסד וברחמים בגו"ר. הועד

באותה שעה עדיין לא באה הסכמה רשמית מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א לקבל את נשיאות חב"ד. לכן לא יכל הועד לפרש פרט עיקרי זה, והסתפקו ברזו המפורש „ויהי' לנו מנחם ומשיב נפשינו עד ביאת משיח צדקנו בב"א" כדי שיהיה ברור לכולם למה ועל מה נאספים. בבוקרו של יו"ד שבט הופיעה מודעה מהועד הזה בעתון 'טאג מארגן זשורנאל' (צילומי בשכונתון 'כפר חב"ד' גליון 274):

ב"ה אין ענטפער אויף די פיעלע אנפראגען וועגען דעם סדר פון ערשטן יאהרצייט פון ליובאוויטשער רבין כ"ק אדמו"ר הרה"ק ר' יוסף יצחק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע וואס פאלט אויס היינט אווער יו"ד שבט, טיילען מיר מיט

◆ [מארגען מיטוואך] וועט דאווענען דער מנין פון רבין כ"ק אדמו"ר הרמ"ש שליט"א תפלת שחרית.

◆ נאכן דאווענען ארום 12 אזייגער, וועט מען ארויספאהרען פון 770 איסטערן פארקוויי ברוקלין, מיט ספעציעל אראנגזשירטע באסעס צום אהל פון כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע וואס געפינט זיך אויף אלד מאנטיפיארע סעמעטערי.

◆ מארגען, מיטוואך, אכט אזייגער אין אווענט, וועט פארקומען לכבוד די הילולא א התעודות מיט'ן רבין שליט"א אויף 770 איסטערן פארקוויי, ברוקלין, נ"י.

א סדר התנהגות פרטי פאר'ן מעת לעת פון יאהרצייט איז ארויסגעגעבען געווארען אין א בריוו פון רבין שליט"א הועד

ועל ההתעודות הזאת ואמירת המאמר הראשון ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א מסופר בקטעי יומן שבשכונתון כפר חב"ד גליון 18:

ליל ה' פ' יתרו, י"ח שבט ה'תשי"א, ברוקלין נ"י.

אכתוב כעת קצת אודות יום ההילולא הראשון י' שבט ה'תשי"א. לאחר איזה זמן כשידבר, קם אחד מהחסידים הזקנים ואמר בקול רם: השיחות הם טוב מאד אך הקהל מבקש מאמר חסידות! כל הקהל שתקו והביטו אל כ"ק אדמו"ר שליט"א. בשעה עשר וארבעים דקות אמר: במאמר שניתן ליום . .

גולת הכותרת של ההתעודות הזאת היא ההכרזה שלאחרי אמירת המאמר (לקו"ש ח"ב ע' 505):

איצטער הערט זיך איין אידן! בכלל ביי חב"ד האט מען געמאנט אז מען דארף אליין טאן, ניט פארלאזן זיך אויף די רביים, וואס דאס איז דאך דער הפרש צווישן פוילן און חב"ד . . איך זאג זעך ניט אפ ח"ו פון העלפן, העלפן וויפל מען וועט קענען אבער הכל בידי שמים חרץ מיראת שמים.

בתוכן דומה כותב בט"ו שבט, אל ר' אברהם דוכער קרעמער, אחד מעסקני חב"ד בנ"י, במענה למברק איחולים לכבוד קבלת הנשיאות (תחצה):

אייער טעלעגראם האב איך ערהאלטן, און איך דאנק אייך פאר די גוטע וואונשן וואס איר דריקט אין איר אויס. עס איז מיר באזונדערס אנגעלעגט אייער אויסדרוק פון דער האפנונג, אז דאס וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע ועב"י האט מייסד געווען וועט אויך ווייטער זיין בהצלחה. זעלבסטפארשטענדליך, אז כדי אז די דאזיקע ארבעט זאל קענען אנגיין בהצלחה, דארף מען האבן די מיטארבעט . . כדי אז יעדער איינער פון אונז און אלע צוזאמען זאל קענען ממשיך זיין די ארבעט פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצ"ל בהחזקת היהדות והפצת התורה בכלל, ותורת החסידות בפרט.

היו כאלו שבעת שמסרו לו את כתב ההתקשרות וההכתרה השיב להם שלא יהיה הדבר קל בעיניהם. כך השיב לאחד ששלח לו כתב התקשרות כאמצע קיץ תשי"א (אגרת א'קעה):

בנוגע להכתב ששלח, הנה כבר אמרתי בנדון זה, שאם בכלל אמרו ח"ל לא שררה כו' אלא עבדות, שזהו בכל המינים שבישראל, הרי עאכ"כ בנדון זה, שזהו ענין הקשור בנר"ן ח"י וגם בעצם הנפש (וכידוע שאפי' ח"י הם שמות שנקראו לה ולא העצם) ובמילא שטעלט מען איין אין קאן, הן הכותב והן מקבל הכתב, כו'.

ויה"ר שכולנו יחד כאו"א לפי מעמדו ומצבו נזכה לקיום שליחותנו
בעלמא דין מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף והרחבה אמיתית.

* * *

רוב האגרות שבכרך זה הן מארכיון המזכירות. האגרות הוכנו מתוך הארכיון
ע"י המזכיר הרה"ח שלום מענדל שי" סימפסון.

פיענוח שם המשפחה של מקבל האגרת הוא בד"כ ע"פ הרשום בגליון העתק
המזכירות.

כיון שרוב האגרות הן מהעתק המזכירות, לכן לא נסמן מקורן בשולי הגליון.
אלא אם כן מקורה אחר, או שכבר נדפסה האגרת.

שלום דובער ב"ר ישראל יהודה לוין

— • —

די כנה צמדיו דאגתיו אל-יאל
אענה דהרב סג"ס סאטמאר ואל. ועד
השאר אענו, ל"ו, דעל העל.
דיח יופיע אל חצו את סג האל.

נדפסה לקמן - אגרת תתכג

כִּהֵן שְׁהֵן מֵאֵל, תִּשְׁמֵה.
דְּרִינֵין נ. י.

בְּרַחֲמֵי וּבְרַחֲמֵי הוֹמָה אֵינִי נֹאֵץ
וְטוֹ אֵט' אֵה וְרֵט שִׁי הוֹי

שְׁוֹם וּדְרִיכָה

אֶלֶּמֶת הַשֶּׁמֶת הַחֲדָשָׁה, הַחֲדָשָׁה עֵינֵינוּ וְעַל כֵּן יִשְׁמֵה אֶלֶּמֶת
וְאֶלֶּמֶת, בְּלֵן תֵּה אֶלֶּמֶת דְּרִיכָה, דְּרִיכָה כְּתִיבָה וְאֶלֶּמֶת אֶלֶּמֶת
אֶלֶּמֶת אֶלֶּמֶת וְאֶלֶּמֶת דְּרִיכָה וְאֶלֶּמֶת אֶלֶּמֶת, רִיכָה כְּתִיבָה
רִיכָה וְאֶלֶּמֶת אֶלֶּמֶת דְּרִיכָה אֶלֶּמֶת, וְדִיכָה אֶלֶּמֶת חֲסִידוֹת
צַר יוֹה שְׁחִי-גִטִּל אֶלֶּמֶת הַלֵּךְ וְאֶלֶּמֶת רִיכָה
דְּרִיכָה אֶלֶּמֶת רִיכָה

נדפסה לקמן - אגרת א'רכב

מ פ ת ח

תש"א

א	הכתרת המלך, קביע בשמחה	מריה משה פרגר	עריה	תשטו
ב	חנוך הכנים — א"א לשנות כשרוצים		עריה	תשטז
ג	תשרית ותשריע		ערב שבית	תשטח
ד	תשריע	כללי-פרטי	ערב שבית	תשטט
ו	פעולות אדמו"ר גודלות	מריה יעקב וויינשטיין	ר' תשרי	תשע
ז	חזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם	מריה שמעון שוקין	ר' תשרי	תשעא
ח	פתגם אדה"ז: דער אויבערשטער גיט גשמיות כ"ר	מוהרמ"ז חייטובסקי	ר' תשרי	תשעב
ט	זמן — המשך או מפסקי. יום ולילה	מריה ירוחם ליינר	ד' תשרי	תשעג
י	כינוס חיי אלול	מריה גרשון חן	ד' תשרי	תשעד
י	עקרת הבית — אחריות וכחות	שרה ולאה מושקוביץ	ד' תשרי	תשעה
יא	חנוך		ד' תשרי	תשעו
יג	אהבת האב לבן בגשמיות ובחנוך		ד' תשרי	תשעז
יג	לשכת חשאים		עיוהכ"פ	תשעה
יד	אמירת חזק חריק		בין כסא לעשור	תשעט
	יצי"מ קרי"ס וסוכה בעבודה. אושפיזין חסידיים		מחרת יוה"כ	תשפ
יד				
טז	ריה יוה"כ סכות ושמע"צ — אחדות שמחית — שעשועי המלך בעצמותו.	כללי-פרטי	י"ג תשרי	תשפא
יח	הכרות יעקב הלך לדרכו יוקר הזמן בשמחית. יעקב הלך לדרכו.		ערב חה"ס	תשפב
יט	שמחת שמחית ושמחת יו"ט	כללי-פרטי	חווהמ"ס	תשפג
כא	חתית. ראו גידולים שגידלתי		שלהי תשרי	תשפד
	עבודתו במרוקו. ספרים לספרי"א לא להרגיש בדידות. אתרוגים. שאלה בבה"ז	מריה מיכאל ליפסקר	ה' מ"ח	תשפה
כב	משלוח ספריו לספרי"א. פתגם אדה"ז — מרא דאתרא	מריה מאיר אבוחצירה	ה' מ"ח	תשפו
כה				
כז	שכר מצוה — המצוה עצמה	מריה בנימין אבו	ה' מ"ח	תשפז
כח	נסיעת השריב לאירלאנד	מוהר"ש דווארקיץ	ה' מ"ח	תשפח
	כל ישראל ערבים — מל' מתיקות תערוכת ואחריות	מריה מענדל גלאט	ה' מ"ח	תשפט
כט	פתגם הה"מ — במה יזכה לבנים ע"י הכנסת אורחים		ה' מ"ח	תשצ
ל				
לא	כשה"ע עם אדמו"ר במרתף בסוכות ת"ש		ה' מ"ח	תשצא
לא	ילד דומה לאילן רך		ר' מ"ח	תשצב
לב	פתגם אדני"ע — התמימים נרות להאיר	מריה משה דולצין	ח' מ"ח	תשצג

לג	לך לך גוי לפרסם אלקותו. צדקה רוחנית	מורה משה בראכפילד	ח' מ"ח	תשצד
	מניעת העצבות. שמחה מעורר שמחה		ט' מ"ח	תשצה
לד	למע'			
לה	יום תעזבני יומים אעזבך		ט' מ"ח	תשצו
לה	ברכה למשתתפים	חגיגת בית רבקה	י"ב מ"ח	תשצז
לו	עבודתו במרסי	מוהרש"ז טייבל	י"ב מ"ח	תשצח
לו	סיום סדר מועד	בהכ"נ נוסח האר"י מונטריאל	ט"ז מ"ח	תשצט
מא	הפצת תומ"צ בארה"ב		ט"ז מ"ח	תת
	תהלים וצדקה — כלי שע"י תומשך		ט"ז מ"ח	תתא
מא	הברכה			
מב	מועדון לצעירים בביהכ"נ		ט"ז מ"ח	תתב
מג	התעסקות בטהרת המשפחה	מוהרי"י אונסדארפער	כ"א מ"ח	תתג
מד	נסיעה לשליחות		כ"ב מ"ח	תתד
	קריאת שם לבת ביום קריאה הסמוך		כ"ז מ"ח	תתה
מז	ללידה			
מח	הלימוד במוסד שתחת נשיאות הרבי		כ"ז מ"ח	תתו
נ	תפילין — שמירה לחיילים		כ"ז מ"ח	תתז
נ	זרוק חוטרא לאוירא אעיקרי קאי		כ"ז מ"ח	תתח
	לימוד באוניברסיטה. אי"א להפסיק		כ"ח מ"ח	תתט
נב	ההתקשרות			
נג	לפעול בתל' שלא יצטרך למלמד	מרת חנה גולדשטיין	כ"ח מ"ח	תתי
נד	זכרונותיו. התעסקות בעבודת החנוך	מוהרי"א גולדין	כ"ח מ"ח	תתיא
נו	מעלת ההתעסקות בחנוך		כ"ח מ"ח	תתיב
נח	להשתתף בבחירות לעיריות	ערי"ח כסלו מוהרש"י זיין	ערי"ח כסלו	תתיג
נח	הרואה קרי ביום הקדוש	ערי"ח כסלו		תתיז
נט	דיוק הל' יפוצו מעינותיך חוצה	ר"ח כסלו		תתטו
סא	משלוח טו"ת לטשעכאסלאוואקיע	מורה יוסף פליינער	ד' כסלו	תתטז
סב	יסוד הבנין עדי עד — תומ"צ		ז' כסלו	תתז
	שליחותו לקזבלנקה. הפצת המעיינות	מורה שלמה מטוסוב	ח' כסלו	תתיח
סג	חוצה			
סה	מניעת מרה שחורה		ח' כסלו	תתיט
	סידור התועדויות ב"ט כסלו. הפצת	אדמורי"ם	י' כסלו	תתכ
סו	המעיינות			
סז	עבודת החנוך כמרוקו. חנוך הבנות	מורה מיכאל ליפסקר	י"א כסלו	תתכא
סט	תפילין. תהלים. עבודת החנוך כמרוקו	מורה יעקב כץ	י"ג כסלו	תתכב
	טרדות ההכנה לדפוס. קבלת הנשיאות.	מורה שלום פויזנר	י"ג כסלו	תתכג
ע	לפעול על מגין			
	צירוף שם כתר תורה לישיבתינו. רשיון	מורה מיכאל ליפסקר	י"ז כסלו	תתכד
עא	כניסה לר"ש מטוסוב			
עב	מענות לשאלות פרטיות	תלמידי מקנאס	י"ז כסלו	תתכה
	ביאור אדמורי"ם מוהרי"צ על עמלים		י"ז כסלו	תתכו
עג	בתורה			

קליפה — העדר, ברור ונסיון, חגיגת	י"ז כסלו	תתכז
י"ט כסלו		
עז מניעת הריון	י"ז כסלו	תתכח
עו תמיכת מליח מחנ"י וקה"ת	ח"י כסלו	תתכט
עח מנהג ליל ר"ה. ס"ר אותיות לתורה.	כללי-פרטי	תתל
פ הספרים הנדפסים באשכנז		
פא שייכות מעמד לייט כסלו	מוהלוי"צ אייזנר	תתלא
פג החדר שפתחו	מוהרי"א גולדין	תתלב
פד שלימות האדם בדור שלישי	מוהרמ"ז פייגלין	תתלג
פו השכנת שלום. לא מצא כ"י אלא השלום		תתלד
פז גאולתו. קיום ההוראה. לשכת חשאים	מריה יצחק שפלט	תתלה
פח נוסח הברכה: חסיד יר"ש ולמדן		תתלו
פח אהבת ה', התורה וישראל תלויים זכ"ו.	מריה יחיאל זיסקינד	תתלז
פט השפעה על אחרים		
צ משרת מנהל בישיבה ועסק ספרים		תתלח
צא הבחירות. הערות לשרע אדה"ו	מוהרש"י זיין	תתלט
צב תמיכת המליח מחנ"י וקה"ת	רשיד רייטשיק ורייל פויזנר	תתמ
צג תמיכת המליח. עבודת החנוך במרוקו	ר"מ וועקטלער	תתמא
דא העברת הישיבה מת"א ללוד. אופן לימוד	מהרש"ח קסלמן	תתמב
דא"ח		
דז ספרי' לס' קה"ת באה"ק		תתמג
דז אספה לתמיכת המליח. להיות בנ"י.	מוהרש"ד רייטשיק	תתמד
זא ביריד שבט. הסתדרות אנ"ש בלאס		
זא אנגילס		
זח חנוכה — הדלקת בנ"י. גם בחוץ	כללי-פרטי	תתמה
זט הקביה מרפא ע"י הרופא		תתמו
ק קביעות שיעורים בדא"ח	מוהרע"ז סלונים	תתמז
קב ההגירה לארה"ב		תתמח
קג חייל של אדמור"ד מוהרי"צ נ"ע	מריה יעקב כ"ץ	תתמט
קד טרדות ההכנה לדפוס. קבי"ע בתורת	מריה ניסן נמנוב	תתנ
קד אדמור"ד		
קה כמה דיעות בסיום אמירת קדיש. חיזוק		תתנא
קה ההתקשרות		
קו הדיעות באמירת קדיש. הוספת משניות	כללי-פרטי	תתנב
קו תהלים וצדקה		
קו תשובה — אמירת תורה תהלים וזוהר.		תתנג
קט השפעה על ילדי ישראל		
קט הפצת דא"ח. תיקון לח"נ		תתנד
קי שנה ד' של התינוק — כל פריז קודש	מריה מאיר זרחי	תתנה
קי הילולים כ"י		
קיא ניתנה רשות לרופא לרפאות. חת"ת		תתנו
קיא ולימוד תורת אדמור"ד	צום העשירי	

תתנו	י"א טבת	להעלים העבור. השגחה על התל'	קיב
תתנח	י"א טבת	מעלת ההתעסקות בחנוך. חת"ת.	קיג
תתנט	י"א טבת	שידוכים	קיד
תתס	י"א טבת	פנ"י נפש האדם מתגלה ע"י זעזוע	קטו
תתסא	י"א טבת	משלוח ביכלאך. הדפסת ס' פלח הרמון	קטז
תתסב	י"ב טבת	שלא יעבור ג"י בלא לימוד דא"ח	קיז
תתסג	ט"ז טבת	קריאת שם לבת ביום קריאה הסמוך ללידה	קיח
תתסד	ט"ז טבת	יעזוב מגידי עתידות. יהי בשמחה שזכה וכו'	קיט
תתסה	י"ז טבת	דאגה מקלקלת. כבוש החוצה. קבורה בלי טהרה	קכ
תתסו	י"ז טבת	חנוך הנוער העולה לאה"ק. החלטות הכנס' של המזרחי	קכא
תתסז	י"ז טבת	השתתפות בעבודת אדמור'ר	קכב
תתסח	ט"ב טבת	התפתחות העבודה באפריקה הצפונית	קכג
תתסט	כ"א טבת	חלוקת הש"ס	קכד
תתע	כ"ב טבת	מעלותיה של חלוקת הש"ס	קכו
תתעא	כ"ג טבת	אם מעמידים ב' כסאות בברי"מ — א' לאלהיו וא' לסנדק	קכח
תתעב	כ"ג טבת	הסכמה לשידוך	קכט
תתעג	כ"ג טבת	בטחון והתקשרות ולא להתבונן בעצמו בס' הרפואה	קל
תתעד	כ"ג טבת	ספרי' לס' קה"ת באה"ק	קלא
תתעה	כ"ג טבת	העבודה במרוקו, במידלת ובקובלנקה	קלב
תתעו	כ"ג טבת	חז"י לחשוב ע"ד פירוד ויזכה להפקד כו'	קלג
תתעז	כ"ג טבת	השוטח אינו איש ומאכלת בידו כו'	קלד
תתעז	כ"ג טבת	התעסקות בטהרת המשפחה	קלה
תתעח	כ"ג טבת	הפצת החסידות בטורונטו	קלה
תתעט	כ"ה טבת	תרומתו לקרן המוסדות באפריקה הצפונית	קלו
תתפ	כ"ה טבת	גבאי ר"ת אנא בכח גדולת ימינך	קלז
תתפא	כ"ה טבת	הפצת היהדות באוסטרלי'	קלח
תתפב	כ"ז טבת	עשר בשביל שתתעשר	קלט
תתפג	כ"ז טבת	קדיש יב"ח. ע"י צדקה מוחו ולבו זכים כו'	קמ
תתפד	ר"ח שבט	לימוד המאמר בא"י לגני ביריד שבט	קמא
תתפה	ר"ח שבט	סדר מפורס ליריד שבט	קמב
תתפו	ב' שבט	מניעת העצבות	קמד
תתפז	ג' שבט	המלצה	קמה
תתפח	ה' שבט	תמיכת ועד מגיני ומרחיבי החנוך הכשר	קמו
תתפט	ה' שבט	שיעורים כדא"ת. הפסק בין תשי' לתשי"ר	קמו
תתצ	ח' שבט	חז"ב מאמרי השתטחות מאמרי אדנ"ע	קמח
תתצא	י"א טבת	מורה דב כהנוביץ	קמז
תתצב	י"א טבת	מורה מיכאל ליפסקר	קמח
תתצג	י"א טבת	מוהרא"צ ברהאל	קמט
תתצד	י"א טבת	מוהר"א ברנהולץ	קמז
תתצה	י"א טבת	מורה חיים פלוטקין	קמז
תתצו	י"א טבת	מורה יצחק כ"ץ	קמז
תתצז	י"א טבת	מורה משה שאיעוויטש	קמז
תתצח	י"א טבת	מורה אשר אברמסון	קמז
תתצט	י"א טבת	מורה חיים שטיימן	קמז
תתצא	י"א טבת	מורה ניסן טלושקין	קמז
תתצב	י"א טבת	כללי לאנ"ש	קמז
תתצג	י"א טבת	כללי לאנ"ש	קמז
תתצד	י"א טבת	אגו"ח באה"ק	קמז
תתצע	י"א טבת	מורה יחיאל זיסקינד	קמז
תתצז	י"א טבת	מוהרש"ב בעזפאלאו	קמז

קמט	אחרי שריפה מתעשרים	מוהרדין לעסער	ח' שבט	תתצא
קנ	נאום בלואיטוויל. תמיכת המליח	מוהרייז פויזנר	ט' שבט	תתצב
קנא	מכתב אדמור"ר: עמדו הכן כולכם כו'		ט' שבט	תתצג
קנב	מ'דארף אראפבריינגען דעם רבין	כללי-פרטי	ט' שבט	תתצד
	ברכתו לקבלת הנשיאות. המשך העבודה	מוהרא"ד קרעמער	ט"ז שבט	תתצה
קנג	ע"י כולם			
	שמירת שביעית. איחור מילה שיה"י ברוב	מוהרש"ז גרליק	כ"א שבט	תתצו
קנד	עם. חלוקת הש"ס ומשניות			
קנה	שייכות ציצית לשערות הראש ולנשואין		כ"ב שבט	תתצז
קנו	סידור עניני חנוך וכשרות בפערנוואלד	מוהר"מ טארן	כ"ב שבט	תתצח
	שמירת בריאות הגוף. חזרת דא"ת. תענית		כ"ג שבט	תתצט
קנז	חלום. לימוד דא"ת למיגרס			
	מזוזה ליד מטתו לשמירה. אצל הנשיאים		כ"ד שבט	תתק
קנט	על השלחן			
קס	שמו ושם חותנו שוין		כ"ז שבט	תתקא
	שליחותו למרוקו. נסיעה לאוסטרליה.	מ"ה סעדי' ליברוב	כ"ז שבט	תתקב
קסא	שמירת הבריאות			
קסב	קביע ברבים כלי להרבות אור בגור'ר		כ"ט שבט	תתקג
קסג	דרשות לנאומים בהקריאה והקדושה	מ"ה מרדכי פישר	כ"ט שבט	תתקד
קסג	התפשטות בניהול הישיבה במונטריאל	מוהרא"ל קרעמער	א' אדר	תתקה
קסד	לא להסיח דעת למדים מכה"ג	מוהרא"א יאלעס	ב' אדר	תתקו
קסה	שמחה. הגשח"פ		ב' אדר	תתקז
קסו	הקב"ה אינו נשאר בע"ח		ב' אדר	תתקח
	מילה קיבלו בשמחה. תחלת כניסת		ג' אדר	תתקט
קסו	הנשמה			
	עמדו הכן כו'. פ"י הבעש"ט מדעתו ושלא	מוהרא"ז ליפסקר	ה' אדר	תתקי
קסז	מדעתו			
	פתגם הבעש"ט: הנשמה יורדת כו'	מ"ה משה שאיעוויטש	ה' אדר	תתקיא
קסח	לעשות טובה כו'			
קסט	ההגירה לאמריקה הדרומית		ה' אדר	תתקיב
	תפילין לחייל. שיעורים ברבים. לשכת		ה' אדר	תתקיג
קסט	חשאי. העבודה באפריקה			
קע	הערות לדו"ח בית רבקה	מ"ה קלמן קטלוביץ	ו' אדר	תתקיד
קעא	שיעורי דא"ת. אומנים שוי"ב	אנ"ש-פריז	ז' אדר	תתקטז
קעב	בטחון. הכלי לכרכות — חתית		ז' אדר	תתקטז
	סיום משניות בסיום אמירת קדיש וסיום		ט' אדר	תתקז
קעג	מס' ביא"צ. ביקור קבר הורים			
קעד	שליחותו למרוקו	מ"ה שלמה מטוסוב	ט' אדר	תתקיח
קעה	הדפסת ספר לזכותו	מ"ה חיים שטיימן	ט' אדר	תתקיט
	אנטי שמד, שע"י ועד מגיני ומרחיבי	כללי	פורים קטן	תתקכ
קעז	החנוך הכשר			
קעז	תמיכת כולל חב"ד	אנ"ש	פורים קטן	תתקכא

קעז	וּכְרַךְ בְּכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה. אוֹנֶזֶרֶע אִידֹן	תתקכב פורים קטן	
קעט	— הַשִּׁיבִים לְתוֹמִיץ	תתקכג ט"ז אדר	מו"ה ראובן גליק
קפב	חֹבֶל בַּעֲצָמוֹ. הַעֹבֵר עַל אִסּוּר קֵל נֶקֶד	תתקכד י"ט אדר	מורא"ד העכט
קפה	רָשָׁע. נְבוֹאָה וּמְלוּכָה	תתקכה כ' אדר	מוהרי"א הרצוג
קפז	מִנְחָה עַת דִּין אִו עַת רִצּוֹן. מִשֶּׁה נִסְתַּלֵּק	תתקכו כ"ב אדר	מוהרא"א יאלעס
קפח	בִּשְׁבַת וְכַתֵּב הַתּוֹרָה	תתקכז כ"ד אדר	מו"ה משה עטער
קפט	מְנִיעַת הַבְּחִירוֹת. חֲזִית דְּחִית	תתקכח כ"ז אדר	
קצ	כִּי תִישָׂא — בִּשְׁנַת תִּישָׂא	תתקכט כ"ז אדר	
קצב	מַעֲלַת הַהֲתוּעָדוֹת	תתקל כ"ז אדר	מו"ה יעקב כ"ץ
קצג	קֹדֶם הַשְּׂכִיבָה יֹאמַר מִזְמוֹר יַעֲנֵךְ כו'	תתקלא כ"ח אדר	מו"ה חיים שטיימן
קצד	מְנִיעַת הַדָּאגָה	תתקלב כ"ח אדר	
קצה	הַטָּעַם שֶׁהַתּוֹרָה חֹזֶרֶת בִּיפֹּעַל כְּלִי	תתקלג כ"ח אדר	מו"ה משה שטרקשטיין
קצו	הַמִּקְדָּשׁ וּלְבוּשֵׁי כְהוֹנָה	תתקלד כ"ט אדר	
קצז	ב' עֵינַיִם — לְרֹאוֹת חֲסְרוֹנוֹת עֲצָמוֹ	תתקלה אדר"ח אד"ש	
קצח	וּמַעֲלֹת זֹלָתוֹ	תתקלו אדר"ח אד"ש	
קצט	מִשְׁרַת רִבְנוֹת. קִבְּעַת בַּתּוֹרָה	תתקלז אדר"ח אד"ש מוהרי"ג בליניצקי	
ר	הַמוֹסְדוֹת בַּצִּפּוֹן אֲפִרְיָה. אֲרִיכוֹת יָמִים	תתקלח אדר"ח אד"ש מו"ה צבי שוסטרמן	
רב	— מַלְאִים מַעֲטָה	תתקלט אדר"ח אד"ש מו"ה אפרים וולף	
רז	פִּיאָה נִכְרִית	תתקלטי ה' אד"ש	מו"ה נתן גורארי'
רח	לִקְחַת גְּשָׁמִימִת וּלְזִרְעַת רֹחֲמִימִת	תתקמ ז' אד"ש	
רח	הַקְדַּמַּת שִׁדּוּךְ הַצִּעִירָה לְפָנֵי הַבְּכִירָה	תתקמא ז' אד"ש	כללי-פרטי
רז	טֵרַאכֶט גוֹט וועט זיין גוט	תתקמב ז' אד"ש	
רז	נְאוּמִים בְּאֶסְפּוֹת בְּלִתֵּי חֲרָדִיּוֹת	תתקמג ח' אד"ש	מו"ה מאיר אכוחצירה
רז	כְּמָה דְּרוּגוֹת בְּכִנִּיסַת הַנֶּפֶשׁ לַגּוֹף. לִימוּד	תתקמד ח' אד"ש	מוהר"ב טולידנו
רז	הַדָּא"ח עִם הַסְּפָרִידִים	תתקמה י"א אד"ש	מו"ה יעקב כ"ץ
רב	חֲנוּכַת הַבֵּית בַּהֲתוּעָדוֹת חֲסִידוֹתִית	תתקמו י"א אד"ש	
רב	תּוֹרַת חַיִּים — הוֹרָאָה בְּחַיִּים. מִסֵּי עַל	תתקמז י"א אד"ש	מו"ה יוסף רבינסון
רז	הַחֲנוּךְ	תתקמח י"ב אד"ש	
רז	בַּעֲנֵן הַנִּיל	תתקמט י"ב אד"ש	הנהלת ישיבת לוד
רז	בְּדִיקַת מְזוֹזוֹת. לִימוּד שִׁחוֹת וְלִצִּיר	תתקנ י"ב אד"ש	מוהרא"ח גליצנשטיין
רז	תּוֹאֵר פְּנֵי הַרְבֵּי	תתקנא י"ב אד"ש	מוהרא"א יאלעס
רז	תְּמִיכַת הַעֲבֻדָּה בְּמֵרוֹקוֹ		
רז	כְּנִיל		
רז	תְּרוּמָתוֹ לַהֲדַפְסַת פִּסִּיד צִיץ וְלַעֲבֻדָּה		
רז	מִשְׁתַּפֵּת מַעֲלֵל		
ריא	תְּרוּמָתוֹ לַהֲדַפְסַת וּשְׁבָנוֹ יֵנִית תְּפִלִּין		
ריב	תְּרוּמָתוֹ לַהֲדַפְסַת הַשְּׂדֵי חֶמֶד וּלְמוֹסְדוֹת		
ריג	הַגִּירָה לְקִנְדָּה אֲרֵה"ב וְאוֹסְטֵרְלִי		
ריג	תְּפִקִּיד הַיִּשְׁבִּיבָה — יִרְשׁ וְחֲסִידוֹת. הַעֲרוֹת		
ריג	לְסֹדֵר הַלִּימוּדִים		
רז	הַנֶּרְשֶׁם בַּצְּבָאוֹת ה' יוֹצֵא בִיד רִמָּה		
רז	דִּיּוֹק הַלִּי רֹאשׁ אֵב בִּיד		

ריח	הסתלקות אבי התניא	מוהריי ווייס	תתקנב י"ב אד"ש
ריט	הגירסא באסת"ר בנך — בוניך — בונך	מוהרש"י זיין	תתקנג י"ב אד"ש
ריט	מברק ברכה לפורים	כללי לאנ"ש	תתקנד פורים
רכ	כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד		תתקנה כ"א אד"ש
רכב	ציור מביע פנימיות הדבר. מניעת היאוש		תתקנו כ"ד אד"ש
רכו	קישור עם המדינות שבאו משם	התל' מאמריקה הדרומי	תתקנז כ"ד אד"ש
רכז	השגחה — טעפלאך, קעפלאך	מוהרא"א יאלעס	תתקנח כ"ד אד"ש
רכח	נרות להאיר — שמן ופתילה		תתקנט כ"ה אד"ש
רכט	שלוחי בעל ההילולא — ג' דרגות בשליחות	כללי-פרטי	תתקס כ"ה אד"ש
רלא	גאולת פורים ופסח. כל דכפין כו'. מעות חטים	ביהכ"נ שיקגו	תתקסא כ"ה אד"ש
רלב	הדפסת ס' לע"נ. הישיבה בנייהיוועז	מוהרמ"י העכט	תתקסב כ"ז אד"ש
רלג	גודל האחריות אחר ההסתלקות	מוהרמ"י האלמאן	תתקסג כ"ז אד"ש
רלד	דאגות לימוד התורה מבטלות שאר הדאגות		תתקסד כ"ז אד"ש
רלד	מליחת בשר קפוא ג"י		תתקסה כ"ט אד"ש
רלה	מעמד — השתתפות בעבודה	ביהכ"נ ראטשעסטער	תתקסו ג' ניסן
רלז	מעות חטים. ארבעה בנים	אח"ת פיטסבורג	תתקסז ד' ניסן
רלח	מעות חטים לאירופה ואה"ק	מוהרמ"ש פלמר	תתקסח ו' ניסן
רלח	גאלות פורים ופסח ע"י נשים	מרת מינדל כ"ץ	תתקסט ו' ניסן
רמ	העבודה באירופה ואפריקה הצפונית	מו"ה יעקב כ"ץ	תתקע י' ניסן
רמא	יצי"מ בכ"י. ע"י אכילת מצה גם נה"ב		תתקעא י"א ניסן
רמב	ניזון מאלקות		תתקעב י"א ניסן
רמד	כשבן תורה בעיר צ"ל ניכר		תתקעג י"א ניסן
רמד	י"ט שני ש"ג — בדעתו לחזור לא"י	מוהרא"ז ליפסקר	תתקעד י"א ניסן
רמד	הכוונה פנימית של יצי"מ — מ"ת		תתקעה י"א ניסן
רמה	במצרים שמו ילדי ישראל בקירות —		
רמו	ניתוק הנוער מיהדות		
רמו	ירחון הכרם — מדור לנותן התורה.	מוהרא"ח צימרמן	תתקעו י"א ניסן
רמו	לפני התורה		
רמז	ועזוע העם הרחיק רבים מהמסורת. חיזוק האמונה והבטחון		תתקעז י"א ניסן
רמט	נשיאת שעון כשבת. מברך גם ימים הקודמים	מוהריח"ש ש"ס	תתקעה י"ב ניסן
רנ	אמונה נק' רגלים המעמידים הגוף.		תתקעט י"ב ניסן
רנא	מיכלא דמהימנותא		
רנא	חמרא למר' טיבותא לשק' — דוקא	מו"ה יוחנן גורדון	תתקפ י"ג ניסן
רנב	בבעל בחירה	מוהרש"ז גורעוויטש	תתקפא י"ג ניסן
רנב	קב"ע לתורה		

תתקטב י"ג ניסן	השתתפות בעבודה במרוקו. מיכלא	רנג
תתקטג י"ג ניסן	דאסותא דמהימנותא	רנד
תתקטד י"ג ניסן	אילו חסר א' כו'. כל דכפין כו'	רנה
תתקטה י"ג ניסן	כל החיים צ"ל חדורים באמונה ובטחון	רנו
	גם הגוף ניוון ממצה. עיקר פסח לאכילת	
	בעלים	
תתקפו כ"ד ניסן	הברכה ברבים: חסיד בהעלם שיהי גם	רנח
	בגלוי	
תתקפו כ"ה ניסן	עניית אמן בברכת הגומל	רס
תתקפה כ"ה ניסן	בע"כ אתה חי. חיי הרמב"ם מלאים צרות	
	והשקפתו על החיים טובים	רסא
תתקפט כ"ז ניסן	עצה להתרגשות הלב — יתקע מח'	רסב
	בחזק באמונה פשוטה	
תתקצ כ"ז ניסן	בטחון שהמצב ישתפר	רסג
תתקצא כ"ז ניסן	מעוה חטים. כל דכפין כו' מביא	
	לחירותינו	רסד
תתקצב כ"ז ניסן	מעוה חטים מקרן הצלה	רסה
תתקצג א' אייר	החינוך בטוניס	רסו
תתקצד א' אייר	כנ"ל. אביב מורה שגם כשנראה שנפסקה	
	הצמיחה מתחיל לבלב	רסז
תתקצה א' אייר	זריות במעשה הצדקה	רסח
תתקצו ב' אייר	ספח"ע — המשכה המוחין במדות.	
	חסידות — מגלה אחדות	רסט
תתקצז ט' אייר	ממון הקשור לחלול שבת יורד לטמיון	
	וגורר ממון אחר	ער
תתקצח יו"ד אייר	אדה"ז פעל שחסידים יצליחו. הפצת	
	החסידות	רעא
תתקצט יו"ד אייר	אהבת ישראל גם למי שלא ראה. שידוכים	רעב
תתר יו"ד אייר	נסיעה למערב אירופה מטעם אגו"י ובית	
	יעקב	רעג
א"א יו"ד אייר	בשידוכים — הידור חיצוני ויסוד חזק	רעד
א"ב פסח שני	כמה טעמים לליג בעומר. הילולא	
	דרשב"י	רעה
א"ג ט"ז אייר	לפני הנסיעה לעשות התועדות. ריחוק	
	מקום אינו פועל	רעז
א"ד ט"ז אייר	מתלמידי הר"י דושינסקא. חיוזק היהדות	
	במקומו	רעז
א"ה ט"ז אייר	תיכף להטבת בריאותו ילמוד דא"ח	
	ברבים	רעח
א"ז ט"ז אייר	מור"מ באמונה וקב"ע לתורה	רעט
א"ז ט"ז אייר	הרושם שנשאר מהיותו תלמיד בחדרים	
	בתוית בליוכאויטש	רפ

רמא	אמירת תהלים	ט"ז אייר	א"ח
רמב	על הס' פארגאנגענע וועלטן — החסידות נצחית	ט"ז אייר	א"ט
רפג	לימוד חומש כלילה. סדר לימוד חת"ת	ט"ז אייר	א"י
רפד	מה להלן באימה כר כלי לברכת הקב"ה: חומש, תהלים קב"ע	כ"א אייר	א"א
רפה	לתורה וצדקה לקופת רמב"ז הסתדרות במרוקו אוסטרלי ודרום אמריקה. הפצת המעיינות	כ"ב אייר	א"ב
רפו	גודל האחריות אחר ההסתלקות הרופא ניתנה לו הרשות רק לרפאות ולא להחליש התקוה	כ"ב אייר	א"ג
רפז	השתדלות בהרחבת העסק. קב"ע לתורה הרחבת העבודה בחנוך. מ"ש בתניא	כ"ב אייר	א"ד
רפח	ממעל ממש המשך העבודה בחנוך. הפצת המעיינות	כ"ב אייר	א"ה
רצא	חוצה צדקה — בחנוכי נא בזאת. מניעת העצבות. כטחון	כ"ב אייר	א"ו
רצב	עבודת החנוך באפריקה	כ"ב אייר	א"ז
רצג	כנ"ל	כ"ג אייר	א"ח
רצה	יכולה העסקנות להמשיך ברכה	כ"ד אייר	א"ב
רצו	כלים להמשיך הברכות	כ"ה אייר	א"ג
רצז	בנינו עורכים בעדינו	כ"ה אייר	א"ד
רצח	הרחבת הישיבה בבוסטון. בנינו עורכים בעדינו	כ"ה אייר	א"ה
רצט	תפילין מגינה מהסכנה	כ"ה אייר	א"ו
שא	הוראה מעיבוד שקים	כ"ה אייר	א"ז
שב	קריאת הפ"ג בליג בעומר — יום שמחתו	כ"ה אייר	א"ח
שג	בנינו עורכים בעדינו. הרחבת החנוך הכשר	כ"ה אייר	א"ב
שז	ממחרת השבת — למע' מקדושת השבת בשנה שנכנסו לארץ ה' פסח ביום ג' או ד'	כ"ה אייר	א"ג
שח	חזית דתית. איחור הבחירות באה"ק	כ"ה אייר	א"ד
שט	להדגיש שלא בחיל ולא בכח כ"א ברוחי אמר ה'	כ"ה אייר	א"ה
שי	רשימת זכרונות	כ"ה אייר	א"ו
שיא	אהבת ישראל כלי לאהבת ה'. אבג"ד — אהבה ברכה גאווה דלות	כ"ה אייר	א"ז
שיב	אם פונה אלי בשידוכים עאכ"כ שישמע לי בלימוד חסידות	כ"ה אייר	א"ח
שיג		כ"ה אייר	א"ט

שד	תשובה — הפצת המעינות חוצה	א' סיון	א'לו
שטו	נפצעה ידו השמאלית — הנחת תפילין	א' סיון	א'לח
	כ"א משיג בתורה כפי שכלו. גליא ופני	ג' סיון	א'לט
שטז	התורה. מקשרת ישראל וקוב"ה		
שיז	מברק ברכה לחה"ש	ערב חה"ש	א'מ
	השיחות יש בהם ענינים המתאימים לכל	ט' סיון	א'מא
שיז	סוג		
	בטחון ודחיית העצבות. חנוכת הבית	ט' סיון	א'מב
שיח	בהתוועדות		
שיט	חזית דתית	ט' סיון	א'מג
שכא	כנ"ל	ט' סיון	א'מד
שכב	כנ"ל	ט' סיון	א'מה
שכג	כנ"ל	ט' סיון	א'מו
שכד	כנ"ל	י"ג סיון	א'מז
	העוסק בתורה עושה שלום בין נה"א	ט"ז סיון	א'מח
שכה	לנה"ב		
שכו	ניצוציו והערותיו לזהר	ט"ז סיון	א'מט
שכז	ברכת כהנים באהבה. חת"ת	ט"ז סיון	א'נ
שכח	לנצל החופש לתומ"צ	ט"ז סיון	א'נא
שכט	פרסום האגרת שלפנ"ז	ט"ז סיון	א'נב
	תורת חסידות הכללית וחב"ד. דרגת	י"ז סיון	א'נג
של	רשב"י		
שלג	פי' הפתגם: כה"ג מאכט דער רבי	י"ז סיון	א'נד
שלד	הוראה מרחיצת בגדים	ט"ב סיון	א'נה
שלו	השתתפות בעבודה במרוקו	כ"א סיון	א'נו
	אם בחוקותי — עמלים בתורה. ונתתי	כ"ב סיון	א'נז
שלח	גשמיכם — צרכים הגשמיים		
שלח	קב"ע בדא"ת. חת"ת	כ"ב סיון	א'נח
שלט	זכות הדפסת ס' נשיאינו יעמוד לו	כ"ב סיון	א'נט
שמ	חזית דתית	כ"ב סיון	א'ס
שמ	יוקר הגוף פתגם אדנ"ע והה"מ	כ"ב סיון	א'סא
שמב	בר מצוה של יצחק אבינו	כ"ג סיון	א'סב
	השפעת ההורים על הבנים יותר ממה	כ"ג סיון	א'סג
שדמ	שמשערים		
שמה	הוראות בעבודתם	כ"ד סיון	א'סד
שמז	להשפיע על התל' שישעו ללמוד בישיבה	כ"ד סיון	א'סה
שמז	עבודה בשמחה	כ"ז סיון	א'סו
שמח	כתיבת פ"נ. העתקה לברזיל	כ"ז סיון	א'סז
	הסתדרות בדרום אמריקה ואוסטרלי. שם	כ"ז סיון	א'סח
שמט	חתן כחותנו		
שנ	פסח שני — ניטא קיין פארפאלן	כ"ז סיון	א'סט

שנא	רשם ביקורו באה"ק. והביא אותנו — בהור' אל תמרודו	מריה ברוך ליטוין	כ"ז סיון	א'ע
שנב	רפואה צ"ל אחיזה בטבע. אדה"ז ריפא במצה ומים		כ"ז סיון	א'עא
שנג	מבטלין ת"ת להכנסת כלה ות"ת כנגד כולם	מוהרי"ש ליפשיץ-הלרבשטם	כ"ט סיון	א'עב
שנד	א"א לזכות לעיר א' ע"ח עיר אחרת. השוי"בים באירלאנד	מוהרא"מ באב"ד	כ"ט סיון	א'עג
שנה	אריכות ימים — ממולאים בטוב. סיפור אדהא"מ והה"צ מטשערנאכיל		כ"ט סיון	א'עד
שנה	י"ב תמוז — לכל אשר בשם ישראל יכונה השפעה על התל' בימי החופש	מוהרי"ת קסטל	ג' תמוז	א'עה
שנו	די וועלט כר לכתחלה אריבער. הנוטל פרוטה מאיוב	מוהרנ"ז גורעוויטש	ד' תמוז	א'עו
שנז	ביאור טענת המרגלים	מריה מאיר וויטסקי	ד' תמוז	א'עה
שנח	בהיותם באירלנד — פרנסה רוחנית. חסידי אדהא"מ. הסתכלות	מוהרא"ד איידלמן	ד' תמוז	א'עט
שס	חסידים זיינען ניט עלנד		ה' תמוז	א'פ
שסא	תל' א"י הנוסעים לחו"ל ללמוד תורה		ה' תמוז	א'פא
שסב	אופני ההשפעה על דרום אמריקה	תל' דרום אמריקה	ה' תמוז	א'פב
שסג	תיקון לח"נ: חת"ת, אותיות התורה וקירוב הנוער		ה' תמוז	א'פג
שסד	לא להמשיך בהפסק בין תנאים לחתונה		ה' תמוז	א'פד
שסה	יסוד אהלי יוסף יצחק באה"ק	מוהרנ"ז ווילימובסקי	ה' תמוז	א'פה
שסז	גמ"ח כולל חב"ד. אוצר החסידים	מוהרנ"ז סלונים	ה' תמוז	א'פז
שסז	פד"י בשלום	כללי-פרטי	ו' תמוז	א'פז
שסט	חיזוק התורה והיהדות במונטריאל	אנ"ש מונטריאל	ו' תמוז	א'פח
שע	חמרא למרא טיבותא לשקי' — דוקא בבעל בחירה	מריה יוסף פלייער	ו' תמוז	א'פט
שעא	אופני ניצול החופש	אחי תמימים	ח' תמוז	א'צ
שעג	צוואה סגולה לאריכות ימים		ח' תמוז	א'צא
שעג	קבורה אם היא מה"ת		ח' תמוז	א'צב
שעד	פצוע דכא באלף	מוהרא"א פרידמן	י"א תמוז	א'צג
שעה	חובת לימוד החסידות		י"א תמוז	א'צד
שעו	כנ"ל		י"א תמוז	א'צה
שעח	מברק ברכה ליי"ב תמוז	כללי לאנ"ש	י"ב תמוז	א'צו
שעט	אהבת ה' התורה וישראל תלויים זב"ז	מהור"ל ניומן	י"ג תמוז	א'צז
שפ	חזית דתית והשתתפות בבחירות	מוהרי"מ לוין	י"ג תמוז	א'צח
שפא	יום שמחה זה יבטל הדינים	מוהרא"ש כהנוב	י"ג תמוז	א'צט
שפא	תהלים. צדקה. חקת התורה — חקיקה.		י"ד תמוז	א'ק
שפא	מתאחד עם התורה			
שפג	כנ"ל		י"ד תמוז	א'קא

שפד	תרומתו הגיעה ביום הגאולה	מורה אהרן כ"ץ	י"ט תמוז	א'קב
שפה	בענין הנ"ל	מורה יעקב כ"ץ	י"ט תמוז	א'קג
	טעמים מפי הגבורה ניתנו. כשאנו		י"ט תמוז	א'קד
שפו	מתאים לפשט הכתובים			
	פתגם אדמו"ר מוה"רש: לכתחלה	מוהרשבי"צ אלטהויז	י"ט תמוז	א'קה
שפז	אריבער			
	אריכות ימים — ממולאים ביהדות. ברכת		כ' תמוז	א'קו
שפח	כהנים באהבה — שיהי' אהבת ישראל			
שצ	מאמרי הבר מצוה מתחילים נעשה אדם		כ' תמוז	א'קז
שצ	קופת מעות חטים	פייגלשטוק, גרינהוט	כ"א תמוז	א'קה
שצא	חזית דתית	מורה משה שפירא	כ"ב תמוז	א'קט
שצב	כנ"ל. השתתפות בבחירות	מורה בנימין מינץ	כ"ב תמוז	א'קי
שצב	החופש — מיעוט מינימלי מלימודים		כ"ג תמוז	א'קיא
שצג	תקנות כביהכ"נ	מוהרמ"ג אווערבאך	כ"ז תמוז	א'קיב
	שיעורי דא"ח בירושלים. גמ"ח כולל	מוהרע"ז סלונים	כ"ז תמוז	א'קיג
שצד	חב"ד. בחירות			
שצו	מעמד פרטי	מוהרש"ז העכט	כ"ז תמוז	א'קיד
	דער אויבערשטער גיט גשמיות כו'.	מורה אלקנה פמרנץ	כ"ז תמוז	א'קטו
שצז	נדרים מבן י"ב. סייג			
שצח	משכיל אל דל — כשהוא עצמו דל	מורה יוסף רבינסון	כ"ז תמוז	א'קטז
שצט	הוראות בהחלפת פקידים — רק בכתב		כ"ט תמוז	א'קז
ת	נעילת הסנדל ביוה"כ ובת"כ. יארצייט	מוהרא"א יאלעס	א' מנ"א	א'קח
תא	אם לגלות לבנים ע"ד פטירת האם		א' מנ"א	א'קט
תא	השיחה לשלוחי המליח		ד' מנ"א	א'קכ
תב	מעמד — התקשרות. השתתפות בעבודה	מוהרר"י גאס	ד' מנ"א	א'קכא
תג	מניעת הריון		ד' מנ"א	א'קכב
תד	חסידות ומוסר. התבוננות בגדולת הבורא		ד' מנ"א	א'קכג
תה	אהבת חנם מקרבת הגאולה		ד' מנ"א	א'קכד
תו	חגיגת תספורת		ד' מנ"א	א'קכה
	יובל ישיבת מאנטשעסטער. ניצול ימי	מורה יצחק דובאוו	ז' מנ"א	א'קכו
תו	החופש			
תז	ת"כ — כיון שנדחה ידחה	מורה יעקב כ"ץ	ח' מנ"א	א'קכז
תח	תנחומים. רשימות מגלת איכה	מוהרא"א אקסלרוד	ח' מנ"א	א'קכח
	חיפוש חמץ וחיפוש הטוב שבישראל.	שלמה מטוסוב	י"א מנ"א	א'קכט
תט	המוסדות במרוקו			
תי	המוסדות שבמרוקו. ספרים לספרי'	מורה מיכאל ליפסקר	י"ד מנ"א	א'קל
תיא	גמ"ח שע"י הלשכה לעזרת הפליטים		י"ד מנ"א	א'קלא
תיב	המופת שבשילוח תרומתו	מורה יעקב כ"ץ	ט"ז מנ"א	א'קלב

ת"ג	נחמה בכפלים — גם באיכות. לטב עבד וגם זו לטובה	יקוביטש. אלוני	ח"י מניא	א'קלג
ת"ד	שד"רים — בהתאמה עם שאר מוסדות ליובאוויטש. לזרוע רוחניות	תורת לוד	ח"י מניא	א'קלד
ת"ט	רצונם לשלוח שליח. באי כח המגבית המאוחדת ודווינט	הנהלת כפר חב"ד	י"ט מניא	א'קלה
ת"טז	בענין הנ"ל	אגריח אה"ק	י"ט מניא	א'קלו
ת"יז	קובץ לקוטי דינים. מצוות שהאדם דש בעקביו	כ"י מניא	כ"י מניא	א'קלז
ת"יט	פתגם הצ"צ: מאך דא א"י		כ"א מניא	א'קלח
ת"כ	הדפסת מאמרי אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע	מוהרמ"י העכט	כ"ב מניא	א'קלט
תכ"א	פתגם אדמו"ר: נעמען גשמיות זייען רוחניות. אייגענע אידן כ"י	מוהרימ"מ טנבוים	כ"ב מניא	א'קמ
תכ"א	צדקה. בית. חת"ת		כ"ב מניא	א'קמא
תכ"ג	מצדיקי הרבים גר'. חת"ת. צדקה		כ"ב מניא	א'קמב
תכ"ג	המתעסקים בחנוך הכשר — מדה כנגד מדה בבניהם	מריה זלמן דרורי	כ"ד מניא	א'קמג
תכ"ד	כתיבת פ"נ		כ"ד מניא	א'קמד
תכ"ה	החל' הרוצים לבוא ללמוד בנ"י. רצונו לבוא לתשרי	מוהרש"ח קסלמן	כ"ד מניא	א'קמה
תכ"ו	לימד מאמרי אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע	מוהרש"ח קסלמן	כ"ד מניא	א'קמו
תכ"ז	מעלת התוועדיות	מריה חיים פלוטקין	כ"ד מניא	א'קמז
תכ"ח	יציאה מא"י ללמוד תורה		כ"ה מניא	א'קמח
תכ"ח	קובץ לקוטי דינים	מוהרמ"ז גרינגלס	כ"ה מניא	א'קמט
תכ"ט	מחילה משוכני עפר. חת"ת		כ"ה מניא	א'קנ
תל	שמירת הבריאות. לימוד בדיבוק חברים		כ"ה מניא	א'קנא
תל"א	החזקת היהדות. ספרו לספרי	מריה שלמה טנוויצקי	כ"ה מניא	א'קנב
תל"ב	עצה לפיזור הנפש		כ"ה מניא	א'קנג
תל"ג	שלום בית		כ"ח מניא	א'קנד
תל"ד	חנוך הבנים		כ"ח מניא	א'קנה
תל"ה	גודל ענין החזקת הישיבה תר"ת		כ"ח מניא	א'קנו
תל"ו	הפצת המעיינות		מניא	א'קנז
תל"ו	קב"ע לימוד שו"ע אדה"ז. רשימת זכרונותיו	מוהרז"ש דווארקין	א' אלול	א'קנח
תל"ז	כתה לאומנות הזביחה	מריה אברהם גורדון	א' אלול	א'קנט

תלח	שליחותו למרוקו	מו"ה סעדי ליברוב	א' אלול	א'קס
תלט	לנהוג לבשר כשהכל שלום		א' אלול	א'קסא
תלט	אהבת חנם מקרבת הגאולה	מוהרי"ח ליכטנשטיין	א' אלול	א'קסב
	אמירת תהלים. ובחרת בחיים — נתינת		א' אלול	א'קסג
תמ	כח. בטחון וצדקה			
תמג	לימוד דא"ח עם נערים	מוהר"ד וויכנין	א' אלול	א'קסד
תמד	שימוש במוך. חזק' גנו ס' הרפואה		א' אלול	א'קסה
תמה	לימוד דא"ח ברכים	מוהרא"א אקסלרוד	ג' אלול	א'קסו
תמה	משלוח ספרים	מו"ה שלמה מטוסוב	ג' אלול	א'קסז
תמו	אלול ר"ת איש לרעהו ומתנות לאביונים	מו"ה ישעי' מטליון	ג' אלול	א'קסח
תמו	גן ששפת הלימוד בו אידיש		ג' אלול	א'קסט
	לימוד הל' שביעית והיתר עבודה	מוהרי"ש ליפשיץ-הלברשטם	ג' אלול	א'קע
תמו	בשמיטה			
	התוועדות ב"ב תמוז ח"י אלול וש"מ.	מו"ה נחום אברהם	ג' אלול	א'קעא
תמח	לימוד דא"ח לצעירים			
תמט	קבי'ע לתורה		ג' אלול	א'קעב
תנ	לה"ר. אהבת חנם מקרבת הגאולה		ג' אלול	א'קעג
	יחינו מימים וביום השלישי יקימנו —		ג' אלול	א'קעד
תנא	עוה"ז עוה"ב ועולם התחי' בעבודה			
	כתב התקשרות — קשור לנר"ן ח"י ועצם		ג' אלול	א'קעה
תנב	הנפש			
תנג	שלום בית. למנצח יענך בלילה קודם ק"ש		ד' אלול	א'קעו
	חופש — להחליף כח ללימוד התורה.	תלמידי הישיבות	ה' אלול	א'קעז
תנד	אלול — חודש החשבון			
	המוסדות במרוקו. צדקה רוחנית. עבודת		ה' אלול	א'קעח
תנה	החנוך בהולנד			
תנו	בנין מקוה. רבנות ריא דע זשענעירא		ח' אלול	א'קעט
	הקבי'ה משלם מדה כנגד מדה — ע"י		ח' אלול	א'קפ
תנח	עבודת החנוך נחת מהבנים			
	השגחה על כשרות — שמשמים בקדרה	מוהרי"מ גרינברג	ח' אלול	א'קפא
תנח	ושמשימים בראש			
	קירוב הלבבות. מעשה חנינא ומעשה		ח' אלול	א'קפב
תנט	חייא			
תס	תכנית עבודה	אגרי"ח באה"ק	ט' אלול	א'קפג
תסג	תכנית עבודה	צא"ח באה"ק	ט' אלול	א'קפד

תסה	אלול חודש החשבון שהקביה עושה עם בני	מוהרניד דנבערג	ט' אלול	א'קפה
תסו	בטחון		ט' אלול	א'קפו
תסז	תפילין לחיילים. שליו צבור — שידע פה"מ	מו"ה ברוך שראם	י"ב אלול	א'קפז
תסט	חנוכת הבית	אח"ת בוסטון	י"ב אלול	א'קפה
תע	ד' מינים — כאשר מגזירת המלכות צריכים לבערו	מו"ה אשר אברמסון	י"ב	א'קפט
תעב	הס' קובץ לקוטי דינים	מוהרמ"ז גרינגלאס	י"ב אלול	א'קצ
תעב	ר"ת אלף בג' קוין ובתשובה וגאולה		י"ג אלול	א'קצא
תעה	ח"י אלול. תורה זכה כר ע"י לימוד פני התורה	כללי-פרטי	י"ג אלול	א'קצב
תעו	הכרח לימוד החסידות		ט"ז אלול	א'קצג
תעז	עבודת ה' בשמחה. שידע השיץ פה"מ		ט"ז אלול	א'קצד
תעז	פתגם אדמו"ר מוהר"ש: די וועלט כו' לכתחילה אריבער	תות"ל מונטריאל	ט"ז אלול	א'קצה
תעח	תפלה בצבור — בעשר כחות הנפש	מוהריי חן	ט"ז אלול	א'קצו
תעט	השפעה על חבריו החיילים	מוהרשיג בליזנסקי	ט"ז אלול	א'קצז
תפ	גודל ערך עבודת פעילי המחנה התורתי	מוהרשיד ליפשיץ	ט"ז אלול	א'קצח
תפב	חת"ת. הרחבת הישיבה במונטריאל. פי' על המשניות	מו"ה יוסף ראדאל	ט"ז אלול	א'קצט
תפג	נסיעת משולחים. התל' עולי תימן	תות"ל לוד	ט"ז אלול	א'ר
תפב	תוכנית עבודת רשת אהלי יוסף יצחק	מוהרח"ז ווילימובסקי	ט"ז אלול	א'רא
תפו	תרומתו להדפסת ס' השיחות	מו"ה חיים שטיימן	ט"ז אלול	א'רב
תפז	רשימות מגילת איכה. פס"ד צ"צ. שדי חמד. אנצ' תלמודית	מוהרשיי זוין	ט"ז אלול	א'רג
תפח	ערי מקלט בערי עבר הירדן וחז"ל		ט"ז אלול	א'רד
תפט	אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש במלבורן. על טהרת הקודש — לימוד דא"ח	מו"ה אשר אברמסון	י"ט אלול	א'רה
תצא	ציד הנפשות בילדים העולים. ממרוקו לאה"ק	מו"ה בנימין גורודצקי	י"ט אלול	א'רו
תצא	ספרים	מו"ה שלום מסאס	כ"ג אלול	א'רז
תצב	נתינת השם. למנצח יענק — כשאשתו מעוברת		כ"ג אלול	א'רח
תצג	העתקת הישיבה משעפערטאן למלבורן	מוהריי פליסקין	כ"ג אלול	א'רט

תצד	ר"ת אלול בכל סוגי העבודה	אדמו"ר מרחמיסטריווקא	כ"ג אלול	א"ר
תצד	התועדות ח"י אלול. ג' אהבות — כולא חד	מוהרד"י שוחאט	כ"ג אלול	א"ר
תצה	התועדות ח"י אלול. משרת שו"ב	מו"ה חיים פלאטקין	כ"ג אלול	א"ר
תצו	גילוי התקשרות ג' אהבות ע"י הבעש"ט הה"מ ואדה"ז		ג' דסליחות	א"ר
תצז	דיוק הל' דברים שהתורה נקנית בהם. חיבור ר"ה ומוצאי יו"ט במאמר	כללי-פרטי	ג' דסליחות	א"ר
תצט	שמיטה — שביתה מארציות	כללי	ג' דסליחות	א"ר
תק	כנ"ל	כללי	ג' דסליחות	א"ר
תקב	חזוק יסוד בהכ"נ	בתי כנסת חב"ד	ג' דסליחות	א"ר
תקג	העוסקים בחנוך רואים נחת בניהם		כ"ט אלול	א"ר
תקד	גודל ערך חברה קדישא של נשים		כ"ט אלול	א"ר
תקה	סיפור אביו של אדה"נ. החזקת היהדות		כ"ט אלול	א"ר
תקו	מה מקום לביקור באה"ק בשמיטה		כ"ט אלול	א"ר
תקח	כרכת השנה	מו"ה שמואל לויטין	שלהי אלול	א"ר
תקז	צדקה רוחנית שלא לשמה. המקור לירידת הקב"ה למצרים	כללי-פרטי	שלהי תשרי	א"ר

אגרות קודש

אדמו"ר שליט"א
- כרך רביעי -

תשסו

ב"ה, ערב ר"ה, ה'תשי"א

הו"ח אי"א נו"מ מו"ה משה שי

שלום וברכה!

מאשר אני בתודה את קבלת מברק הברכה מכמ"ע וכל המברך
יתברך בכל הצריך לו בגשמיות וברוחניות.

אף שבפרטות שונים הם התפקידים המוטלים על שרים, חיילים
והעם כולו, אבל בעת הכתרת המלך הצד השווה בכולם הוא, אשר כולם
מקבלים הם עליהם עול מלכות ועל ידי זה מתקשרים העם והמלך
ביחס המלכות, אף שבעצם אין כל ערך ביניהם, וביחוד בנדו"ד בענין
ראש השנה, שאז אומר הקב"ה לעמו [ת]מליכוני עליכם.

וכמו שהגוף בריא הוא, רק אם הקישור שלו עם הראש בשלימות
הוא - כך השנה, בריאה" רק כאשר הקישור שלה עם ראשה בריא.

ז.א. אשר ההחלטות שמקבלים ע"ע בר"ה מתוך קבלת עול אף
שאין השכל מסכים, מביאים אותן לפועל במשך השנה.

ומעלת חסיד בזה הוא - חסיד מאיזה סוג שיהי: פולני חבד"י

חשבו

רוב האגרות שבכרך זה הן מהעתק המזכירות, ולא נסמן אלא איך מקורו אחר, או שנדפסה כבר.
מו"ה משה: פריגר. אגרת נוספת אליו - לעיל ח"ג אגרת תרכו.

מגאליצי' וכו' – שגם ענין של קבלת עול עושה הוא בשמחה, ובמילא העבודה נעשית בשלימותה.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

הרב מנחם שניאורסאהן

מהו סו"ס מצב חינוך הנוער העולה? ואיזה הם דרכי השלום לשפר אותו?

תשס"ז

ב"ה, ערב ראש השנה, ה'תשי"א

שלום וברכה!

אין ענטפער אויף אייער שרייבן פון כ"ג אלול:

...וועגן דער פראגע וואו אפצוגעבן אייער טאכטער ... צום לערנען? געוויס דארף מען אויף א שלום-דיקער וועג קומען צו א פארשטענדיקונג וועגן אייערע טענות צו דער הנהלה פון ישיבה אבער אייער קינד איז זיכער ניט שולדיק און זי מוז בכל אופן באקומען אן עכט אידישע ערציהונג, ווארעם אייער קינד טאר ניט ליידן פון דעם סכסוך וואס איז נאך צייטווייליג ניט אויסגעגלייכט געווארן, און א חינוך פון א קינד קען מען ניט בייטן ווען עס ווילט זיך.

ערב ראש השנה ערלויבט ניט די צייט צו מאריך זיין אין דעם ווי עס פאדערט, אבער איך רעכן אז די אויבענגעשריבענע פאר שורות זיינען גענוג און השי"ת זאל העלפן איר מיט אייער פרוי תי' זאלט האבן פון אייער טאכטער אסך אידישן נחת.

הרב מנחם שניאורסאהן

תשסח

ב"ה,

ענין ימים אלו – עשר ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ בכלל (שעליהם ציוה הנביא דרשו הוי' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, כי אז הוא קירוב המאור אל הניצוץ⁽¹⁾) ושבתי תשובה (אשר כל שבת הוא אותיות תש"ב אנוש⁽²⁾, ובשבת זה ביחוד נהגו לדרוש לעורר את העם בתשובה) ויוהכ"פ (שהוא זמן תשובה לכל ליחיד ולרבים . . . לפיכך חייבים הכל לעשות תשובה ולהתוודות ביוהכ"פ⁽³⁾) בפרט –

ענינם – תשובה, ובשתי המדרגות אשר בתשובה: (א) תשובה תתאה, תשובה על חטא עון ופשע אשר עשה. (ב) תשובה עילאה, להשיב רוחו בבחי' הביטול ומס"נ אל האלקים אשר נתנה, לשרשה ומקורה העצמי, כמו קודם ירידתה ויתר על כן⁽⁴⁾.

מובן מזה, אשר תשו"ת יכולה להיות גם רק בענינים פרטים וחלק מכחות הנפש, אלו הכחות והענינים אשר בהם חטא ופגם,

אבל תשו"ע היא שמע ישראל, אסיפת וקיבוץ כל כחות הנפש שנתפזרו העלאתן וכלות הנפש, ממטה למעלה, ואח"כ המשכה מלמעלה למטה בכל חלקי הנפש.

וכמו שהוא בפרט כן הוא גם בכללות הקומה שלימה של כל בני ישראל ראשיכם שבטיכם גוי' עד שואב מימך, שצ"ל נאספים ונצבים כולם כאחד, שכללות נשמות ישראל תשובנה למקורם ושרשם⁽⁵⁾.

ומהענינים המסייעים באיחוד כל הפרטים, היא ההתקשרות עם הכלל אשר בו היו הם נכללים כאחד, ושם מתאימות הנה גם עתה.

(1) ראה קונטרס העבודה ספ"ה.

(2) אגרת התשובה ספ"י.

(3) רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ז.

(4) ראה בכ"ז לקו"ת ר"פ האזינו. ד"ה דרשו הוי' תרצ"א (קונטרס יו"ד). אגה"ת פ"ח ואילך.

(5) ראה לקו"ת ר"פ נצבים. ושם דרושים לרי"ה רד"ה והי' גוי' בשופר גדול.

תשסח

נדפסה בסה"מ תשי"א ע' 22. לקו"ש ח"ד ע' 380. והיא הקדמת הקונטרס הנזכרת באגרת שלאח"ז.

הפ"נ שלו, וכן של התלמידים, קראתים בער"ה על הציון ובר"ה
בהיכל כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

* * *

קבלתי מכתבו, ובינתים בטח קבל מכתבי שעם הקונ' לר"ה.

ומש"כ ע"ד ... - יעסוק בדא"ח, ויקבע ביחוד בתורת כ"ק מו"ח
אדמו"ר הכ"מ, ובהפצת תורה זו - און דאמאלט גייען מיר אלע אויפן
רבינס פלייצעס, און ער וועט טאן וואס מ'דארף טאן, אויב מ'דארף
טאן.

תשע

ב"ה, ו' תשרי, ה'תשי"א

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ח יעקב שי'

שלום וברכה!

איך בין געווען צופרידן צו באקומען א גוטן גרוס פון אייך דורך
ידידנו הרה"ג והרה"ח וכו' וכו' מוהרש"א קאזארנאווסקי שי'. ער האט
מיר אויך איבערגעגעבן אייער באשטייערונג פון \$100 וואס איר האט
געשטעלט צו מיין דיספאזיציע, און וואס איך האב פארטיילט צווישן
די מוסדות הק' און ארבעט וואס איז געגרינדעט געווארן דורך כ"ק
מו"ח אדמו"ר הכ"מ אויף צדקה און עזר בחשאי. און ווי אלע ענינים
וועלכע לעבן און וואקסן, ווערן אויך אלע טעטיקייטן פון כ"ק מו"ח
אדמו"ר הכ"מ אנגעפירט און פארגרעסערן זיך ב"ה. עס איז צו האפן,
אז מיט דעם רבינס ברכה און מיט דער מיטהילף פון אלע פריינט פון
רבי'ן און זיינע טעטיקייטן, בפרט די פריינט וועלכע האבן זוכה געווען
צו זיין בא עם פערזענליך און געניסן פון זיין השפעה, וועלן אלע
ענינים פון צדקה, חינוך הכשר און חרבות התורה ומצוות ומעשים
טובים בכלל אנטוויקלען זיך למעלה מעלה.

הפ"נ ... הכ"מ: קטע זה למוהרש"ח קסלמן. אגרות נוספות אליו - לעיל ח"ג תבה, ובהנסמן בהערות
שם. לקמן תתמב. תחקמא. איקמה"ו.

תשע

מו"ח יעקב: ווייגשטיין.

איך בין אויך געווען צופרידן צו הערן פון הרב קאזארנאווסקי א גוטען גרוס פון ... שי, בפרט אין ענינים פון יהדות. איך האף אז אויסער די אנדערע ענינים פון תורה און מצוות גיט ער זיך אפ אויך מיט א קביעת עתים צו לערנען פון צייט צו צייט די תורה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ און חסידות בכלל, וואס דאס גיט א לעבעדיקייט אין אלע ענינים וואס יעדער איינער פון אונז דארף דורכפירן.

בברכת חתימה וגמר חתימה טובה צו אייך און אייער משפחה שיחיו,
מנחם שניאורסאהן

תשעא

ב"ה, ו' תשרי, ה'תשי"א

הו"ח אי"א וכו' מו"ח שמעון שי

שלום וברכה!

איך בין געווען צופרידן צו הערן פון אייך א גרוס דורך ידידנו וו"ח אי"א וכו' מו"ח אברהם חיים שי בלאק. באזונדערס צופרידן בין איך געווען צו הערן אז עס איז אייך געלונגען אויסצופירן אז נטילת ידיים זאל זיין ווי עס דארף צו זיין. מען זעט דא ווידער ווי ריכטיק עס זיינען די ווערטער פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אז „חזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקס" – אז ווען א איד וויל מיט אן אמת, העלפט אים דער אויבערשטער אז דער רצון זאל זיך אויספירן.

איך רעכן אז דאס וועט אייך געבן כח און ערמוטיקונג אויך ווייטער אויסצוניצן יעדע געלעגענהייט צו טאן פאר אידישקייט, וואס בשעת מען טוט אויף מיט יענעם איז דאס א כלי אויף ברכה והצלחה אין די זאכן וואס עס פעלט זיך אליין, ווארום דער אויבערשטער בלייבט נישט א בעל-חוב און באצאלט פיל מאל מערער בכל המצטרך.

עס וועט מיר פרייען צו הערן פון אייך, פון צייט צו צייט, גוטע נייעס סיי בגשמיות און סיי ברוחניות.

בברכת חתימה וגמר חתימה טובה לו ולכל בני ביתו שיחיו,

מנחם שניאורסאהן

תשעא

מריה שמעון: שוקץ.

תשעב

ב"ה, ו' תשרי, ה'תשי"א

הור"ח אי"א וכו' מו"ה משה זאב שי

שלום וברכה!

זיכער געדיינקט איר אייער באזוך בא מיר, ווען איר האט מיר דערציילט וועגן געשעפט וואס איר רעכנט אנצוהויבן נאך יום-כפור. וויל איך דא נעמען די געלעגנהייט צו ווינשן אייך א חתימה וגמר חתימה טובה, וואס דאס איז אויך כולל אז דער נייער געשעפט וואס איר גייט מאכן זאל גיין בהצלחה בגשמיות, און וואס הצלחה בגשמיות איז האט כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ערקלערט מיט א ווארט פון דעם אלטן רבין: דער אויבערשטער גיט אידן גשמיות און אידן מאכן פון גשמיות רוחניות.

מסתם זאגט איר דאך תהלים, וואלט איך אייך מציע זיין, אז די נעקסטע דריי חדשים זאלט איר זאגן יעדן טאג דעם קאפיטל ע"א (זו) פון תהלים, נוסף אף דעם שיעור תהלים וואס איר זאגט בלאו הכי, און איך האף אז דאס וועט זיין א כלי אף ברכה.

איך וואלט אויך מציע געווען, אז איר זאלט בעטן ידידנו הרה"ח וו"ח אי"א וכו' ר"ד שי' עדעלמאן צו מאכן א קביעות צו לערנען צוזאמען דעם רבי'נס תורה.

איך לאז גריסן אייערע ברידער שותפים שי'. איך האף איר וועט אנזאגן גוטע נייעס בכלל און בפרט.

בברכת חתימה וגמר חתימה טובה,

מנחם שניאורסאהן

תשעב

מו"ה משה זאב: חייטובסקי.

א ווארט פון דעם אלטן רבין: ראה איך אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע ח"א ע' לד ובהנשמן בהערות שם. ראה גם שם ח"ג ע' תקנב. לקמן אגרת אקטו.

תשעג

ב"ה, ז' תשרי, ה'תשי"א
ברוקלין

הרח"צ הו"ח אי"א נו"נ בנש"ק וכו' מוהרר"י שי

שלום וברכה!

בזה הנני לאחל לכת"ר חתימה וגמר חתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

ויהי רצון שחפץ הוי' בידינו יצליח, להיות מהמסייעים בהפצת תורת הבעש"ט גם חוצה, שזהו הכנה וכלי לביאת משיח צדקנו.

בברכת חתימה וגמר חתימה טובה,

מ. שניאורסאהן

מוסג"פ הקונטרס לר"ה – מתורתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ צוקללה"ה נבג"מ זי"ע – שהו"ל. ובודאי ימצא כת"ר חפץ בו.

הערה בקיצור מענין עבודת האדם לקונו בימי התשובה האלו: בתחילת בריאת העולם נאמר ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. שתי סברות בזמן: המשך אחד או מפסקי מחדדי. וי"ל שבזה מחולקים סוגית הש"ס ורבא בנזיר (ז, א). אבל לכל הדעות לילה ויום – אחד הוא, ולא מפסקי. כי יום ולילה הוא מקרה נוסף על הזמן, ולא ממהותו. משא"כ יום אחד מחברו יש סברא דאיפסק, כי כל יומא ויומא עביד עבדת' דוקא (זח"ג צד, ב) ולכן יש ז' ימים מחולקים זה מזה, ורק ז', כי אח"כ חוזר חלילה: יום ראשון כו'.

ובעבודת האדם לקונו: לילה ויום – הנה סו"ס לא ידח ממנו נדח וזדונות נעשו לו כזכויות כי יעביר את רוח הטומאה, ולילה כיום יאיר. אבל יומי מיפסקי, כי גם לעת"ל כל צדיק נכזה מחופתו של חברו. ואכמ"ל.

תשעג

נדפסה בלקו"ש ח"ט ע' 544 והושלמה ע"ס צילום האגרת.
ההצעה שבסופה נכתבה לכמה. ראה גם לעיל ח"ג אגרת תשס.
מוהרר"י: ליינר. אגרות נוספות אליו – לעיל ח"ג תקנא, ובהנסמן בהערות שם.

תשעד

ב"ה, ז' תשרי, ה'תשי"א

מחוי' הרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א נוי"נ וכו'
מוהר"ר גרשון שי

שלום וברכה!

...ת"ח על השורות האחדות שכותב לי בדבר הכינוס שהי' בח"י
אלול, ובטח, כפי המנהג, עשו פרטי-כל מהשקו"ט והמו"מ שהי' שם.
הנני מסגיר פה קונטרס לשבת תשובה ויוהכ"פ שזה עתה הו"ל
ובטח יזכה בו את הרבים באופן המתאים.
בברכת חתימה וגמר חתימה טובה והצלחה בעבודתו בקדש,
המחכה לבשורות טובות,

מנחם שניאורסאהן

תשעה

ב"ה, ז' תשרי, ה'תשי"א

מרת שרה תחי' ומרת לאה תחי'

ברכה ושלום!

איך האב באקומען אייער בריוו פון ז'טן סעפטעמבער, און צום
נייען יאר ווינש איך אייך און אלע אייערע א חתימה וגמר חתימה
טובה אין אלעס וואס יעדערער דארף האבן.

תשעד

מוהר"ר גרשון: חן. אגרת נוספות אליו — ח"ג תשא.
הכינוס שהי' בדי' אלול: ראה מבוא לח"ג ע' 22 ובנסמן שם.

תשעה

מרת . . . תחי': מושקוביץ.

זיכער ווייסט איר פון דעם אידישן אויסדרוק אז די פרוי ווערט אנגערופן „עקרת הבית“, דערפאר וואס זי איז דער עיקר אין שטוב, ווארום דורך איר ווילן און פירונג הענגט אפ דער ווילן און די פירונג פון איר מאן און קינדער. דערפון לערנען מיר צוויי זאכן: ערשטנס, ווי גרויס עס איז די אחריות וואס דער אויבערשטער האט ארויפגעלייגט אויף דער פרוי, און צווייטנס, וויבאלד דער אויבערשטער האט ארויפגעלייגט אזא אחריות אויף דער אידישער פרוי האט ער איר זיכער געגעבן די כוחות צו קאנען אויספירן איר שליחות אויפן בעסטן אופן.

די באדייטונג פון ראש השנה איז די „קאפ פון יאר“, איז פונקט ווי אז די קאפ וויל קען דאס דורכגעפירט ווערן מיטן קערפער, אזוי ווערן די גוטע רעזאלושאנס פון די בני ובנות ישראל אין די יעצטיקע טעג זיך צו דערנענטערן צום רבונו של עולם דורך תורה ומצוות דורכגעפירט בפועל אין די טעג פון א גאנץ יאר, וואס דאס איז די סגולה צו געזונט און פרנסה און הצלחה אין אלע ענינים.

בברכת חתימה וגמר חתימה טובה אייך און אלע אייערע שיחיו,

מנחם שניאורסאהן

תשעו

ב"ה, ז' תשרי, ה'תשי"א

מרת ... תחי'

ברכה ושלוש!

איך האב באקומען אייער בריוו וואו איר שרייבט וועגן זיך, אייער מאן שי' און טאכטער תחי'. איר שרייבט אז עס איז שוין א צייט ווי אייער מאן שי' גייט אין ביזנעס ניט גוט און איר בעט א ברכה.

איצטער גייט דאך א נייער יאר, במילא דארפן אידן זיין זיכער, אז זייענדיק דעם אויבערשטנס קינדער און האבנדיק א בארמהערציקן פאטער (אב הרחמים) וואס וויל זיכער העלפן אלע קינדער אין וואס יעדן פעלט, בפרט אז די קינדער האבן זיך ראש השנה און אין די יעצטיקע טעג געווענדעט צו עם מיט א הארציקע בקשה צו העלפן זיי,

דארף מען זיין זיכער אז השי"ת האט אנגענומען די בקשות און וועט אייך אויך געבן א שנה טובה ומתוקה - א גוטן און זיסן יאר, אז אייער מאן שי' זאל זיין שטארקער אין געזונט און די פרנסה זאל זיך פארבעסערן און איר זאלט האבן פיל נחת פון אייער טאכטער ... תחי', אידישן נחת.

איר שרייבט, אז איר געדיינקט נאך דאס וואס אייער זיידע האט אייך דערציילט, בין איך זיכער אז איר דערציילט דאס איבער צו אייער טאכטער, כדי זי זאל פון קינדווייז אויף זיין איינגעטרייט אין די אידישע וועגן און אויסוואקסן א אידישע טאכטער אין אלע פרטים. און עס איז מיט א קינד קיינמאל ניט צו פרי אנצוהויבן דעם אידישן חינוך, און וואס מער מיגט און וואס פריער מען הייבט אן, אלץ זיכערער איז מען אז ניט קוקנדיק אויף דער סביבה ארום וועט דאס קינד בלייבן א אידיש קינד און די עלטערן וועלן האבן פיל נחת, אידישן נחת.

מיר וואלט אינטערעסירן צו וויסן אין וואס פאר א מוסד אייער טאכטער באקומט איר עדיוקיישאן. זיכער באזוכט זי א סקול וואו מען לערנט מיט איר אידישקייט. אויך וואלט מיר אינטערעסירט צו וויסן וואס פארא ביזנעס אייער מאן פירט אן, און צי ער באטייליקט זיך אקטיוו אין שול לעבן און אין שיעורים פון לימוד תורה אין שול.

בא מיר וואלט אויסגעקומען, אז ערב שבת און ערב יום-טוב זאלט איר פאר ליכט בענטשן אפלייגן אויף צדקה אין דער פושקע פון רבנו מאיר בעל הנס, וואס דאס איז א סגולה אף געזונט און פרנסה.

אייער דאניישן האב איך איבערגעגעבן אין לשכת חשאים, די צדקה קאסע פון וואנעט עס ווערט געגעבן הילף צו יחידים און מוסדות באהאלטענערהייט, וואס דאס איז איינע פון די העכסטע אופנים פון צדקה. בייגעלייגט די קבלה.

בברכת חתימה וגמר חתימה טובה,

מנחם שניאורסאהן

תשעז

ב"ה, ז' תשרי, ה'תשי"א

שלום וברכה!

...איך וויל אייך מעורר זיין, אז עס דארף זיין עינו טובה בשל
אחרים, ובפרט אין אייגענע קינדער. האף איך אז איר שטייט אין
פארבינדונג מיט זיי און ניצט אויס אייער השפעה אויף זיי ניט נאר אין
ענינים פון צדקה נאר אויך מקרב זיין זיי צו תורה ומצוות, יעדערן
אויף דעם אופן וואס איז פאר אים בעסט צוגעפאסט, און מיט ווערטער
וועלכע קענען אמבעסטן ווירקן. און אויב אהבת האב אל הבן דריקט
זיך אויס אין ענינים וועלכע זיינען פארבונדן מיטן גוף, על אחת כמה
וכמה אז זי דארף זיך אויסדריקן אין ענינים וועלכע זיינען פארבונדן
מיט דער נשמה, וואס דאס איז נוגע סיי אין עולם הזה און סיי אין
עולם הבא.

בברכת כתיבה וחתימה טובה,

מנחם שניאורסאהן

תשעח

ב"ה, ערב יום הכפורים, תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

...בייליגענד איז א קבלה פון לשכת חשאים פאר אייער
ביישטייערונג. די ארבעט פון לשכת חשאים וואס איז געגרינדעט און
פערזענליך אנגעפירט געווארן דורך כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ איז צו
געבן הילף צו יחידים און מוסדות אין געוויסע פאלן וואו די הילף
דארף געגעבן ווערן שלא בפירסום, וואס דאס איז איינע פון די
העכסטע אופנים פון צדקה. ווי אלע טעטיקייטן פון כ"ק מו"ח אדמו"ר
הכ"מ ווערן די אויך אנגעפירט ווייטער.

תשעט

[בין כסא לעשור תשי"א]

...אמירת העולה לתורה חזק חו"ג – לא חשיב הפסק כי הוא שייד לקריאת הסיום (ראה שו"ע אדה"ז סקס"ז ס"ט). וגם הוא אומר, כי נוסחא שלנו היא ונתחזק...

תשפ

ב"ה,

ענין מיוחד ישנו בקיום מצות סוכה, והיא הידיעה, דכיון דכתיב למען ידעו וגו' לא קיים המצוה כתיקונה אם לא ידע כוונת מצות הסוכה, שכווננו לישיב בסוכה זכר ליציאת מצרים¹.

וכבר נתבאר בכמה מקומות² אשר עיקר הדעת אינה הידיעה לבד מפי סופרים ומפי ספרים אלא העיקר הוא להעמיד דעתו ולתקוע מחשבתו בחוזק ואומץ הלב והמות עד שתהא מחשבתו מקושרת בזה בקשר אמיץ וחזק.

והידיעה היא אשר בסוכות הושבתי ואשר הי' זה בהוציא אותם מארץ מצרים³.

והנה בכל יום ויום בבוקר ובערב חייב אדם לראות את עצמו כאלו

(1) ב"ח לטור או"ח ר"ס תרכ"ה. מג"א שם. והובאו בשו"ע רבינו הזקן. – בב"ח שם כותב שבדוגמת זה הן ג"כ מצות ציצית ותפילין. אבל – בהם נאמר רק זכרון, משא"כ בסוכה שכתבה תורה למען ידעו. ובדרז"ל (סוכה ב, א) עד עשרים אמה אדם יודע כו'.
(2) ראה תניא פמ"ב. תו"א ר"פ משפטים. תו"ח שם. ובארוכה בהמשך ר"ה עת"ר ד"ה ואני נתתי ואילך.
(3) כי הוי לי לומר בסוכות הושבתי את בני במדבר, ולמה תלה זה ביצי"מ (ב"י או"ח סתרכ"ה).

תשעט

נדפסה בלקי"ש חכ"ד ע' 411.

תשפ

נדפסה בסה"מ תשי"א ע' 46. לקי"ש ח"ד ע' 440.

הוא עת יציאת מצרים והיא יציאת נפש האלקית ממאסר הגוף כו' ע"י עסק התורה והמצות בכלל ובפרט בקבלת מלכות שמים⁴.

ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ:

„ראשית דבר הוא היציאה ממצרים וגבולים, שבכללות העבודה הם דרכי החיים הכללים וואס דער אדם מאכט זיך פלענער באופן ארחות חייו, מיט די בעגרעניצונגען און גבולים וואס ווערן בא אים געשאפן לויט זיין מעמד ומצב, דאס הייסט לויט ווי ער וויל זיך אוועקשטעלן אין לעבן. כו'.

איז ראשית דבר מוז זיין יציאת מצרים, ארויס גיין פון די אלע בעגרעניצונגען, דאס הייסט אז וואס פאר א פלענער בא אים זאל ניט זיין, מוז בא אים זיין קביעות עתים לתורה בכל יום, און דער דאוונען מוז זיין געדאוונט, ניט אפגעדאוונט. וכו'.

נאך יציאת מצרים איז קריעת ים סוף, ווארום ווי דער מענטש הויבט אן אין דרכי העבודה, איז גלייך שאפן זיך בא אים פערשידענע שטערונגען, וואס יעדערער פון זיי איז שטארק און גוואלדיק גרויס, אט ווי בא די אידן ביציאתם ממצרים, פון הינטן דער שונא פון פארנט דער ים, און אליין איז מען אין מדבר.

קריעת ים סוף איז געווען מלמעלה, דער אויבערשטער ב"ה האט געשפאלטן דעם ים און געמאכט אים א דרך פאר אידן, כמו דרכי היבשה, נאר פריער האט געמוזט זיין א שפרינגער אין ים, און אז עס איז געווען דער שפרינגער דער מסירת נפש מענטש, יעמאלט האט השי"ת געמאכט את הים ליבשה⁵.

ואז הושיבם הקב"ה בסוכה, וכמשל תינוק תיכף שנולד הנה רוחצין אותו מזוהמתו, וכורכין אותו בכריכת בד נקי, אשר בזה הנה לבד זאת שנשמר מן הזוהמא שמבחוץ, הנה עוד זאת שמתיישרים ומתחזקים אבריו, והגם שהוא רק לפי שעה, אבל זה פועל בחיזוק אבריו גם על כל זמן גידולו והיותו לאיש.

אשר כן הוא בעבודה דכאשר האדם פועל בעצמו היציאה מהמצרים והגבולים שלו, אז ער זאל ארוינס פון זיינע פלענער, וואס ער מאכט זיך בארחות חייו, וואס יעמאלט איז דאך דער רע פון נפש

(4) תניא פמ"ז, תו"א פ' וארא ד"ה לכן אמור, ובכ"מ.

(5) שיחת שמע"צ תרצ"ג (קונטרס כא).

הטבעי מיט זיינע צרכי החיים הגשמיים והבשרים איידעלער, איז תיכף דארף זיין דער ויסעו לסוכות.

סוכה איז א מקיף, אבער דאס איז א מקיף וואס פועליט אין פנימי, וכמשל מכריכתו של התינוק הנ"ל שזה נוגע בחיזוק אבריו גם בהיותו לאיש.

וזהו כי בסוכות הושבתי את בני בהוציאי אותם מארץ מצרים.

וסיוע וכח על זה בכל ימות השנה נמשך מחג הסוכות בכלל וקיום מצות ישיבת סוכה בפרט.

והזכרת נשיאינו ופעולותיהם ותורתם מסייע בזה, וכידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ: עס איז דא די חסידישע אושפיזין: הבעש"ט, הה"מ, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, אדמו"ר הצמח צדק, אדמו"ר מהר"ש נ"ע, אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

ואף אנן נאמר: כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

מנחם שניאורסאהן

מחרת יום הכפורים ה'תשי"א. ברוקלין, נ.י.

תשפא

ב"ה, י"ג תשרי, הלולא דכ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע, ה'תשי"א

הרה"ח הו"ח אי"א נר"מ וכו' מהור"י שי

שלום וברכה!

מוסגר בזה הקונטרס לחג הסוכות הבע"ל, הכולל מאמר ושיחה מכתב ולקוט מנהגים, והוא לזכות בו את הרבים כל אחד מסביבתו באופן המתאים.

כי ביתר שאת על כל שאר ימות השנה, דורשין מאת כל אחד ואחת מאתנו אהבת רעהו והתכללות כולנו כאחד – במועדי חדש הכללי הוא חדש תשרי:

תשפא

כללי-פרטי. האגרת נדפסה בלקו"ש ח"ט ע' 390.

בראש השנה, יום הכתרת המלך מלכו של עולם, שתמליכוני עליכם להיות בישראל מלך שזהו דוקא בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל;

ביום הכפורים שצריך מקודם לפייס את חברו, ודומים למלאכים שאין ביניהם לא קנאה ולא תחרות;

בחג הסוכות שרמזו רז"ל במתק לשונם: ראויים כל ישראל לישב בסוכה אחת

ובשמיני עצרת אשר אמר הקב"ה הביאו פר אחד איל אחד כי קשה עלי פרידתכם.

ומודגש עוד ביותר בזה"ס במצות ולקחתם לכם הד' מינים, אשר מבואר ענינם בכ"מ - ומחם בתורת בעל ההלולא (וככה - תרל"ז, פרק פ"ז ואילך) - שלמה ד' מינים אלו דוקא, כי כל אחד מהם רומז על האחדות. ונוסף ע"ז הנח צריך לחברם כולם כאחד (ראה ב"י וט"ז סתרנ"א בשם הריקאנטי), אף שהאתרוג הוא בדוגמת בעלי תורה ומצות שבישראל, חלולב וחדס מי שיש בהם תורה או מצות, והערבה - אלו שאין בהם לא תורה ולא מצות. ואז דוקא, אומר הקב"ה, אעלה סימן: אתרוג, ערבת, לולב, חדס - (זח"ג רס"ג, א. תיקונים תי"יג ועוד) בתמר - זו כנס"י, זאת קומתך דמתה לתמר.

וע"ד הצחות יש לומר במרז"ל הנ"ל דכל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת, ומכאן דסוכה שאולה כשרה דלא מטי שוה פרוטה לכל חד אלא ע"י שאלה (רש"י סוכה כז, ב).

כי סוכה האחת - מקיף העצמי דעצמות א"ס, כמבואר בסוף מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שבקונטרס - גם בה צ"ל תנאי התורה תעשה לך - משלך ע"י עבודתו דוקא בקיום התומ"צ ועבודת הבירורים, וצ"ל לו בה עכ"פ שוה פרוטה, כי בפרוטה מקניא נפשו (קדושין ג, ב) ונחי' לפניו בחיות פנימי (עיין בסוף המאמר). ופירשו והודיעו רז"ל דלא מטי שוה פרוטה לכל חד - יהי' מי שיהי' - אלא ע"י שאלה משאר בני"י, כי כל אחד מתוקן מחברו, וכולם צריכים זה לזה.

בברכת חג שמח והצלחה לזכות את הרבים שיעשו כולם אגודה אחת לעשות רצון אבינו שבשמים בלבב שלם.

מ. שניאורסאהן

עכ"פ שוה פרוטה: כבר שקו"ט באחרונים מה שבפחות משהו פרוטה לא חשיב שלך. ואכ"מ.

תשפב

ב"ה,

מבואר בסוף המאמר שבקונטרס זה, אשר בשמיני עצרת היא האסיפה דכל האורות והגילויים הכללים שנמשכים בחדש השביעי, הקליטה והעכבה בזריעה טובה בכדי שתהי' מזה צמיחה בריבוי טוב.

עוד יותר מפרש במק"א, אשר „חדש תשרי הוא ראש הכללי לכל החדשים, ובו ימים שהם שרשים ומקורים על כל השנה: ראש השנה – שרש ומקור על יראה, שמקבלים ישראל יראה באותו יום על כללות השנה. יום הכפורים – על תשובה ומחילה וסליחה. שבעת ימי הסוכות – על אהבה ושמחה על כללות השנה. אבל יום שמחת תורה – הוא כלל גדול יותר, הכולל כל חדש תשרי, כי אז נמשך בחי' מקיף העליון הכללי, בחי' שעשועי המלך בעצמו, כתר תורה, גילוי זה נמשך בשמח"ת בהריקודים, שאינם ענין המוחין כלל".

וכמוש"כ במאמר שבקונטרס שהשמחה שייכת לאותיות התורה, שבאותיות התורה נקודותיהן וטעמיהן, בלימוד זה – כל ישראל שוין, ולכן השמחה היא בריקוד והיינו שהשמחה מגיעה עד הכח האחרון שבנפש ובכלים היותר תחתונים – הרגלים.

ידוע פתגם כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, אשר אחר שמחת תורה מתחיל הסדר ד, ויעקב הלך לדרכו, הוא דרך הוי', דרך התורה והמצוה. וביארי' כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בענין שמע"צ ושמח"ת, אז אף א יריד קויפט מען איין די סחורה, און קומענדיג אהיים – במשך ימות השנה – פאקט מען עס פאנאנדער און מען הייבט אן טאן דערמיט וואס מ'דארף טאן.

כן הוא בכל אחד ואחת מישראל: בחודש השביעי שהוא משובע

-
- (1) סד"ה צהר תעשה תש"ב. ונעתק כאן בקיצור ל' קצת.
 - (2) ראה זח"ג רנו, ב: וביום השמע"צ. . ונוהגין כל ישראל למעבד עמה חדוה ואתקריאת שמחת תורה ומעטרין לספר תורה בכתר דילי. ועייג"כ ת"ז תי' כא (נו, סע"א).
 - (3) שיחת שמע"צ ה'תש"ז.
-

תשפב

נדפסה בסה"מ תשי"א ע' 78. לקו"ש ח"ד ע' 442.
ידוע פתגם: ראה לקו"ש ח"ב ע' 556.

בכל טובי נותנים להם ולנו „סחורה“ במה להתפרנס כל השנה כולה, אבל צריך לפתוח האמתחות, פאנאנדער פאקען און טאן מיט דער סחורה וואס מען דארף.

וזהירי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בשם אביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע: די פערציק אכט שעה פון שמע"צ און שמח"ת דארף מען זעהר מייקר זיין, יעדע רגע קען מען שעפען אוצרות מיט עמערס און קאדקעס (חביות) בגשמיות וברוחניות און דאס איז ע"י הריקודים.

מנחם שניאורסאהן

ערב חה"ס, ה'תשי"א. ברוקלין נ.י.

תשפג

ב"ה, חוהמ"ס, ה'תשי"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מהור"י שי

שלום וברכה!

מוסג"פ הקונטרס לשמע"צ-שמח"ת הבע"ל ובודאי יזכה בו את כל סביבתו לעורר, לחזק ולהאיר – עתה ובמשך השנה – את שמחה של תורה שלהם, אשר על ידי זה תתעורר תתחזק ותאיר שמחה של מצוה שלהם, ובמילא יהיו למוד התורה וקיום המצות באופן נעלה יותר, כי כמו שהתורה שקולה ומביאה לכל המצות, כך שמחת התורה

(4) ויקרא רבה פכ"ט, ח.

(5) שיחת שמע"צ ה'תש"ד.

שקולה ומביאה: פיה"מ פאה א, א.

כך שמחת התורה: ראה סד"ה צהר תעשה תש"ב.

תשסג

כללי-פרטי. האגרת נדפסה בלקריש ח"ס ע' 393.

שקולה ומביאה לשמחה של מצוה, והעבודה בשמחה ובטוב לבב פורצת כל הגדרים וההגבלות הן למטה והן למעלה, מרחקת מהתאוות, מבטלת הדינים – ואז באור פני מלך חיים.

בחתימת ימי המועדים – ר"ה, יוהכ"פ, חה"ס, שמע"צ ושמח"ת – ואיש ישראל צריך להכנס בימי החול ונוסף על זה – בימי החול דימי החורף, כחצי שנה בלא רגלים, הרי צריך הוא לקחת עמו „צידה לדרך” – כחות והמשכות אשר יתנו לו היכולת כי בקיימו הציווי „ויעקב הלך לדרכו”, יוכל ללכת לבטח דרכו, אף כי כל הדרכים בחזקת סכנה.

ולזה הוא: ביום השמיני עצרת – אסיפת וקליטת כל ההמשכות כלליות של חדש תשרי. ובשמח"ת – התחלת ההתגלות וההמשכה, אשר על ידי זה נקל יותר להביא לפועל טוב, במשך כל ימי השנה, את כל ההחלטות טובות דחדש תשרי.

ובפרט שמח"ת דימים אלו תביא את השמחה של מצוה בכל ימות השנה, ובמילא יסורו כל ההגבלות מניעות ועכובים ללימוד התורה וקיום המצות,

כי שמח"ת הוא מקיף היותר עליון הכולל גם את המקיפים הכללים של חדש תשרי –

אשר בזה יובן מה שמצינו שני ענינים הפכיים בשמע"צ ושמח"ת: א) מנהגן של ישראל, אשר תורה הוא, לשמוח בשמחה זו יותר משמחת בית השואבה, ויותר משמחת יו"ט סתם. ב) שמחת יו"ט היא מצות עשה מה"ת. שמחה היתירה דחה"ס, ובית השואבה בכלל זה, מפורשת בכתוב. וכן גם שמחה של מצוה. משא"כ שמחת יו"ט אחרון של חג אינה נלמדת אלא מדרשה (ומובן שאין נלמד מזה השמחה היתרה) ויש אומרים אשר אינה מדאורייתא כלל.

והטעם על זה י"ל, שהיא הנותנת, להיות שמחה זו עליונה וכללית

והעבודה בשמחה: בארוכה בלקו"ת פ' תזריע סד"ה שוש תשיש.
דימי החורף: ראה סד"ה ביום השמע"צ תרפ"ט.
בלא רגלים: ראה לקו"ת ברכה ד"ה מזמור שיר חנוכה (הראשון) פ"ב.
ההתגלות וההמשכה: שיחת שמע"צ תש"ג.
יותר... ויותר: ראה רש"י תולין פ"ג, א. ושור"ע או"ח רסל"ט.
שמחה היתרה... וכן גם: רמב"ם סוף הל' לולב.
יש אומרים: רש"י פסחים ע"א, א. תוד"ה והשמחה סוכה מב, ב – עיין מהרש"א בסוכה שם. צ"ח בפסחים שם.

ביותר, אינה במנין המצות – וע"ד מש"כ הרמב"ם לענין צוויים
הכוללים – וגם י"א שאינה אלא מנהג, וע"ד משנ"ת בענין הקפות.

והשי"ת יזכנו שתגיע שמחה זו עד הכח האחרון שבנפש, ולעשות
הסכם והחלטה לקבל עומ"ש בקביעות עתים לתורה בקיום המצות
ובעבודה שבלב, ולחביא את ההחלטה מהכח אל הפועל, ואז – מסיים
כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ במאמרו שבקונטרס – יומשך האור כי טוב
בריבוי טוב גשמי ורוחני.

(משום קדושת המועד לא באתי על החתום)

מנחם שניאורסאהן

תשפד

ב"ה, שלהי תשרי, ה'תשי"א
ברוקלין, נ.י.

התלמיד מו"ה ... שי

שלום וברכה!

הפ"נ שלו נתקבל, וקראתיו בערב יום הקדוש על הציון, ואח"כ
בהיכל כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, שלשם נכנסים לנתינת פדיונות
ויחידות.

וצדיקא דאתפטר, דאשתכח בהאי עלמא יתיר מבחיוהי, בטח נתן
ברכתו והשי"ת ימלא ברכתו בגשמיות וברוחניות.

בטח יוסיף אומץ בשקידה בלימודו וגם ישמור השיעורים השווים
לכל נפש בחומש תהלים תניא שקבע כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ונעתקו
ב"מורה שיעור".

ועדמש"כ הרמב"ם: בס' המצות שרש ד.
בענין החקפות: לקו"ת דרושים לסוכות סד"ה ושבתם השני. סידור סוף שער
הסוכות.

תשפד

כללי-פרטי, לתלמידי הישיבה.

ויהי רצון שיגדל להיות ירא שמים חסיד ולמדן,
ונשיא המוסד שלומד בו, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, יוכל לומר
עליו בשביעת רצון: ראו גידולים שגידלתי.
בברכת הצלחה בלימודו ביראת שמים

מ. שניאורסאהן

תשפה

ב"ה, ה' חשון, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א וכו' מוהר"מ שי

שלום וברכה!

במענה על מכתביו מיום ו' עש"ק לס' ולתתך עליון, ה' דעשי"ת וה'
אסור"ח, אשר מפני הטרדות דחודש תשרי לא היו עתותי בידי לענות
עליהם עד עתה. וגם עתה הזמן קצר ובכן אכתוב בקיצור.

הפדיונות ששלח עם רשימת התלמידים קראתי על ציון כ"ק מו"ח
אדמו"ר הכ"מ בערב ר"ה, ובהיכלו, אשר נכנסים שם ליחידות ולנתינת
פדיונות, בימי ר"ה. ובטח צדיק הדור הנשיא הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר
הכ"מ נתן ברכותיו והשי"ת יקיימן במילואן בגשמיות וברוחניות.

כן הזכרתי על הציון את שלשת הבעלי-בתים מעיר מידלת שמזכיר
ביחוד, ומוסג"פ המכתבים אליהם כפי הצעתו, ובטח יודיע מהנעשה
בזה...

מה שכותב בענין הדוחק בכספים, הנה היו בזה כמה סיבות
צדדיות, ובכל אופן תקותי שהמצב ילך הלך וטוב ומסודר יותר...

בטח קבלו כל הקונטרסים, גם קונטי' שמע"צ בתוכם, עם המכתבים

תשפה

מוהר"מ: ליפסקר. שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א למרוקו. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג תקנ"ט, ובהנסמן
בהערות שם. לקמן תחבא. תתעד. אקל.
מעיר מידלת: ראה ספרו. עשרים שנה עבודת הקודש במרוקו ע' ו ואילך.

המצורפים אליהם. ואתענין לדעת אם הי' שעת הכושר לפרסם תוכן השיחות עכ"פ שבקונטרסים הנ"ל בחוגים הרחבים ובעיירות שונות.

ות"ח על שלחו הספר שנתן לו הרב דמידלת ומטובו להזכירו מזמן לזמן ע"ד שאר הספרים. כן אם ישנם שם עוד מחברים או מגזע מחברים של ספרי קדש, מהנכון שיעוררם לשלוח ספריהם בתור תשורה להספרי שלנו, ומובן אשר אם רק ירצו ... ישלחו להם מהספרים הנדפסים על ידינו. ובטח יודיעני מאיזה סוג ספרים נכון לשלוח לפב"פ או לפב"פ בפרט...

טוב במאד מאד שמנצל כל אפשריות לבאר ענין של חסידות בכל מקום האפשרי, ולידיעות נוספות בזה אחכה. ובלי ספק ברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ תלוה אותו גם בעבודתו זו שתהי' בהצלחה רבה.

להרב דמידלת ג"כ אכתוב בל"נ בימים אלו.

בענין התלמיד מר ... כדאי לקרבו באופן המתאים, ובהזדמנות מטובו לשאול אותו בשמי אם קבל מכתבי ומה נעשה אתו בהסתדרות בכלל. כבקשתו אכתוב ימים אלו לזוגי שתחי'.

בטח יודיע אשר מסתדר ענין הויזה שלו ובודאי על ידי ההיכרות שיש לו כבר שם יראה שיהי' הכל באופן היותר מתאים.

מה שכותב שמרגיש הוא את עצמו בדד וגלמוד וכו' וכו' ונופלת עליו חולשה גדולה בכל העבודה, הנה סוף דבריו מוכיח על תחילתו אשר זהו מעצת היצר המשתדל להחליש את כל אחד במילוי שליחותו באותיות המתאימות למהות השליח. ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, אז חסידות האט אויפגעטאן אז מ'איז ניט עלנד. וואו מ'געפינט זיך זיינען דא רביים. ובפרט בנוגע לכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אשר הוא עצמו כתב בהסתלקות אביו כ"ק אדני"ע אשר רועי ישראל לא יעזבו את צאן מרעיתם, כפי המבואר באגה"ק סכ"ז [ז] וביאור[ח], אשר סרו עתה ההגבלות הגשמיות, הנה נמצאים הם עם כל אחד ואחת מהשייכים ומקושרים אליהם בכל מקום שהם, בפרט במקומות שנשלחו על ידם למלא שליחות, ובפרטי פרטיות אשר השליחות היא להפיץ מעינות הבעש"ט חוצה, אשר זהו הכנה והקדמה לביאת המשיח ולתחית המתים והקיצו ורננו שוכני עפר והוא בתוכם. וראה בשיחת י"ג תמוז

הרב דמידלת: מוהר"מ אבוחצירא, דלקמן אגרת שלאח"י.

פחגם . . עלנד: ראה לעיל ח"ג אגרת תקעז, ובהנסמן בהערות שם. לקמן א"מ.

הוא עצמו כתב: אנ"ק שלו ח"א אגרת עב.

תש"ט שנדפס בקונט' י"ב תמוז השי"ת אשר משם יוכל לשאוב חיות והתעוררות והתחזקות בעבודתו במקומו עתה, ומשם יווכח אשר אפילו בשכל אנושי מובן אשר אין כל מקום למחשבה שהוא בודד וגלמוד ח"ו, ופשיטא שאין כל יסוד לחולשה בעבודה. וחלואי היו מדקדקים אנ"ש, ובפרט התמימים, בדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אפילו בשיחותיו ובפרט אלו משנת השי"ת והשנה שקדמה לה.

מה שכותב בענין האתרוגים שלוקחים במקומו עתה אתרוגים הגדלים שם והרב אומר שמוחזקים הם לכשרים ואינם מורכבים, וכאשר בדק אותם לא מצא בהם גרעינים, הנה אם בטוח הדבר שיש חזקת רשרות בהם הרי הם כשרים למצות הד' מינים, באשר הסימנים שנאמרו אינם מדאורייתא וגדולה כח חזקה אם רק ברור הדבר שיש בהם חזקת כשרות. וראה בקונט' חג הסוכות אשר בידינו יש קבלה להדר אחר אתרוגי קאלאבריא דוקא ואדה"ז אמר על זה שהוא מטעם הידוע לו, אבל בכל זאת כיון שבכמה מדינות לוקחים אתרוגים אחרים ולקיחתם היא בחזקה מכמה דורות, קשה עלי הדבר להטיל ספק אצלם, אריינווארפן זיי אין א ספק. ומובן שאין זה נוגע לנו חסידי חב"ד וכל השייכים אליהם שאין לנו אלא מנהג אדמו"ר הזקן והוא לברך על אתרוגי קאלאבריא. ובענין הסימנים ראה ג"כ בספרים המובאים בשער הכולל פרק ל"ז, ומובא שם משו"ת חתם סופר אשר אתרוגים הבאים מיאנאווא אין צריך שום סימן עליהם. ולכאורה משמע מזה שגם להחמיר אין נוגע כ"כ הסימנים. ואתענין לדעת מאין הם לוקחים לולבים וערבות במדינתו עתה.

המחכה לבשורות טובות ופ"ש כל הדו"ש,

מנחם שניאורסאהן

במה ששואל בענין ברכת המזון, מובא בס' לקוטי מאיר ובס' ברכת יעקב מעיקרי הד"ט ס"ט סעל"ו ומשו"ת תשורת שי אות תקע"א שאם בירך על המחי' במקום ברהמ"ז לא יצא וצריך לברך ברכת המזון. ואין ספרים הנ"ל תחת ידי, אבל, כנראה, טעמם מפני שאין בה ברית ותורה. וראה שו"ע או"ח סקפ"ז.

עתה נתקבל מכתבו מיום ב' נח והעתקת המכ' של ד' נח, וכבר כתבתי שיסודר ענין הכספים וכותבים היום לפריז ע"ד סדר קבוע בזה

... והלואי שיהיו לנו די שלוחים ודי כספים להקיף את כל העבודה הנצרכה במארוקו ושכנותי.

בענין הגמרות והקונטרסים שמבקש מסרתי עד"ז למשרד.

השיעורנין ערב לאותם המבקרים ביום בבתי ספר אליאנס אין כדאי להרחיב הדבר, כי זהו מעין הכשר לאלו הרוצים לחנך ילידיהם בבתי ספר אליאנס.

בכלל רשת הבתי חינוך שלנו יקראו בשם כללי, **אהלי יוסף יצחק**, וזה מתחלק לסוגים: תלמוד תורה, תפארת בחורים וכו'.

תשפו

ב"ה, ה' מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה להרה"ג הו"ח אי"א יושב על מדין, איש חי רב פעלים, מנהל עדתו במישרים, מאיר ומזהיר, עפיי ואינבי שפיר, בנש"ק וכו' מוהר"ר מאיר שליט"א אביחצירא, מדברנא דק"ק מידלת יע"א

שלום וברכה!

מרוב הטרדות דחודש תשרי לא היו עתותי בידי לבוא אליו בכתב, ובטח קבל מכתבי מכ"ה אלול. וגם עתה אבוא אך בקיצור מפני קוצר הזמן.

אתחיל בתודה על מה שכתב לי הרה"ג הרה"ח וו"ח אי"א נו"מ עוסק בצרכי ציבור באמונה רב פעלים וכו' מוהר"ר מיכאל שי ליפסקר, אשר כבר מסר לו איזה ספרים לשלחם אלי, ותשואות חן חן על זה.

בהתחלת הזמן החדש, שנת הלימודים תשי"א, אעתיק כאן פתגם אדמו"ר הזקן בעל התניא והשו"ע אשר אמר, למה נקרא רב – מרא

תשפו

להרה"ג . . אביחצירא: אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג חשג, ובהנסמן בהערות שם. לקמן תחקמג.

דאתרא, מפני שמלמעלה נתנו לו הכוחות הזכות והחובה שהוא יהי מרא - בעל הבית - של כל מקומו. וגם בענינים רוחניים כן הוא, אף שכל איש ישראל הוא בעל בחירה, והכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, בכל זאת כיון אשר בפנימיות כל איש הישראלי חפץ לקיים רצון ה' בלימוד התורה וקיום המצוות, אלא שלפעמים תקפו יצרו הרע, הרי בכח המרא דאתרא בהשתדלות הראוי ובנחת להוכיח לאנשי עדתו רב טוב והאושר הבלי גבולי הכרוך בלימוד התורה וקיום המצוות. וכבר אמרו רז"ל אשר דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב.

גם בעניננו כן הוא, אשר תקותי חזקה, שכת"ר שליט"א, מרא דאתרא, ישתמש בהשפעתו הגדולה לחזק ולהגדיל את הת"ת אשר במחנו הטי'. וברירא מלתא אשר אנשי קהלתו יסייעו בידו להגדיל תורה ולהאדירה. וע"פ פתגם אדמו"ר הזקן הנ"ל, אשר הוא המרא דאתרא. ולכת"ר שליט"א ולדכוותי האריכות בזה אך למותר.

תודתי נתונה לו מראש אם אקבל בשו"ט מכל הנעשה בזה. וזה לעומת זה, כמו שאמרו רז"ל לא חרבה ירושלים אלא בשביל שבטלו בה תינוקות של בית רבן, כן ע"י הגדלת בתי אולפנא של תינוקות של בית רבן נזכה במהרה בעגלא דידן, לביאת משיח צדקנו ולגאולה האמיתית והשלימה אמן.

ושלמא דמר ותורתו יסגי מתוך מנוחה והרחבת הדעת.

המחכה לבשורות טובות,

מנחם שניאורסאהן

תשפו

ב"ה, ה' מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"מ עוסק בצרכי ציבור באמונה וכו'.
מוהר"ר בנימין שליט"א למשפחת אביו

שלום וברכה!

בנועם נודעתי על ידי בא-כחנו הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נו"מ

עוסק בצב"א איש רב פעלים וכו' מוהר"ר מיכאל שי' ליפסקר מעבודתם המסורה לחינוך בני ישראל בכלל, ובהחזקת הת"ת דק"ק מידלת בפרט.

על פי בקשת הנ"ל הזכרתיו על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ לברכה והצלחה בכל המצטרך להם ולב"ב שיחיו. ובודאי צדיק עליון ימליץ עליהם במרום להתברך הוא וב"ב יחיו בכל טוב גשמי ורוחני ולא ידעו מכל צער ונזק ועג"נ ח"ו ואך טוב וחסד ימצאוהו תמיד כל הימים.

ביאר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בכמה מקומות במאמריו מרז"ל שכר מצוה מצוה, אשר שכר היותר גדול בעד קיום מצוה הוא זה גופא שנתנה היכולת לאיש הישראלי לקיים מצוותיו של מלך מלכי המלכים הקב"ה. אבל פשיטא וברור הדבר אשר בתור טפל לשכר זה גדול הוא שכר המצוות בגשמיות וברוחניות. ואם כן הוא בכל המצוות בכלל, על אחת כמה וכמה במצוות שהם טוב לשמים וטוב לבריות ובפרט במצוות ת"ת שהיא כנגד כולם. על אחת כמה וכמה בת"ת הקשורה במצות חינוך בני ישראל אשר יש בה כל המעלות: תלמוד תורה, הבאת בני ישראל לחיי העולם הבא (על ידי לימוד תורת השם) ולחיי העולם הזה (על ידי לימוד המעשה הטוב והישר: מידות טובות, גמילות חסדים, צדקה וכו' וכו'), אשר מפירותיהם האדם אוכל בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא. וגודל הפירות מובן מסיפור רז"ל אשר שכר ג' פסיעות שפסע נ"נ הרשע לכבוד המקום נפסקה מלכות לו וליוצאי חלציו ג' דורות. על אחת כמה וכמה בבני ישראל המשתדלים בנפשם גופם וממונם לכבוד המקום בחינוך בני ישראל, אשר יתן להם השי"ת רוב טוב, גשמי ורוחני, להם ולב"ב שיחיו.

ומובטחני אשר עוד יוסיף אומץ בעבודתו הק' בהחזקת הת"ת בעירו והגדלתו ויוכל להודיע בשורות טובות מפעולותיו הטובות בזה, ומפירות פעולותיו אלו, וגם בשורות טובות בעניניו הפרטים.

המברכו אותו ואת כל בני ביתו שיחיו בגו"ר,

מנחם שניאורסאהן

תשפח

ב"ה, ה' מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א וכו' מהורז"ש שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ד תשרי, בו מספר פרשת הדברים ע"ד נסיעתו לדובלין ושואל דעתי, אם יסע עתה לשם, באשר אינו עומד ברשות עצמו להחליט בזה, בהיותו על משרה בישיבת תומכי תמימים בברונאי.

הנה זה מכבר כתבתי שכמה וכמה מאנ"ש והמקושרים שי יכולים למצוא מענה על ספיקות שלהם המתעוררים עתה אם יעיניו במכתבי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שכתב להם מאז. גם בנידון ידידי כן הוא, שזה לשון מכתב כ"ק מו"ח שמעתיק הוא עצמו במכתבו אלי עתה: „יסכים להצעת ידידי בא כוחי בסידור הפליטים הרב ר' בנימין שי גאראדעצקי לנסוע יחד עם השו"בים יחי לאירלאנד, ובודאי יסדרו בעזרתו ית' שלמשך הזמן שלא יהי בפאריז יהי בתו"ת ממלא מקומו מתאים, והשי"ת יצליחו". הרי לו מענה ברור ביותר בזה ואיני רואה כל מקום לספק בשאלתו זו.

ויהי רצון שתקויים ברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ במילואה, והשי"ת יצליחו בנסיעתו זו ובשאר עניניו בגשמיות וברוחניות.

ובכלל צריך להביט על הנסיעה לאירלאנד, הוא וגם חבריו בנסיעה זו שי, לא רק כעל ענין של פרנסה גשמיית, אלא כעל אמצעי דרך להפצת תורת הדא"ח גם במדינה הנ"ל וסביבותי וגם בהמקומות שלשם יגיע הבשר המוכשר על ידם. והיכולת על זה ישנה בידם ומי יתן והי לבבם שלם שיעשו גם רצונם מכוון לתכלית זו אשר אז יהי מכוון ג"כ לחפצם הפנימי דנפש האלקית שלהם.

בפ"ש כל חבורתו תחי' המחכה לבשורות טובות.

מנחם שניאורסאהן

תשפח

מהורז"ש: דווארסקין. אגרות נוספות אליו — לקמן א"ל. אקנת.
נסיעתו לדובלין: ראה אג"ק אדמו"ר מהררי"צ נ"ע ח"יב דיתרה, ובהנסמן בהערות שם.

תשפט

ב"ה, ה' מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"מ וכו' מוה"ר מענדל שי' גלאטט

שלום וברכה!

נעם לי לקבל פ"ש ממנו על ידי ידידנו הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א
נו"מ איש חי ורב פעלים וכו' מוהר"ר יוסף שי' הלוי וויינבערג.

ידוע פירוש המא' כל ישראל ערבים זה בזה, שהמלה ערבים משמע
(א) מתיקות, (ב) תערובת, (ג) אחריות, היינו שמשום אהבת ישראל כל
ישראל מעורבים זה בזה ואחראיים כל אחד בעד חברו. אשר כל זה
נמצא גם בגשמיות במסחר האינשורענס, ומכש"כ ברוחניות.

כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ הדגיש האחריות הגדולה המוטלת על כל
איש מישראל לתת צדקה רוחנית ברוח נדיבה להעניים בדעת אשר
בסביבתם וקהלתם, לזכות את הרבים בשיעורי לימוד ברבים ולהשפיע
עליהם לקרבם לתורה ולמצוות, אשר כל זה הם כלים רחבים לקבלת
ברכות כל טוב בגשמיות וברוחניות. ויש ללמוד מזה גם על גודל
הצדקה שחייב כל איש מישראל לגמול לנפשו האלקית בקביעת עתים
לתורה, תורת הנגלה ופנימיות התורה הוא לימוד הדא"ח.

והנני מקוה לשמוע בשורות טובות ממנו בעבודתו בזה, ות"ח על
הודעתו מזה.

בברכת הצלחה מרובה בגשמיות וברוחניות,

מנחם שניאורסאהן

תשצ

ב"ה, ה' מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו עם הפדיון נפש וכבקשתו קראתיו על ציון כ"ק
מו"ח אדמו"ר הכ"מ בשאלתו להתברך בזרעא חייא וקיימא.

וצדיקא דאתפטר, דאשתכח בהאי עלמא יתיר מבחיוהי - כמבואר
בזהר ח"ג דף ע"א - יעורר עליו רחמים למלא משאלות לבבו לטוב.

אתענין לדעת מה היא עצת הרופאים בזה, ולפי דעתי צריך הוא
וגם זוגי תי' לשאול בעצת הרופאים ולעשות כהוראתם.

ועוד הצעתי עפ"י מאמר המגיד ממעזריטש ותלמידו אדמו"ר הזקן
בעל התניא והשו"ע כשביקש אצלו על בן זכר וענה לו בלשון הכתוב
במה יזכה נער (במה יזכה לבן זכר) את ארחו (על ידי מצות הכנסת
אורחים). ויהי רצון אשר על ידי לימוד התורה וקיום המצוות בכלל
והשתדלות במצות הכנסת אורחים בפרט, גם על ידי אחיזה בדרכי
הטבע על ידי מילוי הוראת מומחה במקצוע זה, יזכה לזרעא חייא
וקיימא בבן זכר. ואשמח להתבשר בשורות טובות ממנו בזה.

אתענין לדעת פרטי עסקנותו הציבורית אשר בטח משתדל לזכות
את הרבים באופן המתאים.

המברכו ומחכה לבשו"ט.

מנחם שניאורסאהן

תשצ

עפ"י מאמר המגיד: ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע ח"ב אגרת תעס.

תשצא

ב"ה, ה' מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

...אזוי ווי איר שרייבט, אז איר זייט געווען אין קעלער פאר סוכות
ת"ש צוזאמען מיט כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, וואלט מיר אינטערעסירט
צו וויסן אלע פרטים וואס איר געדיינקט דערפון: וואס כ"ק מו"ח
הכ"מ האט דאן גערעדט, אדער געטאן, אדער געהייסן אנדערע טאן,
אז"וו.

תשצב

ב"ה, ו' מרחשון, ה'תשי"א

שלום וברכה!

איך בין געווען צופרידן צו באקומען אייער טעלעגראם, אז אייער
טאכטער תחי' האט אנגעהויבן צו גיין אין דער ישיבה. איך האף אז
איר און אייער בעל-הבית'טע וועלן האבן פיל אידישען נחת פון איר
בגשמיות וברוחניות.

זיכער האט איר געהערט דעם משל, אז א קינד איז ווי א יונג בוים.
פונקט ווי א קליינע ענדערונג אין א יונג בוים וואקסט זיך מיט דער
צייט פאנאנדער אין א גרויסער מאס, אזוי האט יעדע אנגעלעגנהייט
אין דער קינדער ערציאונג א געוואלדיקע ווירקונג שפעטער. דערפאר
וועט איר און אייער פרוי זיכער זיך באמיען צו פארבעסערן דעם חינוך
פון אייער טאכטער תחי' זי זאל אויסוואקסן א פייער אידישע טאכטער
און איר זאלט האבן פון איר א סך אידישע נחת.

בברכת כט"ס,

מנחם שניאורסאהן

תשצג

ב"ה, ח' מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

התמים וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור וכו'
מוה"ר משה שי' דולצין

שלום וברכה!

שמחתי לקבל פ"ש ממנו על ידי ידידנו הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א
נו"מ איש חי ורב פעלים וכו' מוהר"ר יוסף שי' הלוי וויינברג. ואתענין
לדעת מעבודתו הציבורית ובטח יש לו גם קביעות עתים לתורה בכלל
ולתורת חב"ד בפרט ללמוד וללמד ולזכות את סביבתו.

ידוע פתגם כ"ק אדמו"ר (הרש"ב) נ"ע כי התמימים הם נרות
להאיר. וכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ הדגיש תמיד לכל אלה מאנ"ש שעלה
בגורלם לנוד למרחקים, ובפרט מהתמימים שיחיו, כי מה' מצעדי גבר
כונונו, היינו שלא לשם פרנסה גשמית יהודי יוצא לדרך אלא מפני
תפקיד נפשי שעליו להוציא לפועל במקום פלוני ובמדינה פלונית.

וידוע פירוש דא"ח על הפ' לך לך, כי כל איש מישראל, בני אברהם
אבינו ע"ה, צריך לאחוז בדרכו של אאע"ה שהי' נודד ממקום למקום
ובכל מקום בואו – ויקרא בשם ה', אל תקרי ויקרא אלא ויקריא, שהי'
מפרסם אלקותו ית'. והגם שעבודה זו קשה היא לעובר דרכים, אבל
לכל אחד ניתנו הכוחות להוציא תפקידו ושליחות נפשו לפועל.

וראשית העבודה היא, כאמור, נר להאיר, היינו להכניס נר מצוה
ותורה אור בכל הסביבה, ות"ל שחננו השי"ת בכוחות, בכוחות
וכשרונות גלויים, וגם מכובד הוא בקהלתו, הנה בטח יכול לפעול
הרבה, ואמר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, חזקה על תעמולה שאינה חוזרת
ריקים.

תשצג

נדפסה בתור דוגמה. תוכן דומה נכתב לכמה. ראה גם אגרת שלאח"י.

לג

אדמו"ר שליט"א

והנני מקוה לשמוע בשורות טובות ממנו בעבודתו הציבורית
ומחקביעות עתים לתורה שיש לו ות"ח על הודעתו מזה.

באיחולי כל טוב לו ולכל הנלוים אליו,

מנחם שניאורסאהן

מוסג"פ קבלה בעד תרומתו למעמד.

אתענין לדעת משלום בנו שביקר פה לפני שנים אחדות.

[מוסג"פ] ר"ד ש"ק בראשית.

תשצד

ב"ה, ח' מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

חו"ח אי"א נו"מ וכו' מו"ה משה שי' בראכפילד

שלום וברכה!

נעם לי לקבל פ"ש ממנו ע"י ידידנו הרח"ג והרה"ח וו"ח אי"א נו"מ
איש חי ורב פעלים וכו' מוהר"ר יוסף שי' הלוי וויינבערג, ואתענין
לדעת פרטי עבודתו לזכות את סביבתו.

ידוע פירוש דא"ח על הפ' לך לך, כי כל איש מישראל, בני אברהם
אבינו ע"ה, צריך לאחוז בדרכו של אאע"ה, שהי' נודד ממקום למקום
ובכל מקום בואו – ויקרא בשם ה', אל תקרי ויקרא אלא ויקריא
(סוטה יו"ד) שהי' מפרסם אלקותו ית'. והגם שעבודה זו קשה היא
לעובר דרכים, אבל לכל אחד ניתנו הכוחות להוציא תפקידו ושליחות
נפשו לפועל.

כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ חדגיש האחריות הגדולה המוטלת על
תלמידי וחניכי הישיבות ביחוד לתת צדקה רוחנית ברוח נדיבה
להעניים בדעת אשר בסביבתם וקהלתם, לזכות את הרבים בשיעורי
לימוד ברבים ולהשפיע עליהם לקרבם לתורה ולמצוות. אשר כל זה
הם כלים רחבים לקבלת ברכות כל טוב בגשמיות וברוחניות.

והנני מקוה לשמוע בשורות טובות ממנו בעבודתו בזה, ובטח

יוסיף אומץ וילך מחיל אל חיל הן בקביעות עתים שלו לעצמו והן בשיעוריו ברבים, ות"ח על הודעתו מזה.

והנני לברכו בהצלחה מרובה בפרנסה מתוך הרחבה ובעבודתו הרוחנית, ומחכה לבשו"ט,

מנחם שניאורסאהן

מוסג"פ ר"ד משבת בראשית.

תרומתו בעד מעמד מאושרת בזה, ומוסג"פ הקבלה.

תשצה

ב"ה, ט' מרחשון, ה'תשי"א

שלום וברכה!

במענה על מכתבו המהיר. זה כמה פעמים בקשתיו וגם הזהרתיו שלא יהי בעצבות ולא מרה שחור'דיג.

והטעמתי לו אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ברך אותו פעמים רבות וצדיק גוזר והקב"ה מקיים, וכפסק הש"ס.

וחס וחלילה להטיל ספק כל שהוא בזה, או להחליש כח בטחונו שמלבד כל מאמרי רז"ל המבארים גנות דבר זה הנה זה ג"כ מקלקל ח"ו את הצנורות. וזהו לשון הזהר פ' תצוה דקפ"ד, ע"ב:

תא חזי עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיר והוא אקרי אבן טבא ועלמא עלאה לא יהיב ליה אלא כגוונא דאיהו קיימא. אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא, כדין הכי נהרין ליה מעילא, ואי איהו קיימא בעציבו יהבין ליה דינא בקבליה, כגוונא דא (תהלים ק) עבדו את השם בשמחה, וחדוה דב"נ משיך לגביה חדוה אחרא עלאה.

און עס איז שוין צייט ער זאל אנהייבן פאלגן אין דעם.

בברכת כ"ט ורפואה קרובה בפרט,

מנחם שניאורסאהן

תשצה

לשון הזהר: ראה גם לקמן אגרות תתסד. תתסט.

תשצו

ב"ה, ט' מרחשון, ה'תשי"א

שלום וברכה!

אתענין לדעת אם שומר השיעורים, אשר דברנו אדוותם קודם נסעו מפה, וכמה דפים וכו' למד בפועל ממש. וידוע מאמר מגלת חסיד[ני]ם (הובאה בירושלמי סוף ברכות) יום תעזבני יומים אעזבך.

ות"ח אם יודיעני על דבר הנ"ל...

מנחם שניאורסאהן

תשצז

ב"ה, י"ב מרחשון, ה'תשי"א

ברוקלין

צו אלע אנטיילנעמער אין דער יערליכער צוזאמענקונפט פון דער בראנזווילער ליידס אקזילערי פאר די „בית רבקה סקולס" י"ג מרחשון, ה'תשי"א

ברכה ושלום!

מיט צופרידנהייט און פארגניגן האב איך געהערט וועגן אייער טעטיקייט לטובת די „בית רבקה סקולס" בכלל און וועגן אייער פארזאמלען זיך איצט פאר דעם זעלבן צוועק בפרט.

דער באוואוסטטיין, אז די „בית רבקה" סקולס זיינען געגרינדעט געווארן דורך כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ, און אז מיט אייער פארזעצן אייער ארבעט צו גונסטן פון דעם מוסד האט איר א שותפות אין דעם רבינס הכ"מ ארבעט. מוז אייך געבן מוט און שטארקייט אנצוגיין מיט דער הייליקער ארבעט מיט דער גרעסטער ענערגי, און צוציען אלס מיטארבעטער אויך אייערע פריינד און באקאנטע.

און ווי דער רבי הכ"מ האט מערערע מאל געזאגט: דער אויבערשטער בלייבט ניט קיין בעל חוב, און דער זכות פון אייער

אויב[נ]דערמאנטער ארבעט זאל געבן אייך מיט אייערע פאמיליעס
שיחיו געזונט פרנסה און נחת, אידישן נחת פון קינדער שיחיו.

בברכת הצלחה בכל, און אין דער ארבעט בפרט,

מנחם שניאורסאהן

תשצח

ב"ה, י"ב מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ג וו"ח אי"א נו"מ וכו' מוהר"ר שניאור זלמן שי

שלום וברכה!

...בטח יכתוב מעבודתו במארסייל, נוסף על מה שכותב ישר
להרה"ג וחרה"ח וכו' הרב"ג שי.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

תשצט

ב"ה, ט"ו מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

כבוד הפרזידנט הגבאים והמתפללים דביהכ"נ נוסח
האריז"ל, מונטרעאל, ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מיט פארגעניגן האב איך זיך דערוואוסט דורך הרה"ח וו"ח אי"א

תשצח

מוהר"ר שניאור זלמן שי: טאוכל.
מעבודתו במארסייל: ראה גם לעיל ח"ג אגרת תרו.
הרב"ג שי: הרי בנימין גורודצקי.

תשצט

נדפסה בלקריש ח"ג ע' 910 והושלמה ע"פ העתק המזכירות. כשנדפסה בלקריש הוגהה מחדש ע"י כ"ק
אדמו"ר שליט"א ובנוסח זה נדפסה כאן.

וכו' מוהר"ר משה חיים שי' סאפאטשינסקי אז דער שיעור משניות וואס ווערט דורך עם אנגעפירט אין אייער חשוב'ער שול גייט אן בהצלחה און אז דעם קומענדיקן זונטיק אי"ה וועט איר מאכן א סיום אף דעם סדר מועד.

איך וויל דא שיקן מיין ברכה, אז עס זאל אייך ווייטער גיין מיט נאך מער הצלחה ווי ביז יעצט, און ווי יעדע לעבעדיקע זאך, זאל דאס האלטן אין איין וואסקן, סיי אין כמות און סיי אין איכות, דאס הייסט, אז עס זאל זיך פארגרעסערן די צאל לערנער, און נאך מער זאל זיך פארגרעסערן די לעבעדיקייט ביים לערנען, ווי אויך די הבנה והסברה.

אונזער תורה הק' וועלכע איז געגעבן געווארן פון אויבערשטן ית' וואס איז אין-סוף, איז אויך אין-סוף, און זי גילט מיט דער זעלבער שטארקייט אין אלע ערטער און אין אלע צייטן; פונקט ווי זי איז געווען שטארק ווען דער אויבערשטער האט זי געגעבן צו די אידן דורך משה רבינו אף דעם הר סיני, אזוי שטארק איז זי אויך אין אונזערע צייטן פון פינסטערן גלות און אין אלע ערטער פון ערד קוגל.

די תורה איז אויך אין-סוף אין דעם וואס יעדער ענין פון דער תורה האט אין-סוף פירוש'ים וואס ווערן פאנאנדערגעטיילט אין פיר קאטעגאריען: פשט רמז דרוש סוד'.

* * *

משניות סדר מועד (מסכת חגיגה) ענדיקט זיך מיט דעם דין, אז מזבח הזהב און מזבח הנחושת (אינן מקבלין טומאה) מפני שהן כקרקע, דברי ר"א, וחכ"א מפני שהן מצופין.

דער פשוט'ער פשט דערפון איז: דער מזבח הזהב וואס איז געווען אין מקדש ווי אויך דער מזבח הנחושת וואס איז געווען אין מקדש האבן ניט מקבל געווען טומאה, ערקלערט ר' אליעזר אז דער טעם דערפאר איז ווייל די תורה גלייכט זיי צו צו דער ערד, און ערד איז ניט מקבל טומאה, די חכמים זאגן אז זיי זיינען ניט מקבל טומאה דערפאר ווייל זיי זיינען געווען מער ניט ווי באדעקט מיט גאלד אדער קופער, במילא איז דער באדעק בטל צום אינעווייניק, און דער אינעווייניק איז ניט מקבל טומאה.

(1) ראה שער הגלגולים חקדמה יז.

דער רמז און מוסר השכל וואס מיר קענען אפלערנען פון דער משנה סוף סדר מועד און אנווענדן אין אונזער טאג טעגליכן לעבן:

יעדער איינער אין זיין שטאט און לויט זיין מצב, איז א מקדש וואו עס רוט די שכינה - ושכנתי בתוכם. אין בית המקדש זיינען דא פארשידענע כלים, דאס זעלבע ביי יעדן אידן זיינען דא פארשידענע ענינים: שכל, געפילן כו'. אין די ענינים קען זיין אז עס זאל זיך אריינמישן א זייטיקע פני, א וואכעדיקע, ניט הייליקע מחשבה, און עס קאן אויך זיין אז עס זאל זיך אריינמישן ניט נאר א וואכעדיקע זאך נאר אפילו אן אומריינע זאך, א זאך וואס איז פארבונדן מיט אן עבירה ח"ו, דאס הייסט היפך פון רצון פון אויבערשטן יתברך, היפך פון תורה ומצוות.

אין אנדערע ווערטער: די כלי פון מענטשן - דער שכל אדער מחשבה אדער אן אנדער כח - איז טמא געווארן, און מ'דארף זוכן וועגן ווי דאס זאל צוריק ריין ווערן און זאל ווידער ווערן א כלי פון מקדש, ווייל דעם אויבערשטנס מקדש - יעדער איד, מאן און פרוי - דארף זיין טהור.

מענטשן טיילן זיך (בגשמיות, אדער ברוחניות) אויף רייכע און ארימע. אויף דעם רייכן זאגט מען אז בא אים איז אלץ גאלד², און אויף דעם ארעמען - אז זיינע מטבעות זיינען קופער³.

ביי יעדן אידן אבער אן אויסנאם, ווי ער זאל ניט זיין אין זיינע אינערליכע אדער אין זיינע אויסערליכע ענינים און געפילען, איז אלעמאל גאנץ די נקודת היהדות - דאס פינטעלע איד - וואס וויל טאן דעם אויבערשטנס רצון, ווי דער רבי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ האט געזאגט: א איד ניט ער וויל, ניט ער קען זיין אפגעריסן פון גיטלעכקייט. און דאס ווערט אנגערופן בשם מזבח. מזבח איז דער טייטש קוילענען (זביחה) און ברענגען א קרבן צום אויבערשטן ית'.

זאגט די משנה אז סיי די אידן וועלכע זיינען מזבח הזהב - די רייכע אידן - סיי די וועלכע זיינען מזבח הנחושת - די ארימע אידן - איז בשעת מען דערמאנט זיך אז מען איז א מזבח, אז דער

(2) ראה ב"ב כה, ב: מצפון זהב כו' להעשיר יצפין.

(3) ראה משנה רפ"ד דב"מ דרק ג' סוגי מטבעות הן: זהב כסף ונחושת.

אינעווייניקסטער, דער אמת'ער רצון איז צו שעכטן דעם יצר הרע און טאן דעם אויבערשטנס ווילן, איז איין מקבלים טומאה. און מיזאגט דערויף דעם טעם, מפני שהן כקרקע, פונקט ווי ערד וואס אלע טרעטן אויף איר, אזוי ווי מיר בעטן ונפשי כעפר לכל תהי' האט מען ניט קיין אייגענעם ווילן נאר דעם ווילן וואס השי"ת האט אונז אנטיפלעקט אין דער תורה הק'.

דברי ר' אליעזר (בן הורקנוס) וואס ווערט אנגערופן ר' אליעזר הגדול, וואס ער איז געווען שקול כנגד כל חכמי ישראל, און ניט קוקנדיק אויף זיין גרויסקייט, האט ער בא זיך אליין ניט פארנומען קיין ארט, ביז אז ווי די גמרא זאגט, מעולם לא אמר דבר מה שלא שמע מרבתי. במילא האט ער אויך דערזעהן אין יעדן אידן גלייך די פנימיות זיינע, די נקודת היהדות, ישראל ואורייתא וקוב"ה כולא חד, אז דער גאנצער לעבן פון א אידן איז מקיים צו זיין תורה ומצוות. און ער האט געלערנט זיינע תלמידים דעם דרך אז דער געוואלדיקער שכל איז צוזאמען מיט **פולשטענדיקען** ביטול, ווי עס ווערט אויסגעדרוקט אין דער שיטה מעולם לא אמר דבר מה שלא ישמע מרבתי.

וחכמים אומרים - די איבעריקע חכמים האבן געהאלטן, אז דער וועג איז א צו שטרענגער פאר אלעמען, ניט פיל קענען די שיטה דורכפירן, האבן זיי גענומען אין באטראכט אויך די חיצוניות, די אויסווייניקסטע פון אידן: עס טרעפט אמאל אז מ'ווערט ח"ו נכשל, און בפרט „מזבח הזהב", וואס איז אפט פארקאכט אין זהב-זאכן ביז דאס בריינגט אים לפי שעה ניט צו טאן דעם אויבערשטנס ווילן, און אויך ביי ארעמעלייט (מזבח הנחושת), מצד דערויף וואס זיי קומט אן שווערער זייער געלט, זיינען זיי אויך אמאל עובר אויף רצון הוי' - פונדעסטוועגן זאגן די חכמים - איז די נקודת היהדות (דער מזבח) ניט מקבל טומאה, מפני שהן מצופין.

ווייל סיי דאס גאלד ביים גביר סיי די נחושת ביים ארימאן איז דאס נאר א צודעק פון דרויסן, אבער אינעווייניק איז ריין, און קען ניט מקבל טומאה זיין, און די פנימיות איז אזוי שטארק אז סוף כל סוף איז דער ציפוי בטל צו די פנימיות. און ער וועט סוף כל סוף זיכער

(4) אבות פ"ב, מ"ט.

(5) סוכה כז, ב. כח, א.

(6) ראה זח"ג עג, א.

תשובה טאן, און צוקומען צום אמת: אז דאס לעבן און קיום פון א אידן איז מער ניט ווי ג-טלעכקייט, וואס דערצו דערגרייכט מען נאר דורך לימוד התורה וקיום המצוות.

און דאס זיינען אויך די כלים פאר די ברכות גשמיים וואס דער אויבערשטער האט צוגעזאגט אין דער תורה: אם בחוקתי תלכו ואת מצוותי תשמרו גוי ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פריו גוי.

בברכת הצלחה וכ"ט לכל לומדי השיעור,

מנחם שניאורסאהן

נ.ב.

הענין הנ"ל בעומק יותר ובקיצור נמרץ: יעויין בספר המצות להצמח צדק, מצות בנין מקדש פ"ב, דארבעה כלים ראשים היו במקדש, מנורה ושולחן מזבח הפנימי ומזבח החיצון, והם כנגד חגת"ס, ובזה מובן רישא דמשנה הנ"ל דמנורה ושולחן שייך בהם טומאה, משא"כ מזבח הפנימי ומזבח החיצון שהם בקו האמצעי (ראה ג"כ לקו"ת במדבר ס, א. שם נא, א) שעולה בפנימיות הכתר, הארון (נגז, כי אין שייך שליטה ח"ו בו) שבקדש הקדשים שבו מונחים הלוחות. ובכל זה צריך טעם על זה כיון שזהו מידות שבו האמצעי, והטעם הוא שהם כקרקע, כאין ואפס דכתר (חוספות לתו"א ריש מג"א). ובכל זה מקרא מפורש וכתוב שדומה לקרקע – רק במזבח החיצון, מל' – מזבח אדמה תעשה לי, כי נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן. ועד שאפילו בשבה"כ – ארעא (רק) אתבטלת. ובשני המזבחות גופא – מזבח הפנימי, תפארת ז"א, הוא עשיר לגבי מזבח החיצון, מלכות דלית לה מגרמה כלום.

והטעם שאין צריך טבילה, אותיות הביטל, משום שהם עצמם ביטול דומים לקרקע, או שציפויין בטול לגבי הפנימיות.

ורבי אליעזר הרומז על עצמות ומהות א"ס ב"ה, שנקרא ע"ש אלקי אבי בעזרי (במדבר פ"ט, ז), ונק' הגדול, במקום גדולתו כו', ראה גם בהחיצוניות – הפנימיות, ואין צורך שהציפוי יהי בטל לגבי הפנימיות, כי גם הציפוי מצד עצמו בטל, אין עוד.

משא"כ לחכמים, והלכה כמותם, כי לא בשמים היא, כ"א הנהגה דסדר השתלשלות, הציפוי מצד עצמו יכול לקבל טומאה, אלא שע"ז שנעשה ציפוי לפנימיות בטל, ואכמ"ל וד"ל.

תת

ב"ה, ט"ו מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מי"ג מרחשון, מוסג"פ המחאה על סך חמש מאות שקל מקרן הגמ"ח שלנו. ומוסג"פ פתקא ע"ד פרטי הפרעון שנסתדרו בהתאם לבקשתו.

ויהי רצון שישתדר באופן המתאים בגשמיות וברוחניות, וימלא השי"ת משאלות לבו לטובה בעניניו הכלליים ועניניו הפרטיים.

בטח הכיר כבר מעלת מדינה זו אשר יש בה חומר מוכשר לקבל צורה טובה ע"י השתדלות הראוי. הודות לתמימותם של אחב"י תושבי המדינה. וחוב וזכות קדוש על כל בעלי השפעה להשתמש בכוחם זה לקרב בני ובנות ישראל שבסביבתם לתורה ולמצוה ביתר שאת על התחייבות כל אחד מאתנו במדינות אחרות. ובפרט בזמננו אלה אשר השאיר אותנו הקב"ה ברחמיו הגדולים בתוך שארית הפליטה.

בברכת הצלחה,

מנחם שניאורסאהן

תתא

ב"ה, ט"ו מרחשון, ה'תשי"א

שלום וברכה!

דורך ידידנו הרה"ח וו"ח אי"א וכו' מוהר"ר יהודה צבי שי' פאגעלמאן האב איך געהערט, אז איר זייט ניט געזונט און בעט א ברכה,

זיכער ווערט איר באהאנדלט פון א גוטן דאקטאר און ערפילט זיינע אנווייזונגען, ווייל דער אויבערשטער וויל, אז עס זאל אלעמאל זיין א שליח טבעי, אז די רפואה זאל קומען דורך א נאטירליכן וועג. מען דארף אבער האבן א כלי דורך וועלכע עס זאל זיך דורכפירן דער

רצון עליון, און די כלי אויף דרויף איז צו זאגן יעדן טאג עטליכע קאפיטלעך תהלים און געבן צדקה כפי יכולתו (לויט די מעגליכקייטן). און אנטייל נעמען אין א שיעור וואס ווערט געלערנט אין א שול.

איך האף אז איר וועט די אלע זאכן זיכער טאן, און השי"ת זאל שיקן א רפואה בקרוב איר זאלט קענען אנגיין מיט אייער ארבעט און האבן פרנסה בכשרות ובמנוחה.

בברכת רפואה גשמיית ורוחניית.

מנחם שניאורסאהן

תתב

ב"ה, ט"ו מרחשון, ה'תשי"א

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיי"א מ"ח: אם להשתתף במלוה מלכה של הביורא לחינוך עברי בהרצאה אודות שיטת הבעש"ט - הנה כנראה ממכתבו א) אינו מוכרח לזה כי לא יהי' היזק להת"ת גם אם לא ישתתף ב) חושש לרושם אי רצוי שתעשה השתתפותו במלוה מלכה שלהם, וכיון שאינו רואה תועלת גדולה מהרצאה אחת הרי למה לו להכנס לענין מסופק ושב ואל תעשה עדיף.

מה שכותב שהצעירים והצעירות בביהכנ"ס שלו רוצים להתארגן ולשפר את ביהכנ"ס גם לעשות קלוב שיהי' שייך לביהכנ"ס וכיו"ב לפי דעתי נכון וטוב הוא, ומה שחושש אולי עיי"ז יבואו לרקודי תערובות וכה"ג - בטח ימצא דרכים המתאימים למנעם מזה, וכיו"ב, ובלי כל מחלוקת ויעסיקם בענינים כשרים וטובים: הרצאות (בהשתתפותם היינו שמהם ג"כ יהי' מרצים), וכוחים ע"ד שאלות השייכות לתומ"צ או לדברי ימי ישראל, יסוד ספרי' ואולם לקריאה, יסוד קרן של גמ"ח או של צדקה, תערוכה של ענינים השייכים לחנוכה קודם לחנוכה וכי' ועוד כהנה.

נהנתי במאד לספורו ע"ד השמע"צ בת"ת שלו, וזוהי ראי' נוספת לפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שתעמולה אינה חוזרת ריקם, והוא הדין לביהכנ"ס שלו ובפרט להצעירים והצעירות, ובעבודה המתאמת

מג אדמו"ר שליט"א

יעלה ויצליח בעניניו הנ"ל וזה גופא ימשיך הצלחה גם בעניניו הפרטים.

בברכת[ת] הצלחה בעניניו הפרטים והכללים.

מנחם שניאורסאהן

תתג

ב"ה, כ"א מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ג וו"ח אי"א נו"מ וכו' מוהר"ר יחזקאל יהודא שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מיום ב' לס' זאת אות הברית, ומשום טרדות דחודש תשרי הוא חודש הכללי נתאחר המענה שלי.

נעם לי לשמוע שמתחיל להתעסק בענין טהרת המשפחה שבעוה"ר כ"כ עזוב ונדח ועוד גדול הצער שמפני רגש הבושה שלא במקומו יש יראים ושלמים המתביישים לדבר בזה.

ומה נתאמתו דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בשיחותיו, אשר יצר הרע נקרא בשם „דער קלוגינקער“ משום שמתלבש בלבושים המתאימים לכל אחד ואחד להעבירו על דעתו, וכמו שאמר בשם אביו כ"ק אדמו"ר (הרש"ב) נ"ע: היצה"ר נקרא נפש הבהמית לא מפני שהוא בהמה דוקא, כי לפעמים הוא שועל פקח שבחיות, וצריכים לחכמה מרובה להבין תחבולותיו. ולפעמים הוא מתלבש בלבוש צדיק תמים ענין ובעל מדות טובות. בכל אחד ואחד הנה"ב שלו היא לפי מהותו הפרטי כו'.

ודבר זה רואים בעליל בנידון דידן, שהרי מידת הביישנות היא מג' מידות של ישראל, רחמנים ביישנים גומלי חסדים, והיצה"ר משתמש במידה זו למנוע מדיבור הכרחי הנוגע לאשרם של אים ואשתו ובניהם אחריהם עד סוף כל הדורות.

תתג

מוהר"ר יחזקאל יהודה: אונסדארטער.

בקשתו בדבר חוברות בענין טהרת המשפחה באנגלית מסרתי למשרד שישלחו לו בדואר הרגיל בחבילה בפני עצמה.

בברכה ובתקוה לשמוע בשו"ט בכהנ"ל,

מנחם שניאורסאהן

תתד

ב"ה, כ"ב מרחשון, ה'תשי"א

הרה"ג והרה"ח הגו"נ וו"ח אי"א וכו' מוהר"ר ... שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מי"ד מרחשון – קצת פלא בעיני, כי כשהיתה אצלי בתו מרת ... ת' ודברה עמי בארוכה על כל הענין, הבטיחה לי שתכתוב לכת"ר ולאמה ת' ע"ד נושא שיחתנו, כי בהתאם לנושא שיחתנו אין תוכן מכתב כת"ר מתאים כל כך.

והענין הוא (א) בכלל אין מדרכי לתת פקודות, מלבד במקרים יוצאים מן הכלל; ורק כששואלים עצתי, הריני מחוה דעתי כפי הנראה לי. וגם בנידון זה הי' כך, כי עוד באמצע הקיץ דבר עמי התמים האברך הנעלה וו"ח אי"א וכו' המיול"ח ... שי ואז הבהרתי לו **השקפתי** איך שצריכה להיות הסתדרותו בחיים באופן שיהי מתאים הן בגשמיות והן ברוחניות. והיא היא החצעה – ולא פקודה – אשר הצעתי גם עתה לו ולבת כת"ר שת'.

(ב) תוכן הצעתי היא לא ע"ד הסתדרות בברוקלין, ניו-יארק או ארצות הברית, כי אם במקום שיוכל להשתמש בכשרונותיו הוא, וגם בתו ת' תוכל להשתמש בכשרונותי – על מילואם. ויש עתה ב' וג' מקומות שתקוטי שהם מתאימים להשגת מטרה הנ"ל.

(ג) בשעה שדברתי עם המיול"ח וכן עם בתו יחיו הטעמתי להם

תתד

תיכף שבאמת גם אם יהי' בזה ענין של קשויים, אפילו גם ענין של הפקרות כמו שכותב כת"ר שי' במכתבו, ואפילו גם ענין של מסירת נפש, הרי ממי יש לקוות לעניינים כאלו אם גם תמים בן תמים ותמימה בת תמימים אינם שייכים לזה? אבל

(ד) ההצלחה האירה פנים להמיו"ח ולבתו יחיו שהצעה זו, לפי דעתי, טובה בשבילם בגשמיות לא פחות מאשר ברוחניות. וטעמי בזה, כי העתיד שיוכלו לקוות כשירצו להסתדר בארצה"ב או ב... - הרי הורה כבר הנסיון מהו המצב המוצלח ביותר שיוכלו לקוות אליו אברכים כערכם שהסתדרו במקומות הנ"ל. ואין רצוני להאריך בזה, כי כת"ר בהיותו על אתר בטח יודע ה"תכלית" וואס איז געווארן פון די יונגעלייט במחנו הט', ובמשך השבועות שהיו בברוקלין בטח התבונן וואס איז געווארן פון זיי די יונגעלייט, שהם כערך המיו"ח ובתו שת', שהסתדרו בברוקלין ובניו-יארק. לאידך גיסא, אם תבוא הצעתי מהכוח אל הפועל, ויסעו לאחד ממקומות הנ"ל, יש לקוות אשר ברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ תלוה אותם בדרכם בחיים ובמשך זמן לא ארוך יוכלו להסתדר כראוי הוא בתור מנהיג קהלה בישראל - ומדייק אני מנהיג, ולא רב, כי, כפי השקפתי, יוכלו לסדר שתחת הנהגתו יהי' רב ומלמד ושו"ב ומוסדות שונים וכו'; ונוסף על זה, במרץ הראוי, הרי גם בתו שת' תוכל לתפוס עמדה בחיים כעין זו.

(ה) נוסף על כל הנ"ל, והוא העיקר, אדיר הי' חפץ כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ לסדר מרכזי התישבות אני"ש בכל קצווי תבל, וזה היתה כוונתו מה ששלח כמה מאני"ש לאוסטרליה, וכמה מאני"ש לקנדה, ובמה שדיבר כמה פעמים ע"ד דרום אמריקה ודרום אפריקה. וראה ראינו, ובטח גם כת"ר ראה, אז דער וואס האט אנגענומען דעם רבי'נס א שליחות, האט דאס עם מציל געווען מכל צרה וצוקה והעמידו בקרן אורה, הן בגשמיות והן ברוחניות; גם אם הי' נצרך לזה הצלחה דוקא למעלה מדרך הטבע, ובפרט בנידון דידן שגם בדרך הטבע יש כאן מקום להסתדרות טובה, ואם כן ברכות כ"ק מו"ח אדמו"ר עוד יוסיפו בזה כהנה וכנהנה.

(ו) המיו"ח ... שי' חסכים לכל זה עוד באמצע הקיץ העבר, אלא שאז לא הי' נוגע עדיין לפועל ממש, כי לא רציתי גם להציע שיסע קודם שיתברר ע"ד השידוך עם בתו שתחי', ואם כן, עתה המצב הוא שכת"ר ואשתו ובתו ת' אין נראה להם ואינם רוצים בהצעה שהמיו"ח כבר קבל על עצמו להיות אחד מבאי כח כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, אשר גם עתה הוא מנהיג ישראל בכלל ועדת חסידיו בפרט.

(ז) ראי' להנ"ל הוא הסיפור שמביא בסוף מכתבו (שהוא – מעשה לסתור). כותב – אשר באמור לו כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אשר אין צריכים לדקדק בנוגע לשידוך בעד בתו ... ת' דוקא על תמים, אמר לכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ כי „כשאנחנו (בטח כוונתו על עצמו וזוג' ת') נזכרים שנצטרך להשיא את בתנו לאינו תמים הנה ממש חיינו אינם חיים". והגע בעצמך, ברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ הצליחה לו שגם בתו ... ת' נשתדכה לאברך תמים, ועתה משתדלים שהתמים הזה זאל זיך אפרייסן פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ'ס אן ארבעט, פון צו זיין זיינער א שליח אויף אויסצופירן זיינע רצונות הקדושים, אלא מסתפקים בהמעלות שהיו לו עד עתה.

(ח) אחרי בקשת סליחתו, ובטח גם לא יקפיד על דברי דלהלן,

בטח ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, אשר התמימים הם נרות להאיר. כן ידוע חומר מאמרי רז"ל בענין לפום גמלא שיחנא, ואם עושים מקצת אבל לא לפי כוחו, הרי זה גם כן נחשב לחסרון וכו'.

הן הורי החתן שי' והן הורי הכלה ת' כולם תמימים הם, וממילא חל עליהם פתגם כ"ק אדנ"ע הנ"ל, שצריכים הם גם עתה להאיר.

איני יודע אם מלאו תפקידם זה במילואו, ובכל אופן בתוכן שם התואר „להאיר" נכלל גם יוצאי חלציהם, היינו שהתמימים צריכים להאיר ג"כ על ידי יוצאי חלציהם.

ועתה יחשוב כת"ר אופן ההארה שתהי' כשיסתדרו בתו והמיו"ח שי' ב... או כשיסתדרו באחד ממקומות הנ"ל.

(ט) עוד הפעם הנני חוזר על דברי הנ"ל שאין זה פקודה, אלא מענה על ששאלו בעצתי איך להסתדר בחיים, ואני אי אפשר לי לענות אלא כפי הנראה בעיני, אלא שרוצה אני להוסיף שאין זה נראה לי בגדר ספק אלא, כפי שאפשר לקוות מראש, הרי ברור בעיני גודל האושר אם יקבלו ההצעה הנ"ל, אושר גשמי ג"כ בכלל.

(י) מה שמסיים במכתבו המצב כעת אצלם ואצל בתם ת' אז עס איז א פארשטערטע שמחה, נבהלתי מלקרא דברים כאלו, ווארום וועגן וואס האנדלט זיך דאס? אז מען זאל פארן אין א שטאט פון עשירות אלפים אידן כ", און קאנען היטן תורה ומצוות על צד היותר נעלה, פארן מיט א שליחות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אויסצופירן זיינע רצונות, איז במילא שלוחו של אדם כמותו, אז ער גייט מיט זיינע

כוחות, קומען אהין מיט א שטעל ובהתפשטות, און מפיץ זיין דארטן אור התורה והיהדות ומעיינות הבעש"ט ותורת דברי אלקים חיים בין אחינו בני ישראל, אשר אינם יודעים מכל זה לעת עתה, או שיודעים עד"ז במדה פעוטה. ומסיבה בלתי ידועה לי ולו ולאנשים כערכנו – ולהעיר מאגה"ק סס"ז – בחרו לתכלית זו את פב"פ ואת פלונית בת פלוני, שלא עמלו על זה ולא יגעו על זה, ולא עוד אלא זיי נעמען זיך נאך איבער – ואף על פי כן גלעט מען זיי און מען גיט זיי נאך, און מען גיט זיי צוקערקעס. ולזה קורא כת"ר שי' א פארשטערטע שמחה! אתמהא!

מסיים מכתבו שמבקש סליחתי, ואיני יודע על מה צריך לבקש סליחתי אני, כי אין זה ענין פרטי שלי יותר משלו, ובודאי בפנימיות הרי כל אחד ואחת מאתנו רוצה למלאות רצונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, ובטח גם כת"ר וזוג' שי' יודעים – לולא הי' הנידון ע"ד בתם ת' שמבלבל אותם – שעל ידי עבודה מעין הנ"ל ב... ממלאים בזה רצונות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, ומה אני ומי אני שצריכים לבקש סליחתי בזה.

ובכל אופן, באשר אי אפשר לדחות דבר העבודה והפצת המעיינות ב... לאמן ארוך, גודל בקשתי מכת"ר להודיעני בהקדם היותר אפשרי את ההחלטה בהנ"ל, ומה טוב אם במברק, וכנ"ל שאיני נותן בזה כל פקודה ח"ו ואין זה אלא הצעה, אלא באשר אקלע ענין זה לידי הנה מחפש אני אחרי אנשים מתאימים לזה, ואז אפנה אל ימין וכו'.

בברכה ופ"ש כהדו"ש.

תתה

ב"ה, כ"ו מרחשון, ה'תשי"א

ברוקלין

שלום וברכה!

נוסף על הטלגרמה, הנני כופל בזה עוה"פ ברכתך מזל טוב

תתה

נדפסה בלקו"ש ח"ב ע' 182 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

להולדת בתו ... תחי', ויזכו לגדלה לתורה לחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

נהניתי מה שהודיעני שקרא לבתו תחי' שם ביום ה', ועל פי מה שסיפר לי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שפעם בהולד אחת מבנותיו של כ"ק אדמו"ר האמצעי, קראו אדה"ז ואמר לו שאף שיש טעם הנותן מקום לומר לחכות בקריאת השם עד קריאת התורה דש"ק, בכ"ז מפני טעמים ידועים אין לעשות כן, ויקרא שם לבתו ביום הקריאה הקרוב ליום הלידה.

ומזה שסיפר לי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ענין זה בנוגע לאיש פרטי כאן, הרי זה הוכחה שזוהי הוראה כללית לכלי'.

בבקשתו נרשם גם שם בתו תחי' בספר החיים והאור.

המחכה לבשורות טובות ובפרט מבריאות הנכונה של זוגי תחי' ושל בתו הנולדה להם למזל טוב ובנם שי',

בברכה לו ולכב"ב שי',

מנחם שניאורסאהן

מוסג"פ הקבלה וכן הר"ד דש"ק בראשית, ובטח יקרא בתשומת לב סעיפים כ"א וכ"ב שבו ויפרסמם באופן המתאים.

תתו

ב"ה, כ"ו מרחשון, ה'תשי"א

שלום וברכה!

איך האב באקומען אייער בריוו פון יום א' וירא, וואו איר שרייבט

(*) בס' טעמי המנהגים ח"ד ע"ה הביא „שמעתי בשם הרה"צ כו' מבעלז" לקרות שם לבת לאחר ה' ימים כו' עיי"ש – ומי יודע אם שמועה אמיתית היא. ובכל אופן, אנו אין לנו אלא הוראות נשיאנו. עיין ס"ח ס' תתשא.

שסיפר: ראה גם לקמן אגרת תתסב.
טעמי המנהגים ח"ד ע"ה: בדפוס ירוח"ז תשי"ז ע' שצו.

אז אייער אייניקל, די מיידעלע ... תחי' פילט זיך ניט באקוועם אין אידישן קלאס און וויינט אפט, און איר רעכנט, אז דאס ווירקן אויף איר די אידישע לימודים.

איך האב זיך נאכגעפרעגט וואס פארא לימודים און ספרי-לימוד מען ניצט דארט, און לויט דער אינפארמאציע וואס איך האב באקומען, גלויב איך ניט דער גרונט איז ווי איר מיינט, נאר מסתם איז די סיבה וואס זי האט ניט א פאסנדע חברתע וכדומה.

דעריבער דארף מען זיך משתדל זיין, אז די אנפירערין פון קלאס זאל געפינען פאר איר פאסנדע חברתות, וועט זיך אייער אייניקל מסתמא פילן בעסער, און איר וועט זען, אז עס זיינען לגמרי ניטא קיין סיבות צו זיין אומרואיק וועגן דעם.

איר דארפט וויסן, אז דאס וואס אייער אייניקל לערנט אין א מוסד וואס איז געגרינדעט געווארן דורך כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ און איז געשטאנען אונטער זיין אנפירערשאפט, און שטייט נאך היינט אויך אונטער דער זעלבער אנפירערשאפט, איז דאס ניט אן ענין וואס קען פארשאפן עגמת נפש ח"ו, נאר פארקערט, דאס בריינגט געזונט בגשמיות וברוחניות, און דורך די קינדערלעך וועלכע לערנען אין די מוסדות ווערט אריינגעטראגן אידיש חסידיש ווארימקייט און ליכטיקייט אין די הייזער פון זייערע עלטערן.

איך האף צו הערן פון אייך א גוטע בשורה אז אייער אייניקל תחי' פילט זיך בעסער און מאכט גוטע פארשריטן אין אירע אידישע לימודים.

בברכה ותקוה לשמוע בשו"ט,

מנחם שניאורסאהן

בייליגענד די ר"ד פון שבת פ' בראשית, און זיכער וועט איר לייענען בשימת לב הראוי', בפרט די סעיפים כ"א וכ"ב.

תתז

ב"ה, כ"ז מרחשון, ה'תשי"א

ברוקלין

ברכה ושלום!

ידידינו הרבנים הנכבדים הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א עוסקים בצרכי ציבור באמונה וכו' מוהר"ש שי' לויטין ומוהר"א שי' סימפסאן האבן מיר איבערגעגעבן א גרוס פון אייך און אייער פאמיליע שיחיו.

וויל איך אייך שיקן מיין ואונש אז אייער זון הב' ... שי' וועלכער איז געגאנגען דינען זאל זיך אומקערן אהיים געזונט און שטארק. דערביי וויל איך אייך בעטן איבערגעבן אייער זון שי' אז ער זאל זיין אפגעהיט אין לייגן תפילין אלע טאג (אויסער שבת און יום-טוב), וואס דאס איז א שמירה אויסצוהיטן פון סכנה. איך שיק דא אויך צוויי מעסעדזשן איבערצושיקן אייער זון שי' מיט מיינע בעסטע וואונשן. איר קענט אים אויך געבן דעם אדרעס אויב ער וועט וועלן זיך דרוכשרייבן מיט אונזער אפיס און באקומען פון צייט צו צייט פאסנדע און באלערנדע ליטעראטור צום לייענען...

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

תתח

ב"ה, כ"ז מרחשון, ה'תשי"א

ברוקלין

שלום וברכה!

איך בין געווען צופרידן צו הערן א גרוס פון אייך דורך ידידינו הרבנים הנכבדים הרה"ג הרה"ח א"ח אי"א עוסקים בצרכי ציבור באמונה וכו' מוהר"ש שי' לויטין ומוהר"א שי' סימפסאן. זיי האבן דערציילט ווי אין אייער שטוב איז קענטיק דער חינוך וואס איר האט באקומען פון אייער פאטער ע"ה, וועלכער איז געווען פון די אלטע ליובאוויטשער חסידים.

דער גוטער גרוס באשטעטיקט דאס וואס מען זעט כסדר אין לעבן
ווי ריכטיק עס איז דער מאמר חז"ל זרוק חוטרא לאוירא על עקרי
קאי - ווען מען ווארפט א שטעקל אין דער לופטן פאלט ער צוריק
אויף זיין ווארצל.

די טיפערע מיינונג דערפון איז: א בוים וואקסט זיך פאנאנדער, און
סיי דער גזע (דער בוים אליין) סיי די צווייגן גייען אלץ ווייטער אוועק
פון שורש, בפרט ווען מצד כמה סיבות **דוכט** זיך אויס אז א צווייגעלע
איז אפגעשניטן געווארן, ח"ו, און איז געווארן א טרוקענער שטעקל
פאר זיך, און מ'קען מיינען, אז ער האט שוין גאר קיין פארבינדונג נישט
מיט זיין שורש, אבער באמת גייט א איד קיינמאל נישט אוועק פון זיין
שורש, והראי' אפילו דער טרוקענער שטעקל פאלט אויך צום שורש.
מען דארף נאר האבן דעם פאסנדן מענטשן וועלכער זאל מיט פאסנדע
אותיות דערמאנען וועגן שורש.

עס האט מיר געפרייט וואס אין אייער משפחה דארף מען נישט
האבן די דערמאנונג פון דרויסן, ווארום בא אייך ברענט די ליכט און
ווארימקייט פון חסידים וואס איר האט בירושה פון אייערע עלטערן.
איך האף אז די דאזיקע ליכט און ווארימקייט וועלן זיך נאך
פארשטארקן און וועלן באקומען זייער אמת'ן אויסדרוק אין ענינים
פון תורה און מצוות.

עס איז דא א ווארט פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, אז דער
אויבערשטער בלייבט נישט קיין בעל חוב, ווינש איך אייך אז בזכות זה
וואס איר וועט אנטייל נעמען אין פארשידענע צדקות ובפרט אין די
וועלכע זיינען פארבונדן מיט די מוסדות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ,
זאל השי"ת דערפרייען אייערע הערצער בפרט [לזרעא חייא וקיימא]
און זאל ממלא זיין משאלות לבם לטובה בגשמיות וברוחניות.

איך וואלט פארגעלייגט אז אייער פרוי מרת ... תחי' זאל אלע ערב
שבת ויום טוב פאר ליכט בענטשן אריינווארפן צדקה אין פושקע פון ר'
מאיר בעל הנס, און איר אליין זאלט בשעת הנחת תפלין דערמאנען זיך
אז איר זייט פארבונדן מיט כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, וואס דאס וועט
זיין דער צינור דורך וועלכן עס וועט מקויים ווערן די ברכה [לזרעא
חייא וקיימא].

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

תתט

ב"ה, כ"ח מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

מוסג"פ העתק מכתבי למר דוד שי' בוביס. מהנכון שימצא
הזדמנות לדבר אתו ע"ד ביקורו כאן ולחזקו לקיים בפועל כל המדובר
פה, ובכלל לעוררו להשפיע על סביבתו. והנני מקוה לשמוע בשורות
טובות מהצלחתו בזה.

בהמשך לשני מכתבי שכתבתי לו עוד קודם ה'ו"ט, ושמפני
הטרדות דחודש תשרי הוא חודש הכללי לא יכולתי להמשיך הענין.
ואף שלא נענית עדיין על שני מכתבי הנ"ל, הנני בזה להמשיך שיחתי
(בענין הקאלעדזש), ובהמשך להנ"ל:

לכאורה יש בידו לומר, כיון שנדמה לי (היפך מה שכתב הרמב"ם
הל' גירושין סוף פ' ב') שרצוני לבקר וללמוד בקאלעדזש, אלא שיש מי
שאומר שאין זה מתאים בשביל מעמדי ומצבי בכלל, כי אין מתאים
לציור של תמים ולציור של תלמיד כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, אשר אז
כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ מלווה אותו בכל דרכיו וא"כ בהליכתי
לקאלעדזש מוכרח הוא כביכול ללכת אתי לשם, עפ"י פסק רז"ל
תלמיד שגלה מגלין רבו עמו (מכות י', א), הנה מי אומר שמוכרח אני
בכל זה ולשעה אפסיק ח"ו הציור של תמים וכן אפסיק ח"ו לפי שעה
הציור של חסידו של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ וממילא יפלו הטענות,

אבל אין זה בידו כבר, ועל פי הידוע גם בתורת הנגלה, אשר גר
שנתגייר הרי שוב אינו יכול לחזור ח"ו, ואף אם יחטא אח"כ בכ"ז
ישראל הוא כיון שנתגייר פעם אחת. ועל דרך זה כן הוא בקדושה גופא,
כי מי שנעשה חסיד פעם אחת ומי שנתקשר לאדמו"ר אשר במילא הי'
כמים הפנים אל הפנים ונתקשר אדמו"ר עמו, הנה אין עוד ביכלתו
להפסיק ח"ו ההתקשרות, כיון שזה תלוי גם בהאדמו"ר, והוא ברוב
טובו וחסדו אסור עמו באזיקים, ועל דרך מה שכתוב באגרת התשובה

חתט

נדפסה בלקריש חי"ו ע' 487 והושלמה ע"ם העתק המזכירות.
שני מכתבי דלעיל ח"ג אגרות תשי"ט. תשנה.

רפ"ז מלך אסור ברהטים ברהיטי מוחא כו, ולכן נקרא הקב"ה מלך
עלוב עיי"ש, אשר על דרך זה הוא בצדיקים ובפרט בנשיאי הדור
ובפרטי פרטיות נשיאי תורת הנסתר, וכידוע בזוהר (ח"ב דל"ח ע"א)
אשר מאן פני האדון הוי' דא רשב"י

מה שפירש שם בפירוש נצוצי אורות בשם היעב"ץ שלומדים זה
מתיבת, את" לרבות ת"ח, בדא"ח (שאו מרום תרפ"ח לא אבוא
תרצ"ט. ועוד) מבואר להיפך שזה קאי על הוי' וכבר הובא
במפרשי הזוהר דוגמא למאמר הנ"ל מב"ב (ע"ה ע"ב) וירושלמי
ביכורים (פרק פרק ג' ה"ג), מדרש שמואל פ"ז, זוהר ח"ב קכ"ד,
ב, קס"ג, ב, זוהר ח"ג עט, ב, רבינו בחיי פ' תשא עה"פ והי' כל
מבקש הוי'. ועייג"כ אור התורה להצ"צ פ' שמות ע' ל"ט ואילך.

אין רצוני להאריך בזה, כי בטוח אני אשר סוף כל סוף זרוק חוטרא
לאוירא אעיקרא קאי, ויתגלה בו העיקר והשורש, שזהו ההתקשרות
לכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ על ידי אשר נלך, בדרך ישרה אשר הורנו
מדרכיו ונלכה באורחותיו, ויבשרני בשורות טובות בזה. ומובן אשר
ההקדס בזה ישובח, כידוע אשר ימים יוצרו, אשר נקצב לאדם מספר
הימים לברר חלקו בעולם, וא"כ חבל על כל יום שעה ורגע שאין
ממלאים אותם מתאים למילוי שליחות נשמתו בעלמא דין.

בתקוה להתבשר בשורות טובות, ובפ"ש ביתו תחי'.

מנחם שניאורסאהן

תתי

ב"ה, כ"ח מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

מרת חנה תחי'

ברכה ושלוס!

עס האט מיר געפרייט צו באקומען אייער בריוו פון מוצש"ק פ' לך

תתי

מרת חנה תחי': גולדשטיין.

מיט די בייגעלייגטע פאטאס פון אייערע צוויי קינדער יחיו איר זאלט זוכה זיין מיט אייער מאן צו האדעווען זיי לתורה לחופה ולמעשים טובים.

באזונדער פארגעניגן האט מיר פארשאפט אייער שרייבן אז איר זייט דערוויילט געווארן פרעזידענטין פון דער ארגאניזאציע פאר טהרת המשפחה, און אז די ארבעט האלט אין וואקסן.

דער רבי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ האט אמאל געזאגט, אז א גוטער מלמד איז דער וואס לערנט אויס א תלמיד אז סוף כל סוף זאל ער קענען לערנען אליין און ניט דארפן אנקומען צום מלמד. די זעלבע זאך איז אין געזעלשאפטליכע ארבעט: דער גוטער געזעלשאפטליכער ארבעטער איז דער וואס זיין ארבעט בריינגט אריין לעבעדיקייט אז די מעמבערס פון דער ארגאניזאציע אליין זאלן האבן חשק צו ארבעטן, און ניט דארפן אנקומען יעדן מאל צו די התעוררות מצד דעם פרעזידענט פון דער ארגאניזאציע אדער אנדערע אפיסערס...

מנחם שניאורסאהן

תתיא

ב"ה, כ"ח מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ התמים
מוה"ר יצחק אהרן שי"ב

שלום וברכה!

בעונג קראתי מכתבו (בלי הוראת זמן הכתיבה) המודיע אשר התחילה התעמולה בענין הת"ת וכן בדבר המלמדים החולכים אל התלמידים ללמוד עמהם בבתיהם.

כן נתקבל בשעתו מכתבו מקודם ר"ה המודיע מסדר שנות ימי חייו בקצרה, ובהמשך לזה הנני בזה בבקשה כפולה ומכופלת כיון

תחיא

מוה"ר יצחק אהרן: גולדין. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג תשו, ובהנסמן בהערות שם. לקמן תחלב.

שמזכיר שהוא הי' מן המשמשים את כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בראסטאו בשנת תרפ"א, לרשום כל מה שזוכר מהעת ההיא ומאד מאד אכיר לו תודה אם ימלא בקשתי זאת, וכל שיפרט ברשימות הנ"ל הרי זה משובח, והנני מקוה ששמורים הדברים בזכרוננו וימלא בקשתי על מילואה.

ואבוא בדברים אחדים מהענינים שבמכתבו

(א) בסוף רשימת סדר ימי חייו לאורך ימים ושנים טובות מסיים „כל ימי שנותי רעים“, וזה בא בהמשך מה שמזכיר שלמד שש שנים בישיבת תו"ת, זכה לשמש את כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בעניניו הפרטיים (אשר גם ענינים פרטיים של נשמה כללית כלליים הם), זכה למלאות רצונות של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ע"י עבודה בעסקנות ציבורית, ובמשך שש שנים אח"כ אסרוהו במאסר, וגם שם השפיע כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ על ידו בהפצת התורה והיהדות ובקיום המצוות מעשיות בפועל וכו' וכו', ואם אחר כל זה כותב אשר כל ימי שנותיו רעים היו, איני מבין מהו טוב בעולם.

(ב) נהניתי במאד לקרא במכתבו שקודם החג ע"ד עבודתם בפאריז, בעיר מץ ובסביבותיהן בחינוך הכשר, בהחזקת היהדות והפצת לימוד הדא"ת, הן באיכות והן בכמות במספר התלמידים והבתים שמבקרים מזמן לזמן.

ולכן בכי תקיעה בלבאי מסטרא דא אשר קראתי במכתבו שנתקבל היום שפתחו חדר אי' ולומדים שם ח' תלמידים וכו'. אבל תקותי חזקה שאין זה אלא לפי שעה **קלה ביותר**, ותו"מ יוסיפו אומץ באופן שיגיע מספר התלמידים והבתים למה שהי' בסוף קיץ העבר, וכמובן שלא יסתפקו בזה ויגדילו המספר עוד יותר, וישמחני להודיעני בשורות טובות בזה וכל המרבה וכל המקדים הרי זה משובח.

...מוסג"פ מכתב קצר להמתעסקים בעבודת הקדש תחת הנהלתו, ואם תוכן המכתב מתאים להמצב, נא למסור אליהם, ולהודיעני מזה. בברכ[ת] בריאות הנכונה והצלחה בעבודתו בקודש שיהי' טופח ע"מ להטפח,

מנחם שניאורסאהן

תתיב

ב"ה, כ"ח מרחשון, ה'תשי"א
ברוקלין

אל הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ עוסקים בצצ"ב, ואחרון אחרון
חביב המקושרים לנשיאנו כ"ק [מו"ח] אדמו"ר הכ"מ
נשיא הדור ע"י מילוי שליחותו בשדה חינוך הכשר,
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קראתי מכתב ידידנו הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ איש רב פעלים
וכו' מוה"ר יצחק אהרן שי' על דבר סדר עבודתם בחינוך ילדי וילדות
ישראל והשפעתם גם בבית הוריהם שי' בהאירם באור תורה ומצוה
כפי מה שנתבארו בתורת נשיאנו היא תורת החסידות.

מובן אשר אפשר הדבר שיהי נדמה להם שלא בכל פעולה ופעולה
שלהם מצליחים לעורר את המקבל לענין של פועל ממש, אבל אין
הענין כן, וכידוע משיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, עוד בחיותו ברוסיה,
שביאר עד כמה נוגע תנועה אחת של בן ישראל, ומביא רא"י ממרז"ל
בגדלות בעלי תשובה דאפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד
במקומם, ומקשה מאחר שהצדיק עבד כל ימיו בתומ"צ ובעל תשובה –
ובכלל זה גם מי שעשה תשובה רגע לפני מיתתו, וכעובדא דר' אליעזר
בן דורדיא, א"כ איך אפשר הדבר שהבעל תשובה יהי גדול יותר
מהצדיק הגמור? והתירוץ הוא שמזה רואים אויף וויפיל עס איז טייער
א תנועה פון א אידן עד שאפשר שבשעה אחת – מיט איין קער – קונה
עולמו.

וגם בעבודה כן הוא, אשר אף אם לפעמים אין ניכרת פעולה
ממשית בתלמידיהם ותלמידותיהם או בבתי הוריהם, למרות
שמשתדלים בזה כראוי, הנה אחרי כל זה אין אתנו יודע עד מה שנעשה
בלבו של חבירו אשר אפשר שפעלו שם, א קער" וואס מיט דעם איין
קער קאן יענער קונה זיין עולמו.

תתיב

חלקים ממנה נדפסו בלקו"ש ח"א ע' 212, חכ"ב ע' 357 וחכ"ג ע' 480, והושלמה ע"פ העתקה.
מוה"ר יצחק אהרן: גודלין, ראה אגרת שלפניו.

מובן, אשר אינו נוגע לתוקף ההתענינות במילוי עבודתם כראוי, שלזה נוגע שיהי' מתאים לדברי רז"ל דברים היוצאים מן הלב שהפי' בזה גם כפשוטו הארציקע רייד, וואס איז זיך נוגע, שמירת הזמן הן בהנוגע לתלמידים שזהו מלמדס ומרגילס בשמירת הסדר, הן בנוגע לביקורים בהבתים אשר שמירת הזמן והסדר בזה מסייע שיהיו הדברים נשמעים ומתקבלים יותר.

ולא באתי בזה מוסר זאגן, ואפשר שהענינים מתוקנים גם בלי מכתבי, אבל מוצא אני לחובתי מה שנראה לי בזה ותקותי שדבריי יביאו תועלת.

בטח ידוע להם, ולמותר להאריך בזה, עד כמה מסר נפשו כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ על חינוך הכשר והחזקת היהדות גם בענינים „פשוטים“ ביותר, אף שהי' בידו להשתמש בזמנים אלה בלימוד רזין דאורייתא, ורזין דרזין, וזהו מוסר השכל לכל אחד מאתנו, שהרי אפשר שמפני עצת היצר שיכול להתחפש – איבערטאן זיך – בלבוש של צדיק תמים ויכול לטעון עמו, מה לך להתעסק בלימוד א"ב עם אחרים ואמירת מודה אני ובפרט שפעולתך מוטלת בספק, כיון שתמורת זה יכול אתה להתעסק בתורת החסידות תורת דברי אלקים חיים, ובזה בטוח אתה שתהי' תועלת כיון שחסיד אתה ומקושר להרבי וא"כ בודאי יפעול עליך הלימוד.

והורה כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, בהנהגתו שנהג בעצמו שלא חס על זמנו וכחותיו להתחשב עם מה שיכול לפעול בעצמו, ובענינים נעלים ביותר, והקדיש מיטב כחותיו להפצת חינוך הכשר, התחיל מא"ב וכיו"ב ובין אנשים פשוטים בישראל שזהו ענין של מסירת נפש. ולהעיר משיחת כ' כסלו תרצ"ג סוף אות י"ז וז"ל: אמר כ"ק אדמו"ר הצ"צ אז אלע מסירת נפש פון דעם זיידן – רבינו הגדול – זיינען כלא לגבי דעם מסירת נפש פון אפרייסן זיך פון דעם ועמד לא חפצתי, און אפגעבן זיך מיט טאן א טובה, וועלן אז א איד זאל טאן תשובה בכח עצמו, און זיין א עובד אלקים באמת. וכנראה אשר גם זה תובעים מאתנו, וגם ע"ז נתנו לנו היכולת והכח ואין הדבר חסר אלא הרצון בלבד.

החותם בברכת הצלחה להיות מקושרים באמת לכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, אשר בדרך ממילא ימלא כל אחד ואחת שליחותו שהעמיס עליו בעונג וברצון, ויפוצו המעיונות חוצה, והקיצו ורננו כו' וכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ יוליכנו קוממיות לארצינו במהרה בימינו אמן.

תתיג

ב"ה, ער"ח כסלו, ה'תשי"א

הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נר"מ עוסק בצצ"ב איש רב
פעלים וכו' וכו' מוהר[ש]י שי זוין

שלום וברכה!

תמול נשלחה מברקה מאת כ"ק אדמו"ר הרמ"ש שליט"א על שם
כת"ר והר"מ שי גורארי, וזה לשונה:

„במענה לשאלת רבים נא לפרסם דעתי הצעתי ובקשתי
להשתתף בהמון בבחירות לעיריות ולהצביע בעד רשימות
חרדיות באופן שיובטח מספר הכי גדול של חרדים בעיריות.
בתודה ובברכה.”

/החתימה/

בטח יאשר קבלת המברקה ומהתוצאות בזה, ות"ח מראש.

בשם המזכירות

תתיז

ב"ה, ער"ח כסלו, ה'תשי"א
ברוקלין

התמים...

שלום וברכה!

...ובענין מה שקרה לו ביום הקדוש הנה יאמר בכל יום לבד
משבתות ויו"ט קאפ' קג"קד שבתהלים וילמוד פרק א' מאגרת התשובה

תתיג

הרה"ג . . . זוין: אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג תפה, ובהנמנן בהערות שם. לקמן תתלט. תתקנג. אי"מ.
ארג.
אגרת דומה למוהר"מ גורארי.

עד ר"ה הבע"ל. והעיקר שיקיים את הפסק דין של אדמו"ר הצמח צדק (שו"ת צ"צ שער המילואים ח"ד סס"ב) וז"ל: יסיח דעתו מזה לגמרי ויהי שמח וטוב לב עכ"ל.

המברכו בהצלחה בלימודו און האלטן זיך באילנא דחייא, על ידי ההליכה בדרכי הוי", כפי אשר הורנו נשיאנו הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

בטח ראה מכתבי לתלמידי הישיבות.

תתטו

דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ באגרתו על דבר חובת כל בני ישראל בלימוד תורת החסידות אין נזקקים לביאור נוסף. מובנת ג"כ שייכות ההתעוררות ללימוד דא"ח ליום יט כסלו, באשר יום זה הוא ראש השנה לחסידות¹, והוא „מסוגל להתחזק ולהתעודד בלימוד התורה הנגלית ודא"ח, להתמסר לעבודת התפלה ולהתעורר לבירור וזיכוך המדות שעפ"י חסידות ואהבת רעים עד בלי גבול"².

ומובנת עוד יותר שייכות הפצת לימוד הדא"ח בכל החוגים של אחינו בני ישראל יחיו לענין די"ט כסלו – ע"פ דברי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, אשר „דער עיקר ענין פון יפוצו מעינותיך חוצה³

(1) ראה עד"ז מבוא לקונטרס ומעין ע' 15-18, 24-26.

(2) מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בקונטרס י"ט כסלו תש"ח (קונטרס נב).

(3) לשון מענה המשיח אז יבוא – הובא מהבעש"ט באגרתו הידועה ע"ד עליית הנשמה שלו בראש השנה שנת תק"ז (נדפסה בסוף הס' בן פורת יוסף. בס' מכתבים מהבעש"ט ז"ל ותלמידיו (לבוב, תרפ"ג. וכותב המו"ל שהעתיקה מן המכתב – כת"י חתנו של הבעש"ט הרה"צ וכו' ר' יחיאל – החתום בעצם כ"ק של הבעש"ט). בס'

תחיד

מכתבי לתלמידי הישיבות: דלעיל ח"ג תשנא.

תחסו

נדפסה בסה"מ תשי"א ע' 134 ובלקו"ש ח"י ע' 243.
באגרתו: אג"ק שלו ח"י אגרת גתרלו.

האט זיך אנגעהייבען נאך פטרבורג. פאר חסידות איז געווען, אז ניט יעדער איד האט געקאנט משיג זיין אלקות. דערצו האט מען געדארפט האבן א העכערע נשמה. אדער, ווער עס האט ניט געהאט קיין נשמה גבוה, איז דורך דעם וואס ער האט מתקן געווען אלע ענינים וואס דארפן האבן תיקון און האט זיך מזכך געווען. חסידות האט אויפגעטאן, אז יעדער איד זאל קאנען פארשטיין א ענין אלקי און דאס דערהערן. דאס האט זיך אנגעהייבן דער עיקר נאך פטרבורג דוקא. וויילע נאך פטרבורג איז ער (כ"ק אדמו"ר הזקן) נתעלה געווארן אין א העכערע מדריג⁴.

* * *

על שאלת הבעש"ט מתי יבוא - דייק המשיח בתשובתו בהביאו לשון הכתוב (משלי ה, טז): כאשר „יפוצו מעינותיך חוצה". ידוע אשר מי מעין אין למעלה מהם, ובכל מקום שבאים, אף אם למרחוק הוא, דין מעין להם, ובלבד שלא יופסק החיבור שלהם ההתקשרות עם מקורם, כי מי מעין שהפסיקום שוב אין להם דין מעין⁵.

וככל הדברים האלו דורשים מאת כל אחד ואחד מאתנו: א) להפיץ ב) המעינות ג) גם חוצה. ואי אפשר לכל זה אלא ע"י התקשרות שאינה פוסקת עם המקור, התקשרות הולכת ומתחזקת

גנזי נסתרות (ירות"ו תרפ"ד) ח"א סימן ס"ה. בסי' בעש"ט (לודז, תרח"ץ פ' נח הגהה יג). - וחלק ממנה בתחלת סי' כתר שם טוב. וסי' לקוטי אמרים להח"מ ממעזריטש⁶.

4) שיחת יט כסלו תרס"ח (תורת שלום ע' 98) והועתק כאן בקיצור לשון. עיי"ש. 5) כך היא הכרעת כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" (שו"ת יו"ד סימן קסד ס"ב. וראה ג"כ צ"צ שער המילואים ח"ג למקואות פ"ה מ"ו), וכדעת תוד"ה שמא בכורות (נה, ב), פיה"מ להרמב"ם, הראב"ד הרשב"א, הריב"ש (חובא בד"מ), פרישה ועוד, וכפשוט המשנה והפוסקים" (ש"ך ליו"ד סר"א סק"ל).

והנה דעת הטור והשו"ע (שמעתיק לשון הטור) צ"ע בזה (כך כותב הבי"ד ביו"ד סר"א). שיטת המחרי"ק (חובאה בב"י) דאם עדיין לא נחו מזחילתן גם כנפסקו ממקורן דין מעין להם - (ויש לומר דגם לשיטה זו הוא רק לטהר בזוחלין, אבל לא לזבים או אפילו לטהר בכל שהוא - ראה ש"ך סר"א סק"כ) - וראה שו"ת חת"ס חיו"ד סר"ט.

אבל גם לדיעות אלו, כיון שנפסקו ממקורם אין ביכולתם להמשיך דין מעין על בריכת מים. ואכ"מ.

תורת שלום: בדמוסים החדשים ע' 112.
ידוע אשר מי מעין: ראה לקמן אגרת תת"ח.

סא

אדמו"ר שליט"א

עם הנשיא הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ מקור הפצת מעינות אלו
בכל קצוי תבל.

ועינינו תחזינה בקיום הבטחת משיח צדקנו אשר אז „יכלו כל
הקליפות ויהי עת רצון וישועה" ויגאלנו בגאולה האמיתית
והשלימה.

מנחם שניאורסאהן

ר"ח כסלו ה'תשי"א ברוקלין נ. י.

תתטז

ב"ה, ד' כסלו, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"מ איש אשכולות וכו' מוהר"י שי

שלום וברכה!

במענה על כתבו אודות משלוח טלית ותפלין לאחד בעיר אחת
בטשעכאסלאוואקיע, הנה אם מצד המקבל אין כל חששות לקבל זה
בשים לב לתנאי המקום כעת, יודיע נא השם והכתובת ואמסור למל"ח
או מחנה ישראל לשלוח הטו"ת.

בברכת הצלחה בעבודתו ובריאות הנכונה,

מנחם שניאורסאהן

תתטז

מוהר"י: פלייזער. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג תעז, ובהנסמן בהערות שם. לקמן איפט.

תתיז

ב"ה, ז' כסלו, ה'תשי"א
ברוקלין

האברך וו"ח אי"א נר"נ וכו' מו"ה ... שי
העלמה הכבודה ... תחי

שלום וברכה!

הרה"ח הו"ח אי"א נר"נ עוסק בצרכי ציבור באמונה וכו' ... האט
מיר איבערגעגעבן וועגן אייער בריוו צו עס, בנוגע וואס איר בעט מיין
הסכם וברכה צו אייער שידוך, און אויך וועגן דעם וואס איר שרייבט
עס בנוגע דעם אופן פון איינשטעלן אייער לעבן להבא אי"ה.

בא מענטשן בכלל און בא אידן בפרט איז אז מ'מאכט א שידוך איז
דאס א זאך וואס מ'בעט דעם אויבערשטן אז עס זאל מצליח זיין, און
אויב מ'בעט פון טיפן הארצן וועט השי"ת מצליח זיין עס זאל זיין א
בנין עדי עד, א פעסטער און אייביקער בנין.

יעדער ווארט אין אן אויסדרוק וואס אונזערע חכמים ז"ל באנוצן
איז מדויק (טאטשנע). דער אויסדרוק „בנין“ איז אויך אויסגעהאלטן
אין אלע פרטים.

ווען מ'בויט א פאסטראיקע איז איינער פון די הויפט תנאים אז
עס זאל זיין שטארק, איז צו פארזיכערן אז דער פונדאמענט אויף וואס
דער בנין שטייט זאל זיין שטארק.

דער הויפט אונטערשייד צווישן [דעם] פונדאמענט און דעם גאנצן
בנין איז דאס וואס בנוגע דעם גאנצן בנין שיינקט מען
אויפמערקזאמקייט ניט נאר די אינערליכע אייגנשאפטן נאר אויך דעם
אויסערליכן אויסזען. אבער בנוגע דעם פונדאמענט איז חיצוניות ניט
נוגע. די הויפט זאך איז אז דער פונדאמענט זאל זיין שטארק און פעסט
און געבויט פון די בעסטע מאטעריאלן.

אזוי אויך בא א שידוך צווישן אידישע קינדער איז נוגע אז די
מאטעריאלן פון דעם פונדאמענט זאל זיין צוגעפאסט צו די

תחיז

נדפסה בלקריש ח"ט ע' 330 והושלמה ע"פ העתק המזכירות והעתקה.

פאדערונגען פון א אידישע הויז, און אז דאס זאל זיין גענוג שטארק אויסצוהאלטן פארשידענע נסיונות.

די מאטעריאלן פון דעם בנין בא אידן בכלל איז תורה ומצוות, ונוסף על זה בא חסידישע הייזער איז די אינערליכע ווארימקייט און ליכטיקייט וואס תורת החסידות האט אריינגעבראכט אין תורה ומצוות, און וואס איז פארשפרייט געווארן דורך די נשיאי חב"ד בכל דור ודור ובפרט אין אונזער דור דורך נשיאנו כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

אין פועל ממש מיינט דאס צו נעמען אויף זיך לימוד התורה וקיום המצוות מעשיות אין טאג טעגליכן לעבן, ובפרט בענין מידות טובות, מידות חסידיות, וואס דער הויפט שטריך דערפון איז אהבת ישראל, ווי עס ווערט ערקלערט אין א סך ערטער אין די שיחות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ. דאס הייסט: כשרות, שמירת שבת, טהרת המשפחה, קביעות עתים לתורה, צדקה, אהבת אחים א.א.וו.

– און די אלע ענינים צו ערפילען ווי חסידות פאדערט פון אונז אלעמען.

אז איהר וועט נעמען אויף זיך די אלע זאכן און איד שיק אייך מיין ברכה אז דער שידוך [...] בשעה טובה ומוצלחת, איר [ז]אלט בויען א בית בישראל על יסודי התורה והמצות ווי עס ווערט ערקלערט אין תורת החסידות.

בברכה.

תתיח

ב"ה, ח' כסלו, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נר"נ וכו' מו"ה שלמה שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מר"ח כסלו, הנני ממחר לענות עליו ולהודיעו

תתיח

מדיה שלמה שי: מטוסוב, אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג תקפז, ובהנסמן בהערות שם. לקמן תחקית. תתקעב. א' קבט. אקסז.

אשר לפי דעתי חזק יעמוד בדעתו אשר הוא אחד מאלו שזכו להשתתף באחד מסניפי עבודת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ובפרט סניף כזה אשר הוא משמש להפצת המעיינות חוצה במלוא מובן המלה. ופירושו כמשמעו, להביא המעיינות למדינת אפריקה ולהפיצם שם, גם בין החוגים שלעת עתה עדיין יש לקראותם בשם „חוצה“, וזה יהי אחד מתפקידיו להכניסם ולהעמידם בקרן אורה של אור תורה עם המאור שבה הוא פנימיות התורה, דהיינו תורת החסידות.

ומה שהיו ואולי עוד ישנם איזה מניעות ועיכובים הרי אין זה אלא ראי' נוספת לגודל ויוקר הענין. וכידוע בתורת החסידות בביאור המושג „יוקר“ שיש לו ב' פירושים שווער און טייער.

טלגרפו היום לקסבלנקא בנוגע להניירות בשבילו ובשביל זוגי ת', ובכל אופן תקותי שבחודש זה הוא חודש הגאולה גם ענין זה ינצל ויפוצו המעיינות חוצה.

וכבר כתבתי בהקדמה לקונטרס י"ט כסלו בקצרה בענין הביטוי של משיח – יפוצו המעיינות חוצה, אשר ידוע בדין מי מעין שיכולים הם לטהר גם מים שאובים ובלבד שלא יפסקו ממקורם. וכהמשנה מקואות פ"ה, מעין שהעבירו על גבי בריכה, מה שאין כן מעין שהפסיקוהו אין לו דין מעין. כן הוא הכרעת הצ"צ בשו"ת יו"ד סקס"ד ס"ב, ובשער המילואים ח"ג דף ל"ז ע' א, ב. ועל פי שיטת הראב"ד הרשב"א הרמב"ם בפיח"מ וכו' שהמשנה מדברת בבריכה ריקנית, ודלא כשיטת המהרי"ק (הובא בבית יוסף).

ואפילו לשיטת מהרי"ק בריכה מלאה מים הרי היא כמעין דוקא על ידי מי מעין המחוברים למקורן.

תנאי נוסף בזה לדעת הרמב"ם פ"ט ה"ט שצריכים מי המעין לצאת מן הבריכה.

ובנוגע לעניננו, בענין הפצת המעיינות חוצה, צריך להיות שהמים שאנו משפיעים יהיו מקושרים במקורם ע"י התקשרותנו בנשיא דורנו הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שהוא הוא הבעש"ט בדורנו זה, ולדעת הרמב"ם תנאי נוסף בדבר שצריכים מי המעין להתפשט גם להלאה, היינו שלא להסתפק במה שהוא טופח על מנת להטפיה, אלא

שהחטפחה תהי' באופן כזה שגם היא תהי' טופח על מנת לחטפית, כדוגמת מי המעיין שאין נשארים בהברכה, אלא פועלים שמים יוצאים גם חוץ לברכה ופועלים פעולתם גם חוצה דחוצה.

ויש לומר דמרומוז הענין באגה"ק (כ"ז) דהסתלקות וביאורה, בחלשון גדל גידולי גידולים כו', ובתורת הנגלה בדרשת רז"ל על הפסוק לא ימוש מפיד ומפי זרע ומפי זרע זרע גו'.

בברכת הצלחה והסתדרות טובה ביחד עם זוגי תי', בגו"ר,

מ. שניאורסאהן

זה עתה נתקבל מ' מ' כסלו. וכבר כתבו להרה"ח וכו' הר"מ שי' ליפסקער שיודיעו בחקדם הפרטים בזה, ואז יגיש, ביחד עם זוגי תי', בקשת רשיון לכניסה למעקנעס.

תתיט

ב"ה, ח' כסלו, ה'תשי"א

שלום וברכה!

...עוה"פ הנני לכתוב לו מה שכבר אמרתי לו כמה פעמים, אשר לחינם מרבה הוא במרה שחורה ומבזבז מעותיו, מנוחת נפשו וכפשוטו די נערוון שלו, על חששות שאין להן יסוד. ויהי רצון שבקרוב ממש ישקיע את תכונת נפשו זו בהתמדה בלימוד ולא רק בתורת הנגלה אלא גם בתורת החסידות ולאוס מלאוס יאמץ, בשיעבודו בהתמדה בתורה תתמעט המרה שחורה בעניניו. והשי"ת ישלח לו רפואה בקרוב, וגם המרה שחורה בכלל זה.

אתענין לדעת על דבר הקביעות עתים שיש לו בתורת הנגלה והחסידות, ובטח יודיע בשורות טובות גם בזה.

בברכת[ת] רפואה ובריאות הנכונה לו ולכב"ב שי',

מנחם שניאורסאהן

תחית

ישקיע... בלימוד: ראה בזה לעיל ח"ג אגרות תערב. תש.

תתכ

ב"ה, עשרה בכסלו, ה'תשי"א
ברוקלין

כבוד הרה"צ בנש"ק הו"ח אי"א נו"מ וכו'
מהרר"י שליט"א
אדמו"ר מ...

שלום וברכה!

קרוב יום התשעה עשר בכסלו, יום ג' (לסדר את אחי אנכי מבקש.
זח"א קפ"ד, א) שהוכפל בו כי טוב, הוא יום ההילולא רבא של אדמו"ר
הרב המגיד ממעזריטש - תלמידו הגדול וממלא מקומו של אדמו"ר
הבעש"ט - אשר את מימיהם אנו שותים ולאורם אנו הולכים,

הוא יום גאולת אדמו"ר הזקן ונצחון תורת החסידות - תורת
הבעש"ט - אשר בני ישראל יצאו ביד רמה.

ידועה שאלת הבעש"ט למשיח: אימתי אתי מר ותשובת משיח
צדקנו: בעת שיתפרסם למודך ויתגלה בעולם ויפוצו מעינותיך חוצה. -
כי זהו הקדמה והכנה לביאת המשיח.

מתוך תשומת לב לחוב הקדוש המוטל על כל ישראל וביחוד על
מנהיגי ישראל בכלל ועל מנהיגי עדות החסידים בפרט, וזכות הגדולה
שלם - להפיץ מעינות החסידות, כפי אשר הנחילו אותם לנו מורנו
הבעש"ט ואחריו מורנו הרב המגיד ותלמידיהם נשיאי עדות
החסידים -

הנני להציע בזה, לכקמ"ע אשר ביום הבהיר הזה הוא יום י"ט
כסלו הבע"ל, או גם בשבתות שלפניו ושלאחריו - לסדר מסבות
והתועדות של כל אלה אשר השפעתו עליהם, אשר בהתועדות אלו
יתעוררו בפרט לעבודה בהפצת המעינות - מעינות תורת הבעש"ט
תלמידיו ותלמידי תלמידיו - חוצה, ובכלל לקביעות עתים לתורה,
שמירת המצוות בהידור, ואהבת רעים וזיכוך המדות ע"פ תורת
החסידות.

תתכ

נדפסה בלקי"ש ח"ה ע' 431, ובשעתה בעתונות, ונשלח לאדמו"רים בצילום האגרת.

וזכות נשיאינו, נשיאי ישראל, יגן עלינו כולנו, להצליח במילוי
שליחותינו בעלמא דין.

ועינינו תחזינה בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, בעגלא דידן,
אמן.

הדו"ש בלונ"ח,

מ. שניאורסאהן

חתנא דבי נשיאה

כ"ק אדמו"ר (מליובאוויטש)

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ

770 Eastern Parkway

Brooklyn 13, N.Y.

U.S.A.

תתכא

ב"ה, י"א כסלו, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצצ"ב וכו'
מוהר"ר מיכאל שי' שד"ר

שלום וברכה!

מכתבו מיום ד' לס' תולדות נתקבל, ובמענה עליו:

(א) שמחתי להוודע אשר סרו כל המניעות והעיכובים ובודאי
ישתדל ככל האפשר אשר הן הרה"ג וכו' טולניזנא שי' והן העסקן וכו'
מר יוסף שי' ברדגא שניהם ישתתפו בעבודתנו שם, ואל בינתו אשען
איך לכלכל את הדברים.

(ב) בענין שם המוסדות, הנה כבר מסרתי שצריך להיות שם כללי

תתכא

צילום חלקי נדפס בספרו, עשרים שנה עבודת הקודש במרוקו ע' יח, והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מוהר"ר מיכאל: ליססר, אגרות נוספות אליו — לעיל תשפה, ובהנסמן בהערות שם.
שניהם ישתתפו: ראה ספרו הנ"ל ע' ד"ו.

אהלי יוסף יצחק ומתחת לזה (בחצאי עיגול?), על שמו ובנשיאותו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש, ומלבד שם כללי זה יבוא שם פרטי השייך להמוסד הפרטי אשר לו מתיחסים הגליונות שעליהם נכתב המכתב, כמו בית המדרש למורים, ישיבה, תפארת בחורים, כו'. אקוה אשר לא יהיו קשויים שיסכימו על נוסח הנ"ל, ובכל אופן צריך להיות נזכר בנוסח הגליונות השם „ליובאוויטש“.

(ב) מה שכותב שעשו ועד של חמשה אנשים ומכאן ולהבא יפנו בבקשותיהם על ידי קומיטי זו, הנה כמובן מעצמו שיהי באופן כזה שישמר רוח המוסדות על טהרתן ולא יתערב רוח זר בתוכם.

... בנוגע למה ששואל ע"ד השתתפות בחנוך הבנות, הנה קשה מכאן לחוות דעת בפרטיות הדברים, ונקודה הכללית בזה היא שאצל הספרדים יש כמה וכמה ענינים של צניעות בנוגע לנשים וגם לנערות וקטנות שקבלו עליהם במשך כמה דורות. ולכן גם בנוגע לחנוך בנותיהם צריך להיזהר ביותר שלא יאמרו שמיום בוא ליובאוויטש למחנם באו מקדושה חמורה לקדושה קלה. ובמילא מובן שמתחילה צריך לחקור אצל החרדים והזקנים שבהם באיזה מנהג נהגו אבותיהם בהנ"ל וגם אם צריך בזה איזה שינויים – יהי השינוי באופן כזה שלא יהי מזה לעז שבאו מקדושה כו'.

הנני ממחר לשלוח המכתב ועל שאר הענינים אענה בל"נ במכתבי הבא.

בברכת הצלחה מרובה,

מ. שניאורסאהן

זה עתה נתקבלו רשימות התלמיד דמעקנעס ומידלת (באחרונות לא נרשם שם האם). אבל עדיין אין שמות אמותיהם של המורים. ובל"נ, אקראם על הציון בר"ה לדא"ח הבע"ל.

תתכב

ב"ה, י"ג כסלו, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א מו"מ באמונה וכו' מהר"י הכהן שי

שלום וברכה!

במענה על שאלתו אודות ... שי, הנה צריך להסביר לו אשר תיכף ומיד יתחיל להניח תפלין בכל יום, ובמצבו הפרטי הנה זהו גם סגולה להמבוקש הפרטי שלו. איני יודע על דבר ידיעותיו, אבל בכל אופן צריך ללמוד פרשת השבוע עם איזה פירוש המתאים לפניו, ויוכל להיות גם בהעתקה אנגלית.

נוסף על זה, הנה על אביו שי לחוסיף על שאר לימודיו אמירת קפיטל ע"א תחלים בכל יום, ויוכל לאמרו במשך היום, ובלבד שלא לאמרו בלילה קודם חצות שאז אין אומרים תחלים. ועל אם האברך הנ"ל שתי הנה קודם הדלקת נרות בערב שבת ויום טוב תתן לצדקה לקופת רמבעה"נ, ואביו ואמו שי יקבלו עליהם את הנ"ל בלי נדר עד ראש השנה ה'תשי"ב הבע"ל.

מוסג"פ הר"ד דיו"ד מרחשון אשר בטח יענין אותו.

אין הזמן גרמא להאריך בענינינו ופרטי העבודה באפריקה, אבל באתי בזה לשמחו בידיעה אשר הגיעו הרשימות הראשונות של תלמידי התלמוד תורה, תלמידי הישיבה, תלמידות ביה"ס לנערות, וחברי תפארת בחורים. כל המוסדות נקראים בשם הכללי שקבענו להם – **אהלי יוסף יצחק** ות"ל מתפתחים על הצד היותר טוב.

המחכה להתבשר בבשורות טובות בכלל ובפרט וחותר בברכת חג הגאולה,

מנחם שניאורסאהן

זה עתה נתקבל מכו'. וחנה דא מאכט מען חלוקת הש"ס כד"ט. ומה

תתכב

מהר"י הכהן שי" כ"ץ, אגרות נוספות אליו – לעיל ח"ג תכא, ובהנסמן בהערות שם. לקמן תתמט.
תתקל. תתקמה. תתקע. תתקצה. איקג. איקכו. איקלב.

טוב, ווען איר פארענדיקט ביז דאן א מס' קען זיין פון די קלענערע אין צאל בלעטער.

תתכג

ב"ה, י"ג כסלו, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' מהר"ש שי

שלום וברכה!

כל מכתביו עם הפ"נ המוסגרים בהם בעתם קבלתי והיום נתקבל גם מכתבו מאור ליום ב'. ואתו הסליחה על איחור המענה שלי, כי טרוד אני ביותר, ובפרט בזמנים אלו, מפני ההכנה לדפוס של קונטרס לכ' חשוון (לאדמו"ר מהורש"ב נ"ע), לכ"ה חשוון המוסג"פ והקונטרס ליי"ט כסלו הבע"ל. וכן בהגהת הר"ד דשבת פ' בראשית אשר בטח קיבל במועדו, ושל שבת פ' לך המוסג"פ. ופשיטא שאין לו לתלות כלל וכלל באיזה ענין של קפידה ח"ו וכיו"ב.

בענין מה שכותב בהנוגע לסדר כמו שהי' אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ כו' – הנה כבר כתבתי לאחד, שהרי לזה נצרך שיהיו אצלי כוחות עצמיים המתאימים לזה, וכן בנוגע לכוחות הגלויים, וכן בנוגע לג' הלבושים דמחדו"מ וכו'.

...נהניתי במאד בראותי במכתבו רשימת שמות המנין אשר פעל עליהם, ובל"נ אקראם על ציון הקדוש ביום ר"ה לדא"ח הוא י"ט כסלו הבע"ל, והשי"ת יזכנו, כל אחד מאתנו, להמשיך ולקבל ברכות כ"ק

תתכג

מצילום האגרת.

מהר"ש שי: פריזור. אגרות נוספות אליו – לעיל ח"ג תכו, ובהנסמן בהערות שם.
כבר כתבתי לאחד: לעיל ח"ג אגרת תשסה.

רשימת שמות המנין אשר פעל עליהם: בשיחת שי"ם בראשית אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א (לקו"ש ח"ב ע' 469): ואל יעדער איינער זען אז ביז י"ט כסלו זאל ער מוועלן לכל הפחות אויף א מנין אידו, אין די ענינים פון מחשבה דבור ומעשה – אויף יעדערן פון דעם מנין אין אלע דריי, אדער לכל הפחות אין צוויי אדער אין איין ענין פון די דריי.
ראה בזה גם לקמו אגרת תתכו. תתל"ח.

אדמו"ר שליט"א

עא

מו"ח אדמו"ר הכ"מ לי"ט כסלו, כמו שנדפסו במכתבו בקונטרס י"ט כסלו ה'תש"י, אשר חוזר ונשנה עוה"פ בקונטרס י"ט כסלו ה'בע"ל.

בברכת הצלחה בעבודתו בקודש ורוב נחת מכל יו"ח שי' – הפו"ש כל החבורה תי' בברכת החג.

מ. שניאורסאהן

על כמה מדבריו במכתביו אלי – ימצא מענה בהר"ד דש"פ בראשית ולך. ועל השאר אענה, בל"ג, במשך הזמן.

בטח יודיע איך חגגו את חג היט"כ...

תתכד

ב"ה, י"ז כסלו, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור באמונה וכו'
מוהר"ר מיכאל שי' שד"ר

שלום וברכה!

...בברכת חג גאולתנו ופדות נפשנו ופ"ש כל חבורתו תי'.

מנחם שניאורסאהן

זה עתה קבלתי מכתבו מיום א' וישלח עם פ"נ המוסגר בו, אשר אקראהו בל"ג על הציון בחג י"ט כסלו ה'בע"ל.

בנוגע לשאלתו במכתבו אשר רוצים שיהי' ג"כ השם כתר תורה מצורף לשם ישיבתנו, הנה מה שיש להזהר בזה הוא אשר כיון שחברי הועד שעשה בשביל ישיבתנו הם חברי הועד של הישיבה דמלפנים ואם גם בשם ישיבתנו יהי' מצורף שם הישיבה דמלפנים, אז יש מקום לחשש שינהגו בהישיבה כאדם העושה בתוך שלו, ובפרט אשר כנראה ממכתבי כת"ר שי' הקודמים, הנה גם רשיון הישיבה שלנו מהממשלה

תתכד

מוהר"ר מיכאל: ליפסקר, אגרות נוספות אליו – לעיל תשס"ה, ובהנסמן בהערות שם.

רוצים לקחת על יסוד הרשיון הקודם של הישיבה כתר תורה, וצריך
בזה זמירות יתרה לשמור את הציור של המוסדות של כ"ק מו"ח
אדמו"ר הכ"מ, וזה אי אפשר אלא אם כן יהי החלטת כל העניינים בידי
תמימים ומחונכי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

... בטח כבר כתב להרה"ג והרה"ח וכו' הר"ש שי מטוסאו בנוגע
לבקשת רשיון הכניסה למדינתו עתה, מתאים למה שכתבתי לו
במכתבי הקודם.

אפשר הדבר שימים אלה אשיג העתק בצרפתית ממכתבי למר
יוסף שי ברדוגא, ובכל אופן מטובו להודיעני מקבלת הנ"ל את מכתבי
ואם נצרך עוד איזה הוספה לזה.

בטח יזכיר את הרב דמידלת שי ע"ד הספרים.

תתכה

[והעתק הנכתב בסוף המכתבים לתלמידי הישיבה במקנאס, י"ז כסלו, ה'תשי"א
ע"י הר"מ שי ליפסקר]

מה ששואל אם טוב עשה שנתדבר עם האומן שלו להמשיך עבודתו
אצלו, הנה כיון שכבר נעשה השטר בטח הוא בהשגחה פרטית, אבל,
בכל אופן, אל יסיח דעתו מלחפש עבודה במקום אחר, והשי"ת ינחנו
בדרך הישרה גם בזה, ואפשר אשר כשידע האומן שלו שרוצים לשלם לו
יותר במקום אחר, אזי יוסיף לו על משכורתו.

* * *

במענה על מה ששואל בענין מלאכתו שרוצה לצאת מאומן שהוא
עובד אצלו, הנה אינו כותב הטעם מפני מה רוצה לשנות מקום עבודתו,
ואם יש היכולת בידו לעבוד לעצמו, אולי כדאי הדבר ויתיעץ בזה עם
הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' מוהר"ר מיכאל שי, ויודיעני חות דעתו, ואז,
בלי נדר, אכתוב לו עוד הפעם.

בטח משתדל במרץ הראוי בחיפוש זיווג המתאים לפניו, והשי"ת
ינחנו בהצלחה.

* * *

במה שכותב שעדיין לא נשא אשה, הנה בטח משתדל בזה במרץ הראוי. ואולי כדאי שילמוד אומנות חדשה שאינה דורשת זמן רב ללימודה ושיש לקוות שתהי' פרנסתו מצוי'. אבל מתחילה ינסה עוד הפעם בעבודתו עתה, ויהיו דבריו עם הבריות בנחת, ויהי רצון שיזמין לו השם יתברך פרנסתו בקרוב ממש, וימצא זיווג הגון לפניו בכל הפרטים, ויודיע בשורות טובות מזה.

* * *

מה שמזכיר במכתבו על דבר אחיו הבכור מר... שי' שהוא כבר בגיל שלשים שנה ולא הצליח בנשואיו עד עתה, הנה ימסור לו, אשר יקבע לו שיעורים בתורה בכל יום ויום, ועל אחת כמה וכמה ביום שבת קדש, וישתדל במרץ בחיפוש שידוך המתאים לפניו, ויזכור מאמר רז"ל אשר אשה הנהגת הבעל עמה צריכה להיות בניחותא, וזכות קביעות העתים לתורה יעזור לו למצא אשה המתאימה לפניו, ואם יתנהג באופן הנ"ל יתן השי"ת שיעלה זיווגם ליפה, זיווג קיימא, ויתברך בדור ישרים מבורך.

תתכו

ב"ה, י"ז כסלו, ה'תשי"א
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

...ידוע המקרא אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם ונתתי גשמיכם בעתם וגו', פירש"י ואת מצותי תשמרו - הוו עמלים בתורה, וביאר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אשר העיקר הוא העמל בתורה, היינו שמקדיש מזמנו ומייגע את שכלו לעמול בתורת ה', ואף אם מפני עניניו - מפני דוחק הפרנסה וכו' - על פי דינה של תורה אין בידו ללמוד רוב שעות היום, בכל זאת בראות השם יתברך ויתעלה אשר עמל הוא בתורה, אזי נותן לו ברכתו ונתתי גשמיכם בעתם וכו', ומזמן לזמן הולכת פרנסתו הלך וטוב, ובמילא מזמן לזמן יש בידו

תתכו

להוסיף בלימוד התורה וקיום המצות והולך הוא מחיל אל חיל, הן בגשמיות הן ברוחניות.

בטח עיניהם טובה גם בשל אחרים ומשתדלים לצרף אותם בלימודי הקדש, ואשמח להוודע ממנו מהטבת מצבו בכלל, מעשותו חיל בלימודיו ומהגדלת מספר התלמידים הלוקחים חלק בשיעוריהם.

בברכת הצלחה בלימודו בתורה ובקיום המצות והבנה טובה בתורת החסידות.

המברכו.

תתכו

ב"ה, י"ז כסלו, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

מצד רוב הטרדות אין הזמן גרמא לבוא במענה על מכתבים תיכף בקבלתם, וגם לא באריכות הראוי. ובמדה ידועה הנני משתדל לענות על הצד השוב שבשאלת כמה מכתבים המתקבלים בזמני ההתועדות בשבת מברכים וכיו"ב, וגם כת"ר בטח ימצא מענה על איזה משאלותיו בהקדמותי להקונטרסים היוצאים לאור, וכן בהר"ד משבת פ' בראשית ופ' לך המוסג"פ.

ובפרט, בנוגע למכתבו ובקשתו לענות לו על מכתביו, הנה פשוט הדבר שאעשה כן במדה האפשרית ובלבד שלא יקפיד אם יתאחר המענה שלי מפני הטרדות המרובות.

(א) מה שכותב במכתבו שהקונטרסיוויים והרפורמים מתגברים ומצליחים, הנה כמה פעמים שמענו מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ והוא מיוסד על מה שכתוב בכמה מספרי רז"ל, אשר מציאות הקליפה אינה אלא העדר, ויש בזה שני אופנים: או אופן של בירור או אופן של נסיון. אשר באופן הא' יש חלק הטוב בצד המנגד, וצריך לבררו ולהעלותו, ובאופן השני הנה שבירתו ודחייתו זהו תיקונו, וכשעומדים בכל תוקף נגדו הרי ממילא מתבטל. ואז רואים גם בעיני בשר, שגם בתחילה לא הי' בזה ממש כ"א ענין של נסיון.

וכן ראיתי ג"כ בכמה מעניני כת"ר שי' שהביט עליהם כעל דבר המנגד והנלחם כנגדו, וכל זה לא הי' אלא ענין של נסיון, היינו שלא הי' מעיקרו יסוד לחששא, ועוד שבתקיפות הראוי' הי' מתבטל המנגד מבלי השאיר כל רושם של עג"כ ח"ו.

(ב) מה שכותב כי רצונו לעשות רצון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, הנה **מעולם** לא הי' אצלי ספק בזה, אלא שהקלוגינקער לפעמים מתחכם להסביר על ידי כמה תחבולות שאי אפשר למלאות הרצון כי אין היכולת לזה מפני כמה וכמה סיבות (שאין בהם ממש). ולפי דעתי מה שצריך שינוי עקרי, היינו בהגישה – צוגאנג – לדבר, אשר כיון שזהו רצון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ הרי **בטח** אפשר למלאות אותו, אלא שצריך לחפש עצות ודרכים איך למלאותו באופן שיהי' מינימום של רייבונגען ובדרך שלום במדה היותר אפשרית.

(ג) והוראה כללית בהנהגתו אשר צריך הוא לדעת ברור אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ רצה שישפיע על הרוחניות של העיר ... ושיהי' מנהיג הרוחני שלהם, ובעיקר של בני ישראל החיים ב... ורק בדרך טפל במה שנוגע ב... והנה, לדאבוננו, על פי השמועה, בענין השני מתעסק הוא, בה בשעה אשר בענין הראשון, לפי ערך כוחותיו, הפעולות מעטות הן. וזה שאפשר אשר אצל איש אחר היו פעולותיו בין החיים עוד מעטות יותר מפעולות כת"ר שי', הנה אין זה תירוץ מספיק, כי לפום גמלא שיחנא, ויעוין בהר"ד של ש' פ' לך סוף סעיף כ"ה.

בטח יסלח לי על דברי אלה, אבל הלא מכאיב לראות עיר של כמה מאות אלפים של אחב"י כ"י, ובה כר נרחב לעבודה, וגם נמצאים בה אנשים הראויים לעבודה, ואף על פי כן עדיין חסר הרבה ממה שיכול הי' להיעשות בה בעניני יהדות תורה ומצות ופשיטא בנוגע לחסידות.

... (ו) בנוגע להמאורע בליל שמחת תורה העבר בבי[ת] הכנסת שלו, הנה כבר אמרתי לו על ידי הטלפון שלפי דעתי ישתדל שיאמרו בכל יום אחר התפלה ג' (או ה') קפיטלעך תהלים **נוספים** על השיעור תהלים שאומרים בלאו הכי וכן באחד הת"צ הקרובים, והוא עתה עשרה בטבת (כיון שכבר עבר בה"ב) ישתדל שיתענה מנין שלם מבאי בית הכנסת.

(ז) נשלח מכבר מכתב כללי וקונט' השייכים ליי"ט כסלו, מגילת י"ט כסלו בטח ישנה אצלו, ובטח יבשר בשורות טובות מחגיגת י"ט כסלו חג הגאולה זה בכל מקום שהשפעתו מגעת לשם. במקומות

שקשה לקבץ המון רב באמצע השבוע, הנה נוסף על החגיגה ב"ט כסלו, אולי כדאי לסדר איזה ענין בשבת שלאחריו ולהדגיש אז שזהו שייך ל"ט כסלו, וכו'.

אקוה להתבשר ממנו בשורות טובות בכלל ובפרט, וביחוד מבראות זוגתו תחי'.

ואחתום בברכה בהנוסח אשר קבע כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ - לשנה טובה בלימוד החסידות ודרכי החסידות תכתבו ותחתמו, המחכה לבשו"ט,

מנחם שניאורסאהן

זה עתה נתקבלה רשימת המנין שלו ובל"נ אקראם מחר על הציון.

תתכח

ב"ה, י"ז כסלו, ה'תשי"א
ברוקלין

ברכה ושלוש!

אייער בריוו פון כ"ז חשון האב איך באציטנס באקומען. צוליב די פיל ארבעט וואס איך האב, האב איך ניט געהאט די מעגליכקייט צו ענטפערן אויף אייער בריוו ביז איצט.

איר פרעגט אין אייער בריוו, אז אזוי ווי איר האט צוויי קינדער זאלן געזונט זיין און דער דאקטאר ראט אייך צו נוצן געבורט קאנטראל, ווילט איר ווייסן מין מיינונג אין דעם.

זיכער ווייסט איר אז בכלל איז געבורט קאנטראל ניט אין איינקלאנג מיט השקפת התורה, וועלכע קוקט אויף קינדער ווי א ברכה פון אויבערשטן, מיט וועלכע דער אויבערשטער בענטשט די עלטערן. אויך האלט די תורה, אז בא אידן זיינען ניטא קיין פריוואטע אנגעלעגנהייטן, ווארום יעדער איד איז א טייל פון דעם גאנצן אידישן

תתכז

רשימת המנין שלו: ראה לעיל אגרת תתכב.

פאלק, און אלע „פריוואטע“ ענינים פון יעדן אידן האבן א ווירקונג אויף דעם גאנצן אידישן פאלק. בפרט איז דאס בנוגע היינטיקע צייטן, נאך די גזירות און שמדות ר"ל דורך וועלכע אזויפיל מיליאנען אידן זיינען אומגעקומען על קידוש השם.

פונדעסטוועגן, אין פאל ווען דאס איז נוגע דעם געזונט פון א אידן, מאן, פרוי אדער קינד, וואס דער געזונט פון א אידן, לויט דעם אויסדרוק פון רמב"ם איז מדרכי עבודת השם יתברך, איז אין **באשטימטע** פאלן אנערקענט די תורה **באשטימטע** פארמען פון געבורט קאנטראל.

אין דרויף איז אבער שווער ארויסצוגעבן אן אלגעמיינע אנווייזונג, ווארום דאס הענגט אפ פון דער פארם פון שעדליכקייט וואס דאס געבורט קאן בריינגען דער מוטער, ווי אויך פון דעם פארם ווי אזוי דער קאנטראל ווערט געמאכט.

דערפאר וואלט איך אייך געראטן, אז נאכדעם ווי איר וועט זיך דורכריידן נאכאמאל מיט אייער דאקטאר און ער וועט אייך אנווייזן וואס פאר א פארם געבורט קאנטראל ער האט אין זינען, זאלט איר זיך ווענדן צו א חסידיש ארטאדאקסישן רב און הערן זיין מיינונג.

דער אויבערשטער זאל אייך פירן אין דעם ריכטיקן וועג איר זאלט זיין פאלקאם געזונט, האבן פיל נחת פון אייערע קינדער שיחיו צוזאמען מיט אייער מאן הרב שי'.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

תתכט

ב"ה, יום שני לסדר את אחי אנכי מבקש
ח"י לחדש גאולתנו ופדות נפשנו
ה'תשי"א ברוקלין, נ.י.

אל כל המשתתפים בהאסיפה להחזקת המוסדות מרכז
לענייני חנוך, מחנה ישראל, קהת
– המוסדות מיסודו של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה
נבג"מ זי"ע הכ"מ ובנשיאותו והנהלתו –
ה' עליהם יחיו

שלום רב וברכה מרובה!

בין המוסדות הכי חשובים שייסד הוד כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ,
היו המרכז לענייני חנוך, מחנה ישראל וקהת יקרים לו במאד, וחיבה
יתירה נודעת להם ממנו, בהתענינו בכל פרט ופרט מפעולותיהם וכל
דבר וענין נעשה על פי הוראתו והסכמתו.

וגם בחדשים האחרונים הנה, בהתאם להוראות כ"ק מו"ח אדמו"ר
הכ"מ בהשבעות שלפני הסתלקותו, נתרחב חוג עבודת המוסדות
האלו, והותחלה גם כן עבודה חדשה, היא עבודת החינוך באפריקא
הצפונית, ההולכת וגדלה, ורואים בה במוחש איך ההצלחה שרוי
במעשי ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

והנה למרות שחוג פעולת מוסדות הנ"ל על שדה החינוך, חיזוק
היהדות, הצלה וכו' מקיף את כל שדרות אחב"י בכל מדינות תבל, אשר
מובן שכ"ז קשור בהוצאות גדולות, לא סידרו עד עתה המוסדות הנ"ל
מגביות פומביות, וכל עיקר יסוד הספקתם קיבלו על ידי הוד כ"ק
מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

מובן אשר מ[ע]ת הסתלקות הוד כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ נפסקה
ההכנסה העיקרית של המוסדות הנ"ל וזה יותר מעשרה חדשים אשר
סכנה גדולה מרחפת עליהם מפני חסרון האמצעים הכספיים.

תתכט

נדפסה בלקו"ש חכ"א ע' 415.

לתוכנה ראה לעיל ח"ג אגרת תרכט, ובהנסמן בהערות שם. לקמן תתמ"א.

השעה דורשת **בתכיפות** מאת כל אחד ואחת מאתנו כולנו לזכור על דבר החוב והזכות הקדוש המוטל עלינו, והעיקר **לעשות בפועל** במילוי חובתנו זו, והוא להיות מן העושים והמעשים ככל יכלתנו להחזקת מוסדות אלו, אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ טיפחם ריבם והשקיע בהם מיטב כוחותיו, ות"ל **ניכר כח האומן בכלי**. ובפרט שאין ידי האומן מסולקות, ח"ו, מכלי זה. **ומה עד כאן עומד ומנהל אף להלן עומד ומנהל**.

אמר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ באחת משיחותיו, אשר לפעמים, כאשר דברו בענין פנימי ולבבי ביותר, השתמשו דוקא בלשון אידית. והביא לדוגמא מה שכותב אדמו"ר הזקן באגה"ק הוכח תוכיח את עמיתך: גוואלד גוואלד.

חייב אדם לומר בלשון רבו: גוואלד גוואלד, עד מתי אנו מחשים? במה נצטדק, ומה נענה על שאלת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ: הזאת היא השתתפותכם במעשי ידי ובעבודתי אשר עלי מסרתי את נפשי?

מתאספים אתם בערב ראש-השנה לחסידות, ויהי רצון אשר החלטותיכם הטובות ופעולותיכם הנמרצות במילוי ההחלטות – הפעולות על אתר והפעולות בעתיד הכי קרוב – יתנו לה, מרכז לענייני חינוך, מחנה ישראל, וקהת" את האפשרויות למלאות תפקידם אשר התווה להם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ. ולא נבוש ולא נכלם, כי בצדק נוכל לומר: עשינו מה שדרשת מאתנו.

– מובן מעצמו אשר מכתב זה הכתוב לרגלי האסיפה מכוון הוא אף לאלה שאינם נוכחים באסיפה זאת, אבל מקושרים הם לכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, כי בטח מעריכים הם כראוי עבודתו ופעולותיו, „פעולת צדיק לחיים לכל חי היא נפש כל חי הקשורה בנפשו בחבלי עבודות אהבה רבה ואהבת עולם בל תמוט לנצח". –

המברך ומתברך בהצלחה בעבודתנו המשותפת הנ"ל וחותם בלשון הרב, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ: לשנה טובה בלימוד החסידות ובדרכי החסידות תכתבו ותחתמו,

מנחם שניאורסאהן

תתל

ב"ה, ח"י כסלו, ה'תשי"א

הרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א וכו' מו"ה...

שלום וברכה!

הפ"נ שלו נתקבל, ואקראהו בל"ג על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.
ביום י"ט כסלו חבע"ל.

וצדיקא דאתפטר, דאשתכח בהאי עלמא יתיר מבחיוהי, בטח יתן
ברכתו והשי"ת ימלא ברכתו בגשמיות וברוחניות.

בברכת חג גאולתנו ופדות נפשנו ופ"ש כל החבורה תי,

מ. שניאורסאהן

* * *

מוסג"פ הר"ד דש"פ לך, ובה ימצא מענה על מנהגנו בליל א'
דר"ה.

מש"כ בענין ס"ר אותיות לתורה – יעוין בס' משנת אברהם
(זיטומיר תרכ"ח) שקיבץ כל התירוצים בענין זה.

* * *

מש"כ שמתחילה צריך לברר עצמו וכו' (והעולם יחכה, לע"ע?) –
יעוין מבוא ל"ומעיין" ע' כב.

* * *

...כן אמסור ע"ד בשורתו הטובה שנפדו הספרים ונשלחים הנה.

תתל

כללי-פרטי.

מוסג"פ . . . זה: קטע זה אל היר שאל ברוק.

מש"כ . . . כב: קטע זה נדפס בלקו"ש חכ"ג ע' 451.

כן . . . קה"ת: קטע זה אל היר דוד בראוומן. אגרות נוספות אליו – לעיל ח"ג תטו, ובהנסמן בהערות

שם. לקמן תתצד. תתקמא. אינט.

שנפדו הספרים: ראה לעיל ח"ג אגרות תפ. תרכא.

...בענין ההעתקה - לדעתי, ישאל תיכף חו"ד עתה של קרוביו
באה"ק ת"ו. ויודיעני. ואז יחליט בדבר.

מה שמתאונן על מצבו הרוחני וכו' - יתחזק בקב"ע בנגלה
ובדא"ח, וישתדל בהפצת המעינות חוצה, וינאל עי"ז גם הוא, כי ע"פ דין
נוטל חלק בראש. ועיין מבוא ל"ומעין" ע' כב.

בטח יודיע בפרטיות חשבון מה שהוציאו עתה בפדית ספרי קה"ת.

תתלא

ב"ה, ח"י כסלו, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נר"מ עסקן בצ"צ וכו' מו"ה לוי יצחק שי

שלום וברכה!

אייער בריוו און די בייגעלעגטע טשעקס האב איך דאנקענד
ערהאלטן. זיכער האט איר אינצווישן שוין באקומען די קבלות דירעקט
פון אפיס.

אלס אן אלטער עסקן אין ענינים פון מעמד, איז זיכער איבעריק
פאר אייך מאריך צו זיין וועגן דעם ענין פון מעמד. אזוי ווי עס איז
אבער ערב י"ט כסלו, וויל איך דא אונטערשטרייכן די ספעציעלע
שייכות פון דעם ענין פון מעמד צו חדש כסלו בכלל און י"ט כסלו
בפרט.

זיכער זייט איר באקאנט מיט די פרטים פון דעם ארעסט און דער
באפרייאונג פון אלטן רבי'ן - י"ט כסלו, און פון ארעסט און
באפרייאונג פון זיין זון דעם מיטעלן רבי'ן - יו"ד כסלו.

די רביים אין אלע דורות, פון דעם בעש"ט (גרינדער פון תורת
החסידות הכללית) און אלטן רבי'ן (גרינדער פון תורת החסידות
החב"דית) ביז אונזער צייט, איז ניט קוקנדיק אויף דעם וואס זיי האבן
געחאט נשמות גדולות ביותר און האבן פארשטאנען אויף דעם טיפסטן

תתלא

מו"ה לוי יצחק: אייזנער.

אופן די גרויסקייט און טייערקייט פון לערנען תורה, נגלה דתורה און נסתר דתורה, און ליגן אין ענינים פון גיטליכקייט, פונדעסטוועגן האבן זיי נישט געקוקט אויף זיך און האבן זיך אפגעגעבן מיט אלע עניני הכלל, און נישט נאר דאס, נאר זיינען אויך געגאנגען ביז מסירת נפש אויף צו טאן א טובה אפילו א איש פרטי. און מיין שווער דער רבי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ האט דערציילט, אז דער צמח צדק האט געזאגט, אז אלע מסירות נפש פון זיין זיידען (רבינו הגדול) איז כלא (ווי גארנישט) לגבי דעם מסירות נפש פון אפרייסן זיך פון דעם ועמד לא חפצתי (טיפסטע אריינטראכטונג און בענקשאפט - כלות הנפש - צו גיטליכקייט) און אפגעבן זיך מיט טאן א טובה א אידן.

מיט דער זעלבער שיטה זיינען געגאנגען אלע נשיאי חב"ד פון אלטן רבין ביז כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ און לויט דער שיטה איז געווען זייער טעטיקייט נישט נאר אין אהבת ה' און אהבת התורה, נאר אויך אין אהבת ישראל, אן אונטערשייד, צי א חסיד צי אן עולם-שער, צי א למדן, צי א איש פשוט, צי אן ערוואקסענער צי א קינד.

א טייל פון די טעטיקייטן, לויט ווי די אומשטענדן האבן ערלויבט, איז געטאן געווארן באופן גלוי, און א טייל פון די טעטיקייטן - ווי צדקה צו פערזאנען אדער מוסדות אין געוויסע פאלן וואו עס האט נישט געדארפט זיין קיין פירסום, און אין ענליכע טעטיקייטן - זיינען געטאן געווארן בחשאי און צום גרויסן טייל פון דער פערזענליכער קאסע פון די נשיאי חב"ד.

די אלע טעטיקייטן ווערן אויך היינט פארגעזעצט, און מיר האפן להשי"ת, אז מיט דער הילף פון די מקושרים, חסידים און תלמידים פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, וועט זיין די מעגליכקייט זיי זאלן אויך ווייטער פארגעזעצט ווערן לויט דעם ערך פון דער נויטבאדערפטיקייט וואס ווערט ליידער גרעסער, ובפרט אין דעם ענין פון צדקה בחשאי, וואס ווערט צום טייל גענומען פון קופת המעמד.

אין די טעג פון פאר י"ט כסלו און אין י"ט כסלו אליין וואס איז, ווי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ האט געזאגט, דער ראש השנה לחסידות ודרכי החסידות, זיינען אלע רביים ובפרט דער בעל השמחה, דער אלטער רבי, מעורר רחמים אויף די אלע וואס העלפן מיט אנצוגיין מיט דער ארבעט פון די אלע ענינים וואס ער, דער בעל השמחה, האט מייסד געווען און וואס זיינע יורשים אחריו פירן דורך לפועל בדור אחר דור.

איך פארענדיק מיט א ברכה, אז אייער טעטיקייט בענין המעמד זאל אייך ממשיך זיין ברכה והצלחה בכל המצטרך לו, און איך בעט אויך איבערגעבן א פ"ש צו די אלע וועלכע באטייליקן זיך אין דעם און העלפן אייך אין אייער ארבעט.

בברכת חג הגאולה גאולתנו ופדות נפשנו,

מנחם שניאורסאהן

בייגעלעגט די חוברת פון י"ט כסלו אויף אידיש און ענגליש, ווי אויך מיין כללותדיקער בריוו וועגן י"ט כסלו.

תתלב

ב"ה, י"ט כסלו, חג גאולתנו ופדות נפשנו,
ה'תשי"א, ברוקלין, נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור באמונה וכו'
מוהר"ר יצחק אהרן שי

שלום וברכה!

בנועם קראתי מכתבו המודיע שלבד התלמידים הלומדים בת"ת הנה יש להם ג"כ קי"ג תלמידים שלומדים בבתייהם, ושפתחו חדר. ובטח יודיע בפעם השני' ע"ד התפתחות עבודתם זו, הן בכמות והן באיכות.

כבקשתו קראתי את רשימת התלמידים עם מוריהם בהיותי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ היום בראש השנה לחסידות ודרכי החסידות. וצדיקא דאתפטר, דאשתכח בהאי עלמא יתיר מבחיוהי, בטח יתן ברכתו, לכתובה וחתימה טובה בזה.

— ויש לומר אשר אצל החסידים ומקושרים הרי זהו השער אשר דרך בו עולים כל התורה ומצות למעלה ודרך בו נמשכים כל

תתלב

מוהר"ר יצחק אהרן: גולדין, אגרות נוספות אליו — לעיל תתי, ובהנמסר בהערות שם.
לבד התלמידים הלומדים בת"ת: ראה לעיל שם.

ההמשכות בגשמיות וברוחניות. ועל דרך מה שכתוב באגה"ק פ' ז', בענין שבדרך פרט יש לכל נר"נ אור פרטי וכו', עיי"ש. ועל פי זה יובן ג"כ קישור הענינים בסיום מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ מיו"ד כסלו ה'תש"י הנדפס בקונטרס די"ט כסלו דהשתא, שמתחיל בשנה טובה בלימוד והפצת החסידות וכו' ותיכף לזה כותב, "ואתם וכל הנלוים עליכם תתברכו כלכם בכל הדרוש לכם בגשמיות וברוחניות".

החותם בברכת החג ופז"ש כל החבורה תי',

מנחם שניאורסאהן

תתלג

ב"ה, י"ט כסלו, חג גאולתנו ופדות נפשנו, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נר"נ עוסק בצרכי ציבור באמונה וכו'
מו"ה משה זלמן שי'

שלום וברכה!

איך האב באקומען אייער בריוו פון ערב ראש חדש כסלו וואו איר זייט מודיע אז י"ט כסלו דארף פארקומען די חתונה פון אייער אייניקל מרת אסתר תחי'.

נוסף אויף דער טעלעגראמע וואס איך האב אייך געשיקט, וויל איך דא נאכאמאל אויסדריקן מיין ברכה בכתב, מזל טוב מזל טוב, עס זאל זיין בשעה טובה ומוצלחת בבנין עדי עד ובדור ישרים יבורך, און איר און די עלטערן פון דער כלה און די גאנצע משפחה זאלן האבן פיל נחת, אידישן נחת און חסידישן נחת.

כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ האט אמאל געזאגט אין א פארבריינגען, אז די שלימות פון א מענטשן ווערט דערגרייכט אין דור שלישי - בא די אייניקלעך, און דאס איז באזירט

תתלג

מו"ה משה זלמן: סייגלין.

אויף דעם פסוק חוט המשולש לא במהרה ינתק, און מאמר רז"ל, אז ווען די תורה האלט זיך דריי דורות קען מען דאן זאגן לא ימושו מפיד.

ניט קענענדיק פערזענליך אייער אייניקל קען איך אבער אורטיילן פון אייערע בריוו און פון די באריכטן וואס איך באקום פון אויסטראליע וועגן אייער ארבעט און ארט לעבן פון אייך און אייער משפחה שיחיו, אז האפנדיק קען מען אין אייער פאל אויך זאגן דעם פסוק און מאמר רז"ל אויבנדערמאנט, וואס דאס ברענגט די השלמה אין אייך אליין אז איר האט ב"ה אויפגעהאדעוועט אייערע קינדער אין אידישן דרך און ניט נאר אייערע קינדער, נאר דאס זייער ערציאונג איז געווען אזא וואס זיי האבן אויך זייערע קינדער שי' אויפגעהאדעוועט אין אידישן דרך.

ספעציעל איז דאס ווערטפול בזמן הגלות, בפרט אין די איצטיקע יארן, ווען דער חושך איז אזוי געדיכט, און נאך מער אין א מדינה וואס איז אזויפיל יארן געווען ווייט פון די צענטערן פון תורה. אונטער אזעלכע אומשטענדן דרוכצופירן דאס וואס א איד דארף דורכפירן, איז פארבונדן מיט מסירות נפש, וואס מ'האט בירושה פון עלטערן און עלטערענס עלטערן.

איך בין זיכער, אז איר און אייערע קינדער און די גאנצע משפחה שי' וועלן אויך ווייטער אנגיין מיט אייער ארבעט צו העלפן מאכן אויסטראליע פאר א מקום תורה און חסידות, דורך ישיבות און מוסדות חינוך כשרים בכלל, סיי פאר אינגלעך און סיי פאר מיידלעך, און דאס די גאנצע ארבעט וועט זיין דורכגעזאפט מיט חסידישע ליכטיקייט און ווארימקייט.

איך פארענדיק מיט דער ברכה אז ראש השנה לתורת החסידות ודרכי החסידות זאל בריינגען אייך און דער גאנצער פאמיליע א כתיבה וחתימה טובה בלימוד החסידות ודרכי החסידות, וואס בדרך ממילא וועט דאס אייך-אויך בריינגען ברכה וחצלחה ווי דער רבי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ פארענדיקט אין זיין בריוו - „בכל הדרוש לכם בגשם וברוח“.

בברכת מז"ט,

מנחם שניאורסאהן

תתלד

ב"ה, י"ט כסלו, חג גאולתנו ופדות נפשנו, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו בענין הסכסוך שהי' לו בדבר ... הנה מאז כתבו
אלי בפעם הראשונה על דבר זה, עמדתי בקישור מכתבים עם באי כח
אנ"ש באה"ק ת"ו בדבר זה, ובמכתב האחרון שקבלתי משם מודיעים
הם אשר באו ל... גם ב"כ אנ"ש מ... ובמסיבה שבה השתתף גם כת"ר
התפשוטו ביניהם בהסכם כולם יחד.

ומאד שמחתי בקבלי ידיעה זו, ובטחוני אשר אמת נכון הדבר כי
שלום על ישראל בכלל ועל אנ"ש בפרט ובאה"ק ת"ו בפרטי פרטיות,
אשר ידוע כמה יראו ופחדו מענין של מחלוקת באה"ק ת"ו, ובטח גם
כת"ר ישמחני במכתב אשר שקטה הארץ ושלום על ישראל.

ואסיים במה שדובר בהתועדות י"ט כסלו זה, לא מצא הקב"ה כלי
מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, ולכאורה סתירה הוא מני' ובי',
דברכת הקב"ה היא כמאמר הנביא והריקותי לכם ברכה עד בלי די,
וכלי מחזיק עומד בסתירה עם זה, דאי הא לא הא ואי הא לא הא.

והתירוץ לזה בקיצור הוא, שהם הם מגדולתו של הקב"ה וגבורתו
של הקב"ה שמחבר שני הפכים יחד, ברכה עד בלי די עם כלי המתאים,
אלא שאי אפשר להיות כלי כזו אלא השלום שענינו הוא לחבר שני
הפכים: אש המצמצם ומכווץ ומים המתפשטים ומתרחבים, ואין
מכבין זה את זה, וכמאמר רז"ל במדרש על הפסוק המשל ופחד עמו
עושה שלום במרומיו.

וגם בזה כן הוא על דרך מאמר רז"ל בחגיגה שלגדודיו אין מספר
וכל גדוד הוא גבולי אלף אלפין ישמשוני וגו' אף שכידוע בספרי
החוקרים והובא בספר החקירה להצמח צדק, על פי שכל אי אפשר
להיות בלי גבול מענינים גבוליים.

וזהו שלא מצא הקב"ה כלי מחזיק לברכתו, כי ברכתו היא עד בלי

תתלד

יראו ... מחלוקת באה"ק: ראה אג"ק אדה"ז אגרת נא.
שדובר בהתועדות: ראה גם לקמן אגרת תתצו.

די, אלא השלום שהוא מחבר שני הפכים כלי וברכה עד בלי די. ועל פי זה מיושב ג"כ דיוק המשנה שנקט בלשון שלילה, דלכאורה הי' לו לומר בלשון חיובי, דהכלי מחזיק ברכה הוא רק השלום ולא לשלול מתחילה שלא מצא אלא כו'. ואכמ"ל.

מוסג"פ מכתבי הכללי לי"ט כסלו, ואסיים בברכת כתיבה ותחימה טובה בלימוד החסידות ודרכי החסידות, אשר ממילא יהי' גם ברכה והצלחה בכל הדרוש מגשם ועד רוח.

המחכה לבשו"ט,

מנחם שניאורסאהן

תתלה

ב"ה, י"ט כסלו, חג גאולתנו ופדות נפשנו, ה'תשי"א
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מר יצחק ליי שפאלטער

שלום וברכה!

איך האב באציטנס ערהאלטן אייער בריוו און בין געווען צופרידן.
צו לייענען, אז אלץ איז דורך בשלום ב"ה און איר זייט אינגאנצן
באפרייט.

אויך, און נאך מער, האט מיר געפרייט צו לייענען אין אייער בריוו.
אז איר זייט מקיים און טוט וואס איך האב אייך פארגעלעגט. איך
שרייב „נאכמער" בא דער צווייטער זאך, ווייל וואס עס איז נוגע דער
באפרייאונג, ווייל דאך דער אויבערשטער איז א איד זאל ניט האבן קיין
טראבל, איז די שמחה וואס איר האט מקבל געווען די ברכה און זייט
געווען ראוי דערצו.

די צווייטע זאך אבער איז דאך א זאך וואס איז אפהענגיק פון
אייער ווילן, און דרויף האט דער אויבערשטער געגעבן יעדן אידן
בחירה חפשית (פרייען אויסוואל), במילא איז דא א מעגליכקייט אז
דער יצר הרע זאל זיך אריינמישן און וועלן שטערן דורכצופירן די גוטע
זאך לפועל. איז אז איר שרייבט, אז איר טוט דאס וואס איך האב אייך
פארגעלעגט און עס איז צו האפן, אז דאס וועט זיך האלטן בא אייך.
האט דאס מיר גורם געווען ספעציעלע שמחה.

זיכער ווייסט איר וועגן יום-טוב י"ט כסלו. אויף יעדן פאל לעג
איד דא ביי די באשרייבונג וועגן דעם וואס מיר האבן געדרוקט אויף
ענגליש. פון איר וועט איר באקומען אן איינבליק וועגן אייניגע עקרים
פון חסידות, און איד האף אז איר וועט זיך איינשטעלן צייט צו לערנען
אין דעם. אונזער געמיינזאמער פריינט מר אחרן שי' כץ וועט אייך אין
דעם זיכער העלפן.

איד פארענדיק מיט א ברכה און וואונש איר זאלט אלעמאל קענען
אנזאגן גוטע בשורות וועגן זיך און וועגן אייערע בני בית שי'.

מנחם שניאורסאהן

בייליגענד איז [א] קבלה אויפן טשעק וואס איד האב איבערגעגעבן
צו לשכת חשאים בא „מחנה ישראל" - דער ספעציעלער פאנד וואס
איז געגרינדעט געווארן פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ פאר צדקה און
פירסום פאר יחידים און מוסדות. די ארבעט, ווי אלע אנדערע
טעטיקייטן פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ווערט אויך ווייטער אנגעפירט
און אויסגעברייטערט ב"ה.

תתלו

ב"ה, י"ט כסלו, חג גאולתנו ופדות נפשנו, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

בעונג קראתי מכתבך אשר בו אתה מודיע שלומד חנך חומש ורש"י
וגמרא בבא מציעא.

מורי וחמי אדוננו מורנו ורבינו, הריני כפרת משכבו, הי' תמיד
מברך את אלו הנערים אשר הי' שבע רצון מהם בברכה, שיגדלו ויהיו
יראי שמים חסידים ולמדנים. וכן הנני שולך לך בזה ברכה זו, שתגדל
והיית ירא שמים חסיד ולמדן. וזה תלוי במידה גדולה ברצונך אתה,
שתתפלל בכל יום מתוך הסידור, ושתלמד בשקידה ותקיים את
המצוות אשר אתה מחויב בהן.

תודיעני מזמן לזמן על אודות למודיך.

בברכה שתצליח בלמודיך.

מנחם שניאורסאהן

תתלז

ב"ה, י"ט כסלו, חג גאולתנו ופדות נפשנו, ה'תשי"א
ברוקלין, נ.י.

האברך וו"ח אי"א וכו' מר יחיאל שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבך מערב שבת קדש ובנועם קראתי אשר קבעת שיעור
לימוד תורת החסידות עם הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה משה אהרן
שי.

בטח קראת בשיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אשר ג' האהבות
תלויות זו בזו, והן אהבת ה', אהבת התורה ואהבת ישראל, ואי אפשר
להסתפק במה שעינו טובה בשלו, וצריך להיות גם כן עינו טובה בשל
אחרים. ובטח תמצא האותיות המתאימות להשפיע על חבריך שי
שיאחזו גם הם בלימוד תורת החסידות.

בהיותי היום על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ קראתי את הפ"נ
שלך.

מובטחני שיש לך היכולת להשפיע על אחרים בענין הנ"ל אלא
שצריך אתה לגלות רצונך בזה, ואם תעשה כן אז תצליח.

מוסג"פ הר"ד דשבת בראשית ותענין שם בסעיפים כ"א וכ"ב
השייכים לענין השפעה על אחרים וכיון שלא הספקת לעשות בזה עד
י"ט כסלו, הרי בטח תשתדל למלא הענין עד יום היארצייט של כ"ק
מו"ח אדמו"ר הכ"מ שהוא ביו"ד שבט הבע"ל.

בברכת החג ופ"ש הרה"ח וכו' הרמ"א שי,

מנחם שניאורסאהן

תתלז

מר יחיאל שי: דיסקינד. אגרת נוספת אליו — לקמן תתפס.
הר"ד דשבת בראשית: בענין הפעולה על מנין. ראה לעיל אגרת תתכג.

תתלח

ב"ה, ג' דחנוכה, ה'תשי"א

ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו המתאר מצבו כי אין הזמן מספיק לו לנהל עבודת פרינסיפאל בהשיבה ולימוד עם כיתות שם וביחד עם זה גם לנהל עסק הספרים ודברי קדושה שלו, ורוצה משום כך לעזוב משרת הפרינסיפאל בהשיבה ושואל חוות דעתי בזה.

הנה לפי דעתי אם אין הזמן מספיק לכל הענינים הנ"ל, יעזוב את הלימוד עם הכיתות וכיו"ב, אבל לא את משרת הפרינסיפאל. וקצת מן הטעמים שלי בזה, כי אפילו ריש גרוגותא משמא קא ממנו לי, ובפרט שגדולה זו ניתנה לו מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ. זהו מצדו הוא. ומצד הישיבה הנה אי ברור שזה שימלא מקומו יהי טוב ממנו או להיפך. ויש עוד טעמים.

ותקוטי אשר יוכל לנהל עבודת הפרינסיפאל לחוד ביחד עם ההשתתפות שאי אפשר בלעדו בעסק הספרים בצדו, באופן שלא יהי נזק לשני האופנים גם יחד.

בברכת חנוכה שמוסיף והולך ולהאיר גם בחוץ.

מנחם שניאורסאהן

אתענין לדעת מה היו הפעולות במה שדברתי עמו טרם נסעו על אודות עשית המנין וכיו"ב.

תתלח

עשית המנין: ראה לעיל אגרת תתכג.

תתלט

ב"ה, ד' דחנוכה, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור וכו'
וכו' מוהרש"י שי

שלום וברכה!

מוסג"פ קונטרס שהו"ל לחנוכה אשר מחמת הטרדות המרובות
נתעכבה הופעתו. אעפ"כ בטח ימצא בו כת"ר רב חפץ גם עתה.

במענה על מכתבו, ת"ח על טרחתו בפירסום דעתי והצעתי בענין
הבחירות, ובט"ח בהזדמנות הראוי' מסר ג"כ להרה"ג וו"ח אי"א נו"נ
וכו' וכו' מהרי"א הלוי שי' הרצוג על פי מה שכתבתי לכת"ר במכתבי
הקודם.

מה שכותב שמזמן לזמן יש איזה שקו"ט בשו"ע רבינו הזקן ורוצה
לכתוב לי עד"ז, הנה פשוט אשר אתענג לקרא חידושי תורתו בכלל,
ובפרט בהנוגע לבירור דעת רבינו הזקן, ובלבד שלא יקפיד עלי אם
יתאחר המענה על מכתבו מפני רוב הטרדות אשר סבבוני והולכים
וגדלים מזמן לזמן.

בברכת חנוכה שנזכה כאו"א מאתנו, להדה"נ על פתח הבית בחוץ,
ולהיות מוסיף והולך,

מנחם שניאורסאהן

תתלט

מוהרש"י: זיין. אגרות נוספות אליו — לעיל תתיג, ובהנסמן בהערות שם.
בענין הבחירות: ראה לעיל שם.

תתמ

ב"ה, ד' דחנוכה, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ עוסקים בצרכי ציבור באמונה
וכו' מוה"ר שמואל דוד שי' ומוה"ר יהודא ליב שי'

שלום וברכה!

בנועם שמעתי כי ביום ד' הבע"ל עתידה להתקיים בבית ידידנו
הו"ח אי"א עוסק בצרכי ציבור וכו' הר"מ שי' וועקסלער אסיפה
מיוחדת לדון על דבר סיוע ממשי לעבודת המרכז לעניני חינוך.

מוסג"פ העתק מכתב שכתבתי לפני ימים אחדים לאסיפה מעין זו
למען המרכז לעניני חינוך מחנה ישראל וקה"ת שנתקיימה בניו-יארק.
ממכתב זה יראו מה היא השקפתי ודעתי ובקשתי ביחס לעבודה זו
ולחובה ולזכות אשר ביד כל אחד ואחת להשתתף בעבודה זו להחזקת
והרחבת עבודת ג' המוסדות האלה. ובודאי יפרסמו תוכן מכתבי הנ"ל
בין המשתתפים באסיפה הנ"ל אשר זכו לקחת חבל בעבודת כ"ק מו"ח
אדמו"ר הכ"מ, וכן בכל מקום אשר יביא תועלת.

והנני מקוה לשמוע בקרוב מהפעולות הממשיות של אסיפה זו
ומהפירות הטובים שיצאו מזריעה טובה זו וגידולי בעתיד. ובטח
יודיעו גם שמות כל המשתתפים.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

תתמ

מוה"ר שמואל דוד שי' רייטשיק. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג תרצב. לקמן תתמד.
ומוה"ר יהודה ליב שי' מו"נר.
בנועם . . וועקסלער: ראה אגרת שלאח"י.
העתק מכתב שכתבתי לעיל תתכט.

תתמא

ב"ה, ז' דחנוכה, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור וכו'
הר"מ שי' וועקסלער

שלום וברכה!

עס האט מיר געפרייט צו הערן וועגן דער פארשטייענדער קאנפערענץ בא אייך אין דער היים דעם קומענדיקן מיטוואך מיט דער באטייליקונג פון מר בען שי' פלעט און אנדערע חשובע בעלי-בתים, כדי צו שאפן א באזיס פאר א ממשות'דיקע הילף פאר דעם „מרכז לעניני חינוך“.

שוין צען יאר ווי דער „מרכז לעניני חינוך“ פירט אן זיין ברייט פארצווייגטע חינוך ארבעט דא אין לאנד און כמעט אין אלע ווינקעלעך פון דער וועלט. די דאזיקע לעבנסוויכטיקע ארבעט ווערט אנגעפירט אן שטורמישע קאמפיינס, ווייל זי האט די מיטהילף פון פאראנטווארטליכע פערזענליכקייטן וועלכע ווייסן ווי אפצושאצן די ארבעט. כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ האט פערזענליך געזארגט פאר א גרויסע טייל פון דעם בודזשעט פון „מרכז לעניני חינוך“.

אבער נאך דער הסתלקות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ האט זיך געשאפן א קריטישע לאגע וואס באדר[א]ט דאס גאנצע עקזיסטענץ פון מרכז לעניני חינוך. פון דער אנדער זייט אבער, וויסנדיק דעם רצון פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, ווערט די ארבעט פארגעזעצט אין איר גאנצן פארנעם. די אומשטענדן האבן אויך געפאדערט אויסצוברייטערן די ארבעט אין צפון אפריקא, וואו מיר האבן געגרינדעט א ריי חינוך מוסדות פאר קינדער און יוגנטליכע, אויפן נאמען פון דעם גרויסן גרינדער – „אהלי יוסף יצחק“.

עס איז אוממעגלעך צו באשרייבן דעם גרויסן זכות פון באטייליקן

תחמא

ראה אגרת שלפניו, לקמן תתמד.

זיך אין דער הייליקער ארבעט צו ליכטיק צו מאכן אידישע הערצער
און אידישע הייזער מיט דער ליכטיקייט און ווארימקייט פון אונזער
תורה הקדושה און מצוות. און דער יום-טוב חנוכה וואס מיר פייערן
איצט דארף אונז זיכער אינספירירן צו מעשים בפועל. די לאגע איז
זייער קריטיש, די צייט איז זייער קורץ. מיר האפן, אז די קאנפערענץ
וועט בריינגען גוטע און באדייטנדע רעזולטאטען בפועל ממש. און איך
האף צו הערן פון אייך גוטע בשורות.

אזוי ווי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ פירט אויך ווייטער אן מיט דעם
מוסד וועט ער זיכער שיקן זיין ברכה צו אייך און אייער משפחה שי-
און אלע וועלכע באטייליקן זיך מיט אייך אין דער וויכטיקער
אונטערנעמונג לטובת דעם „מרכז לעניני חינוך" השי"ת זאל אייך
באגליקן אין אייערע אונטערנעמונגען, פערזענליכע און לטובת הכלל
ובפרט לטובת דעם „מרכז לעניני חינוך" און בענטשן מיט געזונד און
פרנסה מתוך הרחבה.

בברכת חנוכה,

מנחם שניאורסאהן

תתמב

ב"ה, ז' דחנוכה, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' מהרש"ח שי' שד"ר

שלום וברכה!

מוסג"פ הקונטרס לחנוכה אשר מחמת הטרדות המרובות נתאחר
בהופעתו.

מה ששואל חוות דעתי בענין מה שעלה בדעתם להעתיק הישיבה

תתמב

קטע נדפס בלקו"ש ח"י ע' 242 והושלמה ע"פ צילום האגרת.
מהרש"ח: קסלמן. אגרות נוספות אליו — לעיל תשס"ט, וכהנסמן בהערות שם.
הקונטרס לחנוכה: ראה לקמן אגרת תתמה.

מת"א ללוד, וטעמם ונמוקם עמם בכדי שלא יבלבל שאון עיר ת"א להשקידה בלימודים וכו', גם חסידים הם על איבוד הזמן בהליכה מבית אחד לחברו, וכו'.

הנה לפי דעתי נכון הדבר **במאד**, וכמה פעמים שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ע"ד ישיבת כרכים קשה, והפליג בהמעלה שהיתה להישיבה בליובאוויטש ששם היתה הישיבה עיקר ושאר עניני העיר לא תפסו מקום כלל לבלבל את התלמידים הקטנים בדעה ואפילו לא הגדולים, משא"כ בניו-יארק וכו'.

ועל אח כמה וכמה במצבם עתה, שיש לקוות לתועלת גדולה אם תהי' הישיבה במקום שהיא תהי' עיקר ושאר עניני המקום יהיו טפלים או לא יתפסו מקום כלל.

אבל בכל אופן לפי דעתי צריך להשאיר איזה כתה או מחלקה בת"א ג"כ, כדי שזה יהי' ממוצע וצינור אשר על ידו יהי' נקל יותר להמשיך ילדי ת"א וסביבותי' להישיבה בלוד.

מובן שאין זה אלא מענה על שאלתו לפי מה שמתאר את המצב על אתר, ואולי בהתאם לתנאי המקום האנשים והזמן שלא הודיעני איז דא זאכען וואס מ'דארף באווארענען.

בנוגע לשאלתו בענין לימוד החסידות – א"א לי להאריך בלי ידעי יותר פרטים ע"ד מצב כשרונות התלמידים וסגולות המשפיעים וכו'. אבל שתי נקודות כלליות בלימוד תורת הדא"ח, שלפי דעתי צריך להיות בכל ישיבות ליובאוויטש, והן: (א) צריך להכין את התלמידים באופן שבמשך זמן לא ארוך יוכל כל אחד לחזור מאמרי דא"ח באופן שיפעול על השומעים, וגם על אלו שאינם משכילים בתורת הדא"ח. (ב) ידיעה יותר רחבה בתורת הדא"ח. ולדאבוני, ענין השני מורגש בו חסרון גדול ביותר, אפילו בתלמידים שלמדו כמה שנים את תורת הדא"ח, וכמה ענינים יודעים הם לעומקם, אבל מספר ענינים שידועים קטן הוא במאד מאד. ואי איישר חילי, הייתי מנהיג בכל מקום ומקום לימוד תורת הדא"ח לא רק לעיוני אלא שיעור מיוחד **למיגרס** (אף שבכלל מאנט חב"ד פנימיות), פשוט וויסען ענינים.

בפרישת שלום כל החבורה שתחי' והצלחה בהשפעתו על תלמידיו

שיחיו, ושיוכל להיות מוסיף והולך בהארת אור החסידות ולהאיר גם בחוץ, שזה ענין חנוכה: הדלקת אור, מוסיף והולך באור וקדושה, פוחת והולך בצד שכנגד, וההדלקה היא לכלות רגלי דתרמודאי מן השוק, וכמבואר בדא"ח, ובימינו נעשה זה ע"י ההשתדלות בהפצת המעיינות חוצה.

בברכה ופ"ש,

מ. שניאורסאהן

בטח יודיע בשו"ט משלום נכדיו שי'.

הפ"נ - קראתי על הציון - ביט"כ ובער"ח.

תתמג

ב"ה, ז' דחנוכה, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור וכו'
מוהר"ר ... שי'

שלום וברכה!

הציעו לפני אשר מהנכון שיהיו באה"ק איזה מקומות מרכזיים שיתרכזו בהם כל הוצאות שהופיעו לאור על ידי קה"ת, בתור אולמי קריאה בעד הקהל.

וחנה בכלל הנני מסכים לזה, אלא שאיני רוצה להכנס לתוך פאליטיק, ולכן הנני רוצה לשמוע חוות דעתו בזה, לאן ולמי - ולאיזה מוסד משלנו - לשלוח את הספרים.

בברכה וכבוד,

מנחם שניאורסאהן

חמג

נשלחה לכמה מראשי אנ"ש בארה"ק.
לתוכנה ראה לקמן אגרת חתעג.

תתמד

ב"ה, זאת חנוכה, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה"ר מנחם שמואל דוד
חלוי שי' שד"ר

שלום וברכה!

זה עתה נתקבל מכתבו מכ"ז כסלו, המספר ע"ד התועדות בי"ט
כסלו העבר, ומסיים אשר החליטו לעשות פארלאר מיטינג ביום ד'
הבע"ל בביתו של מר וועקסלער שי', ומר פלעט שי' יהי' היושב ראש.

ויישר חילם בזה, אף שחבל על כל זמן העבר שלא יצאו ענינים
כאלה לידי פועל, אבל אין צועקין על העבר, ובלבד שמכאן ולהבא יעשו
וישתדלו בזה במרץ הראוי לפי גודל ערך הענינים האלו. ומוסג"פ
העתק מכתבי למר וועקסלער ולמר פלעט יחיו. ומן הראוי שיפרסמו
תוכן מכתבי בין המשתתפים באסיפה כו'.

שואל במכתבו שרוצה לנסוע מלאס אנדזשעלעס מיד אחר
האסיפה באופן שיחי' על היא"צ בניו-יארק.

הנה בכלל נכון הדבר שרוצה להיות כאן על היא"צ. ובנוגע הזמן
מתי לנסוע מלאס אנדזשעלעס, הנה זה תלוי בתוצאות האסיפה. כי
פשיטא אשר אחרי האסיפה הנ"ל עדיין מוכרח יהי' להביא ההחלטות
וגביית הכספים לידי פועל, וחוששני שאם לא יהי' כת"ר עומד על
גביהם, מי יודע מה יהיו התוצאות הממשיות מזה. ורק אחרי האסיפה
ובראותו מחלך הענינים אחרי כן יוכל להחליט מתי לנסוע מלאס
אנדזשעלעס.

...ועוד שני'. כמדומה שכבר אמרתי לו שמהנכון שתחי' בלאס
אנדזשעלעס קבוצה מאברכי התמימים, בעלי מרץ, כדי שלאט לאט
ירכזו סביבותיהם את אנ"ש והשייכים לאנ"ש באופן שיתפסו אנ"ש

תתמד

מוה"ר מנחם שמואל דוד חלוי שי': רייטשיק. אגרות נוספות אליו — לעיל תתמ, ובהנסמן בהערות שם.
מיטינג . . . וועקסלער: ראה לעיל שם.
מכתבי למר וועקסלער: לעיל תתמא.
על היא"צ: ירך שבט.

בלאס אנדזשעלעס וסביבותי מקומם הראוי להם. ולכן בקשתי להודיעני אם יש אפשרות בשביל אנ"ש להסתדר שם בתור שוחטי עופות ושוחטי גסות וכיו"ב, גודל השכירות וכו' וכו'.

בבקשה למסור תוכן מכתבי זה גם להרי"ל שי' פויזנער או להראות לו המכתב גופא, כי איני יודע, מפני רוב הטרדות, מתי יהי אפשר לי לענות לו ביחוד על מכתבו.

ולבשורות טובות אחכה בהקדם האפשרי.

מזכיר במכתבו ר' שרגא פייוואוש וויילער ובטח ידוע לו אשר בנו של הנ"ל הוא עסקן ציבורי ועשיר גדול, ונותן סכומים מסויימים לאביו לחלקם לצדקה ומוסדות כראות עיני אביו שרגא פייוואוש שי'.

בהיותי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ הזכרתיו לטובה ובמילא נכלל בזה גם הצלחה באסיפה דשבוע זה בפרט, ובכל עניני עסקנותו בכלל, אשר זהו ג"כ הצינורות לברכה והצלחה בעניניו הפרטיים.

בברכת חנוכה שיהי מוסיף והולך בהדלקת נרות, וגם מבחוץ – עד שיכלה רגלא דתרמודאי,

מנחם שניאורסאהן

תתמה

ב"ה, חנוכה, ה'תשי"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מהור"י שי'

שלום וברכה!

מוסג"פ הקונטרס לחנוכה. ויה"ר אשר יאיר בו את כל סביבתו באור תורה ובמאור שבתורה באופן דמוסיף והולך, וכידוע דחנוכה ר"ת ח"נ והלכה כבית הלל, שהוסיף כמה גרים בישראל ע"י הנהגתו.

תתמה

כללי-פרטי. נדפסה בלקי"ש חס"ז ע' 527 והושלמה ע"ס צילום האגרת.
הקונטרס לחנוכה: ד"ה ברוך שעשה נסים לאדמו"ר ה, צמח צדק. נדפס באוה"ת בראשית ח"ה תתקנ"ו, ב.

צט

אדמו"ר שליט"א

וכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ הורה לנו גם בזה את הדרך, לכל אחד ואחת מאתנו, כי במשך ימי חייו חיותו בעלמא דין.

הי' הולך ומדליק את הנרות דבני ובנות ישראל, נר הוי' נשמת אדם,

הי' מוסיף והולך בהדלקתו זו מזמן לזמן ומשנה לשנה,

הדלקתו זו היתה על פתח ביתו (אבל) מבחוץ, כדי שהנרות יאירו את השוק, מקום חשך ואפילה כי שקעה החמה,

ומכבר הבטיחו אותנו רז"ל, אשר ברכה שרוי' בהדלקת נרות זו, ובלבד שיעשה אותה האדם בכונה רצוי' כונה פנימית, וכלשונם:

הנרות לעולם אל מול פני המנורה יאיר וכל הברכות שנתתי לך לברך את בני אינן בטלין לעולם.

בברכת חנוכה שיהי' האור מוסיף הולך ואור עד נכון היום, הוא יום הגאולה,

מ. שניאורסאהן

תתמו

ב"ה, ג' טבת, ה'תשי"א

ברוקלין

ברכה ושלוש!

מ'האט מיר איבערגעגעבן, אז איר ליידט פון קאפווייטיק ר"ל וכו'.

פתח ביתו: וכפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ: מיר קומען אומעטום מיט אונזערע ד' אמות. ועיין ברכות י' ב דרז"ל עה"פ כי שם ביתו.
וכלשונם: במדבר רבה פט"ו, וא"ו.
הולך ואור: עיין זח"ב רט"ו, א. לקו"ת שה"ש ד"ה לסוסתי פ"ג. ת"ז תי"ג ד"ה תמינאה.

תחמו

נשלחו כמה אגרות בתוכן דומה ומועתקת אחת מהן בתור דוגמה.

און לויט דער בקשה האב איך אייך דערמאנט לטובה ולברכה זייענדיק אויפן ציון פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, און זיכער האט דער רבי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אייך געבענטשט ברפואה און איר זאלט האבן ארייכט ימים ושנים טובות.

די חכמים זכרונם לברכה זאגן, אויסטייטשענדיק די ווערטער פון דער תורה „ורפא ירפא“, אז די תורה האט געגעבן א מעגליכקייט אז דאקטוירים זאלן קענען היילן קראנקע, ווייל דער אויבערשטער וויל, אז די וועלט זאל זיך פירן אויף א נאטירליכן אופן. אבער וויסן דארף מען וויסן זיין, אז דער אויבערשטער פירט די וועלט, און ער וויל אז אידן זאל זיין גוט גיט ער זיי גוטעס, און אייך בפרט וועט ער געבן ארייכט ימים ושנים טובות, איר זאלט האבן נחת פון אלע אייערע קינדער און אייניקלעך יחיו, אידישן נחת און חסידישן נחת.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

תתמו

ב"ה, ד' טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

ש"ב הרה"ח וו"ח אי"א נו"מ עוסק בצרכי ציבור וכו'
מוהר"ר עזריאל זליג שי

שלום וברכה!

ביום זה, יום הכנס בנו משה שלמה שי לעונת הבר מצוה, הנני לשלוח בזה ברכותי, נוסף על הטלגרמה ששלחתי, שיגדל להיות ירא שמים חסיד ולמדן, ויגדלוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה, כפי שנתבארו כל הענינים האלה בתורת החסידות.

ת"ח על שלחו לכאן המודעה ע"ד הבחירות וכן הקטע מהגליון ע"ד

תתמו

מוהר"ר עזריאל זליג: סלונים. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ב שמיט, ובהנסמן בהערות שם. לקמן א"ש.
א"ק.ג.

קא

אדמו"ר שליט"א

ניגון הרב מליאדי, ובטח יעשה כן גם להבא ות"ח מראש על הטרחה בזה.

אחכה לבשורות טובות על דבר הילדה ... תי' ויה"ר שיוכל לבשר תמיד אך טוב בכלל ובפרט.

ת"ח על הודעתו מחגיגת ט"י, יט"כ כסלו וכן בשבת מברכים. בטח ישתדלו גם להבא להתועד לפרקים קרובים ולהוסיף אומץ בהפצת המעיינות חוצה, שזהו תפקידנו עתה בזמן הזה.

הפ"נ בעד בנו שי' קראתי בהיותי על הציון בערב ר"ח, וצדיקא דאתפטר, דאשתכח בהאי עלמא יתיר מבחיוהי, בטח נתן ברכתו והשי"ת ימלאה על מילואה.

נודעתי אשר בשכונת בית ישראל ישנו שיעור בחסידות והמשפיע הוא הרה"ח וכו' ר' ... שהוא ג"כ ממקבלי תמיכה מכולל חב"ד. אבל זה חדשים אחדים שהפסיקו את תמיכתו, ובמילא אפשר שעל ידי זה יהי' חלישות או אפילו ביטול לגמרי ח"ו של השיעור הנ"ל.

איני יודע הטעם למה הפסיקו התמיכה להנ"ל, ובטח הי' טעם ונימוק עמם, אבל בשים לב שזה מטיל בספק שיעור ברבים בתורת נשיאנו, אקוה שישתדל למצוא מוצא באופן שלא יהי' ח"ו הפסק בהשיעור, ואם אי אפשר בלאו הכי הרי גם מכאן נשתתף בתמיכה הנ"ל.

מה שכותב ע"ד התיסדות שיעורים בדא"ח בכמה מקומות, וכותב שנצרך לזה משפיע וספרים, הנה מטובו להודיעני יותר פרטים בזה, היינו באיזה שכונות, מי הם המשפיעים וכו' ולאיזה ספרים מתכוון, ואשתדל בל"נ לראות מה יש ביכלתי לעשות בזה.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

תתמח

ב"ה, ד' טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

מכתבו קבלתי לפני איזה זמן ומרוב הטרדות לא הגיע התור לענות עליו עד עתה.

שואל במכתבו אשר מכיון שהוקל מעט הנסיעה לאה"ב, אם ישתדל לנסוע לכאן, אך רצונו להסתדר רק בתור יושב אהל, בתור ראש ישיבה.

הנה בכלל ההסתדרות כאן, בתור ראש ישיבה וכיו"ב, קשה היא ביותר, ובפרט להיות בטוח בזה מקדם, כי ענין כזה דורש חיפוש והשתדלות יתרה על אתר. מובן, אשר אם רצונו ויש ביכולתו לברר האפשריות בזה על ידי מכתבים מפא"ר, יכול לנסות, אבל מסופקני אם יעלה בידו.

לאידך גיסא ההסתדרות פה בתור שוחט עופות וגסות אומן, קלה היא לפי ערך, ומשתלמת בכי טוב, אלא שלזה אפשר שצריך יהי לדור בערי השדה. ואם מסוגל לזה ורצונו בכך, אזי נכון הדבר שישתדל בדבר ניירות לאה"ב. והוי' ינחנו בדרך הישר שיגיע למחוז חפצו, חפצו של איש הישראלי שהוא חפצו של נפשו האלקית כמובא בדא"ח מרמב"ם הל' גרושין ספ"ב, אשר פנימיות רצונו של איש יהודי, שזהו הנקרא חפץ, הוא אך ורק תורה ומצות.

בברכת הסתדרות טובה ובריאות הנכונה,

מנחם שניאורסאהן

תתמט

ב"ה, ד' טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ מו"מ באמונה וכו' מהר"י הכהן שי

שלום וברכה!

איערע צוויי בריוו פון ח"י כסלו און ד' חנוכה האב איך באקומען
און מיין ענטפער האט זיך פארהאלטן צוליב די פארשידענע טרדות און
דער עיקר וויל אינצווישן האבן מיר גערעדט טעלעפאניש.

אבער בכל אופן וויל איך דא נאכאמאל דערמאנען אז איך האב
איך מזכיר געווען י"ט כסלו און ערב ראש חדש טבת אפן ציון פון כ"ק
מו"ח אדמו"ר הכ"מ. לויט ווי מיר האבן גערעדט ווען איר זייט דא
געווען, וועט איר זיין דעם רבי'נס כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ א סאלדאט,
במילא וועט דער רבי איבערנעמען אויף זיך די פארזארגונג פון די
ענינים וואס איר און אייערע בני בית שיחיו דארפן האבן בגשמיות
וברוחניות, און איר זאלט צוגרייטן כלים רחבים דאס מקבל צו זיין
במילואם. איך האף אז איר וועט אינגיכן קענען אנזאגן בשורות טובות
אז די ברכות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ זיינען מקויים געווארן...

איך לעג דא ביי דעם קונטרס פון חנוכה ווי אויך מיין בריוו כללי
דערצו, וואס כאטש זיי האבן זיך פארשפעטיקט צוליב טעכנישע סיבות,
זיינען אבער די ענינים וועגן וועלכע עס רעדט זיך דארט נוגע לכל
השנה כולה.

המחכה לבשורות טובות, בברכה לו ולכב"ב שי,

מנחם שניאורסאהן

תתמט

מהר"י הכהן שי: כ"ץ. אגרות נוספות אליו — לעיל תתכב, ובהנסמן בהערות שם.

תתנ

ב"ה, ה' טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נר"נ וכו' מהורנ"נ שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מייג כסלו. בכלל, להוי ידוע שאם מעני מתאחר לבוא, אין זה אלא מחמת רוב הטרדות אשר סבבוני, ואשר הולכות ומתרבות מיום ליום, ובפרט ההכנה לדפוס של המאמרים והשיחות הדורשות מנוחת הנפש והתעמקות המחשבה, אשר אינם באים אלא על ידי יגיעה אף קענען אפרייסן זיך מהעניינים המטרידים שבכל יום ויום. ולפעמים קשה להחליט מה קודם יותר, אם לענות לפב"פ על שאלתו הפרטית, אבל הנוגעת לו בפנימיות, או להשתמש בזמן להוציא לאור מאמר ושיחה, שאף שהוא ענין נוגע לרבים אבל עם כל זה הרי ישנם כמה מאמרים ושיחות שכבר יצאו לאור ועדיין לא למדום לתכליתם. וקשה להכריע בשאלה זו.

בחג הגאולה הוא י"ט כסלו העבר, בחיותי על הציון, קראתי את רשימות ההנהלה, המורים והתלמידים ע"פ הרשימות ששלח לי כת"ר לער"ח כסלו העבר. ובטח נתן נשיאנו הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ את ברכתו לכל אחד ואחד בהמצטרף לו, והשי"ת ימלא ברכות צדיק בגשמיות וברוחניות.

ת"ח על טרחתו בשילוח המכתב להרה"צ שי ותקותי שהי' בזה תועלת בענין הפצת המעינות חוצה...

מה שכותב בענין ההצעה לקבוע שיעור לימוד בכל יום ויום בתורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, הנה בכלל נכון הדבר, אבל קשה עלי לקבוע שיעורים חדשים, ובפרט שאין על זה הגבלה בזמן. ואף שהצעתי ע"ע כמה עניינים, הי' בזה הגבלה בזמן, היינו י"א חדשים שאחרי ההסתלקות או כל שנת ההסתלקות, אבל לקבוע מעתה שיעור לרבים, עדיין לא באתי לידי החלטה בזה. מובן הדבר שכל אחד ואחד

תתנ

מהורנ"נ: מהיר ניסן גמנוב. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג תמ, ובהנסמן בהערות שם.
ההנהלה, המורים והתלמידים: של ישיבת תורת בצרפת.
המכתב להרה"צ: דלעיל תתכ.

קה

אדמו"ר שליט"א

המרגיש בעצמו ענין זה, הרי יישר חילו אם יקבע שיעור קבוע איזה פעמים בשבוע או בכל יום ויום בלימוד מאמרים הנ"ל ובטח יתוסף לו על ידי זה אומץ וחוזק בהתקשרות.

מובן ג"כ שאין הנ"ל מדובר ע"ד לימוד בהשיבה ופשיטא שבלימוד הדא"ח שלה צריך לתפוס מקום חשוב, ובפרט בחכמות הגדולות, הלימוד בתורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

ומה שהצעתי פה נשען על המאמר והדרת פני זקן שבלקו"ת והמדובר עד"ז בשיחה שנדפסה בקוני י"ט כסלו, שלכל אחד ואחד יהיו חקוקים בזכרונו איזה מאמרים של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, ובפרט מאמר - או חלק ממנו - דיום ההסתלקות הוא יו"ד שבט תש"י, וכמבואר בארוכה בהתועדות די"ט כסלו דשנה זו.

אסיים בברכת מזל טוב מזל טוב להולדת נכדתו שתחי' ויה"ר שבתו וחתנו שי' יגדלוה לתורה לחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה וכת"ר וזוג' שיחיו יראו בהם רוב נחת בגו"ר.

בברכת מז"ט,

מנחם שניאורסאהן

יותר פ"נ מתלמידיו שי' (לר"ה העבר) אין כאן. אבל כמה פ"נ נתקבלו מבלי הוראת שם המשפחה של הנשלח (אפי' על המעטפה) ובלי אדרעס שלו. ואולי גם מהנ"ל בכלל אלו.

נא ונא לשלוח לי העתק אות באות ממשי"כ לו כמא"ה ע"ד תש"ט.

תתנא

ב"ה,

קונטרס זה בא בקשר עם סיום אמירת קדיש' בהסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ...

* * *

(1) בענין אמירת קדיש דחתן על חמיו והוא רבו ראה בספרים שזכרו בשדי חמד אסיפת דינים מע' אבלות אות קני"ז קני"ט.

תתנא

נדפסה בסה"מ תשי"א ע' 158 ובלקריש חי"א ע' 213.

כמה דעות במשך זמן אמירת הקדיש: כל ימי חייו, י"ב חדש וי"א יום, שנה שלימה וגם חודש העבור בכלל, י"ב חדש, י"ב חדש פחות שבוע, י"א חדש, י"א חדש פחות יום אחד.

ואנו אין לנו אלא מנהג נשיאנו, וע"פ הרשום בקטע מצוואת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע: בענין הי"א חדש – להפסיק חודש ויום א' קודם. עד"מ אם היא"צ הוא ב' בשבט יאמר קדיש עד ט' טבת ועד בכלל. וכן הוא דעת רוב המכריע של אחרוני הפוסקים.

* * *

איתא בכתהאריז"ל – והובא בפוסקים – כי אמירת הקדיש שייד ג"כ לעלית הנשמה ממדריגה למדריגה בג"ע עצמו.

מובן מזה, אשר בסיום אמירת הקדיש די"א חדש מסתיים סדר עליות זה ומתחיל סדר חדש בעליות הנשמה, כי הרי אריז"ל אשר ת"ח אין להם מנוחה בעוה"ב כי ילכו מחיל אל חיל.

מוכרח ע"פ זה, אשר כל אחד מהמקושרים אל כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ עליו להוסיף עתה אומץ בחיזוק ההתקשרות שלו, לעשות חשבון בנפשו, ואלבי' דנפשי, מה עשה בזה במשך י"א חדשים אלו, למלאות את החסר, וע"י האופנים שהורה נשיאנו, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ – להתקשר ביתר שאת וביתר עז אתו עמו כלומר אליו, למען אשר גם הוא יתעלה בעלייתו.

והמקדש עצמו מעט למטה – מקדשין אותו הרבה מלמעלה.

מנחם שניאורסאהן

ערש"ק ויגש אליו ויאמר בי אדוני, ה'תשי"א. ברוקלין נ.י.

(2) ראה על חסדר שבפנים פלא יועץ הובא בשד"ח אס"ד אבלות אות קסב. שו"ת מהרי"ק הובא בד"מ סשע"ו סק"ט. שו"ת בית יצחק חיו"ד סקנ"ז בשם הר"ש קלוגער. כלבו הובא ברמ"א יו"ד סשע"ו ס"ד. שו"ת ברכה שם בשם כנה"ג. רמ"א שם סוף ס"ד. שד"ח שם אות קסב.

(3) הוא היא"צ של אמו הרבנית הצדקנית מרת רבקה נ"ע. וראה קצשו"ע סכ"ו ס"ז.

(4) ראה ג"כ „היום יום" ט' שבט תש"ג.

(5) שער הכוונות ענין הקדיש. פע"ח ש"ו ספ"א בהגה"ה. סי' האריז"ל קודם עלינו. ועוד.

(6) פירוש שבו יומשך השפע מיוסף הצדיק (תרי"א ר"פ ויגש).

תתנב

ב"ה, ט' טבת, ה'תשי"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הוו"ח אי"א נו"מ וכו' מהר"י שליט"א

שלום וברכה!

מוסג"פ הקונטרס לתשעה בטבת – סיום אחד עשר חדש מיום
הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ – וכמו
קונטרסים הקודמים, הוא לזכות בו את הרבים ואת סביבתו בפרט,
זכות מלי' זיכון ובירור, ועל ידי זכון נוסף למטה ממשיכים תוספות
אורות מלמעלה ומקבלים אותם בטוב.

וכמבואר בהקדמת הקונטרס, שיש לומר אשר לאחר י"א חודש
מתחיל סדר חדש בעליות הנשמה בג"ע גופא (כמו שבאלו השייכים לזה
עולים אז מגהינום לג"ע).

תשעה בטבת: בסיום אמירת הקדיש די"א חדש יש אומרים דמונים מיום הקבורה
(לבוש מובא בא"ר סקל"ב. נועם מגדים לבעהמ"ס פרמ"ג. קצשו"ע סכ"ו סי"ז. נהרי
אפרסמון חי"ד סצ"ז).

וי"א שמונים מיום המיתה (סידור יעבץ דיני קדיש אות לט. מטה אפרים שער ד'
ס"א. שומר ציון הנאמן דף שג שכן נהגו כל תפוצותינו. וראה ילקוט דת ודין ע' קיט).
והנה רבנו הזקן פסק (שו"ע או"ח רסע"א) דאומרים קדיש מיום המיתה גם קודם
הקבורה. כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ הורה שינהגו היא"צ מיום המיתה אף בשנה
הראשונה. ולכמה דעות בדינים אלו תלוי ג"כ דין סיום יא"ח שיהי' מיום המיתה.
– ידוע דכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע נצטער על שהוסיף יום א' באמירת קדיש די"א
חדשים.

– כמדומני קרוב לודאי שכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ הפסיק אמירת קדיש אחרי אמו
נ"ע (נפטרה יג שבט ונקברה טו שבט) בש"ק אחד עשר בטבת.
– י"א דכשאומו אפילו יום אחד בי"ב חודש – למנהגנו שאין אומרים אלא י"א
חודש – הוי בזיון הנפטר דמתזיקו כרשע, ח"ו.
– ולכן נ"ל, דאפילו בן דחיבו אלים ימנה מיום המיתה, ובפרט חתנו ותלמידו.
ולכאורה טוב שירד לפני התיבה, דאין בזה זילותא כיון שרואים שאינו אומר קדיש,
ויוצא גם לדעה הא' עפמ"ש"כ ברמ"א סו"ס שע"ו: יתפלל ויותר מועיל מקדיש כו'. –
וצע"ק שלא נמצא באחרונים פשרה זו. וי"ל הטעם דהרי עד שיגיע למקום אמירת הקדיש
מתבזה על ידו בעיני ההמון הנפטר. וק"ל. ואכמ"ל.

תתנב

כללי-פרטי. נדפסה בלקו"ש ח"א ע' 214.

וא"כ על כל המקושרים החובה והזכות להתעלות גם הם ממצבם ומעמדם עד עתה למען לא תהי' חלישות ח"ו בהתקשרות, ואדרבה.

ואופני ההתקשרות כבר ביאר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בכ"מ.

כן באתי להציע, אשר מעתה ועד יום היארציט (י"ד שבט) עלי' הבאה אחרי עלי' הנ"ל, כי הרי אז מתעוררים הענינים דיום ההסתלקות, ישתדל כל אחד בהוספה בלי נדר בשלשת הקווין דתורה עבודה וגמ"ח. והוא:

(א) יגמור עד היאר"צ חמשה פרקים משניות (משנה אותיות נשמה, אשר חמשה שמות נקראו לה) בע"פ או בפנים. ומה טוב שיחלקו באופן כזה את כל הש"ס משנה. ויוכלו לצרף יחד איזה ביהכניס או קבוצי אני"ש.

(ב) אמירת תהלים בכל יום ביחוד לענין זה, באופן שיגמור עד היאר"צ כל התהלים פעם אחת.

(ג) יתן בכל יום עד היאר"צ (כמובן מלבד בשבתות) צדקה, קודם התפלה או לאחר' בפרוטות היינו במטבעות קטנות שאדמו"ר הזקן קוראם „קשקשים“ ולשנות המספר מפעם לפעם כדי שלא יעשה לחיוב נדר, ולחלקם אח"כ לצדקות שונות.

ונוסף על כל זה – שעד היאר"צ ילמוד בע"פ ויחקוק בזכרוננו ממאמרי תורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, ובפרט המאמר **דיום ההסתלקות** (ד"ה באתי לגני, קונטרס עד) כולו או חלק ממנו – אשר עי"ז תורתו שוכנת בקרבנו גם כשעוסק במילי דעלמא.

ומובן אשר כל המוסיף בכל הנ"ל – מוסיפין לו.

המצפה להתבשר מתוצאות הטובות בכל הנ"ל.

מ. שניאורסאהן

כבר ביאר: ראה הקדמה לקונטרס פורים השי"ת.
אחרי עלי' הנ"ל: לכאורה בשנה מעוברת יש עוד עלי' בינתיים בגמר י"ב חודש ע"פ מרז"ל (שבת קנב, סע"ב).

הענינים דיום: ראה אגה"ק סכ"ז וביאורה. סידור סוף שער הל"ג בעומר.

תהלים: ראה ברכות ג. ב. ד"ה לפיכך נקי שמם סופרים, תרצ"ט.

קודם . . שונות: הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ לאבל על כל יב"ח.

ויחקוק בזכרוננו: ראה קונטרס יט כסלו התשי"א ע' קמט.

תתנג

ב"ה, ט' טבת, ה'תשי"א

שלום וברכה!

קבלתי מכתביו מא' ומב' חנוכה, אשר בו שואל תקנה ותשובה על
אשמיו וחטאיו.

והנה תנאי הראשון בתקנה ותשובה הוא חרטה גמורה על העבר
וקבלה טובה על להבא שלא ישוב לכסלה עוד. ומכאן ולהבא הנה
יקבע לו בתור תקנה ותשובה שיעורים באמירת אותיות התורה
תחלים וזוהר. כמובן כל זה הוא נוסף על השיעורים הרגילים שכל
אחד ואחד מישראל צריך לקחתם עליו בלי נדר.

כן ישתדל בזהירות באמירת אמן יהא שמי' רבא, קדושה וברכו,
והעיקר להשפיע על ילדי ישראל לקרבם לאהבת השם יתברך, לאהבת
תורתו הקדושה ולאהבת ישראל שכל אחד ואחד מהם הוא בן להשם
אלקינו.

ובטח יודיעני מה שעושה בכל זה.

כן יודיעני אם לומד בהשיבה.

בברכה לתשובה כראוי ולהצלחה בלימודים,

מנחם שניאורסאהן

תתנד

[ט' טבת]

...מכ' מוא"ו כסלו נתקבל במועדו. וקראתי הפ"נ אשר בו על
הציון הק'.

נהניתי במאד מלימודו דא"ח בביהכ"נ. וח"ו להפסיק זה. ובטח

תתנד

נדפסה בלקריש חכ"ב ע' 304.

ישנם, ויהיו עוד פעולות. וצריך להשתדל להרחיב חוג השומעים, ושגם צעירים יבואו.

– ולכאורה הפצת דא"ח צ"ל עיקר עבודתו, ולא אסיפת כסף.
עיקר והתחלת התיקון – לח"נ – לקרב הנוער ליר"ש ותומ"צ ולהרבות באמירת אותיות התורה והתפלה והראשון עיקר...

תתנה

ב"ה, ט' טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר מאיר שי' הכהן

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיו"ד כסלו, התענגתי לשמוע מפעולותיו הטובות בשדה חינוך הכשר, ובטח יוסיף אומץ בזה, וידוע מאמר רז"ל פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם, אשר על ידי התחלת הפעולה דאתערותא דלתתא מסייעין בידו הרבה והרבה שיהי הפעולות בהצלחה ויראה פרי טוב בעמלו.

הפ"נ והרשימה שהיו מוסגרים במכתבו קראתי, כבקשתו, על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בער"ח טבת, וצדיקא דאתפטר, דאשתכח בהאי עלמא יתיר מבחיוהי, בטח נתן ברכתו והשי"ת ימלאה בגשמיות וברוחניות...

אסיים בברכתי להכנסת בנו שלמה שי' לחדר – שיזכו לגדלו לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה וכפי שנתבאר בתורת החסידות, ויקויים בו מש"כ במדרש תנחומא פ' קדושים עה"פ ונטעתם כל עץ מאכל, מדבר בתינוק כו', ובשנה הרביעית יהי כל פריו קדש שאביו מקדישו לתורה, הילולים להוי' מהו הילולים משעה שמהלל הקב"ה ובשנה החמישית תאכלו את פריו משעה שמתחיל לקרות בתורה, להוסיף לכם תבואתו – מכאן שנו רבותינו בן חמש שנים

תתנה

מהו"ר מאיר זרחי.

אדמו"ר שליט"א

למקרא כו'. ועייג"כ הלי' ת"ת לרבינו הזקן בתחילתו, ובלקו"ת על הפסוק הנ"ל.

מוסג"פ הקונטרס לחנוכה עם מכתב כללי השייך אליו ואף שנתאחר קצת אבל באמת תכנו מתאים לכל השנה כולה.

בברכה להסתדרות הנכונה ושיבשר בקרוב בשו"ט.

מנחם שניאורסאהן

תתנו

ב"ה, צום העשירי, יהפכהו השי"ת לששון ולשמחה במהרה, ה'תשי"א ברוקלין

שלום וברכה!

בטח קיבל מכתבי מיום אתמול, ומוסג"פ הקונטרס לט' טבת שרק עתה הביאוהו מבית הכורך.

ובמענה על הטלגרמה אודות בריאותו, הנה לפי דעתי אין כלל מה להתרגש מזה, וצריך לעשות כפי הוראות הרופאים כיון שהתורה נתנה רשות (כח) לרופא לרפאות, ובטח ימלא אחרי הוראותיהם. אלא שלפי דעתי צריך להיות זהיר טפי בשמירת ג' השיעורים השווים לכל נפש שקבע כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ והם: פרשת חומש עם רש"י בכל יום, תהלים כפי שנחלק לימות החדש ותניא כפי שנחלק לימות השנה וכמובא ב"מורה שיעור" וב"היום יום". ולפני השינה ילמד למיגרס, לא לעיוני, באחד ממאמרי ושיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, ואין נוגע הכמות ובלבד שיהי' סליק ענינא. ובטחוני שאחרי כל זה יודיע בקרוב ממש אשר חזר לאיתנו ועוסק בעניניו במנוחת הנפש ומנוחת הגוף.

בהיותי אתמול על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ הזכרתיו לברכה.

מחו' הפו"ש זוג' הרבנית ת' וכמרוז"ל דורשים בשלום כו' ומחכה לבשורות טובות בקרוב,

מנחם שניאורסאהן

נשלחה לו היום טלגרמה וז"ל: „כתבתי, בברכת רפואה קרובה, מ ש"ס".

תתנו

ב"ה, י"א טבת, ה'תשי"א

ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו ממוצאי ש"ק ויגש המודיע אשר כפי הנראה
נתעברה זוגתו תחי' וב"ה הכל כשורה, אך היא חלושה.

הנה לע"ע תעלים הדבר כמה שתוכל, ויתן השי"ת שיהי הכל
כשורה ובעתו. ובטח מבקרת היא מזמן לזמן אצל רופא מומחה
וממלאת אחרי הוראתו.

ובטח יודיע ג"כ לכאן מזמן לזמן ע"ד בריאותה הטוב שמרגשת
עצמה כשורה.

עוד מודיע שהוא עתה המשגיח על למוד הנגלה בהאולם דת"ת,
ויהי רצון שתהי' השפעתו על התלמידים לטובה ולברכה, וידוע מאז,
שאף שהמשגיח בנגלה צריך לדקדק על התלמידים בלימוד הנגלה, אבל
כדי שיהי' זה בהצלחה באופן המתאים צריך הוא לדקדק על עצמו
בענייני דא"ח.

והשי"ת יזכנו את כל אחד ואחד מאתנו למלאות שליחותנו בעלמא
דין ולזכות לזה אשר כ"ק מו"ח [אדמו"ר] הכ"מ יוכל להורות עלינו
ולומר: ראו גדולים שגדלתו.

בודאי שומר השיעורים דחת"ת וזוגי תי' נותנת לצדקת רמבעה"נ
לפני הדה"נ.

בברכה, המחכה לבשו"ט,

מנחם שניאורסאהן

תתנח

ב"ה, י"א טבת, ה'תשי"א

ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ו כסלו

(א) המודיע אשר הוא מורה לתלמידים בתלמוד תורה בכתה גבוהה ושרצה לעזוב עבודתו זאת ולהכנס בתור תלמיד בישיבה הקדושה, אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש" ומנעו המנהל הרה"ח וו"ח אי"א עוסק בצרכי ציבור באמונה וכו' הר"מ שי' מזה.

טוב עשה שממשיך בעבודת החינוך ללמד תורת השם יתברך ויתעלה, ובאשר כפי מכתבו הנה איזה פעמים בשבוע מבקר הוא בישיבתנו הק' ושומע דברי חסידות, הנה על פי מאמר רז"ל (תמורה טו, א) לימודו בתור מורה תביא תועלת להבנה יותר טובה ותפיסה יותר מהירה בלימודו הוא, נוסף על זה אשר בתור מורה זכה לקרן אורה לקרב לבן של בני ישראל לאביהם שבשמים. ומה ידמה ומה ישוה לגודל הנחת רוח שגורם הוא על ידי זה למעלה מעלה.

(ב) עוד כותב שזה שלש שנים שמרגיש הוא לפעמים כאב ולפי דבריו הרופאים שבקר אותם לא מצאו תרופה לזה.

הנה לדעתי יבקר רופא מומחה לאברים פנימיים ורופא מומחה לעצבים (נערווען) וישתדל שיתדברו ביניהם ויתנו לו הוראות בהנהגה. ושמירת ג' השעורים שקבע כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ, שהם: אמירת תהלים בכל יום כמו שנחלקו לימי החודש, חומש עם פרש"י (ביום ראשון בפרשת השבוע עד שני, ביום שני משני עד שלישי וכו'), ולימוד התניא כפי שנחלק לימי השנה, הרי הם כלים רחבים להמשיך ברכה לרפואה קרובה.

(ג) עוד שואל אם יחשוב על דבר שידוך עם בת אחיו, הנה בכלל כדאי להתעניין גם כן בהצעות אחרות, ואח"כ ישוה אותם להצעה עם בת אחיו שת' והאלקים ינחנו בדרך הישר שיבחר את זיווגו בשעה

תתנח

הר"מ: ליפסקר.

טובה ומוצלחת. ויאמר בכל יום תהלים קאפ' ע"א וכן יעשה עד י"ב תמוז הבע"ל.

אתענין לדעת מהו סדר הלימודים שלומד בתלמוד תורה, וכמה תלמידים יש בכתה שלו, ואם לומדים עמהם דינים וענינים של יראת שמים.

בברכת רפואה קרובה והסתדרות הנכונה,

מנחם שניאורסאהן

תתנט

ב"ה, י"א טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

האברך וו"ח אי"א וכר' מר"ה ... שי

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו מיו"ד כסלו המודיע אשר לפי דעתו מצב בתו ... שתחי' הוא רציני ומבקש להתפלל בעדה, ומסיים שמתחייב ברגע שתחלים לגמרי להיות ליהודי שומר דת.

לא עניתי לו תיכף מפני רבוי הטרדות אף שבהיותי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ הזכרתי את בתו שת' בבקשת רפואה קרובה. ובטח נתן ברכתו. ונוסף על זה שהודיעני גיסו שי' שמצב בתו שתחי' הוטב, אקוה שיוכל להודיעני בקרוב שחזרה לבריאותה.

למרות זה שכותב הוא במכתבו שהנהו חפשי בדעות, בכל זה כותב הנני עליו את התואר איש ירא אלקים כו', שכאשר שמענו לא פעם ושתים מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שקרא לאיש יהודי איש ירא אלקים שכן הוא בטבעו, ובלשונו הוא: א איד ניט ער קען און ניט ער וויל זיין אפגעריסן פון אלקות, אלא שלפעמים מפני סיבות חיצוניות יוכל לדמות בנפשו שאינו ירא אלקים ח"ו או כמו שכותב במכתבו שהוא חפשי בדעות.

רואים בטבע שכדי לראות את הפנימיות שבנפש האדם, הנה בכלל נעשה זה על ידי זעזוע, ואפשר להיות בשני אופנים: א) על ידי מאורע

קטו

אדמו"ר שליט"א

לא טוב ח"ו או ב) על ידי ענין של שמחה יוצא מדרך הרגיל, על ידי שתי אלו נזדעזעה הנפש ונופלים הלבושים החיצוניים ומתגלה טהרתה ופנימיותה.

בנידון שלו נתגלה הפנימיות על ידי ענין של חולי בתו שתחי', ויהי רצון שמכאן ולהבא לא תתעלם הפנימיות ואם יהי רצון שתתגלה ג"כ הפנימיות שבפנימיות, הרי יהי זה על ידי ענינים ומאורעות של שמחה.

אקוה להתבשר ממנו בקרוב בשורה טובה מבריאות בתו שתחי' ומעניניו בכלל.

בברכה, שיבשר טובות בגו"ר בקרוב,

מנחם שניאורסאהן

תתס

ב"ה, י"א טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' מוהר"ר חנוך הנדל שי'

שלום וברכה!

נתקבל מכתבו מב' טבת, וכבר דאגתי לשתיקתו הארוכה אשר לא הורגל בזה, אף כי גם עתה אינו מבאר סיבת הפסק הארוך במכתביו.

נהייתי לקרא אשר קבל כל הקונטרסים והמכתבים המצורפים אליהם, ופרסמם באופן המתאים, וכן אשר ערכו בי"ט כסלו ובנר חמישי התועדות אני"ש וצרפו לזה גם אלו אשר לע"ע אינם עדיין מאני"ש. ובטח יוסיפו אומץ בזה ותקויים הבטחת הקב"ה כמאמר רז"ל פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם...

ואחרון אחרון חביב אשר קבלת ה' חבילות של ביכלעך מאמרי דא"ח. ת"ח ת"ח על העבר ובקשה רבה כפולה ומכופלת גם על להבא לשלוח כגון האי, אשר בטח נמצא בירושלים עיה"ק ת"ו ת"י כמה

תחס

מוהר"ר חנוך הנדל: הבלין. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג תסז, ובהנסמן בהערות שם. לקמן תתסב.

ביכלעך מאמרי דא"ח ישנים, אשר נוסף על כל הענינים הרי יש לקוות
 בזה תועלת לרבים ג"כ, כי בביכלעך כאלו יש ונמצאו דרושים עתיקים
 מנשיאינו נשיאי חב"ד אשר עדיין לא נתפרסמו. ואקוה שבמשך הזמן
 נפרסמו באופן המתאים, וזכות הרבים תלוי בו להמשיך לו ברכה
 והצלחה בהמצטרך לו ולב"ב שי'.

אעוררו בפרט להביכלעך שנשארו מאת הרה"ח וכו' וכו' הרה"א
 ביכאווסקי, אשר רק אחדים מהם ... נמצאים עתה תחת ידי, ובטח
 ישנם עוד כמה וכמה.

כן אוכל לשמחו, אשר הביכל של פלח הרימון על שמות ששלח
 אשתקד אל כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ מסרו לי בחורף העבר בהוסיפו
 אשר כדאי להדפיסו. והנני מכינו עתה להוציאו לאור.

- בה בשעה מסרתי לכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אשר יש מהחסידיים
 שמתרעמים עלי על אודות הצעתי להדפיס את פלח הרימון זה,
 באמרם שאנו אין לנו אלא תורת נשיאינו, נשיאי חב"ד, וביטל כ"ק
 מו"ח אדמו"ר הכ"מ את התרעומות וציוו להדפיס ספר זה. -

תתסא

ב"ה, י"א טבת, ה'תשי"א
 ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מח' חנוכה, נהניתי לשמוע מהקביעות עתים
 שיש לו בתורה, אבל צריך להוסיף ג"כ קביעות עתים בתורת החסידות,
 וזמן המתאים לזה הוא לכה"פ ביום ב' וה' ושבת קדש, שלא יעבור ג'
 ימים בלא פנימיות התורה, וכל המוסיף מוסיפין לו, ובטח ידוע לו
 מהכתוב בכמה מקומות אשר שו"ב צריך להיות ירא שמים ביותר
 (ועייג"כ שו"ת צ"צ חיו"ד סי"ב).

טוב מאד שנשמר הוא מעייפות כשצריך ללכת למלאכתו, מלאכת
 הזביחה, ויה"ר שיהי' הכל כשורה ויוכל לבשר בשורות טובות מעניניו
 בכלל, ושנפקדו בזרעא חייא וקיימא בפרט.

בברכה, לו ולביתו תי'

מנחם שניאורסאהן

תתסב

ב"ה, י"ב טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נוי"נ וכי' מוהר"ר חנוך הנדל שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מבי' טבת המבשר כי בתו מלכה יהודית תחי' ילדה בת למזל טוב בשעה טובה ומוצלחת, הנני לשלוח בזה ברכתי ברכת מזל טוב, מזל טוב, ויגדלוה אמה ואבי' לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

בטח קראו לה שם בהקדם, ולפלא שלא הודיע מזה, כי ידועה הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ על יסוד מאורע בהוראת אדה"ז לאדמו"ר האמצעי שלא לחכות בנתינת השם לבת הנולדת עד יום שבת קדש ויקראו לה שם ביום הקריאה הראשון, ודלא כמובא בספרי מנהגים לחכות איזה ימים.

החותם בברכה שירוה נחת מנכדתו תי' זו ומכל יוצאי חלציו בגשמיות וברוחניות, ואך בשורות טובות יבשר תמיד כל הימים,

מנחם שניאורסאהן

תתסג

ב"ה, ט"ו טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ז כסלו:

קראתי ושניתי בקריאתו ולא האמנתי למראה עיני: השי"ת

תתסד

מוהר"ר חנוך הנדל: הבליו. אגרות נוספות אליו — לעיל תתס, ובהנמנן בהערות שם.
ידועה הוראת: ראה גם לעיל אגרת תתה.

העמידו על חלק היפה, בלי כל השתדלות מצדו וזיכהו שיודע מתורת הדא"ח וגם למד בה, ועומד הוא בספקות, אם ילמוד תורת חיים זו פנימיות התורה ומאור שבתורה, סתים שבתורה המקשר סתים דישראל עם סתים דקוב"ה, וממציא כמה טעמים ע"ז.

סיבב השי"ת כמה סיבות עד שנפל בגורלו לחנך את בני בדרכי החסידות היינו להמשיך בהם חיות חוס ואור ושוב עומד בספק אם ימשיך עבודה זו, וגם ע"ז מזומנים כבר אצלו, „נמוקים של קדושה“.

קבל הוראה ברורה מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שילמוד אומנות הזביחה (וכנראה ממכתבו גופא ידיו מתאימות לזה), אבל ספק בידו אם יעשה כזאת וכמובן שאין חסרים טעמים ע"ז.

ותמורת כל הנ"ל חושב ע"ד קמיעות, אנשים יודעים בצורת הפנים בקוי הידים ובצורת הכתב, מגידי עתידות, נותני מלקות וכו' וכו'.

ימים יוצרו – ונתבאר בתורת הדא"ח שלכל אחד ניתן מספר ימים קצוב למלאות שליחותו של הקב"ה בעלמא דין וכל שעה ויום שמבלים בענינים שאינם שלו ה"ז ג"כ חסרון במילוי שליחותו ולאידך גיסא אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו וכיון שהעמיסו עליו שליחות בודאי נתנו לו כחות על זה.

ואם לקולי ישמע יעזוב את כל מגידי העתידות המנחשים והקוסמים וכו' הנ"ל. יותר ע"ז: במשך איזה שבועות יסיח דעת מלחשוב אודות מצבו ברוחניות: שיש לו ספקות באמונה (בודאי ג"ז אינו כי מאמין בן מאמין הוא) שאין לו כח הרכוז במחשבה (ואינו אלא עצלות נפה"ב שאינו רוצה לייגע את עצמה) אשר ריק הוא מתורה (והעצה לזה ת"ת ולא עצבות והרבות מחשבות בטלות) שצריך הוא תיקונים (שע"פ חסידות נעשה זה ע"י תשובה תפלה תורה וצדקה ולא ע"י קמיעות ומלקות) ועוד.

במשך שבועות הקרובים יהי בשמחה על אשר זכה להיות מאלו שנקראים בנים אתה לה' אלקיכם, שזכה להתגדל באהלה של תורה (ולא של יושבי קרנות) שזכה לראות מאורות דפנימיות התורה ולהתדבק באלנא דחייא. יזכור מה שפסק הרמב"ם הל' דעות רפ"ד שהיות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא. יחזיק במשמרתו בישיבה אם לפי דעת ההנהלה מסוגל הוא לזה. למודו יהי בקול ובספר או בכתב ואחרי שילמוד שעה לפי ערך יפסיק חמשה או עשר מינוט (לנוח או לחשוב תוכן הענין שלמד) ורק אח"כ ימשיך, אם אין זה בסתירה

ק"ט

אדמו"ר שליט"א

להנ"ל ילמוד אומנות הזביחה (וגם ניקור אם שייכים להדדי באה"ק ת"ו). יתענין בשידוך אם יציעו לו, ישמור השעורים דחת"ת כמבואר בהקדמה להיום יום ולמורה שיעור. יחזור בכל יום קאפ' ע"א דתהלים עד י"ב תמוז הבע"ל, יתן בכ"י איזה מטבע קטנה לצדקה עד יום הנ"ל. כשעה לפני השינה לא יאכל ולא ישתה. לפני השינה ילמוד איזה מינוט עכ"פ בתורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ. כמובן כהנ"ל בלי נדר.

כי יפגשו אחד מבני הישיבות או מהנוער הדתי יסביר לו איך שתורת הדא"ח היא מעין מים חיים והיא המאור שבתורה אשר יכולה היא להחזיר את כאו"א למוטב ובימינו אלו למודה חוב וזכות קדוש לכבני"י.

יחפש דרכים איך לקרב לעבודת ה' את הנוער הרחוק מתומ"צ לע"ע.

אם יפגע בו מנוול זה להטרידו עוה"פ במחשבות אודות עצמו, יזכור מיד כי עבדו של הקב"ה הוא, ושעבודתו – להחזיר את בניו הנ"ל למוטב ואין עתותיו בידו.

בברכה המחכה לאישור קבלת מכתב זה.

מנחם שניאורסאהן

תתסד

ב"ה, ט"ו טבת, ה'תשי"א

שלום וברכה!

במענה על מכתביו מימי ה' י"ד מ"ח וכ"ו כסלו...

ג) לחנם מתעגם (צריך להשתדל אבל הדאגה מקלקלת) ... בכלל כדאי ה' לפרסם בין אנ"ש מאמר הזה"ק ע"ד היזק המ"ש, והוא בפ' תצוה רפ"ד ע"ב: ת"ח עלמא תתאה וכו' עיי"ש, דנוסף על הבלבול עיי"ז בעבודה בת"ת בבריאות גופא וכו' הנה זה מקלקל ח"ו בענין זה גופא שהנ"א במ"ש אודותיו, וק"ל.

תתסד

מאמר הזה"ק: ראה גם לעיל אגרת תשצה.

ד) הגיעני מכי' מ... שכבר התחיל בהשתדלות ע"ד... וחמרי' למרי' טיבותי' לשקי' (כיון שהוא בעל בחירה! וכמשנ"ת בסהמ"צ להצ"צ מצות מילה).

ה) מש"כ אודות דיבורו עם כמה מיושבי ... ע"ד הנחת תפילין (בטח הראה להם גם הנדפס מהמל"ח באנגלית עד"ז) והעיון נגדו וכו' - ויעויין עד"ז בתורת שלום - הנה כיון שהעיון (ולא עברו בשאט נפש בשתיקה וכו') ה"ז התחלת הפעולה (יעיין קונטרס התפלה פ"ח ובתו"ש ע"ד במעלת שור' על עז) וצריך למצוא אותיות וזמן המתאים להמשיך הדבור עמהם עד"ז ורק עד"ז היינו שמצות תפילין מקיימים בהנחה לחוד וענין התפלה הוא דבר בפ"ע, ומובטחני שבמשך הזמן יניחו תפילין, ואח"כ יתקרבו לעוד עניני תומ"צ.

ו) ת"ת ת"ח על הידיעות אודות ההתועדות דיט"כ ובטח התועדו גם בנר ה' ויכתוב גם עד"ז ונא ונא להשתדל הוא וכל חבורתו תי' בכבוש של החוצה, ואם חסר לפי שעה די מוט ע"ז יתבוננו אז דאס האלט אפ די גאולה, תחח"מ און צו זעהן זיך מיטן רבין דעם שווער מיטן רבין זיין פאטער וכו' וכו' האומנם ביינקט זיך אייך ניטג והיש השתדלות שתקשה בעיניהם ובלבד שיגיעו לזה און דאס איז דאך דברים כפשוטם, ניט על דרך הצחות.

ז) במה שמפני הסכנ[ה] וגזירת המלכות נקברו חוריו בלי טהרה, הנה כפי שמתאר המצב אז - כבודם הי' באופן כזה, ובכ"ז כיון שבא בשאלה - הרי, לפי דעתי, א) יהי' על קבר שני אנשים כשרים ויאמר להם אשר נותן לצדקה בעבורם ומבקשם למסור לאביו פב"פ ולאמו פל[ב]פ"פ שמבקש הוא מחילה על הנ"ל כי אנוס הי', ב) יקבע בל"נ ביום היא"צ של אביו ואמו למוד נוסף על רגילותו במס' מקואות ובדא"ח, ג) יזהר בכבוד אלו ששמע חד"ת מהם - והעיקר האדוץ מרה שחורה וכנ"ל.

בפ"ש כל החבורה תי',

מנחם שניאורסאהן

תתסה

ב"ה, י"ז טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור וכו'
מו"ה ארי' ליב שי' גלמן

שלום וברכה!

זכורני דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ ביחס
לכ', שהגם שכי' עומד בראש מפלגה, הנה יש לו היכולת להתרומם מעל
למפלגה בשאלה הנוגעת לעמנו בכלל שאלה העומדת ברומו של עולם.
ונשען על דברים אלו באתי במכתבי זה.

בטח למותר להעיר תשומת לבו למצב חינוך הילדים והנוער
העולים בארצנו הק' ת"ו, וגודל הכאב והסכנה הכרוכים בבעי' זו, שבלי
ספק גם כ' מרגיש בלבו. בודאי גם לא נעלם ממנו, שעד כמה שהי'
המצב גרוע בעבר, הנה מאז הועברו הילדים למעבדות הורע המצב עוד
יותר ויותר.

יש בעיות ובעיות.

יש בעיות הנוגעות לעניינים עוברים וחולפים, יש בעיות בהקף רחב
יותר, ויש הנוגעות לא רק לדורנו אלא גם לדורות הבאים.

יש בעיות הנוגעות לעניינים חיצוניים, וישנן הנוגעות לעניינים
פנימיים, או גם לעניינים חיוניים אשר עצם הקיום תלוי בהם.

והגם שבעיות שונות ומהן גם תכופות עומדות על הפרק, הנה
בעית החינוך הנ"ל תופסת מקום בראש, באשר נוגעת היא לקיומו של
עמנו, התלוי במצבו הדתי והמוסרי (אשר גם תורת המוסר שרשה
בדת), ולא רק לדורנו אנו אלא גם לדורות הבאים.

ופשוט הוא, שאף שגדול השלום בכל העניינים, וציותה תורה
לפתוח בשלום, הנה אין לעשות מענין זה של חינוך הילדים הנ"ל קרבן
כליל על מזבח השלום.

אחרי כל ההקדמה הזאת, אשר בטוח אני כי גם דעת כ' כדעתי אני
בכל הנ"ל, הנני להביע תמיהתי הגדולה על הדומי' הממושכה מצד

האנשים העומדים תחת השפעתו בכלל, ומצדו הוא בפרט, בנידון שאלת החינוך של הילדים העולים לארצנו הק' ת"ו. ואם גם בעת מן העתים נשמעה מחאה בציבור מצדם, הנה עד עתה לא באה המחאה לידי איזה מעשה בפועל בשפור המצב.

וביותר גדלה השתוממותי בקראי בעתונות ע"ד הכנסי' של המזרחי באטלנטיק סיטי, שאף שנאמים אחדים נגעו בבעי' זו, הנה כשהגיע הדבר לידי החלטות עברו בשתיקה גמורה על כל הבעי', כאילו נפתרה השאלה כהלכתה או שהמצב הוא לאחר היאוש, ח"ו.

מקוה הנני, על יסוד דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ הנ"ל, אשר כי יתעלה מעל הגבלה המפלגתית בנידון זה, וישתדל בכל מאמצי כוחותיו לעשות כל האפשר לו לתיקון המצב הנורא השורר בחינוך ילדי העולים, ולמלא חובתו וחלקו בהצלת עשיריות אלפי בני ובנות ישראל מהסכנה הנוראה המרחפת עליהם, סכנת כפירה ר"ל.

ואם יסייע מכתבי זה בגילוי יכלתו זו מן הכח אל הפועל – והי' זה שכרי.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

תתסו

ב"ה, י"ז טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

כבוד הנשיא והגבאים והמתפללים של בית הכנסת נוסח
האר"י אנשי ליובאוויטש דארטשעסטער, מאסס.
הו"ח אי"א נו"נ וכו', הי' עליהם יחיו

שלום וברכה!

דורך ידידנו הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה"ה יהודה ליב שי' הלוי
הורוויטש], האב איך ערהאלטן די הילף פון אייער שול וואס איז
געשיקט געווארן על דעתי, און וואס איך האב פארטיילט לויט די
קבלות וועלכע איר וועט באקומען פון אפיס.

קכג

אדמו"ר שליט"א

עס איז איבערגעניגן צו אונטערשטרייכן דעם גרויסן זכות וואס יעדער איינער האט דורך נעמען אן אנטייל אין דער ארבעט פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ אויף די פארשידענע געביטן פון חנוך און הצלה וואס ער האט אנגעפירט. זיכער פארשטייט איר אויך די גרויסע אחריות וועלכע ליגט אויף יעדן איינעם אנצוהאלטן און צו פארברייטערן אט די אלע ארבעט פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, וואס דורך דעם שאפט מען זיך אויך די כלים מקבל צו זיין די ברכות וואס ער וויל זיכער משפיע זיין אויף זיינע מקושרים און מיטהעלפער, להתברך הם ובני ביתם שיחיו בכל מילי דמיטב בגשמיות וברוחניות.

בברכת כל טוב,

מנחם שניאורסאהן

תתסז

ב"ה, י"ז טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ח אהרן שי' הכהן

שלום וברכה!

אייער ברודער ידידנו הו"ח אי"א נו"נ משאו ומתנו באמונה וכו' מו"ח יעקב שי' הכהן האט אונז איבערגעשיקט אייער טשעק אויף \$100 וואס איר האט געשיקט על דעתי, און איך האב דאס פארטיילט אויף פיר חלקים: מעמד, ארבעט אין אפריקע, לשכת חשאים און מרכז לעניני חינוך, און די קבלות וועט איר ערהאלטן מיט דעם בריוו.

בנוגע מעמד, מרכז לעניני חינוך און לשכת חשאים פארשפאר איך צו שרייבן אייך, ווייל איר זייט זיכער באקאנט מיט דער ארבעט. איך וויל זיך דא אפשטעלן אויף דעם נייען געביט פון אונזער ארבעט אין אפריקע, וואס וועט אייך זיכער פרייען צו באקענען זיך דערמיט.

תתסז

מו"ח אהרן: כ"ז. אגרת נוספת אליו — לקמן איקב.

אייניגע וואכן פאר דער הסתלקות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, בשעת עס איז געקומען צו רייד וועגן דער ארבעט פון מרכז לעניני חינוך דורך דער לשכת הפליטים אין אייראפע, האט כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ צו מיר געזאגט: אזוי ווי אין צפון אפריקע געפינט זיך אן עין הרע א גרויסער קיבוץ אידן, מיט א סך אינגלעך און מיידלעך כן ירבו, און אזוי ווי די ארימקייט דארט איז ל"ע זייער גרויס, במילא קומט בא מיר אויס, אז די גרעסטע טייל פון זיי קאנען ניט באקומען קיין חינוך, כאטש זיי זיינען אלע יראי-שמים בתכלית - דארף מען אנהויבן דארט צו ארבעטן. בפרט אז לעבנס קאסטען זיינען דארט לפי ערך ביליק און מיט קליינע געלט קען מען אויפטאן גרויסע זאכן, ווער רעדט נאך, אז כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא.

אויף דעם גרונד פון די אנווייזונגען פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ האט מען באלד אנגעהויבן אויסצופארשן די לאגע אין צפון אפריקע. אנהויב זומער האבן מיר אהינצו געשיקט אונזערן א פארשטייער צו באקענען זיך מיט דער לאגע אויף אן ארט. אין מיטן זומער איז אהין ארויסגעפארן אונזער פארשטייער און עס האט זיך אנגעהויבן אונזער ארבעט צוצוגרייטן דעם באדן, ארגאניזירן מוסדות חינוך וועלכע זאלן זיין צוגעפאסט פאר יענער מדינה, אד"ג. אונזער פארשטייער געפינט זיך נאך דארט און פירט אן מיט דער ארבעט בקביעות.

זעלבסטפארשטענדליך ווערט די ארבעט זייער געשטערט צוליב דעם מאנגל אין געלט, און דאס הארץ טוט וויי נאך מער ווען מען באטראכט זיך, אז מיט א פאר דאלער מער האט מען געקענט אזויפיל מער אויפטאן. למשל, דער חינוך פון איין קינד במשך פון א חדש קאסט ארום אכט ביז נייען דאלער אין דער ישיבה, איינס ביז אנדערהאלבן דאלער אין תלמוד תורה. אין דעם גייט אריין די הוצאות פון א מלמד, דירה געלט, און געבן עסן איינמאל אדער צוויי א טאג.

ניט קוקנדיק אבער אויף דעם מאנגל אין געלט, און געדיינקענדיק די אנווייזונגען פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, האבן מיר געמאכט פארשידענע חלואות, און ווי באקאנט, האבן מיר שוין דארט א בית מדרש למורים (צוצוגרייטן מלמדים, פון דארטיקע געבארענע, כדי די קינדער זאלן ניט האבן שוועריקייטן מיט דער שפראך); א ישיבה גדולה; א ישיבה קטנה; תלמוד תורה פאר אינגלעך; תלמוד תורה פאר מיידלעך; אוונט שיעורים פאר בעלי-מלאכות און אנגעשטעלטע וועלכע זיינען באטאג פארנומען. אויך פירט מען אן אונטערהאנדלונגען וועגן עפענען א גאנצע נעץ תלמוד תורה'ס אין א 20 ביז 30 שטעט.

אלע מוסדות וועלכע מיר האבן דארט געגרינדעט און וועלכע מיר וועלן בעזר השי"ת נאך גרינדן טראגן דעם אלגעמיינעם נאמען, **אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש**, און מיזעט אויף יעדן טריט און שריט ווי די ארבעט גייט ב"ה מיט הצלחה און ווי דער רבי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ פירט דערמיט אן אויך איצט. זיכער וועלן מיר אלע געניסן פון דעם גרויסן זכות פון השתתפות אין דער ארבעט און וועלן טאן אונזער פליכט בעזר השי"ת.

איך האף, אז בא אייך גייט אלעס כשורה. איך בעט לאזן גריסן מר יצחק שי' שפאלטער (איך האב אים געענטפערט אויף זיין בריוו מיט אייניגע צייט צוריק), ווי אויך אייער בוטשער מר ריבקין שי'.

איך האף צו הערן פון אייך בשורות טובות.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

בייליגענד איז דער ניט לאנג צוריק ערשינענער קונטרס צו ט' טבת, דער טאג ווען עס האבן זיך געענדיקט די עלף חדשים פון דער הסתלקות, ווי אויך א בריוו וועלכער האט א שייכות צום קונטרס.

תתסח

[טו"ב טבת ה'תשי"א]

... כל שנים עשר חדש אלו דשנת ההסתלקות. מוכשרים ביותר לחיזוק ההתקשרות עם נשיאנו הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

וההשתתפות בחלוקת הש"ס זו, **תקנה שכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ**

(י' ראה שבת (קנב, סע"ב) בשמואל חנביא: בתוך י"ב חדש הוה. ואף על פי שאף אח"כ אפשרי הדבר, כי א' איש הישראלי בתורתו ועבודתו יכול להגיע גם תחת כסא הכבוד (עיי"ש בחדא"ג מהרש"א) וגם למעלה מזו. ב' כשהנשמה רוצה היא יורדת גם אח"כ (תוד"ה ונשמתו שם קנב, רע"א) – והרי רועי ישראל רוצים הם, כי אינם עוזבים צאן מרעיתם (כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ במכתבו ע"ד אביו כ"ק אדמו"ר – מהורש"ב – נ"ע), אבל אינו בנקל כ"כ, כמובן. ואכמ"ל.

תתסח

נדפסה בלקייד ח"ד ע' 1166. בלקריש ח"א ע' 215.

השתדל בחיזוקה והפצתה, הנה, נוסף על שאר העניינים שבזה, תוסיף אומץ גם היא בהתקשרותנו הנ"ל, ללכת בדרכיו אשר הורנו ונלכה באורחותיו נצח סלה ועד.

תחטט

ב"ה, ערב שבת קדש כ"א טבת, ה'תשי"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מהר"י שי

שלום וברכה!

מוסג"פ החוברת ליום כ"ד טבת הבע"ל, הוא יום ההילולא של רבנו הזקן, ובבקשה לזכות את הרבים בחוברת זו, ולהשתדל בחלוקת הש"ס במקומו ומחננו, אם בפ"ע או ע"י צירוף עם אלו הנמצאים במקום אחר, וכמבואר בהחוברת.

– ויש לומר אשר באופן כזה ישנם כמה עניינים: א) ת"ת של המסכתא אשר לקח לחלקו. ב) כמו שלימוד כל הש"ס הוא יותר גדול מצירוף לחוד של לימוד כל המסכתות אשר בו, שלכן נתוסף אז דבר חדש – סעודה ושמחה שעושין בגמרה של תורה דוקא, כך לימוד המסכתא בתור חלק מלימוד כל הש"ס גדול יותר מלימוד המסכתא

בגמרה של תורה: רמ"א בשו"ע או"ח סתרס"ט – והוא מיל"ש (מ"א, ג) – לענין תושב"כ. ומנהגן של ישראל בשמחה יתרה בסיום הש"ס מבסיוס מסכתא, אף שגם זו סעודת מצוה היא (שם רמ"א סתקנ"א ס"י).
כך לימוד המסכתא כו': כמה דוגמאות לזה, ואחת מהן: לריש לקיש דחצי שיעור מותר, אם חושב להשלים אסור (ירושלמי תרומות פ"ו ה"א) – וראה שער היחוד והאמונה רפ"ב.

תחטט

כלל-פרטי. נדפסה בלקו"ש ח"י ע' 267.

החוברת: שבלקו"ד שם.

בחלוקת הש"ס: עפ"י מ"ש באגה"ק (בסופו), לגמור כל הש"ס בכל שנה ושנה ובכל עיר ועיר לחלק המסכתות כו' – נהגו מאז לסדר חלוקת הש"ס ב"י כסלו: בשנת תרס"ג הנהיגו לסדר בכ"ד טבת (וכן הי' גם בהשנה בה נכתב מכתב זה – תשי"א); ובשנת תשי"ג נקבע שוב ל"י כסלו (ע"י בפרטיות לקו"ד שם חקצח, א).

ויש לזכור: ראה גם לעיל ח"ג אגרות תלת. תמד. תסג.

בפ"ע. ג) ע"י השתתפותו עם שאר חלוקחים חלק בחלוקת הש"ס – יש לו שייכות גם ללימודם, וכאילו לומד כל הש"ס כולו. ד) ע"י השתתפותו הנ"ל, אולי אפ"ל דנחשב כלימוד בעשרה ויותר, שגדל מעלתו על הלימוד ביחידות. ה) קודם הלימוד הרי יכול לזכות ולתת חלק בת"ת שלו לאחרים (שו"ע יו"ד רסרמ"ו) והרי גם בנדו"ד כאו"א מהמשתתפים רצונו (בזכות) לימוד כל הש"ס כולו, ובמילא מקנה ומזכה לכל או"א מהמשתתפים בלימודו. –

ויהי רצון אשר ע"י קיום תקנה זו של בעל ההילולא, הנה "שרש נשמתו יאיר אור ושפע רב זכותו להגן מגן נפשנו עלינו ועל כל ישראל ממקור החיים וחיי החיים להעלותם מעלה מעלה בעילוי אחר עילוי ולקשרם בקשר אמיץ וחזק בה' אחד ע"י התורה דבה מתקשרין ישראל בקב"ה".

ובפרט בשנת הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, אשר, בלשון שכתבו בני כ"ק אדמו"ר הזקן, "נוטל כבוד מבית חיינו עטרת תפארתנו נזר ישראל צפירת תפארה" עד כי בעגלה דידן, ה' "ישלח לנו גואל הצדק ויוציאנו מאפלה לאורה, והקיצו ורננו שוכני עפר, וישמיענו נפלאות מתורתנו, תורת ה' תמימה משיבת נפש. אמן, כן יהי רצון".

מ. שניאורסאהן

* * *

הרה"ח העסקן ור"פ הו"ח אי"א נו"מ וכו'
מהר"ס שי' יעקבסאהן

נהנתי בקראי במכ' מאז ע"ד המדינות שביקר שמתעניין במצב

וכאלו לומד כל הש"ס: – עדי"ז יש לחקור בשותפות אם יש לכאוי"א כל הנכסים. או דיש לכאוי"א חלק בכל חלק מהם. ובנדו"ד יש להביא רא"י מעונשין – דמרוכה מדה טובה – דמלאכה שעשאוה שנים (שבת צג, א ושם) הלכה דאם זה אינו יכול זה איי שניהם חייבים ודי בשיעור אחד לשניהם – (ואפילו למאן דפליג – י"ל דשאני שבת דיש קרא יתרה למעוטא), וגם בנדו"ד כאוי"א בפ"ע אינו יכול: בעלי עסק מפני הציווי דחנהג בהם מנהג דרך ארץ, ויושבי אהל – מפני החיוב בלימוד שאר חלקי התורה. – ועייגי"כ שו"ת חכם צבי ספ"ב בשם הרשב"א דמלבד שבת חנה גם זה יכול וז"י שניהם חייבים. – שוב מצאתי הרא"י משבת בשו"ת נחלה לישראל ומציין לתבוא"ש ס"ב סקנ"ב. ק"ס למהרש"ק. מחנה אפרים ח"י זכ"י ומתנה ס"א. – ואכמ"ל.

דנחשב כלימוד בעשרה: ראה מג"א סתרפ"ז סק"ג. ר"ח ליומא (נא, א): פסח ראשון קרבן צבור הוא, דבכנופיה אתי, דהא כל ישראל חייבין לעשותו.

שגדל מעלתו: אגה"ק סכ"ג.

"שרש... בקב"ה... נוטל... תפארה... ישלח... רצון": הקדמת שו"ע רבנו הזקן.

היהדות שבשם ומשתדל לשפר אותו – אף שמכמה סבות לא עניתי בשעתו. ובודאי גם להבא יעשה כן, ויכתוב ג"כ הצעותיו בהנ"ל אשר בגדר האפשריות. ובל"נ, אראה מה שביכולתי לעשות בזה.

ובטח עומד בקישור מכי, עם אלו שהתדבר עמם, גם עתה ומעוררם מזמן לזמן בהמצטרך.

איך נסתדרו האח ואחות שנפדו מבין הגוים?

* * *

מכתביו בעתם קבלתי, ובהיותי על הציון הקי' הנני מזכירו כו' כמדובר.

ובנוגע לענינו והחששות שיש לכת"ר – לדעתי, צל הרים נדמה לו כהרים. ובפרט שגם ההרים ימושו גוי. ומשמיא קא [מ]מני ליי – ומה יעשה לו בן אדם. – ועיין זח"ב קפד, ב: תא חזי כו'.

ואחכה לבשורות טובות בקרוב.

תתע

ב"ה, כ"ב טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

חרה"ח ווי"ח אי"א נר"נ וכו' מהרא"א שי

שלום וברכה!

מכתבו מיום א' שמות ט"ו טבת נתקבל, ונבהלתי לשמוע ממכתבו אשר אביו חרה"ח וכו' וכו' שחל"ח. ויתן השי"ת אשר מכאן ולהבא לא ידע מכל צער ועגמת נפש, ואך טוב וחסד יבשר תמיד כל הימים.

מוסג"פ קבלה על הסכום ששלחו בני אחות אמו לעילוי נשמת אביו ז"ל, וכפי מכתבו נמסר להמרכז לעניני חנוך...

ועיין זח"ב: כדלעיל אגרות תשעה. תחסד.

תתע

מהרא"א: אקסלרד. אגרות נוספות אליו – לעיל ח"ג תיב, ובהנסמן בהערות שם. לקמן איקבת. איקסו.

קבט

אדמו"ר שליט"א

אקוה אשר בקרוב יבשר בשורות טובות מחטבת מצב בריאות זוגי
תחי' שחולך וטוב.

בברכה שיבשר אך בשו"ט,

מנחם שניאורסאהן

מוסגי"פ חוברת לכ"ד טבת עם מכתבי כללי השייך אליו, ובטח
יפרסם באופן המתאים.

בנוגע לשאלתו, אם נוחגין להעמיד ב' כסאות בברית מילה, הנה
ז"ל חס' מנחגים „כתר שם טוב", ע' תקע"ד סקל"א: המנהג בא"י
וסת"מ ואמסטרדם ובכל ערי המערב להכין ב' כסאות, הא' עבור
אליאן, וחב' לחסנדק, ומשימים אותם זו מצד זו, בלונדון מכינים כסא
אחת לשניהם ע"כ. ובספר „דרכי חיים ושלום" (אוסף מנחגי מונקאטש)
סתתקייט כתב וז"ל: הא דמבואר בדרך פקודיך (במצות מילה אות י"ג)
שחכסא יחי' חלוק ונראה כשתיים אחד לאלוי הנביא ואחד לסנדק
(ועיין ג"כ ברוקח סי' קי"ג) רבינו לא הקפיד על זה רק שהיתה רחבה.
ע"כ. איברא, דבזח"א צג, א משמע קצת דצריך ב' כסאות מדכתב
כרסייא אחרא. והנה כיצד מנהגנו לא שמעתי ברור, אבל כמדומה קרוב
לודאי שכשהייתי נוכח בברית מילה שהי' כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ
סנדק (בורשא) לא הי' אלא כסא אחד.

תתעא

ב"ח, כ"ג טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

ברכה ושלום!

במענה על שאלתה אודות שידוך ובן זוג שלה, הנה קודם שתשתדך
צריכה היא להיות בטוחה אשר ביתה יחי' בנוי על יסודי התורה
והמצוה, היינו שלא רק היא, אלא גם חתנה יקחו על עצמם בכל תוקף
החבטחה, לקיים את המצות ולעשות לו חתנה קביעות עתים בשיעור
לימוד התורה, ומובן מעצמו שהבטחה זו צריכה להיות באמת ובתמים,
כי בזה תלוי אושר איש ואשה הישראלים, ואם נוסף על זה תראה שיש
לה המשכת חלב לשידוך זה, אז תתקרב להצעה, ויהי' בשעה טובה
ומוצלחת.

אתענין לדעת מי הם בני משפחתה, היינו עסק הורי שיחיו, ומצב בני ביתם וכו'.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

תתעב

ב"ה, כ"ג טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיום ה' לסדר ויחי, המודיע שעשו לו איזה פעמים ניתוח וכו'.

הנה בכלל חבל על אשר התענין ומתבונן בספרי הרפואה בענין מה שנדמה לו שזהו מחלתו, ולפי דעתי, הוא אין לו אלא לעשות מה שציותה התורה, היינו לעשות בפועל כפי הוראת הרופאים, ולהעסיק מוחו ולבו, היינו כח המחשבה שלו בנוגע למצבו בבטחון חזק בהשי"ת שהוא רופא כל חולים ומפליא לעשות, ואין לו להתערב בעניני חכמת הרפואה, כי אין זה שייך אליו, ובפרט אם זהו מבלבל למנוחת הנפש שלו ומעורר בו ענינים של מרה שחורה. וידוע המאמר שאמרו כמה מנשיאי חב"ד, ואמרו זה כמה פעמים, טראכט גוט וועט זיין גוט.

ובנוגע לרפואתו, הנה (א) בטח ממלא אחרי הוראת הרופאים, (ב) יסיח דעתו כפי האפשרי מהתעמקות בענין בריאותו, (ג) יהי בטחונו חזק בהשי"ת אשר אין מעצור לפניו ומי יאמר לו מה תעשה, (ד) יתקשר בתוספות התקשרות לאילנא דחיי היא תורת החסידות, דברי אלקים חיים, היינו: בנוגע לו לעצמו, יקבע עתים ללימוד תורת החסידות וירבה בזה כפי האפשרי נוסף על הקביעות עתים שלו; ובנוגע לביהכ"נ שלו: ישתדל שיהי ביהכ"נ א חסידישע שול על ידי שיעורים בלימוד החסידות, התועדות – חסידישע פארבריינגען – לעתים תכופות, וגם הוא יהי מראשי המשתתפים; ובנוגע לסביבה הרחבה שלו: היינו בני

תתעב

שאמרו כמה מנשיאי חב"ד: ראה לעיל אגרת תרסה, ובהנסמן בהערות שם. לקמן תתקלו.

קלא

אדמו"ר שליט"א

ישראל, שכל ישראל ערבים – צוזאמענגעמישט – זה בזה, ואם כן מה שחסר לאחד יוכל להתמלאות על ידי זה שיקבל זה מהשני, וכנראה גם בגוף האדם, שאם על ידי איזה סיבה נחלש אבר אחד, הרי נמשך לו חיות וחוזק להתגבר על החולשה שלו מחיות שאר האברים, הנה גם הוא ידפיס על חשבוננו ספר – לא קונטרס – ממאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר חכ"מ, אשר על ידי זה ישפיע בלבבות כמה מבני ישראל חיות רוחני והם ישפיעו לו תוספות חיות גשמי. ואל יתבהל מההוצאות הכרוכות בהדפסת ספר כזה, כי השי"ת יתן לו חיים ארוכים ויתן לו היכולת להספיק הוצאת ההדפסה הנ"ל.

והשי"ת יאריך ימיו ושנותיו בטוב ויוסיף כח ועצמה בלימוד התורה וקיום המצוות בהידור ויבשר בשורות טובות בכל הנ"ל.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

מוסג"פ קבלה **מלשכת חשין** מיסודו של כ"ק מו"ח אדמו"ר חכ"מ לעזור לנצרכים באופן חשאי שהוא מהמעלות הכי גדולות בצדקה.

תתעג

ב"ה, כ"ג טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ח דוב שי' כהנוביץ

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מו' טבת בו מבקש לכבדו בספרי הצ"צ, הנה כדי שיהיו ספרי **קה"ת** מצויים לכל דורש, מסדרים אנו עתה להמציא ספרינו למקום כללי פתוח לרבים, בכמה מעיירות ארצה"ק ת"ו, וגם לירושלים עיה"ק ת"ו נשלחו כל הספרים הנ"ל, והי' כל שוחר דא"ח יבוא לשם לרוות צמאונו, ובטח גם כי יוכל לשתות בצמא מספרי קדושי ישראל ונשיאיו, כ"ק אדמו"ר הזקן, כ"ק אדהאמ"צ, כ"ק אד' _____

חתעג

להמציא ספרינו למקום כללי: ראה לעיל אגרת תתמג.

קלב

אגרות-קודש (תתעג)

הציצ, כ"ק אדמו"ר מוהר"ש, כ"ק אדמו"ר מהורש"ב, וכ"ק מו"ח אדמו"ר
הכ"מ, זצוקללה"ה, נבג"מ, זי"ע.

אתענין לדעת אם מכהן הוא במשרת הרבנות ג"כ בירושלים, ואיזה
קביעות עתים לתורה ישנם בעדתו וכו'.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

מוסג"פ חוברת לכ"ד טבת שזה עתה יצאה לאור, עם מכתב כללי
חשיך אלי, אשר בטח יענין אותו.

תתעד

ב"ה, כ"ג טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצצ"ב וכו'
מוהר"מ שי' שד"ר

שלום וברכה!

במענה על מכתביו,

...הכניסה למדינתו **בהקדם**. ותימה שלא מזכיר מאומה עד"ז. ונא
להודיעני **בחזור**.

(ג) הפ"נ ע"ד משפחת ... אקרא בע"ה על הציון הק'. ומטובו לברר,
באופן המתאים, אם שומרת טהרה כדבעי, ואם לא היו בנישואיהם
ענין של נגיעה בכבוד בת ישראל מצדו וכיו"ב, ונא להודיעני עד"ז.

(ד) מטובו להודיע מבראות התלמיד משה בן פריחא שי'.

(ה) נא להודיע מהנעשה במידלת בענין הלימודים וכן בענין תיקון

תתעד

צילום חלקה נדפס בספרו עשרים שנה עבודת הקודש במרוקו ע' טו.
מוהר"מ: ליפסקר. אגרות גוספות אליו — לעיל חשפה, ובהנסמן בהערות שם.

קלג

אדמו"ר שליט"א

חבית, ולכאורה ההשתפות בכגון דא בחצי החוצאות היא יותר מהראוי, ובפרט שהענין בריחוק מקום וכו'. ויתדבר עם הרב"ג שי'...
בברכת הצלחה בעבודתו בקודש, המחכה למענה על כהנ"ל.

מ. שניאורסאהן

נכונה הצעתו בענין הבאת סופר ושו"ב משלנו למחנו. וכן שיבוא ג"כ הר"ס שי' ליבעראו, כי מוכרח לחשוב ג"כ ע"ד התחלת עבודה גם בקאזא ועוד. ולכן מטובו להודיע בחקדם ישר להרב"ג שי' את שם מי יזכירו [ונ]שותיהם ושאר הידיעות הנחוצות לבקשת רשיון כניסה.

תתעה

ב"ה, כ"ג טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

...הנה לפי דעתי לא טוב עשה שפסק מליכך לחרופא, וטוב יעשה אם יתבקר מרופא מומחה עוח"פ וימלא כפי הוראותיו.

ומה שמזכיר ע"ד פירוד וכו', ח"ו שיחשוב עדיין, ובפרט שקבל ברכה מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ שיזכו להפקד בזרעא חייא וקיימא, און ער איז א בטוח אויף האלטן ווארט. ובפרט שגדולים צדיקים כו' וצדיקא דאתפטר, דאשתכח בהאי עלמא יתיר מבחיוהי, יראה שברכתו תתקיים, ויודיעני בשורות טובות בזה.

מסיים במכתבו שהוכרח להפסיק את השיעורים ברבים, וטוב יהי אם ימשיך בחס, אלא ישתדל ללמדס באופן כזה שלא יחלישו ח"ו את בריאותו.

המחכה לבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

בחצי ההוצאות: ראה ספרו הנ"ל ע' ה.
הרב"ג: ה"ד בנימין גורדזקי.
בקאזא: בקובלנא.

תתעה

מצילום האגרת.

קלד

אגרות-קודש (תתעו)

תתעו

ב"ה, כ"ג טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכי' מוהרא"צ שי' שו"ב

שלום וברכה!

...בטח שמע מפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע
הכ"מ אשר אמר כמה פעמים בשיחותיו הק', אשר השוחט אינו איש
ומאכלת בידו – סקאטאבאינץ – אלא תפקידו להשפיע על העיר שבה
נמצא, למשכה מעניני הגוף ונפש הבהמית ולקרבה להשי"ת ע"י אהבת
ה' אהבת התורה ואהבת ישראל, וכמאמר רז"ל אין ושחט אלא ומשך.

וכמו שהוא ג"כ בפשטות, אשר ע"י השחיטה, שכאשר ישנו זבח
אז יוכל להיות ואכלת, הנה נהפך בשר הבהמה ועוף להיות דם ובשר
אדם, מל' אדמה לעליון, כי חביבים ישראל שנקראו בנים למקום
וחיבה יתרה נודעת להם שנקראו בנים למקום, ואשרי האיש הגורם
קירוב בין הבן והאב, ובפרט אזיינע טייערע קינדער און אזא טייערער
פאטער. וגדולה זכות זו להשפיע עליו כל טוב, בכל המצטרך לו
בגשמיות וברוחניות.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

מוסג"פ חוברת לכ"ד טבת עם מכתב השייך אליו.

תתעו

מוהרא"צ: ברהאל.

שמע מפתגם: ראה גם לעיל ח"ב אגרת שצה.

קלה אדמו"ר שליט"א

תתעז

ב"ה, כ"ג טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א עוסק בצרכי ציבור וכו' מהור"א שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מדי' חנוכה בענין התעסקותו בטחרת המשפחה
ובקשתו שאשפיע על הרב יאנג שי' שישע למחנו בענין זה,

כפי הידיעה שקבלתי מהרב יאנג שי' הנה נוסע הוא לארצה"ק ת"ו
על שבועות אחדים, וגם בשובו מנסיעתו הנה לא יוכל לנסוע למחנו
טרם שיקבל מכתב שהרבנים דמחנו תומכים במפעל.

ובכן, כנראה מדבריו, הנה אם כי רוצה לסדר הענין צריך להשיג
איזה מכתב שבו יהי נאמר כי הרבנים תוקמים בענין כו'.

ויתן השי"ת שחפץ ה' בידו יצליח.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

תתעז

ב"ה, כ"ג טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' מוהר"ח שי

שלום וברכה!

שמחתי לקבל בעתו ד"ש ממנו על ידי הרה"ג ורה"ח וו"ח אי"א

תתעז

מהור"א: ברנהולץ.

תתעז

מוהר"ח: פלוטקין, סורנסו. אגרות נוספות אליו — לקמן איקמו. אריב.

נו"נ וכו' מוהר"א שי' סימפסאן, ובטח לעתיד ישמחני ע"י מכתבים ישר
בבשורות טובות מ... וכל ב"ב שי' ומשלומם הטוב בגשמיות
וברוחניות. ות"ח מראש.

כפי סיפור הרה"ח וכו' מוהר"א שי' סימפסאן ישנו כר נרחב
להפצת תורת החסידות במחנו חט' בטאראנטא, ומהנכון ומוכרח הוא
אשר כי יטכס עצה עם אלו המתאימים לזה במחנו, וכולם ביחד
ישתדלו בזה באופן היותר מתאים ולהשלים את הכוונה העליונה אשר
נתאווה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים, וידוע הפי' על זה בתורת
הדא"ח אשר ענין הדירה הוא אשר שם האדם הוא בגלוי, בלי העלמות
והסתירים, ובחקב"ה הרי לית מחשבא תפיסא בי' כלל כי אם על ידי
תורה ומצות, דאורייתא וקוב"ה כולי חד, אבל בתורת הנגלה הוא ג"כ
בהעלם, ודוקא על ידי תורת החסידות העוסקת באהבת ה' ויראתו
ובהתבוננות בגדולתו וכו' הרי על ידי זה דוקא [נעשה דירה
בתחתונים.

המחכה לבשורות טובות ובפ"ש כל החבורה שתחי',

מנחם שניאורסאה'

מוסג"פ חוברת לכ"ד טבת עם מכתב כללי השייך אליו.

תתעט

ב"ה, כ"ה טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה יצחק שי' הכהן

שלום וברכה!

דורך אייער ברודער הו"ח אי"א נו"נ מומ"ב וכו' מו"ה יעקב שי'
הכהן איז ערהאלטן געווארן אייער טשעק אויף צדקה לדעתי, און
בייליגענד איז די קבלה.

תתעט

מו"ה יצחק: כ"ץ.
מומ"ב: משאור ומתנו כאמונה.

קלז

אדמו"ר שליט"א

ווי איך הער פון אייער ברודער שי' האט איר מיט א קורצע צייט צוריק געעפנט א דריי ג'ודס סטאר אין מיאמי. וויל איך אייך ווינטשן הצלחה אין אייער נייער אונטערנעמונג, עס זאל זיין א מקור פאר פרנסה בהרחבה בגשמיות וברוחניות.

אייער ביישטייערונג איז אנגעווענדעט געווארן פאר דער ארבעט וועלכע מיר פירן בעזהשי"ת אן אין אפריקע, וואו מיר האבן ב"ה געגרינדעט א ריי חינוך מוסדות - בית מדרש למורים, א ישיבה, א ישיבה קטנה, א תלמוד תורה פאר אינגלעך, א תלמוד תורה פאר מיידלעך וכו' - אלע אויפ'ן נאמען פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ - **אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש**. די ארבעט אנטוויקלט זיך און פארגרעסערט זיך ב"ה וואס פון טאג, און מען קען זען ב"ה די הצלחה יתרה וואס דעם רבי'נס האנט פירט מיט זיי אן. און זיכער וועלן אלע משתתפים אין דער הייליקער ארבעט געבענטשט ווערן פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בהצלחה טובה בגשמיות וברוחניות.

איך האף צו הערן פון אייך גוטע בשורות פון צייט צו צייט.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

תתפ

ב"ה, כ"ה טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור וכו'
מו"ח משה שי' הכהן

שלום וברכה!

שמחתי לקבל פ"ש ממנו, וחנני מקוה כי יוכל לבשר טוב תמיד כל הימים ממצבו הטוב ומצב [זוגתו] תחי' בגשמיות וכן ממצבם הטוב ברוחניות.

תתפ

מו"ח משה: שאייערעוויטש. אגרות נוספות אליו - לעיל ח"ב קצד. דש. לקמן תתקיא.

קלח

אגרות קודש (תתפ)

מוסג"פ חוברת שהר"ל לכ"ד טבת וגם מכתב כללי השייך לזה. ואם יש לו איזה הערות בזה, ינעם לי לשמוע.

כפי שאמרתי פעם, הנה גבא"י ראשי תיבות: אנא בכח גדולת ימינך, זאת אומרת, מי אשר בהשגחת הבורא ית' נבחר להיות גבאי בביהכנ"ס צריך שיהי' לו כח בחסד (ימינך), ובלשון של בקשה (אנא), היינו שהשפעתו תהי' חזקה, אבל עם זה שישתמש בה במידת החסד, לעשות את ביהכנ"ס שיהי' א חסידישע שול ולהאיר ולהחם את כל הסביבה.

המחכה לבשורות טובות.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

מוסג"פ קבלה מהמרכז לענייני חינוך עבור תרומתו, ובטח ישתדל גם לחבא ובתוספות אומץ להשתתף בעבודת הקדש באופן אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ יהי' שבע רצון ממנו, ועי"ז יעשה לו ג"כ כלים לקבלת השפעתו הטובה בגשמיות וברוחניות.

מוסג"פ המכ' ששלח לי - לאחר שהעתקתים ותודה רבה ע"ז.

תתפא

ב"ה, כ"ה טבת, ה'תשי"א

ברוקלין

הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' מהור"א שי

שלום וברכה!

אאשר קבלת מכתבו אחרי ההפסק הארוך ות"ח ת"ח על השתדלותו בענין הכניסה למדינתו בשביל מר מנשה שי' רוזנבלאט וזוג' תחי', ובטח גם עתה יעמוד על המשמר לזרז את הדר. האניגבוים ושאר השייכים לזה, ויה"ר אשר חפץ ה' בידו יצליח לעזור להנ"ל לבוא אל המנוחה ואל הנחלה.

נהניתי במאד ממה שכותב שחרותים בזכרוננו דברי כ"ק מו"ח

תתפא

מצילום האגרת.

מהור"א: אברמסון. אגרות נוספות אליו - לעיל ח"ג תקמ. תקמז. לקמן תתקי. אקפט. ארה.

אדמו"ר הכ"מ שנותנים לאדם כחות לתקן ולהעלות את מקומו, אשר גם זכרון זה עצמו יסייע בידו להוציא מן הכח אל הפועל הכחות שישנם אצלו לפעול ולהשפיע על סביבתו לקרבם ליהדות ולהאירם באור תורה ולחממם בחום תורת החסידות, הוא הוא המאור שבתורה.

והעיקר שיהי חזק בבטחונו בהשי"ת, אשר אחר שעשה נסיעתו למדינה זו בהסכם וברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, הנה הוא שם אף זיינע אחריות, ובהשתדלות הראוי בטח יצליח בכל הנ"ל. ואל ידאג למה שהוא – כפי לשונו – מסובב בחובות גשמיים נוסף על חובות הרוחניים, שחובת המקום עליו, כי מלוה ה' חונן דל, וכיון שנכנס לחובות כדי לחונן את הדל, אם ברוחניות אם בגשמיות, הרי הוי' הוא הלוח, ובמילא בטוחים בפרעון החוב במילואו.

כבקשתו אזכיר על הציון הק' את כת"ר וזוג' יחיו ואת הרה"ג הו"ח אי"א וכו' מוה"ר ... ובטח צדיקא דאתפטר, דאשתכח בהאי עלמא יתיר מבחיוהי, יתן ברכתו והשי"ת ימלאה בגשמיות וב[רו]חניות.

מוסג"פ הקונטרס לט' טבת, החוברת לכ"ד טבת, ומכתבים כלליים השייכים להם. ואף שהוא כבר אחר זמנים אלו, אבל הענינים זמנם בכל עת.

בברכת הצלחה ופ"ש כב"ב שי' וכל חבורתו תי',

מ. שניאורסאהן

תתפב

ב"ה, כ"ו טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו' מו"ה חיים שי'

שלום וברכה!

בהמשך למכתבי הקודם ובהתאם למענהו, מוסג"פ קבלה עבור

למדינה זו: אוסטרליה.

תתפב

מו"ה חיים: שטיינמאן. אגרות נוספות אליו – לקמן תתקט. תתקלא. אר"ב.

הסך שהרימו בביהכ"נ של כ' בסעודת חג י"ט כסלו למעמד. ומטובו למסור ד"ש וברכה לכל המשתתפים בסעודת מצוה זו.

כיון שהגמרא (תענית ט, א) אומרת עה"פ עשר תעשר, עשר בשביל שתתעשר, וכ"כ ברי הדבר עד שהקב"ה אומר בחנוני נא בזאת, מובטחני אשר השתתפותם בצדקה זו תהי' להם צינור להמשכת כל טוב כסיום הפסוק והריקותי לכם ברכה עד בלי די.

בברכה לו ולכל המשתתפים בהסעודה דחג החגים י"ט כסלו.

מנחם שניאורסאהן

תתפג

ב"ה, כ"ו טבת, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נו"מ בעל מדות תרומיות וכו'
מוהרר"ן שי

שלום וברכה!

קבלתי את שני מכתביו. ות"ח על השקו"ט אשר בראשון מהם בנוגע למעין שנפסק. ובמש"כ בשני שהגדול דמינסק ציווה לאמר אחריו קדיש יב"ח דוקא – יש להעיר ממש"כ בס' משמרת שלום דבכגון דא שומעין לדברי המת, וא"כ משמע דאין בזיון לאבל בזה שאביו רשע (סנה' מו, ב). וצע"ק שרואין במוחש שלא כן הוא. ועייג"כ ש"א כל.

מוסג"פ החוברת לכ"ד טבת. כן העתק[ת] ממכתבי השייך לזה, אשר תקותי שיענין את כת"ר שליט"א.

מוסג"פ הקבלה על נדבתו להמרכז לעניני חנוך. ויה"ר שיתברך בברכתו של אדמו"ר הזקן (תו"א בתחילתו) אשר ע"י מצות הצדקה נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה – ויעוין בחגהה לדרוש זה בלקוטי תורה לג' פרשיות השייכות דזה כה ככה.

תתפג

מהורר"ן: טלושקין.

קדיש יב"ח: ראה לעיל אגרות תתנא"ב.

קמא אדמו"ר שליט"א

קבקשתו הזכרתו להמצטרף בהיותי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ, וצדיקא דאתפטר, דאשתכח בהאי עלמא
יתיר מבחיוהי, בטח יתן ברכתו והשי"ת ימלאה בגשמיות וברוחניות.

בברכה לכת"ר ולתורתו.

מנחם שניאורסאהן

תתפד

ב"ה, ראש חודש שבט, ה'תשי"א.
ברוקלין, נ.י.

אל אניש, תלמידי התמימים וכל הקרובים לחסידות
וחסידים די בכל אתר ואתר, ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

לקראת בא יום הגדול והקדוש הוא יום עשירי בשבט, יום הילולא
של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ – הנני לעורר
אודות מאמרו שנתן להדפיס ליום החסתלקות, הוא ד"ה באתי לגני –
יו"ד שבט תש"י.

אשר בטח תלמדו אותו בליל ויום ההילולא.

ובלשון נשיאנו במכתביו (קונטרס ג, קונט' לו):

מסוגל הוא היום הזה להתקשר בעץ החיים, אשר כאו"א מאנ"ש
יזכה שיאיר עליו ועל כל ב"ב שיחיו זכות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ,
אשר מסר ונתן נפשו חק' עלינו להדריכנו במעגלי צדיקי יסוד עולם
הוד כ"ק אבותינו רבותינו חק' זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע להושע בבני
חייא ומזונא רויחא.

אניש ותלמידי התמימים יחיו, התעוררו ובואו לחצרות ה', בבתי
כנסיות ובתי מדרשות, אל התפלה ואל למודי השיעורים ברבים,
והתועדו באהבת רעים לחזק את הלמודים בתמיכת לומדי תורה
ועוסקים בעבודת השי"ת.

תתפד

אגרת זו ושל אחריה נדפסו בטה"מ חשי" ע' 5-7 ובלקריש חייא ע' 216.

אנ"ש ותלמידי התמימים, וכל הנוטלים חלק בדרכי החסידים והחסידות עמדו הכן כולכם, אתם נשיכם בניכם ובנותיכם, לקבל ברכת הוי' בשפעת חיים ופרנסה טובה ונחת מיוצאי חלציכם, אשר ישפיע השי"ת לכם ולנו על ידי התעוררות רחמים רבים ממקור הרחמים והחסדים האמיתיים, ע"ד מכניסי רחמים, אשר יעורר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בעל ההילולא, וברוכים תהיו בבני חי"א ומזונא רויחא.

מנחם מענדל שניאורסאהן

תתפה

ב"ה, ראש חדש שבט, ה'תשי"א.
ברוקלין, נ.י.

אל אנ"ש, תלמידי התמימים, אל המקושרים או
השייכים אל כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע
הכ"מ, ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

במענה על שאלת רבים אודות סדר מפורט ביום העשירי בשבט
הבע"ל, הוא יום היארציית של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, הנני בזה
להציע:

בשבת קדש שלפני היארציית ישתדלו לעלות לתורה.

אם אין מספר העליות מספיק – יקראו בתורה בחדרים שונים,
אבל לא לחוסיף על מספר הקרואים.

הנני בזה: ראה ג"כ מכי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ע"ד היארציית הראשון של אביו
כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע (חכמי ישראל בעש"ט, ע' לג).
יקראו . . אבל לא [לחוסיף]: הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בשם אביו. ועיין שו"ת
צ"צ חאו"ח סל"ה.

תתפה

ראה הערה לאגרת שלפניו.

קמג אדמו"ר שליט"א

ישתדלו שמפטיר יהי הגדול שבחבורה – בריצוי רוב המנין – או על פי הגורל.

יבחרו וירימו מי שיתפלל לפני התיבה ביום היארצייט, ונכון לחלק שיתפלל אחד ערבית, שני – שחרית, שלישי – מנחה כדי לזכות בזה מספר יותר גדול של אנ"ש.

להדליק נר שידלק כל המעת לעת. אם אפשר בקל – נר של שעוה. בשעת התפלות ידלקו חמשה נרות.

אחר התפלה (בבקר – אחר אמירת תהלים) ילמוד (יסיים) המתפלל לפני התיבה פכ"ד דכלים ופ"ז דמקואות. אח"כ יאמר המשנה ר' חנניא בן עקשיא כו' ויאדיר. בלחש – איזה שורות בתניא, קדיש דרבנן.

אחר תפלת ערבית – יחזרו חלק מהמאמר דיום ההסתלקות (ד"ה באתי לגני, נדפס בקונטרס ע"ד) בע"פ. ואם אין מי שיחזור בע"פ ילמדוהו בפנים. וכן אחר תפלת הבוקר. ולסיגמו אחר תפלת מנחה.

בבוקר קודם התפלה – פרק תניא. וכן לאחר תפלת מנחה.

בבוקר קודם התפלה ירים כל אחד תרומה להענינים השייכים לנשיאנו, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, בעד עצמו ובעד כל אחד מבני ביתו שיחיו, וכן קודם תפלת מנחה.

לאחר תפלת הבוקר וחזרת הדא"ח – יקרא כל אחד פ"ג (כמובן בחגירת אבנט). אלו שזכו להכנס ליחידות, או עכ"פ לראות את פני כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ – יצייר עצמו, בעת קריאת הפ"ג, כאלו עומד לפניו. להניח הפ"ג אח"כ בין דפי מאמר, קונטרס וכו' של תורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ. ולשלחו (אם באפשרי – בו ביום) על מנת לקראותו על ציון שלו.

במשך המעת לעת – ללמוד פרקי המשניות של אותיות השם.

במשך המעת לעת – לעשות התועדות.

של שעוה: ר"ת היקיצו וירננו שיוכני ע"פ.
חמשה נרות . . . (יסיים): ראה קונטרס ב' ניסן ה'תש"ח, וה'תש"ט.
בלחש . . . בתניא: כך נהג כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

לקבוע שעה במשך המעת לעת - לבאר לבני ביתו שי אודות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ועבודתו אשר עבד בה כל ימי חייו.

במשך המעת לעת - לבקר (אלו הראויים לזה) בבתי הכנסיות ובבהמ"ד אשר בעיר לחזור שם מימרא או פתגם מתורתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, לבאר אודות אהבת כל ישראל שלו, להודיע ולהסביר תקנתו ע"ד אמירת תהלים, לימוד חומש עם פירש"י - ובמקומות המתאימים - גם ע"ד לימוד התניא כפי שחלקו לימות השנה. - אם באפשרי לעשות כל הנ"ל מתוך התועדות.

במשך המעת לעת - לבקר (המוכשרים לזה) במקום כנוסי הנוער החרדי - ולהשתדל, ככל האפשרי בדרכי שלום, גם במקום כינוסי הנוער שלעת עתה עדיין אינו חרדי - ולבאר להם איך שחבה יתירה נודעת להם תמיד מאת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, לבאר להם את אשר תבע מהם והתקוה והבטחון אשר בטח בהם, אשר סוף סוף ימלאו את תפקידם בהחזקת היהדות והפצת התורה בכל המרץ החום והחיות שהם מסגולת הנוער.

* * *

מובן אשר, אם זהו מתאים לתנאי המקום, ימשיכו בכל הנ"ל בימים אשר אחרי היארצייט ובפרט ביום הש"ק שלאחריו.

* * *

והוי' יחיש ביאת גואלנו והקיצו ורננו שוכני עפר, ונשיאנו, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, בעל החילולא, בתוכם ישמיענו נפלאות וינהלנו בדרך העולה בית א"ל.

מנחם מענדל שניאורסאהן

תתפו

ב"ה, ב' שבט, ה'תשי"א

ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיום א' בא, המודיע כי מצאו דירה חדשה ...

קמה

אדמו"ר שליט"א

ויחנכו חבית בתלמוד תורה, היינו שבתחילה ילמוד באחד החדרים שם עם איזה מתלמידיו, ובתורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ עכ"פ לעצמו.

ולאזוגי תי' ימסור שתמה אני על הידיעה שבעצבות היא מכהנ"ל. בתו של חסיד ואשתו של חסיד ובעצמה בעלת מוחין ורגש חסידותי, עצבות מנין לחז' תחי' שמחה באמת על כל הטוב אשר הנחילה השי"ת עד עתה, ושמחה פורץ גדר למלאות גם את החסר עדיין לע"ע. ות"ח לו אם יוכל לחודיעני אז זי פאלגט.

בברכת מז"ט וחצלחה בדירתם החדשה,

מנחם שניאורסאהן

תתפז

ב"ה, ג' שבט, ה'תשי"א
ברוקלין

הנחלת אגודת חסידי חב"ד באה"ק ת"ו

שלום וברכה!

ידוע ידעתי עד כמה חיבב נשיאנו, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, את עבודתו המסורה של חר"ח וו"ח אי"א נו"מ עסקן ורב פעלים וכו' מו"ח זלמן טובי' שי' בעת היותו במקום סכנה ומיצר.

ואף כי בטח אינם זקוקים מצדי להתעוררות בכגון דא, ע"ד סיוע ועזר המתאים לחנ"ל בכלל, ובסידורו עתה בפרט,

בכל זה, ע"פ מרז"ל אין מזרזים אלא למזרזים, הנני לעורר אודות זה ולבקשם, ובודאי ימצאו אופנים המתאימים, ומבלי שיהי' עי"ז חסרון במק"א.

בתודה מראש ובברכה ופ"ש כל החבורה תי',

מ. שניאורסאהן

תתפז

מצילום האגרת.

מו"ח זלמן טובי' שי' אב"ט.

במקום סכנה ומיצר: בתום מלחמת העולם, בעזרת והצלת הפליטים.

תתפח

ב"ה, ערב שבת קדש, ה' שבט, ה'תשי"א
ברוקלין

צו דער דײַטער יערליכער קאנפערענץ פון
ועד מגיני ומרחיבי החנוך הכשר,
אונטער דער אנפירערשאפט פון „מרכז לעניני חנוך“

שלום וברכה!

די השגחה עליונה האט אייך מזכה געווען צו נעמען אן אנטייל אין דער גרויסער און וויכטיקער ארבעט פון **ועד** אויפן געביט פון חינוך, ובפרט אין דער „שעה ללמוד הדת“, וואס דערמיט – אין די ווערטער פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ – האט איר אראפגענומען און נעמט אראפ פון טויזנטער אידישע קינדער דעם שאנדפלעק פון פולשטענדיקער אומוויסנהייט וועגן אידישקייט, און קינדער אין די הונדערטע, אינגלעך און מיידלעך, כן ירבו, האבן דורך אייער גוטער ווירקונג אנגעהויבן צו באקומען א כשרין חינוך.

די ארבעט וועלכע איר טוט אויף דעם געביט, איז די גרעסטע צדקה רוחנית לענינים בדעת, און אן ענין פון הצלת נפשות ממש. פאר אזא מצוה, בפרט אז זי קען ניט געטאן ווערן דורך אנדערע, איז קיין זעלבסטאפפער ניט צו גרויס.

איך האף, אז איר וועט זען זיך אנצושטריינגען לויט אלע מעגליכקייטן צו פארגרעסערן און אויסברייטערן אייער ארבעט, פארגרעסערן די צאל קינדער און ערטער פון „שעות ללמוד הדת“ אונטער אייער פראגראם, כדי צוריקצובריינגען די פארלויפיק נאך אפגעפרעמדטע אידישע קינדער צוריק צו זייער מקור אין תורה און אידישקייט.

איך וויל אויך האפן, אז די ברייטסטע קרייזן פון באוואוסטזיניקע אידן, מענער און פרויען, וועלן אנערקענען זייער **פליכט** און **זכות** צו שטיצן אייער ארבעט מיט אלע מעגליכקייטן.

תתפח

מצילום האגרת.

קמז

אדמו"ר שליט"א

בזכות פון הצלת נפשות פון אידישע קינדער זאלט איר און אייערע מיטגעלפער און שטיצער זיין געבענטשט פון השי"ת אין אייער ארבעט און אין אייערע פערזענליכע ענינים אין אלעס וואס איר דארפט, לויט דער ברכה פון רבי'ן, כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, בגשמיות וברוחניות.

בברכת הצלחה רבה,

מ. שניאורסאהן

תתפט

ב"ה, ה' שבט, ה'תשי"א
ברוקלין

האברך הנעלה וו"ח אי"א וכו' מו"ה יחיאל שי

שלום וברכה!

נהניתי לקרא במכתבו שמשפיע על הבחור ... שי בענין לימוד הדא"ת, ובודאי לא יסתפק באחד ושנים וירבה רעים ללימוד הנ"ל, ובכלל ידגיש על האי-אפשר בלאו הכי כלל שילמדו תורה ביראת שמים דוקא. ואם לאו הרי התרו רז"ל (שבת לא, א) מוטב שלא העלית.

מה שהעיר מפסק אדה"ז בסידורו להפסיק לענית ברכו וכו' בין תשי" לתשי"ר שזהו דלא כמש"כ בשולחנו סכ"ה.

הנה זהו מהדברים שדעת אדה"ז בסידורו שונה מזו שבשו"ע שלו, והלכה כבתראי שהם פסקי הסידור. – כל שנויים אלו נקבצו בס' פסקי הסידור להרב נאה (ירושלים ת"ו, תרצ"ז).

הפ"נ אקרא על הציון הק'.

המחכה לבשורות טובות, ואין טוב אלא תורה ומצוה,

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

תתפט

מו"ה יחיאל ש"ר: זיסקינד. אגרת נוספת אליו – לעיל תתלז.

תתצ

ב"ה, ח' שבט, ה'תשי"א
ברוקלין

מחות' הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' מוהרש"ז שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מיום ג' וארא, ועתה נתקבל ג"כ המכתב עתי
פערעזשיטאיע שבקש את מכירו לשלחו לי. לאחר העיון אחזירו לכבו,
כמו שכותב במכתבו.

המכתב ע"ד שיחרור אדה"ז נדפס ג"כ בביר אבל מהעתקה
ומשובש.

הנני מסגיר פה חוברת מאמרי השתטחות להרה"ג הרה"צ והרה"ח
וכו' ר' הלל מפאריטש ז"ל. כן שלחתי לכת"ר שי' בחבילה בפ"ע ספר
מאמרי תרכ"ז שהו"ל זה עתה ע"פ הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע חכ"מ לפני הסתלקותו.

בדברי עם הרה"ח וכו' מוהר"ש שי' לויטין ע"ד מאמרי כ"ק אדמו"ר
(מהורש"ב) נ"ע, העירני עד"ז שבמפתח שנסדר ונדפס על ידי לא נכנסו
המאמרים ששמעם בעצמו, והם: משנת תרנ"ט – כי ישאלך, חג הפסח;
ויהי הענן והחשך, שביעי של פסח; הודו לה' קראו בשמו, זמנא חדא
איצטרך עלמא למיטרא, אם לא בריתי יומם ולילה, ואיש כי ימרט
ראשו, כולם בין חג הפסח לשבועות; ד"ה שאו מרום עיניכם, שבחי
ירושלים את ה', אז תשמח בתולה במחול (שבת שקודם לידת גיטתי
הרבנית מרת חנה שתיי), וה' ברך את אברהם בכל, אז תשמח בתולה
במחול (שניהם ביום הולדת הנ"ל). משנת תר"ס – החדש הזה, פ'
החדש; רפאות תחי לשריך, פ' אמור; רפאות תחי לשריך, ל"ג בעומר;
גדולה תורה שהיא נותנת לך חיים. ואמר לי שכת"ר הי' ג"כ אז

תתצ

מוהרש"ז: בעזפאלאוו.

המכתב ע"ד שיחרור אדה"ז: אג"ק שלו אגרת לה.

המאמרים ששמעם: נעחקו בשמו כקוני' מאמר סמוכים לעד – פרי"ת ע' 15, שנדפס בשנת תשי"ב. ומשם

לס' רשימת מאמרי דאית' ע' עג.

קמט

אדמו"ר שליט"א

בליובאוויטש, ולכן אשאל גם את כת"ר שי' אם זוכר שהיו המאמרים הנ"ל בזמנים הנ"ל. ות"ח מראש אם יענני על זה. ואולי נשמרו בזכרוננו עוד מאמרי אדמו"ר מהורש"ב נ"ע שלא נכנסו במפתח המפתח בטח ישנו תחת ידו, ואם לאו מטובו להודיעני ואשלח לו.

בברכה ופ"ש ש"ב זוג' תי',

מנחם שניאורסאהן

תתצא

ב"ה, ח' שבט, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א עוסק בצרכי ציבור וכו'
מוח"ר דוד נתן שי'

שלום וברכה!

נבחלתי לקרא במכתבו ע"ד השריפה ל"ע שחיתה בדירתו, ובאשר אינני יודע אם יש תחת ידו ספר המצוות להצ"צ (סוף עמוד 228) הנני להעתיק בזה קטע ממכתב הצ"צ מה שכתב בענין כגון זה, וז"ל:

העתק מכי"ק כאאזמו"ר נ"ע.

שמעתי מפי קדושי עליון על מרגלא בפומא דאינשי שאחר השריפה מתעשרים, יען כי השתלשלות מדות העליונות הקדושות וסדרן כך: חסד דין רחמים, ולזאת אחר מדה"ד בשריפה מתעוררת מדת הרחמים שהיא גדולה ממדת החסד שבתחלה כנודע, שהיא מדתו של יעקב נחלה בלי מצרים מברית מן הקצה כו' עכ"ל הזהב.

ועייג"כ בס' מאה שערים אגרות קדש אדמו"ר האמצעי סימן ז', ואדמו"ר הצ"צ סימן ה'.

תתצא

מוח"ר דוד נתן: לעסער. אגרת נוספת אליו — לעיל ח"ג חקיג.

ויהי רצון שיקויים בו פס"ד הנ"ל של אדמו"ר הזקן ע"פ קדושי
עליון האמצעי והצ"צ על מילואו, ויודיע בשורות טובות בזה.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

מוסגי"פ מכי"א (ששאל לי ע"מ להחזיר) והשאר יוחזרו, בל"נ,
לאחרי ההעסקה.

תתצב

ב"ה, כ" שבט, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' התמים מוהרי"ז שי

שלום וברכה!

במענה על מכתביו מיום ה' וארא ועש"ק בא,

ת"ח על הבשו"ט מהטבת בריאות מרת ... תי' ובטח ימשיך להודיע
שהולך מצבה וטוב עד שתחלים לגמרי.

נהניתי לשמוע שהזמינוהו ונוסע לעיר לואיסוויל לנאום, ובדאי
ישתמש גם בהזדמנות זו להפצת הרעיון שעתה ביתר שאת על כל
הזמנים שע"ע באמריקה, א"א כלל וכלל להיות בריא בנשמה (ובדרך
ממילא גם בגוף) מבלי בסיס חזק בדת. ובפרט הנוער שעדיין צריך
למצוא לו את דרכו בחיים וכו'.

ומה טוב אם הי' רושם נאומים כאלו שמלבד שהוא הי' יכול
להשתמש בהם עוה"פ הנה לפעמים גם אחרים היו נהנים מזה.

אולי הי' כדאי שיכניס את המל"ח ברשימות המוסדות
שהפעדעריישאן של מחנו צריכה לתמוך בהן. ולכאורה בזה יכול לצרף
אליו את מר בוביס שי'. וחזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם -
וכפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ הידוע.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

תתצב

מוהרי"ז שי': מויזנר, אגרת נוספת אליו - לעיל ח"ג תקלו.

תתצג

ב"ה, ט' שבט, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה

במענה על מכי מי"ז טבת שנתקבל באיחור זמן, שלחתי אתמול
טלגרמה ע"י הר"ה ג' והר"ה וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצצ"ב וכו' וכו'
מוהר"ר בן ציון שי' שם טוב, וזה לשונה:

„נא למסור ברכתי ל... שיחי הכל כשורה ובנקל ותבשר
בשורות טובות, בברכה“.

ובהיותי על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע
הכ"מ מחר ביום ההילולא הבע"ל, אזכירם אותו ואת זוגי תי'
להמצטרך, וצדיקא דאתפטר, דאשתכח בהאי עלמא יתיר מבחיוהי,
בטח יתן ברכתו, והשי"ת ימלאה בגשמיות וברוחניות. ובפרט ביום
היאר"צ יום ההילולא של אותו צדיק שכתב במכתבו על ענין זה:

אניש ותלמידי התמימים, וכל הנוטלים חלק בדרכי החסידים
והחסידות, עמדו הכן כולכם, אתם נשיכם בניכם ובנותיכם,
לקבל ברכת הוי' בשפעת חיים ופרנסה טובה ונחת מיוצאי
חלציכם, אשר ישפיע השי"ת לכם ולנו על ידי התעוררות
רחמים רבים ממקור הרחמים והחסדים האמיתיים, ע"ד
מכניסי רחמים, אשר יעורר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בעל
ההילולא, וברוכים תהיו בבני חייא ומזונא רוויחא.

ויהי רצון שבקרוב ממש יבשרני בשורות טובות.

בברכה המחכה לבשו"ט.

מנחם שניאורסאהן

מוסג"פ חוברת היא רשימה מבעל ההילולא, שהו"ל זה לא כבר.

תתצג

במכתבו: אניק שלו ח"ד אגרת איד. לעיל אגרת תתפד.

תתצד

ב"ה, ט' שבט, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח הווי"ח אי"א וכו' התמים מו"ה...

שלום וברכה

הפ"נ שלו נתקבל, ואקראהו בל"נ על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ,
מחר ב"ס החילולא.

וצדיקא דאתפטר, דאשתכח בהאי עלמא יתיר מבחיוהי, בטח יתן
ברכתו והשי"ת ימלא ברכתו בגשמיות וברוחניות.

בברכה,

מ. שניאורסאהן

* * *

בנוגע לשאלתו ע"ד העתקתם - כיון שלפ"ד קרוביו באה"ק ת"ו
יסתדר שם בנקל לפ"ע, וכ"ק מו"ח אדמו"ר חסכים מכבר שיעתיקו
לשם - יח"ר שיח"י בשטומו"צ, בנקל ובטוב.

בברכה לחסתדרות טובה בגו"ר בקרוב ממש.

* * *

ר' אברהם, מ'דארף צוריק אראפבריינגען דעם רבין. אזוי איז צו
שווער - סיי פאר מיר, סיי פאר אייך. און ווער האט הנאה דערפון?

בברכת שיבשר טובות ובקרוב.

תתצד

כללי-פרטי.

בנוגע . . . ובטוב: קטע זה אל היר דוד בראומאן. אגרות נוספות אליו - לעיל תחל, ובהנסמן בהערות

שם.

ר' אברהם: פרטי. אגרות נוספות אליו - לעיל ח"ג תרטו, ובהנסמן בהערות שם.

תתצה

ב"ה, ט"ו שבט, ה'תשי"א
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"מ עסקן רב פעלים בעל מדות וכו'
מו"ה אברהם דובער שי

שלום וברכה!

אייער טעלעגראם האב איך ערהאלטן, און איך דאנק אייך פאר די
גוטע וואונטשן וואס איך דריקט אין איר אויס.

עס איז מיר באזונדערס אנגעלעגט אייער אויסדרוק פון דער
האפנונג, אז דאס וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע
ועכ"י האט מייסד געווען וועט אויך ווייטער זיין בהצלחה.

זעלבסטפארשטענדליך, אז כדי אז די דאזיקע ארבעט זאל קענען
אנגיין בהצלחה, דארף מען האבן די מיטארבעט פון די וועלכע זיינען
בעלי השפעה אויף די ברייטע קרייזן אידן, בפרט פון אנ"ש וועלכע
האבן געהאט דעם זכות צו שטיין נאענט צו דער דאזיקער ארבעט און
וועמען כ"ק מו"ח אדמו"ר זצ"ל האט געוויזן דעם וועג ווי צו ערפילן
זייערע נשמה פליכטן און שליחות.

איך האף דעריבער, אז איר וועט אויך ווייטער פארזעצן אייער
פולסטע מיטארבעט, במעשים בפועל, כדי אז יעדער איינער פון אונז
און אלע צוזאמען זאל קענען ממשיך זיין די ארבעט פון כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצ"ל בהחזקת היהדות וחפצת התורה בכלל, ותורת החסידות
בפרט.

בברכה לו ולכל ב"ב שיחיו בטוב הגשמי והרוחני,

מנחם שניאורסאהן

תתצה

מו"ה אברהם דובער: קרעמער, אגרת נוספת אליו — לעיל ח"ב ער.
גוטע וואונטשן: לקראת קבלת הנשיאות בידי שבט.

תתצו

ב"ה, כ"א שבט, ה'תשי"א

הרה"ג והרה"ח הור"ח אי"א נר"מ וכו' מוהרש"ז שי

שלום וברכה!

במענה על מכתביו מיום ט"ו וכ"ד טבת וי"ב שבט:

בענין שביעית - כפי הידיעות שנתקבלו כאן הקיבוצים החרדים שבאה"ק ת"ו בדעתם שלא לסמוך על קולות ולשמור שביעית כהלכתה.

לפלא שאינו מזכיר דבר ע"ד הגשמים שירדו סו"ס, אם הצילו הזריעה במילואה או כו' ובטח ימלא במכתבו הבא בבשו"ט בזה ובכיוצא בזה.

ובמה דשאלנא קדמיכון אם למנוע המנהג שמאחרין המילה עד אחרי המנחה כדי שיהי ברוב עם.

הנה זריזין מקדימין למצות דוחה לענין דברוב עם הדרת מלך כדמוכח בר"ה (לב, ב), אבל לכאורה מילה שאני דטוב שתהי בשמחה כמו שקיבלוה עליהם (שבת קל, א) ועייג"כ מגילה טז, ב כתובות ח, א. וביחוד נדה (לא, ב): כולם שמחים כו' וזה דוחה לזריזים מקדל"מ שלכן בת"ב נדחה מאחרים המילה לאחר המנחה (שו"ע או"ח סו"ס תקנ"ט, ומה שאם חל בת"ב עצמו אין הדין כן הוא משום דאין החילוק בשמחה גדול כ"כ משא"כ בנדחה שמפסיק תעניתו).

והנה בשד"ח כללים מע' זיין כלל ג הביא מברכ"י או"ח ס"א חיי אדם כלל ס"ח ראה חיים פ' לך לך ולב חיים ח"ב סקכ"ז שאין לאחר פדה"ב בשביל זה וכותב בפשיטות שגם במילה הדין כן הוא.

ולפעניד חלוקים הם כנ"ל (ואין לומר דאדרבה במילה צ"ל הקדמה ביותר וביחוד, דהא בכל רגע של איחור ה"ה ערל ומאוסה הערלה כו' (ובמילא יקשה ג"כ על האיחור בת"ב הנ"ל) דשאני הכא דהתורה אמרה בפירוש וביום השמיני ולא הציבה גבולים ביום זה גופא, אלא דלפי

תתצו

נדפסה בלקי"ש ח"ו ע' 306 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מוהרש"ז: גרליק, כפר חב"ד. אגרות נוספות אליו - לעיל ח"ג תרל. תרצג.

קנה

אדמו"ר שליט"א

במילה שלא בזמנה צ"ל הקדמה נוסף על מה שבשאר מצות זריזין מקדימין (ועיין שד"ח שם) וא"כ דין מילה בת"ב הנ"ל יהי רק במילה בזמנה, ול"מ כן, וי"ל ואכמ"ל).

ובמוחש רואין שהשמחה תלוי ברוב המתועדים ולפעמים יש גם עצב בהמנע אחדים לבוא.

ובנדו"ד הרי עוד ענין תלוי בזה התועדות אנ"ש, שבטח מדברים אז בעניני תומ"צ ודא"ח, וסו"ס הרי ציונו ה"א לעשות את כל החוקים כדי ליראה גו'.

ועכ"פ מספיקים טעמים אלו, לדעתי, שלא למנוע ביד הנוהגים כנ"ל.

בנוגע לחלוקת הש"ס וחלוקת המשניות הנה כיון שאדה"ז השתדל בתקנת חלוקת הש"ס, כמובא בסוף אגה"ק ואדמו"ר מהר"ש כותב בתורתו שכל אחד צריך לגמור עכ"פ מסכת אחת בשנה – הנה אם אין מקום בשו"א לשתייהן הרי דין קדימה לראשונה.

נהניתי במש"כ בסיום המשניות דצ"ל עוז וגם שלום כו' (וע"פ פשוט הוא כמרז"ל דהקב"ה נותן כח ועוז כדי שיוכלו לקבל ברכתו – סנה' ק, ב, ולכן **הקדים** בכתוב עוז ליברך בשלום) ובהתועדות כאן נתבאר דיוק לשון המשנה „לא מצא . . אלא“ דהול"ל בקיצור דר[ק] השלום כלי כו' והעיקר איך אפ"ל כלי לברכה שהיא בלי די אשר חדא מתורצת בחברתה ובטח ישנה רשימה. ואכמ"ל.

בברכה ופ"ש כל חבורתם יחיו,

מנחם שניאורסאהן

תתצו

ב"ה, כ"ב שבט, ה'תשי"א

ברוקלין

שלום וברכה!

בשמחה נודעתי אשר בתו מרת ... תחי' נתארסה לב"ג הרב . .

ואדמו"ר מוהר"ש: ראה לקיד ח"ג תקו, ב. חיד תקצח, א. לעיל ח"ג אגרת תשנ"ד.
ובהתועדות כאן: ראה גם לעיל אגרת תתל"ד.

קנו

אגרות קודש (תתצו)

ואביע בזה ברכותי למזל טוב מזל טוב שיהי הכל בשעה טובה ומוצלחת ויבנו ביתם על יסודי התורה והמצוה וכמו שנתבארו בתורת החסידות.

כן ת"ח על הודעתו בשורה טובה שנכדו ... שי' נמלאו לו ג' שנים. ומוסג"פ קטע ממכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ע"ד מנהגן של ישראל לגזוז אז שערות הראש.

ויהי רצון שתמיד יבשר אך בשורות טובות בשלו ובשל ב"ב שיחיו וגם בעניני הכלל.

בברכת [ת] מז"ט והצלחה בעניניו,

מנחם שניאורסאהן

שייכות ציצית לשערות הראש - מבוארת בפע"ח שי' הציצית ובלקו"ת פי' שלח (מ"ז, ע"א) ועייג"כ רש"י עה"ת שלח (ט"ו ל"ח): בציצית ראשי.

שייכות ציצית לנשואין בקדושה וטהרה מבוארת בקרא וראיתם גוי ולא תתרו גוי ועייג"כ מנחות (מ"ד א) באו ד' ציציותיו כו' זכי במקחך כו'.

תתצח

ב"ה, כ"ב שבט, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א עסקן בצרכי ציבור וכו' מו"ה מ. טארן שי'

שלום וברכה!

בהמשך צו אייער שרייבן וועגן דעם מצב פון חינוך אין פערנוואלד און מיין פריערדיקע קארעספאנדענץ וועגן דעם, וויל איך אייך מיטטיילן, אז איך האב איצט באקומען א באריכט פון דזשאינט אין פאריז, וועגן דער אויספארשונג וואס זיי האבן געמאכט אין דער פראגע.

לויט דעם דאזיקן באריכט, האט מען איינגעפירט א ריי

אויסבעסערונגען אין דעם מצב: מען האט מסכים געווען, אז בלויז לערער וועלכע האבן א פאזיטיוון צוגאנג צו ענינים דתיים זאלן אונטערריכטן תנ"ך; אז אין דער צייט פון די שטונדען פון רעליגיע און תנ"ך זאלן די קינדער זיצן בכיסוי ראש; אז די אינגלעך און מיידלעך זאלן זיין אפגעזונדערט.

אויסערדעם טיילט דער באריכט מיט, אז א ספעציעלער בודזשעט איז באשטימט געווארן פאר'ן ראבינאט אין פערנוואלד אויסצוהאלטן א מקוה און פאר דער השגחה איבער כשרות אין די בתי חולים. רעליגיעזע לערער האבן א פארגרעסערטע שפיץ קארטע פון 5 פאראיארן אויף 12 היי-יאר, און אז דער דזשאינט האט מסדר געווען אז די רעליגיעזע לערער זאלן אויך באקומען זייער געהאלט פון אירא, און אז די נויטווענדיקייטן פון די רבנים און רעליגיעזע באדערפנישן פון לאגער ווערן באזארגט אין א גרעסערע מאס ווי פריער.

נעמענדיק אין אכט דאס אויבנדערמאנטע, האלט דער באריכט, אז די קלאגעס זיינען ניט אזוי געצילט אלס קריטיק איבער דער פראגראם, ווי הויפטזעכליך אלס מאטיווירונג פון א גרופע צו שאפן אן אייגענע פראגראם.

עס וואלט מיר אינטערעסירן צו וויסן, ווי איז די לאגע איצט, און אויף ווי ווייט די אויבנדערמאנטע אויסבעסערונגען ווערן אפגעהיט, וכו'.

בברכה ופ"ש כל החבורה תי',

מנחם שניאורסאהן

תתצט

ב"ה, כ"ג שבט, ה'תשי"א

שלום וברכה!

במענה על מכתביו מימי י"א וי"ז טבת, ד' וט"ו שבט - אף שכבר עניתי במקצת ואישרתי קבלת חרשימות והפ"נ שקראתים על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר בעת רצון.

ואתחיל בעיקר והוא בענין בריאות הגוף. פסק הרמב"ם בהל'

דעות רפ"ד והיות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא כו' ובטשוע או"ח סתקע"א ס"ב: ת"ח אינו רשאי לישב בתענית מפני שממעט במלאכת שמים כו' ומלמדים וכל העוסקים בצ"צ דינם כת"ח ואמר הה"מ (נדפס בהתמים ח"ז עכ"ח) אז ס'וערט א קליין לעחיל אין גוף ווערט א גרוישער לאך אין דער נשמה. פסק אדה"ז באגה"ת פ"ג דמצי לצעורי נפשי על עבירות שבידו רק כשישער בנפשו **שבודאי** לא יזיק לו כלל. ואחרי כל הדברים האלה הנה, לדעתי הי' צריך לשים לב להטבת מצב בריאותו הגשמי ע"י אכו"ש ושינה באופן המתאים להנ"ל ואם נחוץ לזה אכילת במ"מ קודם התפלה ומכש"כ שתית תה חלב וכיו"ב וע"ע נזהר בזה יתיר מנהגו זה ומכאן ואילך יעשה את הנ"ל ומבלי להחמיר ע"ע בזה ובכיוצא בזה, והשי"ת בטח יצליחו לעשות פון גשמיות רוחניות.

נהניתי במאד ממחשבתו שכותב לשלח מהת' לביהמ"ד שבמחנם ללמוד שם דא"ח או לחזור מקצת מאמר דא"ח ומהנכון באופן שיבינו השומעים ולא עוד אלא שגם ימשיכו את לבם ע"י הקדמה דסיפור וכיו"ב (הלכות משיחות וכו') ומלבד התועלת להשומעים וגודל השכר להחוזרים דמאיר עיניהם הוי' הנה תועלת נוספת ג"כ בזה שמתרגלים התל' עי"ז להשפיע דא"ח ולהשפיע בעיני דיר"ש גם על אלו שלע"ע אינם מאנ"ש שסו"ס זהו תפקידם להיות **נרות להאיר**, והאריכות בזה אך למותר...

מש"כ בענין חלום שרצה להתענות ת"ח כו' לדעתי טוב עשה שלא התענה וחילי' לאורייתא דוקא. ויעויין מש"כ הט"ז הובאו דבריו בשו"ת הצ"צ שער המילואים סס"ב עיי"ש.

מהטעם שכותב בתועלת למוד מסכת למיגרס (שנתוספה ידיעה שטחית עכ"פ בעוד מסכת) – מטעם זה גופא הייתי מנהיג אי אישר חילי ג"כ למוד למיגרס בדא"ח (אף שבדא"ח נוגע ביותר בכלל הלימוד בפנימיות) וכגון די חסידישע סדרה וכו'.

בענין בריאותו הטוב תקותי שאם יתנהג כנ"ל בתחלת המכתב בטח ילך מצבו הלוך וטוב ויבשר בשו"ט בזה בהקדם היותר אפשרי.

המחכה למכתב מבשר טוב בכהנ"ל ובפרט בנוגע לבריאותו הטוב, ופ"ש כל חבורתו תי',

מנחם שניאורסאהן

תתק

ב"ה, כ"ד שבט, ה'תשי"א

ברוקלין

שלום וברכה!

שמח אני להודיע אשר מצבו הולך וטוב, והשי"ת ישלח לו בטח
רפואה בקרוב.

ובמענה על הודעתו אתמול על ידי זוגתו הרבנית תחי', כי השינה
אצלו אינה כדבעי, הנה יסיח דעת מזה לגמרי ואל יחוש לזה, כיון
שבטח ממלא הוראות הרופא בזה.

ומהנכון אשר תחי' בסמוך למטתו מזוזה כשרה (לאו דוקא על
מזוזת הפתח) כמובן אם נצרך – כלי בתוך כלי וכיו"ב.

ובידעי חביבותי לדברי הרב, אזכיר מה ששמעתי מכ"ק מו"ח
אדמו"ר אשר אצל כמה מהנשיאים (כמדומה קרוב לודאי, שפרט בשם
כ"ק אדמו"ר מהר"ש) היתה מונחת על שולחנו פתקא ועלי כתוב:
שויתי הוי' לנגדי תמיד. ובטח שם כת"ר שי' לבו לזה שעל שלחן
הכתיבה והלימוד של כ"ק מו"ח אדמו"ר היתה מונחת מזוזה.

– ולהעיר מכלים פי"ז מט"ז שהיו נושאים מזוזה במקל. עיי"ש
בתויו"ט. –

המקוה להתבשר ממנו אך טוב תכה"י, וחותרם בברכת רפואה
קרובה.

מנחם שניאורסאהן

אם יש שכנים בחדרו אולי כדאי להודיע אצלם ע"ד מצבם בתומ"צ
בדא"ח וכו'.

תתק

תתקא

ב"ה, כ"ו שבט, ה'תשי"א

שלום וברכה!

במענה על מכתבו המודיע אשר מציעים לו שידוך ושם אבי המדוברת הוא אברהם ושואל דעתי בענין השמות.

יעויין בהגהות מקור חסד לצוואת ר"י החסיד שמציין להמצדדים להתיר בזה: חת"ס יו"ד סקל"ח ואה"ע ח"א סקט"ז, השיב משה סס"ט, דברי חיים אה"ע ס"ח, אמרי אש יו"ד ס"ס. טוט[נ]ד תליתאי סרס"ג, קנאת סופרים בהשמטות סכ"ו, יד שאול ח"ב סר"מ ס"ד, פ"ת אה"ע"ז ס"ב סק"ז וס"נ סק"ד ועוד.

ואנו אין לנו אלא פס"ד כ"ק אדמו"ר הצ"צ (שו"ת אנה"ע"ז ח"א סקמ"ג, פסק"ד ליו"ד סקט"ז) שכיון ש.אין השמות שווין ממש אין שום חשש כלל וכלל עיי"ש.

אלא **שיקבע** שיעלה לתורה ויחתום וכו' לא רק בשם אברהם לבד, כ"א גם בשאר השמות שלו (השנים או אחד מהם עכ"פ).

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

תתקא

נדפסה בלקריש חכ"ד ע' 459.

אין השמות שווין: ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ג"ע ח"א אגרת ג'תתקנא, ובהגסמן בהערות שם. לקמן א"סח.

תתקב

ב"ה, כ"ו שבט, ה'תשי"א

הרה"ח הו"ח אי"א נר"מ וכו' מהור"ס שי' שד"ר

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ב שבט:

כבר כתבתי להרה"ח כו' הרב"ג שי' שלדעתי, יגיש תיכף עוה"פ בקשה לכניסה למאראקא, ויתיעצו יחד באיזה אופן טוב יותר (לאיזה עיר, שם מי לחזקיה, וכיו"ב).

וחשיית יצליח שיחי' הכל בעתו ובזמנו - שנוכל, כא"א מאתנו, למלאות שליחותנו בעלמא דין, ומתוך הרחבה.

אם רוצה להתעסק ג"כ ע"ד ניירות לאויסטראליא - באופן שלא יבלבלו מעבודה במאראקא, יוכל לעשות זה.

במשי"כ אודות ... שי' ובריאותו - לדעתי, צריכים לעשות כחוראת הרופאים בעניני אש"ל מנוחה ואפילו מנוחה משקידה בלימוד. ולא להחמיר בזה כלל וכלל, וכבר פסק הרמב"ם (חל' דעות רפ"ד) חיות חגוף בריא מדרכי השם הוא. ועייג"כ אגה"ת פ"ג. ובפרט - שמוטב שיבטל שעה אחת ועייז יוסיף, כשיחזור לבוריו לגמרי, כמה וכמה שעות, ובשמחה. והאריכות בזה אך למותר.

ואחתום בברכה לזמן העשות בנו ש"ז שי' בר מצוה (מוסג"פ מכתב אליו) אז זיי זאלן האבן פון עם אידישן און חסידישן נחת בכל הפרטים.

בברכה,

מ. שניאורסאהן

תתקב

נדפסה בלש"ש חכ"ד ע' 354 והושלמה ע"ס צילום האגרות.
מהור"ס: ליברוב. אגרות נוספות אליו - לעיל ח"ג תרנ"ט, ובהגסמן בהערות שם. לקמן א"קס.
הרב"ג: ה"ר בנימין גורדזקי.

תתקג

ב"ה, כ"ט שבט, ה'תשי"א

ברוקלין

שלום וברכה!

... ויוסיף אומץ בק[ביעות] עתים בת"ת דרבים, ובהכנסת חום ואור היחדות והחסידות בבתי בני ישראל, אשר זהו ג"כ צנור להרבות חום ואור בביתו הוא עצמו – ברוחניות ובמילא גם בגשמיות, אשר אחד הם אצל כל בני ישראל, אלא שאצל העולם ישע גם זה בהעלם, ואצל החסידים צריך להיות בגלוי. ובמילא גם מלמעלה גיט מען בגילוי, אז מיזעט הצלחה בגשמיות און מיפילט א חיות אין א ווארט חסידות און אין א קיום מצוה, ומתוך שמחה.

בברכת[ת] מז"ט ובריאות הנכונה,

מנחם שניאורסאהן

תתקד

ב"ה, כ"ט שבט, ה'תשי"א

ברוקלין

הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נר"מ וכו'

מוה"ר מרדכי שי' הכהן

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מי"ז שבט, בו מבקש עזר בסידור נאומים שיוכל לנאום לפני עדתו וכו',

הנה קשה להורות חומר לדרוש המתאים בשביל קהלתו כיון שאינו מתאר את מהותם (סוחרים, מלומדים, צעירים, זקנים וכיו"ב), ודרישותיהם מה שהם מחפשים בדרשתו של הרב. אבל, בכלל, יוכל

תתקד

מוה"ר מרדכי: פ"ש.

קסג

אדמו"ר שליט"א

למצוא בהקריאה והקדושה חומר מספיק לסוגים שונים של אחב"י באמריקא. ולדוגמא: כשרות (ישנו שם מאמר גם באנגלית), תפקידם של הנשים (בקול קורא לנשים), ענין הגלות והגאולה וכו' וכו'. כן ישנו שם המשך על כל הסדרות ועל כל ההפטרות אשר יוכל להשתמש בו על כל פנים בתור יסוד וחומר לבנין דרשה.

אם יש ברעיונו איזה נושא מיוחד שרוצה לדרוש אודותיו ומחפש מקורות ומראה-מקומות בהשייך אליו, מטובו להודיעני ואשתדל בזה.

לפלא שאין מזכיר מאומה ע"ד חיים הדתיים של קהלתו, ופעולותיו להחזקת היהדות ואפילו בהפצת מעינות דא"ח. סו"ס גס" זה מוטל עליו, ובודאי ניתנו לו הכוחות למלא תפקיד זה, וכשיתחיל – יצליח.

בברכה, המחכה לבשורות טובות,

מנחם שניאורסאהן

תתקה

ב"ה, א' אדר, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נר"מ עוסק בצ"צ וכו' מוהרא"ל שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ח שבט, המודיע כי עלה בדעתם לכבד את העסקן ר' משה שי מארגענשטערן להזמינו בתור אורח מרצה על המשתה השנתי של הישיבה ושואלים עצתי בזה. וכן מבקשים ברכה להצליח בתעמולתם וכו'.

נכון הדבר שיזמינו את העסקן הנ"ל,

תתקה

מוהרא"ל שי: קרעמער, ששימש כמנהל הישיבה במונטריאל. אגרת נוספת אליו – יציל ח"ב רעה.

ויהי רצון שיצליחו בתעמולתם הן בגשמיות והן בהפצת מעינות החסידות חוצה.

כבר אמרתי כמה פעמים שלדעתי נצטמצם[מ] ביותר בד"א עוצבות (תרתי משמע). וכאשר יתפשטו בעיר ויצאו למרחב - עכ"פ במקצת בהתחלה - ה"ז התרחבות הכלים והאיברים, ובמילא ממשיכים תוסי' אורות אשר בהשתלשלותם למטה מטה נעשה ג"כ ריבוי במעות המגבית - פשוט מער געלט, וה"ז מצוה שאין אחר יכול להוציא אותם ידי חובתם וזכותם.

בברכה וד"ש כל החבורה תי,

מנחם שניאורסאהן

תתקו

ב"ה, ב' אדר ראשון, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נו"מ וכו'
מוהר"ר אפרים אליעזר שי' הכהן

שלום וברכה!

נהניתי לקבלת מכתב כת"ר שי' מער"ח אד"ר, ובעיקר לזה שאינו מסיח דעת מענינו של הרה"ח וכו' מהר"ש שי' שו"ב.

- ולחעיר אשר איסור היסח הדעת נלמד הוא מכחן גדול (שבת יב, א), כי שפתי כהן - כל הכהנים ול"ד כהן גדול - ישמרו דעת. ויעויין בזח"ג קמו, ב, אשר זהו גם בזמה"ז (משא"כ ציץ) ושם מוכח דעי"ז דוקא יכול הוא לברך את ישראל. -

ויהי רצון שתחיי העכבה לטובה, בטוב הנראה והנגלה, הטוב

עוצבות: ע"ם צירובין ג, ד.
חרתי: מלשון צמצום ומלשון עצבות.

תתקו

מוהר"ר אפרים אליעזר שי' יאלעס. אגרות נוספות אליו - לעיל ח"ג חקב, ובהנסמן בהערות שם. לקמן תתקכו. תתקנא. תתקנה. אקיה.

אדמו"ר שליט"א קסה

לנו. וכל המתפלל בעד כו' נענה תחלה, אשר יבשר כת"ר בשו"ט
בהקדם בענינו הוא.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

תתקז

ב"ה, ב' אדר ראשון, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

...זיכער געדיינקט איר, און איך וויל דא אונטערשטרייכן, אז
איר זאלט אויך מקיים זיין, דאס וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר האט
איין געזאגט און איבערגע'חזרט, אז מ'דארף שטענדיק זיין בשמחה.

געוויס געדיינקט איר אויך אונזער געשפרעך, אז די וועלט איז
ניט ח"ו הפקר, נאר אזוי ווי דער אויבערשטער האט זי באשאפן,
אזוי פירט ער זי אן אויך איצט, בכל עת ובכל שעה; קיין זאך טוט
זיך ניט אן השגחה פרטית. דאס איז אמונה פשוטה פון אלע אידן,
מאמינים בני מאמינים.

אויך גלויבן אלע, אז דער אויבערשטער איז תכלית הטוב,
במילא איז זיכער, אז אלץ וואס ער טוט איז צום גוטן.

געדיינקנדיק דאס, און פון צייט צו צייט אריינטראכטנדיק זיך
אין דעם, איז לייכטער צו פארשטיין אסך פאסירונגען אין לעבן, און
די חוץ[פּט]זאך איז, אז דאס גיט די אמת'ע זיכערקייט אין טאג-
טעגליכן לעבן, ווי דוד המלך האט געזאגט: ה' רועי - במילא - לא
אחסר . . כי אתה עמדי.

איך וואלט זיין צופרידן אויב איר וועט געפינען פרייע צייט צו
אנשרייבן מיר א פאר ווערטער ווי איר פילט זיך. איך ווינטש איין
א גוטע ערהאלונג, און האף איר וועט קענען אנזאגן גוטע בשורות
וועגן דעם.

בברכת כל טוב,

מנחם שניאורסאהן

תתקח

ב"ה, ב' אדר ראשון, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

איך האב געהאט פארשידענע געריסן פון אייער פעטער ... דורך
אונזערע משולחים פון צייט צו צייט זייענדיק אין דער שווייץ, און
דורך אייערע קרובים דא.

איך האב אויך געהאט די געלעגנהייט פערזענליך צו באקענען
זיך מיט ... און צו זען אויף ווי ווייט אזא כאראקטער ווי זיינער
נויטיקט זיך אין פריינטשאפט און פריינטליכער אויפמערקזאמקייט.

ס'איז זיכער איבעריק אייך אויפמערקזאם צו מאכן דרויף, אדער
צו באטענען די גרויסקייט פון דער זאך סיי פון שטאנדפונקט פון
מענטשליכקייט, סיי פון שטאנדפונקט פון דער תורה. איך ערלויב
מיר אבער צו אונטערשטרייכן די גרויסע מצוה וואס איר און אייער
פרוי תי' וועלן האבן דורך געבן אייער פעטער ... מער ווי
געוויינליכע אויפמערקזאמקייט און פריינטשאפט.

לויט א ווארט פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, אז דער אויבערשטער
בלייבט קיינמאל ניט א בעל חוב, בין איך זיכער, אז דער
אויבערשטער וועט אייך אפצאלן דורך אסך הצלחה און א גליקליכן
לעבן און פיל נחת פון אייער זון שי'.

בברכת ברכה והצלחה אייך און אייערע ב"ב שי'.

מנחם שניאורסאהן

תתקט

ב"ה, ג' אדר ראשון, ה'תשי"א

שלום וברכה!

שמחתי להודיע מהבשורה טובה אשר נולד לו בן למזל טוב,

והנני שולח בזה ברכתי שיכניסוהו לבריתו של אברהם אבינו

בעתו ובזמנו ויגדלוהו לתורה לחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה בגשמיות וברוחניות.

ומצוה שקבלו עליהם בשמחה תמשיך שמחה במעונו, ולהעיר ממרז"ל (כתובות ח, ב) ומש"כ ע"ז באות חו"ש סרס"ה סקכ"ז וכ"ט. ועייג"כ מו"ק (ט, א) שאחים שנהנו כו'. ובשו"ע לאדה"ז מהד"ב סוס"ד: תחילת כניסת כו' במצות מילה – ולפי שהוא תחילת צ"ל בשמחה דוקא שלא יהי מודעה רבא. גם כקרבן (זח"א צה, רע"א) שצ"ל לרצונכם דוקא.

בברכת מזל טוב מזל טוב,

מנחם שניאורסאהן

תתקי

ב"ה, ה' אדר א', ה'תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מוה"ר ארי' זאב שי

שלום וברכה!

... הפ"נ שחיו במכתבו הקודם קראתים ביום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר על הציון שלו, ובטח מעורר הוא ויעורר ר"ר על מקושריו ואנ"ש בהמצטרך להם.

ועדמש"כ הוא עצמו בנוגע לאביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע (נעתק במכתבי להיא"צ): עמדו הכן כו', ועיין בפ"י הבעש"ט במרז"ל מדעתו ושלא מדעתו (הובא בד"ה אני לדודי הא' בס' המאמרים ספ"ב), ומרובה מדה טובה כו'...

בברכה לבשר בשורות טובות.

תתקי

נדפסה בלקריש חייא ע' 223 והרשלמה ע"פ העתק המזכירות.
מוה"ר ארי' זאב: ליפסקר. אגרת נוספת אליו – לקמן תתקעג.
במכתבי להיא"צ: לעיל תתפד.

תתקיא

ב"ה, ה' אדר א', ה'תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"מ עוסק בצרכי צבור באמונה כו'
מוה"ר משה שי' הכהן

שלום וברכה

בעתו קבלתי את הפ"ג ששלח בעד עצמו, בעד זוגתו תחי' בעד
... וב"ב יחיו, וקראתים ביום החילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר על
הציון שלו, ובטח מעורר הוא וגם יעורר להבא, רחמים על
המקושרים אליו בכלל, ועל כבוד זוגתו והנ"ל, יחיו כולם בטוב,
בפרט להמצטרך להם, והשי"ת ימלא ברכות צדיק על מילואו, כי
גדולים צדיקים כו' יותר מבחייתו.

ויוכל לבשרני טובות מהטבת בריאות כהנ"ל.

כן מטובו להודיע ממצב מר ... ביחדות ושמירת המצות.

ידוע פתגם הבעש"ט, אשר לפעמים נשמה יורדת למטה לשבעים
שמונים שנה בשביל לעשות טובה לאחד או לאחת מבני' בגשמיות
או ברוחניות.

אבל פשיטא שאין להסתפק בעשיית טובה פעם אחת או שתיים
כו' אלא, כמורגל בלשון רז"ל אפילו מאה פעמים (עיין חולין פ"ז,
א': הכא כתיב מיעוטא),

ואם עוזר להנ"ל בבריאות, פרנסה וכו' בטח מתענין גם כן
במצבם ברוחניות ועוזר להם ככל האפשרי בזה.

וכלשון הכתוב בפרשת השבוע: ונשא אהרן (ומעשה אבות סימן
לבנים) את משפט בניי על לבו לפני הוי' תמיד.

בברכה ופ"ש כל חבורתו תחי',

מ. שניאורסאהן

תתקיא

מוה"ר משה: שא"עו"יטש. אגרות נוספות אליו — לעיל תתפ, ובהגסמן בהערות שם.

תתקיב

ב"ה, ה' אדר א', תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

... מספרים בשם רבנו חזקן, אשר „מיט אן עצה שלאגט מען זיך ניט אן“ אבל כיון שכותב לי ע"ד מצבו ורצונו שיחי ביכולתו להעתיק מושבו לעבר חים, הנה, לדעתי, מתאים יותר ובהרבה, להשתדל ע"ד אחת המדינות בדרום אמריקא, מאשר אודות ארצות הברית, כפי הידיעות המתקבלות – שם בקל יותר לחסדדר, כי רוב המהגרים באים לכאן, ומי שאין שאלת חינוך ב"ב שלו עומדת אצלו על הפרק, סרה עי"ז המניעה העיקרית להתיישבות שם.

אחתום באיחול בריאות הנכונה וחסתדרות טובה בגו"ר,

הדו"ש ומברכו.

תתקיג

ב"ה, ה' אדר א', תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

אין ענטפער אויף אייער בריף וואו איר בעט א ברכה פאר אייער זון ... שי וואס געפינט זיך אין דער ארמיי:

וויל איך אייך בעטן שרייבן און אנזאגן אייער זון וועגען זייער אפחיטן לייגען תפילין אלע טאג, און שיקט אים דעם בייגעלייגטען מעסעדזש פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, – שרייבט מיר אויך דעם נאמען פון זיין מוטער – , און השם יתברך זאל היטן אייער זון שי און ער זאל צוריק קומען אהיים געזונטערהייט.

עס אינטערעסירט מיר אויך צו וויסן, צי עס זיינען פראן שיעורים ברבים אין אייער שול, איז דא א מנין אלע טאג, און אויב מען זאגט תהלים נאכן דאוונען יעדען טאג אין דער פריה.

בייגעלייגט זיינען קבלות אויף דעם סכום וואס איר האט געשיקט. „לשכת חשאיין“ איז דאס די קופה, וועלכע איז נתייסד געווארן דורך כ"ק מו"ח אדמו"ר, און פון וועלכער מען העלפט מענשן וואס שעמען זיך נעמען צדקה בגלוי.

די ארבעט אין צפון אפריקא, איז אנגעהויבען געווארן לויט די אנווייזונגען פון כ"ק מו"ח אדמו"ר וועלכע ער האט אונז געגעבען פאר די חסתלקות, און עס זיינען דארטן שוין דא, א ישיבה גדולה, ישיבה קטנה, בית מדרש למורים, תלמוד תורה'ס פאר אינגעלאך, בתי ספר פאר מיידלאך, שיעורי ערב וכו'.

די ארבעט האט זיך ערשט אנגעהויבן און מען דארף האבן גרויסע סומען אויף ממשיך זיין איר, און השי"ת וועט העלפען בהצלחה.

בברכה ופ"ש המתפללים יחיו.

תתקיז

ב"ה, ו' אדר, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ח קלמן שי.

שלום וברכה!

נהניתי מהדו"ח המפורט מביה"ס „בית רבקה“ דקראון הייטס, וארשום כאן איזה הערות בנוגע לדו"ח זה:

(א) מש"כ שמשדדלים להרגיל הילדים ללמוד מלים שונות בלה"ק בעת דיבורם בהשפה המדוברת היא שפת המדינה, הנה להרגיל הילד לערב בשיחתו שתי לשונות, לכאורה, גם חלק הסותר ברגילות כזו.

(ב) בנוגע תפילת שחרית להילדים, לא מובן לי מה ענינו של

תתקיז

מו"ח קלמן: קטלוביץ.

קעא אדמו"ר שליט"א

הפזמון אדון עולם שם. ובטח יש בידו סדר „ברכות ותפלות“ שהו"ל ויעיין שם עמוד 2, ברכות הבקר לילדים קטנים.

(ג) בברכות הנהנין שמזכיר חסרות ברה"נ הרגילות כמו פה"ע פה"א וכו'. וכן בריך רחמנא.

(ד) לא מוזכר בהדו"ח אם מרגילים הילדים בעניני דרך ארץ, כגון הנהגה באכילה וכו', עזר לחברו וכו'.

(ה) מן הראוי לעשות זכר לתפלת המנחה קודם הסיום, כגון באמירת הפסוק פותח את ידך וג' פסוקים שאחרי עלינו – אל תירא וכו'.

בטח ידוע לו עד כמה מסר כ"ק מו"ח אדמו"ר נפשו על החינוך הכשר והחזקת היהדות גם בענינים „פשוטים“ ביותר, אף שהי' בידו להשתמש בזמנים אלו בלימוד רזין דאורייתא ורזין דרזין, וזהו מוסר השכל לכל אחד מאתנו והאריכות אך למותר. ובטח גם כת"ר מוסיף אומץ בעבודתו החינוכית בהשפעתו על תלמידיו ומחונכיו וגם בבית הוריהם שי' להאירם באור תורה ומצוה באופן המתאים לדברי רז"ל דברים היוצאים מן הלב, שהפי' בזה גם כפשוטו הארציקע רייד.

בברכת הצלחה בעבודתו בחינוך הכשר ובעניניו הפרטים.

תתקטו

ב"ה, ז' אדר א', תשי"א
ברוקלין

אל ידידינו אנ"ש הו"ח אי"א נו"מ וכו' אשר בעי"ת פאריז. והקבוצים, ד' עליהם יחיו

שלום וברכה!

ע"י ידידנו הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מוה"ר בנימין שי'

תתקטו

נדפסה בלקו"ש חייב ע' 142 והושלמה ע"ס העתק המזכירות.

קעב

אגרות קודש (תתקטז)

גאראדעצקי נודעתי מהחלטתם הטובה לקבוע שיעור לימוד דא"ח באולם הלשכה פעם בשבוע בשתי חבורות אשר ישתתפו בזה אנ"ש מכל הקבוצים יחד, ובדאי ישתדלו לקיים המבוקש של יפוצו מעיינותיך חוצה, עם כל התנאים שבזה כמבואר במכתבי מיו"ד כסלו העבר, אשר זהו הקדמה הכנה וכלי לביאת המשיח במהרה דידן.

טוב הדבר אשר התדברו בענין השו"ב אשר אלו שהתאמנו ושלא התאמנו עדיין כראוי במלאכת הקדש זו, הן בעצם העבודה והן בידיעת ההלכות על בורים, הנה יחזרו וימשיכו הלימוד בזה - אף כי כבר מהם שממלאים משרות זביחה - ושרבני אנ"ש ישגיו ע"ז, וידוע הדבר אשר נוסף על ידיעת ההלכות ואומנות הזביחה, הנה עיקר בדבר (שו"ת אדה"ז ס"ט, ויעויג"כ שו"ת צ"צ יו"ד סי"ב ושער המילואים טו"ח) היראת שמים, שדורשים משו"ב עוד יותר מרב, ונזכה להמיועד יום בוא השוחט הגדול הוא הקב"ה כמרו"ל סוכה (נ"ב, א).

ואתענג לשמוע בשורות טובות מכולם שיחיו בגשמיות ואשר כולם כאחד ממלאים ומרגישים תפקידם אשר הם נשיהם ובניהם ובנותיהם כולם אחוזים וקשורים בנשיא הדור הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר ראש ומוחין של דור זה, ואשר הם כולם הם חלק מקומת דור זה, והרי בטוח הדבר אשר הראש מבטיח אשרו של החלק (לא רק מילוי של אחד מצרכיו הפרטיים) הרוחני והגשמי גם יחד.

בברכה ופ"ש כאו"א יחי'.

תתקטז

ב"ה, ז' אדר א', תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

אין ענטפער אויף אייער בריף פון ב' פ' משפטים און פ"נ.

מידארף זיין שטארק אין בטחון בהשי"ת, וואס פירט מיט דער גאנצער וועלט אהן אויסנאם, אז ער וועט אייך היטען און באשיצען, און סוף סוף בריינגען צו א הסתדרות טובה בגשמיות וברוחניות.

מ'דארף אויך האבען גוטע כלים אויף מקבל זיין די אלע ברכות, און דאס איז תורה ומצות, ובפרט: זאגען תהלים יעדער טאג ווי דער תהלים איז צוטיילט לימי החדש, לערנען יעדער טאג א פרשה חומש פון דער סדרה מיט רש"י (זונטאג ביז שני, מאנטאג ביז שלישי א.א.וו.) און דעם שיעור תניא ווי צוטיילט דורך כ"ק מו"ח אדמו"ר לימי השנה.

פארוואס דערמאנט איר גארניט וועגן א שידוך?

דער אויבערשטער זאל אייך העלפן אינגיכען אנזאגען בשורות טובות.

בברכה.

תתק"ז

ב"ה, ט' אדר א', תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על שאלותיו:

(א) אם באפשרי יגמור הש"ס משניות בסיום אמירת קדיש, וליום היאצ"ט סיום על מסכת.

(ב) בדבר רצונו לבקר את קבר אביו ע"ה בתוך השנה של האבלות על אמו ע"ה ששם גם קבורתה. יעמוד ברחוק קצת מקבר אמו, והתפלות יאמר על קבר אביו ע"ה.

(ג) ומה נוהגים לומר בהמענה לשון על קברי אבות בכלל, ובעת הקמת מצבה, הנה ישאל לרבני **אניש הדריס כאן** על מנהגם בזה.

בברכת הצלחה בלימודו ביר"ש ופקודי הוי' ישרים משמחי לב.

תתק"ז

תתקיה

ב"ה, ט' אדר א', תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מוה"ר שלמה שי

שלום וברכה!

קבלתי הודעתו אשר, ת"ל, סוף סוף קבלו רשיון הכניסה
למארוקו, ובודאי יתדברו עתה ע"ד פרטי נסיעתם עם הרה"ג
והרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מוה"ר בנימין שי' גאראדעצקי, ויהי
רצון שיהי' הכל בעתו ובזמנו היותר מתאים למילואי תפקידינו
במארוקו, להעלות שם נר תמיד, נר מצוה שיאיר באור תורת
החסידות על צד היותר טוב.

והדרך לזה הוא להעריך אותו מערב (אף שיש העלמות
והסתרים מניעות ועכובים, ברישא חשוכא, ובמילא יהי') ועד בקר
(והדר נהורא, עיין תו"א סד"ה ואתה תצוה).

בברכת הצלחה ובריאות הנכונה לו ולזוגתו יחיו,

מ. שניאורסאהן

הפ"נ ששלח ביום ההילולא קראתיו על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר.

תתקיה

מוה"ר שלמה שי': מטוסב. אגרות נוספות אליו — לעיל תתיה, ובהנסמן בהערות שם.

תתקיט

ב"ה, ט' אדר ראשון, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"מ וכו' מו"ה חיים שי

שלום וברכה!

אייערע צוויי בריוו מיט די בייגעלייגטע טשעקס, א התחלה אויף דרוקען דעם כ"ק מו"ח אדמו"ר ספר ווי אויך אויף מעמד, האב איך צייטיק ערהאלטען. בייגעלייגט די קבלות ברוב תודה.

לויט אייער בקשה, האב איך אייך און אייער פרוי שתי דערמאנט להמצטרך להם אויפן ציון פון כ"ק מו"ח אדמו"ר. און זיכער האט ער און וועט אויך ווייטער מעורר רחמים זיין למעלה, פאר אייך ביידען לבריאות הנכונה ולמנוחת הנפש והגוף, און אויך אויף צו זיין פרייליכער. און בפרט איצט, אז איר האט באקומען און גענומען אויף זיך דעם זכות פון אפדוקען א ספר פון זיינע מאמרים אדער שיחות, און דורכדעם מאכן ליכטיק אין כמה וכמה אידישע הייזער בכל קצוי תבל, איבעראל, האט איר זיכער פארדינט דאס זאל ממשיך זיין ליכטיקייט און ווארימקייט בא אייך אליין. מ'דארף נאר עפענען די טירן און פענסטער עס זאל אריין אינעווייניק, און דאס איז דורך תהלים, תורה (חומש מיט רש"י, תניא, א שיעור אין רבינס מאמרים אדער שיחות, וכיו"ב) וואס דאס עפנט די הארץ און די קאפ.

אויף אייער פראגע ווען צושיקן די איבעריקע געלט – וויל איך אייך ניט שווער מאכן. אבער וואס פריער די געלט וועט זיין דא, אלץ פריער וועט זעצער, דרוקער אאז"וו טאן זייערע ארבעט.

איך האף אז אין קומענדיקן בריוו וועט איר אויך שרייבן וועגן בעסערונג פון אייער שטימונג און פון אייער ביידנס געזונט.

בברכה: המחכה לבשורות טובות.

תתקיט

מו"ה חיים: שטיימאן. אגרות נוספות אליו – לעיל תתפב, ובהנסמן בהערות שם.

תתקכ

ב"ה, פורים קטן, ה'תשי"א
ברוקלין.

אל אחינו בני ובנות ישראל,
ולאלו אשר בני-יארק רבתי בפרט,
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

געוויסע אידישע קרייזן, וואו תורה און מצוות זיינען ליידער,
לעת עתה, אין אן אפגעלאזענעם מצב, זיינען אויסגעשטעלט צו דער
געפאר פון א גרויסער פראפאגאנדע מצד מיסיאנערן, וועלכע צילן,
אויף אן אפענעם אדער פארשטעלטן אופן, צו שמד ר"ל. ספעציעל
פארלעגן זיי זיך אויף קינדער, וועמענס אידישע דערציאונג איז
פארנאכלעסיקט געווארן.

אויב אלעמאל איז געווען, אז כל המקיים נפש אחת מישראל
כאילו קיים עולם מלא, היינט על אחת כמה וכמה איצט, ווען מען
האט מיט אמאל צוגענומען פון אונז מיליאנען פון אונזערע ברידער
און שוועסטער הקדושים והטהורים שנהרגו על קידוש השם, איז
יעדער נפש אן עולם מלא, און מען מוז אנווענדן די גרעסטע כוחות
אויף אפהיטן זיין פארבונד מיט שמו יתברך.

גרויס איז די אחריות בנוגע קינדער בפרט, וואס זיי דארפן אין
דער צוקונפט בויען א בית בישראל, איז יעדע שלעכטע השפעה אויף
זיי, ומכל שכן א השפעה פון כפירה ר"ל, נוגע לדורותיהם ולדורות
דורותיהם.

איך בין דערפאר געווען העכסט צופרידן צו הערן וועגן א
גרעסערע התעוררות וואס האט זיך אנגעהויבן אין
פאראנטווארטליכע אידישע קרייזן אנצונעמען **פראקטישע** שריט
צו באקעמפן די פארפירערישע השפעות, און צו פארהיטן אידישע
נשמות פון אפגעריסן צו ווערן ח"ו פון אידישן מקור.

החקב

איך בין ספעציעל צופרידן צו אונטערשטיצן די הצלת נפשות ארבעט פון „ועד מגיני ומרחיבי החינוך הכשר“, געגרינדעט פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אונטער דער אויפזיכט פון „מרכז לעניני חנוך“, וועלכע האט אויסגעארבעט גרעסערע פלענער אויף דעם געביט און טרעט-צו צו זייער פארווירקליכונג.

עס איז זיכער די פליכט פון יעדן אידן, מאן אדער פרוי, מיטצוהעלפן אין דער דאזיקער וויכטיקער און דרינגענדער ארבעט לויט זייערע בעסטע מעגליכקייטן, און דער זכות פון דער מצוה פון הצלת נפשות וועט זיי געוויס ביישטיין להתברך בכל טוב.

בברכה,

מ. שניאורסאהן

תתקכא

ב"ה, פורים קטן, ח'תשי"א
ברוקלין

אל ידידינו אנ"ש די בכל אתר ואתר ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

כולל חב"ד רמבעה"ן, אשר יסדו הוד כ"ק רבינו אדמו"ר הזקן זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע ובססו במסירות נפש, ואחריו הוד כ"ק רבותינו הקדושים זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אשר שמשו בנשיאות הכולל חב"ד בכל דור ודור התאמצו ביותר בהחזקתו וקיומו – נמצא בשנים האחרונות במצב קשה.

וז"ל כ"ק מו"ח אדמו"ר, בין שאר דברי קדשו, בקריאתו האחרונה, בעלמא דין, למען הכולל, י"ט יום קודם הסתלקותו:

„כל אחד ואחד מאנ"ש עליו החובה לזכור בכל עת ובכל שעה כי מצות צדקת הרמבעה"ן שאנו מצווים עלי' מפי כ"ק

תתקכא

רבותינו הקדושים זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, היא חובת גברא של כל איש ואשה, והיא נוהגת בכל מקום ובכל זמן וקבועה לדורות, ואף ברכות הקדש . . מיועדות מפי כ"ק רבוה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע לכל מחזיקי הצדקה המקודשת הזאת, קבועה וקיימת לנצח.

בטח חרותים דברי קודש אלו על לבות אנ"ש שי, ולא באתי בזה אלא לזרז למזורזים ולהעדפה להעלות בקודש, אשר אלו שמאיזה סיבה שתהי, אין עדיין בביתם שופר רמבעה"ן כולל חב"ד, יזדרזו להביאו ולקבעו בביתם. וכל מחזיקי שופרות הרמבעה"ן כולל חב"ד וגבאי הכולל, חבריו עושיו ומעשיו, כל אחד ואחת מהם, יוסיף אומץ בעזרתו לכולל חב"ד, בכדי שיוכל הכולל למלא תעודתו ותפקידיו מתאים לדרישת השעה.

וגדולה צדקה זו לעורר חסדים עליונים להמשיך לכל אחד ואחת מעושי ברכות מאלופות להתברך הם ובני ביתם שיחיו, בכל הדרוש להם בגשמיות וברוחניות.

בברכת טוב גשמי ורוחני,

מ. שניאורסאהן

תתקכב

ב"ה, פורים קטן, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו ע"י ב"ב שיחיו השואל אם יאריך או יקצר בסדר נסיעותיו מפני סברת עלית שער מטבעת המדינה וכו',

הנה לדעתי לא ישנה בסדריו מפני ענין זה. וכל הריוח השייך אליו בקשר עם נסיעתו, בלי ספק יבוא לידו בשלימות, אם על ידי עלית השער או באו"א. ומאי נפ"מ לי.

ולכאורה, אלו שזכו לחלק היפה לעמוד בקרוב לענינים של תורה ותמיכתה ומרחוק לענינים של עולם ומסחר, למה להם להתעמק ולתת מיגיע מוחם לתחבולות של מסחר וכיו"ב. והרי

בנוגע להם דרישת הכתוב וברכך הוי' בכל אשר תעשה דוקא – ממלאים הם במילואה ע"י עשיית כלי פרנסה באופן הרגיל. וכח ההמצאה ההשגה והעמקה (ואצ"ל ההתקשרות) שלהם שייכים לענינים של תורה ואופני תמיכתה. ועל הקב"ה לתת בכלים רגילים אלו הצלחה מרובה בגו"ר למעלה מדרך הרגיל, כי כך היא המדה.

מוסג"פ מכתב להאברך שכתב עבורו מאיידעי כתובתו. ות"ח על הטרחה במסירת מכתבי.

בפ"ש צו אונזערע אידן, וכפירוש כ"ק מו"ח אדמו"ר, אונזערע אידן הייסן, אידן וואס זיינען שייך צו תורה און מצוות (ומי הוא זה מבני אברהם יצחק ויעקב שאינו שייך לתומ"צ) והצלחה בעניניו.

תתקכג

ב"ה, ט"ז אדר"ר, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג הו"ח אי"א נו"נ חו"ב וכו' מוה"ר ראובן שי

שלום וברכה!

הנני בזה לאשר קבלת ספרו משפטי בני אדם – ג' חלקים – גם מכתבו מיום ז' אדר"ר.

ומה שהעיר במכתבו וכן בספרו ח"ב ערכ"ד, בדברי היש"ש לב"ק (צא, ב) בדין שאסור לחבול ולבייש עצמו בעבור צורך ממון.

ובפרט דאין דברי היש"ש אמורים אלא אם מבייש או חובל בעצמו בדרך ליצנות וכיו"ב, אבל, אם הביוש או החבלה באה ע"י מלאכה מותר.

ומזה קשה לו על מש"כ בשו"ע רבינו הזקן הלכות נזקי גוף ונפש ס"ד בקו"א, דמדאמר רב לר"כ פשוט נבלה כו' ומיעקב שאכלו חורב וקרח משמע דמותר ביוש וצער לצורך ממון.

תתקכג

חלקה נדפס בלס"ש חז" ע' 328 וחלקה שם ע' 254 והושלמה ע"פ העתקה.
מוה"ר ראובן גליק.

ותמה אקרא על כת"ר, מנ"ל חילוק הנ"ל בדברי היש"ש, ומה ענין ליצנות וביטול תורה לנדוד דחובל בעצמו (ואין היש"ש תח"י לעיין בלשונו).

ואדרבה זיל בתר טעם האיסור לחבול בעצמו שהוא משום כי אין לאדם רשות על גופו כלל להכותו ולא לביישו ולא לצערו (שו"ע אדה"ז) היינו שבענין צער הגוף דינו כמו גופו של חבירו.

ויותר מבואר טעם הדבר ברדב"ז על הרמב"ם (הל' סנהדרין פי"ח ה"ז) אין נפשו של אדם קנינו אלא קנין הקב"ה, ועייג"כ רמב"ם הל' רוצח (פ"א ה"ד).

ומה שהביא רא"י לדעתו ממש"נ בזעת אפך תאכל לחם אדם לעמל יולד, וכיו"ב,

הנה פשוט שתלוי בזה אם כן הוא מנהגו של עולם, שאז הרי נתן הקב"ה רשות להשתמש בקנינו באופן כזה, כיון שאמר ששת ימים תעשה מלאכה. אבל אם מוסיף על הנ"ל – ה"ז חובל בקנינו של הקב"ה בלי רשותו – ומזה גופא **שהתפאר** יעקב אכלני חורב וקרח וגו' ושהוצרך רב **להזהיר** פשוט נבלה וכו' מוכח שאינו נהוג ורגיל כלל. ועיין ב"מ צ"ג, ב: נטירתא יתירתא כו' (ולכאורה תלוי במחלוקת רבה ור"ח שם). ועייג"כ בתנחומא מקץ עה"פ וא"ל שדי, ברח מפני עשו ללבן ראה כמה **צרות** הייתי ביום אכלני חורב וגו', ובפי' הטור עה"ת (ויצא ל"א ל"ט) פירש ג"כ שעשה יעקב מה שלא הי' חייב בזה.

עוד העיר על מש"כ בתניא פ"א וכ"כ ג"כ בטורי אבן לר"ה (כ"ט א) דהעובר על איסור קל של ד"ס נקרא רשע וכ"ש וק"ו במבטל מ"ע דנקרא רשע.

ומקשה דלמה להו ללמוד זה בק"ו והרי מפורש הדבר בשבועות (י"ב, ב) וזבחים (ז, ב) דאמר"ל „האי עשה ה"ד אי לא עביד תשובה זבח **רשעים** תועבה”.

ויש לומר בשנים:

א) בשבועות וזבחים עבר **אתרי** עשה, עשה של עבירה עצמה, והעשה דעשית תשובה,

כי משגרת לשון רבנו הזקן באגרת התשובה פ"א (צ"א רע"א)

משמע דס"ל דתשובה מצוה מן התורה היא, ודלא כיש אומרים דהמצוה היא שאם רוצה לעשות תשובה מצוה להתוודות (ועיין בזה מנחת חינוך שס"ד ועייג"כ ספר המצות להצ"צ מצות וידוי ותשובה, ביאור חרי"פ פערלא לסהמ"צ לרס"ג פרשה מ"ב, זהר ח"ג קכ"ד א' ואכ"מ) ואפילו לדעת[ה] זו י"ל דהני מילי כל השנה כולה, אבל ביוהכ"פ (שבזה מדבר בשבועות שם) שאני, כי אז חייבים הכל לעשות תשובה (רמב"ם תשובה פ"ב ה"ז) וכן בשעה שמביא קרבן לכפר על חטא (שבזה מדבר בזבחים שם) במילא חלה עליו מ"ע דתשובה, אבל בתניא (ובטו"א) מביא ראיה שתיכף כשביטל מ"ע אחת נקרא רשע, וק"ל.

(ב) עוד י"ל: משבועות וזבחים מוכח רק דנקרא רשע, וקס"ד לומר שזהו רשע קל, ומביא ראיה בתניא שהוא רשע חמור, כי אתיא במכש"כ וקל וחומר.

הערה:

ראיתי בספרו שמתחיל במערכת מלכים (והוא ע"פ סוף הוריות דמלך קודם לכה"ג, ונביא וכו') ובמערכה זו גופא – באדון כל הנביאים – מרע"ה, וצע"ג בזה, דמעלת מרע"ה הייתה הנבואה ולא המלכות וכמ"ש כת"ר עצמו שם רע"ב.

ובמערכת מלכים ההתחלה – מלמעלה למטה – צ"ל דמלך המשיח.

דחנה גם בנבואה י"א בר"ה פ"ק דבמלכים קס כמרע"ה, אבל ממש"כ ברמב"ם (תשובה פ"ט ח"ב) דמשיח נביא גדול קרוב למשה רבנו, משמע דס"ל כמ"ד בר"ה שם דגם במלכים לא קס.

אבל במדריגת מלך – הרי אמרו דמשיח מורח ודאין (סנה' צ"ג ב' ועשו מעשה ע"פ זה, עיי"ש) דאפילו למ"ד דבמלכים קס כמשה, והיינו שלמה, לא הורשה לדון אלא ע"פ עדים וכו', ופשיטא דמורח ודאין הוא מדין מלך ולא מדין נביא דאין נביא שופט,

וע"פ גרסתינו, י"ל דזהו שני הפי' בתנחומא ס"פ תולדות, ע"ד מלך המשיח: ישכיל וגו' ונשא מיצחק (ואינו מפרט משה, כי גדול משה הימנו בנבואה) כו', ונשא משה (כי במלכות גדול משיח משה).

ועיין בהערות מהר"ש בובער לתנחומא (שם סקל"ד) דמהר"ץ

חיות הקשה מכאן על מ"ש ברמב"ם שם דמשיח הוא רק קרוב למשה, ועייג"כ מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע דאחש"פ ה'תש"ט (נדפס בקונטרס ס"ה) דלע"ל ישפיע המשיח פנימיות התורה גם להאבות מרע"ה ואהרן כו' – וכן מוכח בלקו"ת לרבנו הזקן פ' צו ד"ה והניף ידו פ"ב.

בברכת הצלחה בת"ת בסייעתא דשמיא ומתוך מנוחה בגו"ר.

מוסג"פ המחאה.

תתקכד

ב"ה, י"ט אדר, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ עוסק בצ"צ וכו'
מוה"ר אברהם דוב שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו השואל בזהר ח"ב,

א) דף קנ"ו, א: בחול בשעתא דמנחה תליא דינא בעלמא ולא
איהו עת רצון, עכ"ל. ולכאורה הוא היפך מרז"ל (ברכות ו, ב) לעולם
יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שהרי אליהו לא נענה אלא בתפלת
המנחה.

מענה:

מובאת קושיא זו בדא"ח, בצירוף עוד קושיא ממרז"ל (ע"ז ג, ב)
ג' שעות רביעיות הקב"ה יושב ומשחק. וקוטב התירוץ הוא: עת
מנחה הוא עת דין, ואם האדם מתפלל אז, היינו שהוא מנצח בבית
דין של מעלה בעת שהגבורה שולטת, ולכן יכול לפעול גדולות, כי
אין עוד מנגד, ואדרבה גם המנגד עונה אמן. משא"כ בתפלתו

תתקכד

חלקה נדפס בלקריש ח"ט ע' 284 וחלקה בחי' ע' 361 והושלמה ע"פ צילום האגרת.
מוה"ר אברהם דוב שי: העכט. אגרות נוספות אליו – לעיל ח"ב קצ, ובהנסמן בהערות שם.

בשחרית, כשמדת החסד שולטת, יפעול אז בתפלתו, אבל אין זה עדיין אתהפכא, ולכן כשתבוא מדת הדין בתוקפה, כשינטו צללי ערב, אפשר שתוכל למצוא קטרוג חדש. ולכן באליהו כשהיו פוסחים על שתי הסעיפים **בעיקר** הדת, והוצרך לאתהפכא – נענה בתפלת המנחה. – ותפלת המנחה מהפכת עת ישיבת בית דין, כי דוקא אז ינ[ו]שב הקב"ה ומשחק. וזהו ג"כ מש"כ בקדושת לוי ס"פ חיי שרה שבתפלת מנחה דיצחק, והנה גמלים באים, הקב"ה גומל חסד עם ישראל, וכמו שהעתיק במכתבו, **גמלים** דוקא, ע"פ מרז"ל (ברכות נו, ב) הרואה גמל בחלום **מיתה** נקנסה לו מן השמים והצילוהו, אתהפכא מן הקצה אל הקצה.

ויובן ג"כ בעבודה, שנתבארה מעלת תפלת מנחה, שאז הוא באמצע עסקיו בעניני העולם (דינים, בירורים, נפה"א נמצאת במיצר), ודוקא אז מפסיק ומתפלל ומתייחד עם קונו, אתהפכא מן הקצה אל הקצה. ומזה יש רא"י שמילי דעלמא לא יעבירוהו על דעת קונו, ונפה"א נצח, משא"כ תפלת שחרית שמתפלל קודם הליכה לעסקיו, אפשר שבצאתו לרחוב וכו' יכשל, ח"ו, בדרכו ויפול ממדריגתו.

ויעויין ד"ה נ"ח מצותה [מ]שתשקע תפר"ח, ד"ה לעולם יה"א זהיר (קונטרס ט"ו) ועוד.

(ב) מוקשה לו דהלא **לילה** היא זמן דינים.

מענה:

אמת כן הוא שמנחה היא זמן דין לגבי הבוקר, ולילה זמן דין גם לגבי מנחה (והוא מוכח ג"כ בירושלמי שקלים פ"ה ה"ד, ועייג"כ זח"ג רכ"ב א, פע"ח תפלת ערבית ד' א. – בסי' האריז"ל שם, ועוד). אבל בנדון דידן בזהר, נוגע זמן ישיבת בית דין שלמעלה, ועלמא עילאה ותתאה דא כגוונא דא הם, ואין דנין בלילה (סנהדרין פרק ד', טושו"ע חו"מ ס"ה, וש"נ). אבל מילוי הפס"ד וכיו"ב – יכול להיות גם בלילה, ואדרבה.

(ג) בזהר (ח"ב קנו, א), דמשה אסתלק במנחה דשבת, וקשה ממרז"ל דביום הסתלקותו כתב י"ג ספרי תורה.

מענה:

כבר דשו בה רבים – עיין תוד"ה מכאן (מנחות ל, א), רא"ש פ'

ערבי פסחים, מרדכי שם, אור זרוע ח' מוצ"ש, ס' חסידים ס' שניו, כל בו דין מ', טושו"ע חאו"ח ס' רצ"ב, ב"ח ט"ז ושו"ע רבינו הזקן שם, עשרה מאמרות (להרמ"ע מפאנו) חלק חקו"ד ח"ב פי"ג, שו"ת חת"ס ח"ו סכ"ט, סדר הדורות ב"א תפ"ח, טעמי המנהגים עפ"ח (בשם ס' עטרת צבי) ועוד.

והמורם מכל הנ"ל י"ל בשלשה: (א) דמדרשות חלוקות הם, והיא היא פלוגתת התנאים בב"ב (טו, א) עיי"ש. (ב) דהתחלת ההסתלקות ה' בערב שבת וסופה במנחת שבת (וצע"ג איך כתב ויקבור אותו קודם המאורע - משי"כ וימת וגו' כבר תירצו שהוא מפני דנסתלק הצלם שלו - ואולי אפ"ל עפמשי"כ בזח"ב פ"ט רע"א דקבורתו היתה ברצון דע"ק ומדבר בנשמתו, ועיי"כ זח"א כז, סעי"ב, זח"ג רפ, א). (ג) דכתיבת הס"ת ה' ע"י שינוי: בדמעות (עש"מ שם) או ע"י השבעת הקולמוס (חת"ס שם בשם השל"ה). ולכאורה חידוש גדול הוא לומר דכתיבה כזו כשרה היא, ואת"ל דכך ה' הציווי: לקוח את סה"ת וגו' - א"כ נילף מינה גם לכל מקום.

(ד) שם, דמפני הסתלקות משה ננעלין תרעי דביהמ"ד, וקשה לו אין נוהגין אבלות דפרהסיא בשבת, ולמה נוהגין כן גם עתה.

מענה:

אם רז"ל הנהיגו כן דחכם שמת ביהמ"ד שלו בטל, הרי הם אמרו והם אמרו. ולטעמ'י, יותר הו"ל להקשות על אמירת צדקתך שהוא כמו צדוק הדין לחזהר ומרז"ל שם - והרי א"א צדוק הדין אפילו בע"ש אחר חצות וכיו"ב - אלא שהוא כנ"ל שתקנתן ביחוד היא.

תתקכה

ב"ה, כ' אדר"ה, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ג וו"ח אי"א חו"ב סועו"ה סדרן ופלפלן, בעל
מדות תרומיות, דורש טוב לעמו וכו' וכו' מוהררי"א
שי' הלוי
רב ראשי

שלום וברכה!

הגיעוני שמועות ממקורות שונים אודות אפשריות בחירות
בארה"ק ת"ו.

בשים לב להמצב בארה"ק בכלל, ובפרט לתוצאות הבחירות
העיריות שנתקיימו זה לא כבר, וע"פ הידיעות שקבלתי מאז על דבר
הנעשה בארה"ק ת"ו, שלכאורה אמיתיות הנה, נראה כי המפלגות
הדתיות והיהדות החרדית שם בכלל עדיין אינם מאורגנים עד כדי
כך, שבאם תתקיימה בחירות חדשות בעתיד הקרוב ישתפר מצב
בכנסת. ואדרבה, ואדרבה, ח"ו.

בטח, להיותם על אתר, ידוע להם עדכ"ז עוד בבחירות יותר, וגם
הם יבואו לידי החלטה, אשר לתועלת ומחשקפת כללות היהדות
החרדית (מבלי התחשב עם מפלגה פרטית שתוכל אולי להרויח
ע"י) – השעה אינה מוכשרת כלל לבחירות כלליות.

בטחוני כי השמועות הנ"ל אינן אלא תחבולה וענין של הפחדה,
כדי להשיג ע"י פתרון הרצוי לשאלות החינוך הכשר, אבל אינם
מתכוונים כלל לבחירות בפועל. ובודאי יהי' זה מבלי לוותר
בענינים הנוגעים לדת.

וכפי ידיעות, אף שאי מבוררות עדיין כל צרכן, הנה זוהי ג"כ
עמדת מפא"י, ולכן יש לצפות כי הבחירות לא תתקיימנה.

תתקכה

מוהררי"א: הרצוג. אגרות נוספות אליו – לעיל ח"ג תשט. לקמן אלא.

בודאי למותר להדגיש אשר באם אי אפשר יהי למנוע בחירות,
הרי ההכרחיות בהחלט שתהי חזית דתית מאוחדת.
בהתאם להנ"ל שלחתי לכת"ר מברק, ות"ח מראש אם יודיעני
השקפתו ופעולתו בנידון זה.
בברכה.

ע"ד הצחות אמרתי, שחזית מאוחדת, נחיצותה או ההיזק שבה,
היא מעין שאלת הכמות והאיכות. ויש ללמוד זה ממדת פורעניות.
ועפמש"כ רבנו הזקן באגרת התשובה פ"ז (צז, ב): הרי בריבוי כו'
מאפילות כמו כו' ויותר. וידועים דברי הר"ן ספב"ת דיומא ופס"ד
רבנו בשולחנו הטהור חאו"ח ששכ"ח סט"ז. וכמה דוגמאות הובאו
בלקח טוב למהר"י ענגיל כלל ט"ו. ומובן שכמה חילוקים בענין.
ואכ"מ.

תתקבו

ב"ה, כ"ב אדר"ר, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח אי"א נו"מ וכו'
מוה"ר אפרים אליעזר הכהן שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו, שבשבוע העבר היתה צ"ל אספה בנוגע לעניני
כת"ר, ובטח אם יהיו בשורות משמחות בזה, יודיעני ג"כ, ואשמח גם
אני.

בברכה שתקויים בעגלא דידן קריאת שבת זה כי תשא את ראש
בני ישראל, בשנת תישא, כי יש אם למקרא ונקרא מלא (מפרשי
רש"י ס"פ שלח, ועייג"כ תוד"ה לא מנחות לט, א. לקו"ת פ' בהר

חזית דתית: ראה בזה לקמן אגרות אלב. אימג"ז. איצח. אקס"י.

תתקבו

מוה"ר אפרים אליעזר הכהן שי: יאלעס. אגרות נוספות אליו — לעיל תתקו, ובהנסמן בהערות שם.
כי תשא . . . בשנת תישא: בתאריך אגרות הקיץ רגיל לכתוב "תישא".

קפז אדמו"ר שליט"א

ד"ה את שבתותי ספ"א. וכלשון זח"ג רכז, א: ואי חסר יו"ד הא חירק באתרי'.

ובברכת שבתא טבא.

תתקכז

ב"ה, כ"ד אדר, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מוה"ר משה שי,
וכל הנלוים עליו יחיו

שלום וברכה!

בנועם קראתי במכתבו ע"ד התועדותם במסיבת מרעים אנ"ש לחזק התקשרותם זה עם זה והתקשרותם באילנא דחייא, הוא אור תורת החסידות ומדות חסידות, תורת דברי אלקים חיים אשר הנחילונו אבותינו ונשיאינו האדמוריים הקדושים, מן הבעש"ט, הרב המגיד, רבנו הזקן וכו' עד כ"ק מו"ח אדמו"ר, זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ועל כל ישראל.

אמרז"ל במדרש אבכיר, הובא בילקוט ר"פ דשבת זה עה"פ ויקהל משה: אמר הקב"ה (למשה) עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם כו' כדי שילמדו ממך לדורות הבאים להקהיל קהלות כו' ללמד ולהורות לבני ישראל כו' כדי שיהא שמי הגדול מתקלס בין בני.

מכאן למדנו שאם ה"משה" דקהלה או קבוץ בישראל מקהיל מבני קהלתו ושם לומדים אודות הדרך אשר ילכו בה, הרי זה קילוס של שמו הגדול יתברך ויתעלה, וכידוע אשר כל ענין השם בכלל הרי אינו נצרך אלא כשיש זולת, וכן הוא כביכול גם למעלה שעצמותו ומהותו ית' לא אתרמיז לא בשום אות ולא בשום קוץ, ושמותיו ית' הם בשייכות לבריאת העולמות, וכמרז"ל (מנחות כט,

תתקכז

מוה"ד משה: עטער, האריסבורג.

(ב) ביו"ד (של שם המפורש - הוי' -) נברא עוה"ב כו' מוסיף עליהם שמו הגדול שהוא על שם **היכולת** לברוא עולמות, אבל עוד קודם שנבראו, וכמרז"ל (פרדר"א פ"ג) עד **שלא** נברא העולם הי' הוא ושמו **הגדול** בלבד, וגם לקדושה אלקיית כזו, יכולים להגיע לשבח ולקלס על ידי שמדברים בקהלה והתועדות בדברי חסידות המורים ומוכיחים מהו אסור ומהו מותר ואיזהי הדרך והמסילה העולה בית א-ל.

מטובו לפרוש שלום כל אלו שהתועדו, כל אחד ואחד בפרט, ולמסור להם ברכה להצלחה בעניניהם, לפרנסה גשמיית ורוחנית כל אחד ואחד באופן המתאים לפני[ה]ם בגשמיות וברוחניות. בברכת טוב גשמי ורוחני.

תתקכח

ב"ה, כ"ד אדר, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו המודיע מהטבת מצב בריאות זוגתו תי', בטח תשמור גם עתה אחרי הוראות הרופאים ותהי' חזקה בבטחונה בהשי"ת שיהי' הכל בעתו וכשורה.

כן אציע לו שקודם השכיבה (קודם קשעעהמ"ט) יאמר מזמור יענך וכו' ואח"כ יחזור לומר פסוק יענך עוה"פ ויחשוב בעת אמירת הפסוק שיהי' כאלו כוון כל הכוונות השייכות לזה.

בברכה שיבשר בשורות טובות.

תתקכט

ב"ה, כ"ז אדר, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

כבר הצטערתי לשתיקתו הארוכה שלא קבלתי ממנו שונם] ידיעות, ולכן ביותר שמחתי לקבל מכתבו עם הידיעה שת"ל מרגיש הטבה במצבו. כמובן, אקרא הפ"נ ששלח על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר.

אכפול עוה"פ, שיתבונן באופן שיתקע מחשבתו בזה בחוזק כי השי"ת הוא המנהיג עולמו וכל אחד ואחד מאתנו בפרט, במילא יסיר זה דאגה מלבנו, כי הלא ברור הוא כי השי"ת יכלכל דברו על הצד היותר טוב ולא עלינו מוטל הדבר, ומהשייך לנו הוא רק ענינים בתומ"צ שניתנו לנו בבחירה חפשית.

לא באתי לחדש בזה, שהרי ענינים אלה פשוטים וידועים לכל, אלא שאם נשארים הם בדרך מקיף, ובהנוגע לפועל מתנהגים כאילו הענינים תלויים בנו בעצמנו, הרי מכבידים עי"ז החיים, ובפשטות כפשוטו החיים הגשמיים. משא"כ כאשר חדורים עם הרעיון של "ה' רועי", אז אפילו הגוף ונפש הבהמית מרגישים את ה"לא אחסר".

וח"ו שלא באתי בזה להטיף מוסר, אבל מצטער אני על צער כת"ר ועג"נ שלו מסיבות שאין להן יסוד ובטח גם אין להן מציאות, וכידוע על פי המבואר בדא"ח בחילוק שבין ענין הנסיונות והבירורים.

המקוה להתבשר ממנו בשורות טובות מהטבת בריאותו ובריאות זוגתו ש"ב שתחי'.

בברכה.

תתקל

ב"ה, כ"ז אדר, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נר"נ משאו ומתנו באמונה וכו'
מו"ה יעקב שי' הכהן

שלום וברכה!

אין ענטפער אויף אייער בריוו פון כ"ג אדר ראשון...

בנוגע דעם מצב אין שול, וואס איר שרייבט אז די מאטעריעלע לאגע איז א קריטישע און דערפאר האט מען שוין דעם רב שליט"א ניט געצאלט שכירות צוויי חדשים וכו', האט מיט מיר גערעדט וועגן דעם אויך מר לעוויטאנסקי שי' טעלעפאניש שבת-צו-נאכט. זיכער ווייסט איר דערפון. איך האב אים אויך געזאגט מיין מיינונג, אז אויף וויפל איך ווייס די באציאונג פון כ"ק מו"ח אדמו"ר צו אייער שול און צו אייער רב שליט"א, קומט בא מיר אויס, אז אין דעם פאל וואלט כ"ק מו"ח אדמו"ר געזאגט, אז דערווייל זאלן בעלי-בתים אויסלייגן דאס געלט, און בא דער ערשטער געלעגנהייט דארף מען מאכן א דרייוו, אדער אן אפיעל אדער אן ענליכע זאך, צו שאפן די געלט אויף צו דעקן דעם דעפיציט און אויך א ספעשל פאנד פאר דעם צוועק מען זאל ניט דארפן אנקומען צו הלוואות.

עס וואונדערט מיר זייער וואס איר שרייבט גאר ניט וועגן עסק פון מר יוסף שי' ראבינסאן. האפנטליך וועט איר דאס ממלא זיין בא דער נעקסטער געלעגנהייט.

איך וועל פארענדיקן מיט א ווארט פון פארבריינגען דעם היינטיקן שבת פ' ויקהל - בקיצור.

אין תורה בכלל, און אין תורה שבכתב בפרט, איז יעדער ווארט און אפילו יעדער אות אן אויסגערעכנטער. דערפאר געפינען מיר אז א סך הלכות ווערן אפגעלערנט פון איינצלנע ווערטער אדער אפילו

תתקל

מו"ה יעקב שי' כ"ז. אגרות נוספות אליו - לעיל תתכב, ובהנסמן בהערות שם.

איינצלנע אותיות. פונדעסטוועגן געפינען מיר, אז אין די פרשיות ויקהל פקודי ווערט איבערגעזעצט די גאנצע אריכות'דיקע באשרייבונג פון די כלי המשכן און לבושי כהונה, וועלכע זיינען שוין איינמאל באשריבן געווארן בפרטי פרטים אין די פרשיות תרומה און תצוה.

אינפלוג האט מען דאך געקענט שרייבן בקיצור, אז די אידן האבן געמאכט די כלי המקדש און בגדי כהונה ווי גיט האט געהייסן משה'ן, און אזוי ארום פארשפארן צענדליקע פסוקים אין דער תורה.

דער תירוץ אויף דרויף איז על דרך ווי דער תירוץ וואס ווערט געגעבן אויף אן ענליכע קשי': פארוואס זיינען איבערגעזעצט געווארן די קרבנות פון די נשיאים אין פ' נשא צוועלף מאל. וואס דער תירוץ אויף דרויף איז, אז בא די קרבנות פון די נשיאים האט יעדער נשיא אויפגעטאן אנדערע זאכן, לויט ווי דאס ווערט מרומז אין מדרש פ' נשא (תורה אור, סוף פ' בראשית, ע' 15, קאלום 2; לקוטי תורה פ' ברכה, דף צ"ח, קאלום 3).

על דרך זה קען מען פארענטפערן די קשי' בנוגע די סדרות ויקהל פקודי:

ווען די כלי המשכן און לבושי כהונה זיינען צוערשט באשריבן געווארן (תרומה, תצוה) איז דאס געווען: (א) פון אויבערשטן אליין, (ב) צו משה רבינו, וואס לא קם כמוהו, (ג) ווען משה רבינו איז געווען אויפן בארג סיני, ווען ער איז געשטאנען אויף א מדריגה שלא בערך העכער ווי ווען ער איז געווען למטה, ווייל דארטן איז דאך לחם לא אכל ומים לא שתה. מה שאין כן די כלי המקדש און לבושי כהונה ווי זיי ווערן באשריבן אין ויקהל-פקודי זיינען זיי ווי זיי זיינען געמאכט געווארן: (א) דורך אידן, (ב) דא למטה, (ג) פון זהב וכסף ונחושת וכו' גשמיים. פונדעסטוועגן, ניט געקוקט אויף דעם גרויסן אונטערשייד פון דעם בכוח און דעם בפועל, איז ווען האט זיך אויסגעפירט דער תכלית הרצון פון אויבערשטן און ווען איז מקויים געווארן זיין הבטחה פון ושכנתי בתוכם - דוקא אין גשמיות'דיקן משכן פון ויקהל פקודי און ניט אין רוחניות'דיקן משכן פון דעם „הראת בהר“.

דער מוסר השכל פאר אונז איז, אז מיזאל בא זיך ניט זיין

אראפגעפאלן, טראכטנדיק, ווי קומען מיר צו טאן א זאך פון רצון
העליון און מכוון זיין די כוונה עליונה, בשעת יעדער פון אונז ווייס
אין וואס פאר א מעמד ומצב ער שטייט, און בכללות געפינען מיר
זיך אין דעם חושך כפול ומכופל פון דעם גלות חמר. אבער, אף על
פי כן איז דער אויבערשטער מבטיח, אז אויב מ'איז נאר א נדיב לב,
דאס הייסט, אז מ'טוט א זאך מיט א אידישע און חסידישע
ווארימקייט און הארציקייט, איז דאן דא דער ושכנתי בתוכם, און
דער אויבערשטער העלפט אויספירן און מכוון זיין צו דער כוונה
העליונה.

... בייליגענד קבלה.

בנוגע דער פראגע פון שול, האב איך אין דעם זעלבן זין
געשריבן אויך צו מר לעוויטאנסקי שי.

תתקלא

ב"ה, כ"ח אדר, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה חיים שי

שלום וברכה!

עס פרייט מיר צו זען, אז איר זייט פון די וועלכע זיינען אומר
ועושה, און האט שוין ביז איצט מסלק געווען אלץ דאלאר אויפן
חשבון פון דער הדפסה.

מארגן, ערב ראש חודש, ווען איך וועל אי"ה זיין אויפן ציון פון
כ"ק מו"ח אדמו"ר וועל איך אייך וזוגתו תחי' מזכיר זיין לטוב.

עס איז איבעריק נאכאמאל איבערצוזאגן וועגן דער גרויסקייט
פון דער מצוה וואס איר האט זיך גענומען אויף זיך צו העלפן
פארשפרייטן די ליכטיקייט פון תורת החסידות, וואס דאס וועט

תתקלא

מו"ה חיים: שטיימאן. אגרות נוספות אליו — לעיל תתמב, ובהנסמן בהערות שם.

קצג

אדמו"ר שליט"א

זיכער זיין א צינור אריינצוברענגען בא אייך אין דערהיים
ליכטיקייט און גוטסקייט, און דער עיקר אז אלעס זאל זיין בשמחה
וטוב לבב, און מיזאל אלעס זען בעין טובה. ווי כ"ק מו"ח אדמו"ר
האט דערציילט, אז ווען ער איז געווען א קליין קינד האט ער
אמאל געפרעגט בא זיין פאטער, פארוואס האט דער אויבערשטער
געגעבן דעם מענטשן איין מויל און איין נאז, אבער צוויי אויגן. דער
פאטער האט אים דאן געענטפערט, אז דאס איז דערפאר, כדי מען
זאל מיט דער רעכטער אויג דערזען דעם צווייטנס מעלות, און מיט
דער לינקער אויג דערזען אייגענע חסרונות.

איך לעג דא ביי אן אויסצוג פון מיינע רייד פון דעם
פארברענגען פון היינטיקן שבת.

בברכה.

תתקלב

ב"ה, כ"ח אדר, תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

... ואם לעצתי ישמע, ישתדל למצוא משרת רבנות, ומה שכותב
שעד עתה לא הי' יכול להיות זמן רב בקהלה, מפני שלא לרוח
הבע"ב רב ירא שמים, הנה אדרבה מזה הטעם עצמו צריך להשאר
בקהלה ולהשפיע עליהם שיתחזקו ברוח היהדות בלימוד התורה
וקיום המצות מעשיות.

והוראה כללית שמענו אשר חכלי טובה להצלחה בגשמיות
וברוחניות, הוא לימוד בתורה, ובטח יש לו קביעות עתים, ואתענין
לדעת במה הוא לימודו, ומחנכון במאד אשר יקבע עתים ג"כ
לתורת החסידות שהיא היא פנימיות התורה ונותנת אור וחיזוק
בנר מצוה ותורה אור.

בברכת הסתדרות הנכונה לפניו ולפני ב"ב שי' בגו"ר.

תתקלג

ב"ה, כ"ח אדר ראשון, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ בעל מדות תרומיות וכו'
מרה משה שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיום א' תצוה, שנתקבל באיחור זמן קצת, ונתאחר המענה שלי מרוב הטרדות ואתו הסליחה, וכן על מכתבו מיום ג' ויקהל...

מוסג"פ קבלה על נדבתו בעד המוסדות, אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש" אשר בצפון אפריקא, אשר ת"ל הולכות ומתפתחות. אבל מן הראוי אשר מוסדות אלה, אשר על שם כ"ק מו"ח אדמו"ר יקראו, יגדלו ויתרחבו כהנה וכהנה ולא יהי להם בהתפתחותם מעצורים ועיכובים כספיים, אבל דא עקא שחוסר אמצעים מעכבים, ובני ובנות ישראל למאות ולאלפים בערים וכפרים בצפון אפריקא עדיין הולכים וגדלים ללא תורה. אבל ת"ל אשר המוסדות שלנו – בית מדרש למורים, ישיבה, ישיבה קטנה, תלמוד תורה לילדים, תלמוד תורה לילדות, שיעורי ערב לבעלי מלאכה ומסחר – כבר יד ושם להם ומשמשים סמל מעודד מה שאפשר לעשות בפועל בעזרת השי"ת ובהשתתפות ידידים אוהבי תורה. ולו ראו בעיניהם כיצד מהפכים הגשמיות שלהם לרוחניות, הרי היו מתנדבים די והותר בהתאמצות יתרה.

כבקשתו, הנה מחר אי"ה ערב ראש חודש, בהיותי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אזכירו עם זוגי ובני ביתם יחיו לברכה ואריכות ימים טובים.

מוסגר פה מה שכתבתי לאחד מענינא דיומא מחתתוועדות דשבת העברה.

תתקלג

הו"ח משה: שטרקשטיין.
מה שכתבתי לאחד: דלעיל אגרת תתקל.

קצה אדמו"ר שליט"א

ואסיים בברכה שיתן השי"ת לכת"ר זוגי שיחיו אורך ימים ושנים טובות לשבוע רב נחת יהודי ונחת חסידותי מכל בני ביתם שיחיו וגם מעצמם, שיוכלו להרבות בצדקה ומעשים טובים להחזקת היהדות והפצת התורה בכלל ותורת החסידות בפרט, שזהו המכוון של אריכות ימים ושנים עפ"י מה שביאר כ"ק מו"ח אדמו"ר, שלא זו בלבד שהם ימים ארוכים ושנים ארוכות בכמות רב, אלא שעוד זאת שהם ארוכים גם באיכות, היינו ממולאים וגדושים בתורה ומצוות ומעשים טובים ומלאים אור וחיות של תורת החסידות.

בברכה.

תתקלד

ב"ה, כ"ט אדר"ר, ה'תשי"א

ברוקלין

שלום וברכה!

נודעתי שהיתה כבר ההתראות של בתו ... שתחי' עם ב"ג שי', והנני לברכם בזה בברכת מזל טוב שתחי' החתקשרות בשעה טובה ומוצלחת, והוא זוגתו שיחיו ירוו מהם ומשאר ילידיהם שי' רוב נחת ועונג, אידישן און חסידישן נחת.

אבל, מאידך גיסא, אמרו לי שיש חשש שנחלשה אצל בתו שתחי' החלטתה ללבוש פיאה נכרית. איני יודע איזה השפעה פעלה חלישות החלטתה זו, אבל בטח משתדלים באופן המתאים ובניחותא לראות שתקיים את ההבטחה עד"ז, וכפי שאמרתי בהיותם פה, שאין זו שאלה של לבישת פיאה נכרית בלבד, אלא פון א גאנצן שטעל אין לעבן. והנני כותב לה ביחוד עד"ז.

ואף שבטח למותר הוא, הנני לכפול עוה"פ שעל ידי ענינים של קירוב ודברים שבנחת קאנען גאר א סך אויפטאן.

כן אמר לי בנו שי', שבתו תחי' דברה עמהם ע"ד כמה פרטים בזמן החתונה ואופנה. אינני יודע עד כמה היא בתוקף בענין זה, אבל בכלל כשנותנים הנחה בענינים טפלים הרי מצליחים לקבל הנחה בענינים עקרים. ולדכוותי האריכות בזה אך למותר.

ולסיים מענינא דיומא, מוסג"פ קטע מההתועדות דשבת העברה
אף שנרשם בקיצור.

בברכת בריאות הנכונה - ולז' תי' בפרט - וברכת מז"ט
לשניהם.

תתקלה

ב"ה, אדר"ח אד"ש, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו המודיע אשר נסתדר בתור נוסע משיבות
תומכי תמימים בערי צרפת ומשתכר די פרנסתו, ובההצעה שקיבל
מאז מאירלאנד נעשה שינוי לגרועותא וכו' ושואל דעתי:

הנה לדעתי ימשיך בעבודתו בתומכי תמימים ויהי רצון שיצליח
בזה, ומתאים להכוונה, וכמאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר, לאחד הנוסעים
למטרה כהנ"ל, שלא להסתפק במה שבמקומות בואו דורש ולוקח
גשמיות, אלא לתת ולזרוע רוחניות,

וידוע מרז"ל אשר אף אלו שבצדק יכולים לאמר על עצמם אני
ישנה בגלותא, הנה לבס ער, ובפרט אז מען וועקט זיי מיט א חסידישע
ווארימקייט ובדברים היוצאים מן הלב.

בברכה.

תתקלה

תוכן דומה נכתב לכמה.

לזרוע רוחניות: ראה גם לקמן אגרות איקלד. אקמ.

תתקלו

ב"ה, אדר"ח אד"ש, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו המודיע שמציעים שידוך הגון בשביל בתו
השני' תי' וישר הדבר בעיני כל הצדדים,

ושואל דעתי, באשר בתו הבכירה תי' עדיין לא נשאת:

הנה יבקשו הסכמת בתו הבכירה תי' ע"ז ומחילתה על
הקדימה, וקישורי התנאים יעשו אן א שטורעם, ולא ימהרו כ"כ
בזמן החתונה, ויתן השי"ת אשר בינתיים ימצא ג"כ זווגה המתאים
לפני' בגו"ר של בתו הבכירה תי' ויוכל לבשר בשורה טובה כפולה.

אין אתנו יודע נפלאות החשגחה העליונה ואולי ע"י ותקנא
באחותה, ובכל זה תמחול בלב שלם ובשמחה באמת, הנה זהו יסיר
המניעה והעכוב האחרון ותמצא בן גילה במהרה ממש.

בברכה שיחיו קשוח"ת של בתו השני' תי' בשעה טובה ומוצלחת
ובמהרה יבשר ג"כ ע"ד קשוח"ת של בתו הבכירה תי'.

הפוי"ש כל החבורה תי'.

לחעיר: תוד"ה וחלכתא קדושין נב, רע"א. רשבים ב"ב קכ, א ד"ה לחלן. חי'
מחרי"ט בקדושין שם. אבל במוחלת לית לן בה כלל.

תתקלו

נדפסה בלקריש חי"כ ע' 570.

תתקלו

ב"ה, אדר"ח אד"ש, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נר"מ וכו' מוה"ר ישראל נח שי

שלום וברכה!

במענה על שני מכתביו (בלי הוראת זמן כתיבתם) עם שני הפ"נ
המו[סג]ב:

אקרא, בל"ג, את הפ"נ בעד זוגתו תי' ובעד נכדתו תי' על ציון
כ"ק מו"ח אדמו"ר - וצדיקא דאתפטר, דאשתכח בהאי עלמא יתיר
מבחיוהי, ואף עתה עומד ומשמש כרועה נאמן, בטח יעורר רחמים
עליהן להחלימן ולחזקן בבריאות הנכונה.

ואין דעתי נוחה כלל וכלל ממה שאנ"ש מחמירים ומגדילים,
בדבורם ובכתבם, כל ענין של מיחוש וחולי - ר"ל - והוא היפך
רצון נשיאנו, כי כמה פעמים שמעתי, וגם ברבים, שאמר כ"ק מו"ח
אדמו"ר בשם נשיאי חב"ד, טראכט גוט וועט זיין גוט, ואם מחשבה
כך, הרי על אחת כו"כ בדבור ומה גם בכתב שזהו מעשה.

להרח"ח וכו' מוהרח"י שי' (וכנראה כוונתו להרח"י
שמוקלערמאן) אכתוב, בל"ג, ימים אלו.

מהרה"ח וכו' מוהרא"ס שי' מענקין קבלתי מכתב אודות ענינו
ועניתי לו.

והשי"ת יזכנו, מתחיל מיומא דנא ראש החדש, לראות אשר
ונהפוך הוא אשר ישלטו (שליטה וממשלה, בגוף ובעולם, ולא בדרך
מקיף - עיין תניא תחלת פי"ג) היהודים (כח האמונה - עין מגילה
תחלת דף י"ג) המה בשונאיהם (על ידי האתהפכא דשונאיהם
מחשוכא לנהורא - עיין לקו"ת סד"ה ה' לי בעוזרי).

בברכה ובפ"ש כל החבורה תי',

מ. שניאורסאהן

תתקלו

מצילום האגרת.

מוה"ר ישראל נח: בליניצקי. אגרות נוספות אליו - לעיל ח"ג חלב, ובהנשמך בהערות שם.
בשם נשיאי חב"ד: ראה לעיל אגרת תתעב, ובהנשמך בהערות שם.

קצט

אדמו"ר שליט"א

תתקלח

ב"ה, אדר"ח אד"ש, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מוה"ר צבי שי

שלום וברכה!

במענה על מכתביו מיו"ד וי"ז לחדש אדר"ר העבר:

קשה לקבוע כללים בשאלתו אם לנאום באספות מפלגות או
חברות בלתי חרדיות.

מצד אחד נכון להשתמש בכל הזדמנות שתהי' כדי להשפיע על
חוגים שונים של אחב"י לקרבם ליחדות לתורה ומצוות.

ומצד השני - יש להזהר מזה, שע"י השתתפות באסיפה שלהם
לא יפרשו את זה - אויסטייצען - כעין הכשר על השקפותיהם,
ועכ"פ על עבודתם.

ובנוגע אל הפועל, יש לשלול - באווארענען - את החחשא
האחרונה, ולנאום בכל מקום מוכשר לזריעת גרעין של יחדות
ויראת שמים, וע"פ רוב המכריע - יש צמיחה מזריעה כזו, אם על
אתר או לאחר זמן עכ"פ.

בטח מתראה עם מר ... וזוגתו יחיו, ובאופן דיפלומטי ישתדל
שיקיימו בפועל את מה שנדברנו בהיותם כאן בנוגע לטהרת
המשפחה.

אקוה שיבשרני טובות שגם בנו של מר ... שי' התחיל להניח
תפילין, און וואס דארף ער זיך שפילן מיטן אויבערשטענץ?

... כבקשתו הזכרתיו ואת כב"ב שי' בהיותי תמול - ער"ח -
על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר להמצטרך לחם.

בברכה ופ"ש כל חברתו תי'.

תתקלח

מוה"ר צבי שי' שוסטרמן. אגרת נוספת אליו - לעיל ח"ג תרמז.

תתקלט

ב"ה, אדר"ח אד"ש, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח חו"ח אי"א נ"מ וכו' מוה"ר אפרים שי

שלום וברכה!

במענה על מכתביו מכ"ב טבת, ז' וט"ז שבט:

למלאות לבנו אלניקים שי שלש שנים אשלח ברכתי שיגדלוהו עם שאר ילידיהם שיחיו לתורה לחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה. ומוסג"פ קטע ממכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר בענין מנהג גזית השערות לשלש שנים (דוקא ולא קודם).

ויהי רצון אשר בקרוב ממש יודיע בשורה טובה מבריאותה הטוב של זוגתו תחי' וכן מבריאות בניהם שי' ומהצלחתם, הגדולים שבהם, בלימודיהם, וחקטנים - בגידולם בגוף וגם בנפש דקדושה, וכידוע דכמה מדריגות יש בכניסת נפש דקדושה התלויות בזמן,

- והן קודמות לאלו התלויות בעבודת האדם וכמאמר סבא דמשפטים (זח"ב צד, ב) זכה יתיר יחבין לי' כו' זכה יתיר יחבין לי' כו' -

וחן: במצות מילה (ובבת דכמאן דמהילא דמיא - ע"ז כז, א - י"ל שהוא בקריאת השם, וכמו שגם בבן נותנים השם לא יאחר מבעת מילתו אף שמצינו גם קודם וכמו רחל לבנימין וכלת עלי הכהן). כשהגיע לחינוך, כשנעשה מחוייב במצות (יעויין שו"ע אדה"ז חאו"ח מהד"ב סו"ס ד'), בן עשרים (ראה לקו"ת במדבר ד"ה מבן עשרים) - היינו י"ט שנה ול' יום או כ' שנה פחות ל' יום (ותלוי בשתי הדיעות שהובאו בשו"ע אה"ע סי' קנ"ה סי"ב, ועייג"כ הל' ת"ת לרבינו הזקן רפ"א בקו"א).

וא"כ כשגדל בשנים מתקרב ג"כ למדרי' כניסת נפש דקדושה יותר מעולה.

תתקלט

חלקה נדפס בלקריש חי' ע' 305 וחלקה בחי' ע' 226 והושלמה ע"ם העתקה. מוה"ר אפרים שי' וולף.

במענה על שאלתו - כיון שעבודתו היא בלוד ומצליח בזה
מהנכון שגם ב"ב יעברו לשם ויהיו כולם ביחד...

בשאלתו ע"ד למוד תורת הדא"ח עם הספרדים (הגדולים או
הקטנים):

הנה בהשיבות ות"ת, אחלי יוסף יצחק - ליובאוויטש" שפתחנו
במארוקו לומדים תניא לקו"ת הקונטרסים וכו' ונראה הצלחה
וכניסת רוח חיים בת"ת וקיום המצות שלהם. כן מספר הרה"ח
הו"ח אי"א נר"מ וכו' מהר"ש שי' לעוויטין ששאל עדי"ז בשעתו את
פי כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע בנוגע למדינת גרוזיא וענה לו
שילמדו וכן עשו בפועל ויש כבר גדולי גדולין מלימוד ההוא.

ואם בזמן ההוא כך על אחת כמה וכמה שנתקרבו עשירות
שנים לביאת משיחנו ובמוחש ראינו מכ"ק מו"ח אדמו"ר השתדלות
גדולה ורבה בהפצת מעיינות תורת הדא"ח בכמה וכמה אופנים
ובכל החוגים שאפשר להגיע - דערגרייכן - אליהם.

והלואי שתרבה הדעת את הוי', וייתי מר לגלות טעמי תורה,
ומלאה הארץ דעה את הוי'.

בברכ[ת] הצלחה בעבודתו בקודש, והצלחה מרובה בעניניו -
בגו"ר. הפו"ש כל החבורה תי'.

... ובדבר גזיזת השערות - אפשרענעס - הוא דבר גדול
במנהג ישראל ועיקרו הוא בהחינוך דחשארית פיאות הראש, ומיום
הגיזה והנחת פיאות הראש נהגו לחדר להרגיל את התינוק בענין
נשיאת ט"ק וברכות השחר וברכות המזון וק"ש שעל המטה. וחשי"ת
יהי' בעזרם שיגדלוהו לתורה לחופה ומעש"ט מתוך פרנסה בחרחבה
ובמנוחת הדעת בגשמיות וברוחניות.

תתקלט*

ב"ה, ה' אד"ש, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מוה"ר נתן שי

שלום וברכה!

במענה על מכתביו ממוצש"ק תרומה ומי"ט אד"ר:

יהי רצון שיכנסו - הוא וב"ב שיחיו - לדירתם החדשה בשעה טובה ומוצלחת בגשמיות וברוחניות, ובודאי יחנכו אותה בהתועדות חסידותית, און ווי מען שטעלט זיך אזוי פירט דער אויבערשטער, שיחיו א חסידישע ווארימע הויז, באהבת השם אהבת התורה ואהבת ישראל, ומדה זו, יומא דאזיל עם כל יומין תמשיך ברכה והצלחה בכל הגי קווין דבני חיי ומזונא רוויחא...

בפ"ש כל החבורה תי' והצלחה בעבודתם בקדש.

בטח יודיע מקבלת הקוני' לפורים עם המכתב המצורף אליו ומפירסומו באופן המתאים, ופשיטא אשר תוכנו הנה גם אחרי ימי הפורים זמנו הוא.

תתקמ

ב"ה,

תורתנו לכל חלקי תורת חיים היא ונצחיית היא. ופירש כ"ק מו"ח אדמו"ר, תורת חיים - תורה הנותנת הוראה לכל אחד ואחת בחיים היום יומיים, בחיי הפרט ומכל שכן בחיי הכלל. וכמה ענינים שבתורה, **שבחשקפה ראשונה**, יש לדמות שאין להם שייכות

תתקלט*

מוה"ר נתן שי: גורארי.

תתקמ

נדפסה בסה"מ תשי"א ע' 178 ובלקריש ח"א ע' 346.

לחיים המעשיים בימינו אלה, או למצב שאנו נמצאים בו עתה, הנה אחרי העיון יש למצוא גם בהם דוגמא למצב ההוה, אם בדקות או להיפך, וללמוד מעניינים אלו הוראות ברורות וציוויים מוחלטים בהנוגע להפועל: קום ועשה, או השמר לך פן תעשה¹.

וכן הוא בהנוגע להמאמר הנדפס בזה.

דורש הוא בחזקה לעמוד, במסירת נפש בקיום התורה והמצות בפועל² וביחוד על החנוך – מבלי להתחשב עם האויב, הוא שונא הלוחם בגלוי³ ומבלי להתחשב עם המתנקם, הוא שונא נסתר ועולל עלילות . . בענין הנקמה שהוא יוצא מגדר החוק.

ומבטיח, אשר תנוקות אלו, שימשיכו להיות תנוקות של בית רבן, או שיעשו עתה תנוקות של בית רבן למרות כל הגזירות וההפחדות התחבולות והערמות – הנה למודם וחנולם הוא הוא שישבית אויב ומתנקם אלו ואדרבה, על ידי מסירת נפש זו יזכו לגאולה.

גם עתה הנה בכל מדינה ומדינה נמצאים כאלו, ואם אויבים הנלחמים בגלוי אם מתנקמים הנלחמים בתחבולות, אבל כוונתם אחת היא השליטה בתינוקות, והמטרה כמטרת אחז, אם אין קטנים אין גדולים . . אין תלמידים . . אין חכמים . . אין תורה . . אין הקב"ה משרה שכינתו בעולם.

וכאז כן הובטח גם עתה, אשר ע"י מסירת נפש והעמדה בלי חת בקיום התורה ומצות ובענין החינוך בפרט, הנה כל התחבולות והגזירות, שתשכח ח"ו תורה מישראל ולהדיחם ח"ו מאלקות⁴ לא יועילו, והילדים יהיו, לאותות ולמופתים בישראל⁵ ו, היסוד להיות ועמך כולם צדיקים.

(1) לדוגמא – ראה במאמר סי"א ביאור ענין גנבא אפוס מחתרתא רחמנא קריא – בדקות בכל אחד ואחד.

(2) אין לזה סתירה ממה שכתב בקונטרס אחרון (בתניא) ד"ה לחבין פרטי החלכות, שיש הלכות שלא היו ולא יהיו לעולם במציאות – כי אין מקרא וחלכה יוצא מידי פשוטו – זה אפשר שלא יהי לעולם במציאות.

(3) במאמר סי"ג. כן המובא לקמן במירכאות כפולות הוא מהמאמר.

וגדול כח מסירת נפש זו לזכות על ידה לגאולה השלימה
והאמיתית, שתבוא במהרה בימינו על ידי משיח צדקנו.

מנחם שניאורסאהן

ז' אדר"ש ה'תש"א. ברוקלין נ.י.

תתקמא

ב"ה, ז' אדר שני, ה' תש"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מהור"י שי

שלום וברכה!

מוסג"פ הקונטרס לימי הפורים הבע"ל, ובטח יזכה בו את כל
אלו שהשפעתו עליהם, שילמדו אותו, ללמוד וללמד לשמור ולעשות
ולקיים את המסקנא וה"בכ" מהאמור בהמאמר הנדפס בקונטרס,
והוא

למרות הנסיונות והטרדות והבלבולים - לעמוד חזק בקיום
התורה והמצוות בפועל, וביחוד

להוסיף אומץ, ובהשתדלות יתרה, בעבודת חינוך הכשר ללמד
את בני ובנות ישראל את מצוות הוי' ותורתו.

ואם ישנם מקומות אשר על ידי גזירות בגלוי או בתחבולות
מרמה רוצים ל"אחוז בתי כנסיות ובתי מדרשות" להשכיח ח"ו את
בני ישראל את תורת הוי' ומצותיו ולהדיחם ח"ו מאלקות,

הנה צריך לדעת אשר בזמן הגזירה דוקא, כאשר רבו ההעלמות
וההסתרים, עד אשר שמים אור לחושך (ענינים שצריכים היו
להוסיף אור הקדושה משתמשים בהם להרבות חושך הקליפות
וסטרא אחרא)

תתקמא

כללי-פרטי. נדפסה בלקו"ש ח"ו ע' 369 והושלמה ע"פ צילום האגרת.

אז דוקא נותנים כח מלמעלה להפוך את החושך לאור כי טוב".

וכאשר נשמור – עד למסירת נפש – על הקטנים והקטנות, הרי על פי לשון המדרש, כשיש קטנים יש גדולים, יש חכמים, יש זקנים, יש תורה, יש בתי כנסיות ובתי מדרשות – ותכלית הכל – הקדוש ברוך הוא משרה שכינתו בעולם, בעולם הזה התחתון הגשמי, כי אתכפיא סטרא אחרא ואתהפכא חשוכא לנהורא, שיאיר אור אין סוף ברוך הוא.

בברכת שמחת פורים ופ"ש החבורה תי',

מנחם שניאורסאהן

* * *

מכתבו מכ"ד שבט בעתו נתקבל. ואת הפ"נ המוסג"ב קראתי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר, כבקשתו. ות"ח ת"ח על הבשו"ט מלימוד חת' שי' ...

* * *

. זה לא כבר נתקבל מכ' מעש"ק, ואחכה לבשו"ט ממנו, מאשר ניגש לעבודה מסודרת – בהצלחה בגו"ר. וברכות כ"ק מו"ח אדמו"ר – להצליח בעניניו הכללים והפרטים – ילווהו בכ"ע.

* * *

מכתביו בעתם נתקבלו. ומוסג"פ קבלות.

בטח עברה כבר התקררותו, ונא להודיע מזה בפירוש. וכן משלום מרת מאשא ליבקא ואחותה יחיו (בנות מר ראזען שי').

מוסג"פ ג' מכתבים. ואם מתאימים נא למוסרם. ות"ח מראש.

* * *

לפלא קצת, שבמשך כל הזמן אין ממנו כל מכתבים, הן בעניניו

הכללים, הן בהקביעות עתים שלו בנגלה ובדא"ח, הן בעניניו הפרטים שדיבר אתי בהיותו כאן. ובטח יודיע במכתבו הבא.

כן בהנעשה בעסקנות זוגתו הרבנית תי' בענין טהרת המשפחה.

* * *

המכ' עם האדרעסן נתקבל. אבל עדיין לא באו הנוסעים.

תתקמב

ב"ה, ז' אד"ש, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

פון ידידנו הרה"ח הוו"ח אי"א נ"מ וכו' מוה"ר חנוך הענדיל שי' הבלין, האב איך זיך דערוואוסט אז איר זייט געווען - ניט היינט געדאכט - ניט געזונט אייניגע וואכען, און דער שלאפין איז ניט ווי געהעריג.

ווען איך וועל זיין אי"ה אויפן ציון פון כ"ק מו"ח אדמו"ר וועל איך אייך און אייער פרוי תי' מזכיר זיין להמצטרך להם, ובטח יעורר עליהם רחמים להשפיע להם אריכות ימים ושנים טובות.

לדעת, האט איר געדארפט בודק זיין די מזוזות פון אייער וואהנונג, און פארן שלאף לערנען עטליכע שורות על כל פנים אין די שיחות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר און מצייר זיין, זיין הייליקע צורה אויף וויפיל איר געדיינקט. און בעזה"י האף איך אז איר וועט מיר אנזאגען א בשורה אז אייער שלאף בעסערט זיך.

בברכה לאריכות ימים ושנים טובות שיוסיף בהם אומץ בתורה מצות ומעשים טובים.

המכ' . . . הנוסעים: קטע זה אל מוהרי"ד בראומאן. אגרות נוספות אליו - לעיל תתל, ובהנסמן בהערות שם.
האדרעסן: של האנשים שעל ידם שלחו ספרי קה"ת שנדפסו באשכנז לארה"ב.

תתקמג

ב"ה, ח' אד"ש, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה להרה"ג הו"ח אי"א יושב על מדין, איש
חי רב פעלים, מנהל עדתו במישרים, מאיר ומזהיר,
עפיי ואינבי שפיר, בנש"ק וכו' מוה"ר מאיר שליט"א
אביחצירא, מדברנא דק"ק מידלת יע"א

שלום וברכה!

מזמן לזמן מקבל אני פ"ש מהנעשה במחנה כת"ר ע"י הרה"ג
והרה"ח הו"ח אי"א נ"מ איש רב פעלים עוסק במלאכת שמים וכו'
מוה"ר מיכאל שי' ליפסקאר.

ובטח ישמחני גם כת"ר בעצמו בבשורות טובות משמחות לבב,
אודות הגדלת מוסדות התורה, אהלי יוסף ויצחק – ליובאוויטש –
אשר במחנו הטהורה, תורה המלמדת פקודי הוי' ישרים משמחי לב,
ות"ח ת"ח מראש.

ועל של עתה באתי, להביע רוב תודתי על הספר „מחשוף הלבן”
ששלח – ושמא מילתא, ראה זח"א קסא, ב: מחשוף הלבן דיתגלי
חוורא על סומקא וכל דא למאי לאמשכא לדרגא דא דעדבא ברכאן
ממבוע דכולא עכ"ל, ושם קסב, א: וחורא אתגליף על גוונין וסליק
על גוון כולהו הה"ד מחשוף הלבן וכו' וכדין הוי' רועי לא אחסר
וכתיב בנאות דשא ירביצני גו' עיי"ש.

ומוסג"פ הקונטרס לימי הפורים הבע"ל אשר הדפסנו זה עתה
מתורת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, צדיקו ויסודו של
עולם המעורר רחמים להשפיע ברכה והצלחה עכ"י ובפרט לאלו
העושים נח"ר לנשמתו בגנ"מ ובעוה"ז (יבמות צז) ע"י תמיכת
מוסדות חנוך לבני ובנות ישראל ברוח ישראל סבא, אשר כאשר יש
גדיים יש תישים כשיש קטנים יש גדולים, יש חכמים, יש זקנים, יש
תורה, יש בתי כנסיות ובתי מדרשות (ע"פ לשון המדרש – הובא

תתקמג

להרה"ג . . . אביחצירא: אגרות נוספות אליו – לעיל חשמו, ובהגסמן בהערות שם.

בקונטרס -) ותכלית הכל - הקדוש ברוך הוא משרה שכינתו בעולם, בעולם הזה התחתון הגשמי, כי אתכפייא סטרא אחרא ואתהפכא חשוכא לנהורא, שיאיר אור אין סוף ברוך הוא.

בברכת שמחת פורים ופ"ש החבורה תי' כל ישראל חברים, שלום לכל זרעו.

תתקמד

ב"ה, ח' אד"ש, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג הו"ח אי"א נ"מ בר אוריין ובר אבהן, איש חי
רב פעלים ומרא דעובדין טבין, יושב על מדין ומנהל
עדתו על מיין נייחין, מר ניהו רבנא רפאל ברוך שי
מדברנא [ד]קהלתא קדישא דעיר מעקנאס ומצודתו
פרושה בכל המדינה

שלום וברכה מרובה!

מזמן לזמן מקבל אני פ"ש מהנעשה במחנה כת"ר ע"י הרה"ג
והרה"ח הו"ח אי"א נ"מ איש רב פעלים עוסק במלאכת שמים וכו'
מוה"ר מיכאל שי' ליפסקאר.

ובטח ישמחני גם כת"ר בעצמו בבשורות טובות משמחות לבב,
אודות הגדלת מוסדות התורה, אהלי יוסף יצחק - ליובאוויטש"
אשר במחנו הטהורה, תורה המלמדת פקודי הוי' ישרים משמחי לב,
ות"ח ת"ח מראש.

ועל של עתה באתי, לשלוח בזה את הקונטרס לימי הפורים
הבע"ל אשר חדפסנו זה עתה מתורת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע, צדיקו ויסודו של עולם המעורר רחמים לחשפיע ברכה
והצלחה עכ"י ובפרט לאלו העושים נח"ר לנשמתו בגנ"מ ובעוה"ז
(יבמות צז) ע"י תמיכת מוסדות חנוך לבני ובנות ישראל ברוח

תתקמד

רבנא רפאל ברוך: טולידנו. אגרות נוספות אליו - לעיל ח"ג תרמב, ובהנסמן בהערות שם.

ישראל סבא, אשר על פי לשון המדרש (חובא בקונטרס) כאשר יש גדיים יש תישים כשיש קטנים יש גדולים, יש חכמים, יש זקנים, יש תורה, יש בתי כנסיות ובתי מדרשות, – ותכלית הכל – הקדוש ברוך הוא משרה שכינתו בעולם, בעולם הזה התחתון הגשמי, כי אתכפייא סטרא אחרא ואתחפכא חשוכא לנהורא, שיאיר אור אין סוף ברוך הוא.

בברכת שמחת פורים ופ"ש החבורה ת"י חברים בתורה אחת של חו"י אחד.

תתקמה

ב"ה, י"א אדר שני, ה'תש"א
ברוקלין

חו"ח אי"א נו"נ משאו ומתנו באמונה עוסק בצרכי
ציבור וכו' מהור"י חכהן שי

שלום וברכה

איך האב באקומען אייערע בריוו פון ערב ראש חודש אדר ב' און פון יום ו' אדר ב' און מפני רוב הטרדות האב איך ביז איצט ניט געהאט די מעגליכקייט צו ענטפערן. זיכער וועט איר ניט פאראיבל האבן...

איך באשטעטיק די צדקה לדעתי וואס איר האט געשיקט, וואס איך האב פארטיילט אויף צוויי חלקים: א העלפט אויף דער התנחלות צו דרוקן די פסקי דינים, און א העלפט אויף אונזער בשותפותדיקער ארבעט מעבר לים. וועגן קבלות, כל זמן איר שרייבט ניט אז מיזאל שיקן, שיקט מען ניט.

בנוגע צו די ענינים פון ידידנו חו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה יוסף שי ראבינסאן, איז מיר א גרויסער וואונדער וואס איר האט ביז איצט ניט ארויסבאקומען די חלואה. איך האף ערב פורים צו זיין

תתקמה

מהור"י חכהן שי: כז. אגרות נוספות אליו – לעיל תחב, ובהנסמן בהערות שם.

אויפן ציון פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, און וויבאלד אז די טשעקס ליגן נאך בא אייך, וועט איר זיי אפשר האלטן ביז נאך פורים.

בייגעלעגט די קבלה פאר דער נדבה פון \$35 לעילוי נשמתו של אפרים ע"ה גאלוב. אפשר קענט איר מודיע זיין דעם נאמען פון דער מוטער פון דעם נפטר.

א הערצליכן יישר כח פאר דער בשורה טובה וועגן מר ... שי. עס וואונדערט מיר וואס ער האט מיר ניט געשריבן, אזוי ווי ער האט צוגעזאגט צו שרייבן די גוטע נייעס. האט ער אייך איבערגעגעבן וועגן אינהאלט פון אונזער שמועס, ווען ער האט זיך אנגעשלאגן צו געבן \$3000 צו דרוקן פון ספרי כ"ק מו"ח אדמו"ר, און איך האב אים אויף דרויף געענטפערט, אז ער דארף זען, אז דער זון זאל גלייך אנהויבן לעגן תפילין טעגליך, און נאר נאך דרויף ווי ער האט איבערגעחזרט וועגן די געלט, האב איך עס געזאגט, אז מ'דארף ניט קיין דריי, זאל זיין צוויי א האלב און דאס וועט גיין אויף הדפסה פון די ספרים כנ"ל. איך האף אז ער וועט האלטן ביידע הבטחות, סיי בנוגע תפילין, סיי בנוגע די התחייבות אויף הדפסה, און מען זאל קאנען איינער דעם אנדערן אנזאגן גוטע בשורות תמיד כל הימים.

אזוי ווי איך ווייס ניט מר ... שי אדרעס, וויל איך אייך מטריח זיין איבערן צוגעבן דעם בייגעלעגטן בריוו און קבלה, און דאנק פארויס פאר דער טרחה.

בברכת שמחת פורים וכ"ט.

תתקמו

ב"ה, י"א אדר שני, ה'תש"א
ברוקלין

שלום וברכה!

איך בין געווען צופרידן צו באקומען א גוטן גרוס פון אייך דורך זיידנו הו"ח אי"א נ"נ מו"מ באמונה עוסק בצרכי ציבור משכיל על דבר טוב וכו' וכו' מו"ה יעקב הכהן שי" כ"ץ, ווי אויך דעם טשעק אלס התחלה אויף אייער אונטערנעמונג צו אפדרוקן א ספר פון די ווערק פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

איך האף אז איר געדיינקט זיכער אונזער געשפרעך ווען איר זייט דא געווען, און אז אייער זון שי' לעגט תפלין טעגליך, ווי איך האב מיט אייך גערעדט, און וועט אנהאלטן דערמיט, וואס דאס וועט ברענגען ברכה והצלחה עם און אייך אין אלע ענינים.

אזוי ווי עס גייט צו פורים, וואס איז פארבונדן מיט שמחה בא אידן, וויל איך פארענדיקן מיט א געדאנק, וואס מיין שווער דער רבי כ"ק מו"ח אדמו"ר האט ערקלערט אין דער שיחה פון פורים תש"א, ווען עס האבן זיך אנגעהויבן די גזירות פון יענער צייט:

דער ענין פון פורים איז וואס ניט קוקנדיק אויף דער גזירה וואס המן הרשע האט געוועלט דורכפירן געגן די אידן דערפאר וואס זיי זיינען אידן, האבן זיך די אידן נאך פעסטער געהאלטן בא זייער אידישקייט און זיינען געווען שטאלץ דערמיט. דערפאר איז בטל געווארן די גזירה און עס איז געווארן ונהפוך הוא, פון טרויער אויף שמחה. אזוי אין אלע צייטן, ווען מיר אידן וועלן [זיין] שטאלץ דערמיט וואס מיר זיינען אידן און האלטן זיך פעסט בא אידישקייט, ניט קוקנדיק אויף די שטערונגען וואס דאס ברענגט, וועלן מיר באפרייט ווערן פון אלע המן'ס, סיי די המן'ס אין גשמיות און סיי די המן'ס אין רוחניות, און עס וועט זיין ליהודים אורה ושמחה וששון ויקר.

בברכת שמחת פורים און א גערוס אייער זון שי'.

תתקמז

ב"ה, י"א אדר שני, ה'תש"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה יוסף שי

שלום וברכה!

איך האב היינט ערהאלטן די קייק פון ברית בא אייער אייניקל שלמה יצחק שי. בא דער געלעגנהייט וויל איך נאכאמאל איבערחזרן מיין ברכת מזל טוב וכשם שהכניסוהו לבריתו של אברהם אבינו כן יכניסוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים, איר און אייער פרוי תחי זאלט האבן אידישן און חסידישן נחת סיי פון דעם אייניקל סיי פון אייערע איבעריקע קינדער שיחיו, און דאס זאל זיין ניט נאר במנוחת הגוף נאר אויך במנוחת הנפש.

די גוטע מעשים וואס איר האט געטאן ביז איצט, ספעציעל די הדפסה פון „שדי חמד“, ווי אויך דאס וואס איר האט זיך גענומען טאן און ארבעטן לטובת החזקת פון די מוסדות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, זאל אייך און אלע אייערע ביישטיין ממשיך צו זיין ברכה והצלחה אין אלע ענינים, און איר זאלט בקרוב ממש קאנען מקיים זיין אייער הבטחה צו שטיצן די אויבנדערמאנטע מוסדות באפריקא מיט א ברייטע האנט, און האבן א מעגליכקייט צו פארגרעסערן אייער מיטהילף לויט ווי די ארבעט פאדערט און ווי אייער אידישע הארץ וויל.

ביטע איבערגעבן א ברכת מזל טוב אין צוזאמענהאנג מיטן ברית צו די עלטערן פון רך הנימול, אייער זון מר ישראל זלמן שי און זיין פרוי מרת פריידל תחי, און צו דער באבען מרת רחל תחי און עלטער באבען מרת בריינדל תחי לאריכת ימים ושנים טובות.

בברכת שמחת פורים.

תתקמז

מו"ה יוסף: רבינסון. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג תצג. לקמן אקטז.

תתקמח

ב"ה, י"ב אדר"ש, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

מכתבו מד' שבט וגם הרשימה בעתם נתקבלו, וקראתים אז על
ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר לעורר ר"ר להמצטרף להם...

בשאלתו שנרשם להעתקה לקאנאדא, כיון שלעת עתה אין נותנים
לו הניירות לארצה"ב, וע"י רשימתו זו אין נפסלים זכויותיו לבקש אח"כ
גם לארצה"ב – הנה עפ"ז אין בזה חלקי הסותר כלל, ויחי בהצלחה.

אבל בכלל צריכים היו אנ"ש להתעניין ע"ד ההעתקה לאוסטראליא
כי עפ"י הידיעות משם המקום מקום פרנסה, ויש לקוות שבעזרה"ת
יבנו שם מרכז חסידותי, וההקדם בביאת עוד אחדים מאנ"ש לשם –
יקדים גם בנין ושכלול מרכז זה והפצת המעיינות שם, ואותם שאין
צריכים עדיין ישיבה בשביל ילידיהם שי' מהנכון שיעתיקו לשם, ויחי
טובה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

הקונטרס לפורים ומכתב הכללי המצורף אליו בטח קבל כבר
וזיכה בחם את הרבים באופן המתאים.

בברכה שיבשר בשורות טובות ופ"ש כל החבורה ת"י.

תתקמט

ב"ה, י"ב אדר שני, ה'תשי"א
ברוקלין

לחברי ההנהלה דחשיבה והת"ת עולי רוסיא, לוד,
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבם דכ"ג אדר א' עם הדו"ח מפורט מהנעשה

תתקמט

נדפסה בלקו"ש חכ"ד ע' 470 והושלמה ע"פ צילום האגרת וע"פ העתק המזכירות.

בהשיבה בגשמיות וברוחניות. כן נהניתי לראות רשימת התלמידים בצירוף שמות האם, אשר בל"ג אקרא ביום מחר על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

מפני הטרדות וההכנות לפורים הבע"ל אין הזמן גרמא לבוא בארוכה במענה על שאלתם לחוות דעתי ביחס למכתבם והדו"ח הנ"ל. ואסתפק כאן בהערות כלליות אחדות, ובהקדם –

בימים מקדם הנה מתפקידי הישיבות והתלמוד תורות ה' בעיקר לימוד התורה והשגשוג בה. וקיום המצוות בפועל ושמירת מנהגי ישראל ה' מובן בדרך ממילא לכל בן ובת ישראל על ידי החינוך שנתחנכו בביתם ובהסביבה ששם היו באותן השעות שלא היו בין כתלי בית המדרש והישיבה.

נשתנו העתים בימינו אלה, אשר מתפקידי הישיבה והתלמוד תורה כעת גם כן, ובעיקר, לעשות את התלמיד ראשית הכל לירא שמים, ליהודי שומר תורה ומצוה ואח"כ ללמדן, ובהישיבות מיסודן של נשיאינו – גם לחסיד.

לית דין צריך בשש, אשר העיקר הוא קיום התורה והמצוה בפועל, כי עשי' לעילא, ותכלית הכל הוא ענין היראת שמים, כמו שנאמר ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה (כדי) ליראה את ה"א.

בתור פועל יוצא מהדברים האלה, הנה על כל תלמוד תורה וישיבה בכלל, והישיבות מיסודן של נשיאינו נשיאי חב"ד בפרט, לרכז את כל הענינים כדי להשיג קודם לכל את המטרה העיקרית – די תלמידים זאלן זיין פרומע ערליכע אידן, ווארימע אידן, חסידישע אידן. ומתוך השקפה זו, הנה במענה על שאלתם לחוות דעתי ע"ד סדר הלימודים של הישיבה והתלמוד תורה, אבוא בהערות אלו:

(א) בסדר הלימודים של כל המחלקות צריך להכניס לימוד דינים ומנהגי ישראל, הן בכתות הנמוכות והן בהגבוהות, ומובן – בכל אחת לפי ענינה.

(ב) להשתדל ביותר ע"ד סידור השבתות, ימים טובים וחול"מ וכו'. בחיי התלמידים באופן כזה, שישתמשו בתוכם דיני ישראל, ומנהגיו בדרך ממילא ע"י השתתפותם בסדר ומנהגי ימי השבת, חגיגת פורים, עריכת סדר של פסח וכו' וכו'. וידוע אשר מה שאפשר ללמוד מ"מעשה רב" בדרך ממילא הוא לפעמים הרבה יותר ממה שאפשר ללמד לתלמידים על ידי דיבור וחוראה.

(ג) לכאורה לימוד הגמרא וכיו"ב צריך להיות בבקר בתחילת זמן הלימוד, ולימוד החומש וכו' שאינו דורש התרכזות המחשבה כ"כ יכול להיות בשעות שאחרי הצהרים, ולא להיפך.

(ד) מהנכון להנהיג לימוד הדא"ח קודם התפילה, ונפלאתי שלא נעשה כן ע"ע, ואולי בטעות נשמט זה מהדו"ח שלהם, וכידוע שזה הי' מנהג מימים קדמונים בכל ישיבותינו, ואפילו מנהג בע"ב בבתייהם.

(ה) בטח ישנם אצלם כתות תלמידים השייכים ג"כ ללימוד הפוסקים.

(ו) לימוד חומש עם פרש"י בעצמם – אצל התלמידים שאין לומדים זה בסדר הישיבה.

(ז) להנהיג אמירת תהלים אחר התפילה.

ועלינו ללמוד מוסר השכל, בהלכה למעשה, מענינא דיומא, ועפ"י מש"נ בקונטרס פורים דהאי שתא, והוא

למרות הנסיונות והטרדות והבלבולים – לעמוד חזק בקיום התורה והמצוה בפועל, וביחוד להוסיף אומץ, ובהשתדלות יתרה, בעבודת החינוך הכשר ללמד את בני ובנות ישראל את מצוות הוי' ותורתו.

ואם ישנם מקומות אשר על ידי גזירות בגלוי או בתחבולות מרמה רוצים „לאחוז בתי כנסיות ובתי מדרשות" ל„השכיח ח"ו את בני ישראל את תורת הוי' ומצותיו ולהדיחם ח"ו מאלקות", הנה צריך לדעת אשר בזמן הגזירה דוקא, כאשר רבו ההעלמות וההסתרים, עד אשר שמים אור לחושך (ענינים שצריכים היו להוסיף אור הקדושה משתמשים בהם להרבות חשך הקליפות וסטרא אחרא) – אז דוקא נותנים כח מלמעלה להפוך את החושך לאור כי טוב.

וכאשר נשמור – עד למסירת נפש – על הקטנים והקטנות, הרי, על פי לשון המדרש, כשיש קטנים יש גדולים, יש חכמים, יש זקנים, יש תורה, יש בתי כנסיות ובתי מדרשות – ותכלית הכל – הקדוש ברוך הוא משרה שכינתו בעולם, בעולם זה התחתון הגשמי, כי אתכפיא סטרא אחרא ואתהפכא חשוכא לנהורא, שיאיר אור אין סוף ברוך הוא.

בברכת שמחת פורים ופ"ש כל החבורה תי',

מ. שניאורסאהן

תתקנ

ב"ה, י"ב אד"ש, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ מו"ה אברהם חנוך שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מה' אד"ש:

הנה כבר פסקו רז"ל (אבות פ"ג מ"ה) כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, וכל מדותיו של חקב"ה מדה כנגד מדה הן, והנכתב ונרשם בצבאות הוי' בפועל (ולא רק בכח שזאו אצל כל בני"י) בדרך ממילא הוא יוצא ביד רמה.

וכבר נתבאר ענין צבא הוי' בהמשך מאמרי ההסתלקות.

בת"ח קבלתי חבילת העתק מכתבי כ"ק מו"ח אדמו"ר ששלח,

ואף שעדיין לא נפניתי לעיין בהם כדרוש וכן ברשימת השיחות אשר שם אבל תקותי לעשות את זה בעתיד הקרוב ואודיענו אז ע"ד אלו החסרים בארכיון אשר אצלי.

בברכת פורים שמח.

תתקנ

נדפסה בלקריש חייד ע' 300 והושלמה ע"ם העתק המזכירות.
מו"ה אברהם חנוך שי: גליצנשטיין.

תתקנא

ב"ה, י"ב אדר שני, ה'תש"א
ברוקלין

הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נו"נ בנש"ק וכו' וכו'
מוהר"ר אפרים אליעזר שי' הכהן

שלום וברכה!

בנועם ובתענוג הגיעני (בל"א אנגרייט, עיין לקו"ת ריש פ' שמיני
י"ח ע"א, טור א' בסופו) מכתבו, אשר נבחר בוועידת הרבנים שנקראה
מטעם ראשי ועד העיר לראב"ד.

ויהי רצון שיצליח במשרתו זו להמשיך בבית-דין (גבורות) ענין של
אב (הרחמים והרחמן, עיין לקו"ת דרושי ר"ה, ד"ה שהמ"מ) ועוד יותר
ראש אב"ד, אותיות אשר, מל' תענוג ואושר (לקו"ת בתחלתו. ועייג"כ
קה"י ראש סק"ג) שיחי' בעונג הדדי גם לכת"ר גם לאלה המתנהלים על
ידו.

אין הזמן גרמא, מפני ההכנות לפורים, לענות על מכתביו כראוי,
ותמורת זה מוסג"פ הקונטרס לפורים והעתק מכתבי הכללי השייך
אליו. ויקובל זה לפניו בחילוף המענה אשר תקוטי שעוד יבוא בימים
הבאים.

החותם מעין הפתיחה בברכת הצלחה למינויו החדש,
ומאחל כל טוב סלה.

מוסג"פ בתודה רבה מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר שכתב אליו מיום
כ"ח אדר תש"ב, ולכן הנני שולח מכתב זה באחריות.

הערה: לכאורה הכינוי ראש אב הוא כפל הלשון, ובשלחי הוריות
הל' הוא אב בית דין, ואולי הר"ת ראב"ד – ראש אבות בתי דינים,
ודוחק. ובכל אופן לעניננו המכוון אחד הוא, שיצליח במשרתו, ותפקיד
הראש שהוא מנהיג את כל האיברים ומסדרם שיתאימו כל אחד ואחד
לתפקידו המיוחד לו.

תתקנא

מוהר"ר אפרים אליעזר שי' יאלעם. אגרות נוספות אליו – לעיל תתקנא, ובהנסמן בהערות שם.

באוצ"י מע' אב"ד ראב"ד – רבינו אב"ד. בס' הר"ת (פרלמן) ראש
ב"ד וג"ז דוחק, לכאורה.

תתקנב

ב"ה, י"ב אד"ש, תשי"א
ברוקלין.

הרה"צ והרה"ח הו"ח אי"א נו"נ בנש"ק וכו'
מוהרי"י שליט"א

שלום וברכה

מכתבו בצרוף ד' העמודים מס' חקל יצחק בעתו קבלתי.
ולקחתי ואשיבנו – להסגיר בזה קונטרס שהו"ל לימי הפורים
הבע"ל, והוא מתורת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ובל"ס
ימצא רוב ענין בו.

ת"ח ת"ח על הפרטים האחדים שכותב ע"ד הסתלקות אבי התניא,
ואסיר תודה אהי' אם יודיע גם שאר הפרטים שידוע בזה ממקור נאמן,
כי מועטים במאד ידיעות הברורות שיש עד"ז, ואפילו שנת ההסתלקות
אינה ידועה.

ועכ"פ בהערה בעלמא להדפיס מהס' ששלח, ומענינא דיומא, יעויין
בשער הפורים לאדמו"ר האמצעי בן בעל התניא ד"ה יביאו לבוש פצ"ב
שמבאר ע"פ דרכו פלוגתת ב"ש וב"ה וגם דעת רשב"י שביחד נבראו
אשר זה אינו מובן כ"כ עפמשנ"ת בהדפיס הנ"ל, ומביא אשר את
השמים ואת הארץ ר"ת השם הק' אהו"ה (זח"א רנא, א) וגם ר"ת את
הלבוש ואת הסוס, יעויי"ש.

בברכת פורים שמח.

תתקנב

מוהרי"י חיים.

ע"ד הסתלקות אבי התניא: זקנים מסעליש סיפרו לי שקודם מסירתו שאל אותו הגבאי דח"ק את המעונות
של בניו כדי להודיעם שיאמרו קדיש. אמר להם שיש לו ג' בנים ולא נתן להם את האדריסאות אלא של שנים,
ואמר "מין זמינא וועט שוין אליין היסעו". ומקובל ג"כ שעל האצ"ט הראשון שחל בח' תשרי שלוש עשרה
מדות ה' התניא הק' בסעליש ועל יום הק' נסע לעיר מונקאטש.

ריט

אדמו"ר שליט"א

תתקנ

ב"ה, י"ב אד"ש, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א נו"מ חו"ב וכו' וכו'
מהורש"י שי

שלום וברכה!

המברק שלי והמכתב, בנוגע להבחירות וביטולן, בטח נתקבלו
ויענה עליהם...

הערה דרך אגב: תמהו מפרשי האסת"ר מהו שייך שם דרשת אל
תקרי בניך אלא בוניך. ולכאורה י"ל, בהקדם עוד קושיא, דמה ראי'
מכתוב זה דמדתו של **הקב"ה** הוא ברבוי – וע"ז מתרץ א"ת כו' בונך
(נון קמוצה) שהוא הקב"ה שעשך ויכוונך בכל מיני בסיס – אלא שנגרר
המדפיס אחרי הגירסא בברכות וכו' והדפיס **בטעות** בוניך מלא יו"ד.

מוסג"פ הקונטרס לפורים והעתקת מכתב השייך אליו, אשר
תקותי שיענינו את כת"ר.

החותם בברכת פורים שמח.

תתקנד

[פורים תשי"א]

בבקשה להתועד בפורים וגם בשבת בהתעוררות מיוחדת לעבודה
בחינוך ביראת שמים.

בברכת פורים שמח.

מנחם שניאורסאהן

תתקנ

מוהרש"י: וויז. אגרות נוספות אליו – לעיל תחיג, ובהסמך בהערות שם.

תתקנד

מברק כללי לאנ"ש.

תתקנה

ב"ה, כ"א אדר שני, ה'תשי"א
ברוקלין

ברכה ושלום!

מיר האט מצער געווען צו הערן פון אייער מאן הרה"ח הו"ח אי"א
נ"נ עוסק בצ"צ איש רב פעלים וכו'... אז איר פילט זיך צובראכן און
איין איז שווער צו קומען צו זיך פון דער סיבה וואס האט געטראפן
ל"ע.

בכלל זיינען דאך אלע אידן, סיי מענער סיי פרויען, מאמינים בני
מאמינים, דאס הייסט, אז אלע גלויבן און פארשטייען אויך מיטן קאפ,
אז דער אויבערשטער, און נאר ער אליין, פירט די וועלט.

אויך גלויבן אלע אידן באמונה שלימה, אז דער אויבערשטער איז
תכלית הטוב, גוטסקייט אליין.

אויך האט איר זיכער געהערט דעם ווארט פון שווער כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקללה"ה נב"מ זי"ע, וואס ער האט איבערגעגעבן אין נאמען
פון בעל שם טוב, אז יעדער איד, סיי מאן סיי פרוי, איז טייער ביים
אויבערשטן ווי א בן יחיד ביים פאטער (באמת מערער, נאר מיר באנוצן
דעם ביישפיל ווייל מיר קענען זיך ניט פארשטעלן א גרעסערע
ליבשאפט ווי צו א בן יחיד).

דערפון אלץ קומט דאך ארויס במילא, אז אלץ וואס דער
אויבערשטער טוט איז לטוב, צום גוטן. און אזוי ווי דער אויבערשטער
וויל אז אידן זאל זיין גוט ניט נאר ברוחניות נאר אויך בגשמיות, איז
דער טוב אויך זיכער ניט נאר ברוחניות נאר אויך בגשמיות.

ווי שוין געזאגט, גלויבן אלע אידן אין דעם און מען פארשטייט
דאס אויך מיטן קאפ.

ס'טרעפט אבער אין מאנכע פאלן, אז דאס בלייבט ביים מענטשן
אין גלויבן און פארשטאנד, און דערגרייכט ליידער ניט צום געפיל אין
הארצן. במילא קומט בא עם אויס בגלוי אז באשטימטע פאסירונגען

תתקנה

נדפסה בלקו"ש ח"ד ע' 256 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

זיינען א סיבה אף צובראכנקייט און עצבות ח"ו. און וויבאלד, אז בא עם איז דאס בגלוי אזוי, און די אמתע כוונה אז דאס איז צום גוטן בלייבט באהאלטן אין שכל, קען אויך אמאל זיין, אז די פאסירונג וועלכע האט אויף אים געמאכט דעם ניט-גוטן איינדרוק, בלייבט אויך איר אמת'ע כוונה - דער תכלית הטוב - באהאלטן פון מענטשליכער אויג און ווערט ניט באלויכטן.

אויב אבער מ'ארבעט אויף זיך, אראפצוברענגען די אמונה און פארשטאנד אויך אין געפיל פון הארצן, אז עס קאן גאר אנדערש ניט זיין, נאר אז כל מאן דעביד רחמנא - אלץ וואס דער אויבערשטער טוט, איז לטב עביד - צום גוטן בגלוי, ביז דאס הארץ פילט דאס אויך, זעט יענער דעם טוב אויך בגלוי, דעם אויבערשטנס שר איז דאך מידה כנגד מידה - פון דעם זעלבן סארט: אז דער אויבערשטער אנטפלעקט פאר אלעמען, ובפרט פאר עם אליין, דאס גוטע וואס איז באהאלטן אין דער פאסירונג, און מ'זעט דאס אפילו מיט פליישיקע אויגן.

זעלבסטפארשטענדליך איז דאס א שווערע ארבעט צו פועלן בא זיך. די ארבעט איז אבער לייכטער פאר די וואס זיינען אויפגעוואקסן בא חסידישע עלטערן, פאר די וועלכע האבן חתונה געהאט פאר חסידים, און פאר די וועלכע האבן איינגעשטעלט זייער הויז אויף א חסידישן שטייגער עס זאל זיין דורכגעדרונגען מיט דעם רוח החסידות ומנהגי החסידים.

איך ווינש אייך, אז גאר אינגיכן זאל דער אויבערשטער באווייזן אייך צוזאמען מיט אייער מאן שי' און אייער זון שי' דעם תכלית הטוב וואס איז דא אין די פארשידענע פאסירונגען אין אייער לעבן, וואס ביז איצט האט איר דאס ניט געזען, און איר זאלט זיין צופרידן אלע צוזאמען בגשמיות וברוחניות.

בברכה.

תתקנו

[כ"ד אד"ש תשי"א]

אייערע צוויי בריוו איינער אן א דאטום און דער צווייטער פון כ"ב
אדר, האב איך צייטיג ערהאלטן. ליידער אבער האב איך צוליב רוב
הטרדות ניט געהאט די מעגליכקייט צו ענטפערן אויף זיי ביז איצט.
בייליגנד שיק איך אייך דעם קונטרס פון פורים און דעם קונטרס
פון ב' ניסן, און איצט צום ענטפער אויף אייערע בריוו:

איך בין געווען העכסט צופרידן לייענען, אז איר ארבעט מיט אייער
כת הציור און גרייט זיך צו מאכן אן אויסשטעלונג און אז די פרעסע
האט וועגן אייך געשריבן גוטע רעצענזיעס. זיכער וועט איר זען שטייגן
אין דעם און אויסניצן אייער כשרון, וואס השי"ת האט אייך געגעבן, צו
בריינגען א חיזוק אין יהדות ויראת שמים.

בנוגע דעם עיקר פון אייער בריוו וואו איר באקלאגט זיך אויף
אייער מעמד ומצב און פילט זיך זייער צובראכן און צייטנווייז פאלט
איר אריין אין יאוש און געפינט זיך קיין ארט ניט וכיוצא בזה, און
דערפאר ווילט איר זיך זען, כדי מען זאל זיך קאנען דורכריידן פנים אל
פנים.

איז דער זעען זיך פון צוויי גוטע פריינד - א גלייכע זאך און
ברענגט א גייסטיקע באפרידיקונג צו ביידע צדדים, אבער אפלייגן ביז
דאן, און דערווייל זיך געפינען אין זעלבן מעמד ומצב פון יאוש ח"ו וכו'
וכו, איז ווער פון אונז קען זיך דערלויבן אזא זאך?

איר שרייבט ניט די סיבה וואס ברענגט אייך צו אזא מצב רוח,
במילא קאן איך ניט אריין אין פרטים צו באווייזן ווי אזוי די סיבות
זיינען ענינים המדומים וואס שטאמען פון עצת היצר, דאס הייסט, אז
אויב אפילו דער ענין האט עפעס אן אחיזה, אבער דאס וואס ער ווערט
אויסגענוצט אויף יאוש און אראפגעפאלנקייט איז דאס ניט אמת, נאר
א שפיצל פון יצר, וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר האט עס אנגערופן „דער
קלוגינקער“ ווייל ער גייט צו יעדן איינעם מיט ווערטער וועלכע זאלען
עס נעמען.

תתקנו

מוז איך זיך דא באגרענצן מיט א הערה כללית אין גאנצן ענין. שטיצנדיק זיך אויף דעם פתגם פון בעל שם טוב, וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר האט פיל מאל איבערגעזאגט, אז יעדער איד קען אפלערנען א הוראה בעבודת ה' אין אלעס וואס ער זעט אדער הערט, וויל איך באלויכטן אייער פאל בפרט.

זיכער ווייסט איר, אז די הויפט קונסט פון א מאלער אין חכמת הציור איז, אז ער זאל זיך קאנען אפטרעגן פון דער חיצוניותדיקייט פון דער זאך, און ניט קוקנדיק אויף דער אויסערליכער פארם, זאל ער קאנען אריינבליקן אין דער זאך, אינעווייניק און דערזען דארט די פנימיות ועצמות הדבר, און קענען דאס דערנאך איבערגעבן בציור, אזוי אז דער וואס זעט דעם ציור פון דעם מאלער זאל פאר עס אנטפלעקט ווערן אין דער זאך דאס וואס ער האט פריער ניט באמערקט, ווייל דער תוך איז געווען פארשטעלט פון ענינים טפלים. אזוי ארום אנטפלעקט דער מאלער דעם עצמות און מהות פון דער זאך וואס ער צייכנט, און דער וואס זעט עס, דערזעט עס אין אן אנדער אקט'ער ליכט און כאפט זיך, אז ער איז פריער געווען אין א טעות.

ככל הדברים האלה וככל החזיון הזה, איז איינער פון די עקרים בעבודת האדם לקונו.

ווי מיר ווייסן פון דער תורה בכלל און פון חסידות בפרט, איז כל הבריאה כולה נעמט זיך פון דבר ה', און דער דבר ה' איז דאס מהווה ומקיים בכל עת ובכל רגע. נאר מצד דעם ג-טליכן כח הצמצום והגבורה, שטייט דער דבר ה' בהעלם והסתתר און עס זעט זיך בלויז די חיצוניות.

איז דער ענין פון עבודה, וואס שטיצט זיך אויף דער אמונה פשוטה אז אין עוד מלבדו, אז מען זאל מיט דעם שטאנדפונקט צוגיין צו יעדן ענין אין לעבן, און מען זאל זען ארויסבריינגען כל אחד כפי יכולתו, וואס מער דעם אלקות שבכל דבר, און קלענער מאכן, אויף וויפל עס לאזט זיך, דעם העלם והסתתר פון דער חיצוניות אויף אלקות שבתוכו.

די זעלבע זאך בנוגע יעדן איינעם בפרט, וואס בניס אתם לה' אלקיכם, זאגט ער אויף דערויף אין תניא (פרק ב') כמו שהבן נמשך ממוח האב, כך כביכול נשמת כל איש ישראל נמשכה ממחשבתו וחכמתו ית', וואס הוא וחכמתו אחד, במילא איז דאס דער עיקר און גאנצער מהות ועצמות פון אלע אידן, און אייך אויך בכלל.

אזוי ווי דער אויבערשטער האט געוואלט, אז די נשמה זאל ניט דארפן אנקומען צו נחמא דכסופא, האט ער איר געגעבן א מעגליכקייט פון עבודה, און ניט סתם עבודה, נאר עבודה ביגיעת נפש ויגיעת בשר, וואס דורך דער עבודה זאל ער באקומען כל טוב ביז די מדריגות היותר עליונות, און דאס אלץ פארדינטערהייט.

און נאך א זאך באווארנט דער רבי (בתניא), אז מיזאל ניט מיינען אז ס'איז דא אזוינע בא וועלכע דאס וועט זיך ניט אויספירן, זאגט ער אז דאס קען ניט זיין, ווארום אפילו מתוך שלא לשמה בא לשמה בודאי כו' כי לא ידח ממנו נדח (תניא סוף פ' ל"ט).

במילא דארף מען זיך היטן, אז די ענינים טפלים זאלן ניט פארדעקן אויפן עיקר האדם ותכלית הכוונה.

דאס וואס דער מענטש האט שוועריקייטן, נסיונות און עניני בירורים, זיינען דאס די מיטלען ווי אזוי מיזאל צוקומען צום תכלית הדבר, דאס הייסט, אז די נשמה זאל קאנען זיין דאס וואס זי איז געווען נאך פאר דעם אתה בראתה, וואס דאן איז - נשמה שנתת בי טהורה היא, און זאל דערגרייכן נאך העכערע דרגות, ווארום יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא, במילא טאר מען דאך ניט לאזן די שוועריקייטן פון איבערקומען די נסיונות, אדער אפילו דעם דורכפאל אויב מען איז נכשל געווארן מזמן לזמן, גובר זיין אויף דער שמחה וואס מ'דארף פילן פון - בני בכורי ישראל, און פון דער הבטחה וואס מ'האט פון אויבערשטיין אליין, אז ועמך כולם צדיקים.

במילא אז עס קומט צוגיין א איד, ווער רעדט נאך אזא וואס האט געהערט פון אור החסידות, ווער רעדט נאך אזא וואס האט געלערנט תורת החסידות און ווער רעדט נאך אזא וואס דער אויבערשטער האט אים געלייטערט מיט יסורים, און שרייבט, אז ער איז ח"ו ביאוש און געפינט זיך קיין ארט ניט וכו' וכו', איז דאס ניט נאר היפך האמונה, נאר היפך השכל אויך!

דער אויבערשטער זאגט-צו בכל תוקף ועוז, אז לא ידח ממנו נדח, און מאנט ניט פון דעם מענטשן ער זאל טאן איבער די כחות - (ווארום אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו) - נאר ער זאל טאן נאך זיינע כחות נאך. דערנאך זאגט ער איהם, אז ס'איז גענוג אויב עס וועט זיין פתחו לי פתח כחודו של מחט - ואני אפתח לכם כפתחו של אולם.

דאס אלץ זאגט דער אויבערשטער, קומט ער צוגיין און זאגט, אז דער חשבון איז ח"ו אן אנדערער, במילא קומט דער יאוש, אראפגע-לאזנענע הענט און איינריידעניש, אז עס ווערט וואס אמאל נידעריקער?

די שאלה איז: דברי חרב ודברי התלמיד, דברי מי שומעים? און די שאלה דארפט איר זיך אליין שטעלן: אייך ווייזט זיך אויס אזוי, און דער אויבערשטער זאגט אז ס'איז אנדערש, איז דען דא א ספק ווער עס איז גערעכט?

עד כאן בנוגע אויסטענה'ן זיך.

בנוגע לפועל דארפט איר וויסן, אז איר זייט איינער פון קהל החסידים, במילא זייט איר מקושר צו אילנא דחיי, און די פארבונדנקייט איז ווי מיזאגט אין פסוק, אתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום, ברענגט אראפ דער רבי אין דעם קונטרס פון ב' ניסן דעם מרז"ל אפילו ביום שכל העולם כולו מתים, אתם חיים, און מה היום כולכם קיימין, אף לעולם הבא כולכם קיימין, במילא האט איר א פערזענליכע הבטחה פון רז"ל, אז חיים כולכם היום און חיים כולכם לעולם הבא.

במילא דארף מען אויסניצן די צייט אויף תורה ומצוות ביראת שמים, און אויסניצן דעם כשרון מיט וועלכן דער אויבערשטער האט אייך באשאנקען אז דאס זאל ברענגען א תועלת ביראת שמים.

דאס איז פון די זאכן וואס מ'דארף ניט אפלעגן אויף מארגן, ווייל מארגן דארפן זיך אפטאן די מארגענדיקע זאכן, און היינט די היינטיקע, און בכדי צו טאן די אלע זאכן, דארף מען וויסן אז אלע שטערונגען זיינען עצת היצר, און די אמונה דארף מען אראפטראגן אין שכל (מוח) און אין געפיל (לב) און אין פועל ממש במחשבה דיבור ומעשה.

ווען איר וועט זיך נעמען דערפאר, כאטש עס דוכט זיך אייך אז איר קענט אנהייבן נאר כחודו של מחט, וועט דער אויבערשטער געבן הצלחה און וועט עפענען כפתחו של אולם.

איך האף, אז איר וועט זיך ניט רעכענען דערמיט וואס מ'יין ענטפער האט זיך אזוי פארשפעטיגט, און וועט ענטפערן בקרוב מיט א בשורה משמחת, אז איר טוט אין דעם גייסט פון דאס אויבנגעשריבענע.

בברכה - המחכה לבשורותיו הטובות בקרוב ממש.

תתקנו

ב"ה, כ"ד אדר שני, ה'תשי"א
ברוקלין

להתלמידים התמימים שי' הבאים מאמריקה הדרומית

שלום וברכה!

עס האט מיר זייער געפרייט צו הערן וועגן אייער התעוררות און החלטה צונויפצוקומען זיך פון צייט צו צייט אויף צו פארשטארקן אייער פארבינדונג צווישן זיך בעניני לימוד והנהגה, און צו מכשיר צו זיין זיך צו פעולות ממשיות בחיזוק היהדות בכלל וחינוך הכשר בפרט אין די מדינות פון וועלכע איר קומט, און שטיין אויך יעצט אין א קישור תמידי מיט אייערע פריינט אין יענע מדינות כדי מעורר צו זיין זיי צו ארבעטן דארטן בחיזוק היהדות, שיקן וואס מער קינדער צו לערנען דא אין ישיבות וכו'.

עס איז כדאי אז איר זאלט צוציען צו אייער ארבעט אויך תלמידים פון אנדערע ישיבות וועלכע קומען פון דרום אמעריקה.

דאס וואס איר שרייבט וועגן שאלות ותשובות וועגן אידישקייט, איז ניט נויטיק אז יעדער איינער זאל אלע וואך צוגרייטן פראגען און ענטפערס, נאר דאס זאל געטאן ווערן פון איינעם אדער צוויי.

זיכער וועט בא אייך אויך להבא געפירט ווערן א פרטי-כל פון אלעס וואס איר טוט, און איך האף צו הערן פון אייך גוטע באריכטן פון צייט צו צייט.

בברכת שקידה והתמדה בלימוד התורה ביראת שמים ובפעולה על הזולת בכל זה בהצלחה.

תתקנו

להתלמידים . . הדרומית: ראה גם לקמן אגרת איסב.

תתקנח

ב"ה, כ"ד אדי"ש, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח הווי"ח אי"א נו"מ וכו'
מוה"ר אפרים אליעזר שי' הכהן

שלום וברכה!

מכתביו בעתם קבלתי, ושמחתי בקראי בהם, אשר ענין הראב"ד
הולך ומסתדר, והשי"ת יברכהו וישמרהו כו' (וע"פ דעת ר"י כהנא
מסייע כהני, חולין מט, א) לנהל את עדתו בשלום ובמישור (ואעפ"כ)
להשיב רבים מעון, ובפרט בשדה החינוך הכשר, אשר ע"פ השמועה, הרי
גם הזעיר שם וזעיר שם שישנו, הולך ומתמעט באופן מבהיל.

וידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר בשנים הראשונות לבואו לכאן, „עס
איז דא השגחה אויף וואס מען לייגט אין די טעפלאך, פארוואס איז
ניטא קיין השגחה וואס לייגט מען אין די קעפלאך“!

– להעיר מחולין מה, א: מה שבקדרה, ומל' הכתוב ותורתך בתוך
מעו, ותניא ספ"ה –

מש"כ בענין מספר הקאפ' שבתהלים, יעויין ג"כ בהקדמת מנחת
שי לתהלים, ההקדמה בתהלים רעדלהיים, יפה עינים לברכות ט,
סע"ב.

מוסג"פ הקבלה על שילוחו ממעות מחצה"ש, וי"ל ע"ד הצחות,
במש"כ באותו מכתב עצמו שהרגיש שעדיין חסר הביטול וכו' דאתי
מחצה"ש שלו ומבטל הרגש זה, דהרי כהן ששוקל הוא משום דמוסר
לצבור, יפה יפה, דאין נשאר מהבעלות ורשות שלו כלום (שקלים ד, ב)
או דעכ"פ בטל הוא (ערכין ד, א ברש"י)

ובכ"ז כהנים דורשים כו' כי מה שהוא שולל הבעלות שלו, ג"ז
שייכות היא, ולכן בקש משה אל תפן אל מנחתם, אף שהוא קרבן צבור,
וראה הערתי בקונטרס פ"ג ע' ל"א בסופו.

תתקנח

מוה"ר אפרים אליעזר שי' יאלעס. אגרות נוספות אליו – לעיל תחקו, ובהנסמן בהערות שם.
בקונטרס פ"ג: סה"מ תשי"א ע' 31.

כבקשתו – אזכירו בהיותי על הציון בער"ח הגאולה הבע"ל.
מצטער אני במאד, על שלע"ע לא הסתדר הרה"ח וכו'... במשרה
המתאמת, ושבת נכנס שבת יוצא חודש נכנס חודש יוצא כו'.
ואחתום באיחול כ"ט.

תתקנט

ב"ה,

ידוע פתגם בעל החילולא שאמר על תלמידיו, אשר תפקידם הוא
לחיות „גרות להאיר“.

דברי צדיקים בכלל, וביחוד דברי נשיאי ישראל אודות תלמידיהם
והמקושרים אליהם – מדויקים תמה, ובפרטיהם גם כן. וגם בהתואר
„גרות להאיר“ – כן הוא, אשר מורה דרך הוא למקושריו בכמה וכמה
ענינים עקריים.

ואחדים מהם:

כמה תכונות בנר המאיר: הנר עצמו הוא מקור לאור – מאור, אף
כי זעיר אנפין.

כלול הנר משמן ופתילה – וענינם במשל: שמן – תורה ומצות'.
פתילה – האדם, היינו הגוף', יותר נכון חלק נשמתו נפש דאיהי
שתופא דגופא', ובפנימיות יותר – נפש האלקית המלובשת בנפש
הבהמית'.

כשמדליקין הפתילה והיא והשמן מתאחדין זו עם זה, מאיר הנר

-
- (1) זחיג קפ"ז, א. וראה תניא פליה ואילך.
 - (2) זוהר ותניא שם. וראה ג"כ בראשית רבה פס"ב, ב.
 - (3) תקונים בחקדמה יד, ב. שם תי' כא (מט, ב).
 - (4) תורה אור ד"ה ת"ר מצות נ"ח פ"ה. ועייג"כ שם רד"ה כי אתה נרי. ובכ"מ.
-

תתקנט

נדפסה בסה"מ תשי"א ע' 202 ובלקריש ח"י"ב ע' 149.

אדמו"ר שליט"א רכט

בהרבה מאורות⁵. וכללותם שניי מיני אור: נהורא אוכמא ונהורא חיורא – העלאה והמשכה.

ומעלה יתירה באור הנר, אשר דוקא הוא יפה לבדיקה וחיפוש במחבואות בחורים וסדקים – חופש הוא כל חדרי בטן⁶.

כל ענינים אלו בהנמשל – מובנים ומבוארים הם למדי.

ועשי לעילא – אשר על ידי קיום כל הנ"ל כפי הוראות בעל החילולא, מאיר הנר את חלק העולם השייך לו ועל אחת כמה וכמה את הנח"ב ונפח"א שלו – אשר זהו תכלית ירידת הנשמה לעוה"ז ובזה תלוי תכלית ימות המשיח ותחיית המתים⁷, שיהי במהרה בימינו, אמן.

מנחם שניאורסאהן

כ"ה אד"ש, ה' תיש"א. ברוקלין נ.י.

תתקס

ב"ה, כ"ה אד"ש, ה' תיש"א
ברוקלין

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מהור"י שי

שלום וברכה!

מוסג"פ הקונטרס ליום ב' ניסן הבע"ל, יום החילולא של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ובטח יזכה בו את הרבים ללמוד בו, וביחוד ביום השבת קודש פ' החודש ר"ח ניסן, ולמחרתו ביום החילולא. כי כאמור בשיחה הנדפסת בקונטרס זה,

(5) ברכות נב, ב. תיקונים ת"ז (ג, א). זח"א מא, ב. זח"ב רטז, א. ובכ"מ.

(6) זח"א טא, רע"א. ובתורה אור שם בארוכה.

(7) שו"ע רבנו חזקן ר"ס תל"ג. פסחים ח, א.

(8) ראה תניא פל"ז בארוכה.

תתקס

כללי-פרטי. נדפסה בלקריש ח"ב ע' 148 והושלמה ע"פ צילום האגרת.

תלמידי בעל ההילולא, בניהם ובני בניהם, יש בהם כחו - כח המלמד את בן חברו תורה, ובמילא ישנה עליהם אחריות אל המלמד, בעל ההילולא. ולא עוד אלא גם

אלו שרק ראו אותו - גם בהם יש כחו, כח המלמד. ואפילו אלו שלא ראו אותו, כחו זה בהם - על ידי כח המשלח, אשר על ידי כח זה שלוחו של אדם נעשה כמותו.

וכמה דרגות בזה:

נתינת רשות וכח לשליח לעשות כמותו של המשלח, אבל העשי עשית השליח היא, כי השליח מציאות בפני עצמו הוא בכל עניינו, אלא שהוא רוצה למלאות את השליחות.

נתינת כח מהמשלח לשליח לעשות, עד שהעשי עשית המשלח היא, כי אין פעולות השליח (בענין השליחות) מציאות בפ"ע, ואינם אלא כח המשלח.

נתינת כח מהמשלח וביטול השליח להמשלח, עד שהשליח עצמו אינו אלא המשלח.

וכל אחד ואחד הנהו אחד מסוגים הנ"ל ואחריות המתאמת לסוג זה עליו.

ובחזקתם לדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בסיום שיחתו הנ"ל, הנה "מען דארף וויסן די כחות וואס מיר האבען, און דער אויבערשטער זאל העלפן" להביא את הכחות לידי פועל, ולהגיע להתכלית - להעשות, כדרישת בעל ההילולא, **נר המאיר** בכל הפרטים המבוארים בהקדמת הקונטרס.

בברכה ופ"ש כל החבורה תי

מ. שניאורסאהן

אלו שרק ראו: ראה עירובין יג. ב. ובירושלמי ביצה פ"ה ה"ב: שלא זכיתי לאורייתא אלא בגין שראיתי כו.
וכמה דרגות בזה: מתאים ליש ובטל או בטל במציאות. מדות נה"ב בבינוני (רק אתכפיין. תניא פל"ה). חב"ד שלו (שם פל"ז). צדיק.
 דוגמאות בנגלה יעויין גטין כט. ב. קדושין מג. א. ועוד. וראה לקח טוב למהר"י ענגיל כלל א בארוכה.

רלא

אדמו"ר שליט"א

תתקסא

ב"ה, כ"ה אדר שני, ה'תשי"א
ברוקלין

כבוד המתפללים והגבאים דבית הכנסת נוסח האר"י
דשיקאגא ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

דורך הרה"ח וו"ח אי"א נוי"מ איש אשכולות ורב פעלים וכו'
מוהר"ר שלמה זלמן שי' העכט איז אנגעקומען אייער השתתפות
במעוֹת חטים, און בייגעלעגט איז די קבלה.

איך בעט איבערגעבן א יישר כח און ברכה צו די מנדבים ובני
ביתם שיחיו.

איצט איז די צייט צווישן פורים און פסח, וואס רז"ל רופן ביידע אן
בשם גאולה, נאר דער אונטערשייד איז וואס די גאולה פון פורים האט
געבראכט בלויז צו דער אויסלייזונג פון דער גזירה, אבער אידן זיינען
נאך דאן געבליבן אין גלות, אין דער צייט ווען די גאולה פון פסח האט
געבראכט צו חירות, און דערפאר ווערט פסח באצייכנט אלס זמן
חירותנו.

די התחלה פון דער פייערונג פון פסח הייבט זיך אן מיט דעם
אויסרוף פון כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח, דאס הייסט,
אז איידער מיר הייבן אליין אן דעם סדר, זאגן מיר אז אלע וועלכע
נויטיקן זיך וועט מען זיי געבן אלץ וואס זיי דארפן. דערנאך גייען מיר
צום סדר. דאס גיט אונז דעם זכות צו האבן אן אמת'ן זמן חירותנו, און
דאס איז איינע פון די ענינים וואס מ'טוט אויף מיט צדקה בכלל און
מעוֹת חטים בפרט, וואס א סך מער ווי מ'טוט אויף פאר יענעם מיט
דער צדקה אדער מעוֹת חטים, טוט מען אויף א סך מער פאר זיך אליין,
ווארום דורך דרויף איז מען זוכה אז מ'ווערט באפרייט פון דאגות
גשמיות ורוחניות און מ'האט דעם אמת'ן זמן חירותנו יעדערער בפרט,
און - במהרה בימינו - וועלן מיר זוכה זיין צום זמן חירותנו הכללי.

תתקסא

תוכן דומה לכמה בתי כנסת. ראה גם לקמן אגרות תתקסא. תתקסא.
פורים און פסח: ראה גם לקמן אגרת תתקסט.

השי"ת זאל אונז אלעמען ארויסנעמען פון גלות דורך משיח צדקנו,
וואס וועט אונז בריינגען די גאולה האמיתית והשלימה.
בברכת חג הפסח כשר ושמח וכל טוב גשמי ורוחני.

תתקסב

ב"ה, כ"ז אדר"ש, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נר"מ, עוסק בצ"צ וכו'
מוה"ר משה יצחק שי

שלום וברכה!

מכתבו בעתו קבלתי, וחנה ההצעה ע"ד האיחוד של הב"כ בניו-
ענגלאנד, היא הצעה נכונה, במאד מאד, אבל לטעמים שונים, הנה
מוקדם הזמן עדיין, וכאשר נתראה פנים אי"ה נדבר עדי"ז בארוכה.

אחרי הודעתו כו' שלחתי מכתב תנחומין למר ... וכדאי הי'
לעוררו שיוסיף אומץ לטובת הישיבה, לטובת וזכר נשמת אביו ע"ה,
וגם שידפיס על שמו ספר שיחות או מאמרים מכ"ק מו"ח אדמו"ר,
אשר התועלת הגדולה והזכות להנשמה מזה, אין לשער, ובטח ימצא
האותיות המתאימות להסביר לו את כל זה.

שמחתי אשר התלמיד ... שי' כבר בביתו, ובטח יהי' אצלו בימים
הקרובים ויסביר לו ע"ד גודל החוב לקבוע עתים לתורה וגם בחסידות
אשר אלו הם הכלים לבריאות בגשמיות הבאה לאחר הטבת חבריאות
ברוחניות.

ובנוגע להמצב בהישיבה, הנה כבר זה כמה אמרתי לו שבודאי יהי'
הכל בהצלחה וחכלים לזה ובפרט למהר הדבר הוא ע"י זה שירבה
מספר התלמידים וע"י חוספת אומץ לנטוע בלבם יראת שמים וקיום
המצות בפועל.

תתקסב

מוה"ר משה יצחק שי' העכס. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ב קפד, ובהנסמן בהערות שם. לקמן
אקלט.
הישיבה: בניו הייזען.

שמחתי במאד לספורו ע"ד הנהגתו עם התל' בפורים העבר, ובטח יעשו כזאת גם במשך ימי חג הפסח הבע"ל, באופן המתאים.

מחר אי"ה אחי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר ואזכירו להצלחה גדולה בעניניו הגשמיים ובעבודתו בקדש כפי אשר העמיס עליו כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר בטח נתן לו ג"כ האפשרינות והכחות להביא ענין זה מחכא אל הפועל.

בברכת[ת] הצלחה בעבודתו חק' און ער זאל פילען דעם גודל הנחת שבזה.

תתקסג

ב"ה, כ"ז אד"ש, תשי"א
ברוקלין.

חו"ח אי"א נו"מ וכו' מוה"ר חיים יעקב שי

שלום וברכה!

די שעקס, פון אייד און אייער פרוי תחי', האב איך ערהאלטן, און בייגעלייגט זיינען די קבלות.

איך האב פיל געחערט פון אייד, און בין צופרידן וואס איר זייט אין דער זעלבער צוגעבונדנ[קייט] ווי אלעמאל, און היינט נאך דער הסתלקות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, דארף יעדער איינער פילן מער די אחריות וועלכע איז ארויפגעלייגט געווארן אויף אונז אלעמען, און ארויסרופן בא זיך מערערע און טיפערע כחות, צו פארזעצן די גרויסע הייליגע זאכן, וואס דער רבי כ"ק מו"ח אדמו"ר האט אונז איבערגעלאזן, אז זיי זאלן זיין בהצלחה בגשמיות וברוחניות.

געוויס האט איר שיעורים אין לערנען תורה, זאלט איר זיי אנהאלטן און צוגעבן וויפל איז מעגליך פאר אייד, און מוסיף זיין אין די מעשה הצדקה וחסד, און משפיע זיין אויך אויף אנדערע.

בברכה לבריאות הנכונה ולאריכות ימים ושנים לו ולזוגתו תי'.

מוסג"פ הקונ' לב' ניסן.

תתקסג

מוה"ר חיים יעקב: האלמאן.

תתקסד

ב"ה, כ"ז אדר"ש, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

איך בין צופרידן צו הערן - פון אייער בריוו - אז בא אייך איז ב"ה
אלץ כשורה, וועגן אייער קביעות עתים לתורה, און אז אייער טאכטער
... תי לערנט זיך גוט.

וועגן דעם לערנען גמרא, וואס איר האט אויפגעגעבן די קביעות,
ווייל עס איז שווער צו פארטיפן אין דעם:

דיינק איך אז איר דארפט באנייען די קביעות אין לערנען גמרא,
און די זארג און פארדרוס וואס עס קומט אן שווער דער לערנען און
פארשטיין, און פונדעסטוועגן לערנט מען ווייטער, ווייל דאס איז
חכמתו ורצונו של הקב"ה, נעמט אראפ פון אנדערע דאגות און
פארדרוס פון פרנסה און געזונט.

מארגען אי"ה וועל איך זיין אויפן ציון פון כ"ק מו"ח אדמו"ר און
וועל אייך אלעמען מזכיר זיין לברכה ולהצלחה אין אלעס וואס איר
אלע באדארפט.

איך האף אז איר וועט מיר אויך ווייטער אנזאגען גוטע בשורות און
פארענדיק בברכת טוב גו"ר.

ביגעלייגט איז דער קונטרס פון ב' ניסן.

תתקסה

ב"ה, כ"ט אדר"ש, תשי"א
ברוקלין.

אחדשה"ט ושלום תורתו!

היי אצלי רב ישיש ויר"ש הנלחם בעדתו, על עניני היחודות בחרף
נפש ובתוכם ג"כ בהענינים הנוגעים לעניני כשרות.

רלה אדמו"ר שליט"א

והנה עתה נתלקחה מלחמה במחנו בנוגע לבשר בענין המליחה קודם ג' ימים.

ונבהלתי לשמוע אשר החולקים על הרב הנ"ל מסתמכים ותומכים יסודותיהם על השמועה שכהדר"ג שליט"א נתן היתר ברור לבשר קפוא, ולא עוד אלא שגם בשר שמניחים אותו במקרר (פריזשידער) אין הזמן שמונח בהמקרר נכנס בחשבון.

המלחמה נגד הנ"ל מתנהלת, לא רק ע"י בע"ב כ"א גם כו' וכו'.

וכהדר"ג שליט"א בידעו את המצב, אך למותר הוא להאריך מהפרצה הנוראה שתוכל לצמוח ע"י שמועה הנ"ל, ובפרט בעניני כשרות המסורים לנשים וטבחים.

ארשה לעצמי להציע לכהדר"ג שליט"א שיפרסם הכחשת שמועה הנ"ל באופן המתאים להמדינה כאן, וא"ת אחי' לו אם יודיעני מהצעדים אשר אחז בהם בנוגע לזה.

בכבוד ובברכה לאר"י על ממלכתו, מאן מלכי רבנן, וישר חילי באורייתא קדישא.

תתקסו

ב"ה, ג' ניסן, ה'תשי"א
ברוקלין

כבוד המתפללים והגבאים דבית הכנסת אגודת אחים
נוסח אר"י, ראטשעסטער, ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מיט פארגעניגען האב איך באקומען אייער גרוס, ווי אויך אייער
השתתפות אין דער קופה פון מעמד, וואס איז איבערגעגעבן געווארן,
און בייגעלעגט איז די קבלה.

תתקסז

בשר קפוא: ראה סי' תשובות ובאורים (תשמ"א) ע' 192. קובץ יגדיל תורה נ"י. חוב' מה סי' יח.
וא"ת: ואסיר תורה.

מיר איז געווען זייער אנגענעם צו דערוויסן זיך, אז דאס אויבנדערמאנטע קען באטראכט ווערן ניט נאר אלס א השתתפות מיט געלט, נאר אויך אלס א סימן פון אנטיילן נעמען און פאראייניגען זיך מיט דער גרויסער און פיל פארצווייגטער ארבעט, וואס איז געגרינדעט און אנגעפירט געווארן דורך כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, און ווערט אויך ווייטער אנגעפירט אין דעם גייסט וואס ער האט אנגעצייכנט.

כדי אבער צו קענען אנגיין מיט דער ריזיקער ארבעט, מוז מען האבן די מיטהילף פון די אלע וועלכע האבן א געפיל אין דער גרויסער נויטווענדיקייט פון אזא ארבעט, און בפרט די אלע וועלכע האבן געהאט, אין אירגענד וועלכן אופן, דעם זכות צו קומען אין פארבינדונג מיט כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, און פילן דעריבער מיט א זעלבסטפארשטענדליכקייט דעם חוב און זכות צו העלפן אנהאלטן אלע ענינים וואס ער האט מייסד געווען און אנגעפירט.

די הילף קען געגעבן ווערן אויף צוויי אופנים: הילף דורך געלט און הילף דורך פערזענליכער מיטארבעט. האף איך, אז אייער הילף וועט זיין אין ביידע אופנים, און דאס אויבנדערמאנטע השתתפות איז א זיכערער צייכן דערפון, און לויט דעם אויסדרוק פון חז"ל אין דער משנה, אז עס זאל זיין עינו טובה בשל אחרים, וועט יעדער איינער זען משפיע זיין אויפן קרייז פון זיינע פריינט און באקאנטע מקרב צו זיין זיי צו אלע ענינים אויף וועלכע כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע האט אוועקגעלעגט אזויפיל מסירת נפש.

לקראת חג הפסח הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, ווינש איך אייך אלעמען עס ב"ב שיחיו א כשרן און פרייליכן פסח.

בברכת טוב גשמי ורוחני.

תתקסז

ב"ה, ד' ניסן, ה'תשי"א
ברוקלין

אל תלמידי ישיבת „אחי תמימים“ פיטסבורג,
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

דורך ידידי הרה"ג ותר"ח וו"ח אי"א נר"נ וכו' מוהר"ר שלום שי
פויזנער, אייער ראש הישיבה, האב איך ערהאלטן אייער ביישטייערונג
צו „מעות חטים“.

עס פרייט מיר צו זען, אז איר פארגעסט ניט אייערע ארימע ברידער
דא אין לאנד און מעבר לים, און באמיט זיך צו העלפן זיי לויט אייערע
מעגליכקייטן.

זיכער ווייסט איר, אז ביי דער התחלה פון סדר פארנעמען די
קינדער דעם אויבן-אן מיט „מה נשתנה“, און אז די הגדה רעדט וועגן
פיר-ערליי קינדער, אחד חכם, כו'. איז קינדער וועלכע לערנען, בכלל,
זיינען זיי דאך ניט שייך צום סוג „שאינו יודע לשאול“ אדער „תם“,
אבער כדי צו געהערן צום סוג פון אחד חכם, דארף מען לערנען תורה
מיט פרומקייט און זיין פרום. אבער אזוי ווי אין חכמה איז ניטא קיין
שיעור, ווינש איך אייך אז איר זאלט כסדר שטייגן אין לערנען, אז
מיזאל פון אייך האבן פיל נחת.

ביטע גיט איבער אייערע עלטערן מיין וואונש פאר א כשרן און
פרייליכן פסח, און דאס גלייכן אייך אלעמען.

בברכת הצלחה בלימוד התורה ביראת שמים,

מ. שניאורסאהן

תתקסח

ב"ה, ו' ניסן, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"מ עוסק בצרכי ציבור וכו'
מוה"ר חיים שלמה שי

שלום וברכה!

היות אשר בקשר עם חג הפסח הממשמש ובא רבות הבקשות
לעזרה המגיעות אלי, הן מנצרכים פה במדינה, הן מארצה"ק ת"ו והן
מאירופא, ובידעי אשר מדי שנה בשנה נתקבלו בהשתדלותו סכומים
הגונים למעות חטים ממוסדות שונים ויחידים.

הנני מקוה אשר בטח גם בשנה זו יחזיק במנהגו הטוב הזה, וכמובן
אשר כל המרבה והמקדים הרי זה משובח.

בברכת חג כשר ושמח.

תתקסט

ב"ה, ו' ניסן, ה'תשי"א
ברוקלין

אגודת נשים צעירות ליובאוויטש,
ובראשן היו"ר הרבנית מרת מינדל תי' כץ

ברכה ושלום!

מיט פארגעניגן האב איך באקומען אייער בריוו מיט די
בייגעלעגטע דאניישאנס צו פארטיילן צו פארשידענע מוסדות וועלכע

תתקסח

מוה"ר חיים שלמה: פלמר. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"א פט. קה.

תתקסט

נדפסה בלקו"ש ח"ז ע' 251 והושלמה ע"ס צילום האגרת.

זיינען נתייסד און אנגעפירט געווארן דורך כ"ק מו"ח אדמו"ר
צוקללה"ה נבג"מ זי"ע. די קבלות זיינען דא בייגעלעגט.

זיכער וועט איר אויך ווייטער אנגיין מיט אייער גוטער ארבעט און
מאכן נאך גרעסערע אנשטרענגונגען צו שאפן א וואס גרעסערע הילף
פאר די מוסדות הק', וואס דורך דעם שאפט איר זיך אויך די צינורות
דורך וועלכע דער אויבערשטער שיקט אייך און אלע אייערע ברכה
והצלחה.

אין דער איצטיקער צייט צווישן פורים און פסח דארפן זיך אידישע
פרויען באזונדערס אריינטראכטן אין דער וויכטיקייט פון די ימים
טובים און וואס זיי לערנען. סיי פורים סיי פסח זיינען ימים טובים
פון הצלה און גאולה, מיט דעם אונטערשייד וואס די הצלה פון פורים
איז געווען ווען אידן זיינען געווען אין גלות און אויך דערנאך זיינען זיי
געבליבן אין גלות א געוויסע צייט, בשעת די גאולה פון פסח איז געווען
מעבדות לחירות, פון פארשקלאפונג צו פולשטענדיקער פרייהייט.
אבער אין ביידע פאלן – און דאס וויל איך דא אונטערשטרייכן – איז
די גאולה געקומען צוליב דער באטייליקונג פון אידישע פרויען: פורים
– אסתר, און פסח, זאגן אונזערע חכמים זכרונם לברכה, אז אין זכות
פון די פרומע אידישע פרויען איז געקומען די גאולה, ווייל זיי האבן
געשטארקט דעם גייסט און אויפגעהאלטן דעם מוט פון זייערע מענער,
און האבן דערצויגן א יונגען, איבערגעבענעם אידישן דור, ניט קוקנדיק
אויף אלע שוועריקייטן און שטערונגען פון גלות.

אידישע פרויען דארפן זען מיט אלע כוחות אנצוהאלטן די
גאלדענע קייט וואס זייערע מאמעס און באבעס האבן געשמידט אין
אלע דורות, כדי מיט זייערע באטייליקונג צו פארשנעלערן די גאולה
שלימה על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו.

בברכת חג כשר ושמה.

מ. שניאורסאהן

תתקע

ב"ה, יו"ד ניסן, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"מ מו"מ באמונה וכו'
מהו"ר יעקב שי הכהן

שלום וברכה!

מסתם וועט איר דא זיין אויף פסח אי"ה, ווען איך וועל האבן דעם פארגעניגען מיט אייך דורכצושמועסן זיך בארוכה פערזענליך. איך האף, אז אייער פאמיליע שיחיו וועלן זיך גוט איינארדנען אויף פסח, און איך ווינש זיי א כשרן און פרייליכן יום-טוב.

עס וואונדערט מיר וואס די געלט פון מר זאקס שי' איז נאך ניט אנגעקומען. זיכער וועט איר אים מזרז זיין.

ווי איך האב אייך איבערגעגעבן טעלעפאניש, איז מיט עטליכע טעג צוריק געקומען פון יוראפ אונזער פארשטייער הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א וכו' וכו' מוהר"ר בנימין שי' גאראדעצקי. ער האט געבראכט אן אויספירליכן באריכט וועגן אונזער ארבעט אין יוראפ און בפרט אין צפון אפריקע, אז די ארבעט גייט אן-עין-הרע מיט אויסער געוויינליכער הצלחה, דאגעגן איז אבער צום באדויערן וואס דער פינאנציעלער מצב איז זייער געדריקט, בפרט אז דער דזשאינט האט פארקלענערט זיין סובסידיע פאר אונזער ארבעט.

דערפאר וויל איך ספעציעל וויסן, וואס עס איז געווארן מיט דער הלואה בא ידידנו מר יוסף שי' ראבינסאן, וואס זי איז פארבונדן מיט זיין השתתפות אין די הוצאות פון אונזער ארבעט אין אפריקע.

איך האף, אז ווען איר וועט אי"ה קומען וועט איר בריינגען בשורות טובות בהנוגע לפועל ממש.

בברכת חג כשר ושמח לו ולכב"ב שי'.

תתקע

מהו"ר יעקב שי' כץ. אגרות נוספות אליו — לעיל תחבב, ובהנסמן בהערות שם.

תתקעא

ב"ה,

ידוע ענין יציאת אבותינו ממצרים, אשר אז היתה יציאתם מכלל בני נח לקבל התורה ולקבל פני השכינה¹, התחלת היציאה או היציאה לגמרי², שלכן למדו רז"ל דיני גרות משם. מובן, אשר זה מורה גם כן על מצבם הרוחני שהרע שבנפשות ישראל עדיין הי' בתקפו בחלל השמאלי . . רק מגמתם וחפצם היתה לצאת נפשם האלהית מגלות הס"א היא טומאת מצרים ולדבקה בו ית"י.

וכן הוא בכל יום ויום, שחייב אדם לראות עצמו כאלו יצא היום ממצרים - וכמובא במאמר שבקונטרס - וביחוד בימי הפסח שעניני כל חג ומועד מתעוררים בכל שנה ושנה בזמניהם שלהם כידוע³.

צריך כל או"א, ובפרט אלו שלא הגיעו עדיין למעלה ממדריג הבינונים שהיא מדת כל אדם ואחריו כל אדם ימשוך

להוציא ולהעלות את נפשם האלקית מגלות הגוף ונפש הבהמית, ואדרבה להעלות הנפה"א על הגוף ונפה"ב מעלה מעלה, ולדבקה בו ית' ע"י תורה ומצות שלומד ומקיים.

ונשתנו למעליותא⁴ כל ימי הפסח (וכ"ש ליל א' דפסח) משאר ימות השנה וגם משארי היו"ט, כי אז ניזונים ישראל מאכילת מצה, שבה מעין בחי מהות גדלות אבא⁵, מהות האלקות, היינו שגופו הגשמי מתקשר בו חיות נפשו שיחי גם חיים גשמיים מאכילת מזון שבו הוא מהות האלקות, ולכן מלבד שפועל בנפה"א פועל בנפה"ב שהוא

(1) רש"י ד"ה באבותינו יבמות מו, א.

(2) ראה פי' ר' נתנאל בתוספות ישנים שם מו, ב.

(3) תניא פל"א.

(4) ידועה הראי' ע"ז ממשנה ספ"ג דגטין: בודקים את חיין . . ובהוצאת סמדר כו'.

(5) ראה חמשד וככה תרל"ז פ"ס.

(6) בארוכה ענינם ראה שער האמונה לאדמו"ר האמצעי.

תתקעא

נדפסה בטה"מ תשי"א ע' 218 ובלקריש ח"ב ע' 155.

היצה"ר שלא יסית כ"כ ושיתחיל להתברר ויניח הנפה"א להאמין
באמונה שלימה גם במה שאינו משיג ע"פ השכל.

* * *

ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר בשיחתו שבקונטרס: עס איז דאך טייער
די שעות!

מנחם שניאורסאהן

יא ניסן, ה'תש"א ברוקלין, נ.י.

תתקעב

ב"ה, י"א ניסן, ה'תש"א
ברוקלין

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מוהר"י שי

שלום וברכה!

מוסג"פ הקונטרס לחג הפסח הבע"ל, והוא לזכות בו את כל
סביבתו ללמוד בו, וגם ללמוד ממנו לעשות ולקיים את המסקנא
מהאמור בו, הן בהנוגע לעצמו, הן בנוגע לזולתו: פעולת נפש האלקית
על נפש הבהמית, פעולה על הזולת ממש. כי

האמור (בשיחה דחוה"מ פסח אשר בקונטרס) לר"מ ומנהלי
הישיבות ובנוגע לאמריקא – הוראה ברורה היא לכל אחד ואחת אשר
בעל השפעה הם, וכלשון הרב, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע, בשיחתו זו:

מען דארף קלאר מאכן פאר אייך די אחריות, וואס די
השגחה העליונה האט ארויפגעלייגט אויף אייך...

לזולתו... על נפש הבהמית: ראה תניא פכ"ט, ד"ה מצה זו (בקונטרס) סוף פ"א.
כל אחד ואחת: בראשית רבה פל"ט, י"ד; מכילתא שמות טו, כא. ועוד.

תתקעב

כללי-פרטי. נדפסה בהגש"פ עם לקוטי טעמים מנהגים וביאורים (קה"ת חשמי"ז ע' תקסז).

אדמו"ר שליט"א רמג

אז עס געפינט זיך אין א שטאט א יונגערמאן א בן תורה,
דארף זיך דארטן דערהערן אז עס איז דא א איד אין
שטאט ...

איר דארפט נעמען די יוגנט אין אייערע הענט.
עכ"ל.

וכל ארבעת הסוגים של בנים ובנות בכלל זה: חכם ורשע, תם
(טפש) ושאינו יודע לשאול – אין יוצא, וכמש"נ וארבה את זרעו.

ועל ידי ה"לקיחה" (נעמען) והגישה המתאמת לכל אחד ואחת
מהם, נמשכת ומתקיימת הברכה שבסיום שיחה הנ"ל, אשר השי"ת
נותן הצלחה במילוי שליחות ועבודה זו.

בברכת חה"פ כשר ושמח ופ"ש כל החבורה תי',

מ. שניאורסאהן

* * *

בנועם קבלתי הדו"ח מהב"כ וכו' וכו' מהורב"ג שי' ע"ד עבודת כ'
נוסף על מש"כ ישר אלי. ומעלין בקדש.

כיון שא"א להקיף את כל הזקוקים לחינוך כשר – במצבנו עתה –
מובן, אשר דין הקדימה לאלו שאין בזה סירכא (כמו עירוב למודי
קודש וחול יחד וכיו"ב) ולאלו שאין להם חנוך כלל.

– ותשומת לב ביחוד להכשרת מורים ומדריכים ע"י קורסען
מתאימים וכיו"ב.

* * *

חלוק הפסח משאר קרבנות שאכילת האדם עיקר בו. פו"מ, ולפעול
בגוף הגשמי בחייו הגשמיים. ועדמש"כ בהקדמת הקוני' לענין מצה
מהמשך וככה הגדול.

טפ"ש: גירסת הירושלמי פסחים פ"י ה"ד.

וארבה: ארבה בגימט' ד' פעמים בן (שער הלוקטים ולקוטי תורה להאריז"ל, ריש פ'
בא; פע"ח שער הק"ש, פכ"ח).

בנועם . . וכיו"ב: קטע זה אל מוהר"ש שי' מטוסוב, אגרות נוספות אליו – לעיל תתי', ובהנסמן
בהערות שם.

חלוק . . הגדול: ראה גם לקמן אגרת תתקפה.

תתקעג

ב"ה, י"א ניסן, ה'תש"א
ברוקלין

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ וכו' מוהר"ר ארי' זאב שי'

שלום וברכה!

קבלתי המברקה שלו ששואל בענין התנהגות ביו"ט שני של גליות.
ולפלא קצת, שהרי שאלה היא למורה הוראה, אבל מכיון ששאל אשיב
לו כי ראיתי נוהגים כמו בן א"י, כיון שב"ב נמצאים באר"ק וא"כ
דעתו לחזור, אבל צריך להיזהר שלא יהי' בפרהסיא, והוא דלא כמש"כ
בשער הכולל בתחילתו.

וזא[ת] למודעי שלא שמעתי הוראה זו בפירוש מכ"ק מו"ח אדמו"ר,
אבל ראיתי כמה אנשים מאה"ק הבאים לחצרות קדשו שנחגו כן והי'
זה בידיעתו.

מוסג"פ הקונטרס לחג הפסח ומכתב כללי השייך אליו.

ואסיים בברכת חג הפסח כשר ושמח, והצלחה בעבודתו בקדש,

הפוש כהדו"ש.

תתקעד

ב"ה, י"א ניסן, ה'תש"א
ברוקלין

שלום וברכה!

לכבוד חג הפסח, זמן חירותנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה,
שיק איך אייך מיינע בעסטע וואונשן פאר א כשרן און פרייליכן פסח.

תתקעג

נדפסה בלקו"ש ח"א ע' 307 והושלמה ע"ם העתק המזכירות.
מוהר"ר ארי' זאב: ליפסקר. אגרת נוספת אליו — לעיל תתקי.

תתקעד

נדפסה בלקו"ש ח"ז ע' 242. נוסח דומה נשלח לכמה.

רמה

אדמו"ר שליט"א

יעדן יאר בא זמן חירותנו, דארף יעדער איד דורכלעבן און אויפלעבן דעם אידישן מיין פון זמן חירותנו, וואס די כוונה פנימית דערפון איז געווען – בהוציאך את העם מצרים תעבדון את הא' על חחר הזה: מתן תורה. און די ווירקונג דערפון דארף זיך פילן אין טאג טעגליכן לעבן א גאנץ יאר, בלימוד התורה וקיום המצוות בכלל, און מיט א טיפען אחריות געפיל פאר חינוך הכשר בפרט, וואס קינדער זיינען געווען און זיינען תמיד די גאראנטיע פאר דעם קיום און אמת'ן חירות פון אונזער פאלק.

בברכת חג כשר ושמח לו ולב"ב שי'.

תתקעה

ב"ה, י"א ניסן, ה'תש"א

ברוקלין

שלום וברכה!

לקראת חג הפסח הבע"ל, הנני בזה להביע ברכתי לחג הפסח כשר ושמח.

אמרו רז"ל, אשר אחת חסיבות אשר החישו את הגאולה מעבדות לחירות הוא קושי השעבוד, ובפרט מה שהיו שמים את ילדי ישראל בקירות הבנינים בכל עת אשר חסרו בני ישראל ממתכונת הלבנים, והילדים הקבורים חיים בוכים וצועקים ואין מציל אותם, ותעל שועתם אל האלקים.

וחנה מלבד הענין כפשוטו, יש בזה גם רמז בחיים הרוחניים: לחילדים אשר מנתקים אותם מבית וחיים יהודים המלאים אור תורה ומשימים אותם לתוך בתי זרים בתי מצרים אשר ימש בהם חושך.

ואם מר הוא שעבוד הגוף, על אחת כמה וכמה שעבוד הנפש.

ובבואנו לחוג זמן חירותנו, על כל אחד ואחת מאתנו לשחרר את עצמנו מלחיות שקוע ח"ו בעניני מצרים, ולהשתדל ביחוד, כאו"א

תתקעה

נדפסה בלקריש ח"ד ע' 1297 והושלמה ע"פ העתק המזכירות. נוסח דומה נשלח לכמה.

אגרות קודש (תתקעה)

רמו

באופן המתאים ליכלתו, לשחרר את בני ובנות ישראל משעבוד הנפש
הנורא ולהוציאם מאפילה לאור גדול על ידי חינוך כשר על טהרת
הקדש.

בברכת חג פסח כשר ושמח.

* * *

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה"ר שמשון רפאל שי'
המכונה ד"ר ווייס

נהנתי לקרוא מאמרו בירחון ה"כרם". ויעויין בס' גולות עליות על
משניות אלו.

תתקעו

ב"ה, י"א ניסן, ה'תש"א
ברוקלין

הרה"ג וו"ח אי"א נו"מ צנמ"ס וכו' וכו'
מהור"ר אהרן חיים הלוי שי'

שלום וברכה!

בעתו הגיעה לידי תשורתו בירחון "כרם" שיו"ל על ידו, ות"ח ת"ח
על זה.

ויה"ר שיסגי חילי באורייתא להגדיל תורה ולהאדירה ולהפיצה.

ומהנכון למאד להקציע בירחון לתורה כגון זה וכיו"ב מדור מיוחד
גם בשביל נותן התורה, כי אף שאמרו רז"ל משחרב ביהמ"ק אין לו
להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, ויותר מזה: ויתר הקב"ה כו'
ולא ויתר על מאסה של תורה כו' הלואי אותי עזבו ותורתי שמרו,

ה"כרם": גליון אדר א' תשי"א ע' 46 בענין מי גבא, מקוואות ס"א.

תתקעו

מהור"ר אהרן חיים הלוי שי': צימרמן.
כרם: ראה גם אגרת שלפניו.

המאור שבה הי' מחזירן למוטב. אבל בכל זה אין לסמוך עד שהקורא ימצא המאור ויחזירו למוטב וגם עד שיכיר בהד' אמות של הלכה שזהו דירתו של הקב"ה, אלא צריך לתת את המאור שבתורה, זאת אומרת פנימיות התורה, מן המוכן, ולעזור להקורא בכדי שיכיר בהכרה גמורה אשר הד' אמות של הלכה הם הם דירתו של הקב"ה.

וידוע מרז"ל בנדרים (פא, א) על עזבם את תורתי גוי שאין מברכין בתורה תחילה, ופירש הר"ן ודאי עוסקין היו בתורה תמיד . . אלא שלא היו מברכין בתורה תחילה, כלומר שלא היתה חשובה בעיניהם כ"כ שיחא ראוי לברך עלי', שלא היו עוסקים בה לשמה . . והיינו לא הלכו בה, כלומר בכונתה ולשמה, אלו דברי הרב החסיד ז"ל. עכ"ל. – ולהעיר ג"כ מביאור הרמב"ם (בהקדמתו לפיה"מ) במרז"ל הנ"ל אין לו להקב"ה כו' – כי מהלכה נלמד החכמה והמעשה. והנכבד שבמושכלות לצייר לנפשו אחדות הקב"ה.

בברכת חג הפסח כשר ושמה.

מוסג"פ הקונטרס לחג הפסח שזה עתה לו"ל.

תתקעז

ב"ה, י"א ניסן, ה'תש"א
ברוקלין

ברכה ושלוש

איך האב באקומען אייערע בריוו, איינער פון כ"ד אדר ב' און דער צווייטער אן א דאטום. לויט אייער בקשה, האב איך זייענדיק אויפן ציון פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מזכיר געווען לטובה לכל המצטרף. ביטע שרייבט מיר זיין מוטערס נאמען.

בכלל, טאמער פארהאלט זיך אמאל מיין ענטפער, מיינט דאס נאר אז דער ענטפער האט זיך פארשפעטיקט אבער די בקשה ב"ן איך ממלא בהקדם האפשרי. דאס שרייבן אבער הענגט אפ פון די פיל טרדות וועלכע באשריינקען מיין צייט.

איר פרעגט וועגן א סגולה. איז בכלל ניט מיין דרך צו געבן סגולות, אבער, ווי אין יעדער אידישער הויז דארף מען בודק זיין די מזוזות און זען אז דער באטרעפנדער זאל יעדן טאג זאגן תהלים.

זיכער זייט איר גערעכט וואס איר שרייבט אין בריוו, אז מען האט שוין געליטן גענוג צרות, און ס'איז שוין צייט אז יעדערער זאל געהאלפן ווערן אין אלעס וואס ער נויטיקט זיך, ובפרט בבריות הנכונה. איך האף, אז איר וועט מיר קענען אנזאגן גוטע בשורות אין דעם.

די באמערקונג וואס איך וויל דא מאכן איז, כאטש איך בין ניט אינגאנצן זיכער אויב זי איז פולשטענדיק צוגעפאסט צו דעם פאל:

בכלל, הענגט דער זיכערהייטס געפיל בא א מענטשן אין פיל פאלן אפ אן א זאך וואס איז אויסערהאלב עם און העכער פון עם. איינפאכער געזאגט פון זיין געפיל פון אמונה און בטחון אין בורא עולם, בכלל, און בורא עולם קטן - זה האדם - בפרט. נאך די גרויסע אויפטרייסלענישן פון אונזער דור, וועלכע האבן פונאנדערגעטרייסלט פארשידענע גייסטיקע יסודות און אפגעריסן פיל מענטשן פון טיף איינגעווארצלטער מסורת משפחה ועם, האט עס געווינקט אויף א סך מענטשן, אז זיי דוכט זיך אויס אז זיי הענגען באויר. דאס מיינט איך אפילו די מאמינים שבחם, אז בא זיי איז די אמונה געווארן א זאך וואס איז ניט פארבונדן מיט זייער פראקטישן לעבן; מיטראכט וועגן דרויף, און מיזאגט שמע ישראל אדער מודה אני, אפט טאקע אויך מיט דעם פירוש המילות, און דאך גייט מען א גאנצן טאג ארום מיט דעם געדאנק, אז מ'איז אליין, און יעדערער ציט די מסקנות דערפון לפי טבעו ותהלוכות נפשו.

כדי צוריקצוברענגען די מענטשן צו זייער גלייכגעוויכט, איז דער ראיעלסטער וועג אז מ'זאל בא זיי מגלה זיין די מסורת משפחה און מסורת אבות וואס איז איצט אויך באהאלטן בא זיי אין דער נשמה. זיי וועלן דאן דערזען, אז א מענטש איז ניט עלנד, און נאך מערער, אז דער מענטש איז דער בעל-חבית פון זיין גורל נאר ביז א באשטימטער מאס, און דער עיקר הענגט גאר אפ פון דעם אויבערשטן. במילא דארף ער ניט שלעפן אלץ אויף זיינע אייגענע פלייצעס, פילן א געוואלדיקע אחריות פאר אלץ, און ווער רעדט נאך צו האבן א געפיל פון יאוש צו באשטימטע זאכן אדער באשטימטע צושטאנדן.

בשעת מ'פארבינדט די מענטשן מיטן געפיל פון אמונה און בטחון, וואס בלי ספק איז ער טיף איינגעווארצלט בא זיי, ברענגט דאס זיי רואיקייט און העלפט זיי דורכגיין דעם, בעל כרחך אתה חיי' געזונטער-

רמט

אדמו"ר שליט"א

הייט און בעסער אויספירן דעם תפקיד וואס יעדער מענטש האט אין לעבן.

זעלבסטפארשטענדליך, אז צו יעדער זאך און בפרט אין ענינים וועלכע זיינען פארבונדן מיט פנימיות הנפש, דארף מען האבן א סייעתא דשמיא, און דא העלפט שוין זכות אבות, דאס וואס מ'שטאמט פון אזא משפחה און אזוינע עלטערן וועלכע זיינען געווען דורכגעדרונגען דורך און דורך מיט אמונה און בטחון, וואס דאס וועט זיך סוף כל סוף אפרופן אף די קינדער, אז זיי זאלן אויך קומען דערצו.

איך האף אז איר וועט מיר אנזאגן בשורות טובות און פארענדיק מיט דעם וואונש פאר א חג כשר ושמח אייך און אלע אייערע.

בברכה שתבשר בשו"ט בקרוב.

מיר וואלט אינטערעסירט צו וויסן וועגן צוזאמנעשטעל פון אייער פאמיליע וכו'.

תתקעה

ב"ה, י"ב ניסן, ה'תשי"א
ברוקלין

ש"ב הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו'
מהור"ר יוסף חיים שלמה שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו מחתונת נכדתו מרת רבקה תי, הנני לברכו בברכת מזל טוב מזל טוב, שיבנו ביתם על יסודי התורה והמצוה כפי שנתבארו בתורת החסידות ועיני הוריהם וא"ז שיחיו יראו מהם רב נחת בגשמיות וברוחניות.

בברכת מזל טוב וחג הפסח כשר ושמח.

מוסג"פ בתור דרשה געשאנק סערטיפיקאט לחבילה.

תתקעה

מהור"ר יוסף חיים שלמה: שניאורסאהן.

בשאלתו:

(א) איי מקום הוראת הצ"צ ע"ד נשיאת שעון בש"ק – לא שמעתי בזה. וכמדומה שבס' שלו הנדפסים אין עד"ז. ואולי ישנה קבלה ממנו בע"פ.

(ב) איך אפשר שהשבת יברך את הימים הקודמים אליו – הוא ע"ד מה שקדושת שבת מתחלת – בכמה ענינים – מבער"ש ויש שגם קודם חצות. ובהנוגע לנדו"ז ביחוד יעויין משנת חסידים מס' יום רביעי פ"ג מ"ב ובמקומות המתאימים בשער הכוונות בפע"ח וכו'. ועייג"כ בסידור יעב"ץ במה שאין אומרים ויהי נועם כשחל יו"ט בשבוע זה כי קדושת היו"ט מגינה על שלפניו.

תתקעט

ב"ה, י"ב ניסן, ה'תש"א
ברוקלין

שלום וברכה!

נודעתי כי אינו חש את עצמו בקו הבריאות הנכונה וסובל מיחוש ברגלו. ובזה הנני לשלוח לו ברכתי לבריאות הנכונה בכלל ובהנוגע למיחושו בפרט, והנני מקוה שיוכל לבשר בשורות טובות בזה.

בטח ידוע לו משנ"ת באגה"ק סימן א', אשר אמונה נקראת בשם מתנים ורגלים המעמידים את כל הגוף, והנה חג הפסח ממשמש ובא, אשר בזכות האמונה נגאלו אבותינו ממצרים, ואשר לכן אוכלים מצה שהיא מיכלא דמהימנותא, והיא מוסיפה חוזק באמונת כל ישראל. ומכיון אשר הגוף הישראלי והנפש הישראלית קשורים דא בדא (ראה קונטרס לחג הפסח), הנה גם הגוף וגם הנפש ניזונים מהמצה מיכלא דמהימנותא ובפרט המתנים והרגלים הגשמיים והרוחניים. ואחל לו רפואה קרובה.

בברכת חג הפסח כשר ושמח ובהסתדרות טובה בגו"ר.

מוסג"פ קונטרס לחג הפסח עם המכתב כללי השייך אליו.

תתקעט

מיחוש ברגלו . . אמונה: ראה גם לעיל ח"ג אגרת שלד.

תתקפ

ב"ה, י"ג ניסן, ה'תש"א,
הילולא של אד" הצ"צ
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נר"נ עוסק בצצ"ב וכו'
מהור"י שי' שו"ב

שלום וברכה!

הנני מסתכל בהתעסקותו בכמה וכמה ענינים אשר העמיס על
שכמו כ"ק מו"ח אדמו"ר, ומתענג אני לראות אשר גם עתה ממשיך הוא
בפעולותיו הטובות בזה, ובטח יוסיף בהם גם תוספות השתדלות ובלי
ספק יתן לו השי"ת הכוחות הדרושים לזה, כי אין הקב"ה בא בטרונא
עם בריותיו.

ידוע אשר בריאות הגוף הישראלי תלוי בתורה ומצות, אשר
ההתעסקות בהם לא לבד שאין מקלקל לבריאות ח"ו אלא עוד מחזקת
את מצב הבריאות של המתעסק וכל בני ביתו שי'.

ידוע מרז"ל (ב"ק צב, ב) חמרא למרא וטיבותא לשקיי, ומבאר בעל
ההילולא הוא כ"ק אדמו"ר הצ"צ דאך באותם שאינם בעלי בחירה
ואינם אלא כגרזן ביד החוצב בו אין שייך בזה הענין דטיבותא לשקיי
ולכן אסורה ג"כ עבודת כו"מ כי אינם אלא כגרזן ביד החוצב, משא"כ
באיש הישראלי שהוא בעל בחירה מגיע טיבותא לשקיי גם אם בלתי
התערבותו הי' פב"פ ג"כ עושה המצוה (עיין בזה בארוכה בס' דרך
מצותיך, מצות מילה ספ"ג).

ועל אחת כמה וכמה בענין זה מצוה כזו שמתעסק בה, כגון
המעמד, מעות חטים, גבאות בביהכ"נ דליובאוויטש והדפסה, הנה
במילי דשמיא הרי כל אחד ואחד יכול להשפיע על חברו, ואם כן
השקיא הוא אינו רק ממוצע אלא גם משפיע ומביא את חברו לידי
עשית מצוה, אשר גדול שכרו במאד. וביותר הוא בעניני צדקה שנקרא

תתקפ

מהור"י גורדון. אגרת נוספת אליו — לקמן איכב.
ידוע מרז"ל: ראה גם לעיל אגרת תתסד. לקמן אגרות אינג. איסט.

בשם מעשה הצדקה, שגדול המעשה יותר מן העושה, וענינו ל' כפי, כידוע מרז"ל מעשין על הצדקה (ראה בקונטרס חג השבועות ה'תש"ח, ד"ה ועבדי דוד, ע' 27), ואם בעושה צדקה אמרו שאוכל פירותיהם בעוה"ז והקרן קימת לעולם הבא, על אחת כמה וכמה בהמעשה שהוא כלי מוכן להמשיך ולקבל ברכת ה' הבטחת הקב"ה ובחנוני נא בזאת, והריקותי לכם ברכה עד בלי די, וכפשוטו – בבני חיי ומזונא רויחא.

והשי"ת יברכו אותו ואת זוגי תי' בבריאות הנכונה ופרנסה מתוך מנוחה ורב נחת אידישן און חסידישן נחת מכל יוצאי חלציהם שיחיו.

בברכת חג כשר ושמח ובריאות הנכונה תכה"י.

תתקפא

ב"ה, י"ג ניסן, ה'תש"א
ברוקלין

הו"ת אי"א נו"נ וכו' מהורש"ז שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו מיום מוצש"ק ט' לחוד"ז, המודיע מביאתם שלום לקנדה, ומהתחלתו בהסתדרות, ויה"ר מבעל הרצון הוא השי"ת שישתדר באופן המתאים לפניהם בגשמיות וברוחניות ויוכל לקבוע עתים בתורת הנגלה ותורת החסידות מתוך הרחבה ומנוחת הנפש ומנוחת הגוף, ויוסיף אומץ גם בחקו דצדקה.

אבל אין כדאי לחכות עד גמר הסתדרותו בקביעות העתים, כי התורה, ובפרט לימוד התורה בקביעות, היא היא כלי הממשיך וכלי המקבל לטוב גשמי ורוחני. וככל אשר יקדים בעשיית כלי זה כן תקדם הברכה לבוא, וככל אשר יגדיל הכלי כן תגדל המשכת וקבלת הברכה.

בעתו נתקבל משלוח מנות קנקן מלא בנדיקטין ות"ח על זה.

ע' 27: תשי"ח ע' 225.

תתקפא

מהורש"ז שי: גורעוויטש.

מוסג"פ הקונטרס לפסח עם מכתב כללי השייך אליו ואסיים
בברכת חג הפסח כשר ושמח, והסתדרות הנכונה בגשמיות וברוחניות
בקרב ממש.

הפוש כהדו"ש.

תקפב

ב"ה, י"ג ניסן, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

בנועם שמעתי מידידנו הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נר"מ עוסק
בצצ"ב וכו' מחור"ר בנימין שי' גאראדצקי על דבר עבודתו הנמרצה
והמסורה בעד החזקת והפצת התורה בכלל, והשתתפותו בעבודתו
החינוכית במוסדות, **אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש** בפרט.

והתקוה תאמצני כי כת"ר שי' עוד יוסיף אומץ בעבודתו הק'
להגדיל תורה ולהאדירה.

וידוע מרז"ל בזח"ב (קפג, ב) בענין אכילת מצה, למלכא דהוה לי'
בר יחידאי וחלש, יומא חד הוה תאיב למיכל, אמרו ייכול ברי' מיכלא
דאסוותא כו' כך כד נפקו ישראל ממצרים כו' אמר הקב"ה יטעמון
ישראל אסוותא.

והנה בבוא חג הפסח הבע"ל אשר כל איש בישראל בראשית סדרו
שלחנו קורא ומכריז כל דכפין ייתי וייכול גו' ענינו לא רק כפשוטו
אלא גם להמציא מיכלא דאסוותא מיכלא דמחימנותא לבר יחידאי
דחלש ותאיב למיכל וגדול הנחת רוח שגורמים על ידי זה לאבינו
שבשמים יתברך שמו ויתעלה, ומה רב הטוב הצפון בזה ובבא לכל
העושים ומתעסקים בעבודת החינוך לחנך בני ובנות ישראל בחינוך
הכשר, וביחוד להעומדים בראש כמרז"ל כחן גדול נוטל חלק בראש.

ובזה הנני לברך את כת"ר וכל הנלוים אליו בברכת חג כשר ושמח

תקפב

תוכן דומה לכמה מרבני ועסקני הקהלות במרוקו.

וכל טוב הנראה מנפש ועד בשר, ומחרה בעגלא דידן תקויים בקשתנו
לשנה הבאה בארעא דישראל בני חורין על ידי משיח צדקנו.

הדורש שלומו וטובתו תמיד כל הימים.

תתקפג

ב"ת, י"ג ניסן, ה'תש"א
ברוקלין

כבוד המתפללים והגבאים דביהמ"ד נוסח האריז"ל
במונטרעאל, ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

איך האב באציטנס באקומען אייער בריוו פון כ"ט שבט. און איך
בין געווען צופרידן, אז די דברי התעוררות וואס הרה"ח וו"ח אי"א נוי"נ
וכו' מהור"ר משה חיים שי' סאפאטשינסקי האט אייך געבראכט, האבן
געפונען א ווארימען אפקלאנג. אין דרויף איז בא מיר ניט געווען קיין
ספק, ווארום ווי חז"ל זאגן, אני ישנה ולבי ער, אני ישנה בגלותא ולבי
ער לתורה ולמצות. איך וויל אויך האפן – און דאס איז די הויפט זאך
– אז די התעוררות וועט אראפגעטראגן ווערן אין מעשים בפועל אין
אלע דריי ענינים וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע האט
אזוי אפט אונטערגעשטראכן אהבת ה', אהבת התורה און אהבת
ישראל.

איצט שטייענדיק בא די טעג פון פסח, איז זיכער אייך באקאנט
וואס רז"ל דערציילן אונז, אז ארויסגייענדיק פון מצרים האבן
געדארפט זיין אלע ששים רבוא בישראל, און אויב עס וואלט געפעלט
אפילו איינער, דאן וואלט עס ח"ו געשטערט אלע איבעריקע. א הוראה
פאר אונז אין די ווערטער איז, און בפרט אין די טעג פון פסח, אז מיר
דארפן אלע געדיינקען און לייגן די גרעסטע כוחות צו מקרב צו זיין
לתורה ויהדות יעדן איינעם בישראל, מאן, פרוי, יונג און אלט, וואס

תתקפד

נדפסה בלק"ש ח"ז ע' 255 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

רנה

אדמו"ר שליט"א

דאס איז נוגע ניט נאר דעם וועלכן מ'איז מקרב, נאר אויך אונז אלעמען.

דאס איז אויך איינער פון די רמזים בא דער התחלה פון פסח, וואס איידער מיר גייען אנהויבן פראווען די סדרים, זיינען מיר מכריז ומודיע אז כל דכפין ייתי וייכול כל דצריך ייתי ויפסח, וואס ווערט געמיינט סיי כפשוטו - הילן[ן] בגשמיות, סיי הילף ברוחניות, און ערשט נאכדעם קען מען זאגן השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישאל, השתא עבדין לשנה הבאה בני חורין.

איך ווינש אייך אלעמען און אייערע בני בית שיחיו א כשרן און פרייליכן פסח און האף צו הערן גוטע בשורות פון אייך בכל הענינים. און נאר אינגליכן זאלן מיר זוכה זיין עס זאל מקויים ווערן די בקשה וואס מיר זאגן און בעטן לשנה הבאה בארעא דישאל בני חורין, על ידי משיח צדקנו בב"א.

בברכת חג כשר ושמח.

תתקפד

ב"ה, י"ג ניסן, ה'תש"א

ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

איך האב באקומען אייער בריוו בעתו, נאר צוליב די פיל טרדות האב איך ניט געקענט ענטפערן ביז איצט. אייגנטליך נויטיקט ער זיך ניט אין מיין ענטפער, אזוי ווי איר האט דאך געהאט אן ענטפער פון מיין שווער כ"ק מו"ח אדמו"ר בשעת איר זייט דא געווען.

בכל אופן, וויל איך איבעריחזרין דאס וואס איך האב שוין א פאר מאל גערעדט:

איינמאל פאר אלעמאל דארף מען וויסן, אז אמונה איז ניט א זאך וואס דארף בלייבן בלויז אין געדאנק, נאר מוז דרוכדרינגען דעם גאנצן לעבן.

דאס איז דאך קיין ספק ניט, אז איר זייט א מאמין. איז דאך די ערשטע זאך פון אמונה, אז דער אויבערשטער פירט די וועלט. און אויב ער האט בכח צו אנפירן מיט אנדערהאלבן ביליאן מענטש, איז דאן[ן] א

זיכערע זאך, אז אויך בנוגע צו אייערע ענינים וועט מקוויים ווערן וואס עס שטייט אין פסוק: אני עשיתי ואני אשא ואני אסבול ואמלט.

איצט באטראכט זיך אליין: דער אויבערשטער איז מבטיח אז אני אסבול ואמלט, טראכט איר איבער צי א גוי פון דער אדער יענער לאנד וועט קאנען ח"ו שטערן דעם אויבערשטן אויספירן זיין הבטחה. און אלס פועל יוצא דערפון באטראכט זיך אליין, צי נויטיקט זיך דער אויבערשטער אז איר זאלט דאגהן ווי דער אויבערשטער זאל אנפירן מיט אייער בעל-הביתשקייט און לייזן אייערע פראבלעמען, אדער אן אייערע דאגות וועט דער אויבערשטער אויך באווייזן צו געפינען דעם גוטן אויסוועג?

סוף כל סוף דארפט איר געדיינקען אז דער רבי הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע האט אייך געבענטש, און א ברכה פון א צדיק ווערט זיכער מקוויים, במילא וועט אייער ברכה אויך זיכער מקוויים ווערן. נאר וואס דען, מען האט אייך געגעבן צוויי ברירות: אדער, ביז איר וועט זען דעם קיום הברכה, זאלט איר ארומגיין א פאר'דאגה'טער אפשר ח"ו וועט די ברכה ניט מקוויים ווערן, און דערנאך, ווען זי וועט מקוויים ווערן, וועט אייך צוקומען נאך א דאגה, וואס האט איר געדארפט פטרין אזויפיל לעבנסקראפט דאגה'נדיק אומזיסט; - אדער איר זאלט זיין שטארק אין אייער בטחון און אמונה אין השי"ת, אז ער וועט אייך פירן אף דעם ריכטיקן וועג און וועט מקיים זיין אלע ברכות וואס מ'האט אייך געבענטשט, און דערנאך, ווען איר וועט זען ווי זיי ווערן מקוויים בפועל ממש, וועט איר קאנען זאגן צו זיך אליין: זע ווי גוט איך האב געהאנדלט, וואס איך האב ניט געזארגט וועגן זאכן וועגן וועלכע עס [איז] ניט געווען וואס איבערצוטראכטן.

דאס איז איינע פון די מיינען פון דעם שווער'ס ברכות צו אייך, און ניט נאר בתור ברכה נאר אויך בתור באפעל, איר זאלט זיין בשמחה, ווארום בעזר השי"ת וועלן די פראבלעמען, וועלכע דוכטן זיך אייך אויס אזוי שווער, געלייזט ווערן און איר האט גאר ניט וואס צו דאגהן, און קאנט זיין בשמחה און מקיים זיין דעם עבדו את ה' בשמחה.

איך ווינש אייך א כשרן און פרייליכן פסח, א געזונטן און פרייליכן תמיד, און איך ערווארט צו הערן פון אייך גוטע בשורות בקרוב.

בייליגענד איז די שיחה פון פסח תש"ג, וואס וועט אייך זיכער אינטערעסירן.

תתקפה

ב"ה, י"ג ניסן, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

לקראת חג הפסח הממשמש ובא, חנני בזה לאחל לכת"ר שי
שיחוג את החג בכשרות ובשמחה עם כל ב"ב שי. ויזכו להשפיע על כל
סביבתם לחיות מעלין בקדש במסילה העולה בית א"ל.

ובפרט בימי חג הפסח שאז היתה התחלת הגירות של עמנו, ובכל
שנה ושנה במועדי השנה מתעוררים העניינים השייכים לזה, הנה בחג
הפסח שהוא זמן חירותנו, חירות לא רק משעבוד גופני כ"א חירות מן
היצה"ר וכו', הנה המוסר השכל של היום הוא לחוסיף אומץ
והשתדלות בעניינים אלה. אשר לכן מצה נקראת מיכלא דאסוותא
(זח"ב קפג, ב) והיא מחזקת את האמונה כ[מש]כ שם דף מא, א.

מוסג"פ הקונטרס שהו"ל לחג הפסח, אשר בטח יענין את כת"ר
שי.

ויש להעיר במה שהעתיקתי בחקדמתי בענין אכילת מצה שבימי חג
הפסח הגוף ניזון ממאכל המחזק את האמונה באלקות, ולחעיר לזה
אשר גם קרבן פסח מחולק משאר הקרבנות דמעקרי לאכילה קאתי –
לאכילת בעלים דוקא ולא אכילת מזבח וכהנים.

בברכת חג כשר ושמח.

מ. שניאורסאהן

תתקפה

נדפסה בלקריש ח"צ ע' 248. טופס דומה נשלח לכמה.

תתקפו

ב"ה, כ"ד ניסן, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

... זה לשון הפ"ש שבקשתי את בנו שי' למסור לכבודו שי'.

„לחיים, דער טאטע זאל זיין א חסיד בגלוי, א חסיד בהעלם
איז ער שוין, קינדער חסידים האט ער ת"ל, אבער אז ער וועט
זיין א חסיד בגלוי, וועט ער קענען צוהעלפן זיינע קינדער צו
זיין חסידים בגלוי".

ופירוש הדברים:

קענענדיק מיין שווער כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע,
ווייס איך זיכער, אז ער איז געווען א צדיק, ודברי צדיקים און זייערע
פעולות זיינען אמת, און זיי זיינען חיים וקיימים לעד, ופשיטא אז עס
ווערט פון זיי גארניט פארפאלען.

איך האב געהערט כמה פעמים פון כ"ק מו"ח אדמו"ר ווי ער האט
גערעט וועגען אייך און וועגען אייער פרוי תחי' און וויפיל כחות ער
האט געלייגט אויף אייך וזוגתו תחי', סיי דירעקט אין געשפרעכן מיט
אייך, און אונדירעקט אויף זיינע וועגן, מיט א קאפיטל תהלים וכו',
אויך האב איך געהערט פון כ"ק מו"ח אדמו"ר וועגען די האפנונגען
וואס ער האט געהאט אויף אייערע קינדער שי', און וואס מען זעהט
אפילו בעיני בשר, אז זיי ווערן ביסלעכווייט מקויים אלץ מערער און
מערער.

על יסוד הנ"ל, וואס פעולת צדיק ובפרט פון א רבין, ווערט פון זיי
גארניט פארפאלן, בין איך בטוח, אז די אלע גוטע זאכן וואס דער
שווער דער רבי, האט אין אייך געוואלט זעהען, וועט דאס אראפקומען
בפועל, א טייל פון דעם איז שוין געקומען בפועל, און איך בין זיכער אז
אלץ וועט זיין בגלוי אויף די גאנצע חונדערט פראצענט.

זעלבסטפארשטענדליך, אז דא האנדעלט זיך ניט וועגן קיום
חמצוות כפשוטו, וואס דאס איז אלעמאל געווען בא אייך און אין
אייער הויז, נאר דא רעט זיך וועגן ענינים פון לפנים משורת הדין, וואס

אדמו"ר שליט"א

רנט

אין דעם איז ניט שייך קיין גבול, און וויפיל א נברא זאל ניט צוקומען, קאן ער נאך אלץ מער שטייגען אין דעם.

אבער עס איז דאך, אין חבוש מתיר את עצמו, דארפמען האבן א סיוע פון א צווייטן, ווי דער מיטעלער רבי (בן אדמו"ר הזקן) האט געזאגט, אז דענסטמאל איז דאס צוויי נפש אלקית, אויף איין נפש הבהמית, ובפרט אז מען האט א סיוע פון אזא, ווי כ"ק מו"ח אדמו"ר, וואס זיין זכות אליין איז גרויס, נוסף אויף דעם זכות אבותיו הקדושים שמייעחו.

און דאס איז פירוש הדברים, וואס איך האב געמיינט, אז א חסיד בהעלם איז ער, און ער זאל זיין א חסיד בגלוי" אין א הנהגה פון לפנים משורת הדין בתכלית, וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר האט אייך געגעבן כחות – און ווי איך האב שוין געשריבן – ניט נאר אין די דבורים מיט אייך פנים בפנים, נאר אויך זייענדיג פאר זיך אין זיין חדר, מיט א קאפיטל תהלים וכו', אבער איר האט דאס נאך בגלוי ניט אלעס אויסגעניצט, וויילע עס איז אונמעגליך אויסניצן א ברכה פון א צדיק עד סופה ותכליתה.

במילא האב איך געוואונשן, אז די ברכות וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר האט אייך געבענטשט, בפניו ושלא בפניו, זאלן זיי מקויים ווערן במילואן.

און די גרעסטע ברכה בא יעדער מענשן און בפרט בא אידן, איז דאך נחת פון קינדער, וכמזל"ל בכל אדם מתקנא חוץ מבנו וכו', האב איך דאס בפירוש ארויסגעזאגט און מפרש געווען, אז די ברכה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זאל בא אייך מקויים ווערן, אז די קינדער אייערע זאלן זיין חסידים בגלוי.

ב

און דער טעם הדבר, וואס איך האב איבערגעגעבן די ברכה דורך אייער זון שי' בעת ההתועדות איז, וויילע עס שטייט אין ספרים, אז בעת א איד זאגט א דבר ברכה, און עס שטייען צען אידן, און ענטפערן אמן, ווערט דער דבר הברכה, א ברכה פון א רביס, און א רביס וואס אכל בי עשרה שכינתא שריא (סנה' לט, א), ובפרט אז עס זיינען דערביי צענדליגער עשרה, און עס איז א צייט פון סעודת שבת ויו"ט, שהיא סעודת מצוה, ובפרטי פרטיות, ווען דאס איז נאך במקום קדוש בית הכנסת ובית המדרש, האב איך ניט געוואלט דורכלאזן די געלעגנהייט.

זעהנדיק אז עס זיינען אנוועזענד און מען געפינט זיך צווישן אידן
 גוטע פריינד און וועלכע שטייען אין א התעוררות, האב איך
 אויסגעניצט די געלעגענהייט, בכדי עס זאל זיין מיט דער הסכמה פון
 אלע אנוועזענדע אידן וועלכע זיינען שבת-דיק יו"ט-דיק און אין א זמן
 פון סעודה שלישית, וואס איז א זמן פון רעווא דכל רעווין (ווי מיר
 זאגן אין די זמירת שבת ומקורו בזוהר הקדוש), אז זיי אלע זאלן
 מסכים זיין, אז די ברכות וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר האט געגעבן זאלן
 מקויים ווערן במילואא, און איינע פון די עיקרים איז, אז מען זאל זיין
 חסידים, טאן לפנים משורת הדין, און טאן א טובה דעם צווייטן, אפילו
 ווען זיך זאל זיין א חיזק ח"ו פון דעם, ווי תוספות איז מפרש דעם
 פירוש חסיד וכו' (נדה יז, א, ועייג"כ שבת קד, א) ...

בפ"ש לכל ב"ב שי' ובברכה.

תתקפו

ב"ה, כ"ה ניסן, ה'תש"א
 ברוקלין

הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נר"נ וכו'
 מחור"ר אברהם חיים שי'

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מערחה"פ, ובטח בינתים כבר קבל הקונטרס לפסח
 עם המכתב השייך אליו ...

בברכה.

אגב, הנה זה מכבר מחיתי ומוחה גם עתה במנהג מוזר ביותר
 שבברכת גומל חנוכחים אינם עונים אמן על הברכה עצמה אלא
 משיבים מי שגמלך כו'. ונפלא חדבר שנתפשט חמנהג כך, וכן ראיתי
 כמה פעמים בהבתי כנסיות שחתפלתני שם שאין עונים אמן.

תתקפו

מחור"ר אברהם חיים: נאה. אגרת נוספת אליו — לעיל ח"ג תשסד.

תתקפח

ב"ה, כ"ה ניסן, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הנה בכלל מנו רז"ל בין כל הבעל כרחק" גם את הבעל כרחק
אתה חי"ז. א. אשר החיים אינם שורה של תענוגים ועכ"פ ענינים של
מנוחה או עכ"פ יסורים קלים ביותר. אלא שמזמן לזמן הנה צריך
לחזור לעצמו בחוזק ובהתמדה אשר בע"כ אתה חי וכל מאן דעביד
רחמנא לטב עביד.

ועייג"כ קוני נט על"ג מכ' כ"ק מו"ח אדמו"ר (י"ב תמוז תש"ח).

אבל רואים אנו במוחש, אשר במידה ידועה ורבה תלוי הרושם
ממאורעות חיי האדם בהאדם עצמו באיזה חריפות הוא מקבלם ועונה
(רעאגירט) עליהם. ומי לנו גדול כרמב"ם אשר חייו החיצוניים היו
מלאים צרות והרפתקאות יסורים ואסונות ר"ל יוצאים מן גדר הרגיל,
ובכ"ז השקפתו על החיים, כפי שמבואר בספריו מו"נ, היתה טובה
ביותר, אפטימיסטיש בלע"ז. ולאידך גיסא ראינו כמה וכמה אנשים
שבחייהם החיצוניים לכאורה מוצלחים הם, ובכ"ז רק לעתים רחוקות
ביותר נראה בהם איזה שביעת רצון.

כחילוק הזה נמצא בהמדות טבעיות שבבני אדם. עוזרת לכא"א
בזה תורת החסידות, אשר עוד מתבעש"ט הכריזו את הענין עבדו את ה'
בשמחה, אשר אפילו בשעת התשובה, על עבירות שאין ספק שחטא
ועבר עליהם, הנה בכל זה אין צריך לחיות בזה סתירה לחדווא תקיעא
בלבא מסיטרא דא, וכמבואר בארוכה בתניא.

ובפרט בענינים שאינם תלויים בבחירתו, הרי בודאי נותנת תורת
החסידות היכולת למצוא בהם, גם בשכל האנושי, איזה צד של שמחה
ועל כל פנים של תיקון על ענינים שבעבר. ובמילא חי' זה צריך למעט
במדה גדולה את ההתרגשות והמרירות ואצ"ל העצבות הבאים על ידי
המאורעות. ועיין תניא פכ"ו, וכבר הובטחנו בספרי רז"ל ובאגה"ק
סכ"ב, "ואז גם הוי' יתן הטוב ויאר פניו אליו בבחינת אחבה מגולה
אשר היתה תחלה מלובשת ומסותרת בתוכחה מגולה ויתמתקו
הגבורות בשרשן ויתבטלו הדינים נס"ו" (למרות זה ששמענו מכ"ק מו"ח
אדמו"ר באחת משיחותיו במה שכתוב שם בתחלת הענין, "וכמו אב
רחמן חכם וצדיק המכה בנו כו" וביאר שלא אמר כאן "וחסיד", כמו

שאמר אח"כ – „לפני אביו הרחמן והצדיק וחסיד כו'“, כי כיון אשר זהו אב המכה בנו, אף שזהו מאהבה מסותרת, אבל התואר חסיד לא שייך בכאן כביכול).

מובן אשר כל האמור לעיל אינו ח"ו דרך אמירת מוסר, ועוד יותר דאס איז שווער צו זאגן יענעם, וויסנדיק דורך וואס יענער איז דורכגעגאנגען, ולא באתי בזה אלא להורות לו באיזה מעניני תורתנו אשר יוכלו לחקל עליו את עול המשא ולהרגיע את רוחו, עכ"פ במקצת, עד אשר יקויים בו הבטחה האמורה באגה"ק הנ"ל אשר ה' הטוב יתן הטוב ויאר פניו אליו בכל המצטרך לו.

בטח יודיעני כשיהיו אצלו איזה שינויים בכל ענינים הנ"ל, ובפרט כשיהי' לו בשורה טובה באחד או באחרים מהענינים הנ"ל.

בברכ[ת] הסתדרות הנכונה בקרוב.

תתקפט

ב"ה, כ"ו ניסן, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

שלום וברכה!

מכתביו בעתם קבלתי, כשהייתי על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר קראתי ג"כ הפ"נ שלו וכפי הענינים הרשומים בו. ושמחתי לקרא במכתבו מ"ג ניסן, אשר בחלק מהם עכ"פ כבר בא תיקון וגם הוא מודה על זה. ובטח גם בשאר הענינים יראה הטבת המצב בטוב הנראה והנגלה.

... מה שנדמה לו שסובל מהתרגשות הלב וכו', הנה קרוב לודאי שאין זה אלא ענין של דמיון ועכ"פ של נערוון בלבד. כדי לפצות את דעת עצמו בטח יבקר רופא מומחה במקצוע זה ויעשה כפי הוראותיו. זהו בנוגע לדרך הטבע. ובנוגע לפנימיות הענינים, הנה יתקע מחשבתו בחוזק באמונה פשוטה שיש לכל ישראל מאמינים בני מאמינים אשר חקב"ה שברא העולם לפני ח"א תיש"א שנה הנה בכל רגע ורגע הוא בורא את העולם ומנהיגו כפי רצונו, שהוא תכלית הטוב, ומטבע הטוב לחיטיב. וא"כ פשוט אשר גם עניניו הם נכללים בזה, שבחייו ובעניניו חרי **חקב"ה** הוא הבע"ב והוא ינחהו למחוז חפצו (פנימיות הרצון של

כל אחד ואחד מישראל, שלכן מחננין כשכופין אותו עד שיאמר רוצה אני בדברים שעפ"י תורה. ויה"ר שינחחו באהבה מגולה בחסדים וברחמים, און איר זאלט זיך ארויסנעמען פון קאפ די אלע זאכן פון נערוון וכו'. א חסיד דארף זיין א געזונטער ניט נאר ברוחניות נאר בגשמיות אויך, כדי שהוא ועל ידו תתמלא השליחות שבשבילה ירדה נשמתו לעוה"ז התחתון הגשמי והחומרי.

בברכה שבקרוב יבשרני בשורות טובות בכל הנ"ל.

חפז"ש.

תתקצ

ב"ה, כ"ו ניסן, ה'תש"א

ברוקלין, נ. י.

שלום וברכה!

איך האב באציטנס באקומען אייערע בריף און אויך א גרוס פון אייך דורך הרה"ח וו"ח אי"א עוסק בצרכי ציבור באמונה וכו' מוה"ר יוסף שי' וויינבערג. פון איין זייט האט מיר געפרייט צו באקומען א גרוס פון אייך, אבער פון דער אנדער זייט טוט וויי צו הערן, אז אייך קומט אן שווער דאס צופאסן זיך צום נייען מצב, און איר נעמט אויף מיט דער גאנצער שארפקייט די לאגע אין וועלכע איר געפינט זיך (בעזרת השי"ת נאר צייטווייליק).

זיכער נעמט איר אויך אין אכט, די לאגע אין דעם ארט פון וואנעט איר זייט ניצול געווארן, און טראכט זיך אריין פון צייט צו צייט אין די חסדים וואס השי"ת האט געטאן מיט אלע אידן, און אונז אויך בכלל, וואס זיי זיינען ניצול געווארן פון די אלע שרעקליכע זאכן וועלכע אידן האבן דרוכגעמאכט אין די לעצטע יארן.

בנוגע צו אייער לאגע איצט, איז קיין ספק ניט אז במשך הזמן וועט איר זיך איינארדנען צו קענען האבן ניט נאר וואס איר דארפט בגשמיות נאר אויך א באפרידיקונג במצבו הרוחני, און זיין צופרידן ניט נאר מיט זיך נאר אויך קענען ווירקען אויף אייער ארום, אז עס זאל זיין ניכר, אז ס'איז צוגעקומען א איד א חסיד, וואס האט זוכה געווען צו האבן במשך פון פיל יארן א פארבינדונג מיט כ"ק מו"ח אדמו"ר

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע און האט געשעפט פון עם אזויפיל כוחות ניט נאר צו טראגן זיין אייגענעם פעקל, נאר אויך ווירקן אף ארום אין גייסט פון חסידות, וואס דאס מיינט פארשפרייטן די דריי אחבות, אחבת ה', אחבת התורה ואחבת ישראל; גאר על פי פשוט: מאכן לייכטער דעם לעבן זיך און ארום זיך דורך ליכטיקייט און ווארימקייט פון תורה ומצות בכלל, און לויט דעם דרך פון חסידות בפרט.

במילא טארט איר ניט זיין ח"ו אראפגעפאלן בא זיך וואס דערוויילע גייט דאס לאנגזאם. איך בין זיכער, אז ביסלעכווייז וועט די לאגע גיין צו בעסער און בעסער און איר וועט קענען אנזאגן גוטע בשורות, אז אייער בטחון און מוט זיינען געווארן שטארקער און די מאטעריעלע לאגע איז געווארן בעסער און ווערט נאך בעסער.

איך ווינש אייך אלעס בעסטע און דריק אויס מיין ברכה, אז גאר איינציגן זאלט איר קאנען אנזאגן גוטע בשורות אין אלע אויבנדערמאנטע ענינים. זעלבסטפארשטענדליך, ווען איך וועל זיין אפן אהל וועל איך דערמאנען אייך להמצטרך לו, וכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע וועט זיכער מעורר רחמים זיין איר זאלט האבן וואס איר דארפט בגו"ר.

המחכה לבשו"ט.

זיכער זייט איר באקאנט מער ווייניקער מיטן מצב היחדות אין אייער שטאט און זוכט צו משפיע זיין און באקענען די מיט וועמען איר קומט אין בארירונג מיט דער ווארימקייט פון תומ"צ.

תתקצא

ב"ה, כ"ז ניסן, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

כבוד העסקנים והמנדבים למפעל מעות חטים
פאל ריווער, מאסס. ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

דורך חרה"ח וו"ח אי"א נר"מ איש רב פעלים וכו' מהור"ר משולם זלמן שי' הכהן שאכטער איז ערהאלטן געווארן פאר פסח אייער השתתפות במעות חטים און בייגעלעגט איז די קבלה.

איך בעט איבערגעבן א יישר כח און ברכה צו די מנדבים און מתעסקים ובני ביתם שיחיו.

מעות חטים איז פארבונדן מיט דעם אויסרוף פון כל דכפין ייתי וייכול כל דצריך ייתי ויפסח וואס איז די התחלה פון דער פייערונג פון פסח. דאס הייסט, אז איידער מיר הייבן אליין אן דעם סדר, זאגן מיר, אז אלע וועלכע נויטיקן זיך וועט מען זיי געבן אלץ וואס זיי דארפן. דערנאך גייען מיר צום סדר. דאס גיט אונז דעם זכות צו האבן אן אמת'ן זמן חירותנו, און דאס איז איינער פון די ענינים וואס מיטוט אויף מיט צדקה בכלל און מעות חטים בפרט, וואס א סך מער ווי מיטוט אויף פאר יענעם מיט דער צדקה אדער מעות חטים, טוט מען אויף א סך מער פאר זיך אליין, ווארום דורך דרויף איז מען זוכה אז מ'ווערט באפרייט פון דאגות גשמיות ורוחניות און מ'האט דעם אמת'ן זמן חירותנו יעדערער בפרט, און - במהרה בימינו - וועלן מיר זוכה זיין צום זמן חירותנו הכללי, השי"ת זאל אונז אלעמען ארויסנעמען פון גלות דורך משיח צדקנו, וואס וועט אונז ברענגען די גאולה האמיתית והשלמה.

בברכת כל טוב גשמי ורוחני.

תקצב

ב"ה, כ"ז ניסן, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הרב הגאון הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור איש רב
פעלים חו"ב וכו' וכו' מהור"א שליט"א

שלום וברכה!

מוסג"פ העתקת מכתבי ל"קן ההצלה".

בידעי יחסו הטוב למוסדות של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקל"ה
נבג"מ זי"ע ובפרט עבודת העזר וההצלה וסידור הפליטים באירופא,

תקצב

מהור"א: עפשטיין.

ואחרי אשר כהדר"ג בעצמו ביקר באירופא והי' עד ראי' לכל הטוב
הגשמי ורוחני הנעשה שם באמצעות משרדנו בפאריז,

חושבני שלמותר להאריך לדכוותי, ובטח יעשה כל אשר בידו אשר
התמיכה תינתן בהקדם.

ותשואות חן חן לכהדר"ג עבור השתדלותו הנמרצה בזה.

בברכת רפואה קרובה.

תתקצב

ב"ה, א' אייר, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג ורה"ח וו"ח אי"א איש אשכולות וכו' וכו'
מהור"ר דוד שליט"א ראב"ד דטוניסיה

שלום וברכה!

שמעתי שמעו הטוב באמצעות ב"כ ומשרדנו אשר באירופא
ובמאראק. וינעם לי לשמוע מפעם לפעם מהטבת מצב החינוך
במדינתו ומפעולותיהם הטובות במקצוע זה.

צויתי למשרד ה"מרכז לעניני חינוך" לשלוח מספר מסויים מספרי
הלימוד שיצאו לאור על ידנו וגם ספרי חומש כו' בעד הילדים
דמדינתו. ובטח נתקבלו בסדר ויביאו התועלת הרצוי.

הנני שולח לכת"ר את הקונטרס לחג הפסח שהו"ל לפני החג.

חג הפסח בטח הביא התעוררות וחיזוק בעבודת החינוך במחננו,
שהרי כל איש בישראל בראשית סדרו שלחנו בחג הקדוש הזה קורא
ומכריז כל דכפין ייתי ויכול גוי שענינו לא רק כפשוטו, אלא גם
להמציא מיכלא דאסוותא מיכלא דמחין[מ]נותא לבר יחידאי דמלכא
דחלש ותאיב למיכל (זוהר ח"ב קפג, ב). וגדול הנחת רוח שעושים על

התקצב

מהור"ר דוד: במכרו.

ידי זה לאבינו שבשמים יתברך ויתעלה, ומרובה מדה טובה ברוב טוב הצפון בזה ובבא לכל העושים ומתעסקים בעבודת החינוך לחנך בני ובנות ישראל בחינוך הכשר.

בברכה.

תתקצד

ב"ה, א' אייר, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

הנו"נ אי"א עסקן חרוץ וכו' מו"ה מרדכי כהן שי

שלום וברכה!

קבלתי הרצאתו על מצב החינוך במדינת טוניסיה ות"ח על זה. וינעם לי לשמוע מזמן לזמן מפעולותיהם הטובות בשדה חינוך בני ובנות ישראל שם.

על פי בקשתו, צויתי למשרד ה"מרכז לענייני חינוך" לשלוח חבילת ספרים על כתובת הרב במברון שליט"א, ובטח נתקבלו בסדר, ותאושר קבלתם.

ומענין חג הפסח שחגגנו זה עתה וגם בקשר עם ימי האביב המנמ[ש]מים כעת ברוב הדר, הנה חג הפסח סימנו בכתוב שצריך להיות בחודש האביב. בטבע, עם הופעת האביב, הנה כחות הטבע שהיו בהעלם במשך ימי החורף, עד שלעין הרואה נדמה שנפסקה החיות יצירה צמיחה וגידול, הנה לפתע פתאום בחודש האביב מתגלה לעין כל שלא הי' זה אלא משך זמן של קיבוץ כחות למען יופיעו אח"כ אילנות מלבלבים ושדות עטופים ירק, כמרז"ל היוצא בימי ניסן ורואה אילנות שמוציאים פרח צריך לברך כו'.

ומוסר השכל בזה לכולנו, שאם יש בחיינו איזה תקופה שאפשר לטעות בה שאינה תקופה של יצירה צמיחה וגידול, קרוב לודאי שאין זה אלא טעות בדינו, וההפסק ישמש לתוספות כח, וכלשון המשל לחוצאת פרח ולגמול פירות.

ויש למצוא רמז זה בענין דפסח, שאחרי התקופה המרה של גלות מצרים גלות הגוף וגלות הנשמה גם יחד, עד ששר מצרים טען מה

נשתנו אלו מאלו כו', הנה במשך זמן מועט נתגלה בהם הזיכוך שפעל גלות מצרים, ובחמשים יום נתעלו ממ"ט שערי טומאה לקבלת התורה מפי הקב"ה בכבודו ובעצמו.

בברכת הצלחה בעבודתו לקרב בני ובנות ישראל לאבינו שבשמים.

תתקצח

ב"ה, א' אייר, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ משאו ומתנו באמונה וכו'
מהור"י שי' הכהן

שלום וברכה!

בהמשך צו אונזערע טעלעפאנישן געשפרעך, לעג איך דא ביי די קאפיע פון מיין בריוו צו מר יוסף שי' ראבינסאן, ווי אויך די 20 טשעקס אויף די נעמען פון מר סיימאן און מר קאפלאן שי', וואס זיינען אויסגעשטעלט איינער איבער איינעם, אויף א דאטום אנהויבנדיק מיט צוויי טעג שפעטער ווי ראבינסאנס טשעק, און אנהויבנדיק מיטן זעקסטן טשעק, לויט אייער הוראה וואס איר האט געזאגט, אז צדקה קומט פריער.

דערביי וויל איך אויך אונטערשטרייכן, וואס דער אלטער רבי שרייבט אין אגרת הקדש, סימן כ"א, אז ווי גרויס א ענין פון א מצוה איז, האט די זריזות מיט וועלכע מען טוט די מצוה גאר א גרויסע באדייטונג. ובפרט, שרייבט דער אלטער רבי דאס וועגן דעם ענין פון צדקה, און דאס זיינען זיינע ווערטער: זריזותו של אברהם אבינו ע"ה היא העומדת לעד לנו ולבנינו עד עולם כו' און איז מוסיף, אז בפרט אין „מעשה הצדקה העולה על כלנה כו' כש"כ שטוב לנו גם בעולם הזה להקדימה כל מה דאפשר".

איך וויל פארענדיקן מיטן וואונש, אז עס זאל מקוים ווערן וואס די גמרא זאגט, עשר תעשר, עשר בשביל שתתעשר, און גדול המעשה

תתקצח

מהור"י שי' כץ. אגרות נוספות אליו — לעיל תחבב, ובהנסמן בהערות שם.

יותר מן העושה, אז גרעסער איז דער זכות פון דעם וואס איז זיך משתדל אז די צדקה זאל אריינקומען אין קאסע ווי פון דעם וואס גיט די צדקה. אייער באטייליקונג אין דער ארבעט וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע האט מייסד געווען אין אפריקע זאל זיין א צנור ממשיך צו זיין בטוב הנראה והנגלה בבריאות הנכונה אייך ולזוג וכב"ב שיחיו און א סך הצלחה אין אייערע געשעפטן, סיי גשמיותדיקע סיי רוחניותדיקע. און אזוי ווי מעלין בקדש, זאלט איר אויך [זוכה זיין צו פארגרעסערן אייער באטייליקונג אין דעם שווער'ס דעם רבינ'ס ארבעט, עס זאל זיין חלוד וגדול למעלה מעלה.

איך האף צו הערן פון אייך גוטע בשורות בכל עת. בברכה רבה בגשמיות וברוחניות.

תתקצו

ב"ה,

פון די פילע פערל וואס זיינען פראנען אין דער דא געדורקטער שיחת, איז איינע פון די עיקרית'דיקע - (זע אות טו):

אמאל האט מען געוואוסט, אז מ'דארף זיין - (זיין) א איד א ירא שמים, א חסיד. היינט דארף מען קענען - קענען לערנען, חסידות. ער מיט דער זאך זיינען צוויי ענינים (עכ"ל בקיצור קצת).

דאס איז אויך איינע פון די ענינים דספירת העומר - המשכת המוחין במדות', אז מען זאל זיך אויפפירען לויט דער הוראת המוחין וחשכל - אט דאס וואס ער קען (במוחו) לערנען (נגלה דתורה), חסידות (פנימיות התורה) - זאל ער זיין אין טאג טעגליכן לעבען. אז ער און זיינע ידיעות זאלן זיין איין זאך.

און, אייגענטליך, איז דאס אויך מהענינים פון פנימיות התורה -

1) ערקלערט אין דרושי ספירת העומר בארוכה. זע אויך ד"ה אני לדודי (קונטרס נז - לג בעומר תש"ח).

תתקצו

נדפסה בלקריד חיד ע' 1098 (ובלקריש חיד ע' 167), שם נדפסה גם השיחה המוזכרת כאן, שנאמרה בליג בעומר תש"ד.

וואס דער גילוי פון דעם איז לג בעומר (לקמן אות כא) - צו פאראייניגען און בעווייזען אז אלץ איז אחדות: חומרות איז מער ניט ווי אנאויסווייניגסטע זאך וואס מ'דארף מזכך זיין, און מאכען דאס פאר אויס חומרות, און אין גשמיות - ארויסבריינגען די פנימיות דערפון, וואס פאראייניגט זיך מיט רוחניות ונשמת הדבר.

און דאמאלס ווערט דער מענטש - זיין נשמה זיין גוף און אלע זיינע ענינים - איין זאך.

און דער וועג דערצו איז דורך פנימיות התורה. וואס בעווייזט אין תורה גופא, אז אלץ איז איינס. פנימיות התורה בעווייזט ווי אין תורה איז רזי תורה און תורה הנגלית - לבושא דאורייתא, גופא דאורייתא, נשמתא דאורייתא ונשמתא לנשמתא דאורייתא - איין זאך. ובפרט בלג בעומר, וואס די גילויים פון לג בעומר זיינען, וואס דער בעל החילולא - רבי שמעון בן יוחאי - האט מגלה געווען רזי דרזין. „מלין“ קדישין דלא גליאן עד השתא . . . דהוא (קוב"ה) וכל סייעתי קדישא דילי אתו למשמע בחדוה מלין סתימין“.

מנחם שניאורסאהן

ב' אייר ה'תש"א ברוקלין נ.י.

תתקצו

ב"ה, ט' אייר, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו ששואל אם יקנה עסק בשותפות עם עוד אחד שאינו שומר שבת, באופן אשר גם העסק לא יהי' בשמירת שבת, אלא שיחיי' על חלקו של השני.

הנה בטח יודע כי ממון הקשור עם חלול שבת הנה ר"ל לא רק הם הולכים לטמיון, אלא גם גוררים ממון אחר, א"כ מה לו ולמסחרים כאלה הקרובים מאד מאד להפסד ורחוקים משכר?

(2) זע קונטרס לימוד החסידות פי"א.

(3) זע זוהר ח"ג קנב, א.

(4) זוהר ח"ג רפז, ב.

רעא

אדמו"ר שליט"א

והשי"ת הזן ומפרנס לכל, בטח ימציא לו פרנסתו בריוח באופן כשר ובאופן שיוכל להשתמש בפרנסתו אף געזונטע זאכן און אידישע זאכן.

אשמח לשמוע שקבע שיעורי תורה בחבורה, ובטח ישמחני בהודעה מהגדלת מספר המשתתפים בהלימודים ושיקבעו ג"כ שיעור לימוד בתורת החסידות.

בברכה ופ"ש המשתתפים בהשיעורים יחיו.

מוסג"פ שיחת ל"ג בעומר דהאי שתא ובטח יזכה בה את הרבים.

תתקצח

ב"ה, יו"ד אייר, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו, וזה עתה נתקבל מכתבו מד' אייר, וחבל אשר כנראה ממכתבו נפלה רוחו, ובודאי הוא מעצת היצר, כי כבר הורגלו כל עם ישראל בעליות וירידות במשך דברי הימים שלהם, ובפרט היראים בישראל, ובפרטי פרטיות עדת החסידים, אשר מזמן לזמן היו להם כמה מכשולים והעלמות והסתרים. בכל זה הנה סוף כל סוף דידן נצח. וכדברי כ"ק רבנו הזקן, אז ער האט אויסגעפועלט דורך זיינע מסירות נפש אז חסידים זאלן מצליח זיין.

ויוסיף אומץ להיות כלי הראוי וצנור המתאים למילוי שליחות כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, שהיא להפיץ אור התורה והמאור שבתורה זוהי תורת החסידות במקומו ומדינתו עתה, ואז בטח יהי הכל בהצלחה, ובהצלחה מופלגה. וכמו שכתבתי זת מכבר, שזה יהי ג"כ הצנור לחיים מאושרים לו ולזוגתו שתי בגשמיות וברוחניות ובדור ישרים יבורך.

המחכה לבשורות טובות, בברכה ופ"ש סייעתי דילי,

מ. שניאורסאהן

מוסג"פ שיחת ל"ג בעומר עם מכתב כללי השייך אלי.

תתקצט

ב"ה, יו"ד אייר, ה'תש"א

ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלום!

בטח תסלח לי על שכותב אני אלי בענין פרטי שלה.

כמה פעמים שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע שענין אהבת ישראל הוא גם לאיש הישראלי הנמצא במקום רחוק ואפילו זה שאף פעם לא ראה אותו, אשר גם בזה צייתה תורתנו הקדושה ואהבת לרעך כמוך. ואם יש תקוה שיכולים לעזור למי שהוא הנמצא בריחוק מקום ובלתי מכירו, חוב קדוש הוא על כל אחד ואחת להשתדל בטובת חברו, אשר כל ישראל חברים.

נודעתי אשר כמה פעמים הציעו נכבדות בשבילה, ומפני כמה סיבות סרבה מלהסכים עליהם.

כמובן אי אפשר להגיד בריחוק מקום חוות דעת בנוגע להצעה פרטית, אבל ארשה לעצמי לבוא בהערה כללית בזה.

נשואין בחיי האיש או האשה הוא מאורע העקרי ביותר, הטובע חותמו על כל החיים כולם. ובמילא צריכים על זה התיישבות וא"א לעשות זה בחפזון.

אבל עם זה, כמו בכל מאורעות חיי האדם, הקטנים והגדולים, א"א לאדם להביא בחשבון את כל הפרטים עד תכליתם, כי סוף כל סוף מוגבל ביותר הוא ואין שכלו ומחשבתו יכולים להקיף את כל הסיבות והמסובבים של כל דבר ודבר. ובמדה ידועה הרי בכל דבר וענין צריך להשתמש במדת הבטחון בהשי"ת אשר הוא כיון את הדבר לטוב בכל הפרטים.

וכן הוא גם בנוגע לשידוך, אשר אי אפשר למצוא דבר שלם בתכלית עם כל המעלות, וא"א להביא בחשבון את כל התוצאות עד תכליתן. ואם הדברים העקרים הם בסדר, הנה לפעמים תכופות

תתקצט

נדפסה בלקו"ש ח"ד ע' 302 והושלמה ע"ם העתק המזכירות.

מהנכון לוותר על ענינים טפלים שנראים או נדמים שאינם כדבעי, ובפרט שאפשר שאין זה אלא דמיון בלבד, ובאמת גם הם מתאימים.

יש אומרים שאין זה אלא ענין פרטי של המדובר והמדוברת, אבל האמת אינה כן, כי כל ישראל ערבים זה בזה וטובתו של כל אחד ואחת או לחיפך ח"ו משפיעה על משפחתו ועל ידידיו ואפילו אלו הרחוקים במקום. ואם בעתים כתיקונם ח"י כן, על אכו"כ בזמננו אלה, אחרי השמדות הנוראות שלקחו מאתנו רבבות מאחב"י הי"ד, אשר ממילא גדול ביותר ערך כל בית הנבנה בישראל – כהנה וכנהנה, ובפרט כשיש לקוות שחבית הזה ייבנה על יסודי התורה והמצוה.

אקוה שתוכל לבשרני בשורות טובות בהנ"ל, ואחתום בברכה להסתדרות טובה בקרוב, טובה בגו"ר גם יחד.

אתענין לדעת אם משתתפת היא בחיים הציבוריים בסביבתה, ובאיזה אופן.

תתר

ב"ה, יו"ד אייר, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

במענה על מכתבה ממוצש"ק תזריע, בו שואלת אם תקבל הצעת אגודת ישראל לנסוע יחד עם מנהלת-מורה ג"כ מ.בית יעקב למשך זמן חופש כשליחות מטעם, בנות אגו"י לארצות מערב אירופא לשם ארגון סניפי בית יעקב, בתי"ו, בנות אגו"י כמו כן לאסוף כסף למטרה זו, ושואלת הסכמתו.

הנה אם המטרה היא לארגן סניפי בית יעקב וכו' דבר נכון הוא. אבל בנוגע אוסף כסף הנה אם אפשר צריכה להשתמט מזה.

ועל שאלתה אם מסכים אני לטיסה באוירון אם אין אפשרות להפליג באני, הנה בטח תהי' הטיסה בשעת כושר בהנוגע למזג האויר וגם באוירון גדול.

בנוגע לגוף הדבר תמיחני קצת על הענין בידעי המצב בארה"ק ת"ו שיש בה כמה וכמה ילדים וילדות הנצרכים בחינוך כשר בתורה ויראת

שמים, אשר בודאי יקר כל כח חינוכי על אתר, ובפרט אשר המצב כזה שבכל עת ובכל שעה ובכל יום חוטפים ילדים וילדות ממקור מחצבתם, אשר אח"כ קשה להחזירם לחינוך הכשר. ובמילא, לכאורה, תחת לנסוע לחוץ לארץ על ספק (אם דרושה עבודה, ואם תמצא לומר יש עבודה מתאימה שם, שמא ישנם הכחות על אתר לטפל בה); בשעה אשר ילדים וילדות למאות ואלפים נמצאים על אתר בסכנת כליון רוחני ח"ו, הרי חוב גדול וקדוש לכל הנמצאים על אתר לעשות כל האפשר להם בהצלת נפשות, ולהשפיע על זולתם להשתתף בעבודה זו, אשר כל המקיים נפש אחת מישראל כאילוקיים עולם מלא, ובפרט עשרות ומאות ואלפים.

אתענין לדעת אם חוג המורות והחברות אשר מתאספות לפרקים לדון בענינים המענינים אותן מעלות על הפרק גם דברי ימי החסידות וענינים מתאימים בתורת החסידות, וחלקה בזה בפרט.

בפ"ש לבבית להורי שיחיו ובברכת כל טוב להם ולכל אשר להם.

א"א

ב"ה, יו"ד אייר, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

ברכה ושלוש!

במענה על מכתבה מ"ג ניסן, שנתקבל באיחור זמן קצת, ובה היא מודיעה אשר הציעו לה כמה ענינים שידוכים ואינה יכולה להחליט בעצמה מחוסר שביעת רצון כדבעי, וכן בנוגע להצעה עתה שכבר עשו בזה ראשי פרקים.

הנה כשהייתי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע הזכרתי לברכה בהמצטרך לה, ובטח יעורר רחמים שתתברך בחסתדרות המתאימה בקרוב ממש.

בנוגע לספקותי, בטח תשים אל לבך בנין בית גשמי איך הוא, אשר אף שמייפים אותו גם בחיצוניותו, אבל העיקר הוא שיהי בנוי על יסוד חזק ומחמרים חזקים שיתאים לצרכי האנשים שצריכים לדור בו, ולא למראה עיני העוברים ברחוב.

ערה אדמו"ר שליט"א

ועל אחת כמה וכמה שכן צריך להיות בבנין בית בישראל, שהעיקר הוא שיהי' בנוי על יסוד חזק הוא התורה ביראת שמים, אשר תורתנו נקראת תורת חיים, תורת חיים גם כפשוטו שהיא מורה דרך בחיים היום יומיים. וחווות דעת ה"עוברים ברחוב" על דבר ה"יופי" החיצוני, הנה אף שמטבע בני אדם שזה מודד את השמח בחלקו או ח"ו להיפך, אבל בכ"ז אין זה אלא טפל לגבי חלק העקרי הנ"ל.

בהיותה בת משפחת חסידים, אשר בטח נתחנכה ג"כ ברוח זה, בודאי אך למותר להאריך ולהטעים את הדברים האלה, אשר בטח ידועים הם לה מכבר. וההתבוננות בהם בודאי תבהיר גם לעצמה את עמדתה וחווות דעתה על הנכבדות המדובר עמה, והשי"ת ינחנה בדרך הישר לבנות בית בישראל על יסודי התורה והמצוה כפי שנתבארו והוארו בתורת החסידות.

אקוה שתבשרני בשורות טובות מהנעשה אתה.

בברכה.

א"ב

ב"ה, פסח שני, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח הו"ח אי"א נר"מ וכו' מהור"י שי

שלום וברכה!

מוסג"פ החוברת לל"ג בעומר הבע"ל, ובל"ס יזכה בה את הרבים באופן המתאים.

כמה טעמים נאמרו בשמחת ל"ג בעומר וחגיגתו. ואנו אין לנו אלא

כמה טעמים: משנת חסידים מסכת אייר וסיון. פר"ח לאו"ח סתצ"ג. מראות עין להחיד"א שם בלקוטים. שו"ת שם ארי' חאו"ח סי"ד. שדי חמד אס"ד מע' אי" ס"ו. פאת השדה שם.

א"ב

כללי-פרטי. בדפסה בלקי"ש ח"ו ע' 335.
החוברת לל"ג בעומר: ראה לעיל — תתקצו.

האמור בכתהאריז"ל ומובא בדא"ח, אשר יום זה הוא יום הסתלקותו של רבי שמעון בן יוחאי – **הילולא דרבי שמעון**

– אשר „הגיע בשעה ההיא לתחלת וראש כל המדריגות שלו . . . וזה הי' ענין לימודו עם החברים בשעה ההיא . . . והי' מאיר בו מבחי' . . . הארת אורו של משיח“.

ומדי שנה בשנה ביום זה מתעורר עוד הפעם מצב זה, כידוע.

ויתרון בדורותינו אלו, אשר, אף כי אכשיר דרא (בתמי'), בכל זה – בדורות הראשונים לא ניתן רשות לגלות רק לרשב"י וחבריו לבדם, אבל בדורות אלו האחרונים מותר **ומצות לגלות פנימיות התורה**. ובלימוד זה דוקא יפקון מן גלותא ברחמים.

ואשרי האיש, אשר ביום סגולה זה, יום גילוי פנימיות התורה, יתחזק ויוסיף אומץ לקבוע שיעורים בפנימיות התורה

לעצמו, וגם בדיבוק חברים, וגם להשפיע, ככל יכלתו, על זולתו לעשות את זה.

ובאור לימוד זה דוקא נחי' גם בעסק חצוניות התורה ובכל דרכנו נדעהו, **שנדע את ה' ומה ה' דורש מאתנו**, הן בתפלה והן בעסק התורה ובקיום המצות והנהגת כל היום בכל פרטי מעשינו.

בברכה ופ"ש כל החבורה יחיו

מ. שניאורסאהן

בכתהאריז"ל ומובא בדא"ח: פע"ח שער ספח"ע פ"ז, דרוש מכ"ק רבנו חזקן (נחזקר בשו"ת דברי נחמי' חאו"ח סל"ד ס"ז). סידור שער חל"ג בעומר. ובלשון מהר"נ מדובראוונא (שם): כבר נתפרסם בכל העולם מכמה דורות ענין הילולא דרשב"י בל"ג בעומר.

הילולא דרבי שמעון: זח"ג רצו, ב. ועייג"כ זח"א ריח, א. – ומה שחקשו דהא אדרבה בחסתלקותן של צדיקים מתעניין, י"ל דשאני ל"ג בעומר דרשב"י ציוה לשמוח בו (עייין בפע"ח שם) ועפמ"כ במהרי"ו (חובא בש"ך יו"ד סשמ"ד סק"ט) הדין דשומעין לו, ואכמ"ל.

הגיע בשעה: סידור שער חל"ג בעומר סד"ה אתה הצבת. ובסופו.

בדורות הראשונים . . . האחרונים: ראה אנה"ק סכ"ו. הקדמת הרח"ו לשער החקדמות. שומר אמונים ויכוח א, כ"ט. קונטרס עץ החיים. קונטרס תורת החסידות פ"י, ועוד.

ובאור לימוד: מכתב כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע (נדפס בחוספא לקונטרס עץ החיים עפ"ד).

א'ג

ב"ה, ט"ז אייר, ה'תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה"ר יהודא ליב שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו המודיע אשר אמו, הוא וזוג' שי' כבר קבלו את
הוויזות לקנדה ומתכוננים בקרוב לנסוע;

יהי רצון שתחי' הנסיעה כשורה ויביאם למחוז חפצם ויסתדרו
באופן המתאים לפניהם בגור'.

ובודאי קודם הנסיעה יסדר התועדות - א חסידישן פארבריינגען
- שזה יפעול שלא לשכוח את פתגמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אַז ריחוק המקום אינו צריך לפעול ח"ו ריחוק
בין החסידים, וההתקשרות יכולה שתתקיים גם אח"כ ואדרבה עוד
תתחזק ע"י התקשרות כולם יחד באילנא דחייא היא תורת החסידות
וההנהגה בדרכי החסידות.

בברכה לחסידות חכונה.

א'ד

ב"ה, ט"ז אייר, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

... איר שרייבט אז איר זייט א תלמיד פון חר"צ חר"ג כו' וכו'
מוה"ר יוסף דושינסקי זצ"ל, און אז אייער זון - יבדל לח"ט - האט
איר א נאמען געגעבן נאך אים,

געוויס טוט איר אלעס וואס איר קענט, צו גיין אין די וועגען

א'ה

מוה"ר יהודה ליב: צייטליך.

וועלכע הרה"צ הרה"ג דושינסקי האט געוואלט, און אויך צו זיין א עינו טובה בשל אחרים צו מקרב זיין זיי צו אידישקייט, און עס אינטערעסירט מיך צו וויסן פון דעם בפרטיות.

און דאס וואס איר שרייבט, אז די אידישקייט אין אייער ארט, איז אייער שוואך, איז דאס אליין א גענוגענדער טעם, אז דער וואס געפינט זיך אין דעם ארט וואו אידישקייט איז שוואך, אז ער זאל דאס פארשטארקען.

און דאס וואס איר שרייבט, אז מען באדארף בעסערע שלוחים אויף דעם, איז דאך באוואוסט דער ווארט פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אז השם יתברך בריינגט א אידן אויף א ארט, ניט נאר צוליב דעם ער זאל דארט האבן פרנסה גשמית, נאר אויך צוליב פרנסה רוחנית, אז ער זאל דערלייכטן דעם ארט וואו ער האט זיך באזעצט און געפינט זיך דארט, און אז איר וועט אנהויבן צו טאן אין דעם, און טאן מיט א חשק, וועט השי"ת אייך מצליח זיין, און וועט אנזאגען גוטע בשורות אין דעם.

ביגעלייגט איז די שיחה פון ל"ג בעומר פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, וועלכע איז יעצט ארויס פון דרוק, און געוויס וועט איר זי לייענען, און דאס וועט אייך בריינגען א תועלת בעבודת השי"ת.

המחכה לבשו"ט בברכה.

א"ה

ב"ה, ט"ז אייר, תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

נצטערתי לשמוע - במקרה - שאינו בטיב הבריאות ונמצא בבית החולים, ואקוה לשמוע בשו"ט מהטבת בריאותו.

ולפע"ד כיון שזכה להתחנך בישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש ולהיות במחיצת האור של כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע וכ"ק מו"ח אדמו"ר כמה וכמה שנים, הנה יקח על עצמו תיכף להטבת בריאותו

רעט

אדמו"ר שליט"א

ללמוד דא"ח ברבים, ביום הש"ק ולכה"פ עוד יום אחד בימות החול, ולא יתחשב כלל אם רב יהי מספר השומעים או מעט, וגם לא יתחשב עם מדת הבנתם.

ובפרט שכפי שקבלנו מנשיאנו ורבותינו הק' הנה תורת החסידות הערן די נשמות פון די הערער, ועוד סגולה נפלאה שהיא – תורת החסידות – מזככת את האויר, וכאשר האויר נזדכך במקום אחד אפילו מצומצם, הרי בד"מ פועל על האויר של כל העולם כולו, וע"י תוספת חיזוק ההתקשרות באילנא דחייא הרי בטח יהי זה הצנור לתוספת חיות והטבת בריאות כת"ר גם כפשוטו בגשמיות.

בברכת רפואה קרובה המחכה לבשו"ט.

בפ"ע נשלחו החוברת לל"ג בעומר שי"ל זה עתה ומכתב הכללי השייך אלי.

א"ו

ב"ה, ט"ז אייר, תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה"ר מרדכי הכהן שי

שלום וברכה!

בעתו קבלתי ברכתו ליום ההולדת, וכל המברך יתברך בברכתו של הקב"ה שהיא בתוספת מרובה על העיקר לחיים שלמים ונעימים מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף.

הרבה מדובר בתורת החסידות בדבר מעלת בעלי עסקים, ובשני פרטים:

הא' – העוסק במשא ומתן באמונה ופעולות גדולות בשדה הצדקה.

הב' – מהקביעות עתים לתורה, למרות טרדת העסק והמסחר, אשר אף שמשך זמן לימודו הוא פחות מלימוד יושבי אהל, אבל בהיות שזה בא ע"י דעם אפריסן זיך פון דעם עסק, הרי זה יקר במאד.

בטח גם לכבודו יש קביעות עתים ללימוד, לא רק בתורת הנגלה
כ"א גם בתורת החסידות, ויהי רצון שזה יהי הצנור להשפיע לו
הצלחה בעסקיו וטוב גשמי ורוחני.

מוסג"פ החוברת לל"ג בעומר שי"ל זה עתה.

בברכה לו ולכב"ב שי.

א'ז

ב"ה, ט"ז אייר, תשי"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה"ר שמואל שי

שלום וברכה!

עס האט מיך געפרייט - זיינער צייט - צו הערן א גרוס פון אייך
דורך הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי צבור וכו' מוה"ר אלי' שי
סימפסאן אז איר האט פארבראכט מיט די זכרונות פון אמאליגע
צייטן, די ליכטיגע טעג, ווען איר זייט געווען אין די ווענט פון די חדרים
פון דער ישיבה תומכי תמימים אין ליובאוויטש.

געוויס ווייסט איר פון דעם ווארט וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, האט געזאגט אין נאמען פון בעל שם טוב
הקדוש, אז יעדער זאל וואס עס טרעפט בא אידן, איז דאס בהשגחה
פרטית. - ניט קיין צופעליגקייט - מקרה -.

איז געוויס אז דאס וואס השי"ת האט מזמין געווען און איר האט
זיך צוזאמענגעטראפן און פארבראכט, האף איך אז דאס האט געמאכט
א גוטע ווירקונג ניט נאר אויף הרב ר' אלי' סימפסאן שי' נאר אויך
אויף אייך אליין, און די רא"י אויף דעם איז, אז דעם פועליט צו
דערנענטערן זיך צום מקור החיים פון אלע אידן, וואס דאס איז תורה
ומצות.

א'ז

מוה"ר שמואל: לוי, באלטימור.

און די וועלכע האבן זוכה געווען צו דערוויסן זיך אויך פון דעם אור החסידות, און פון דער הנחגה פון דרכי החסידות, האבן א ווארימקייט צו טאן א טובה א אידן, און אויך א ווארימקייט ביים לערנען א פרשה חומש, עין יעקב גמרא, תניא און ספרי חסידות, וואס די אלע זאכן, ווער עס טוט דאס איין מאל, בלייבט א רושם פון דעם אויפן גאנצען לעבן, און עס ווענדעט זיך נאר אין דעם וועלן, און אז ער וועט וועלן וועט ער געוויס קענען.

בייגעלייגט איז די שיחה פון ל"ג בעומר פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, וועלכעס איז יעצט ארויס פון דרוק, און לייענענדיג די שיחה, וועט דאס אייך געוויס פיל גוטעס טאן.

אקוה לשמוע בשורות טובות ממנו, ואחתום בברכה לו ולכב"ב שיחיו.

א"ח

ב"ה, ט"ז אייר, תשי"א

ברוקלין

שלום וברכה!

זיינער צייט האב איך ערהאלטן אייער צווייטן בריוו אין וועלכן איר בעט א ברכה פאר אייך און אייער פרוי תחי'.

ווען איך בין געווען אויפן ציון פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע האט איך אייך מזכיר געווען לטובה, און געוויס וועט כ"ק מו"ח אדמו"ר מעורר רחמים רבים פאר אייך לרפואה קרובה, און איר ביידע וועט האבן נחת, אידישן נחת, פון אייערע קינדער יחיו.

עס וואלט געווען זייער גוט, ווען איר זאלט איינפירן דאס זאגן תהלים אין שול, אויך אין די וואכן טעג, לפחות א פאר קאפיטלעך, און גיט איבער די מתפללים יחיו, די ווערטער וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר האט געזאגט, אז דאס זאגן תהלים איז מגין פון א סאך ענינים לא טובים ח"ו און איז ממשיך רוב טוב בהמצטרך לכל אחד ואחד.

בייגעלייגט איז די שיחה פון ל"ג בעומר מכ"ק מו"ח אדמו"ר וואס איז נאר וואס ארויס פון דרוק, און איך האף אז איר וועט געפינען די

פאסענדע צייט, צו לייענען לפחות טייל ווייז פאר די מתפללים יחיו,
וואס געוויס וועט דאס בריינגען א תועלת פאר אייך אלעמען.

בברכה.

א"ט

ב"ה, ט"ז אייר, תשי"א
ברוקלין

הרה"ח נו"נ אי"א כו' וכו' מוה"ר יהושע שי'

שלום וברכה!

ת"ח בעד התשורה להספרי שלי, ספרו באידיש „פארגאנגענע
וועלטן" והם זכרונות המתארים את הסביבה של החסידים ביומי
דפגרא, שבתות ימים טובים וגם בימות החול.

ולקחתי לי מועד - כפי רשיון הזמן - לדפדף בו ונהניתי לראות
את החום - ווארימקייט - שבו נכתבו פרקי הספר, ולא עוד אלא גם
את החום, שלפי השערתי, יפעלו על הקורא בו.

אבל מוכרחני גם להעיר, במה שנכשלו ג"כ אחרים הכותבים על
עניינים דומים להנ"ל, שהיחס שלהם לזה הוא כמו שכתב כת"ר על שער
הספר „פארגאנגענע וועלטן" ונשאר הרושם אצל הקוראים שהכתוב
כאן הוא מעין אזכרה על ענין שכבר חלף ח"ו מן העולם, וח"ו וח"ו
לומר כן, כי כמו שהקב"ה הוא נצחי כן בניי נצחיים, וכאמור ישראל
אורייתא וקוב"ה כולא חד.

הנה כן ג"כ תורת החסידות ודרכי החסידים והחסידות נצחיים
המה, ואפשר בזה רק שינוי מקום בלבד, ולא ח"ו כליון היל"ת.

אמת הדבר שבזמן מן הזמנים נעשית העבודה בזה קשה יותר
ולחנהגה בדרכי החסידים והחסידות צריכים לזה כחות נוספים, אבל
כבר אמרו רז"ל לפום גמלא שיחנא, ועוד אמרו אין הקב"ה בא בטרונא
עם בריותיו וכשהוא מבקש אינו מבקש אלא לפי כחם.

א"ט

מוה"ר יהושע: שמעטמאן, לונדון.

ומכיון שהובטחנו שסו"ס יפוצו מעיינות הבעש"ט חוצה, וזהו ג"כ הקדמה וכלי לביאת משיח צדקנו בב"א, הרי נעלה מכל ספק שהדבר הולך ונמשך, ואם נדמה לנו שהחשך עתה כפול הוא לגבי הדור שלפני זה, הרי אחת משתי אלה, או שאין זה אלא דמיון ועצת היצר בלבד, או שנתנו לנו הכחות ע"ז, ובמילא מוטלת עלינו האחריות הגדולה להתאזר בכל כחותינו לדחות את החשך ע"י יתרון האור, ואז בודאי תקויים הבטחת רז"ל הבא לקדש עצמו מעט למטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה, והבא לטהר (טי"ת בפתח – פתוחה) היינו לטהר אחרים והסביבה שלו, מסייעין – לשון רבים – לו, שהעבודה גופא והמצוה שעושה מסייעין לו (וכנתבאר בארוכה בלקו"ת לאדמו"ר הזקן בדרוש לשמע"צ ד"ה ה' לי בעוזרי פרק ה') להשלים את הכוונה העליונה להאיר את חשך העולם ולקרב עי"ז את היעוד, והי' לעת ערב יהי' אור, ולילה כיום יאיר, שחשך הגלות גופא נתהפך לאור, ואז נאמר: אודך ה' כי אנפת בי, שתהי' ההודאה לא רק על הישוב אפך ותנחמני, אלא גם על הכי אנפת בי.

בברכה להוסיף חוס ואור החסידים בתוככי בניי.

מוסג"פ החוברת לל"ג בעומר שי"ל זה עתה.

א"י

ב"ה, ט"ז אייר, תשי"א
ברוקלין

להתלמיד מו"ה שמואל מנחם מענדיל שי

שלום וברכה!

... ומה ששואל בענין לימוד החומש עם פרש"י, הנה בכלל נוהגים שלומדים השיעור חומש במשך היום, ואם לא הספיקו במשך היום משלימים בלילה שלאחריו...

לא שמעתי שידייקו בהסדר דחומש תהלים תניא.

בברכה לחס' הנכונה בגו"ר.

א"י

נדפסה בלקרש ח"ח ע' 438. יגדיל תורה נ"י. חוב' ב ע' יא והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מו"ה שמואל מנחם מענדיל שי: ליברוב.

א"א

ב"ה,

ידוע דרז"ל: והודעתם לבניך . . יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך
בחורב, מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן (בכל מקום
ובכל זמן) באימה וביראה וברתת ובזיע,

ופירש האריז"ל: אימה במוחו של האדם, יראה – בלבו, רתת –
איבריו הפנימים, זיע – איבריו החיצונים.

היינו שאדם הקורא שונה או לומד בתורה הרי כולו, מוחו ולבו,
בפנימיותו ובחיצוניותו, צריך להיות נמצא במצב שנמצא בוי בעת מתן
התורה בחורב.

ואף כי אז ראו את הקולות ואת הלפידים כו' פנים בפנים דבר ה'
עמכם כו', והאידך ימשיך כל אדם יראה זו עליו בכל זמן. אלא – כאשר
ישים האדם אל לבו שהתורה שהוא לומד היא המשכת חכמה עילאה
ושם שורה ומתגלה אור א"ס ב"ה שלמעלה מעלה מגדר ההשתלשלות,
וקמי' כחשיכא כאורה, מעלה ומטה רוחניות וגשמיות שוין, אזי יהי'
מה להלן כו' אף כאן כך, הכל שווה.

וזה שיהי' למטה ממש בגילוי בתכלית לשמוע מפי עצמות המאציל

(1) ברכות כב, א.

(2) לקוטי חש"ס להאריז"ל למועד קטן. בדפוסים שראיתי (קארעץ תקמ"ה, ליוורנו
שנת ה'תש"ה. קראקא שנת קב"ץ גליות. והועתק בחסרון זה גם בס' אור עינים
לחרי"צ וכו' מהור"צ סאפרין מקאמארט, אור שני מעי אימה. – וצ"ע שלא חרגיש
בחשמתה זו.) חסר התחלת הפי' של זיע – אבל נראה לי ברור, שאין זה אלא חשמתת
הדפוס דמוכת. והלשון בערך הי' צ"ל: שבשם. זיע באיברים החיצונים בסוד ה' שבשם,
מלבוש כו' – ונשמטו בדפוס התיבות שבין תיבת, שבשם הראשונה והשני. והסיום שם:
מלבוש החיצון מכל לבושי המלך – שייך הוא לפי' זיע. – וראה ג"כ עירובין נד, רע"א.
תניא רפ"ז.

(3) בפדר"א פמ"א: המתים שבשאלו חיו וכל העתידים להבראות עד סוף כל הדורות
שם עמדו עמהם בחר סיני. ועייג"כ זח"א צא, א.

(4) תורה אור פ' ויצא ביאור לדי' ושבת בשלום, ובתו"ח שם. ועייג"כ דרך חיים
ד"ה דומה דודי פ"ו. בונה ירושלים סי' קו.

א"א

אנכי ה' אלקיך כו', שאף כאן הוא כמו שהי' אז, האפשריות והיכולת על זה ניתנו בעת מתן תורה, שאז בטלה הגזירה שיהיו העליונים לעליונים והתחתונים לתחתונים, וירד ה' על הר סיני ואל משה אמר עלה אל ה'.

וחזור הדבר ומתעוררת נתינת כח זו בכל שנה ושנה בימי חג השבועות, זמן מתן תורתנו ע"י נותן התורה, נותן לשון הוה.

ובתור הקדמה לזה הנה עלינו, על כל אחד ואחת מאתנו, לקבל על עצמו כי נעשה ונשמע, ולהקדים נעשה לנשמע – וכידוע ענינם באר היטב בתורת דברי אלקים חיים.

מנחם שניאורסאהן

כא אייר ה'תש"א. ברוקלין נ. י.

א"יב

ב"ה, כ"ב אייר, תשי"א
ברוקלין

שלום וברכהו

קבלתי הפ"נ שלו שמבקש ברכה לרפואה למחלת עיניו ועבור זוג .. תחי'.

לכשאחי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אזכיר את שניהם לרפואה ואקווה שיוכלו לבשר לי בשורות טובות בזה.

כל יהודי צריך לעשות כלים לקבל ברכות הקב"ה, ובכן באם לא עשה זאת עד עתה, הנה יתחיל מעתה לאמר תחלים בכל יום שיעור תחלים כפי שנחלק לימי החדש באופן שיגמור התחלים כולו במשך החדש, וגם ללמוד בכל יום פרשה חומש ובמשך השבוע לגמור הסדרה, וגם ליטול חלק בשיעורים ברבים בבית הכנסת, באלו השיעורים אשר

(5) שמיר פי"ב, ג. דביר פי"ב, ב.

(6) ראה תו"א מג"א ד"ה וקבל היחודים ובש"א שם. לקו"ת במדבר ד"ה בשעה שהקדימו. קונטרס חז"ש תשי"ט. ובכ"מ.

יש לו המשכה אליהם, וזוגתו תחי' תתן לצדקה לקופת רבי מאיר בעל הנס - רמבעה"ן - קודם הדלקת נרות בכל ערב ש"ק וערב יום טוב.

אקוה לשמוע בשורות טובות מהם, ומצו"פ השיחה לל"ג בעומר שנדפסה לא כבר, וילמדה ויתעמק בה.

בברכת רפואה קרובה.

אי"ג

ב"ה, כ"ב אייר, ה'תשי"א

ברוקלין

שלום וברכה!

... שואל במכתבו הנ"ל, אשר הגיש ניירות להעתיק למדינת קנדה, ושואל חו"ד בזה.

הנה בכלל כפי הידיעות בענין ההסתדרות בקנדה בפרנסה גשמית, אינה בנקל כ"כ, וזה מכבר שכתבתי לאיזה מאנ"ש בצרפת אשר מהנכון הי' במאד שישתדלו להעתיק ולהסתדר במאראקא (כמובן באחת משני הערים ששם נמצאים מוסדותינו, היינו מעק[נ]אס או קאסאבלאנקא) באוסטרליא או בדרום אמעריקא, אשר כפי הידיעות המתקבלות ובאות משם, אפשר להסתדר שם בפרנסה גשמית, ונמצא שם ג"כ כר נרחב לפרנסה רוחנית, וכבר באה העת אשר - כלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר - אנ"ש שי' האבן זיך געדארפט אריינטראכטן אין דעם ענין פון הפצת המעיינות חוצה ולידע אז דאס מיינט מען טאקע אונז, הגם יעדערער בא זיך נופלת לו השאלה, מה אני ומי אני, הנה האמת הוא אז דאס איז ניט אונזער זאך צו טראכטן אזוי, ווארום וויבאלד אז מען האט אונז אריינגעשטעלט אין דעם דור, וואס עס איז הנה זה עומד אחר כתלנו ומחכה לסיום ענין כד מטי רגלין ברגלין, ולהביא מעיינות דא"ח אפילו בחוצה זה, שעד עתה לא הי' שם, הנה בכח עצמות ומהות א"ס ב"ה שמסר לנו את דברו ע"י עבדיו הקדושים כ"ק רבוה"ק, הנה בכל זה נלך בהשליחות ונצלית.

כמובן, אין כהנ"ל סתירה להשתדלות להשגת ניירות לקאנאדא או למק"א.

בפ"ש כל החבורה וברכת הסתדרות הטובה בקרוב.

אייד

ב"ה, כ"ב אייר, תשי"א
ברוקלין

הרה"ג הנודע לשם תהלה, משכיל על דבר טוב, בעל
מדות תרומיות, עוסק בצ"צ באמונה אי"א כו' וכו' מוה"ר
אברהם יצחק שי.

שלום וברכה!

רבות שמעתי אודותו מהרה"ח הנו"נ אי"א עוסק בצ"צ כו' וכו'
מוה"ר משה ליב שי ראדשטיין, ע"ד פעולותיו בהחזקת היהדות בעירו
בכלל, וביותר מהשתתפותו בעניני כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע ומוסדותיו הק' בפרט, ונהייתי לשמוע אשר גם מכאן
ולחבא ישתדל בזה, למרות האבדה הגדולה שאבד עם ישראל – הוא
קברניטו חוד כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ויותר נכון, לא למרות האבדה, אלא אדרבה, שאחר האבדה
הגדולה, הנה גדלה כמה פעמים האחריות המוטלת על כל אחד ואחד
מאתנו, להחזיק מעמד ביתר שאת נגד כל ההעלמות וההסתרים,
ובפרט העלם והסתר זה, אשר קשה סלוקן של צדיקים יותר מחורבן
ביהמ"ק, אשר זה מחייב ומזכה את כאו"א המכירים בצרכי עם ישראל,
ובפרט בימי החשך כפול ומכופל אשר שמים אור לחשך וחשך לאור,
לעמוד חזק על משמרתו, וכל אחד שיש לו השפעה על סביבה מסויימה
ובפרט רב ומנהיג קהלה, עליו להשתדל ביותר בחיזוק היהדות ובהפצת
התורה.

וכבר הובטחנו, שכל המוסיף מוסיפים לו, אשר אחד הפירושים
בזה הוא, שכל המוסיף כח בעבודתו בתורה ומצות, מוסיפים לו כח
ויכולת לילך בזה מחיל אל חיל, ובפרט ראשיכם לשבטיכם – רבני
חקהלות, שזכות הרבים תלוי בהם לנחותם בדרך העולה בית א"ל.

יתן השי"ת ויאריך ימים על משמרתו משמרת הקדש במנוחה
ובהרחבה, וינהג את עדתו בשלום, ואין שלום אלא תורה, כמרז"ל
(סנהדרין צט, ב) כל העוסק בתורה לשמה משים שלום בפמליא של

אייד

מוה"ר אברהם יצחק: פרלשטיין, שיקגו.

מעלה ובפמליא של מטה, ורבים ישיב מעון לקרב את לבם לאבינו שבשמים.

מוסג"פ החוברת לליג בעומר שי"ל לא כבר, עם העתק מכתב הכללי השייך אלי, אשר תקותי שיענין את כת"ר שי.

בברכת הצלחה בעבודתו בקדש וכל טוב בעניניו הפרטיים.

א"טו

ב"ה, כ"ב אייר, תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

בעתו קבלתי את מכתבו בנוגע למצב בריאות בנו ... שי אשר דואג הוא לחו"ד רופא אחד שהרפה את ידיו והחליש את תקותו לרפ"ש של בנו שי:

בטח ידוע לו מאמרם של כמה וכמה מנשיאנו רבוה"ק על מרז"ל ורפא ירפא, שניתן רשות לרופא **לרפאות**, שרק זהו הכח והסמכא שיש לרופא – **לרפאות** בענין של רפואה, ובפרט – שהרופא השני ג"כ אינו מסכים לחו"ד הפסמיסט אין לו איפוא כלל להחליש התקוה הטובה, ובפרטי פרטיות הוא בימינו אלה שבכל יום ויום מתחדשים תרופות חדשות ודרכים חדשים בעניני רפואה.

בעת רצון שהנני על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הנני מזכיר את בנו שי לרפואה, ותקותי חזקה אשר במשך הזמן יוכל לבשרני בשו"ט בזה, אבל מובן מעצמו שח"ו אין לו להחליש בטחונו בהשי"ת שהוא הוא הרופא חולים ואין מעצור לו להושיע ברב או במעט, ועל ידי תוספת כח בהבטחון, **הן מצדו והן מצד זוגתו תחי**, הנה בלי ספק, אשר זה ימהר ג"כ הטבת בריאות בנו שי.

מהראוי אשר יקח על עצמו לימוד נוסף בתורה בכלל ובתורת החסידות בפרט, וכן נתינה לצדקה – אף אם גם סכומים קטנים, אבל – בקביעות ותכופות לזכות בנו שי ואחכה לבשו"ט ממנו בהנ"ל.

בפ"ש חותנו הרה"ח הו"ח כו' מוה"ר ... שי ובברכה מיוחדת לבנו ... שי.

איטז

ב"ה, כ"ב אייר, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

דורך הרה"ח חו"ח אי"א נר"נ עוסק בצרכי צבור באמונה וכו'
מוח"ר מרדכי שי' חאדאקאווי האב איך ערהאלטן אייער בריוו, אין
וועלכן איר שרייבט אז די געשעפט איז יעצט שטיל און איר טראכט
איבער וועגען די חובות וואס איר האט.

מען דארף ניט זיין אומרואיג וועגען דעם, וויילע אין אלגעמיין איז
יעצט א שטילשטאנד אין געשעפטן, פונדעסטוועגען דארפמען אנ-
ווענדען השתדלות צו געפינען נייע קאסטאמער און ניט ווארטען ביז
זיי קומען אליין אין סטאר, נאר אויך גיין צו זיי און באקאנט מאכען
צווישען אייערע פריינד און זייערע באקאנטע, אז איר האט דרייגודס,
און געוויס וועט חשם יתברך שיקן פרנסה מידו המלאה והקדושה.

אבער איר דארפט אנהאלטן די קביעות פון לערנען וואס איר האט
איינגעשטעלט, וואס דאס וועט האלטן אפען די צנורות החשפעה פאר
איידן און אייער פרוי יחיו צו אלעס וואס איר באדארפט.

איך האף אז איר וועט מיר אנזאגען גוטע בשורות אין דעם,
בייגעלייגט איז די שיחה פון ל"ג בעומר, וועלכע האט זיך יעצט
אפגעדרוקט, און זיכער וועט איר אליין לערנען זי, און אויך פאסענדע
טיילן פון איר איבערגעבן אייער פרוי תחי'.

בברכה לפרנסה טובה.

א"ז

ב"ה, כ"ב אייר, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מוה"ר חיים הלל שי

שלום וברכה!

במועדו קבלתי מכתבו מ"ב אייר המתאר את ענין ואופן עבודתו
בהת"ת שבמחנך, וכן בנוגע להלימוד עם התלמידים אשר הולכים
אליהם ללמוד בבתיהם.

מהראוי הי' שישלחו לכאן רשימת התלמידים, הן מאותם
הלומדים בת"ת ומאלו שלומדים עמם בבתיהם, בצירוף שם אמותיהם
בכדי שיקראו אותם על הציון, בעת רצון.

למותר לבאר ערך עבודה הנעלית זו, ולמותר ג"כ לבאר אשר
ההשתדלות בחנוגע למספר התלמידים אין לה גבול, אין להסתפק
באלו שישנם עד עתה, וכדו"ל על הפסוק בבקר זרע את זרעך ולערב
אל תנח ידיך, וידוע ג"כ שכל המקיים נפש אחת כאלו קיים עולם מלא,
ובטח עושים הם כל האפשרי בזה אבל אין מזרזין אלא למזרזין, ולכן
באתי בשורותיי דלעיל.

בטח שמע פתגם כ"ק אדמו"ר מוהר"ש, צי אז גוט איז גוט איז
בעסער ניט בעסער, וכבר בא הזמן לחפש עצה איך להדריך את
התלמידים וללמדם ובפרט לתלמידים הבאים להת"ת, לא רק את
האור תורה ונר מצות, אלא גם את המאור שבתורה היא תורת
החסידות והנהגה בדרכי החסידות, כמובן לכל אחד ואחד באופן
המתאים לפי מעמדו ומצבו עתה, וכמבואר ג"כ בשיחת ל"ג בעומר
המצו"פ.

אבקשו למסור ברכתי ברכת הצלחה בעבודתם לכל אלו
המשתתפים אתו עמו בעניינים הנ"ל, ויקויים בהם מאדו"ל הבא לטחור

א"ז

חלקה נדפס בלקוטי ביאורים בס' התנאי (קארף) ח"ב ע' שכת.
מוה"ר חיים הלל: איימוב.

מסייעין אותו, ונותנים לו כחות אשר התורה והמצוה מסייעין בידו (עיין לקו"ת דרוש שמע"צ ד"ה ה' לי בעוזרי, פרק ה') וכל המוסיף מוסיפין לו להוסיף לכאו"א מהם תוספת כח חיות ואור הן בעיניים הכללים והן בעיניים הפרטיים.

במענה על הערתו בתניא רפ"ב במש"נ שם ממעל ממש: א) שאדה"ז הי' קורא לאצי' עליון - כ"כ בד"ה עוטה אור כשלמה תער"ב. ב) ממעל - עיין ס' הקיצורים לתניא ע' עג דקאי על ע"ק - ובמילא מובן שזהו למע' מאצי'. ואין צריך לזה תיבת ממש. ג) במכ' כ"ק מו"ח אדמו"ר (משנת תרח"ץ. ובע"ה יודפס במשך הזמן) מספר באריכות איך שהצ"צ התעמק בתיבות אלו, שהרי ממעל פי' העכער פון וואס מ'זאל ניט האלטן עלי' שאין למע' הימנו. וא"כ מהו ממש - ממשות, חוש המישוש, סתירה לזה. וענה לו אדה"ז: ממעל - רצוא, ממש - שוב. - והפי' בזה, לדעתי: שע"י השוב הרי בזה מגלים בהנשמה שני הפכים: א) ממשות, שייכות לעיניים דחוש המישוש. ב) עילוי יותר גדול מכל עליות וכידוע במעלת השוב על הרצוא. - ועייג"כ ביאור תניא להרש"ג - קופיר - ע' קמד.

בברכה הצלחה בעבודה ובריאת הנכונה.

א"ח

ב"ה, כ"ב אייר, ה'תשי"א
ברוקלין

... התחיל לחשוב אודות נסיעה לכאן בכדי ללמוד בהאולם
דתומכי תמימים ולהיות בתוככי החסידים:

הנה לדעתי אין כדאי למחר בזה, וכדאי שימשיך בעבודתו בגן או בעבודה אחרת - פיזישע ארבעט - ובזמן הפנוי שלו יקבע עתים לתורה ללמוד בעצמו ולהשתדל ג"כ בהפצת התורה בהסביבה שלו, כי אין אתנו יודע עד מה, מה גדול יותר (הן מצד הענין גופא וכן בנוגע להעובד עצמו), אם להיות בסביבה של חסידים ולספוג לתוכו, או למלאות השליחות להפצת המעיינות חוצה, אף שנדמה שע"ז נגרע חלק ידיעתו בתורה או בהנהגה בדרכי החסידות והחסידים, וגדול

הספק עוד יותר על פי המבואר באגרת הקדש ס"ט אשר בדורותינו אלה עיקר העבודה היא בקו הצדקה.

מובן מאליו אשר ח"ו וח"ו להתיימש מהנסיעה לכאן, אבל לע"ע טוב ונכון שיקח חלק בהתפתחות הישיבה במקומו באופן המתאים לפי יכולתו וכחותיו, ויחזק את בריאותו כדבעי למהוי ע"י עבודתו בגן והדומה עד שיחיי בריא אולם.

מוסג"פ השיחה מי"ג שבט אשר בה יראה מה שנדבר בעת ההתועדות אז, בנוגע להשתלמות שיש לכאן"א, שזה תלוי במעמדו ומצבו הוא דוקא, ולא תמיד יש ללמוד מאחד"על חבירו.

בברכה ופ"ש כל החבורה שלחם.

א"ט

ב"ה, כ"ב אייר, ה'תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על הפ"נ ששלח לי, הנה כשהייתי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הזכרתיו לחמצטרך לו ובטח מעורר ר"ר עליו ועל זוגתו שיחיי בריא אולם ובמנוחת הנפש ומנוחת הגוף, ובפרט שכפי שכותב הנה יש בידו מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר בברכתו הק' להסתדר בסדר חיים טובים.

במכתבו כותב כי סובל ממיחוש – ואינו כותב מה המיחוש – אבל עלול הוא בכל רגע להתקפת לב רצינית כו' ח"ו (לדעתי הנה אין הדבר כן ומזגם ביותר – אחרי בקשת סליחתו –) ואשר מחיצה של ברזל מפסקת והתפלה והצדקה שלו לא פעלו וכו'.

בטח מבין גם הוא בעצמו שאין זה אלא דמיונות בלבד, כי אפילו אם היתה מחיצה של ברזל, הרי הובטחנו מרז"ל בפשיטות שאין אפילו מחיצה של ברזל מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים, וכן מה שכותב שהתפלה והעיקר הצדקה שמחלק לא פעלו, הנה ראיתי בספר קטן ותנ"ך שמו וכתוב שם (מלאכי ג, י) אשר הקב"ה אומר, בחנוני נא בזאת – במצות צדקה, שבאם רק יתנו צדקה, אזי והריקותי לכם ברכה וגוי' וכן הוא גם בנוגע לתפלה, כמבואר במקומות הרבה בדברי רז"ל.

ועיקר הדבר הוא כמבואר בספרי החסידות, אשר זהו אחת מעצת היצח"ר להפיל את האדם בענין של עצבות, ומה אם בעצבות שהיא ממילי דשמיא צריך להזהר ביותר ובפרט – עצבות הבאה ממקום אחר שאין דבר גרוע מזה.

יחזק בטחונו בתוקף במה שמאמינים כל בני ישראל אפילו הקל שבקלים אשר הקב"ה הוא לא רק בורא העולם אלא גם מנהיגו ולא רק באז ומקדם אלא מנהיגו בכל יום ובכל עת ושעה, ולא רק את העולם גדול אלא גם את כל עניניו של העולם קטן הוא האדם, והקב"ה שהוא תכלית הטוב, בטח סוכ"ס יראה גם לעיני בשר שיחי' הכל לטוב גם בטוב הנגלה, אלא שצריך לחיזוק ההתקשרות באלקים חיים ע"י קביעות עתים בתורת חיים ע"י עבודת התפלה שבזה הוא גומל חסד לנפש חי' וחיזוק בקיום המצות וכללותה מצות הצדקה כן צדקה לחיים.

אקוה אשר בעתיד הקרוב יודיעני מהטבת מצבו בגשמיות וכן מהטבת מצבו ברוחניות וחיינו שבטלו כל המחשבות מן הפסק המחיצה כו' וכו' וישתדל ויתחזק בקיום ציווי הקב"ה עבדו את ה' בשמחה.

מצו"פ השיחה מל"ג בעומר שה"ל לא כבר, ויתעמק בה.

המחכה לבשו"ט.

א"כ

ב"ה, כ"ב אייר, ה'תשי"א
ברוקלין, נ. י.

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה דוד ארי' שי'

שלום וברכה!

בייליגענד איז א קבלה פאר אייער ביישטייערונג וואס איך האב

א"כ

מו"ד דוד ארי' בארט.

איבערגעגעבן פאר אונזער חינוך ארבעט אין אפריקע. די הילף איז א דבר בעתו, אזוי ווי די ארבעט האט זיך ב"ה שטארק פארברייטערט, און מוז אויך ווייטער אויסגעברייטערט ווערן.

יארן לאנג איז דער מצב פון חינוך אין די לענדער פון צפון אפריקא שטארק פארנאכלעסיקט געווארן צוליב די גרויסע ארימקייט וועלכע חערשט דארט, ווי אויך צוליב דעם וואס עס פעלן דארט טוער און עסקנים אויף דעם געביט.

אבער בעזר השי"ת האט זיך דער מצב אין דעם לעצטן יאר געענדערט לטוב דורך די מוסדות חינוך וואס מיר האבן דארט געגרינדעט: ישיבות, ישיבות קטנות, תלמוד תורות פאר אינגלעך און ת"ת פאר מיידלעך, אוונט קורסן פאר ארבעטער און א בית מדרש למורים צוצוגרייטן לערער און מלמדים פון דער ארטיקער יוגנט.

אונזער פראגראם אין צפון אפריקע זעט פאר אויפצושטעלן תלמוד תורות און ישיבות אין אלע שטעט און שטעטלעך. די דאזיקע ארבעט, וועלכע איז אויך פארבונדן מיט געבן מאטעריעלע הילף, ווי שפיז, קליידער אד"ג, פאדערט נאטירליך גרויסע סומען. עס איז אבער א גרויסער און זעלטענער זכות צו האבן א חלק אין דער דאזיקער חייליקער ארבעט וואס האט זיך אנגעהויבן מיט דער איניציאטיוו פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, און איך האף, אז חובבי תורה בכלל ואנ"ש בפרט וועלן זיך אנשטרענגען צו געבן און צו שאפן א וואס גרעסערע הילף, וואס דורך דעם וועלן זיי אויך שאפן גרויסע און ברייטע צינורות פאר ברכה והצלחה בגשמיות וברוחניות.

איך שיק א „מעסעדזש“ פאר אייער זון מר זלמן יעקב שי' און ווינש אים צו קומען אהיים געזונטערהייד.

בברכה.

איכא

ב"ה, כ"ג אייר, ה'תשי"א
ברוקלין, נ.י.

חור"ח אי"א נר"נ וכו' מו"ה שלמה שי

שלום וברכה!

בייליגענד איז א קבלה פאר אייער השתתפות אין אונזער חינוך
ארבעט אין צפון אפריקע, ווי אויך א פריערדיקע קבלה פאר מעמד.

עס וועט אייך זיכער פרייען צו הערן, אז אונזער ארבעט אין צפון
אפריקע האלט זיך אין אויסברייטערן ב"ה. אונזערע מוסדות: די
ישיבות, ישיבות קטנות, ת"ת פאר אינגלעך און ת"ת פאר מיידלעך,
אוונט קורסן פאר ארבעטער און אויך א בית מדרש למורים, האבן זיך
קונה שם געווען, און די צאל תלמידים שטייגט פון טאג. אויך ווענדעט
מען זיך צו אונז פון פארשידענע שטעט און לענדער אין אלע טיילן פון
צפון אפריקע צו אויסשפרייטן אונזער ארבעט אויך דארט וואו זי
דערגרייכט נאך ניט לעת עתה.

דאס איז באמת א הצלת נפשות ארבעט, ווייל צוליב דער גרויסער
ארימקייט פון איין זייט און די השפעה פון לעומת זה פון דער אנדער
זייט געפינען זיך טויזנטע און טויזנטע קינדער אין יענע לענדער אין
גרויס געפאר פון אפגעריסן צו ווערן ח"ו פון אידישקייט.

דעריבער מוז זיך יעדער איינער אנשטרענגען צו נעמען א וואס
גרעסערן אנטייל אין דער ארבעט און אויך משפיע זיין אויף פריינט און
באקאנטע צו האבן א חלק אין דער ארבעט, וואס דורך דעם עפנט מען
צנורות צו מקבל זיין די גיטליכע ברכות בגשמיות וברוחניות.

בברכה.

איכא

מו"ה שלמה: בראח.

אי"כ

ב"ה, כ"ד אייר, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ח הו"ח אי"א נר"נ עוסק בצ"צ באמונה כו'
מוה"ר יוחנן שי

שלום וברכה!

בנועם קראתי הודעתו כי ת"ל נתמלאו לו ז"ן שנה לאריכות ימים ושנים טובות, ויתן חשי"ת ויארץ שנים טובות ביחד עם זוגתו תחי' במנוחת הנפש ובמנוחת הגוף וישבעו רוב נחת מכל יו"ח יחיו מתוך הרחבה.

ויכולה זכות העסקנות באלה הענינים שכ"ק מו"ח אדמו"ר מינה אותו עליהם, ומספקת עסקנות זו בלבד לחמשיך לו ולזוגתו תחי' בריאות נכונה ותוספת כח לחמשיך טוב בעניניהם.

בהזדמנות זו הנני שולח ברכתי ליום הולדת בנם הרה"ח הו"ח אי"א עוסק בצ"צ באמונה מוה"ר שלום דובער שי' ובן שלשים לכה יוסיף כח ואומץ בעבודתו בקדש וזה ימשיך לו ולב"ב ולכל ילדיהם שי' כל המצטרך להם בהרחבה.

בברכת] טוב גו"ר לו ולזוגי יחיו.

אי"כ

מוה"ר יוחנן גורדון. אגרת נוספת אליו לעיל תתקט.
העסקנות: ראה לעיל שם.

איכג

ב"ה, כ"ה אייר, ה'תשי"א

ברוקלין

ברכה ושלוש!

איך האב ערהאלטן אייער בריף, אין וועלכען איר שרייבט וועגען אייער געזונט, און דעם געזונט פון אייער מוטער און וועגען אייערע קינדער ... מיט זיין פאמיליע און אייער זון ... יחיו:

ווען איך בין געווען פאריגן ל"ג בעומר אויפן ציון פון מיין שווער כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, האב איך אייך אלעמען מזכיר געווען, און געוויס איז ער מעורר רחמים אז השם יתברך זאל העלפן יעדערען פון אייך אין וואס יעדערער באדארף, איך האף אז איר וועט מיר אנזאגען בשורות טובות.

אבער אויף אויפנעמען די ברכות פון דעם אויבערשטן ברוך הוא דארפמען צוגרייטן כלים, וואס דאס איז, אז די הויז זאל זיין א אידישע ווארימע און ליכטיגע הויז:

זעהט אז די מזוזות זאלן זיין כשר'ה, און פאר ליכט צינדן יעדען ערב שבת און ערב יום טוב, זאלט איר געבן צדקה, און די קינדער אייערע זאלט איר אנזאגען צו לייגן תפילין אלע טאג - אויסער שבת און יום טוב - און אויב עס איז אונמעגליך פאר זיי צו לייגן תפילין אין דער פריה, זאלן זיי דאס טאן אין פערלויף פון טאג, ביז זון אונטערגאנג, און ווען זיי וועלן אזוי טאן, האף איך אז די ברכות וועלן זיי אנקומען.

ביטע גיט איבער דער מרת ... תי' אז איך האב מזכיר געווען איר זון אויפן ציון פון מיין שווער כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע און זאל זי אים שרייבן גלייך, אז ער זאל היטן צו אנטאן תפילין יעדען טאג - אויסער שבת און יום טוב - ווען ער האט נאר א פאר פרייע מינוטען דורכן טאג פון אינדערפרי ביז פארנאכט, עס מעג זיין נאר א פאר מינוט צו טראגען די תפילין, אבער ער זאל דורכאויס אנטאן יעדען טאג תפילין, וועט אים השם יתברך היטן און ער וועט קומען גאנץ געזונטערהייט אחיים, איך שיק דא א מעסעדזש בייגעלייגט, און זאל זי דאס איבערשיקן איר זון שי'.

בברכה.

אי'כד

ב"ה, כ"ה אייר, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

נאך דעם ווי מיר האבן זיך געטראפן אין בית המדרש, האב איך
ניט געהאט די מעגליכקייט צו זעהען אייך נאך אמאל, שרייב איך אייך
יעצט און שיק אייך מיין ברכה פאר אייך אייער טאכטער און איידים
יחיו, אז איר זאלט האבן נחת פון אייער אייניקל און זייער זון ... שי
און זאלט אים מגדל זיין לתורה לחופה ולמעשים טובים.

און שטייענדיג יעצט פאר דעם יום טוב שבועות, זמן מתן תורתנו,
ווערט געבראכט אין מדרש אז השי"ת האט געבעטן ערבות, און נאר
נאכדעם ווי אידן האבן געגעבן ערבות: זייערע קינדער וועלן מקיים זיין
די תורה, האט דענסטמאל השי"ת מסכים געווען צו געבן אידן די תורה
הקדושה.

און דאס דארף זיין א מוסר השכל פאר אונז אלעמען, אז יעדערער
וועלכער וויל מקבל זיין די תורה כדבעי למהוי, דארף זיך משתדל זיין
אז זיינע קינדער און אייניקלעך און אויך קינדער פון אנדערע אידן,
זאלן נתחנך ווערן בדרך התורה, און צו העלפן די מוסדות און די אלע
וועלכע טוען אין דעם חנוך הכשר פון אידישע קינדער אינגעלאך אדער
מיידעלאך אז זיי זאלן זיין גוטע פרומע אידן.

בברכת חג שמח ובפ"ש לחתנו ובתו יחיו בברכת מזל טוב.

א'כח

ב"ה, כ"ה אייר, תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ באמונה כו'
מוה"ר יום טוב שי

שלום וברכה!

מיט פארגעניגן האב איך געליינט אייער בריף וואו איר שרייבט וועגן דער פארשריט און הצלחה אין דער ארבעט פון דער ישיבה אחי תמימים אין באסטאן, און פון אייער שטענדיג ארבעט און מיטהילף פאר דער ישיבה.

איך געדיינק נאך אייערע ווארימע ווערטער, ווען מיר האבן זיך באגעגענט א קורצע צייט נאך דער הסתלקות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע וועגען די מוסדות פון מיין שווער כ"ק אדמו"ר, און בין זיכער אז אויך אויף ווייטער וועט איר פארטזעצן אייער גוטע ארבעט פאר די אלע מוסדות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע און אויך ווירקען אויף אייערע באקאנטע און פריינד צוציען זיי צו דער ארבעט, און דאס גופא - ווי עס ווערט געבראכט אין ספרים - וועט מיטבריינגען הצלחה אין אייערע פריוואטע ענינים.

וועגען אייער פראגע, און פארשלאג אויף איבער בויען נאך א פאר רומס אין דעם זעלבען בנין פון דער ישיבה, וויילע דער יעצטיגער פלאץ איז צו איינג און קאן ניט ארייננעמען די אלע תלמידים וועלכע ווילן אנקומען אין דער ישיבה נאר עס דארף קאסטן עטליכע טויזענד דאללאר און אייניגע מעמבערס צווייפלען צי מען זאל דאס טאן.

אפזאגען קינדער וועלכע ווילן אריינגיין [אין] ישיבה לערנען, איז אויסער דעם וואס דאס אן און פאר זיך טאר מען ניט, וועט דאס אויך בריינגען ח"ו שאדן דעם גוטען נאמען פון דער ישיבה, און במילא אויך א היזק אין דער הכנסה פון דער ישיבה, און לויט ווי איר שטעלט פאר

א'כח

מוה"ר יום טוב: פרילוק, קאנטאן מאסס.

דעם מצב, אז עס איז קיין אנדער ברירה ניטא, נאר איבער בויען די רומס פון דעם יעצטיגן בנין פון דער ישיבה, איז זיכער אז אויך די אנדערע מעמבערס וועלן מסכים זיין צו דעם, און השם יתברך זאל געבן עס זאל זיין בהצלחה.

מיר שטייען יעצט נאחענט צו די שבועות טעג, דער זמן פון מתן תורה, ווערט געבראכט אין מדרש, אז פאר מתן תורה האט דער אויבערשטער געבעטן ערבות - גאראנטיעס - און האט ניט אנגענומען פאר גענוג די ערבות פון די אבות הקדושים און אויך ניט פון די רועי ישראל, ביז די אידן האב געזאגט אז זייערע קינדער וועלן זיין די ערבים, אז מען וועט זיי לערנען תורה און מחנך זיין אין יחדות, און ערשט דענסטמאל האט השי"ת מסכים געווען צו געבן די תורה הקדושה. און דאס דארף זיין א מוסר השכל פאר אונז אלעמען, אז איינע פון די הכנות צו מקבל זיין די תורה, איז דאס א פארשטארקטע ארבעט אין דעם חינוך פון אידישע קינדער.

איך בעט איבערגעבן מיין גרוס ברכה צו אלע מלמדים פון דער ישיבה און אלע ארויסהעלפער פון דער ישיבה מאטעריעל און גייסטיג, וביחוד להרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א נ"מ עוסק בצ"צ באמונה וכו' וכו' הרב זובער והרב קאסטעל יחיו.

בברכת קבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

בייגעלייגט איז די שיחה פון ל"ג בעומר, וועלכע איז ניט לאנג ארויס פון דרוק, וועלכע איך בין זיכער אז עס וועט אייך אינטערעסירן.

שא

אדמו"ר שליט"א

א'כו

ב"ה, כ"ח אייר, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ באמונה כו'
מוה"ר שלמה זלמן שי

שלום וברכה!

בעתו קבלתי הפ"נ בעד מר... ובטח לקח עמדו את התפילין שלו, וכן נתן לו את המעסעדזש מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, וצריך להזהירו כפול ומשולש שיניח תפילין בכל יום – כמובן מלבד ש"ק ויו"ט – ואם אי אפשר לו בבקר, אזי יניחם במשך היום עד הערב שמש, ובכל אופן יניחם אף לשעה קלה, אף שיחיי מוכרח לחולצם מיד, ולהסביר לו אשר מצוה זו סגולה מיוחדת היא לאריכות ימים ושנים וכמזל"ל כל המניח תפילין מאריך ימים ובמילא אין זה ענין של דת לבד אלא גם הגנה מן הסכנה, ועליו להזהר בזה מבלי התחשב עם מעמדו ומצבו בקיום התומ"צ בחיותו בביתו, ובטח ימצא האותיות המתאימות בשבילו, ואם זקוק לזה הנה יעתיק לו את הכתוב בזה בלשון אנגלית...

המחכה לבשו"ט.

א'כו

מוה"ר שלמה זלמן; העכט. אגרות נוספות אליו – לעיל ח"ג תסה, ובהנממן בהערות שם. לקמן אלה. אקיד.

א'כז

ב"ה, כ"ה אייר, תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה"ר יהודה ליב שי

שלום וברכה!

עס האט מיך געפרייט צו הערן א גרוס פון אייך דורך הרה"ח
הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי צבור באמונה וכו' מוה"ר אלי' שי
סימפסאן, און ער האט מיר אויך דערציילט פון דעם פארבריינגען
צוזאמען אין ווארימע חסידישע סביבה, און ווי מין שווער כ"ק
אדמו"ר האט געזאגט דעם אויסשפראך, אז א חסידישער פארבריינגען
דערווארימט די קאפ די הארץ ביז דער פיאטע פון די פיס, און אז מען
קומט אהיים פון אזא פארבריינגען, בריינגט מען אריין ליכט און
ווארימקייט אין הויז אז די הויז זאל ווערן ליכטיגער און ווארימער ווי
זי איז געווען פריער.

זיכער ווייסט איר דאס וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר האט פילע מאל
דערציילט אין נאמען פון בעש"ט הקדוש, אז יעדער זאך וואס א איד
הערט און זעהט, קאן ער פון דעם אפלערנען א מוסר השכל אין זיין
פרטיתדיקע עבודה צו השי"ת, ובפרט פון א מקור פרנסה זאך, וואס
מען איז פארבונדען אין דעם א משך זמן, אפולע טעג אין יאר און פילע
שעות פון טאג.

אייער עסק וואס איר גייט טאן בשעה טובה ומוצלחת, מיט דעם
נייעם פאטענט, באשטייט אין דעם, וואס מען נעמט גענוצטע זעק, וואס
דורך דעם וואס מען האט זיי גענוצט, האט זיך אין זיי אריינגעכאפט
באצילען, וואס ניט נאר וואס זיי בריינגען ניט קיין נוצען, אלא אדרבה
זיי קאנען נאך איבערפירן דאס ווא[ס] מען וועט אין זיי אריינלייגן אין
די זעק. זוכט מען עצות אויף צו באזייטיגען די באקטעריעס, און איינע
פון די עצות איז, אז מען לייגט אריין די זעק אין א פארמאכטן ארט,
און מען מאכט דארט די ווארימקייט מער ווי געוויינליך, וואס די

א'כז

מוה"ר יהודה ליב: אונגאר, פיטסבורג.

באקטעריעס קאנען ניט אויסהאלטן, און במילא ווערן די זעק באפרייט פון די באקטעריעס, און מען קאן זיי נוצען נאך אמאל.

אזוי איז אויך אין אונזער לעבן, ווען דער יצר טוב קומט צום מענשן צו דרייצען יאר, איז דער מענש שוין א גענוצטער דורך דעם יצר הרע וועלכער קומט פריער פאר די דרייצען יאר, און ער דער יצה"ר טענה'ט אז ער האט א חזקה אויף דעם גוף האדם און אויף זיינע מחשבות דבורים ומעשים, און ער איז דער בכור, איז פראן צו דעם א עצה אז אין מחשבה דבור ומעשה זאלן זיך ניט גרינג אריינכאפן פניות מחשבות זרות אדער ניט גוטע כוונות פון דעם יצה"ר, און די עצה אויף דעם איז, אז מען זאל זיך אויף א געוויסע צייט אפשליסן פון דעם דרויסנדיקן אויר, איינשליסן זיך אין די ד' אמות פון א שול, ישיבה, אדער בית מדרש, און דארטן דערווארימען זיך מער ווי געוויינליך, מיט אהבת השם, אהבת התורה, און אהבת ישראל, און דער אייגענער זאק ווערט באפרייט פון די יצר הרע באקטעריעס, און דאס וואס מען לייגט דענסטמאל אריין אין אים, איז געזונט און נוצליך, און אזוי ווי אין די שקים - כפשוטם - איז ניט מספיק א איינמאליגע דיזענפעקציע עס זאל זיין פערפעקט, איז אזוי אויך אין דעם שק האדם, ווען מען שטייט אויף פון שלאף, דארפמען פון דאנס] ניי איינזאפען אין זיך אידישע חסידישע ווארימקייט און דענסטמאל קאן מען זיין בטוח צו זיין א עובד ה' א לומד תורה ומקיים מצות.

איך ווינש אייך הצלחה אין אייער ענין, און השי"ת זאל העלפן עס זאל מקוים ווערן אין אייך, דאס וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר האט דערציילט אין נאמען פון אדמו"ר הזקן בעל התניא, השי"ת גיט אידן גשמיות פרנסה בהרחבה, און אידן מאכן פון די גשמיות רוחניות, וואס זיי נוצען דאס אויס אויף צו מפרנס זיין זיך און בני ביתו בכשרות, להחזקת היהדות והפצת התורה.

איך האף צו הערן בשורות טובות פון אייך.

בברכת חג שמח וקבלת התורה בשמחה וב[פ]נימיות.

א"כח

ב"ה, כ"ה אייר, תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה"ר אליקים געציל שי

שלום וברכה!

ע"י הרה"ח הו"ח אי"א עוסק בצרכי צבור באמונה כו' מוה"ר בן
ציון שי שם טוב שמחתי לקבל פ"ש ממנו ומכל ב"ב שי וכן מסר לי
את הפ"נ שלו, וקראתיו על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע כשהייתי שם בל"ג בעומר העבר.

בטח יודע אשר יום ל"ג בעומר קרא אותו הרשב"י - שזהו יום
הסתלקותו - יום שמחתו, וידוע ג"כ אשר שמחה פורץ גדר, וקריאת
הפ"נ ביום שמחת רשב"י על ציון נשיאנו שהוא הוא המגלה רזי תורה
בדורנו זה, וע"י תורתו מקושרים אנו כולנו באילנא דחייא היא
פנימיות התורה, ועל ידה היא ההתקשרות והדבקות באלקים חיים,
יכולה קריאה זו לפרוץ ההסתרים וההעלמות ולהמשיך לכאו"א
המצטרף לו בבני חיי ומזונא רוויחא, ואקוה שיוכל לבשרני בשורות
טובות בנוגע להענינים אשר אודותם כתב בהפ"נ שלו.

מוסג"פ השיחה מל"ג בעומר שנדפסה לא כבר, וילמוד אותה
ויתעמק בה ובה יוכל לרוות צמאון נפשו לכמה וכמה ענינים הדורשים
פתרון.

המקוה להתבשר ממנו בשו"ט הן בנוגע לעצמו והן לב"ב שי
ואחתום בברכת חג שבועות שמח וקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

א"כח

מוה"ר אליקים געציל: בערגער, לונדון.

שה

אדמו"ר שליט"א

איכט

ב"ה, ער"ח סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הוו"ח אי"א נו"מ וכו' מהר"י שי

שלום וברכה!

מוסג"פ הקונטרס לחג השבועות הבע"ל. וחוא לזכות בו את
הרבים באופן המתאים. וכל מי שיש בידו כו'. וזכות הרבים תלוי בו,
ולכן גם יסייע אותו בזה גופא, להצליח בחשפעתו זו.

* * *

ידוע אשר בימי המועדים ורגלים שבכל שנה ושנה מתעוררים
הענינים השייכים אליהם

– בחג המצות ענין יציאת מצרים, בלי"ג בעומר גילוי פנימיות
התורה וכו' –

ושעת הכושר מיוחד היא אז להמשכה וקליטה פנימית של
ענינים אלו בפרט.

וימים אלו דזמן מתן תורתנו – ימי סגולה הם לעם סגולה לקבלת
הסגולה היא התורה בשמחה ובפנימיות.

אבל – אמר הקב"ה לישראל הביאו לי ערבים טובים שתשמרו את
התורה ואני נותנה לכם. והערבות שמקבל מהם היא רק ערבות הבנים.

גם יסייע אותו: ראה לקו"ת דרושי שמע"צ ד"ה ח' לי בעוזרי פ"ה.
ידוע אשר: ראה הקדמה לקונטרס ב' ניסן חשי"ת.
ימי סגולה: ראה זח"ב קכו, רע"א ובמק"מ שם: לסגולתו דא מל'.
לעם סגולה: ראה זח"ב שם קכו, ב. לקו"ת להאריז"ל פ' יתרו עה"פ והייתם לי
סגולה.
סגולה היא התורה: ב"ק פז, ב ובקהלת יעקב מערכת סגולה סק"ב: וי"ל לפי
שהתורה הוא מג"ר כח"ב. ועייג"כ לקו"ת שח"ש רד"ה נאוו לחייד.

איכט

כללי-פרטי. נדפסה בלקו"ש ח"ה ע' 267.
הקונטרס לחג השבועות: ראה לעיל – אי"א.

כשאמרו מקבלי התורה בנינו עורבים אותנו (שנחנכם בדרך התורה)
אמר הקב"ה הא ודאי ערבים טובים, על ידיהם אתננה לכם.

וכאז כן עתה.

על כאו"א מאתנו, בהכינו את עצמו לזמן מתן תורתנו הבע"ל,
לעשות עתה ככל יכלתו בחנוך הבנים והבנות בדרך התורה, ולהחליט
ולקחת על עצמו להשתדל ביתר שאת וביתר עז בזה לימים יבואו אחרי
קבלת התורה.

וכל ישראל ערבים זה בזה.

השתדלות הנ"ל, אם תהי רק בחנוך בניו ובנותיו הוא בלבד –
אינה מספקת כלל.

כאו"א בטח יכול להשפיע – במדה ידועה על כל פנים – על
החינוך של בני ובנות ישראל בסביבתו הסמוכה, ולפעמים גם על חנוך
אלו הנמצאים בריחוק מקום, או גם במדינה אחרת.

ואם כאו"א מחוייב בהשתדלות לחזק ולהרחיב את החינוך הכשר
במקום שהוא נמצא כבר, ובהשתדלותו להנהיגו במקום שלעת עתה
אין מכירים בו.

על אחת כמה וכמה שצריך הוא להתקומם בכל עוז ולהלחם נגד
כל פעולה וענין שעלול הוא לנתק את הבן והבת המתחנכים בדרך
התורה מחינוכם זה, שעלול להרחיקם מתורת אלקים חיים, ומכל שכן
אם עלול להביאם לידי כפירה, ח"ו.

וידועה הבטחת חז"ל: כל דבר שנתנו ישראל נפשם עליו הרי
נתקיים בידם.

בברכת קבלת התורה בשמחה ובפנימיות,

מ. שניאורסאהן

אמר הקב"ה: שהש"ר עה"פ משכני אחריו נרוצה.
הבטחת חז"ל: מכילתא תשא עה"פ אות היא לעולם.

א"ל

ב"ה, ער"ח סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הרב הגאון וו"ח אי"א בעל מדות תרומיות,
חוי"ב סוע"ה נודע לתהלה וכו' וכו'
מוהר"ר בן ציון מאיר חי עוזיאל נ"י רשל"צ

שלום וברכה!

לקראת זמן מתן תורתנו הבע"ל, הנני להביע ברכתי שנחוג את חג
קבלת התורה בשמחה ובפנימיות, ממחרת השבת השביעית – כמשמעו
וגם כפשוטו ממש עפ"י קביעות שנה זו.

וידוע פירוש תורת החסידות (לקוטי תורה לאדמו"ר הזקן בעל
התניא פ' אמור ד"ה והניף רפ"ב) ממחרת השבת, למעלה מן (קדושת)
השבת, מקיפים דאימא, וזה נותן כח לספירת העומר שנת' בזח"ג (צו,
א. ושם).

בידעי חיבת הקדש שכהדר"ג שי' רוחש לדברי תורה ושיחות קדש
של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, שלוח בזה **קונטרס חג
השבועות** דהאי שתא שזה עתה הו"ל.

בברכת החג ובכבוד רב.

א'לא

ב"ה, ער"ח סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

הרב הגאון וו"ח אי"א חו"ב סוע"ה סדרן ופלפלן,
בעל מדות תרומיות, דורש טוב לעמו וכו'
מוהר"ר יצחק אייזיק הלוי שי רב ראשי

שלום וברכה!

לקראת זמן מתן תורתנו הבע"ל, הנני בזה להביע ברכתי, שנחוג
את חג קבלת תורת הוי' תמימה בשמחה ובפנימיות.

ובקביעות שנה זו ה"ה לכולא עלמא שבע שבתות תמימות ג"כ
(מנחות סה, ב) ולא רק ימים תמימים.

– ומש"כ הרמב"ם: שאותו הפסח בשבת אירע כמו שדמו הטפשים
(הל' תו"מ פ"ז הי"א). י"ל דקורא להם טפשים כי אין תירוצם תירוץ,
וכמו שמסיים הרמב"ם שם. וכותב ע"ז שדמו, כי משה שנסתלק בז'
באדר ה' זה בשבת או בער"ש (נסמן בנ"כ שו"ע או"ח סרצ"ב,
ובהקדמת הרמב"ם: כל התורה כתבה מ"ר קודם שימות בכת"י ונתן
כו'). וא"כ ה' ממחרת הפסח דשנת כניסתם לארץ ביום ג' (ולא קבלו
אז עדיין הכלל דלא בד"ו פסח, והדברים עתיקים), או ד' –

הנני מקוה כי בריאות כת"ר הוטבה כראוי, ואני תפלה שישלח לו
השי"ת רפואה קרובה וישוב לאיתנו בקרוב ממש.

בידעי חיבת הקדש שכחדר"ג שי' רוחש לדברי תורה ושיחות קדש
של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, שלוח קונטרס חג
השבועות דהאי שתא שזה עתה הו"ל.

בפ"ש ובברכת החג, בכבוד והוקרה,

מ. שניאורסאהן

א'לא

נדפסה בלקריש חי"ח ע' 429 והושלמה ע"פ צילום האגרת.
מוהר"ר יצחק אייזיק: הרצוג. אגרות נוספות אליו – לעיל תחקה, ובהנסמן בהערות שם.

אילב

ב"ה, ער"ח סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח הווי"ח אי"א נו"נ בעל מדות תרומיות
עסקן צבורי רב פעלים בנשיק וכו'
מוהר"ר יצחק מאיר הכהן שי, שר הסעד

שלום וברכה!

לקראת זמן מתן תורתנו הבע"ל הנני להביע בזה ברכותי אשר נחוג
את חג קבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

מאד עגמה עלי נפשי מהמצב השורר באה"ק ת"ו, אשר כל יום
מביא משם ידיעות מעציבות ביותר, ונוסף על זה הנה ההתפוררות
שבין החרדים גופא הוא לקוי מכאיב ביותר.

ובכל זה תקותי חזקה, אשר, סוף סוף, תתארגן חזית דתית
מאוחדת, ובפרט אחרי דברי עם מר משה שי שפירא - שר הפנים -
בזה.

כמו שכתבתי מכבר הנה, לדעתי ברור הדבר אשר הבחירות באה"ק
ת"ו בזמן הזה תגרומנה ח"ו תקלה לכל הישוב כולו, וגם לכל מפעל
הקשור בו בארצות אחרות ובפרט בארה"ב, כמו תעמולת הבאנד,
המגבית המאוחדת, או"מ, וכו' וכו', ומאחר שלא נעלם לכל, ובפרט
מהישוב על אתר, כי הדבר קרוב להפסד ורחוק משכר, הנה לא מופרך
הוא אשר אפילו בשעה מאוחרת זו עוד יש אפשרות לבטל הבחירות
בהשתדלות הראוי, אולם אם למרות כל זה לא יעלה הדבר, אזי אם יש
אפשרות על כל פנים לדחות הבחירות לזמן, הרי גם בזה לכאורה
כדאית החשתדלות ככל האפשר, והצלה פורתא ג"כ הצלה שמה.

בידעי חיבת הקדש שכת"ר רוחש לדברי תורה ושיחת קדש של כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע - שלוח בזה קונטרס חג
השבועות דהאי שתא, שזה עתה הו"ל.

בפ"ש וברכת הצלחה וחג שמח.

אילב

מוהר"ר יצחק מאיר: לוי. אגרות נוספות אליו - לקמן אימה. איצח.
חזית דתית: ראה בזה לעיל אגרת תחשבה, ובהנמקו בהערות שם.

א'לג

ב"ה, ראש חדש סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

אל חבר המלחים וקציניהם בראשיהם, האנ"י, "משגב",
לביקורם בארצות הברית

שלום וברכה!

בנועם שמעתי מחברכם האברך מר יצחק שי' גיטלזון, על דבר
ביקורכם בארצות הברית, ועל ידו הנני לשלוח לכם ברכת, "בואכם
לשלום" ופ"ש ואיחולים טובים.

מובן מאליו, אשר אחת ממטרות הביקור בארה"ב או בשאר
מדינות היא לרכוש כבוד ותהלה בעד הישוב בארצנו הקדושה, תבנה
ותכונן, על ידי שישמשו דוגמא וסמל מהתפתחות החיים בארה"ק ת"ו
וייצגו לפני כל את מיטב כחות עמנו, החשוב והנעלה אשר בו.

ומהו החשוב והנעלה אצלנו לעיני כל העמים?

מאז היות עם בני ישראל לגוי, זאת אומרת מזמן מתן תורתנו -
אשר מאורע זה חוגגים אנחנו בחג השבועות הבא עלינו לטובה בימים
הקרובים - הנה ה' עם בני ישראל המעט מכל העמים, המעט בכמות.
אבל מזמן זה עצמו, שימש מופת ומורה דרך לתבל כולה באיכות,
ברוחניות: הפצת רעיון אחדות האלקות, שמירת דרך ה' לעשות צדקה
ומשפט וכו' וכו'.

מאז ועד עתה, בכל דור ודור קמים עלינו, אבל למרות כל זה - עם
בני ישראל חי וקיים, בה בשעה אשר המתקוממים עליו, אשור ובבל יון
ורומי, סופם היתה כלי' ולא נשאר מהם שריד ופליט.

ברור על פי הנ"ל כי סוד קיומו של עמנו אינו תלוי בכמות כי אם
באיכות. לא בכח הזרוע כי אם בערכים הרוחניים הנצחיים אשר ספג
עמנו אל קרבו ויהיו עמו לאחדים. ובלשון הכתוב: **ואתם הדבקים בה'
אלקיכם חיים כלכם היום.**

א'לג

נדפסה בלקריש ח"ג ע' 162 והושלמה ע"ס העתק המזכירות.

שיא

אדמו"ר שליט"א

והוא חדין לתכלית ביקורכם בכל מקום בואכם. ברצותכם לייצג את האפייני בחיי היהודי וחקו העקרי של עם ישראל, אשר בזה נבדל הוא, בזה הוא מצטיין וזוהי מעלתו, הנה צריכים להעלות על נס ולהדגיש את הכחות הרוחניים של עם ישראל, הגברתו את הצורה על החומר. וכפתגם נביאנו: לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות.

בברכת חג שמח והצלחה במילוי שליחותם האמיתית ותפקידם הנפשי בעולם זה.

א'לד

ב"ה, א' סיון, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה"ר זלמן שמעון שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכ' המודיע שקבעו זמן חתונת חניכתו תחי' ליום ה' יו"ד סיון הבע"ל, ומטובו למסור לה ברכתי שתהי' החתונה בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית בישראל על יסודי התורה והמצוה כפי שנתבארו בתורת החסידות ובדור ישרים יבורך.

בברכת מזל טוב מזל טוב.

נהניתי לקרוא במכתבו שמתעתד הוא לרשום זכרונותיו משנות תר"פ-תרפ"ו שהי' אז ברוסטוב, ובטח ירשםם בפרטיות, וכמאמרו של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אז מען גיט איבער א ספור דארפמען איבערגעבן מיט דעם גאנצען ארום, די צייט און ארט און די אומגעבונג, ווי עס ווערט געבראכט אין די שיחות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, אז זיין פאטער כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, האט אים מרגיל געווען אין דער שאלה, וואס געדיינקסטו, בכדי אז דורך דעם זאל אים נחלק ווערן אין זכרון די אלע ענינים וואס ער האט געזעהען אדער

א'לד

מוה"ר זלמן שמעון: דווארקין. אגרות נוספות אליו — לעיל תשפח, לקמן אקנח.

געהערט, און בא דער צייט ווען די שכחה איז מער מצוי בעולם, איז זייער נויטיג אז יעדער ספור בכלל זאל פארשריבן ווערן, און מיט די אלע פרטים שבזה. אט אזוי ווי דלוחות הראשונות ולוחות האחרונות עצמם היו כולם פנים (אלא שלוחות הראשונות פעלו ג"כ בעולם שלא תהי' שכחה). יעוין ד"ה לך לך תרס"ו. ביוחשמע"צ תרפ"ט. ועוד.

א'לה

ב"ה, א' סיון, תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה"ר אלי' הירש שי

שלום וברכה!

אייער בריף פון כ"ח אייר האב איך ערהאלטן, און דאנק אייך פאר דער בשורה טובה, אז די פרוי פון הרב ... שי' פילט זיך בעסער, און השי"ת זאל אייך מזכה זיין צו אנזאגען שטענדיג בשורות טובות.

עס האט מיך געפרייט צו לייענען אייער שרייבן אז איר און אייער פרוי תחי' האבן געהאלפן צו הרב ... בעת דחקו, וואס דער ענין פון ואהבת לרעך כמוך, האט שוין הלל געזאגט אויף דעם אז דאס איז דער כלל פון תורה, האט מיין שווער כ"ק אדמו"ר מבאר געווען אין נאמען פון אלטען רבין בעל התניא, אז ואהבת לרעך כמוך איז א כלי צו ואהבת את הוי' אלקיך. איך האף, אז אהבת השם און אהבת ישראל וועלן גיין בא אייך צוזאמען, און ווי דער רבי דער צמח צדקה האט געזאגט, אל"ף בי"ת, אלף, אהבה, בי"ת ברכה, גימ"ל גאווה, דלי"ת, דלות, ח"ו.

ולקראת חג השבועות הבע"ל הנני מברכו שיקבל על עצמו את התורה על כל השנה בשמחה ובפנימיות.

א'לה

מוה"ר אלי' הירש: איינבינדער.

מיין שווער ... ואהבת ... כלי: ראה אג"ק שלו ח"א אגרת גתחק, ובהנסמן בהערות שם. והשוה גם לקמן אגרת א'צו.

אילו

ב"ה, א' סיון, תשי"א

ברוקלין.

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מב' במדבר, אשר בו הוא כותב שמציעים לו נכבדות, אבל המדוברת עודנה בספק עומדת, ואפשר שיבואו - היא ואבי' - אלי לשאול את חו"ד:

אינו מזכיר במכתבו שם המדוברת, וגם אין ברור מכתבו, אם הוא שואל עצה, או שרצונו שאדע השקפתו, בטרם יבואו אלי המדוברת ואבי' יחיו.

ובנוגע לעצם הדבר, הנה בכג"ד משתמשים בירבה עליו רעים למצוא מכירים או קרובים שיוכלו להשפיע על הצד השני באופן הרצוי לפנייהם, שכנראה מכתבו, הנה לא יכול גם לברר סיבת הדבר שעדיין לא באו להחלטה בהצעה זו, ובטח כשיחיי לו בשו"ט בזה יודיעני.

אתענין לדעת אם יש לו קביעות ללימוד תורה בעצמו בכלל, ובתורת החסידות בפרט, ואם בשנים הקודמות היתה הנחיצות בלימוד החסידות הרי עתה בזמננו זהו ענין דלא סגי בלא"ה לכמה וכמה טעמים, ובנדון דידן ה"ז ג"כ למותר להאריך מכיוון - כפי שמזכיר במכ' - שזקנו נסע לרבי, ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אם פונה הוא אלי בשאלה הקשורה בשידוך שזהו מענינים הקשים כקרי"ס, וארז"ל הקב"ה יושב ומזווג זיווגים, ואני אינני שדכן מומחה וגם לא שדכן שאינו מומחה, ובכ"ז רוצה לשמוע חו"ד עאכ"כ שישמע ג"כ לחו"ד בנוגע לקביעות שיעור לימוד חסידות, והשי"ת יצליח דרכו בחיים שע"י שיתקשר ג"כ בפנימיות התורה שזהו המאור שבתורה, ה"ז יאיר הליכותיו, שימצא את הדרך וההחלטה הנכונה המתאימה לפניו בגשמיות וברוחניות.

מוסג"פ השיחה מל"ג בעומר שי"ל זה לא כבר, עם מכ' הכללי השייך אלי אשר גם בהם מדובר ע"ד לימוד פנימיות התורה.

בברכת קבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

א'לז

ב"ה, א' סיון, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מל"ח בעומר, וכשהיתי תמול על ציון כ"ק מו"ח
אדמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הזכרתיו לרפואה ותקותי
שיבשר בשו"ט בזה.

ומה שמסיים במכ' - אבקש להחייני בתשובה טובה לכה"פ
בתשובה תתאה - כבר עניתי בכג"ד לאיזה מאנ"ש שי' שעתה הוא
הזמן דעקבתא דמשיחא עקבתא דעקבתא, וכמאמרו של כ"ק מו"ח
אדמו"ר שאמר ושנה כמה פעמים, שלא נשאר לברר אלא פכים קטנים,
ומקובל ג"כ שהכלי לביאת המשיח שזהו הפצת המעיינות חוצה,
וישתדל ג"כ כבודו בהפצת המעיינות, ובטח גם בירושלים ת"ו יכול
למצוא אנשים שהם בגדר חוצה, ויחממם ויאירם מיט חסידישע
ווארימע ליכטיקייט, און אז מען ליגט אין ליכטיקייט בד"מ ווערט
אראפגענומען די פינסטערקייט, ואם צריכים לבטל ולעקור את
האותיות דמחדו"מ שאינם מתאימים אם היו, הרי גם זה אפשר לעשות
בקו הימין, היינו על ידי דמעות של שמחה, וכמשנ"ת בפי' דהורידי
כנחל דמעה (ועייג"כ ד"ח פי"א), ואת הענינים דשכל ומדות שאינם
מתאימים כ"כ, ע"י הג' אחבות אהבת השם אהבת התורה ואהבת
ישראל, וע"י העסק בתורה ובפרט במאור שבתורה, היא תורת
החסידות, שע"י זה יהי' אתהפכא חשוכא לנהורא.

קשה לי להתערב מכאן בכולל בענין נתינת לירא לחדש לנכדו שי',
ותמורת זה הנני מוסג"פ סערטיפיקאט לחבילה, והנני חותם בברכת
רפואה קרובה ושיוכל לבשר בשו"ט מבריאותו ומעניניו הפרטים
ומהנעשה אצל אנ"ש בכלל.

בברכת קבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

א'לח

ב"ה, א' סיון, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נר"נ עוסק בצ"צ כו' וכו'
מוה"ר שלמה זלמן שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מעש"ק ע"ד האיש חיל מר ... שי שחזר עתה
לשיקאגא ונמצא בבית החולים כי נפצעה ידו השמאלית.

כפי זכרוני הנה קודם שנסע בקיץ העבר, הורתי לו שיזהר בהנחת
תפילין, וצריך לברר אצלו אם מלא זאת, שזהו דבר התלוי בידו
השמאלית ג"כ, ובאם ח"ו לא קיים זאת, אזי בהקדם היותר האפשרי
צריך שיקבל ע"ע בהחלטה גמורה אשר תיכף בשובו לאיתנו יזהר
בתכלית במצות הנחת תפילין ובשמירת הש"ק, ואקוה לשמוע בשורה
טובה בזה.

בברכת קבלת התורה בשמחה ובפנימיות ובבריאות הנכונה לו
ולכל ב"ב שי.

א'לט

ב"ה, ג' סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

שלום וברכה!

לקראת חג השבועות, זמן מתן תורתנו, הבא עלינו לטובה, הנני
בזה לשלוח לך ברכתי, ברכת מועדים לשמחה וקבלת התורה
בפנימיות.

א'לח

מוה"ר שלמה זלמן: העכט. אגרות נוספות אליו — לעיל א"ט, ובהנסמן בהערות שם.

א'לט

נשלחה לכמה. נדפסה בלקריש ח"ח ע' 259.

התורה שהיא חכמתו של הבורא יתברך ויתעלה, ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים, וכשנתנה לנו הקב"ה על הר סיני, הנה, כידוע, נתנה לפי כוחו של כל אחד ואחד, וכל אחד ואחד משיג בה כפי כוח שכלו.

יש אשר ישיג בתורה בחינת „ובחרת בחיים“ כפשוטו, אשר שכרה רב בזה ובבא, והתורה שומרת ומצילה מעונשין חמורים וקלים.

ויש אשר ישכיל להבין שהתורה היא מורה דרך להורות את הדרך ילכו בה בני האדם והמעשה אשר יעשו, היחיד והצבור, אשר דרכי דרכי נועם וכל נתיבותי שלום.

והנה גם ב' דיעות אלו, המתיחסות רק לגליא שבתורה, עדיין אינן שלימות הן.

תורת החב"ד העוסקת גם בפנימיות התורה ומגלה את המאור שבה ועיקר תכליתה, על פי מאמר הזוהר תלת דרגין מתקשראין דא בדא ישראל אורייתא וקוב"ה, אשר התורה היא הקשר התיכוני המקשר את הבריאה עם הבורא יתברך.

והענין בקיצור נמרץ הוא, כי הבריאה היא יש מאין ולא בדרך עילה ועלול (כמבואר באריכות בתורת החב"ד) אשר לכן אין כל ערך וקישור בין ה"יש" ובין ה"אין". ובזה אין הבדל בין התחתון שבדומם ובין העליון שבמדבר, מאחר שכל הדומם צומח חי ומדבר נבראים הם, ואפילו האדם המושלם ביותר לית מחשבא תפיסא ב' כלל, באשר גם השכל נברא הוא, כידוע שאין ערוך כלל בין הבעל גבול לבלתי בעל גבול.

אבל הבורא יתברך שהוא תכלית הטוב, רצה לתת לאדם אפשרות לצאת מהגבולים ומצרים שנמצא בהם בשגם הוא נברא, ולעלות מעלה מעלה לא רק בעולמו הנברא אלא גם למעלה מזה, כדי להתייחד עם בוראו ביחוד גמור. ולכן בטובו הגדול נתן לנו תורת אמת וקדשנו במצוותיו אשר בם ועל ידם יוכל האדם לצאת מעולמו הצר ולהתייחד עם הבורא ביחוד גמור ולדבקה בו, כמו שכתוב ואתם הדבקים בה"א חיים כלכם חיים.

בברכת קבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

שיז

אדמו"ר שליט"א

א'מ

ברכת קבלת התורה בשמחה ובפנימיות ובטח יערכו התועדות
חסידותית.

מנחם שניאורסאהן

א'מא

ב"ה, ט' סיון, תשי"א
ברוקלין.

הרב הנז"נ אי"א וכו' מוה"ר קלמן נחום שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי הפ"ש ממנו, ושבעתי רצון מהתעסקותו בעניי הכלל
במחנו הטי, ומטובו למסור פ"ש וברכה לכל אלו שהשתתפו כבר
וישתתפו מכאן ולהבא אתו עמו, אשר השי"ת יצליחם כל אחד ואחד
בהצטרף להם ויוכלו לבשר בשורות טובות בזה.

בחבילה בפ"ע שלוחה לכי ספר השיחות של כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקלליה נבג"מ זי"ע, ובטח בעת רצון, כמו בסעודה שלישית דש"ק או
ביומי דפגרא וכיוצא בזה, ימצא אופן המתאים איך לזכות את הרבים
בשיחות הקדש המודפסים בה, אשר יש בשם ענינים המתאימים לפני
כל סוג וסוג מתחיל מן הלומדים הגדולים עד הפשוט שבפשוטים,
וכידוע שזהו מענין קו האמת ובפרט בתורתנו תורת אמת, שהאמת
צריך להיות מבריא מן הקצה אל הקצה וכמבואר בקצרה בתניא
ספי"ג.

אתענין לדעת משיעורי לימוד ברבים שישנם בבית הכנסת, ובטח

א'מ

מברק כללי לאנ"ש.

א'מא

מוה"ר קלמן נחום: ט"ש, שעבאנין.

נהוג אצלם ג"כ תקנת כ"ק אדמו"ר מו"ח זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, שיאמרו בכל יום אחר התפלה תהלים, כפי שנחלק לימי החדש, והוא ענין נוסף על השיעורים השווים לכל נפש ביחידות, והם לימוד פרשה חומש עם פרש"י בכל יום (ביום ראשון מהתחלת הסדרה עד שני וביום שני מפרשת שני עד שלישי וכו') ושיעור התניא כפי שנחלק לימות השנה (וכנדפס בהמורה שיעור).

בפ"ש כל החבורה וברכה לטוב גשמי ורוחני המחכה לבשו"ט ואין טוב אלא תומ"צ.

א'מב

ב"ה, ט' סיון, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

זה עתה קבלתי מכתבו מכ"ה אייר, ובטח קיבל זה מכבר הקונטרס והשיחה ביחד עם מכתבי, ובעת רצון הנני מזכירו ואת זוגתו תחי' על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר להמצטרף להם, ואני באחת וכמו שכתבתי לו מכבר, אשר אינני מבין כלל את התמרמרותו והמ"ש שלו, דאפי' ריש גרגותא משמיא קא ממני לו, ובפרט רב בישראל, פשיטא שצריך הוא לדעת האחריות המוטלת עליו אבל פשיטא עוד יותר שאם רעיונות כאלו גורמים אצלו עצבות ומ"ש הרי בודאי באים הם מסטרא דלעו"ז או כמו שקוראו כ"ק מו"ח אדמו"ר, "פון דעם קלוגינקין" ובכל שעה ורגע שחושב הוא בזה, הנה זהו מחשבות הבאות מההיכלות דלעו"ז ועליהם נאמר שמיד בעלייתו לשם (במוחו) דוחהו בשתי ידים ומסיח דעתו ואינו מקבלו ברצון, וזה נדבר בכל אדם, שמדת הבינונים היא מדת כל אדם ואחרי' כל אדם יומשך (ואין לזה סתירה מזה שעפ"י האמור בתניא שחבינוני לא עבר עבירה מימיו ובפרק י"ד כותב שכל אדם יכול להיות בינוני בכל עת ובכל שעה, כי הענין בזה הוא שלפי מצבו עתה אינו שייך לעבור עבירה לא בעתיד ולא בעבר, ואכמ"ל).

מובן מכל הנ"ל שמה שכותב הוא במכ' שמבקש לו משרה אחרת, אין דעתי נוחה מזה כלל, וצריך הוא להיות במשרתו ולהיות חזק בבטחונו בהשי"ת שינחנו בדרך אמת ויצליח בעבודתו בקדש, ואם נופלים לו בזה ספיקות, הנה אין זה ספק ביכולתו, אלא זהו חלישות

שיט

אדמו"ר שליט"א

הבטחון שלו, והעצה לזה הוא ללמוד שער הבטחון בחובת הלבבות, ובכלל להיות קשור באילנא דחייא, הוא לימוד חסידות, ולהיות בהתועדות חסידותי בשמחה חסידותית באמת, לעתים תכופות לשמוח ולשמח.

וכיון שכבר נכנסו לדירתם החדשה, הנה צריך הי' לסדר בה א חסידות פארבריינגען כדבעי למהוי, און דערמאנען זיך אויף די אלטע צייטען, אז מען האט פארבראכט אויף א פארבריינגען אן א חשבון מה יאמר פלוני ופלוני, ומה יאמר צד השמאל שבו או צד הימין, ורק ידעו שהתועדות חסידותי, לשמוע חסידות, א חסידות ווארט, וספור מנשיאנו זי"ע, הנה זה מכניס אור, ומעט אור דוחה הרבה חשך. ועוד זאת: מה צריכים לחשוב אודות החשך, נחשוב יותר אודות האור, ובפרט שעומדים אנו בנתינת לוחות הראשונות חרות כו' אל תקרי חרות אלא חירות כו'. ויהי"ר שבדירה החדשה יהי"ר משנה מקום משנה מזל לטובה, ותחי' ביתם א ווארימע היים, א פרייליכע היים, אנגעפילט מיט נר מצוה ותורה אור, ומאור שבתורה שזהו תורת החסידות ודרכי החסידות ומנהגי החסידים, ומזמן לזמן יערכו שם התועדות חסידותית.

אחכה לבשו"ט מהטבת מצב רוחו ושסו"ס, לו יהי' בקבלת עול, לקח ע"ע שמכאן ולהבא יקיים ציווי תוה"ק לעבוד את השי"ת בשמחה ובטוב לבב.

א'מג

ב"ה, ט' סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נו"נ עסקן רב פעלים וכו'
מו"ה משה שי' שפירא, שר הפנים והעלי'

שלום וברכה!

קבלתי המברק שלו, ובמענה עלי' הברקתי לו היום, וז"ל:

א'מג

נדפסה בלקו"ש חכ"א ע' 419 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
הו"ח . . שפירא: אגרת נוספת אליו — לקמן אקט.

נבהלתי ממברקו מהפרת החזית הדתית. הרבה מאשימים את הפועל המזרחי. ובודאי אם המפלגות יוותרו על רווחים מפלגתיים תתאפשר הקמת החזית, המוכרחת לא רק בשביל הכלל אלא גם לכל אחת המפלגות. תקותי חזקה שבשעה מכרעת כזו תכיר כל מפלגה באחריותה לגבי הכלל ותביא להקמת החזית. בהתאם לשיחתנו כאן בטחוני שישתדל בהנ"ל ותודה מראש בעד הבשורה הטובה שיבשרני בזה. בברכה המצפה לרחמי שמים.

הידיעה במברקה שלו חיתה לי הפתעה ואכזבה מרה ביותר, אחרי אשר הבטיחני כי בודאי תהי' חזית מאוחדת ויודיעני אם יהי' שינוי במצב, אשר לכן קויתי בודאות שתהי' חזית, למרות השמועות להיפך, באשר לא שמעתי ממנו על דבר שינוי.

תקותי חזקה אשר כ"מ יתאמץ בכל מרץ להגשמת ענין החזית אם גם מן הצורך יהי' לעשות וויתורים מפלגתיים, בפרט אשר ויתור בזה קרוב לשכר.

הנני מאחל לו הצלחה בהשתדלות הנ"ל ותודה למפרע בעד בשורות טובות בזה.

בפ"ש וברכה.

בטח כבר קיבל המברקה בענין ההכרחיות בחזית הדתית המאוחדת שנשלחה לו בחתימת באי כח החזית הדתית כאן, וגם המברקה ממר משה שי' פייערשטיין בנידון זה.

א'מד

ב"ח, ט' סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

חו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור וכו'
מו"ח יוסף שי' בורג

שלום וברכה!

נשען על פגישתנו בפאריז בשנת תש"ז ועל הרושם שנשאר לי
מפגישה זו, אשר על פי דין תורה מעמידים יהודי בחזקת ישרותו, הנני
כותב שורתיים אלו.

חבל שבחיותו כאן לא היתה לנו הזדמנות להפגש, ואסתפק כאן
בכתב ובקיצור, מאחר שלמותר להאריך על דבר אחריות השעה בקשר
עם הבחירות בארצנו הקדושה, ת"ו.

קוה קויתי אשר הבחירות בכלל לא תתקיימנה באשר אין הזמן
גרמא לכך, ועל כל פנים אשר תחי' אחדות שלמה בתוך היהדות
החרדית באר"ק ליצור חזית מאוחדת לבחירות.

למותר להאריך לדכותי אשר בשאלה הנוגעת לטובת הכלל, הנה
על כל מפלגה לוותר על רווחים מפלגתיים המנגדים לטובת הכלל,
ולמותר להאריך לאיש חרדי אשר לענינים הנוגעים ליחידות החרדית
דין קדימה על כל חשבונות של ריוח גשמי אפילו אם ריוח זה בטוח
ואין צריך לומר אם הוא מדומה ומוטל בספק, ובפרט אשר ריוח
מדומה זה יכול להיות גם קרוב להפסד.

כוונתי לחזית המאוחדת בתוך היהדות הדתית באר"ק אשר
מוכרתת היא לא רק לטובת הכלל אלא גם לכל אחת מהמפלגות.
והנני פונה לכ' כלאיש חרדי אשר מצדו ישתדל בכל מאמצי כוחותיו
וחשפעתו ליצור חזית דתית מאוחדת אם אפילו הענין קשור עם
ויתורים מפלגתיים. והנני בטוח אשר ישים את ענין היהדות החרדית
בכללותה בראש וישפיע בכיוון זה בכל מקום שהשפעתו מגעת.

בת"ח על הודעתו בשורות טובות בזה,

בפ"ש וברכה.

א'מד

נדפסה בלקריש חכ"א ע' 418 והושלמה ע"ם העתק המזכירות.

א'מה

ב"ה, ט' סיון, ה'תש"א

ברוקלין, נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נוי"מ עסקן רב פעלים בנש"ק וכו' וכו'
מוהר"ר יצחק מאיר שי' הכהן, שר הסעד

שלום וברכה!

היום שלחתי לכת"ר שי' מברקה וזה לשונה:

בהמשך למכתבי נבהלתי לשמוע מהפרת החזית הדתית.
הפועל המזרחי מאשים מפלגות מסוימות. בודאי אם
המפלגות יוותרו על רווחים מפלגתיים תתאפשר הקמת
החזית המאוחדת המוכרחת לא רק בשביל הכלל אלא גם לכל
אחת המפלגות. תקותי חזקה שבשעה מכרעת כזו תכיר כל
מפלגה באחריותה לגבי הכלל ותביא להקמת החזית. בברכה
המצפה לרחמי שמים".

הפועל המזרחי טוען שעשו מאמצים עליונים ובאשמת מפלגות
מסוימות לא הצליחו ליצור חזית מאוחדת. הגם שאינם פורטים בשם
המפלגות ה"מסוימות", אבל כת"ר בטח יודע המצב על אתר.

והנני מקוה כי כת"ר מצדו ישתדל בכל מאמצי כוחותיו להביא
לפועל ענין החזית המאוחדת, ות"ח למפרע בעד הבשורות הטובות
שיודיעני בזה.

בפ"ש וברכה.

א'מה

בתוכן דומה לכמה מראשי המפלגות הדתיות בארה"ק.
מוהר"ר יצחק מאיר: לוי. אגרות נוספות אליו — לעיל אלב, ובהנסמן בהערות שם.

א'מו

ב"ה. ט' סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

בקשר עם הידיעות שקבלתי ממקורות שונים אודות המצב בנוגע לחזית דתית מאוחדת, שלחתי היום מברקות ומכתבים כפי המוסג"פ שתכנס אין צריך ביאור. – נוסף על המברק לכת"ר.

לפי דעתי כדאי שיתדברו כת"ר ושני חבריו לבקר את כל אלו ששלחתי להם מברקות ומכתבים ולהדגיש שהפרת האחדות ביהדות הדתית בארצות"ק ח"ו מלבד הנזק הרב שתגרום לשוב, תגרום גם הפרת האחדות כאן באח"ב והפסד מרובה בכספים וקשה להעריך כל התקלה ח"ו שתצא מזה לעתיד.

אם לפי דעתם צריכים לצרף אליהם עוד מי, הנני סומך עליהם בזה. כמובן לא באתי בכל הנ"ל אלא בתור הצעה, כי לכת"ר שיחיו יותר ברור המצב על אתר.

הנני מקוה כי יבואו לידי החלטה ישרה בזה והשי"ת יצליח את כל אחד מאתנו לעשות כל המוטל עליו בחיזוק התורה והיהדות בכל אתר ואתר.

בטח יודיעו לי מקבלת מכתבי זה ומאשר עשו בזה ות"ח מראש.

בפ"ש וברכה.

זה עתה נתקבל ביכל דא"ח שבו מאמרי החשתטחות ות"ח ת"ח.

א'מו

נדפסה בלוקייט חכ"ד ע' 399. בהעתק המזכירות נרשם עליו: "מכתב זה נשלח להרב הרש"י ז"ל, להרב הרי"א קרטיק, להרי"מ גוראריי". ראה גם לקמן אגרת א"ס.
זה עתה . . . ת"ח: קטע זה למוהרש"י ז"ל. ראה לעיל אגרת תתצ.

א'מז

ב"ה, י"ג סיון, תשי"א
ברוקלין.

לחסתדרות פועלי אגודת ישראל (פאג"י) בארץ ישראל

שלום וברכה!

קוה קויתי אשר הבחירות באה"ק ת"ו לא תתקיימנה כעת או לכל הפחות יודחו למשך זמן, כי מכמה טעמים אין הזמן גרמא לכך, ועל כל פנים אשר תהי' אחדות בתוך היהדות החרדית, כדי להקים חזית מאוחדת לבחירות.

ומה נבהלתי בקבלתי הידיעות מהפרת החזית הדתית.

בודאי למותר להאריך לפניהם אשר [בשאלה] כמו שאלה הנ"ל, הרי על כל מפלגה לוותר על רווחים מפלגתיים המנגדים לטובת הכלל, ואשר לעניינים הנוגעים ליהדות החרדית בכללותה, דין קדימה על כל ריוח גשמי אפילו אם ריוח זה בטוח הוא, ואין צריך לומר אם הריוח מדומה ומוטל בספק, ובפרט אשר יכול הוא להיות גם קרוב להפסד.

מטעמים אלו, ונשען על מכתבם אלי מ"ב לחדש אדר שני, אחשוב

א'מז

מכתבם אלי מ"ב לחדש אדר שני:

כ"ק הגה"צ מוהרמ"ם שניאורסון שליט"א

האדמו"ר מליבוביץ

ג. יורק

המברק והמכתב של כ"ק היו נושא אצלנו לדיון, והגנו שמחים להודיע לכ"ק כי מצאנו בדבריו חזק ועדוד רב לעמדתנו. כל הידעים ומכירים את התהומות שבין אדם לחברו בארץ הזו — והמחיצות המבדילים, אינו יכול שלא להיבהל מפני זועת הבחירות. וכן אין אצלנו ולא היה לעולם שום כוונה או רצון להופיע בבחירות עם רשימה נפרדת, למרות שאנו היינו מלאים היסטוסים על צדדי המגרעות שישנם בהקדמת חזית דתית. והיטוסים הללו שאין כאן המקום לפורטם עד גברו במשך השנתיים ומחצה של קיום החזית והשתתפותו בממשלה. אבל אחרי שכבר נוצר החזית הדתית, איום הוא הפירוד עד כדי, שדי בפחד ממנו כדי להכריע לצד ההופעה האחידה.

בבחירות הראשונות הבענו עמדה זו במפורש, אלא שההופעה האחידה הזו נכשלה בגלל עמדתם הנוקשה של אנשים שמעמידים עניינים מסוקפקים מעל לאינטרסים צבוריים. אנו נאלצנו אז לעשות מעשה שלא כרוחנו, ואף היום קיימת אפשרות מלאה להופעה אחידה כאם לא יכשילוה הללו שהיו אחראים לכשלון הראשון.

והי' הטוב יפרוש את סכת שלומו עלינו ועכ"י ועל ירושלים.

יהודה בלויא

הסתדרות פועלי אגרות ישראל (פאג"י) בארץ ישראל
המרכז

שכה

אדמו"ר שליט"א

אשר האריכות בכהנ"ל למותר, ובטח יתאמצו בכל יכולתם, שהחזית
חדתית תתקיים, דבר אשר באמת למוכרח הוא לא רק לטובת הכלל,
אלא גם לכל אחת מהמפלגות.

בת"ח מראש על הודעתם בשורות טובות בזה.

בפ"ש וברכה.

אי"מח

ב"ה, ט"ו סיון, ה'תש"א

ברוקלין, נ. י.

שלום וברכה!

שמחתי להוודע על ידי הרה"ח וו"ח אי"א נר"מ וכו' וכו' ידידי
מוהר"ר חיים מרדכי אייזיק שי' חדקוב, אשר ענינו נסתדר בכי טוב. כן
יתן השי"ת אשר גם לחבא יהיו הענינים מסודרים הן בגשמיות והן
ברוחניות באופן המתאים לגוף איש הישראלי ולנשמת איש הישראלי.
וכמובן אשר אי אפשר שיהי' שלום ביניהם כי אם על ידי זה שהגוף
יישמע לקול הנשמה, או יותר נכון, שהנפש הבהמית תשמע לקול הנפש
האלקית.

והדרך לזה הוא כמרז"ל כל העוסק בתורה לשמה עושה שלום
בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה, שפירוש פמליא של מטה הוא
הנפש האלקית – והגוף ונפש הבהמית (ראה לקו"ת פ' מטות ד"ה
החלצו), ובטח שומר השיעורים שדברנו אודותם.

מוסג"פ קבלה על הסכום ששלח על דעתי, ומסרתי ללשכת חשאים,
קופת הצדקה שממנה ניתן עזר בחשאים ובלי פירסום, וידוע אשר מתן
בסת"ר היא אחת המעלות הכי נעלות בצדקה.

בברכת הצלחה בגו"ר.

א'מט

ב"ה, ט"ו סיון, תשי"א
ברוקלין.

חרב הגאון חו"ח אי"א נוי"מ צנמ"ס בקי וסדרן וכו' וכו'
מהור"ר שי

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו וזה עתה נתקבל ג"כ ספרו - סי' הבהיר עם
הערות והארות מכת"ר ות"ח ת"ח ע"ז.

ובמש"כ מהי חוות דעתי עד"ז - דבר גדול עשה ועושה בניצוציו
והערותיו על הזהר ת"ז הבהיר וז"ח - חכמה יש כאן ומלאכה יש כאן.

ידועה דרז"ל: לימד דעת את האדם דאגמרי' סימני טעמים (ערובין
כא, ב) והכתוב עושה מזה הקדמה למה שאין וחקר תיקן משלים
הרבה (להעיר מהדוגמאות השונות ע"ז בריש שהש"ר) ובפרט בנוגע
לזהר וכו' אשר מקום הניחו לו להתגדר בזה, וראה ראיתי בפו"מ גודל
התועלת אשר בניצוציו במשך לימודי ועיוני בספרים אלו, וברכת רבים,
אשר ישתמשו בזהר נצוציו עליו תבוא.

רק חבל על אשר קיצר בכל מקום, ואפילו במקום שאמרו להאריך,
אבל פליאה, ותימה ג"כ, שמלבד מקומות ספורים, ונער יספרם, אינו
מביא בבי' מהנמצא בספרי תורת חב"ד חסידות ושייך לתכנית ספריו,
ובפרט אשר בחסידות חב"ד ניתנה הסברה מיוחדת לעניני חכמת
הקבלה ומרז"ל שבזהר, וגדלה הפליאה בימינו אלה, אשר ספרים אלו
הולכים ומתפשטים, ההתנגדות שמכבר - בטלה וכו' וכו'.

כבקשתו נשלח לכת"ר בחבילה בפ"ע החגש"פ, כן נרשם שמו
ברשימת אלו המקבלים את הקונטרסים.

בברכה אשר חילי דמר יסגי בלבושא וגופא דאורייתא וגם
בנשמתא ונשמתא דנשמתא דיליה (זח"ג קנד, א).

א'מט

מהור"ר: מרגליות.

נ"ב.

כמנהגי, דפדפתי תיכף בין עלי הספר לחביבותא דמילתא, ואני
אמרתי בחפזי:

בסימן א' במה שהובא באור בחיר מס' הציוני, „הנה לך ראיות
ברורות שהאור נברא“ – גם בהוצאת לעמבערג 1882 שתח"י כן הוא, –
ויש לברר בהוצאות הקודמות, כי לדעתי ברור שצ"ל „שהחשך נברא“.
בענין אם חושך הוא בריאה בפ"ע ראה הערה בתחלת קונטרס י"ב
תמוז תש"ח.

בסימן ר': יש להעיר ממדרז"ל שהובאו בתורה שלמה לבראשית
קאפ' ג.

ספר הבהיר הובא בתורה אור (הוצאת קה"ת שהיא הוצאת ווילנא)
יח, ג. קיד, ג (ב' פעמים). בלקוטי תורה: פ' בשלח ב, א. ויקרא לה, ב.
במדבר נא, א. סג, ג. סד, א. צד, א. עיי"ש בכ"מ הנ"ל.

א"נ

ב"ה, ט"ו סיון, תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה"ר יוסף שי

שלום וברכה!

דורך חרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי צבור באמונה כו' וכו'
מוה"ר שלמה זלמן שי העכט, האב איך ערהאלטן אייער פ"נ:

ווען איך וועל זיין אויפן ציון פון מיין שווער כ"ק אקמו"ר
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, וועל איך אייך מזכיר זיין, און געוויס וועט ער
מעורר רחמים זיין להמצטרך להם.

צו כהנים האט השם יתברך אנגעזאגט צו בענשן די אידן, באהבה,

א"נ

מוה"ר יוסף: כ"ז, שיקגו.

זיי זאלן האבן אהבת ישראל אין אלע זייערע הנהגות, און זיי זיינען פארזיכערט פון השם יתברך אז, ואני אברכם, אז ער איז אויך זיי משפיע מיט אהבה, דאס הייסט, מיט א טוב הנראה.

זיכער היט איר די שיעורים פון לערנען חומש - א פרשה פון דער סדרה - יעדן טאג, און אויך א יום תהלים (ווי דער תהלים ווערט פאנאנדערגעטיילט אויף די טעג פון חדש) און אויך דעם שיעור פון תניא ווי מין שווער כ"ק אדמו"ר, האט אים איינגעטיילט אויף די טעג פון יאר.

בברכה לבריאות הנכונה ושיבש"ט גם בזה.

א'נא

ב"ה, ט"ו סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

צו די תלמידים מסיימים און זייערע עלטערן
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

צו אייער חג הסיום (גראדיואלישאן) באגריס איך אלע תלמידים מסיימים, וועלכע גייען אריבער אין העכערע כתות און מחלקות אין זייער וועג פון חינוך על טהרת הקדש.

עס הייבט זיך אן די זומער וואקיישאן, די טעג פון אפרו און ערפרישונג פון די כוחות, און פון אנזאמלונג פון נייע כוחות צום נייעם זמן הבא עלינו ועליכם לטובה.

איר דארפט וויסן, ליבע קינדער, אז וואקיישאן מיינט ניט א הפסק - איבעררייסונג - פון לערנען און פון חינוך. א אידיש קינד טאר ניט זיין אן לערנען תורה און אן חינוך הכשר אפילו אין טאג, זומער אדער ווינטער. פארקערט: נעמענדיק אין אכט די פיל פרייע צייט וואס תלמידים האבן אין די לאנגע זומער טעג, דארפט איר דאס אויסניצן

א'נא

נדפסה בלקריש ח"ח ע' 370 והושלמה ע"ס צילום האגרת.

שכט

אדמו"ר שליט"א

אויף גרינטליכער איבערלערנען דאס וואס איר האט שוין געלערנט, און צוגרייטן זיך צו אייער ווייטערדיקן וועג, דעם דרך פון תורה ומצוות.

אזוי ארום וועט איר - צוזאמען מיט אנזאמלען פרישע קערפערליכע כוחות - אנשעפן זיך אויך פרישע גייסטיקע כוחות, וואס ביידע צוזאמען, און בעיקר טאקע די גייסטיקע כוחות, מאכן דעם מענטשן א גאנצן און געזונטן.

און איר, אידישע עלטערן, וואס איר טראגט אלעמאל די אחריות פון עלטערן און מחנכים אין דער זעלבער צייט, דארפט געדיינקען, אז ספעציעל אין די זומער חדשים ליגט כמעט די גאנצע אחריות אויף אייך.

איך שיק אייך מיין ברכה, אז השם יתברך זאל אייך, ליבע קינדער, און אייערע עלטערן, ווי אויך אייערע מלמדים און מחנכים, שיחיו, געבן געזונט בגשמיות וברוחניות, מיט פיל נחת, אידישן נחת, מתוך מנוחת הגוף ומנוחת הנפש.

בברכה אף א געזונטען זומער - בגשמיות וברוחניות.

מ. שניאורסאהן

א'נב

ב"ה, ט"ז סיון, ה'תשי"א

להנהלת אגודת חב"ד באה"ק תובב"א

שלום וברכה!

מוסג"פ מכתב אשר פניתי בו למוסדות חינוך שונים בארה"ב אשר נהוג בהם חופש מהלמודים בחדשי הקיץ.

באשר גם באה"ק נמצאים מוסדות חנוך אשר בהם נהוג חופש הקיץ, הרשות בידכם להשתמש במכתבי הנ"ל כדי לפרסמו לתועלת הרצוי באופן המתאים. ובודאי תודיעוני בפרטות מכל מה שעשיתם בזה.

בברכת הצלחה בעבודתם בקודש.

א'נג

ב"ה, י"ז סיון, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

בנועם קבלתי הספר כחו דרשב"י הנשלח על ידו אלי, ות"ח גם לו
ע"ז, וכמרז"ל חמרא למרי טיבותא לשקי (ב"ק צ"ב ב').

וכיון שטיבותא לשקי מותר רק אם הוא בעל בחירה, וכמבואר בס'
המצות להצ"צ מצות מילה פ"ג, א"כ שייך זה רק אם השקי הוא איש
ישראל, משא"כ למלאך או למי שאינו בן ברית, ראה לקו"ת פ' אמור
ביאור וחניף פ"ג, וצ"ע.

ומטובו למסור ת"ח להמחבר דספר זה על התשורה. ואם אפשר
לשלוח גם שאר ספריו להספרי שלנו, או בחילוף דספרי הוצאת קה"ת,
הרי ת"ח ת"ח מראש. וישר חילי דהמחבר על הדפסת ספר הנוגע
לנסתר דתורה בכלל, ולספר הזהר בפרט, כי בי יפקון בני ישראל מן
גלותא ברחמי בב"א.

אבל תמי' בעיני, כי כנראה בכ"מ בספר זה, טעם המחבר מתורת
הבעש"ט ותלמידיו, ואעפ"כ לא מצאתי, לע"ע, שיביא מספרי תורת
החב"ד, אף כי מבואר שם בהענינים שעוסק בהם בספרו זה.

היו ימים מקדם שבחוגים ידועים יראו מהלימוד בתורת החב"ד
מצד שבמופלא ממך אל תדרוש כו', כ"א רק באמונת הוי' כל היום,
וכדאיתא בספרי הרה"צ מזדיטשוב ועוד.

והוא ממש כמו שאיזה דורות לפני זמן הנ"ל יראו כמה גדולי
ישראל מפרסום תורת החסידות הכללית היא תורת הבעש"ט, וכמה
דורות לפני זה יראו כמה מגדולי ישראל מפרסום הזהר.

אבל כעבור עשירות בשנים לאחר שנתפרסם הזהר, ואח"כ
עשירות בשנים לאחר התגלות הבעש"ט ותורתו, ואח"כ האירו,

א'נג

נדפסה בלקריש ח"ו ע' 345 והושלמה ע"ם העתקה.
וכיון . . בחירה: ראה גם לעיל אגרת תתקפ, ובהנסמן בהערות שם.
להמחבר: מוהר"ר ישעי' אשר זעליג מרגליות.

ומאירים גם עתה, ששת המאורות של נשיאי חב"ד – למן כ"ק אדמו"ר הזקן ועד כ"ק מו"ח אדמו"ר – הנה הוחלט הדבר, במופת חי.

כי כשמתבוננים בהתוצאות מלימוד הזהר, מלימוד תורת הבעש"ט, ובדורנו בפרט מהשקידה בלימוד תורת החסידות חב"ד – הנה נעלה מנאין כל ספק, אשר הזהר הוא אילנא דחייא, תורת הבעש"ט הם הן המעיינות אדותם דבר המשיח עם הבעש"ט, ולימוד חסידות חב"ד הוא הוא חדרך עתה להבין את הזהר, וזהו האופן שיפוצו מעיינות חוצה, אשר אז דוקא אתי מר, דא הוא מלכא משיחא.

ואנו כולנו, אשר זכינו (אף דאכשור דרי בתמי) שעתה גילו, וגילו בשופי, כמה וכמה מהנסתרות בתורת הזהר והחסידות, עד שנעשו מובנים בחב"ד שבנפש (על כל פנים – מציאותם, אף שלא מהותם), אשר עייז גם כח השכל שבנפש מתעצם עם ידיעת הוי' איך שהוא ממכ"ע וסוכ"ע וכולא קמי' כלא חשיב וכו' וכו' ולא רק כח האמונה, הנה אם מי שהוא אינו מקיים בזה חסוף ואכול חטוף ושתי, אף שנודע לו, עיי' ההשגחה העליונה, ממצאות תורת החסידות זו – הרי צריך לעורר תמהון גדול ביותר. ונוסף עייז, כיון שביכולתו לעסוק במקצוע תורה זה, ואינו עוסק – היז לא השלים בת"ת כפי כל יכולתו, וכו'. וראה הלכות ת"ת לאדמו"ר הזקן פ"א סוס"ד בהשיך להניל: וכן אמרו חכמי האמת כו' ועוד אמרו כו' ומסיים: כל מה שאפשר לנשמתו להשיג מידיעת התורה כו' זהו תיקון השלימות, וא"א לה להתקן ולהשתלם בצרור החיים את ה' במקורה אשר חוצבה משם בלתי ידניעה זו, עכ"ל.

והאריכות אך למותר בדבר המובן, וגם פשוט (אח"כ).

אציין בזה איזהו מקומן, אף שלא כולם, מהמדובר בדא"ח (הנדפסים) ע"ד רשב"י: אגה"ק סי' יט, כו'. תורה אור כג, ג. לקו"ת ויקרא יח א (נמצאת שם הגהת הצ"צ שגם הבעש"ט ז"ל הי' בבחי' זו) כת, א (ובמשי"כ שם, בכל פרק" צע"ק). במדבר פד, ג. פז, ד. דברים יב, ב. מג, א (לכאורה הפי' דאפילו פחות מס' נשמין ג"כ לא. וא"כ זהו למעלה מבחי' דהמע"ה, וצ"ע). שה"ש יט, ג. סידור שער הל"ג בעומר. והחרים – תרל"א ע' נב ואילך, ובכ"מ. בד"ה ואלה שמות (דשנת תרטו"ב, נמצא עתה בדפוס) להרה"צ הרה"ג הרה"ח וכו' הר"ר הלל מפאריטש איתא וז"ל: בשם אדמו"ר הזקן נ"ע, שלפני נשמות הגבוהות כמו רשב"י לא נחרב הבית כלל כו' וד"ל. עכ"ל.

ואחתום במה שי"ל, בדרך אפשר במרז"ל שהוא פתיחת הקדמת הספר „כחו דרשב"י" והוא בירוש' סנהדרין פ"א ה"ב, דכאשר סמך רע"ק לר"מ ורשב"י אמר ישב ר"מ תחלה נתכרכמו פני ר"ש א"ל רע"ק דיין **שאני ובוראך מכירין כוחך**. והפליאות בזה רבות, ומהן: **בתוכן המענה**: כיון שמכיר את כחך א"כ למה לא השיבו תחלה, ואם אין כח רשב"י מספיק ע"ז, הול"ל כן, ואין נפק"מ מה שאני ובוראך מכירין כחך, ומש"כ בפ"י פנ"מ שם מפני שהי' ר"מ זקן ממנו, הרי לפ"ז התירוץ חסר **לגמרי מן הספר**. **בסגנון המענה**: דיוק הלי' בוראך, הול"ל הקב"ה, רחמנא וכיו"ב, כמורגל בדז"ל. ובפרט דקנין התורה בא לחכמים לא מצד הבריאח אלא ע"י המ"ח מעלות **שמשדלים** בהם. דיוק הלי' **כחך**, והול"ל **חכמתך**, כיון דעסקינן בסמיכת זקנים, זה שקנה חכמה, **בסידור המענה**: הול"ל שבוראך ואני ולא להיפך, כמובן.

והענין בקצרה, כי אין הזמן גרמא לאריכות הדרושה: כל התורה היא באצילות העליון (עיין תו"א חיי שרה סד"ה לשון אדנ"ע). ומתלבשת ונמשך אח"כ – התלמוד (טעמי ההלכות על בורין כו') בבריאח, המשנה (גופי הלכות פסוקות, שטעמיהם מלובשים וגנוזים בהם) ביצירה, עיין בכ"ז תניא פנ"ב. וקבלה באצילות לבדה (עיי"ש בתו"א הנ"ל, תניא ספ"מ בהגה, קו"א סד"ה להבין מ"ש בפע"ח).

והנה רשב"י הי' מארי דרזין דאורייתא, והממוצע להמשיך את זה גם בשאר התנאים איתנים, להמשיך פני' התורה בנגלה דתורה בגלוי. וכמשנ"ת בהמשך והחרים הנ"ל.

והנה סדר ישיבת הזקנים – לענין השקו"ט והפלפול, אין חילוק כ"כ בין היושב תחלה או הבא אחריו. אבל לענין **פסק** החלכה, הרי בדיני ממונות הטו"ט מתחילין מן הגדול היושב תחלה, ודי"נ מתחילין מן הצד (סנה' פ"ד).

וע"פ כל הנ"ל יובן מאמר הירושלמי – דכשבא רע"ק להושיב את ר"מ ור"ש ע"פ הסדר, שזה נוגע בענין **פסק** החלכה, הושיב תחלה את ר"מ, שהי' מאיר עיני חכמים בחלכה (עירובין יג, ב), נתכרכמו פניו של ר"ש, בידעו כחו בפלפולא דאורייתא (שבת לג, ב) ושהוא מארי דרזין דאורייתא, והממוצע לשאר התנאים וכנ"ל, – (אף את"ל שמקצת ממעלות אלו באו לר"ש זמן רב אחר שנסמך ע"י רע"ק, אבל מקצתם

שלג אדמו"ר שליט"א

היו גם קודם לזה, והעיקר שידע יכולתו בזה, מה שיוכל להשיג, כי בוצין בוצין מקטפי ידיעא).

א"ל רע"ק - דיין שאני (שכינתא, מל' דאצי - עיין זח"א ו, ב. ובכ"מ. וראה ג"כ סוכה נג, א: אם אני כאן כו'. ששם מקום הקבלה, כנ"ל) ובוראך (תלמוד בבליא, נמשך משכינתא שבבריאה, כנ"ל) מכירים כחך (אף שעדיין לא נתגלה כ"כ בפועל בנוגע לפס"ד ההלכה שהוא ביצירה כנ"ל. ולכן קאמר בוראך ולא יוצרך). (ועיין ביאור ענין "כח" בארוכה בלקו"ת לג' פרשיות נו, ג). וכ"ז הם מעלות נפלאות, ולכן דיין, אף שבהלכות פסוקות, יצירה, ישב ר"מ בתחלה.

- ומבוארות כל הפליאות הנ"ל, וד"ל.

בברכת טוב בגור.

א'נד

ב"ה, י"ז סיון, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח הווי"ח אי"א נו"מ וכו'
מהורמ"א שי הכהן

שלום וברכה!

מכתבו עם ההערה עדמ"ש בקונטרס חגה"ש ה'תש"א ע' רעח: דעם כה"ג מאכט דער רבי, וחשארתי - בהערת שם - בצ"ע קצת הכוונה בזה, ורוצה לבאר זה עדמ"ש בעבוד"י (להמגיד מקאזניץ) במאמר ליוהכ"פ שחצדיקים מרימים בקדושתם את הכה"ג והש"ץ.

לא נ"ל כי עתה אין לנו כה"ג ואם לש"ץ כוונתו - עיקר חסר מן הספר. ולפ"ד הכוונה, שכל העבודות ביאר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע מה המה עתה בעבודת האדם שצריך לפעול בנפשו, וכשהגיע לעניני כה"ג אמר, אשר להגיע למעין מדרי' כה"ג בנוגע לעבודה הרוחניות

א'נד

נדפסה בלקו"ש חט"ו ע' 618 והושלמה ע"ס העתק המזכירות.
מהורמ"א שי: פרידמן.

שלד

אגרות-קודש (א'נד)

הנ"ל, זה מאכט דער רבי, ורק אח"כ יכול האדם הנפעל לעבוד עבודת כה"ג ברוחניות.

ואם זוהי הכוונה, הרי שני חידושים הפכיים בדבר, א) שכא"א מחוייב גם בעבודת כה"ג – כמובן ברוחניות (ראה אגה"ק סכ"ט: לבד מצות התלויות במלך, ולא חשיב כה"ג, ועיין ג"כ שער הגלגולים הקדמה יא, טז. של"ה חלק תושב"כ בתחלתו, תולדות י"י בהקדמה). ב) שא"א לו להתחיל בעבודה זו עד שמתחלה יסייעהו להעשות כה"ג – ועצ"ע.

בברכת רפואה קרובה.

א'נה

ב"ה, טו"ב סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה יעקב שי

שלום וברכה!

אין צוזאמענהאנג מיט אייער באזוך בא מיר, וויל איך נאכאמאל אויסדריקן מיין ברכה, אז איר און אייער בעל-הבית טע שתי זאלן מאריך זיין ימים ושנים טובות.

אמת'ע גוטע לאנגע יאר, הייסט בא אידן ווען מען פילט זיי אן, מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף, מיט גוטע פעולות; דאס הייסט, ווען מען פילט אן די טעג און די יארן מיט פעולות וועלכע זיינען פארבונדן מיט תורה און מצות, וואס דריקן אויס אין מעשים בפועל די דריי אהבות, אהבת השם, אהבת התורה און אהבת ישראל. אזא לעבן ברענגט הצלחה און ברכה סיי אין דער אייגענער היים, סיי אין דער הויז פון קינדער און אייניקלעך שי.

לויט ווי איך האב אייך געזאגט בעל-פה, האט דער רבי דער שווער זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע מערערע מאל איבערגעגעבן א ווארט פון בעל-

א'נה

מו"ה יעקב: פערל.

שם טוב, אז פון יעדער זאך וואס א איד זעט אדער הערט, דארף ער זיך אפלערנען א מוסר השכל ווי צו דינען דעם אויבערשטן. זעלבסט-פארשטענדליך, דארף מען זיך אויך אפליירנען פון א שטענדיקער באשעפטיקונג.

וועט אדער קליידונג, איידער מען טוט עס אן, איז דאס אינגאנצן ריין און גלאט אויסגעפרעסט און אלץ ליגט אויף דער געהעריקן ארט. בשעת אבער מען טראגט עס א שטיקל צייט, ווערט דאס צוקנייטשט, אדער שטויביק (דאסטי) אדער באפלעקט. פונדעסטוועגן דארף מען אזעלכע וועט אדער אזא בגד ניט ארויסווארפן, נאר מ'גייט עס אפ צו א לאנדרי אדער קליינינג. דער לאנדרימאן לייגט די זאך אריין אין א כלי אדער מאשין, וואו עס איז א ווארימע אדער הייסע טעמפעראטור, הייסע וואסער, ווי אויך פארשידענע קעמיקעלס אדער זייף, וואס דאס אלץ נעמט ארויס די שטויב און פלעקן, און דערנאך פרעסט מען עס אויס דורך ארויפלייגן אויף דער זאך א משא אדער דרוק (פרעשער), דאן קען מען שוין דעם בגד ווייטער אנטאן.

די זעלבע זאך איז מיט א אידישע נשמה. בשעת דער אויבערשטער גיט דעם אידן זיין נשמה, סיי מאן סיי פרוי צוגלייך, איז די נשמה א ריינע, אויסגעפרעסט און צוגעפאסט צו יעדן איינעם, ווי מיר זאגן יעדן טאג אין די ברכות השחר: נשמה שנתת בי טהורה היא.

מיט דער צייט אבער, אזוי ווי מען ניצט איר אויך אויף וועלטיקע זאכן, ווערט די נשמה צוקנייטשט בשעת מען באנוצט זי ניט אויף דעם וואס דער אויבערשטער וויל, און ס'קאן זיין, אז עס קלעפט זיך צו דאסט אדער פלעקן, בשעת מען טוט ניט ח"ו א מצוה וואס מ'דארף טאן, אדער מ'איז ח"ו עובר אן עבירה וואס מ'טאר ניט טאן.

פונדעסטוועגן לערנט אונז די תורה, אז מ'זאל ח"ו ניט פארלירן די האפנונג אויף ריינקייט פון דער נשמה און איר צוגעפאסטקייט צום מענטשליכן אידישן לעבן. נאר מ'דארף איר ארייננעמען אין א ווארימע טעמפעראטור, דאס הייסט אנווארימען מיט דער ווארימקייט פון תורה ומצוות, זי זאל זיך קאכן אין דעם און האבן אין דערויף א לעבעדיקייט. די ווארימקייט דארף זיין א פייכטע, זי זאל האבן פייכקייט און קלעפיקייט צו אלע הייליקע זאכן, וואס דאס פועלט מען בא זיך דורך א הארציקן דאוונען, וואס אויף דערויף שטייט: שפכי כמים לבך - גיס אויס דאס הארץ ווי וואסער; און דורך א הארציקן לערנען, ווי עס שטייט: הוי כל צמא לכו למים, אין מים אלא תורה -

איר דורשטיקע גייט טרינקען וואסער, דאס מיינט מען ניט קיין סתם וואסער, נאר די תורה.

דערצו דארף מען צומישן פארשידענע זאכן: געבן צדקה, אפהיטן כשרות און אנדערע מצוות, וואס דורך דערויף ווערט די נשמה אינגאנצן ריין צוריק. און אויב מען לייגט אויף איר ארויף א משא פון תורה, כאטש עס דוכט זיך אז דאס איז א לאסט, איז ניט נאר וואס זי צושטערט ניט די זאך, נאר פרעסט איר אויס, יעדע זאך אויף איר ארט, אין איר פאסנדע פארם און שיפ. דאס הייסט, אז דורך תורה ומצוות ווערט די נשמה דאס וואס זי דארף זיין.

איך פארענדיק מיט דעם וואונש פון אריכות ימים ושנים טובות צו אייך וזוגתו תחי', איר זאלט האבן אסך אידישן נחת פון אלע אייערע קינדער שיחיו.

בברכה.

א'נו

ב"ה, כ"א סיון, תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר מנחם מענדיל שי

שלום וברכה!

עס האט מיך געפרייט צו הערן א גרוס פון אייך דורך הרה"ח הרה"ג הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ באמונה וכו' מוה"ר שלמה זלמן שי' העכט, און אויך צו באקומען פון אייך אייער ביישטייערונג לצדקה על דעתי;

איך האב עס פארטיילט ווי פאלגט, 3 פאסילקעס פאר כולל חב"ד אין ירושלים, 3 פאסילקעס פאר דער ישיבה תורת אמת אין ירושלים, און 3 פאסילקעס פאר דער ישיבה עולי רוסיא אין לוד, און די איבעריגע האב איך אריינגעגעבן אין דער קופה פון לשכת המרכז, פאר

א'נו

מהו"ר מנחם מענדיל: איינבונד, שיקגו.

דער ארבעט וואס ווערט געטאן אין צפון אפריקא, פון וועלכעס איר האט געוויס געהערט פון הרח"ג העכט שי' וועגען דעם, און וועל אייך איבערגעבן בקיצור פון דעם:

צוויי וואכען פאר דער הסתלקות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, האט ער מיט געזאגט, אז מען האט געדארפט אנהויבען א כשריע - חינוך ארבעט אין צפון אפריקא, וואו עס געפינען זיך א גרויסע כלל אידן - כן ירבו - און פרומע אידן, און וועלכע ווילן א פרומען חינוך פאר זייערע קינדער, נאר צוליב די גרויסע ארימקייט זייערע, האבן א גרויסער טייל פון זיי ניט די מעגליכקייט צו באווייזן דאס.

איינשטימיג מיט דעם וואונש פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, איז אין א קורצער צייט נאך זיין הסתלקות, געשיקט געווארן אין צפון אפריקא א ספעציעלער שליח צו באקענען זיך מיט דער לאגע אויפן ארט.

און היינט צו טאג, איז שוין באלד א יאר, ווי עס זיינען דארטן געעפענט געווארן א צאל ישיבות, ישיבות קטנות, תלמוד תורה'ס און חדרים פאר אינגעלאך און מידעלאך, און תודה לא"ל אלעס גייט מיט גרויס הצלחה, די קינדער זיינען זייער צופרידן און לערנען און זיינען מצליח אין לערנען, דער איינציגער אפהאלט צו אויסברייטערן די חינוך ארבעט, ווי עס פאדערט זיך, איז דער חסרון פון געלט מיטלען, און דער ווייטאג איז נאך גרעסער דערמיט, וואס דער לעבענס מיטעל איז דארט ביליג, און א פאר דאלאר א מאנאט, איז גענוגענד צו אריינציען נאך א קינד אין כשרין חינוך, און מיט יעדער דאלאר אריינגעבראכט אין דער „לשכת המרכז" ווערט געגעבן די מעגליכקייט צו אויפשטעלן נאך א אידיש קינד צו פארשטארקען זיין צוגעבונדקייט צו תורה ומצות, און אז ער זאל שוין פארבלייבן א אמת'ר איד אויפן גאנצען לעבן.

מיך אינטערעסירט צו וויסן, צי האט איר א קביעות צו לערנען תורה, און אין וועלכע ספרים, און זיכער היט איר די תקנה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, צו זאגן דעם יום תהלים אלע טאג נאכן דאוונען, בלי נדר.

החותם בברכה לאריכות ימים ושנים טובות, ויוכל לעלות בתורה ומצות ובמצות הצדקה בפרט, ולשמוע ממנו בשורות טובות.

בברכה.

א'נז

ב"ה, כ"ב סיון, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ וכז' מהו"ר יוסף שי

שלום וברכה!

קבלתי מכ' מיום ד' שלח עם הפ"נ, ולכשאהי על ציון כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אקרא הפ"נ ובטח יעורר ר"ר שימלא
השי"ת משאלות לבבו לטובה.

ואכפול בזה עוה"פ מה שכתבתי לו מכבר, אשר צריך הוא לקבוע
עתים לתורה וכן להזהר באמירת היום תהלים – כפי שנחלק לימי
החדש – ומה שכתב לי פעם במכ' שטרוד הוא ביותר, הנה זוהי העצה
לזה, על ידי שמראים להקב"ה אשר למרות הצמצום והדוחק, הנה
אעפ"כ קובעים עתים לתורה, אזי מקיים הקב"ה מה שנאמר אם
בחקותי תלכו ופי' רש"י שתהיו עמלים בתורה ביגיעה ועמל, אזי ונתתי
גשמיכם בעתם, וידוע הכוונה פנימית בזה, כי גשמיכם, היינו גשמיות
שלכם שגם כל הצרכיים הגשמיים יהיו בעתם ובזמנם ולא יהיו
בלבולים ויוכל לעבוד את השי"ת מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף.

בברכה להסתדרות מתאימה בגו"ר גם יחד.

א'נח

ב"ה, כ"ב סיון, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

קבלתי מכ' מא' בהעלותך ... ולפלא שבכל מכ' אינו מזכיר
מאומה ע"ד צנורות הפרנסה של כל חסיד ובפרט של כל תמים, היינו
הקביעות עתים בתורת החסידות (אם אפשרי בדבוק חברים ועכ"פ

א'נז

מהו"ר יוסף: וואלטוך, תל אביב.

שלט

אדמו"ר שליט"א

לעצמו), ומובן שזהו נוסף על שמירת השיעורים השווים לכל נפש, שהם היום תהלים חומש עם פרש"י ותניא שהנהיגם מכבר כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע בשביל כל המקושרים והשייכים אליו. בברכה לפרנסה בהצלחה ושיודיע בשו"ט ממצבו הטוב בגו"ר.

א'נט

ב"ה, כ"ב סיון, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר דוד שי

שלום וברכה!

היום קבלתי מכתבו מט"ו סיון עם הפ"נ המוסגר בו, ואקראהו אי"ה בהיותי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

שמחתי לקרוא במכ' אשר נסתדר בדירת חותנו הרה"ח וכו' שי. ויה"ר אשר השי"ת ינחנו בדרך הנכונה וימציא לו ההסתדרות המתאימה לפניו בגו"ר, וימצא פרנסתו באופן שיוכל לקבוע עתים לתורה בנגלה ודא"ח בשופי. וזכות הגדול שבא בחלקו להאיר את העולם כולו ע"י הדפסת ספרי נשיאינו נשיאי חב"ד, יעמוד לו ולכל ב"ב שי' לחיים ולשלום בגו"ר, חיים מלאים כל טוב ואור של נר מצוה ותורה אור ומאור שבתורה, ואקוה שיוכל לבשרני בשו"ט בזה וכן מבריאות הנכונה של כב"ב שי'.

בברכת הסתדרות המתאימה בגו"ר בקרוב ממש.

מ. שניאורסאהן

בטח זוכר מה שכתבתי אליו בעוד היותו באשכנז, שיסדר את החשבון, בכדי לברר מה שמגיע לו בקשר עם ענין ההדפסה, שכפי המסופר לי הנה השקיע בזה הן ממון והן טרחה וכו' וכו'. ובמילא מסופקני ג"כ אם לקח לו שכר טרחה, ובטח יסדר את כל החשבונות

א'נט

מצילים האגרת.

מהו"ר דוד: בראומאן. אגרות נוספות אליו — לעיל תתל, ובהנסמן בהערות שם.

כדבעי למהוי, ויודיע המעשה כמו שהי' מבלי להעלים את ההוצאות שהיו בפועל, כן בטח לקח עמדו ע"ה הנ"ל ספרים ממה שהו"ל על ידו, אשר תהי' בזה תועלת נוספת, שעיי"ז יהיו הספרים באח"ק ת"ו.

א"ס

ב"ה, כ"ב סיון, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג ורה"ח אי"א נר"נ עוסק בצ"צ וכו'
מהו"ר אליעזר שי

שלום וברכה!

... בטח קבל מכתבי בנוגע להבחירות והחזית הדתית המאוחדת, ואקוה לידיעות מפורטות מהו המצב על אתר בכלל ומהנעשה בהחזית המאוחדת בפרט, כי השמועות כאן סותרות אחת לחברתה, ואולי הי' מהראוי להשתדל שיסע מכאן שליח מיוחד ואולי יוכל להשפיע שם על אלו שבהם תלוי הדבר, אבל זה עתה הגיעה ידיעה שהגשת הרשימות יום האחרון הוא יום א' העבר, וגם בזה אי אפשר לברר הדבר על בוריו.

א"סא

ב"ה, כ"ב סיון, תשי"א
ברוקלין.

ברכה ושלום!

קבלתי הטע"ג ומכתבה מבואה לשלום, ושבעתי רצון שת"ל

א"ס

נדפסה בלקו"ש חס"ד ע' 399 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מהו"ר אליעזר: קרסיק.
מכתבי: דלעיל — א"מו.

א"סא

נדפסה בלקו"ש חס"ו ע' 585 והושלמה ע"פ צילום האגרת.

הנסיעה חיתה כשורה, ושמצאה בשם הכל כשורה, אבל ח"י לי צער שנין[כר ממכתבה שבירות לב, שאינו בעתו ולא בזמנו.

למותר להאריך, שהאמור זבחי אלקים רוח נשברה, אין הכוונה על שבירות רוח, ובפרט שבירות הלב, המזיק, ח"ו, לבריאות ופועל על העצבים – ניערווין – וביותר אשר מצד השבירות לב נעמט מען אויף ענינים שארפער און שווערער, מכמו שהם מצד עצמם, וכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע סיפר בשם כ"ק אביו אדמו"ר – מוהרש"ב – נ"ע, שאמר לו פעם, זעה ווי טייער דער אידישער גוף איז, אז צוליב עם האט מען אויסגעגאסן אזויפיל תורה און מצות". ועתה כשנותן לכאוי"א דבר יקר כזה כמו גוף, צריכים לעסוק בהשתדלות, והשתדלות אליבא דנפשי, שיהי' הגוף בריא ובמילא יוכל להשלים מה שחפץ ממנו השי"ת. וכמ"ש הרמב"ם הלכות דיעות רפ"ד, "היות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא" ובהמכ' של כ"ק הרב המגיד ממעזריטש (נדפס בהתמים) לבנו הקדוש המלאך, כותב, א קליין לעחילי אין גוף מאכט א גרוישער לאך אין דער נשמה". אין כוונתי בזה לדרשא, ורק תקותי, אפשר יפעול זה עלי' ועל ידח גם על בעלה חרב שי' (אף שבזחר מובא הלשון תוקפא דנשמתא חולשא דגופא, זאל מען טייטשען – חלישות דרישת הגוף, אבל לא ח"ו חלישות בריאות הגוף, ורואים זה בפועל, שבעת שהגוף בריא יכולים לפעול שלא בערך בכל הענינים ובפרט באהבת השם אהבת התורה ואהבת ישראל).

אקוה לשמוע ממנה בשו"ט בנוגע לבריאותה ובריאות בעלה חרה"ח וכו' שי', והשי"ת יזכנו כולנו לבשר אך בשו"ט איש לרעהו, הן בגשמיות והן ברוחניות ...

בברכה לבריאות הנכונה ולראות נחת אידישן נחת חסידישן נחת מכל יו"ח וב"ב יחיו.

מ. שניאורסאהן

א'סב

ב"ה, כ"ג סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

שלום וברכה!

צו דער געלעגנהייט פון דיין בר-מצוה, וואס ווערט געפראוועט דעם שבת פ' שלח, וויל איך דא נאכאמאל איבער'חזרן די ברכות וואס איך האב דיר געגעבן מינדליך ווען דו ביסט געווען בא מיר, אז דער טאג פון דיין בר-מצוה זאל זיין דער אנהייב פון א פולן אידישן לעבן בתורה ומצוות, ווייל אין דעם טאג ווערסטו א פולער, דערוואקסענער איד, מיט אלע זכויות ווי אויך אלע התחייבותן בלימוד התורה וקיום המצוות וועלכע זיינען פארבונדן מיט א אידן.

איינע פון די ערשטע בר-מצוות וועגן וועלכע מיר ווייסן, ווערט באשריבן אין מדרש (בראשית רבה פרשה נ"ג). דאס איז געווען די בר-מצוה פון יצחק אבינו. ווי דער מדרש דערציילט, האט דאן אברהם אבינו געמאכט א גרויסע סעודה, צו וועלכער ער האט איינגעלאדן א גרויסן עולם, אזוי ווי אברהם אבינו איז געווען א קיסר, האט ער איינגעלאדן צו דער סעודה די אנדערע קיסרים פון זיין צייט, צווישן זיי עוג מלך הבשן.

דערציילט ווייטער דער מדרש, אז צוזעענדיק די שמחה פון דעם אלטן אברהם אבינו, וואס איז דאן געווען הונדערט דרייצן יאר אלט, און זיין בן יחיד יצחק, האט דאן דער מעכטיקער עוג מלך הבשן געזאגט: וואס קען באטרעפן אברהם און יצחק און אלץ וואס זיי שטעלן מיט זיך פאר און קעמפן דערפאר, בשעת זיי זיינען אזוי קליין און שוואך אין צאל, מיט איין פינגער קען איך זיי צורייבן.

האט דער אויבערשטער אויף דערויף געענטפערט: עס וועט קומען א צייט, ווען עוג מלך הבשן וועט זען די צענדליקע טויזנט אידן וועלכע וועלן פון דעם קינד ארויסקומען און וועלן אים מנצח זיין!

דערפון דארף זיך יעדער איינער פון אונז אפלערנען פאר זיך אליין, אז אויב עס פאלט אים אמאל אריין אין געדאנק, אז אידן צווישן די

פעלקער זיינען א קליין און שוואך - אין מאטעריעלן זין - פאלק, בפרט אז די אלע זאכן, פאר וועלכע אידן זיינען גרייט זייער לעבן אוועקצוגעבן, האבן ניט קיין סך אנהענגער, און אין יעדן דור געפינען זיך „עוגין“, דאס הייסט גרויסע גיבורים און ריזן אין גשמיות און חומריות, וועלכע לאכן פון זיי און זאגן, וואס קענט איר אויפטאן, אז מיט איין פינגער קענען מיר אייך און אייערע אידייען צורייבן -

האבן אונזערע אבות אברהם יצחק ויעקב אונז געלערנט ניט נתפעל ווערן פאר זיי, „אחד הי' אברהם“ - ער איז געווען איינער אין דער וועלט ווען ער האט אנגעהייבן לערנען גיטליכקייט, און ער האט זיך ניט געשעמט און ניט באהאלטן, און איז געגאנגען מיט א געהייבענעם קאפ און וואו ער איז נאר געקומען איז - ויקרא שם בשם ה', האט ער אלעמען געלערנט וועגן אויבערשטן און אנגעוויזן, ווי צו גיין אין זיינע וועגן.

דערפאר, בשעת זיין בן יחיד, זיין איינציקער זון פון שרה'ן, איז געווארן בר-מצוה, איז ניט קוקנדיק אויף דעם וואס ארום זיינען געווען אזויפיל קינדער פון אנדערע פעלקער, מיט אנדערע גלויבנס און אנדערע ארט לעבן, האט אברהם אבינו פונדעסטוועגן געמאכט א משתה גדול, און אויסגעניצט די געלעגנהייט צו פארשפרייטן גיטליכ-קייט.

און כדי מען זאל ניט מיינען, אז מסירת נפש לאזט זיך אויס ח"ו אן הצלחה, דערציילט דער מדרש אז ווען מ'האט די ריכטיקע שטארקייט ניט נתפעל צו ווערן פון די אפלאכער און ניט צו באהאלטן זיך מיט תורה און מצוות, איז סוף כל סוף איז מען מנצח ניט נאר מאראליש נאר אויך מאטעריעל, פונקט ווי עוג מלך הבשן איז געפאלן אין דער מלחמה וואס ער האט געפירט געגן אידן, די קינדער פון אברהם יצחק ויעקב.

איך האף, אז אויך דו וועסט גיין מיט געהעריקער שטארקייט בקיום התורה והמצוות, דאן וועט השם יתברך דיר מצליח זיין, און דו וועסט אויך האבן א גוטע השפעה אויף דער סביבה דערנענטערן זי צו תורה ומצוות און ליכטיק מאכן ארום און ארום.

מיט דער ברכה, אז דינע עלטערן און אויך זיידע און באבע שיי זאלן האבן פון דיר אסך נחת, אידישן נחת.

אי"ג

ב"ה, כ"ג סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מיום ה' ט"ב סיון, ואכפול עוה"פ איחולי הלבביים
שאחלתי לו בהיותו כאן, שישבע רוב נחת מנכדו הבר-מצוה וכן משאר
ילידיו וצאצאיו שיחיו. ולמותר להדגיש לדכוותי כי נחת אמתי הוא
נחת הקשור עם תורה ומצות.

לפי דעתי הי' צריך להשתמש יותר בהשפעתו על בניו שי' לחזקם
בתורה ומצוות. ומובן מאליו כי בכגון דא הכלל הוא, על פי מרז"ל
(של"ה ש' האותיות סוף אות ק. ש' הפסוקים להאריז"ל ע"פ זה) דברי
חכמים בנחת - אז - נשמעים, ואל בינתו אשען בנוגע להדרכים
והאופנים כיצד להגדיל השפעתו עליהם.

ברם את זה יש להדגיש, כי יש הרבה הורים שאינם מעריכים
כדבעי השפעתם על בניהם וחושבים כי לשוא עמלם, במילא מאבדים
הרבה מהשפעתם שהיו יכולים להשפיע על בניהם, אבל טעות היא
בידם, כי יכולים הורים להשפיע על בניהם הרבה יותר מאשר משערים,
וכאשר ישתדלו בזה בודאי יפעלו הרבה ואם לא בכל מאה אחוזים,
אבל בטח במדה גדולה.

מוסג"פ מכתבי לחבחור הבר-מצוה שי'. באשר לא כתב לי באיזה
לשון לכתוב אליו, ומאחר שכותב שברצונו לחקריא גם לפני כל
המסובים להביא תועלת לרבים, הנני כותב המכתב בלשון זשארגאן.

בברכת א געזונטן זומער לו ולכב"ב שי'.

א'סד

ב"ה, כ"ד סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

כבוד חברי ועד הפועל של אגודת חסידי חב"ד
בארה"ק ת"ו. ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קראתי מכתבם מכ"א אייר, ומפני כמה סיבות נתעכב
המענה שלי עד עתה, ואתם הסליחה.

שמחתי לקרא כי מרגישים גדול האחריות שעליהם וכי קבלו
עליהם להרחיב שטח פעולותיהם ולהביא ולהוציא לפועל המטרות של
אגודת חב"ד בארה"ק ת"ו. ואם בכלל יקר הזמן, כי ימים יוצרו ולא –
ולו קרי – אחד בהם, הרי גדל ערכו ביותר בדורותינו דעקבתא
דמשיחא, אשר כפי פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע
הנה זה עומד אחר כתליו ממש, ובפרטי פרטיות בארצנו הקדושה ת"ו,
אשר עיני הוי' אלקיך בה מראשית חשנה ועד אחרית שנה, וכמבואר
באגה"ק סי' יד, שיוירד ומאיר מח"ע אור חדש ומחודש שלא הוי' מאיר
עדיין מעולם כו' מבחי' עליונה יותר כו' ובפרטי פרטיות כן הוא בכל
יום ויום כו'.

(א) במה שמציעים להוסיף חברים להנהלת אגודת חב"ד באה"ק
ת"ו, ובהסכם כלם מציעים להוסיף בא כח מירושלים ת"ו הרב עזריאל
זליק שי' סלונים, בא"כ מכפר ספרי' ה' זלמן שי' סודקביץ ומן
הצעירים שבתמימים את הר' יצחק שי' גנזבורג, נכון הדבר לצרף את
הנ"ל והנני מאשר הצעתם ויהי רצון שיהי' בהצלחה. והייתי מציע
שכדאי לצרף, לאחר עיון בדבר, עוד בא"כ אחד מהצעירים.

(ב) על של עתה באתי להדגיש (כיון שנראה לדאבוננו שיהיו
בחירות ובעתיד הקרוב), על החוב והזכות קדוש, אשר כל אחד
מהחרדים ויראים לדבר ה' צריך להשתתף בבחירות, הן בעצמו והן
בהשפעה על זולתו, להצביע בעד הרשימות החרדיות ביותר, שלא ילך
לאיבוד אפילו קול אחד.

א'סד

קטע גרסא בלקו"ש חכ"א ע' 356, קטע בחכ"ג ע' 425 קטע בחכ"ד ע' 382 וקטע שם ע' 398 והושלמה ע"מ
צילום האגרת.

והנני מוסר בזה רשות ויפוי כח לפרסם את דעתי בכל התוקף ובכל החזק, אשר על כל אחד ואחת מיראי ה' וחושבי שמו לעשות ככל יכלתו להרבות מספר המצביעים בעד הרשימות החרדיות ביותר.

(ג) לדעתי צריך ה' לארגן באגו"ח מחלקה מיוחדת של נשים, ופירושו בשתיים: לארגן את נשי חסידי חב"ד ואת כל אלה אשר רוח חב"ד יקר ללבן ולנפשן, והשנית, בשביל עבודה בין הנשים בכלל, אשר כמובן אופי מיוחד גישה מיוחדת ותפקידים מיוחדים לעבודה זו.

(ד) לדעתי באה העת לארגן מחלקה מיוחדת בין הצעירים מאנ"ש והקרובים לרוח חב"ד, והכוונה בשתיים: בשביל חיזוק כחותיהם הם, ובשביל עבודה בחוגים רחבים יותר של הנוער, אשר אופי מיוחד גישה מיוחדת ותפקידים מיוחדים לעבודה זו.

בנוגע לסעיפים ג' וד' איני נכנס כאן בפרטים, כי הרבה תלוי בהמצב על אתר, ואל בינתם אשען. ובטח יציעו תכנית עבודה מפורטת בזה בהתאם לדרישת המקום והזמן, ואחכה להצעתם בזה, ות"ח מראש.

הערה: מובן מעצמו, אשר בנוגע לבחירות, צריכה להיות התעמולה גם בין הנשים ובין הצעירים, אבל אין לחכות על אירגון מחלקות הנ"ל, כי הזמן קצר, ובטח הנסיון שבתעמולת הבחירות יעזור בהכנת החצעות בנוגע לאירגונם.

בברכת הצלחה בעבודתם הקדושה, - ולהעיר מהשם, אגודת", הנבחר מנשיאנו, עפמ"ש"כ בלקו"ת ד"ה כי ההרים ימושו רפ"ג ומד"ה ולקחתם אגודת אזור להצ"צ (נמצא בדפוס) -

ויהי רצון אשר כלנו יחד נזכה להשלים את רצון כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים נשיאי חב"ד, און דאס וואס איז אונז נעענטער - רצון כ"ק מו"ח אדמו"ר - מתוך הרחבה ובלי העלמות והסתרים,

ובעגלא דידן נראה בקיום היעוד דייתי מר, דא מלכא משיחא, כי כבר נפוצו המעיינות חוצה, וכ"ק מו"ח אדמו"ר יובילנו לגאולה השלימה והאמתית,

ובפ"ש כל חברי אגו"ח והועד בראשם,

מ. שניאורסאהן

שמז

אדמו"ר שליט"א

איסה

ב"ה, כ"ד סיון, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח אי"א נר"נ וכו' מו"ה שלום שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מי"א סיון, ונעים לראות בו אשר עכ"פ במקצת
סידר כבר סדר הלימוד שלו, וגם אשר סידר בענין המקוה, אשר כבד
לשער גודל הענין בזה. וידוע מ"ש בשו"ת מן השמים, בלקו"ת סד"ה
תחת אשר לא עבדת כו' (להעיר מקובץ שבסי' מאה שערים ע' מה)
ובכ"מ...

נכון הדבר במאד, מה שמשתדל עם התי' המצוינים שלו שיסכימו
להיות גולה למקום תורה, ומובן אשר באם אי אפשר לפעול שיסעו
לניו־יארק, הרי עכ"פ כדאי בודאי, בכדי אויף דורכברעכן די וועג,
שיסעו עכ"פ לישיבה לשיקאגא, ואח"כ בודאי ישתלשל הדבר שאחדים
מהם יבואו ג"כ לניו־יארק...

בברכה למילוי שליחותו בקודש בהצלחה ומתוך הרחבה ולשידוך
מתאים בגו"ר בעגלא דידן.

מ. שניאורסאהן

איסו

ב"ה, כ"ז סיון, ה'תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

... איך האף, אז ווען איר קאנט ח"ו ניט גיין אין שול, היט איר
דאך אייערע שיעורים אין לערנען זייענדיג אין הויז, וואס דאס גופא

איסה

נדפסה בלקריש חיו"ע 480 והושלמה ע"פ צילום האגרת.
מו"ה שלום שי: רבקה, אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ב שט, ובהנמנן בהערות שט.

איז א עצה און א סגולה אז איר זאלט וואס פריער קאנען גיין אין שול לערנען די שיעורים ברבים,

זיכער ווייסט איר פון דעם חסידישן מנהג וואס דער בעל שם טוב האט איינגעפירט, אז מען זאל דינען השם יתברך מיט שמחה, וואס דורך דעם קאן מען מער פועל'ן איידער דורך דער עבודה אין דעם פארקערטן זייט, ווייל שמחה איז פורץ גדר, און אז די שמחה איז ווי דער רצון השם יתברך איז, אין אהבת השם, אהבת התורה ואהבת ישראל, איז דענסטמאל גיט דער אויבערשטער מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, אז עס זאל זיין פון וואס צו זיין צופרידן אן איבעריקע חשבונות.

איך האף צו א גוטע בשורה פון אייך אז אייער געזונט האט זיך פארבעסערט און איר זעצט פאר צו גיין אין שול, ווי אייער מנהג הטוב איז,

ואחתום בברכה לאריכות ימים ושנים טובות, וואס דער טייטש איז א צווייפאכיגער: כפשוטו, לאנגע געזונטע יארן, און צו דעם אז די יארן זיינען באמת גוטע אנגעפילט. מיט טוב, ואין טוב אלא תורה ומצוה.

בברכה.

א'סז

ב"ה, כ"ז סיון, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה

בעתו קבלתי מכי וגם הפ"נ שלו בעד בנו מר ... שי, וקשה עלי לקרוא את הפ"נ שלו כמו שהוא, באשר כותב בו שבאם נגזר עליו איזה יסורים ח"ו אזי מקבל כו' וכמובן אשר אין זה נוסחא כלל וכלל ואין זה נכון, שמתחיל בבקשת לעורר ר"ר הרי ר"ר אלו מבטלים את היסורים וכו' ואין כדאי להכנס בשקלא וטריא ובדין וחשבון בעניני חליפין וקבלה ע"י אחר וכו' ולכן אקרא הפ"נ בהשמטת שורות אלו, ויה"ר שיוכל בקרוב לבשר בשו"ט בנוגע לבנו מר ... שי מהטבת מצבו ואם צריכים לזה ענינים שלמעלה מדרך הטבע, הרי מהשי"ת לא יבצר ומי יאמר לו מה תעשה, ובפרט אשר כבר ישנו בדרך הטבע ג"כ שזה כמה זמן שנמצא במאסר ומה שנעשה פס"ד וכו' הנה כשאין הדין דין

שמט

אדמו"ר שליט"א

אזי גם הפסק דין אין נוגע והעיקר כנ"ל אשר כיון שמעוררים רחמים רבים אזי אין זקוקים לחשבונות וכו'.

במה שכותב בענין ההעתקה לבראזיל, ושואל איך אפשר להשיג ניירות משם, הנה כפי הידוע לי מעונינים שם ביותר בש"ובים מומחים ובפרט בהעיר הבירה ריא דיזשענערא, ובטח נמצא בלשכת הפליטים שלנו בפאריז האדרעס של הרב זינגעראוויטש דשם (הנהו סוחר אמיד אבל ממלא ג"כ תפקיד רב מפני הכבוד) וכדאי להתדבר עמו.

המחכה לבשו"ט.

איסה

ב"ה, כ"ז סיון, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מב' שלח המודיע אשר הקאנסול דקאנאדע מוכן ליתן לחם וויזות לשם, הנה כבר כתבתי לאחדים מאנ"ש שעפ"י הידיעות שמתקבלים מקנדה ובטח גם יש אצלם ידיעות אלו, הנה ההסתדרות שם בעיניי פרנסה וכן כאן באה"ב אינו בנקל כ"כ, משא"כ במדינות דרום אמעריקא או באוסטראליע, ולכן פלא קצת מה שאין מתענינים בהעתקה לשם, אף שהשגת חוויזה לשם היא אינה בנקל כ"כ, ובכל אופן לאיזה מקום שיעתיק יתן השי"ת ותהי' נסיעתם כשורה ויסתדרו שם באופן המתאים לפניהם בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בענין שאלתו במה שמציעים נכבדות לבתו מרת ... תחי' ושאלתו מכיון ששם המדובר הוא אברהם ושמו הוא ... אבל בשם אברהם משתמש רק בעלותו לתורה ובחתימה לבד, הנה מכיון ששאר הענינים מתאימים אין צ"ל מניעה מצד זה (יעויין בשו"ת צ"צ (חלק אהע"ז סימן קמ"ג) שבנדון כזה אין זה כלל שמותיהם שוים ואין מקום לחשוש (ועיין ג"כ פסקי דינים להצ"צ ליו"ד ח"א סי' קטז)).

בברכה ופ"ש כב"ב שי'.

איסה

ששם המדובר: ראה גם לעיל אגרת תתקא, ובהנסמן בהערות שם.

איסט

ב"ה, כ"ז סיון, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו - בלי הוראת זמן כתיבתו - שבא בקשורי
התנאים עם ב"ג מרת ... תחי.

והנני בזה להביע ברכתי, שיחי קשורם בשעה טובה ומוצלחת
למזל טוב ובסימן טוב, וכאשר יגבילו זמן הנשואין, יהי זה למז"ט
מז"ט ויבנו בית בישראל על יסודי התורה והמצוה וכפי שנתבארו
בתורת החסידות, כי בפרט בזמן הזה של החשך כפול ומכופל אשר
עושים חושך לאור ואור לחשך, מוכרח הדבר שיתעסק כל אחד ואחד
בתורת החסידות ועל ידי המאור שבתורה יאיר אצלו גם בנגלה דתורה
ועי"ז גם ביתר הפרטים בגשמיות וברוחניות.

כשיראה את ... שי נא למסור לו הפ"ש ממני, ולמסור לו ג"כ מה
שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, - והוא מיוסד על
הידוע שמכל ענין וענין יש ללמוד מוסר השכל בעבודת השם ית',
והלימוד מפסח שני הוא, אז עס איז קיינמאל ניט פארפאלען, ואפילו
אם בשעה שכל ישראל הקריבו קרבן פסח, והאחד שהי' טמא או בדרך
רחוקה - או - לכם, היינו שהי' זה מרצונו הטוב, בכל זאת איז דאס
ניט פארפאלען, ועושים בשבילו מועד מיוחד, שלאחר שטיהר את עצמו,
יקרב לבית המקדש ויכנס לפנים מהאסקופה וכו'.

איסט

שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר: ראה לעיל ח"ג אגרת תקצח.

א"ע

ב"ה, כ"ז סיון, תשי"א
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נו"מ עוסק בצ"צ וכו' מו"ה ברוך שי

שלום וברכה!

איך בין געווען צופרידען צו לייענען אין אייער בריף, אז איר האט זיך טיף פאראינטערעסירט און אויך זיך באקענט מיט דעם מצב פון אחינו בני ישראל אין אה"ק ת"ו - וואס דאס איז דאך איינע פון די פאלגען פון אהבת ישראל, ייענעמס מצב זאל זיין זיך אמת נוגע".

עס וואלט געווען א שאדן אויב די ידיעות און איינדרוק וועלכע איר האט באקומען זאלן פארלארן גיין, מסתם האט איר עס פארשריבן, ווייניקסטנס ראשי פרקים פון דעם, אויב עס איז אזוי וואלט איך אייך דאנקבאר געווען ווען איר שיקט עס צו מיר (על מנת להחזיר).

על כל פנים, וואלט איך אייך בעטן צו ענטפערן מיר, אויב מעגליך, אויף פאלגענדע פראגן (וועלכע איך שטעל אין דער רייען ארדנונג פון די פונקטן וועלכע איר בריינגט אין אייער בריוו).

(א) דער רושם פון אייער באזוך אין כפר חב"ד.

(ב) דעם גייסט אין וועלכן עס לערנען תלמידים פון פארשידענע מוסדות חינוך.

(ג) דאטן וועגען דער צאל קינדער וועלכע געפינען זיך אונטער דער השפעה פון די פארשידענע פארטייען.

(ד) ידיעות וועגן דעם גייסטיקן לעבן אין די מעברות בכלל, און וועגן דעם חינוך דארטן בפרט.

(ה) זיכער האט איר זיך אריינגעטראכט אין דער סדרה וואס מ'האט ערשט געלייענט, נעכטן פרי: (שלח יד, ח"ט) אם חפץ בנו הוי' והביא אותנו וגו' ונתנה לנו (און ער וועט זי אונז געבן, איז דאס דאמאלסט)

א"ע

מו"ה ברוך: ליסיון, אגרות נוספות אליו - לעיל ח"ג תעה, ובהנסמן בהערות שם.

ארץ אשר היא זבת חלב ודבש (אבער אן אייביגער תנאי איז דערביי) אך בהוי' אל תמרודו (און אז מ'האט געשריען - שם, פסוק מ'מב - הננו ועלינו ... ויאמר משה ... אל תעלו (און ווייסט איר פארוואס) כי אין הוי' בקרבכם).

און דאס איז דער הויפט פונקט וואס איך זוך אויסצוגעפינען וועגען דעם מצב דארט, האט איר די ידיעות וועגן דעם? ניט המצב בארץ כנען, אפילו ניט בארץ ישראל, נאר המצב בארץ הקדושה, וואס תבנה ותכונן במהרה בימינו ממש על ידי משיח צדקנו, אויב אידן וואו נאר זיי געפינען זיך, סיי אין גלות דא סיי אין גלות דארט, וועלן מקיים זיין דאס וואס משיח האט געזאגט אז ער קומט היום (אויב נאר) אס בקולי תשמעון (סנהדרין צח, א).

מיט גערוס צו אייערע ב"ב שיחיו, ובברכה.

א'עא

ב"ה, כ"ז סיון, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מב' שלח, שמודיע ממצב בריאות אשתו תחי' הנה כשאהי' על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אזכירה ובטח יעורר ר"ר עלי'.

בודאי קיבלה איזה הוראות מהרופא וממלאה אחריהם, ואתענין לדעת אם מלבד מה שכותב בדבר ביטער זאלץ ומאגניזיע, יודע ג"כ על דבר בעשטראלונגען או ע"ד נתוח, כי אף שהוי' רופא כל בשר ומפליא לעשות, אבל בכ"ז מהנהוג שיחי' קצת אחיזה ג"כ בטבע, אף אם דקה מן הדקה וכמו ששמעתי פעם מכ"ק מו"ח אדמו"ר, שלאדמו"ר הזקן בא אליו חולה גדול ל"ע, פ"א וריפא אותו בחתיכת מצה שמורה און האלבע גלאז וואסער, הרי שעכ"פ איזה אחיזה בטבע צריך להיות, והשי"ת ישמע תפלתו ובקשתו ויוכל להודיע בשו"ט.

מכתבי הקודם בטח קבל במועדו. אתענין לדעת באיזה אופן הסתדרה בתו תחי' עם חתנו הרב שי' ואם נשאר הוא באהלה של תורה וכו'.

בברכה שיב"ט.

שנג

אדמו"ר שליט"א

א'עב

ב"ה, כ"ט סיון, ה'תשי"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נו"מ וכו'
מוהר"ר יחזקאל שרגא שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיום ד' בהעלותך בקשר עם השתדלותו בענין
הכנסת כלה בעד הרב ... שי,

מוסג"פ השתתפותי בהוצאות הקשורות בהכנסת כלה.

ויחי רצון אשר יהי הקישור בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית
בישראל על יסודי התורה והמצוה.

ומטובו למסור ברכתי לחמחותנים שי,

בברכת מזל טוב.

הערה בענין הכנסת כלה:

שאלוני ממ"ש בנוסח ברכות השחר: אלו דברים כו' והכנסת כלה
כו' ות"ת כנגד כלם, שחרי מבטלין ת"ת להכנסת כלה (ולחעיר משד"ח
אס"ד חו"כ כב - ומצאתי קושי זו בשו"ת מהר"ם שיק חאו"ח ס"ב) -

אבל מוסבר יפה ענין זה ע"פ משי"כ אדמו"ר חזקן בחל' ת"ת פ"ד
ס"ג: ואם א"א כו' יפסיק תלמודו ויעשה המצוה כו' שחייב להפסיק
תלמודו כדי לקיימן כו', ואם אינו עושה כן, נמצא שלמד שלא לעשות
כו' עכ"ל. חיינו שאם לא יבטל למצות הנ"ל ה"ה מפחית תלמוד תורתו,
וצריך לבטל, כדי שיעלה את תלמוד תורתו. וע"פ זה, הא דת"ת כנגד
כלם אינו מענין זה.

א'עב

מוהר"ר יחזקאל שרגא: כנראה ליפשיץ-הלברשטם, דלקמן אגרת אקע.

א'עג

ב"ה, כ"ט סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הרב הגאון הרה"ח וו"ח אי"א צמ"ס נו"מ וכו' וכו'
מוהר"ר אברהם משה שי באב"ד אבד"ק סונדרלנד יצ"ו

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו מט"ו אייר ל' למטמונים, בו משתדל עבור
הרה"ח וו"ח אי"א וכו' ר' ... שנתנו בו אנשי קהלתו עיניהם לבחור בו
לשו"ב וש"ץ וכו' וכי בואו למחנם יביא תיקון גדול לאנשי קהלתו וכו'.

הנני מבין היטב רצונו הטוב בהשתדלותו הנ"ל, ובתור מרא
דאתרא אשר כל אחריות המקום עליו, נכון שישתדל בכל כחו להטבת
והחזקת מצב היהדות במקומו.

אבל מאידך גיסא בטח יבין גם את מצבי, שאין ברשותי לזכות
למקום אחר על חשבון מקום אחד, ובפרט אשר בעיר ... הרי שם הי'
נמצא זה כמה שנים, ובפרט אשר הי' זה בהסכם כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ולכן כתבתי בזמנו להרה"ח וכו' מוה"ר ... שבאם ימצא ממלא
מקום המתאים בשביל העיר ... אזי יוכל להתעניין בהעתקה למקום
אחר.

בהזדמנות זו הנני שולח לכת"ר הקונט' האחרון שהו"ל הוא
הקונטרס לחג השבועות, אשר בטח ימצא בו ענין רב.

בברכת הצלחה בעבודתו בקודש.

בטח ידוע לכת"ר שחבורה מהשו"בים דאנ"ש באים עתה למדינת
אירלנד על חדשים אחדים, ואפשר כדאי הי' שיתראה אתם עמם ואולי
ביחד יוכלו לטכס עצה איך לתקן המצב במחנה כת"ר מבלי להזיק על
ידי זה עיר אחרת ח"ו.

א'עג

מהשו"בים ... אירלנד: ראה לקמן אגרת א'עט.

שנה

אדמו"ר שליט"א

א'עד

ב"ה, כ"ט סיון, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

בעתם קבלתי את מכתביו וכן את הודעתו אשר בש"ק י"ב סיון
מלאו כ"ה שנה מיום בואו בברית הנשואין עם זוגי תחי',

והנני בזה להביע ברכותי שיאריכו יחד ימים ושנים טובות כפשוטו
ממש, וגם כן כמשמעו, שיחיו ממולאים בטוב האמתי, הוא הטוב
בתומ"צ ומאור שבתורה, ובטוב הנראה והנגלה ממש. ובמילא נכלל
בזה רב נחת ועונג, חסידישן נחת ועונג מכל יוצאי חלציהם שי,
אכ"ר...

אחתום מעין הפתיחה, בברכה לאריכות ימים ושנים
טובות ביחד עם זוגי וכל ב"ב שיחיו בטוב הנראה
והנגלה,

ומה דשאינא בשיחת חה"פ פי' מענה הרה"צ מטשערנאביל,
לדעתי: שבמעט מים, ע"י שאלתו הגבי אותו אדהאמ"צ להרגיש גילוי
המשיח.

א'עה

ב"ה.

במכתביו לחגיגת יב"ג תמוז הראשונה - בשנת תרפ"ח - ביאר
כ"ק מו"ח אדמו"ר ענין גאולה זו, אשר „לא אותי בלבד גאל הקב"ה

(ו) נדפס בקונטרס י"ב תמוז תשי"ח (קונטרס נט ע' כז).

א'נד

בשיחת חה"פ: סה"מ תשי"א ע' 240.

א'פה

נדפסה בסה"מ תשי"א ע' 287 ובלקריש ח"ח ע' 330.

בי"ב תמוז כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הק', שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה".

אשר בזה נכללו כל סוגי בני ובנות ישראל: אלו שיש בהם תורה ומצות, אלו שיש בהם תורה או מצות, אלו שאין בהם לא תורה ולא מצות ורק אשר בשם ישראל יכונה.

וכידוע אשר כינוי הוא דבר ושם המעלים ומכסה על ענינו של הנקרא בכנוי זה, עד שאפשר שאינו שמו העצמי, גם לא קיצור שמו, גם לא פירוש שמו, גם אפילו לא בלשון שנקרא שמו, גם לא כינויו מצד עצמו אלא שנקרא כך רק על שם משפחתו².

ובכל זה גם חס עכ"פ יכוננו בשם **ישראלי**, כי, בלשון מכתב הנ"ל, "כל איש ישראל (מבלי התחשב עם מצבו הפרטי בשמירת וקיום המצות) לבו תמים עם ד' ותורתו",

ולכל סוגים אלו נמשכה גאולה ביום זה בשנה ההיא (שנת תרפ"ז), וחוזרת ומתעוררת המשכה זו בכל שנה ושנה בזמן זה.

גאולה פירושה – יציאה מן המיצר המדידה וההגבלה של העניינים החומריים והגשמיים ושל הגוף ונפש הבהמית,

אך עלינו להכוון להיות כלי לקבלת המשכה זו, לקלוט אותה בפנימיות, ובמילא – להביאה בפועל, במחשבה דבור ומעשה, בימים יבואו אחרי חג גאולה זה,

ואז גאולה תהי לנו, לכלל בני ישראל, גאולה השלימה והאמתית, במהרה בימינו אמן.

מנחם שניאורסאהן

מוצש"ק ג' תמוז, ה'תש"א, ברוקלין, נ. י.

(2) פרטים הנ"ל בענין כנוי וענין חשם בכלל – ראה ויקרא רבה פ"ל, יב. תקוני זחר דף טו, א. מאורי אור כי כד. טוש"ע חלק אח"ע סקכ"ט סט"ז, וניכ. קב נקי כלל לח. שדי חמד אסיפת דינים מע' גט ס"ז. מאמר י"ט כסלו ח"שיית (קונטרס עג) פ"ב.
(3) מעלת שם ישראל ראה מדרז"ל ע"פ וישלח לב, כט. זח"א קעד, א. זח"ב קכו, ב. זח"ג רי, ב. תו"א מקץ לו, ג. שם ר"פ שמות. לקו"ת שלח נ, ב. שם תבוא מב, ג. ובכ"מ.

שנז

אדמו"ר שליט"א

א'עו

ב"ה, ד' תמוז, תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' הרב מוה"ר יהושע תנחום שי

שלום וברכה!

... אתענין לדעת מהסדר של הישיבה בימי החופש עתה, ובטח
יודיע בשו"ט גם בזה, שמצאו עצה איך להשפיע על התלמידים
והתלמידות גם בימי החפשי, וכמו שאמרתי זה מכבר שבכמה פרטים
הנה בימי החפשי אפשר להשפיע על התלמידים והתלמידות הרבה
יותר מבזמן חלימוד מכמה וכמה טעמים.

בברכת הצלחה בעבודתו בקדש אשר במילא זה ג"כ ברכה והצלחה
בעניניו הפרטיים.

א'עז

ב"ה, ד' תמוז, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר נחום זלמן שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו – בלי הוראת זמן כתיבתו – וגם הפ"נ המוסגר בו
שאקרא אותו בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ
זי"ע ובודאי יעורר ר"ר שימלא חשי"ת משאלות לבבו לטובה ויוכל
לבשר בשו"ט בזה ...

א'עו

מוה"ר יהושע תנחום: קאסטעל, דארטשעסטער.

א'עז

מהו"ר נחום זלמן שי: גורעוויטש, מלבורן.

הנני שבע רצון שקנה עוד מכוונות לבית חרשת שלו, ובטח שמע
דעם ווארט וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר האט דערציילט בשם זקנו אדמו"ר
מוהר"ש. „די וועלט זאגט אז מי קען ניט ארונטער דארפמען אריבער.
און איך האלט אז מי דארף לכתחלה אריבער“. והשי"ת יהי בעזרו
שמעתה תלך החשפעה מידו הקדושה המלאה והפתוחה ותהי פרנסה
מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף ...

מצו"פ אחד שקל מקופת כ"ק מו"ח אדמו"ר אשר יניחו בהוצאות
שמוציא להפאבריק שלו, וכמאמרו של כ"ק מו"ח אדמו"ר על מרז"ל כל
הנוטל פרוטה מאיוב מתברך, אז בנוגע צו נעמען פון איוב'ן איז ניט
נוגע דער סכום, נאר דער נעמען מקופתו אפילו איין פרוטה, בריינגט
הצלחה. און היות דער שקל איז פון דעם שווער'ס כ"ק אדמו"ר קופה,
וועט דאס אים אויך ברענגען הצלחה אין די עניני פרנסתו.

אתענין לדעת מי הוא שותפו ומצבו ברוחניות, ומן הסתם באפשרו
לפעול עליו שיחי' שותפו גם בלימוד הנגלה ולימוד החסידות, ויודיעני
בשו"ט גם בזה.

בברכה להצ' בעניניו הפרטיים ובעסקנותו בצ"צ.

א'עח

ב"ה, ד' תמוז, תשי"א.
ברוקלין.

האברך הו"ח אי"א וכו' מו"ה מאיר שי

שלום וברכה!

איך האב ערהאלטן אין צייט דעם בריף פון א' דראש חודש תמוז,
און בין צופרידן צו הערן, אז עס איז באנייט געווארן דער שיעור אין
שול, און א דאנק פאר דעם גרוס וואס ער האט איבערגעגעבן די בעלי
בתים אין שול און פון דעם סדר פון שבת מברכין, און האף אז ער וועט

א'עח

נדפסה בלקו"ש ח"ח ע' 297 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מורה מאיר: וויטסקי, אקראן אה"א.

אויך קאנען פועל'ן בא זיי צו איינפירן די אנדערע סדרים פון שבת מברכין, צו זאגען תהלים א.א.וו.

געוויס וועט איר זיי אויך איבערגעבן וועגען דעם וואס עס האט זיך גערעט אין ש"ק פ' שלח, וועגען דעם חטא פון די מרגלים, וועלכע זיינען דאך געווען ערליכע - כשרים - ווי רש"י איז מפרש, און פון דענסטוועגן האבן זיי ניט געוואלט גיין אין ארץ ישראל, ווערט אין חסידות ארומגערעדט, אז דער טעות פון די מרגלים איז געווען, וואס זייענדיג אין מדבר, האבן זיי א עסק נאר מיט תורה און רוחניות, ווארום צו עסן, האבן זיי געהאט דעם מן, צו טרינקען האבן זיי געהאט דעם בארה של מרים, און זייערע קליידער זיינען געוואקסען מיט זיי צוזאמען, ווי רש"י איז מפרש אויף דעם פסוק, שמלתך לא בלתה מעליך, במילא האבן זיי ניט געוואלט האבן צו טאן מיט ענינים פון עולם הזה, וואס אריינגייענדיק אין ארץ ישראל וואלטן זיי שוין באדארפט אריינגיין אין א אנדער סדר, צו בעארבעטן די ערד, טאן מסחר און ענליכעס, הגם דאס גופא דארנף] דאך זיין על פי תורה, צו אויסהיטן זיך פון גניבה לשון הרע השגת גבול וכו', און מקיים זיין די מצות פון מעשר, שביעית, תרומה, אבער עס וואלט דאך געבליבן ווייניג צייט צום לערנען און דאוונען, האבן די מרגלים גע'טענה'ט צוליב וואס זאלן זיי אויסבייטן די איידעלע ארבעט וואס זיי האבן אין מדבר, אויף די ארבעט פון ארץ ישראל, וואו מען דארף זיך פארנעמען מיט פירות הארץ (ניט מיט מן) און מיט דעם עס חיושב בקרבה (ניט אזוי ווי אין מדבר, וואס עס לבדד ישכון) במילא וועט דאך דאס זיין א ארץ אוכלת יושבי, וואס עס וועט אויפעסן די רוחניות און קדושה פון דעם עס ישראל.

דאך האבן זיי א טעות געהאט אין דעם, און ווי די תורה זאגט, אז טובה הארץ מאד מאד, אז חאטש די עבודה איז פשוטע און איינפאכע זאכן, אבער דאס וויל דער אויבערשטער, אז אפילו די איינפאכע זאכן, זאל זיך אויך אין זיי זיין אנזעהנדיק אז דאס טוט א איד ווי מען באדארף טאן, און דאס איז טייערער בא הקב"ה פון דעם לימוד התורה אין מדבר.

און דאס דארף זיין א מוסר השכל פאר אונז אלעמען, אז געפינענדיג זיך אין אזא שווערן גלות, וואס צוליב סיבות קען מען ניט לערנען אכט שעה א טאג און עס איז ניט מער וואס מען נעמט איינטייל אין שיעורים ברבים אין שול, און די שיעורים זיינען אויך ניט

אין די טיפע ענינים פון תורה, נאר מער ניט ווי לימוד דינים פון קיצור שולחן ערוך, אגדות חז"ל אדער ספורי צדיקים, פון דעסטוועגן דארף מען ניט זיין געפאלן בא זיך, און אלע מאל געדיינקען, אז טובה הארץ מאד מאד, אז מען וועט ניט נתפעל ווערן פון די אלע שוועריגקייטן און מען פירט זיך אויף ווי א איד דארף זיך אויפפירן, קאן מען אויך דורך דעם משלים זיין דעם רצון העליון, אט אזוי ווי מיטן לערנען תורה אין מדבר, און ווען מען טוט דאס בשמחה, איז דאס נאך מער טייערער.

איך וויל אייך בעטן איבערגעבן א גרוס צו די אלע וועלכע נעמען איינטייל אין די שיעורים, און חשם יתברך זאל העלפן אז דער לימוד השיעורים זאל זיין בהצלחה, און זאלן מיטנעמען פון די שיעורים אידישע ווארימקייט און אריינבריינגען אין זייערע הייזער.

בברכה.

א'עט

ב"ה, ד' תמוז, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הוו"ח אי"א נו"נ וכו' מחו"ר ארי' דוב שי' שו"ב

שלום וברכה!

קבלתי שני הפ"נ שלו, ולכשאח"י על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אקראם, ובטח יעורר ר"ר למילוי משאלות לבבם לטובה ובטח יבשרני בשו"ט מכל הנעשה עם כל אלו אשר כתב אודותם בחפ"נ...

ובנוגע לנסיעתם לאירלאנד, הנה בכלל מהראוי הוא שהי' שימצאו אופן איך שיח"י בנסיעה זו ג"כ פרנסה רוחנית, מובן הדבר עד כמה שגדול ענין פרנסה גשמית ג"כ עפ"י המבואר בנגלה דתורה ובפרט כפי שנתבאר בתורת החסידות, אבל אעפ"כ איז עפעס פריקער, א מנין חסידים ותמימים פארן איינמאל צוויי מאל און דריי מאל, מען

א'עט

מחור' ארי' דוב שי': איידלמן, פריז.

קוילעט אפ הונדערטער בחמות, מען קריגט באצאלט אין פונטן אדער פראנקן, און מען קומט צוריק אהיים, איז בעיני בשר עכ"פ זעחט זיך ניט אין דעם, ניט קיין מילוי שליחות בעלמא דין, און ניט בכלל א איידעלקייט.

עס ווערט דערציילט אז אין דער צייט פון מיטעלן רבין, איז געווען א אנזאג צו אלע חסידים וואס זיינען געקומען אין ליובאוויטש, אז פארענדיק צוריק אדער ריכטיגער גייענדיק צוריק זאלן זיי חזרין חסידות אין אלע ערטער וואו זיי גייען דורך, און אפילו אין גאר קליינע שטעטלעך, וואו זייער וועג צוריק איז, חגם דער תכלית פון זייער פארן אדער גיין אין ליובאוויטש, איז געווען צו זיין אין ליובאוויטש און קומען צוריק אהיים, און די אלע ערטער וואו זיי זיינען דורכגעגאנגען איז בא זיי ניט געווען מקום המפסיק, נאר דבר המחבר.

מובטחני שלאחר הסתכלות החזקה כמבואר בכתבי כ"ק מו"ח אדמו"ר מהו ענין החסתכלות וכו' הנה למרות זה שתכלית הנסיעה לאירלאנד היא להשתכר לפרנסתם ופרנסת ב"ב יחיו ולחזור למקום דירתם, הנה בטח גם בהמקומות והעניינים שבינתים יש לפעול מה, אשר יחיו ניכר שהי' זה ע"י עסק של חסידים ותמימים ומקושרים של כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ויה"ר שימצאו עבודה המתאמת ואופן המתאים שגם בנסיעה זו יוסיפו עכ"פ מעט אור בחשך העולם.

בברכה לנסיעה כשורה ועבודה בהצלחה ופ"ש כל חבורתו שתחיו.

א'פ

ב"ה, ה' תמוז, תשי"א
ברוקלין.

ברכה ושלוש

איך האב ערהאלטן אייער פ"נ און ווען איך וועל זיין אויפן ציון פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע וועל איך לייענען אייער פ"נ, און געוויס וועט ער מעורר רחמים רבים זיין, אז איר זאלט האבן א רפואה קרובה.

געוויס האט איר א דאקטאר וועלכער זאגט אייד ווי איר זאלט זיך אויפפירן, און איר פאלגט אויס ווי ער זאגט אייד.

בכלל דארפן חסידים - סיי מענער און סיי פרויען - וויסן, ווי כ"ק מו"ח אדמו"ר האט אמאל געשריבן צו איינעם אז חסידים זיינען ניט עלענט במילא דארפט איר זיין שטארק אין בטחון אז דורך דעם וואס מען איז פארבונדען מיט חסידים און דרכי החסידים איז מען דורכדעם אויך פארבונדן מיט דעם אילנא דחייא - דער קוואל פון לעבען - במילא דארפמען ניט זיין פארזארגט, און זיין שטארק אין בטחון אז השם יתברך וועט אייד פירן און שיקן אייד אלעס וואס איר דארפט, און אז מען איז שטארק אין דעם בטחון, פועליט מען אז מען זעט דאס אויך מיט די פליישיגע אויגען אין דעם טאג טעגליכן לעבן.

איך האף אז איר וועט קאנען אנזאגען מיר א גוטע בשורה פון אייער בעסערן געזונט צושטאנד, און פארענדיק מיט דער ברכה פון רפואה קרובה.

א'פא

ב"ה, ה' תמוז, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מכ"ד סיון אשר בו מודיע שקבל רשיון היציאה וגם האפידיוויט הנחוץ לו ויה"ר שישודר הכל בעתו ובזמנו, והשי"ת יביאו למחוז חפצו האמיתי הוא חפץ ה' בשעה טובה ומוצלחת.

בטח ראה השיחה של ש"ק מברכים כסלו תשי"א אשר בה מדובר על אודות האחריות שלוקחים על עצמם תלמידי ארץ ישראל בנסיעתם לחו"ל ללמוד תורה.

בברכה.

א'פ

חסידים זיינען ניט עלענט: ראה גם לעיל אגרת תשס"ה, ובהנמקן בהערות שם.

א'פא

האחריות . . תורה: ראה גם לקמן אגרות אקמה. אקמה.

א'פב

ב"ה, ה' תמוז, תשי"א

להתלמידים הבאים מאמריקא הדרומית
ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

במענה על מכתבכם, שמחתי להתבשר מבואכם בכתובים עם
קהילות שונות באמריקא הדרומית, ואשר נראות כבר איזה תוצאות
טובות מעבודתם, בטח תמשיכו לעמוד בקישור עם אלה, שהתחלתם
כבר, ותתאמצו להרחיב את פעולותיכם במדה האפשרית לכם בהם אם
לסדרי לימודיכם.

ובדאי השתדלו לנצל כל הזדמנות אשר המושפעים על ידיכם
בערים השונות יהיו כטופח על מנת להטפח בהשפעתם על סביבתם.

השאיפה לתרגם הוצאות שונות מהמל"ח בשפות המדוברות
באמריקא הדרומית טובה ונכונה, וכדאי שישתדלו בזה, ובתחילת
הדבר באופן מימיוגרפי (סטענסיל) לאחר שימצאו מעתיק מומחה.
ולהעתיק רק מאמרים בודדים וכיו"ב.

ובפרטיות תתדברו בזה עם ה"מרכז לעניני חינוך" הבקיאים
בענינים אלו.

כן כדאי להתדבר עם הדר. גרינבערג אם יש אפשרות להדפיס שם
באיזה מכ"ע כללי או השייך לביה"ס איזו מאמרים הנ"ל.

גם יש לברר אם יש שיעורי לימוד בביהכנ"ס וכיו"ב ובפרט בש"ק
ואם אפשר לסדר כאלו אם ישלחו מכאן ספרים (כמובן רק עקז'
אחדים, ולא בשביל כאו"א מהשומעים) כמו חומש, קצוש"ע, עין יעקב
וכו'.

תודיעו גם להבא מהתפתחות פעולותיהם, ויהי נועם ה' עליכם
ומעשי ידיכם, ותתברכו בכל הדרוש לכם בגשמיות וברוחניות.

בברכת[ת] הצלחה בלימודיכם ובעבודתכם להאיר את חושך העולם
באור תורה ומצות ביראת שמים.

א'פב

מהעזקה. לתוכנה ראה לעיל אגרת תתקנו.

א'פג

ב"ה, ה' תמוז, ה'תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ה סיון והפ"נ המוסגר בו:

הנה הפ"נ אקראהו בהיותי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה
נבג"מ זי"ע ובטח יעורר ר"ר לכאו"א להמצטרף להם.

ובנוגע לשאלתו, הנה בנוגע לתיקון: ירבה באותיות התורה
ובאותיות התפלה, כמובן שזהו נוסף על ג' השיעורים בחומש תהלים
ותניא בכל יום השוים לכל נפש. והריבוי באותיות התורה והתפלה,
כוונתי להוציאם בפה ג"כ. כן ישתדל לקחת חלק בחינוך וקירוב של
הנוער ליראת שמים. והשלישית – שיסיח דעתו מענין זה לע"ע, היינו
לא רק מהענין בעצמו אלא גם מהתבוננות בגודל החטא ובנחיצות
התיקון. ויסיח דעתו מכ"ז לגמרי. ויתקע דעתו בחוזק בלימוד ובתפלה.
מובן שכל הנ"ל צ"ל בשמחה (אף שמבואר בספרים באופן אחר, הנה
דרך זה יניח כעבור איזה שנים, ועתה יסיח דעתו מכל הענין ויתחזק
לעבוד את ה' מתוך שמחה דוקא).

בטח זהיר הוא שיחיי הגוף בריא. ושתי שעות או שעה וחצי קודם
השינה לא יאכל ולא ישתה בל"נ. מובן אשר הכוונה לאכו"ש גדולה.
אבל אינו נוגע לאכילה ושתי קלה ביותר.

בדאי ימשיך עוד בלימודים איזה שנים.

בברכת הצלחה בלימוד ביראת שמים,

מ. שניאורסאהן

א'פג

נדפסה בלקריש חייו ע' 481 והושלמה ע"פ צילום האגרת.
בנוגע לתיקון: ראה גם לעיל אגרת תתנד.

שסה

אדמו"ר שליט"א

אי'פד

[ח' תמוז תשי"א]

בשמחה קבלתי מכתבו מאדר"ח תמוז המודיע אשר בתו הבכירה
מרת ... תח' תבוא בקשו"ת ימים אלו עם ב"ג שי' ויה"ר שיהי'
הקשו"ת בשעה טובה ומוצלחת בגשמיות וברוחניות גם יחד. ובטח לא
ימשיכו בההפסק שבין התנאים להחתונה בשעטומו"צ, ויבשרני בשו"ט
גם מזה.

כפי שכותב במכ', הנה המדובר הוא מילידי פולין, ובטח ימצא
כת"ר הדרכים המתאימים לקרבו ולהדריכו למאור שבתורה זו היא
תורת החסידות והנהגה בדרכי החסידים ויקבל מהם ומשאר ילידיו
וב"ב שי' אידישן נחת חסידישן נחת.

מטובו לפרוש בשלום כל החבורה שתח' ואחתום מעין הפתיחה
בברכת מזל טוב מזל טוב.

אי'פה

ב"ה, ח' תמוז, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ וכו'
מו"ה חיים זוסיא שי'

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו מכ"ד סיון (שבטח זהו מענה על מכתבי
ששלחתי לו על כתבת הרה"ח ר' אברהם פאריז, באשר לא ידעתי
כתבתו) ונהניתי לקרוא בו שכל העת וגם עתה מתעסק הוא בפעולות

אי'פד

נדפסה בלקי"ש חכ"ד ע' 463.

אי'פה

מו"ה חיים זוסיא: ווילימובסקי. אגרת נוספת אליו לקמן א"ר.

טובות בשדה החנוך הכשר. ובטח גם להבא ימשיך בעבודה הקדושה זו הנחוצה בכל עת ובפרט עתה וביותר באה"ק ת"ו.

בנוגע לשאלתו הפרטית, מה שמנהל עתה מו"מ בענין מוסד העומד תחת רשות מפלגה, הנה קצת פליאה בעיני, שהרי לכאורה הרי יכול להשקיע כחותיו באופן שיהי בד' אמות של חב"ד, ואיני יודע עד עתה חסיבות שחעתיק מלוד, אבל בכל אופן אם רצונו לעבוד שלא בלוד ושלא תחת רשות הנהלה דשם הנה הצעתי בזה, שכיון שנראה ממכתבו יש בידו לקחת חלק בראש ביסוד מוסדות חינוך וגם באופן שהאמצעים לזה נמצאים שם על אתר, וכמו במוסד שהוא שואל חוות דעתי עתה במכתבו זה, הנה כדאי הוא שיתענין בהאפשרות לייסד שם (באה"ק ת"ו) ג"כ מוסדות שיכנסו ברשת המוסדות חינוך שיסדו במרוקה ונקראים ע"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר, אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש" אשר ברשת מוסדות חינוך אלו נמצאים מוסדות החל מלימוד אלף בית עד בית מדרש למורים ורבנים, ואף כי אין בידינו – לע"ע – לשלוח מכאן אמצעים גדולים, אבל על הוצאות קטנות לזמן הראשון בטח אוכל למצוא מקור לזה ובלבד שיהי בזה ענין של ממש. לא רק המציאות, אלא ג"כ מתאים לכוונה הפנימית ובטח יודיעני פרטים בזה.

מובן שבאם אי אפשר לייסד מוסד ע"ד הנ"ל, אזי גם ההצעה להשתתף בעבודה של מוסד חנוך חרדי אף שקשור במפלגה, הנה הצעה זו נכונה היא.

אקוה שימלא מה שכותב במכתבו שמשתדל במרץ הראוי בנוגע לשידוך, והשי"ת יזמין לו זיווגו בקרוב ובאופן המתאים לפניו בגשמיות וברוחניות.

בברכה להסתדרות מתאימה לפו"מ בגו"ר.

אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש: ראה גם לקמן שם. במשך שנת תשי"ב אמנם נוסדו ארבעה בתי ספר, כמסופר בשבועון, כפר חב"ד גליון 13 ע' 10.

שסז

אדמו"ר שליט"א

א'פו

ב"ה, ה' תמוז, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נר"מ וכו' גזע תרשישים וכו' עוסק
בצ"צ וכו' מהו"ר עזריאל זעליג שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מכ"ד סיון ונהניתי לקרוא בו אשר קיימים על יד
המוסד כולל חב"ד ארבעה מפעלי גמ"ח, ואשר הולכים ומתרחבים כו'
שגדול הדבר ביחוד ומתאים לדרישת השעה.

ובאתי לעורר בזה – ובטח יש עדיין בידו לתקן – אשר השם, אוצר
חב"ד שקראו למפעלי גמ"ח אלו **אינו מתאים**. כי כבר לקוח הוא שם
זה לענינים הרוחניים, היינו להדפסת כתבי יד וכו' של נשיאינו כ"ק
רבוה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, ולכן יסיר שתי המלות אלו, אוצר
חב"ד וישאר השם, קרן גמילות חסדים מרכזית של כולל חב"ד,
ירושלים (ולכאורה כדאי להוסיף גם הר"ת) ת"ו.

... בברכה ופ"ש כל חברתו שיחיו.

הקוני בטח קבל כבר.

א'פז

ב"ה, ו' תמוז, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח הו"ח אי"א נר"מ וכו' מוהר"י שי

שלום וברכה!

מוסג"פ הקונטרס לחג הגאולה יב"ג תמוז הבע"ל, ובטח יזכה בו,
באור שבו ובמאור שבו, את הרבים.

א'פו

מהו"ר עזריאל זעליג: סלונים. אגרות נוספות אליו – לעיל תתמוז, ובהסמך בהערות שם.

א'פז

כללי-סרטי. נדפסה בלוק"ש ח"ח ע' 331 והושלמה ע"ס צילום האגרת.

וכמו אשר פדה בשלום נפש בעל השמחה – מפני כי ברבים היו עמדו, בשביל רבים, שהטיב לרבים – כן נזכה לקבלת וקליטת פדי וגאולה זו בפנימיותנו, ע"י טוב הכפול – טוב לשמים וטוב לבריות.

כי ע"י הרבצת תורה בכלל והרבצת תורת החסידות בפרט, אשר עי"ז אתהפכא חשוכא לנחורא, הרי כמו שפדה בשלום נפש דוד כי ברבים, גם אנשי אבשלום, היו עמדו – הרי גם כאו"א יפדה נפשו בשלום, ע"י כי ברבים, המלאכים המשמרים את האדם, יצר הטוב ויצה"ר, יחיו עמדו, כי ע"י הנ"ל מגביר יצה"ט על יצה"ר וממתיק הגבורות, ואז גם יצה"ר חוזר ונעשה שומר לפרי.

ואז – הנה אף כי ברבים, בסגיאן עקן, הרי ה' עמדנו, הוה מימרי' בסעדנא.

בברכת חג הגאולה – המחכה לבשו"ט מהתועדותם בימי הגאולה אלו, להתחזקות באהבת רעים להרבצת התורה ולהחזקת היהדות,

מ. שניאורסאהן

* * *

מכתבי בטח קבל.

בטח יסדר התועדות בימי הגאולה, וכנ"ל.

בשביל רבים, שהטיב: ס' חסידים סתר"ז. צ"צ על התהלים נח, יט.
 טוב כפול: קדושין מ, א. עיין ג"כ בחוספה שבסוף קונטרס י"ט כסלו תש"ט.
 גם אנשי אבשלום: ירושלמי סוטה פ"א ח"ח.
 המלאכים המשמרים: דברים רבה פ"ד, ד.
 יצ"ט ויצה"ר: זח"א קס"ה, ב.
 שומר לפרי: של"ה יט, ב.
 בסגיאן עקן: תרגום לתהלים נח, יט.

שסט

אדמו"ר שליט"א

א'פח

ב"ה, ו' תמוז, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

לחתמימים ואנ"ש במונטרעאל ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי את הדו"ח ע"ד ההתועדויות והאסיפות לחיזוק התורה והיהדות בכלל ותורת החסידות בפרט בעת היות במחנם הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצצ"ב וכו' מהור"ר בן ציון שי" שם טוב שד"ר, ותקותי אשר מאחר שהמתחיל במצוה אומרים לו המשך וגמור, במילא לא יסתפקו בבחירת הועדים ובהתחלת ההתעסקות בכל העניינים, אלא ג"כ ימשיכו בזה וכדרך כל דבר שבקדושה יהי' הולך וגדול ומעלין בקדש (עייג"כ אגה"ק סי"ד), ות"ח מראש על הבשורות טובות מהתפתחות העניינים בהצלחה, מזמן לזמן ...

אסיים בשל עתה לעוררם אשר בטח ינצלו את ימי חג הגאולה יב' יג תמוז חב"ל באופן המתאים לפי תנאי המקום והזמן שיהי' ניכר גם בקנדה שזהו חג גאולתנו ופדות נפשנו, ויביא להתעוררות והתחזקות בכל העניינים המדוברים במכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר (נדפס בקונטרס (ט).

בפ"ש כל החבורה שתי, ובברכת הצלחה בעבודתם בקדש, שזהו ג"כ הצנור להמשיך כל טוב גשמי ורוחני בענייניהם הפרטיים והכלליים.

א'פט

ב"ה, ו' תמוז, ה'תשי"א
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"מ איש אשכולות עוסק בצצ"ב וכו' וכו'
מוהר"י שי

שלום וברכה!

בת"ח קבלתי מכתבו מיום א' תמוז, עם ההמחאות המוסגרות בו. וחמרא למרא וטיבותא לשקייא – יישר כחו בעד השתדלותו הטובה לטובת הכולל בארה"ק ת"ו, ובטח גם להבא יוסיף אומץ להגדיל ולהוסיף בזה כפי דרישת השעה, ובפרט, אחרי אשר כלשונו במכתבו כמעט שפחות מחצי נאסף הפעם, הרי בצדק יכול לתבוע מכל אלו אשר בשנה זו השתתפו בסכום קטן יותר או שלא השתתפו כלל. ואדרבה, בדבר חי הרי צריך להיות הולך וגדול הולך ומוסיף ולא ח"ו הולך ופוחת, שכן הוספה והגדלה סימני חיות משא"כ כיוץ וצמצום שהם להיפך. וכל המוסיף מוסיפין לו, ובענין של צדקה הרי אמרו רז"ל גדול המעשה יותר מן העושה, שזהו עוד יותר ממרז"ל חמרא למרא וטיבותא לשקייא.

דרך אגב ידועה הקושיא שמאחר שאומרים חמרא למרא וטיבותא לשקייא, א"כ למה אסורה עבודת כוכבים ומזלות שעל ידיהם ג"כ נמשכת החשפעה למטה, וכמו שכתוב וממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים. והתירוץ פשוט, אשר השמש והירח וכל צבא השמים אינם בעלי בחירה ואינם אלא כגרזן ביד החוצב שאין מקום לנתינת תודה לגרזן, משא"כ אם השקייא הוא בעל בחירה, שאז ברצונו הטוב נעשה שליח להביא הטוב בפועל ממש, הרי מגיעה לו נתינת תודה. יוצא מזה ג"כ שכיון שהמלאכים אינם בעלי בחירה, וכמו שהובא בתניא פ' ל"ט בהתחלתו, וגם בברואי מטה אין הבחירה חפשית מצוי אלא בבני ישראל, הנה ענין טיבותא לשקייא אינו שייך לאמיתתו אלא בבני ישראל.

– ומובן הדבר כי בחירה חפשית לגמרי אינה אלא בבורא עצמו,

א'שט

מוהר"י פלייזר. אגרות נוספות אליו – לעיל תתטז, ובהנסמן בהערות שם.
הקושיא: ראה גם לעיל אגרת תתקפ, ובהנסמן בהערות שם.

שעא

אדמו"ר שליט"א

שהוא אין דבר מכריחו ח"ו, ולכן בחירתו חפשית, משא"כ בכל
הנבראים שאי אפשר שיהיו חפשים לגמרי, כיון שסו"ס טבעם או שכלם
או רצונם ותאותם מכריחים אותם לעשות פעולה זו ולא הפכה. וגם
אם ההכרח בא מבפנים, הרי גם אז אין הבחירה חפשית. וכיון שאין
בחירה חפשית שייכת אלא במהות ועצמות א"ס ב"ה שהוא תכלית
השלימות, הרי גם למטה אין לזה מקום אלא באדם הנעשה בצלמנו
כדמותנו, אשר אתם דוקא קרואים אדם. -

ת"ח על השורות האחדות שכותב בענין דקרן ההצלה, אשר כידוע
לו, חנה בשנה זו לא נתנו מאומה בעד מוסדות כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אשר באירופא, תמורת זה אשר בשנים לפני
חנה כל תמיכתם היתה למוסדות הנ"ל, ובשנה זו לא נתנו אף פרוטה
הגם שנתנו עזר לאירופא במדינת רומיניא ... ותקותי ובטחוני אשר
ישתדל בהקדם לתקן המעוות באופן שלא יחסר למוסדות הנ"ל, אשר
הם מוסדות כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע ובודאי משגיח
הוא עליהם בעינא פקיחא גם עתה ומתענין לטובתם ומעורר רחמים
רבים מלמעלה שיהיו כל עניניהם בהצלחה.

ויהי רצון שנוכל לבשר איש לרעהו אך בשורות טובות.

בברכה.

א"צ

ב"ה, ח' תמוז, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

אל המנהלים, הר"מים והמורים
בישיבות, אחי תמימים" ליובאוויטש דעיר ...
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

במענה על כתבם בקשתם ושאלתם

בחתאם עם שינוי הסדרים, בכמה מהישיבות, בחדשי הקיץ, הנני
להעיר את תשומת לבם על הדברים דלקמן:

א"צ

נדפסה בלקו"ש ח"ח ע' 368 ונשלחה לכמה משיבות אחי תמימים בארה"ב.
לתוכנה ראה לעיל אגרות א"נא"ב. לקמן אקיא.

(א) גם בימים אשר התלמידים נמצאים בישיבה ושוקדים על למודיהם, החובה מוטלת על מחנכיהם שלא להסיח דעתם מתלמידיהם גם בשעות היותם מחוץ לכתלי הישיבה, ולהשתדל בכל עוז אשר הנהגתם ודרכי חייהם תהיינה בכל עת ובכל שעה כדבעי למהוי.

ומכל שכן בימי החופש בקיץ, אשר אז דרושה התענינות יתרה בתלמידים לדעת אודות כל אחד ואחד מהם אי' הם נמצאים ובמה הם עוסקים, ולסייע להם בכל מיני סיוע ללכת בדרך הנכונה והישרה. וכדו"ל דאף כשאנו נראה להתלמידים – מפקח ורואה להיות דעתו עליהם (ב"ב ח, ב. ובחדא"ג שם).

(ב) לעלי – אין קץ, ולכן גם המורים המומחים ביותר, כדאי אשר ינצלו את ימי החופש כדי להוסיף על ידיעותיהם בדברים הנוגעים לעבודתם, שהיא מלאכת הוי' (ב"ב כא, ב.).

(ג) כדאי לעורר את הבעה"ב העסקנים שבישיבות, אשר ישתדלו, בהמצאם בנאות דשא להנפש, לנצל כל הזדמנות שנפגשים אז בפנים חדשות לקרבם לעזר הישיבות, ולהסבירם אשר עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכי' מאושר. ואל תקרא מאושר אלא מראשו, שהם ממשיכים מראש כל החמשכות וההשפעות (זח"ג נג, ב. ד"ה עץ חיים תרצ"ט).

(ד) אין להסתפק במספר התלמידים בישיבות, כל זמן שישנם ילדים הראויים לישיבה ואין מבקרים אותם מסיבות חולשת הכרת אבותיהם בנחיצות הדבר. ולכן החובה לסדר בכל מקום תעמולה מסודרת, עשוי' במרץ ובהתלהבות הדרושה, כדי להגדיל מספר התלמידים בישיבות, ואין די מלים לתאר את גודל הזכות להציל אפילו נפש אחת בישראל בגשמיות ועל אחת כמה וכמה ברוחניות (ב"מ ל, א.).

אתענין לדעת מהפעולות הטובות הנעשות בהתאם להנ"ל, וכן אם מסודר אצלם מחנה קיץ (דעי-קעמפ). וחנני מקוה לקבל בשורות טובות בזה.

ולקראת ימי הגאולה יבייג תמוז הבע"ל, גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, וגאולת כל, העוסקים בהרבצת תורה – כלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר, יהי רצון שתתמלא ברכתו במילואה – כי יפתח ה'

שעג

אדמו"ר שליט"א

את אוצרו הטוב וישפיע לכל חובבי תורה לומדי ומגידי שעורים
ברבים, בתוך כלל אחב"י יחיו, שפעת חיים וברכה מרובה עד בלי די".

בברכת הצלחה בעבודתם בקדש ורוב טוב גשמי ורוחני,

מ. שניאורסאהן

א'צא

ב"ה, ח' תמוז, תשי"א

ברוקלין.

שלום וברכה!

קבלתי מכתביו מט' סיון וד' קרח בצירוף נוסח הצואה לאחר
אריכות ימים ושנים, ופעם אמרו, אשר כתיבת צוואה היא עצמה
סגולה לאריכות ימים ושנים,

ובנוגע לעצם הדבר, הנה בכדי שיהי' לה יפוי כח הדרוש, צריכה
להעשות ע"י לאייער, והנני מעוררו על זה.

אתענין אם יש לו תועלת מהנסיעות ואקוה לשמוע בשו"ט בזה.

ובהיות לא אדע אי' יהי' בי"ב וי"ג תמוז הבע"ל, הנני מסגיר בזה
חקונטרס לי"ב וי"ג תמוז הבע"ל ובטח ימצא בו רוב ענין.

בברכה למנוחת הנפש, ובמילא גם למנוחת הגוף.

א'צב

ב"ה, ח' תמוז, תשי"א

ברוקלין.

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו - מענה על מכתבי - ומראותי התענינותו

א'צב

חלקה ג' דפס בלקריש ח"ו ע' 328 והושלמה ע"ם העתק המזכירות.

הנני מסג"פ הקונטרס לייב וי"ג תמוז שי"ל זה עתה עם מכו הכללי השייך אליו.

ובמ"ש במכתבו, שהוא מהאפרוחים שנדדו מקינם כו' הנה יש להעיר (ע"ד הצחות?) מהכלל בתורה אין בע"ח נדחים (יומא סד, א). ועיין לקח טוב למהר"י ענגל כלל ו' ושאין דיחוי אצל מצות (חולין פז, א). ועיין אחרונים בשו"ע או"ח סתרמ"ו ויו"ד סכ"ח) ובפרט בענינים רוחניים שאין לך דבר העומד בפני הרצון.

ומה שהעיר דהחייב להטמאות למת מצוה מכריח דמצות קבורה מה"ת היא, יעויין רמב"ן בסהמ"צ שרש א', אבל ברש"י ברכות (יט, ב) הוא משום כבוד הבריות וזה מדמה בסוגיא שם לפושט בגד בשוק דאין שם מצוה ורק כבוד הבריות לחוד – ועכ"פ יש ראשונים דס"ל דאין מצות קבורה מה"ת, והם רס"ג בסהמ"צ שלו פרשיות סל"ד (שאינה אלא בנתלין ע"פ ב"ד) רדב"ז ח"א ששי"א (דבסתם מתים יש רק ל"ת דלא תלין ולא מ"ע דקבורה) ולבה"ג היא רק חלק ממ"ע כללית דוהלכת בדרכיו (רמב"ן שם) וליראים ס"ג ג"כ עד"ז, וברמב"ם הל' אבל רפ"ד שהיא מ"ע מדבריהם ובכלל ואהבת לרעך כמוך (וכבר העירו שזהו סותר למש"כ שם רפ"ב ובסהמ"צ מ"ע רל"א) ועיין שו"ע רבינו סתצ"ה קו"א סק"ג ור"ס תקכ"ז דס"ל שהוא מ"ע מה"ת ועייג"כ שו"ת שאג"א החדשות ס"ו וסי"ב בפ"י פערלא לסהמ"צ לרס"ג מ"ע י"ט שהאריך בכ"ז, שד"ח כללים מע' ק' ל"ט, ואכמ"ל.

בברכה לעסוק בד"ת במנוחה והרחבה בגו"ר.

א'צג

ב"ה, י"א תמוז, תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א [נר"נ הרב וכו' מהור"א שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתביו מג' בהעלותך וב' חקת, והפ"נ בעד הילד ... שי

א'צב

מהור"א: פרידמן, ירושלים.

שעה

אדמו"ר שליט"א

והאשה ... תחי: ולכשאחי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה
נבג"מ זי"ע, אזכירם לרפואה קרובה, ואקוה שיבשרני בשו"ט בזה.

בדאי הילד שי לבוש ט"ק, ובא"ל הרי אציע שמהיום והלאה
ילבוש הילד ט"ק. והאשה תחי תתרגל ליתן צדקה פעמיים בשבוע,
ואין נוגע הכמות כ"א שיהי' בל"נ בקביעות וטוב לבחור שפעם אחד
מחשנים יחי' בעש"ק ובעיו"ט לפני הדלקת נרות.

במכתבו כותב שראה ס"ת מהר"נ גאון, ושנוסע עוד לראות ס"ת
עתיקה של מהר"י אבוהב ז"ל.

חפצי ובקשתי באם אפשר לעשות צילום (פוטו) מהעמוד שבו
הפסוק לא יבוא פצוע דכא וכו' וכידוע שהוראה בזה ישנה מכ"ק
אדמו"ר הזקן ושראו כזה בס"ת שמקובל שהיא של עזרא הסופר ושם
כתוב כהפסק של אדמוה"ז. ות"ח ת"ח מראש באם ישלח לי הפוטו
מהעמוד הנ"ל בשני הס"ת. ועיין מ"ש בהערות שו"ת צמח צדק סוף
שער המילואים דף נו"ן ע"ב.

בברכה.

א'צד

ב"ה, י"א תמוז, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

... הנני מסג"פ מכתבי ל ... שי, אבל, נוסף ע"ז, בטח ישתדל גם
מצדו ולהסבירו, כי לאנ"ש וליו"ח גזע אנ"ש הרי גם בשנים מקודם לא
הי' אפשר בלא לימוד תורת החסידות, ועאכו"כ בימים אלה ובפרט
לבני הנוער אשר רק זאת היא נחמתינו ותקותינו להחזיק מעמד
בהחשך כפול ומכופל בהגלות המר הזה, וכידוע המשל מאילת השחר,
אשר לפני אור היום הרי נעשה החשך והתאוה לישון בתוקף ביותר.
ודברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב, ויה"ר שיבשר בשו"ט בזה.

בברכה,

מ. שניאורסאהן

א'צד

לימוד תורת החסידות: ראה גם אגרת שלאח"ז.

א'צה

[י"א תמוז ה'תשי"א]

בנועם נודעתי ממכתב אביו הרה"ח וכו' אשר לומד תורה הוא ויש לו חשק ללמוד ולשגשג בתורה ובטח יחזיק במעוזו זה ג"כ מעוזו של הקב"ה וכדו"ל סנהדרין (צט, ב) עה"פ יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שהכתוב מדבר בהעוסק בתורה לשמה. וכמבואר באריכות בתניא ובתורת החסידות בכלל איך שהתורה היא חכמתו ורצונו של הקב"ה, ומכיון שהוא וחכמתו אחד, הרי ע"י התורה ולימוד התורה מתקיים היעוד ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד.

אבל דא עקא שבחטא עץ הדעת המשיכו אז מיתה בעולם וכמאמר הבחיי התינוק משעה שנולד מתחיל להתייבש היינו שבה בשעה שמתחיל חיי התינוק הרי מתחיל ג"כ מיתת התינוק וזהו ג"כ פי' הפסוק ביום אכלך ממנו מות תמות.

עד כאן בגשמיות.

וכיון שקוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא הרי כל ענין שנמצא בעולם צריך להיות לו מקור בתורה (אשר בזה מובנת שאלת רז"ל בחולין דקל"ט ע"ב – המן מן התורה מנין היינו שבפשיטות מובן שאי אפשר שיהי' ענין בעולם אם אין לו מקור בתורה).

ועד"ז פעל ג"כ חטא עה"ד (ואח"כ חטא העגל שכידוע הרי ישראל שעמדו על ה"ס פסקה זוהמתן והי' חרות מזה ואח"כ בחטא העגל חזרה, הנה פעלו) ענין השכחה בתורה וכמבואר במסכת ערובין (נד, א) שלולא חטא העגל לא נשתכחה תורה מישראל.

אשר ענין השכחה ברוחניות הוא ענין המיתה.

וכמו שבגשמיות הנה ענין המיתה במילואה הוא רק לאחר שבעים שנה, ואם בגבורות שמונים שנה, והיו ימיו מאה ועשרים שנה, אבל מפני מה בא ענין המיתה במילואה אז, מפני שמתחיל תיכף בעת היולד התינוק וכמ"ש הבחיי הנ"ל.

הנה כן הוא בלימוד התורה שאיך אפשר שתהי' שכחה גמורה

א'צה

לאח"ז הוא מפני שבתחלת הלימוד לא הי' הלימוד כדבעי והוא ע"ד מרז"ל עירובין (נד, א) אם ערוכה בכל רמ"ח אברים הרי משתמרת ועיין תניא רפ"ז שזהו באופן לימוד התורה. ובתורה גופא הרי ישנם שני חלקים אשר בזה"ק נקראים גופא דאורייתא (ובלשון רז"ל במשנה הן הן גופי תורה) ונשמה דאורייתא אשר זהו נסתר התורה.

מובן שזה שיש לו עסק רק עם גוף האדם, הרי הוא ג"כ יש לו קישור עם האדם, בכ"ז בכדי שיהי' הקישור מלא חיות ויהי' לו חשק לזה ויתן פריו הטוב – צריך לדעת מבנה הגוף וכל פרטיו ועניניו ומכרח הדבר שיתבונן במציאות ומהות נשמת האדם, עניני' ופרטי' ואז יוכל לכוון היטב בכל הנוגע לגוף האדם.

וככל הדברים האלה כן הוא גם בנמשל:

היו ימים מקדם ורוב בני ישראל היו בריאים בתורה ומצוות. וכיון שהתורה על הרוב תדבר, וכהכלל אשר כלל הרמב"ם, הרי כמו גוף הבריא מוכרחים היו כל בני"א לאכו"ש, היינו לימוד נגלה דתורה ופשטי התורה, ורק אלו אשר עסק להם עם האברים הפנימיים של הקומה שלימה של עם ישראל ובפרט עם הלב והמוח, התעסקו ג"כ בפנימיות התורה.

אבל כעבור זמן רב ומפני חטאינו גלינו מארצנו, ובעולם גופא נתרבה החושך יותר ויותר אשר נתמעטו הלבבות ונתבלבלו המוחות וכלשון הנביא מכף רגל ועד ראש אין בו מתוס, אי אפשר להסתפק באכו"ש גרידא, כי אם צריך למצוא גם סממני רפואה, וכפי גדל החשך כן גדלה גם הסכנה – סכנת החולה – וההכרח לסממני רפואה הולך וגדול. והעיקר בהם לחזק ולעורר את החיות שבנשמה הפנימיות דנשמת ישראל. אשר אז יוכלו להחזיק מעמד מבלי להבט על הנסיונות, ההעלמות וההסתרים. וכיון שהתורה על הרוב תדבר כנ"ל, גדול ההכרח על כולנו ללמוד פנימיות התורה, תורת החסידות, ושהיא המביאה רפואה לעולם, וכמבואר בקונטרס עץ החיים לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

המורם מכל הנ"ל הוא כדרז"ל (שבת לא, א) עה"פ והי' אמונת עתיך וכו' יראת ד' היא אוצרו, שאף מי שלמד כל הששה סדרים שבתורה ואפילו הכי, אם יראת ד' היא אוצרו אין, אי לא לא. ומסיים שם שמוטב שלא ילמוד אם אין יראת ה' גו'. וזהו האמור על אותו הזמן והמקום אשר אפשר הי' להגיע לתורה בלי יגיעה יתירה, ואפי'

בלא השתדלות וכו', ומכ"ש בימינו אלה, אשר רואים אנו במוחש אשר בעת שעוסקים בתורת החסידות, פנימיות התורה, הנה ברוב היותו גדול נשארים יראי ה' משא"כ אלו מבני הנוער האומרים אין לי אלא תורה הרי ברובם מקויים בהם ח"ו מאמר רז"ל ביבמות דק"ט ע"ב כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו.

והנה כל הנ"ל הוא בכל בני".

ועאכ"כ שאלו שזכו שאבותיהם הם חסידים, היינו בסביבה כזו שיודעים ב"ה ע"ד תורת החסידות, וההנהגה בדרכי החסידים, ה"ז הוראה באצבע מלמעלה שה' העמידו על חלק הטוב מבלי יגיעתו בזה, כי בא לו בתולדתו ואומר לו זה בחור לך, ולך והתעסק בתורת החסידות, ומובן מעצמו שאז הצלחתו בזה הוא באופן אחר לגמרי ולא עוד אלא שזה נותן חיות ג"כ בלימוד הנגלה, שיהי' לו לימוד הנגלה דתורה בלא העלמות והסתרים, בלבולים וקושיות והעיקר שיהי' לימוד בחיות פנימית ובמילא יקויים בו ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד.

אתענין לדעת מהו לימודו בתורת החסידות, אשר בטח הולך בזה ומוסיף, וכפסק חז"ל אשר לכמה דעות הוא דאורייתא, מעלין בקדש ולא מורידין.

המחכה לבשו"ט ואין טוב אלא תורה ומאור שבתורה, ואחתום בברכת הצלחה בלימוד ביראת שמים.

א'צו

[י"ב תמוז ה'תשי"א]

לחיים לחיים ולברכה ולהתעוררות בהצלחה בהחזקת היהדות והרבצת תורת הנגלה והחסידות.

מנחם שניאורסאהן

א'צו

מברק כללי לאנ"ש.

שעט

אדמו"ר שליט"א

א'צז

ב"ה, יום הגאולה, י"ג תמוז, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ בעל מדות טובות חובב תורה ורודף
צדקה וכו' וכו' מהור"ל שי' ניומאן

שלום וברכה!

עס איז זעלבסטפארשטענדליך, אז עס אינטערעסירט מיר זייער די
לאגע פון יעדן איינעם פון אנ"ש שי', בפרט פון די וועלכע האבן אזויפיל
דורכגעמאכט אין די לעצטע יארן און האבן אויסגעוואנדערט צו זוכן
א מקום מנוחה במרחקים. עס אינטערעסירט מיר אויך, נאטירלעך, ווי
אונזערע ברידער די ארטיקע תושבים רופן זיך אפ לטובת די ניי-
אנגעקומענע.

דעריבער האט מיר געפרייט צו הערן פון הרה"ח וו"ח אי"א נו"מ
וכו' וכו' מוהר"ר ... אז איר האט אים בשעתו ארויסגעהאלפן מיט א
טובה, און איך וויל אייך טאקע בעטן, אז אויך להבא זאלט איר אים
ארויסהעלפן מיט א טובה, לויט אייערע בעסטע מעגליכקייטן, וואס
דורך דעם וואס מיטוט יענעם א טובה טוט מען זיך נאך א גרעסערע
טובה, בגשמיות וברוחניות.

כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע האט אונטערשטראכן,
אז די „דריי אהבות" – אהבת ה', אהבת התורה און אהבת ישראל –
זיינען אפהענגיק איינע פון דער אנדערע, און אויסדריקנדיק במעשים
בפועל יעדער איינער פון די אהבות, העלפט עס אויך די אנדערע, ביז
סוף כל סוף ווערן זיי פאראייניקט אלע צוזאמען, וואס דאס איז די
עבודה און מטרה פון אידן.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם יום הגאולה פון מיין שווער דעם רבין
כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע וואס איז אויסגעלייזט
געווארן פון די סאוועטישע הענט אין תרפ"ז, איז ארויסגעגעבן
געווארן דער קונטרס **יב"ג תמוז**, וואס עס פרייט מיר אייך צו שיקן.

איך האף צו הערן פון אייך גוטע בשורות פון אייער ארבעט לטובת
הכלל והפרט.

בברכה בגו"ר המחכה לבשו"ט.

א'צח

ב"ה, חג הגאולה י"ג תמוז, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

כבוד הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נוי"מ בעל מדות עסקן
בעל מרץ ורב פעלים איש המעלה בנשיק וכו' וכו'
מוהר"ר יצחק מאיר הכהן שי, שר הסעד

שלום וברכה!

מכתבו מעש"ק פ' חקת (משוויצרי) הגיעני, ובינתיים קבלתי גם
מכתבו מט"ו סיון מירושלים ת"ו. ותשואות חן חן לכת"ר על כתבו
בפרוטרוט על דבר מצב הענינים בנוגע לחזית הדתית בארה"ק ת"ו
ומאמציו לחחיותה.

כפי שאמרתי לכת"ר במשך שיחתנו, כתבתי לאה"ק ת"ו את חו"ד
ע"ד ההשתתפות בבחירות, אשר מחוייבים כל אחד ואחת, להשתתף
בבחירות ולהצביע בעד הרשימות החרדיות ביותר ולהשפיע בזה גם על
זולתם, וכבקשתו חודעתי עד"ז לאגודת חב"ד גם במברק, ובטח כבר
פירסמו את זה באופן המתאים.

כבקשתו במכתבו, הנה כשאהי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אזכירו לברכה והצלחה, והשי"ת יחזק בריאותו
ויוסיף חיל במלחמתה של תורה, ויראה ברכה והצלחה בעניניו, עניני
הכלל והפרט.

בכבוד ובברכה להצלחה.

בהזדמנות חג הגאולה, הוא יום גאולתו ופדות נפשו של כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע מידי הסאווינ[ע]טים בשנת תרפ"ז, הנני
בנועם לשלוח לו קונטרס יב"ג תמוז שזה עתה חו"ל, בידעי יחסו
ורגשותיו לכ"ק מו"ח אדמו"ר ודברי קדשו.

א'צח

מוהר"ר יצחק מאיר: לוי. אגרות נוספות אליו — לעיל אלב, ובתוסמן בהערות שם.
לחזית הדתית: ראה לעיל אגרת תחכמה, ובתוסמן בהערות שם.

שפא

אדמו"ר שליט"א

איצט

ב"ה, יום הגאולה י"ג תמוז, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו'
מהו"ר אלי' שמואל שי' הכהן שו"ב

נצטערתי לשמוע מפטירת אשתו,

והמקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

ידוע כי אחד הטעמים מה שתענית חלום מהנה בשבת, הוא דכיון
שזהו זמן תענוג, אי אפשר לסבול צער בעולם, ובמילא בטלים על ידי
זה כל הדינין כו'.

ובאשר היום הוא יום שמחה, יום שמחתו גאולתו ופדות נפשו של
כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר כמו שכותב במכתבו „לא אותי בלבד גאל
הקב"ה בי"ב תמוז כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הק', שומרי מצוה,
וגם את אשר בשם ישראל יכונה", הנה ביום שמחה זה בטח יבטל כל
ענין הדינים ומוחין דקטנות וכו', ולא יוסיף לדאבה עוד.

בברכת ניחומים.

א'ק

ב"ה, י"ד תמוז, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

דורך הו"ח אי"א נו"נ וכו' מר ... שי' האב איך ערהאלטן אייער
נדבה פון פינף דאללאר, און וועלכע איך האב איבערגעגעבן צו דער
קופה פון לשכת חשאים, וואס דאס איז א קאסע פון וועלכער מען
העלפט ארויס מענשן אדער ענינים, אן פרסום, און דער אופן פון אזא
צדקה איז דער זכות פון איר זייער גרויס, און איך האף אז אט די צדקה

איצט

מהו"ר אלי' שמואל: כהנוב.

בסתר וועט העלפן אז זיין בקשה פאר ... (פאר וועמען איר האט געגעבן די צדקה) וועט העלפן אז ער זאל אנהויבן פילן בעסער אין געזונט.

די גמרא זאגט אונז, אז המתפלל בעד חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחלה (ווען איינער בעט בא השם יתברך פאר דעם צווייטען, און ער אליין דארף דאס אויך האבן, איז אים ענטפערט מען צום ערשטן). און אזוי ווי בכלל, אין די צייטן, איז בא יעדערן פראן א זאך וואס אים פעלט, וויל איך אייך ווינשן, אז השם יתברך זאל אייך ממלא זיין וואס אייך פעלט, און אז אייער הויז זאל זיין א אמתיע אידישע הויז פון תורה ומצות, און וועל זיין צופרידן ווען איר וועט מיר שרייבן פון דעם.

ווי איך פארשטיי, גייט איר אפטער אין שול, וואלט איך אייך מציע זיין, איר זאלט נעמען אויף זיך - בלי נדר - צו היטן די תקנה פון מיין שווער כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, צו זאגן אלע טאג נאכן דאוונען אינן דער פריה, א יום תהלים (ווי דער תהלים ווערט פאנאדערגעטיילט אויף די טעג פון חדש), און וואלט אייך אויך פארשלאגען צו איינגעוויינען זיך צו געבן צדקה יעדען טאג פאר דאוונען, שחרית, מנחה (און דא איז ניט נוגע דער סכום, נאר די קביעות, אז יעדעס מאל פארן דאוונען זאל ניט פעלן דאס געבן צדקה פריער).[[

אין דער סדרה וואס מען האט געלייענט פאריגן שבת, הויבט זיך אן די סדרה מיטן פסוק, „זאת חקת התורה“ ווערט ערקלערט אין תורת החסידות אז דער ווארט חקת האט אויך די בעדייטונג פון חקיקה, וואס דער אונטערשייד פון חקיקה ביז כתיבה (פון שרייבן ביז אויסקריצען) איז אין דעם, וואס בא כתיבה, איז דער דיו (די אינק) איין זאך, און אויף וואס מען שרייבט, אינז א צווייטע זאך, נאר שפעטער - נאכן אויפשרייבן - ווערט דאס איין זאך, אבער בא חקיקה (אויסקריצען) ווען מען קריצט אויס אותיות אויף א שטיין, איז די אותיות זיינען פון דעם זעלבן שטיין אליין, אזוי אויך אין לערנען תורה און מקיים זיין מצות, דארף דאס זיין אין א אופן פון חקיקה אז ער און די תורה און די מצות וואס ער איז מקיים, איז איין זאך, און דענסטמאל זאגט אונז די תורה, אם בחקותי - פון לשון חקיקה - תלכו, איז דענסטמאל, ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יכולה וגו'.

איך האף צו הערן פון אייך בשורות טובות ואחתום בברכה.

איקא

ב"ה, י"ד תמוז, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

איך בין געווען צופרידן צו הערן פון מר... שי' וועגען אייך און
וועגן אייער גוטע ארבעט פאר ענינים פון אידישקייט, און מר...
שרייבט מיר אויך אז איר דארפט האבן יעצט א רפואה;

ווען איך בין געווען פאריגן מאנטאג י"ב תמוז, אויפן ציון פון מיין
שווער כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, האב איך אייך מזכיר
געווען לרפואה, און איך האף אז איר וועט מיר קאנען אנזאגען א
בשורה טובה אז איר פילט שוין בעסער, און וועל אייך דאנקבאר זיין
פאר דער בשורה טובה אין דעם.

איך וויל אייך מערער זיין אויף דער תקנה פון מיין שווער כ"ק
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, צו זאגן אלע טאג נאכן דאווענען אין
דער פריה, א יום תהלים (ווי דער תהלים ווערט פאנאנדערגעטיילט
אויף די טעג פון חדש) אזוי אז אין פערלויף פון חדש זאל מען לפחות
איין מאל האבן געזאגט דעם גאנצן תהלים. און אויך צו לערנען אלע
טאג א פרשה חומש מיט פירוש רש"י, און איך האף אז בלי נדר וועט
איר זעהן צו מקיים זיין - דעם זאגן תהלים און לערנען חומש מיט
פירוש רש"י - מכאן ולהבא, וואס די ביידע ענינים פון די שיעורים
זיינען ממשיך ברכה והצלחה אין דעם לעבן פון א אידן.

אין דער סדרה פון דער פאריגער וואך וואס מען האט געלייענט
שבת, איז דער ערשטער פסוק, זאת חקת התורה, ווערט אין תורת
החסידות ערקלערט, אז דער ווארט **חקת** האט נאך א בעדייטונג, פון
דעם לשון **חסיקה** וואס דאס איז א רמז, אז אידן דארפן לערנען תורה
און מקיים זיין מצות אין א אופן פון **חסיקה**, ניט אזוי ווי א ענין פון
כתב, וואס דער דיו (אינק) איז א באזונדער זאך און אויף וואס מען
שרייבט איז א באזונדער זאך, נאר שפעטער ווערן זיי צוזאמגענומען
און פארבונדען איינע מיט די אנדערע, נאר עס דארף זיין - דער לימוד
התורה און קיום המצות - אין א אופן פון חסיקה, ווי מען קריצט
אויס אותיות אויף א שטיין, וואס די אותיות זיינען פון דעם זעלבן
שטיין אליין, ניט קיין צוגעקומענע זאך פון דער פרעמד, אט אזוי איז

אויך אין קיום המצות ולימוד התורה, דארף זיין ווי א ענין פון חקיקה, אז ער און די תורה און די מצות, איז איין זאך. און דענסטמאל זאגט די תורה, אס בחקותי - פון לשון חקיקה - תלכו, איז דענסטמאל, ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה וגו'.

בברכת רפואה קרובה.

א'קב

ב"ה, י"ט תמוז, ה'תש"א

ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה אהרן שי' הכהן

שלום וברכה!

דורך אייער ברודער הו"ח אי"א נו"נ משאו ומתנו באמונה וכו' מו"ה יעקב הכהן שי' האב איך ערהאלטן אייער באטייליקונג אין אונזער חינוך ארבעט אין צפון אפריקע, און בייליגענד איז די קבלה.

עס האט מיר ספעציעל געפרייט, וואס אייער השתתפות איז אנגעקומען אין דעם יום הגאולה - י"ג תמוז, דער טאג אין וועלכן כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע איז באפרייט געווארן פון די הענט פון די יעווסעקן אין רוסלאנד אין יאר תרפ"ז. ווארום דער טאג דינט אונז אלעמען אלס ערמוטיקונג און פארשטארקונג אין אונזער ארבעט פאר תורה אידישקייט און תורה חינוך מיט מסירת נפש, לויט דעם אויסגעטראטענעם וועג וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר האט אונז געפירט. און אין דעם טאג איז דער שווער דער רבי נושא רינה ותפלה פאר די אלע וועלכע גייען אין זיין וועג, אז דער אויבערשטער זאל זיי ובני ביתם שיחיו געבן געזונט און הצלחה אין פרנסה, זיי זאלן לייכטער און בעסער קענען אנטייל נעמען אין זיין חייליקער ארבעט.

איך האף צו הערן פון אייך און אייערע בני בית שיחיו גוטע בשורות תמיד.

בברכת הצלחה בגו"ר.

א'קב

מו"ה אהרן: כ"ק. אגרת נוספת אליו - לעיל תתסז.

א'קג

ב"ה, י"ט תמוז, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

חו"ח אי"א נו"נ משאו ומתנו באמונה וכו'
מ"ה יעקב שי הכהן

שלום וברכה!

עס האט מיר געפרייט צו באקומען אייער בריוו פון ערב חג
הגאולה י"ב תמוז, וואס איז אנגעקומען אין דעם חג הגאולה. אייער
השתתפות און אייער ברודער'ס אהרן שי' הכהן ווי אויך מר בנימין'ס
שי' זעקס זיינען געווען א דבר בעתו מה טוב, און איר האט זיך
איינגעשאפט אלע א ספעציעלן זכות מיט א מעשה בפועל אין דעם חג
הגאולה, אין דער עבודת הקדש פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה
נבג"מ זי"ע.

אין דעם יום תבחר פון חג הגאולה איז כ"ק מו"ח אדמו"ר זיכער
נושא רינה ותפלה פאר זיינע מקושרים בפרט און פאר אלע וועלכע
טוען פאר תורה און מאור שבתורה במסירות נפש, אז דער
אויבערשטער זאל זיי גרינגער מאכן זייער השתתפות און ערמעגליכן
זיי פארגרעסערן זייער השתתפות, מתוך בריאות הנכונה ומתוך
הרחבה בגשמיות וברוחניות.

בייליגענד זיינען די בריוו פאר אחיו מר אהרן שי' ומר בנימין שי'
זעקס, ות"ח מראש על טרחתו בזה.

בברכת הצלחה בעניניו ושיבשר בקרוב אודות זה.

א'קג

מ"ה יעקב שי' כ"ק. אגרות נוספות אליו — לעיל תחבב, ובהנסמן בהערות שם.

א'קד

ב"ה, י"ט תמוז, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

נתקבל מכתבו השואל, כיון שבכמה מקומות טעמי התנ"ך אינם מתאימים לפירוש הפשוט של הכתובים באיזה דרך לבחור אם לקרות כפי הטעמים או לקרות בהפסקות וצירופי תיבות המתאימות לפשוטן של הפסוקים (ונתת תורתו של כל אחד בידו אם לעשות הפסק גדול או קטן וכו' וכו').

מענה:

(א) ע"פ המקובל באומתנו הטעמים ניתנו מפי הגבורה, וכמ"ש בפרדס להרמ"ק בתחלת שער כח (בנוגע לנקודות) וז"ל: המפורסם בכל חכמי ישראל קבלה מפה אל פה מעזרא הסופר והוא קבל מפה אל פה עד מרע"ה מסיני מפי הגבורה שהנקודות למיניהם הם כו'. ועיי"ש שער כ"ט דמוכת דגם שמות הטעמים בקבלה הם ולכן גם בהם נרמזים כמה וכמה ענינים.

והוא דלא כר"א בחור וכו' דרצו לומר שנתקנו הטעמים והנקודות לאחר זמן, וכבר באה השקו"ט בזה באריכות בכמה ספרים (עייג"כ פקועת שדה לבעהמ"ס שדי חמד) אבל לאחר שנתגלה ספר הזהר ותקוני זהר – הרי כל המאמין בהכתוב בהם במילא יאמין דהנקודות והטעמים מפי הגבורה ניתנו. וראה ג"כ לקוטי תורה ד"ה שיר השירים ספ"ב, ושם נסמן.

(ב) הטעמים ניתנו כדי שינגנו בהם את התיבות ובלשון הזהר (ח"א טו, ב) גופא אתוון ורוחא נקודי כולחו נטלו במטלניהון בתר תנועי (נ"א: טעמי) וקיימי בקיומיהו, כד נגונא דטעמי נטיל נטלי אתוון ונקודי אבתרייהו כד איהו פסיק איהו לא נטלין וקיימי בקיומיהו, עכ"ל. וראה ג"כ עד"ז בתקוני זהר בהקדמה (ח, א) ובכ"מ.

(ג) לכאורה ע"פ הנ"ל אינו מובן מה שבכ"מ אין הטעמים מתאימים לפשט הכתובים, וכמו שהקשה במכתבו.

וי"ל בכמה אופנים: (א) אין אנחנו יודעים על בורים חוקי הטעמים וענינם. ורוב המכריע (ואולי כולם) של חוקי הטעמים המובאים

בספרים אינם אלא מעשה בני"א שערכו חוקים אלו בתור נסיון להבין סדר הטעמים בתנ"ך וכשיש סתירה בין חוקי הטעמים ופשט הכתובים – אפשר שלפעמים נתנו דין הבכורה לטעמים. (ב) ע"ד הנ"ל יש להביא בחשבון חוקי נעימת הקול אורך הנשימה וכיו"ב. (ג) כמו שהכתיב מרמז לפי שלמעלה מהפשט והבנה נגלית (ראה אגה"ק סי' י"ט) כן אפ"ל שבכ"מ מרמזים הטעמים ג"כ לפי כאלו, אלא שהכתיב אינו אלא בכתב ולא בקריאה משא"כ הטעמים, וג"ז מובן להיות נגינה בכלל מקושרת יותר עם פנימיות הנפש שלמעלה משכל והבנה ועיין בלקו"ת שם.

(ד) ע"פ הנ"ל צע"ג מרז"ל (יומא נב, א) חמשה מקראות אין להם הכרע, ובב"ר פ"ע ובירוש' (ע"ז פ"ב ה"ז) הוסיפו עוד אחד. – אבל כבר עמדו ע"ז בראשונים ותירצו: (א) דאיברא הוכרעו המקראות ע"י פיסוק הטעמים שהחזיר עזרא (ריטב"א יומא שם, רא"ש בתוספות, יד מלאכי, חדא"ג מהרש"א), (ב) דיש פלוגתא בהטעמים דמקראות הנ"ל, ולכן אין להם הכרע (ב"י בשו"ת אבקת רוכל סו"ס ד'). וראה בכ"ז שדי חמד כללים ח' כ"ח. ועיין שערי אפרים ש"ג סט"ו.

המורם מכהנ"ל דפשוט שיש לקרות מקרא בטעמיו, ואין לשנות ולקבוע טעמים מדילי ח"ו, ועיין שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע דכ"ה שבט תרצ"ו אות ה' עד כמה הקפידו בזה.

בטח ממשיך בעבודתו בשדה חינוך הכשר ואתענין לדעת הפרטים בזה ות"ח מראש.

א"ק

ב"ה, י"ט תמוז, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' הרשב"צ שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מבלי הוראת זמן כתיבתו,

הנה לפי דעתי נכון הדבר מה שיש ברצונו לעשות אפטאווער

א"ק

הרשב"צ: אלטהויז.

געשעפט, וכידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם כ"ק אדמו"ר מוהר"ש:
די וועלט זאגט, אז ווען מען קען ניט ארונטער דארף מען אריבער, און
איך זאג, אז מ'דארף לכתחילה אריבער. והשי"ת בטח ישלח לו הצלחה,
געבן א סך גשמיות וכת"ר יעשה מהגשמיות רוחניות.

מוסג"פ מכתב למר ניומאן שי' עם מעטפה חשיכת אליו, וכבינתו
יעשה אם ימסור לו המכתב בעצמו או שישלח לו ע"י הפוסטה.

ליום מלאות ארבע עשרה שנה לבנו שמעון שי', אביע ברכותי
שיהי' ירא שמים חסיד ולמדן, וכת"ר וזוגי שי' ירוו ממנו ומשאר
ילידיהם שיחיו רב נחת ועונג.

בטח נתוועדו בימי חג הגאולה ונתעוררו להתחזקות בתורה
ומצוות ומאור שבתורה, ות"ח אם יודיעני הפרטים שבזה.

בפ"ש. כל החבורה שיחיו ובברכת הצלחה.

א'קו

ב"ה, כ' תמוז, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

שלום וברכה!

איך בין געווען צופרידן צו האבן די געלעגנהייט צו באקענען זיך
מיט אייערע צוויי זין שיחיו וועלכע האבן מיר באזוכט. זיי האבן
געמאכט א גוטן רושם, און איך בין זיכער, אז ווען מען רעדט מיט זיי
פון צייט צו צייט אביסל מערער בנוגע צו יהדות און קיום המצוות
מעשיות, וואלט עס בא זיי באקומען דעם געהעריקן אפקלאנג, און עס
וואלט אויך געקומען צום אויסדרוק בא זיי און זייערע בני בית צו
דערנענטערן זיך צו תורה ומצוות נאך מער ווי ביז איצט.

אין אונזער שמועס, האבן זיי מיר דערציילט, אז איר ליידט פון דער
פראסטאטע, און אז ס'איז דא א מיינונג פון א דאקטאר, אז עס וואלט
זיין כדאי צו מאכן אן אפעראציע, נאר איר טראכט איבער וועגן דעם,
אזוי ווי איר רעכנט אז איר זייט ניט גענוג שטארק דערצו.

אדמו"ר שליט"א

שפט

בא מיר וואלט אויסגעקומען, אז איר זאלט פרעגן די מיינונג פון צוויי דאקטוירים ספעציאליסטן, און איר וועט זיי אויך דערציילן אייער מיינונג, און אויב בא זיי וועט אויסקומען, אז איר זאלט מאכן די אפעראציע, זאלט איר זי מאכן בשעה טובה ומוצלחת לויט זייערע אנווייזונגען, און דער אויבערשטער וועט געבן עס זאל דורכגיין כשורה ובהצלחה, און איר זאלט האבן אריכות ימים ושנים טובות, וואס דאס מיינט גאר כפשוטו א סך לאנגע גוטע און רואיקע יאר, אבער עס האט אויך אן אינערליכע מיינונג, אז די יארן זאלן אויך זיין לאנג און גוט ברוחניות, דאס הייסט, אנגעפילט מיט אידישקייט, אידישקייט פאר זיך און אויך דורך השפעה אויף דעם ארום, ובפרט אויף קינדער און אייניקלעך, זיי זאלן פירן זייערע הייזער און זייער לעבן בדרך התורה והמצוה.

איצט אין די „דריי וואכן“, וועלכע דערמאנען אונז די צייט פון חורבן, דארף מען אויך געדיינקען וואס די גמרא דערציילט אונז, אז דער עיקר סיבה פון חורבן איז שנאת חינוך. אזוי ווי מיר ווילן אלע און האפן אלע אויף דער גאולה שלימה ואמיתית בקרוב ממש, דארף מען לעגן ספעציעלע השתדלות אראפצונעמען די סיבה וואס האט גורם געווען צום חורבן, ד.ה. מען דארף לעגן ספעציעלע השתדלות אויף אהבת ישראל. דאס איז בפרט שייכות צו כהנים, וועלכע זאגן אין ברכת כהנים – לברך את עמו ישראל באהבה, וואס לויט ווי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע האט איבערגעגעבן אין נאמען פון איינעם פון די צדיקים נסתרים, האבן די ווערטער אין זיך אויך די כוונה – צו בענטשן זיין פאלק ישראל מיט דער מידה פון אהבה, זיי זאלן האבן אהבה איינער צום צווייטן, און זאלן דאס אויסדריקן מיט מעשים בפועל, בגשמיות און נאך מער ברוחניות.

איך האף צו הערן פון אייך גוטע בשורות. איך בעט איבערגעבן א גריס צו אייערע זין שיחיו, און האף פון זיי אויך צו הערן גוטע בשורות.

בברכה.

א'קז

[כ' תמוז תשי"א]

במענה על ההודעה אשר נעשית לבר מצוה ובקשת ברכה בשבילך, הנני בזה להביע ברכתי אשר כלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע תהי' ירא שמים חסיד ולמדן ותשביע רוב נחת חסידישן נחת.

סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר אשר די בר מצוה מאמרים פלעגט מען (אצל הנשיאים) אנהייבען נעשה אדם (וכשניתן המאמר להעתיק השמיטו לפעמים את ההתחלה).

זאת אומרת אשר הבר מצוה צריך לדעת שעליו מעלת תואר אדם שזהו היותר מעולה בארבעת התוארים אדם איש גבר אנוש (ראה קונטרס תורת החסידות פ"ז. ד"ה ויבוא עמלק תש"ט קונטרס ס"ב פ"ב) וצריך לעבוד בזה תיכף ולא להניח על אחר זמן ואז מסייעין בידו שנעשה אדם (ראה ס' התולדות ע' ס"ד).

בטח חזרת מאמר דא"ח ביום הבר מצוה, ותשמור השיעורים השווים לכל נפש בחומש תהלים תניא.

בברכת הצלחה בתלמוד תורה ביראת שמים.

א'קח

ב"ה, כ"א תמוז, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח וו"ח אי"א נו"מ עסקנים חרוצים עושים ומעשים
וכו' מוהר"ר ראובן צבי יהודא שי' פייגעלשטאק ומוהר"ר
חיים שלמה שי' גרינהוט

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבם מי"ז אייר בצירוף מגבית למעות חטים

א'קז

נדפסה בלקו"ש ח"י ע' 217. ראה גם לעיל ח"ג אגרת תרנב. סופס דומה נכתב לכמה.

שצא

אדמו"ר שליט"א

שאספו בין חבריהם ואנ"ש שי, ובטח קיבלו הקבלות בעד כל אחד ואחד מהמשרד.

קופת מעות חטים היא אחת מהעבודות הציבוריות שהתעסק בהן כ"ק מו"ח אדמו"ר, ואשר ככל פעולותיו לטובת הכלל והפרט נמשכות גם עתה. ולמותר להאריך לדכוותייכו על דבר גודל הענין של מצוה זו, והקיום בפועל של „כל דכפין ייתי וייכול כל דצריך ייתי ויפסח“, אשר על ידי קיום כרוז זה בגשמיות וגם ברוחניות ממהרים ענין של „לשנה הבאה בארעא דישראל . . בני חורין“.

ונא למסור תודתי וברכתי לכל העושים ומעשים במצוה זו ותקותי אשר יוסיפו כח ואומץ בהשתתפותם בעבודת הקדש ומעלין בקדש.

בברכה לכאו"א מהמשתתפים שי להמצטרך לו.

א'קט

ב"ה, כ"ב תמוז, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

כבוד הו"ח אי"א נו"מ איש חי רב פעלים עסקן חרוץ
וכו' מו"ה משה שי שפירא, שר חפנים והעלי

שלום וברכה!

בשעתו קבלתי המברק שלו, ועתה גם מכתבו מיום ז' בתמוז, ותשואות חן חן עבור שניהם.

גדול הצער וכדאי בזיון שלא נתקיימה החזית בשעה מלאה אחריות זו, ויהי רצון אשר על כל פנים עתה יראו מנהלי המפלגות בעצמם די כח לבכר את האינטרסים של כללות היחדות החרדית על הרווחים המדומים המפלגתיים, אשר על ידי זה תהי תועלת גם להמפלגה בתור מפלגה, להקים חזית על כל פנים לאחר הבחירות.

בפ"ש וברכת הצלחה.

א'קט

כבוד . . שפירא: אגרת נוספת אליי — לעיל א"מג.
החזית: ראה לעיל אגרת תתקכה, ובהנסמן בהערות שם.

א'ק'י

ב"ה, כ"ב תמוז, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

כבוד הו"ח א"א נוי"מ איש חי רב פעלים עסקן חרוץ
וכו' מו"ח בנימין שי

שלום וברכה!

מברקו מח-18 לחדש יולי הגיע לידי.

זה מכבר פניתי למנהלי אנ"ש באה"ק ת"ו לפרסם דעתי, במענה על
שאלת רבים, כי מחוייבים כל אחד ואחת להשתתף בבחירות ולהצביע
בעד הרשימות החרדיות ביותר, ולהשפיע בזה גם על זולתם.

ובטח פירסמו זה באופן המתאים.

גדול הצער וכדאי בזיון שלא נתקיימה החזית בשעה מלאה
אחריות זו, ויחי רצון אשר על כל פנים עתה יראו מנהלי המפלגות
בעצמם די כח לבכר את האינטרסים של כללות היהדות החרדית על
חרווחים המדומים המפלגתיים, אשר על ידי זה תהי גם תועלת
להמפלגה בתור מפלגה, ויקימו עכ"פ חזית עתה לאחרי הבחירות.

בברכה וכבוד.

א'ק'יא

[כ"ג תמוז ה'תשי"א]

... בודאי למותר לעוררם ע"ד תכנית מיוחדת לימי החופש

א'ק'י

מו"ח בנימין: מינץ.
החזית: ראה לעיל אגרת תחשבה, ובהנסמן בהערות שם.

א'ק'יא

נדפסה בלקריש חייג ע' 300.
לתוכנה ראה לעיל אגרת א"צ, ובהנסמן בהערות שם.

שהחכרה להכינה בעוד מועד, וכפתגם כ"ק רבוה"ק, אז ווי מען שטעלט זיך אוועק אזוי גייט דאס, וז"ה להנהגה דימי החופש. מכמה טעמים נכון לסדר שהחופש יתבטא רק במיעוט ומינימאלי של חלימודים, ותו לא, וכמנהג ישראל מאז ומקדם, ואם בכל הערים ובכל המושבות היתה הנהגה כזו כדאית, עאכו"כ במושב אנ"ש.

אָקִיב

ב"ה, כ"ו תמוז, תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר מנחם נחום שי

שלום וברכה!

ע"י הרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א נו"מ עוסק בצרכי צבור באמונה כו' מהו"ר שלמה זלמן שי העכט קבלתי הפ"נ שלו בעד בנו מאיר זאב בן אסתר שנמצא כעת בקארעא:

לכשאחי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אקרא את הפ"נ ויחי רצון שיוכל לבשרני טובות בזה בהקדם.

רואה הנני על הגליון של ביהכ"נ בני ישראל, שהוא המזכיר שלהם, ובטח כמנהג אה"ב, הרי המזכיר הוא רוח החי' של ביהכ"נ, ובו תלוי אופן החיות של ביהכ"נ, ומה שנוגע ביותר הוא בעניני החיים הרוחניים של ביהכ"נ, אם יש שם שיעורים ברבים ואופן ההנהגה בעניני התפלה במוצש"ק ויו"ט וכו'. ואף שבטח למותר להעירו על חשניב[ות ענין זה, אבל נשען הנני על מרז"ל אין מזרזין אלא למזרזין כו'.

וחנני בזה להעירו על גודל הענין של אמירת היום תחלים (כפי שנחלק לימי החדש) בכל יום אחר תפלת שחרית, ולחשתדל אשר תפלת ערבית במוצש"ק תהי' באופן כזה שלא יבואו ח"ו לגרס חלול ש"ק, ועל גודל החשיבות שהאבלים ר"ל הבאים לומר קדיש יניחו ג"כ

אָקִיב

מהו"ר מנחם נחום: אויערבאך.

תפילין, אשר פעמים רבות זוהי הדרך להרגילם בהנחת תפילין למשך ימי חייהם, וכו' וכו' ועוד פרטים כאלו שיוכל כבודו למצוא על אתר בידעו תנאי המקום ואופני המתפללים בביהכ"נ, אשר על ידי כל פרטים אלו יוכל להוסיף חיות להביהכ"נ ומתפללי, מאכן זיי פאר לעבעדיקע אידן, ועפ"י הפתגם מכ"ק מו"ח אדמו"ר, אז דער אויבערשטער בלייבט ניט קיין בעל חוב, ומשלם מדה כנגד מדה, מה שנותן חיים ארוכים ותוספת חיים לכל העובדים בענינים הנ"ל אשר הם וב"ב יחיו יתברכו ע"י נר מצוה ותורה אור ודרך חיים לכל המצטרך להם.

בטח יודיעני טובות ע"ד בנו שי' ואסיים בפ"ש לכל המתפללים שי' ולומר להם אשר ביהכ"נ נקרא בפי רז"ל מקדש מעט, וע"י ההנהגה המתאמת במקדש מעט ה"ז הכנה והקדמה להחיש בנין בית המקדש השלישי ע"י משיח צדקנו בב"א.

בברכה.

מוסג"פ הקבלה על נדבתו, שנמסרה ללשכת חשארין, שזהו מהמעלות החשובות במצות הצדקה.

א'קיג

ב"ה, כ"ו תמוז, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נר"מ עוסק בצ"צ גזע תרשישים כו'
מוה"ר עזריאל זעליג שי'

שלום וברכה!

... (ו) בנוגע לשיעורי דא"ח ברבים, הנה אינו כותב איפוא הם נמצאים כבר ואיפוא יש לייסדם, ומתנכון הי' כדי שלא יהי' בזה ענינים של כניסה בעבודת רעהו, שיתיעצו יחד עם הרה"ג והרה"ח כו' מוה"ר

א'קיג

מוה"ר עזריאל זעליג: סלונים. אגרות נוספות אליו — לעיל תתמו, ובהנסמן בהערות שם.

שצה

אדמו"ר שליט"א

שלמה יוסף שי' זווין ובכ"ח תורת אמת, וב"כ בתכ"נ חב"ד שבעיה"ק ירושלים ת"ו ויעבדו תכנית בזה, ולכשיודיעו התכנית אשתדל לעשות בזה כפי האפשרי.

ז) בנוגע להטופס של קרן גמ"ח של הכולל, הנה לדעתי יקראו את השם וכמו שכתבתי כבר במכ' הקודם – „קופת גמ"ח מרכזית של כולל חב"ד ירוש' ת"ו" – או בסדר הפוך שיהי' כתוב „כולל חב"ד", ותחת לזה „קופת גמ"ח מרכזית של הכולל חב"ד".

ח) בנוגע לקו"ק ביחס למפעל הגמ"ח, הנה אפשר לכלול זה בהקו"ק הכללי באם שירצו לפרסמו לר"ה הבע"ל, היינו שיוסיפו סנע"ף מיוחד:

ביחוד הנני מעורר את ידידנו אנ"ש שבכל אתר ואתר ד' עליהם יחיו על המפעל החשוב ביותר של הכולל חב"ד, והוא קופת גמ"ח מרכזית שעל ידו, אשר ידוע שזהו אחת מהמעלות היותר נעלות במצות הצדקה ובפרט אשר הקרן הניתן מיד נדיבים קיים הוא, ולוים והולכים לויים את הכסף כמה וכמה פעמים אשר בכל פעם ופעם הנה עוד הפעם משתמשים בכספו למפעל חשוב זה".

ט) קבלתי מברק ממנו שמתעתד לסדר התועדות כללית בימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז ובקשת ברכה: ועניתי לו בטע"ג במועדו, ואתענין לדעת הפרטים ע"ד ההתועדות הנ"ל.

י) במברק הנ"ל הוספתי ג"כ ע"ד פרסום דעתי בנוגע להבחירות ובטח עשו בזה באופן המתאים.

בברכת הצלחה בעבודתם בקדש ופ"ש כל חברי ועד ההנהלה.

ובכ"ז: ובכולל חב"ד.

בהקו"ק הכללי: דלעיל תתקכא.

א'קיד

ב"ה, כ"ו תמוז, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א נוי"מ עוסק בצ"צ באמונה כו'
יכו' מהו"ר שלמה זלמן שי

שלום וברכה!

... (ד) במה שכותב במכתבו בימי חג הגאולה, שרוצה הוא להשתתף במעמד פרטי שלי ומקוה שיצא מן המיצר אל המרחב כו', הנה בטח ידוע לו שאינני לוקח כסף מעמד מפני כמה וכמה טעמים ובמילא גם ההמחאות ששלח מונחים עד שיודיע מה לעשות בהם, מובן הדבר מעצמו שבענין היציאה מן המיצר דעתה אל המרחב כוונתי רצוני ויח"ר שבמהרה ובעגלא דידן יוציאהו השי"ת מן המיצר אל המרחב מן המצרים וגבולים גשמיים אל המרחב בגשמיות כפשוטו, וגם מצדו יוציא את עצמו במה שתלוי בו מן המיצר אל המרחב גם ברוחניות, ובטח שמע מפתגם כ"ק מר"ח אדמו"ר בשם זקנו כ"ק אדמו"ר (מוהר"ש) נ"ע, די וועלט זאגט אז מען קען ניט ארונטער דארף מען אריבער און איך זאג אז מען דארף לכתחילה אריבער, ואין הדבר תלוי אלא בתוקף עצמו וכמו שנדבר בהתועדות דחג הגאולה י"ב תמוז, אשר תוקף וביטול עצמי הן הן הכלים להתגבר על כל החעלמות העכובים והסתרים, ואז רואין שאין זה אלא נסיון, ומובן מעצמו אז דאס מאכט א געשמאק אין עבודה ...

בברכה לקייץ בריא ומתאים בהכנה טובה לשנה הבע"ל.

מוסג"פ קבלה מלשכת חשארין עה"ס ששלח.

א'קיד

מהו"ר שלמה זלמן: העכס. אגרות נוספות אליו — לעיל א"כ, ובהנמנן בהערות שם.
פחגם: ראה גם לעיל אגרות א'עז. א'קה.

אָקטו

ב"ה, כ"ו תמוז, תשי"א
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נר"נ וכו' מהו"ר אלקנה שי

שלום וברכה!

ע"י הרה"ג והרה"ח הווי"ח אי"א נר"מ עוסק בצרכי צבור באמונה וכו' מהו"ר שלמה זלמן שי העכט, קבלתי הפ"נ שלו, ולכשאהי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אקראהו, ובטח יעורר ר"ר עליו שיתברך הוא וזוגי תחי' בכל המצטרך להם וימלא משאלות לבבם לטובה בכלל ובפרט...

כן מזכיר הרה"ג וכו' העכט שי שיש לו עתה איזה דרך לכנוס לעסק, יהי רצון שיחי' בחצלחה ויקוים בו מה שהגיד כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם כ"ק אדמו"ר הזקן, בעל התניא והשו"ע, דער אויבערשטער גיט אידן גשמיות און אידן מאכן פון גשמיות רוחניות.

והנני מסיים מענינא דיומא דפ' מטות, אף כי בקצור כי אין הזמן גרמא להאריך ולדכוותי יספיק וכו'.

ידוע דענין הנדרים מחולק משאר הציונים שבתורה, בזה שמתחילים במופלא סמוך לאיש, היינו בן י"ב שנה ולא ב"ג כשאר ציוויי התורה, ולדעת כמה ראשונים זהו מדאורייתא, והמוסר השכל שבזה הוא, שהרי כל ענין הנדרים חס בגדר סייג, וכמרז"ל נדרים סיג לפרישות, היינו שנודר בעצמו כדי שלא יכשל בקיום התומ"צ, ואף שארז"ל ירושלמי נדרים ספ"ט, דיין במה שאסרתו תורה, ובמילא הרי אפשר לומר שאין זה אלא בגדר יוחרא, ולא עוד אלא שגם חשש איסור יש בדבר, משום לא תגרע ולא תוסיף, ולכן באה התורה ומורה באצבע שבחיפך הוא, כי בקיום התומ"צ לבדם, הרי - כמאמר הרמב"ן ר"פ קדושים - אפשר שיחי' נבל ברשות התורה, ומוכרח הדבר שיעשה

אָקטו

נדפסה בלקי"ש ח"כ ע' 692 והושלמה ע"ס העתק המזכירות. תוכן דומה נכתב לכמה.

מהו"ר אלקנה: פפרניץ, שיקגו.

זה שהגיד: ראה גם לעיל אגרת השעב, ובהגסמן בהערות שם.

משמרת למשמרת, ובאה התורה במצות נדרים לרמז שבאיזה אופן יש לחייב את האדם לכשיהי' בן י"ג שנה למצות, הוא ע"י החכמה שמוסיף גדר ופרישות על מה שאסרה תורה, וזהו ענין הנדרים שמתחילים בתור הקדמה לקיום התומ"צ, היינו במופלא סמוך לאיש, ומובן מעצמו שאין זה דבר השווה לכל נפש, כי אינו דומה במה שצריך פלוני להפרש ואין מקום לחשש לאיש אחר, ולדוגמא מרז"ל עם הארץ אסור לאכול בשר משא"כ ת"ח שהוא להיפך וכמרז"ל באתר דעייל ירקא ליעול בשרא, ולכן דוקא פ' נדרים נאמרה לראשי המטות, היינו במעלת הנשיאים, שהפרת הנדרים וקיומם הרי זה תלוי בנשיאי המטות, היינו במה לנדור ובמה שהוא טוב שלא תדור – כיון שאינו דבר השווה לכל נפש – צ"ל זה ע"י הנשיא שיכול לומר זה הדבר, באספקלריא המאירה. וד"ל.

בברכה לבריאות הנכונה וכ"ט.

א'קטז

ב"ה, כ"ז תמוז, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נו"מ וכו' מו"ה יוסף שי

שלום וברכה!

איך האב באקומען אייער בריוו פון ה' בלק. איך בין זייער צופרידן, וואס איר האט אנגענומען מיין פארשלאג וואס איך האב געמאכט זייענדיק אויפן ציון פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, וועגן ביישטייערן זיך טויזנט דאלער פאר דעם רבינס דעם שווער'ס ארבעט אין אפריקע. זעלבסטפארשטענדליך וועט דאס צוגערעכנט ווערן אויפן חשבון פון דער פראגראם פון אייער השתתפות אין דער סומע פון פופציק טויזנט דאלער.

דאס וואס איר האט זיך געמאכט אן אנשטרענגונג צו שיקן די טויזנט ד' אין דער צייט, ניט קוקנדיק וואס איר זייט פאראיינגט אין קעש, דאס מאכט נאך גרעסער אייער זכות, דאס איז אויך אין

א'קטז

מו"ה יוסף: רבינסון. אגרות נוספות אליו – לעיל תחקמו, ובהנסמן בהערות שם.

איינקלאנג מיט דעם פסוק „אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'“, וואס דער טייטש דערפון איז אויך אז אין דער צייט ווען איינער איז פארענגט אין געלט און איז אין דעם זין אליין א „דל“, און פונדעסטוועגן רעכנט ער זיך נישט דערמיט און גיט צדקה מער ווי די מעגליכקייטן אין יענער צייט, און דאן וועט זיכער מקויים ווערן אויך דאס וואס שטייט ווייטער „ואני בתומי תמכת בי ותציבני לפניך לעולם“ – און איך, אין מיין גאנצקייט (באמונה) שטיצט דו מיך און האסט מיך אויפגעריכטעט פאר דיר אויף אייביק (תהלים מ"א).

איך האף אויך, אז עס וועט מקויים ווערן דאס וואס עס שטייט אין נביא מלאכי, אז דער אויבערשטער זאגט ובחנוני נא בזאת – פרואווט מיך אויס אין דער מצוה פון צדקה, וועט איר זען „אם לא אפתח לכם ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די“ – אז איך וועל עפענען פאר אייך די פענסטער פון הימל און וועל אייך שיקן ברכה אן אויפהער. דער אויבערשטער זאל געבן, אז איר זאלט דאס זען בפועל ממש בהצלחה מופלגה און איר זאלט קענען נאכקומען אלע אייערע פארפליכטונגען און זיי נאך גרעסער מאכן.

בברכת הצלחה ומנוחה.

א'ק'ז

ב"ה, כ"ט תמוז, ה'תשי"א
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

... במענה על שאלתו במכתבו, הנה בנוגע ללקיחת פקידים או לחסרת פקידים משרתם, הנני נוהג לבוא עד"ז בכתב ולא בע"פ בכדי לחמנע מספקות וכיו"ב.

בברכה.

א'קיה

ב"ה, א' מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

יאלעס - פילאדעלפיא

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מכ"ח תמוז כשעה קלה לפני נסעי על הציון של
כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, והזכרתיו ואת כב"ב שי
להמצטרך להם כבקשתו במכתבו, ובטח צדיקא דאתפטר דאשתכח
בהאי עלמא יתיר מבחיוהי יעורר ר"ר להצלחה בגשמיות וברוחניות.
כבקשתו נמסרה נדבתו מה ששלח בקשר עם היאצ"ט של אביו
הרה"צ וכו' וכו' ז"ל ומוסג"פ הקבלה.

בקונטרס איכה שנדפס זה עתה, אשר רובו ככולו נדפס בפעם
הראשונה מכ"י, נמצא שם ע' מ"ד בענין השיווי ביוחכ"פ ות"ב
שבשניהם אין נועלים סנדל, ואף שכתוב שם שזחו מטעמים הפכים,
אבל עכ"פ ידוע שעומק רום מקושר עם עומק תחת כו' ומזה מובן שגם
בת"ב - יחפך בעגלא דידן לששון ולשמחה - הענין דחליצת סנדל
שהוא למעלה מסנדל, והנני רואה שהשתא היאצ"ט לע"נ אביו הרה"צ
וכו' וכו' ז"ל הוא ג"כ יום שאסור בנעילת הסנדל, ובטח הכל בחשגחה
פרטית. ובפרט לאלו הקשורים בתומ"צ, וכידוע שיום יאצ"ט הוא ענין
של עלי, וזהו ג"כ ענין של האיסור בנעילת הסנדל ביוחכ"פ וכו' שיש
מזה גם בת"ב, ובשנה זו בעשירי באב, ויה"ר שבקרוב ממש נראה בעיני
בשר קיום היעוד של והפכתי אבלם לששון וכל הענינים דמגילת איכה
יתפרשו בעליות, וככתוב בקונט' איכה הנ"ל.

בברכה.

א'קיה

יאלעס: אגרות נוספות אליו - לעיל תתקו, ובהנסמן בהערות שם.

תא

אדמו"ר שליט"א

א'ק'ט

ב"ה, א' מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכ' מל"ג בעומר וכן מכתביו מה' וחי' תמוז, וקראתי
הפ"נ על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע לעורר ר"ר על
כל אחד ואחת המוזכרים בהפ"נ להמצטרף להם, ובודאי צדיקא
דאתפטר דאשתכח בחאי עלמא יתיר מבחיוחי, ימשיך ברכה והצלחה
לו ולכל ב"ב שי' בגשמיות וברוחניות.

ב) במענה על שאלתו אם לגלות לילידיו שי' ע"ד פטירת אמם ז"ל,
הנה לדעתי לאט לאט יסבירם שהאלקים הביאה עתה למקום כזה
שאינו סובלת כל חולי ומחלה, אשר מקום כזה נמצא בשמים, ומשם
יכולה ג"כ להשפיע על כל ילידי' ולבקש את השי"ת שיצליחו
בלימודיהם והנהגתם, וגם עתה רחמי האם על הבנים והבנות
ומתגעגעת שיתנהגו באופן המתאים לבני ובנות ישראל אשר עייז
גורמים לה נחת רוח ביותר, ואז ביכולתה ג"כ לפעול שיהי' אצלם
ענייניהם בהצלחה, וחשינוי הוא רק בזה שאין רואים בעיני בשר כו'
וכו', מובן מעצמו שאין האותיות שבהם ישתמש בדברו עם הבכירים
מתאימים לאלו שהם צעירים, אבל התוכן לפי ערך יכול להיות שזה
לכולם עפ"י חנ"ל ...

בברכה להסתדר' המתאימה בגו"ר בקרוב ממש.

א'ק"ב

ב"ה, ד' מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

... בייגעלייגט איז דא א רשימה פון דעם וואס איך האב געזאגט

א'ק"ב

תוכן דומה נכתב לכרכ.

צו די תלמידים וועלכע פארן אין שליחות פון מרכז לענייני חינוך צו פארשטארקן תורה ומצות און אידישקייט בכלל אין דער מדינה, און איך האף, אז איר וועט זיך ניט באנוגענען מיט דעם לייענען אליין, נאר וועט אויך טאן לויט דעם רעיון, וועלכער איז באגרינדעט אויף די הוראות וואס איך האב געהערט פון מיין שווער כ"ק אדמו"ר אין פערשידענע צייטן, וועגען דער נויטיגקייט פון אזא ארבעט.

השם יתברך זאל העלפן אונז אלעמען, אז יעדערער פון אונז זאל אויספירן די שליחות בעלמא דין, וואס דאס איז א מיטל צו מקבל זיין די ברכה והצלחה מהשם יתברך אין די ענינים הפרטיים ובפרט אין די ענינים פון בריאות הגוף ונפש.

המחכה לבשורה טובה.

א'קכא

ב"ה, ד' מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר חיים יעקב שי

שלום וברכה!

עס האט מיך געפרייט צו הערן א גרוס פון אייך דורך ידידנו הרה"ג והרה"ח אי"א נו"מ עוסק בצרכי צבור באמונה כו' וכו' מהו"ר אברהם אלי' שי' אקסעלראד, און האט אויך געשיקט אייער מעמד געלט,

איך בין זיכער, אז אייער באטייליגן זיך אין מעמד, איז ניט נאר מיט געלט אליין, נאר דאס באווייזט מער אויף אייער הארץ געפיל און פארעהרונג אלס אויסדרוק פון התקשרות צו אלע ענינים פון מיין שווער כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, וועלכער האט זיך מוסר נפש געווען צו איינפלאנצען תורה ויחדות איבער דער גאנצער וועלט און ספעציעל אין דער לאנד, און וואס אויך איצטער, ווי דער לשון פון זהר הקדוש, צדיקא דאתפטר אשתכח בכולהו עלמין יתיר מבחיוהי (א

א'קכא

מהו"ר חיים יעקב: גאט, גרינסבארא.

צדיק נאך זיין הסתלקות פון דעם עולם, געפינט זיך אין אלע וועלטן נאך מער ווי באם לעבען זיינעם (דא) האט ער א אויג אויף אלע זיינע ענינים וואס ער האט אויפגעטאן, און האט א קורת רוח, וואס זיינע ענינים וואקסען און שפרייטן זיך אויס בהצלחה, און פאר די אלע וועלכע נעמען איינטייל און העלפען אין זיינע ענינים, יעדערער נאך זיין מעגליכקייט, איז ער – דער צדיק – מעורר רחמים אויף זיי, צו געבענטשט ווערן יעדערער אין וואס ער באדארף.

בא דער געלעגענהייט שיק איך אייך, א פארצייכנונג פון דעם וואס איך האב געזאגט צו די תלמידים פון דער ישיבה, וועלכע ניצן אויס זייער וואקיישאן צו פארען איבער דער מדינה, אויף צו פארשטארקן אידישקייט, וואס איך האף אז אויך אייך וועט דאס אינטערעסירן, איר קאנט פילייכט אויסניצן דעם רעיון פון דעם שמועס, אויף צו ווירקען אויף אייערע באקאנטע, צו מקרב זיין זיי מער צו תורה און מצות בכלל און צו מנהגי ודרכי החסידות בפרט.

בברכה לאריכות ימים ושנים טובות, גאר כפשוטו, לאנגע געזונטע יארן, און אויך ווי די כוונה פנימית פון דעם, אז דאס זאל זיין גוטע געזונטע יארן אויסגעפילט מיט תורה אור ונר מצוה.

א'קב

[ד' מניא ה'תשי"א]

... ומה ששואל באשה שלפ"ד הרופאים סכנה לה שתתעבר, אם מותרת האשה לעשות תחבולות בזה:

הנה רבותינו נשיאינו ז"ל המה המקילים, והתירו באופנים ידועים בשעת תשמיש או לאח"ז. ראה שו"ת צ"צ אהע"ז סי' פ"ט שמתיר, ויש ג"כ גוף כ"ק מבנו מהרי"נ להתיר, (שוב מצאתי גם כן שאלות ותשובות הרש"ם ח"א סי' נח שדעתו ג"כ להתיר) ודלא כרבני וכו' המחמירים בזה (הובא בשדי חמד אסיפת דינים מערכת אישות ס"ק א' ובפאת השדה שם). ואנו אין לנו אלא חוראת רבותינו נשיאינו, ושמעתי ג"כ

א'קב

נדפסה בלקריש חריב ע' 179.

המקילים: ראה גם לעיל ח"ג אגרת תרכה. לעיל תחבת. לקמן אקסה.

בשם כ"ק מו"ח אדמו"ר שבאיזה אופנים התיר. ויפנה אל רב מזקני
אנ"ש בעל הוראה היודע איך נוהגים בזה. וכמובן כל תחבולות הנ"ל
המה במה שהאשה עושה ולא בהבעל.

א'קבג

ב"ה, ד' מנ"א, תשי"א

ברוקלין.

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו (בלי הוראת זמן כתיבתו) עם הפ"נ המוסגר בו,
ולכשאהי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אקראהו,
ובודאי יעורר ר"ר עליו לבריאות הנכונה לו ולזוגתו שתחי' ולהמצטרך
להם בגשמיות וברוחניות.

וכבר כתבתי לו את דעתי, שלא נכונה מחשבתו, ואין כל יסוד
להחששות שלו, ובודאי אין זה אלא עצת היצר, ומה טוב שימעט
במחשבה ע"ד עצמו, היינו אפילו ע"ד מה שנדמה לו שצריך לתקן
בעניניו, ויחליף מחשבה זו בענינים שנוגע ע"ד לזולתו, ומה טוב
במחשבה ע"ד השי"ת, וכמבואר במקומות אין מספר בדא"ח בזה,
ומבואר ג"כ ברמב"ם הלכות יסוה"ת רפ"ב: וכיצד יבוא לאחוי"ר כו'.

ובפרט ע"ד המבואר בספרי החסידות באחד החילוקים שבין תורת
המוסר לתורת החסידות, אשר בכללות בתורת המוסר מדגישים את
ההסתכלות ואת ההתבוננות בפחיתות בני"א במדות הלא טובות
ובהענינים הלא טובים, והתקונים ע"ז, ובמילא - אפילו אם מצליח
להביא בפועל את התקונים על הענינים הלא טובים, וה"ז טוב, אבל
בכ"ז במה בלה את זמנו במחשבות והתבוננות ברע ועכ"פ בהלא טוב,
משא"כ בתורת החסידות שמדגישים את ההסתכלות וההתבוננות
האסתכלא ביקרא דמלכא, או עכ"פ בהתבוננות בעניני מין האדם
אדמה לעליון, בעניני אחבת ישראל, שאז אפי' אם לא הוציא המסקנא
המתאימה, היינו שלא הצליח לתקן את עניניו בפועל, הרי עכ"פ במה
בלה זמנו - בקיום המצוה דע את אלקי אביך, בהסתכלות בטוב,
במעלת הקדושה וכו'.

וככל הדברים האלה הוא ג"כ בנדון ידידי: הנה החתעסקות שלו
בענינים שאינם מתאימים הרי מי יאמר שאפשר שאין זה אלא דמיון

בלבד, ואפילו אם יש לו חשש ויסוד להחשש שלו וצריך תיקון, הרי כבר נתבאר בתניא שזה צ"ל בעתים מיוחדים ומזמנים לכך, ונוסף עכ"ז מי יאמר שגם אחרי ההתבוננות והמרירות (כי עצבות ח"ו מאן דכר שמ"י) אין ספק הדבר אם יוציא את המסקנא המתאימה לכל המאה אחוז, משא"כ אם מתעסק בהתבוננות בגדולת הבורא שהוא המהווה מחי ומקיים את כל בכל רגע ורגע ובמילא הרי צריך להיות תמיד כח הפועל בנפעל וכו' הרי ראשונה מבלה זמנו בקיום המצות דע כו' בגדלות ה' כי הוי' הוא האלקים, ואהבת את ה"א ומכש"כ אם יגרום זה לחטבת המצב בפועל הרי משתכר הוא מכל הצדדים, ובמלות אחדות: מה לו להתעסק בקו העבודה דסו"מ בשעה שהברירה בידו להתעסק בקו העבודה דועשה טוב, אשר בד"מ יבוא עי"ז ג"כ לסו"מ.

ויה"ר שיחפכו ימים אלו לנו ולכל ישראל לששון ולשמחה במהרה בימינו בעגלא דידן ובכאו"א מאתנו יושפע ג"כ שמחה וששון ולקיים את הציווי הכללי ועבדתם את ה"א בשמחה ובטוב לבב מרוב כל (ראה רמב"ם סוף חל' לולב).

בברכה לבריאות הנכונה ושידע מזה.

א'קכד

ב"ה, ד' מני"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

... אין די נייען טעג, דערמאנען זיך אלע אויף דעם מאמר רז"ל, אז דער חורבן איז געווען פאר דעם חטא פון שנאת חנם, דאס הייסט ניט ליב האבן דעם צווייטן אן קיין שום פארוואס, און אן קיין שום יסוד, מיר אלע אידן ווילן דאך ארויס פון גלות וואס פריער, במילא דארפמען אראפנעמען די סיבה וואס האט מיטגעבראכט דעם גלות, וואס דער תיקון אויף דעם איז, אהבת חנם" דאס הייסט האלט האבן א אידן אן א פארוואס, און אפילו אזא אידן, וואס דער עס ישראל האט פון אים קיין טובה ניט, און מען ווייסט ניט צי האט בכלל וועלכער איד פון אים א טובה, און עס איז אפילו א ספק צי מען קאן אויף אים אנווענדען דעם ואהבת לרעך כמוך, ווייל ער איז ניט קיין רעך ר"ל, ער לערנט ניט קיין תורה און איז ניט מקיים קיין מצות, קומט אבער, אהבת חנם" אז אויך אזא אידן זאל מען האלט האבן, און אז מען

פירט זיך אזוי, נעמט [מען] דערמיט אראפ די סיבה וואס האט מיטגעבראכט דעם חורבן און גלות, און דערמיט מאכט דער איד ליכטיג זיין ווינקעל, במילא ווערט ליכטיג בחלקו בעולם און עס קומט צו מער ליכטיגקייט, ביז סוף כל סוף וועט מען באלייכטן דעם גלות און מיר וועלן זוכה זיין צו דער גאולה השלימה והאמיתית בעגלא דידן דורך משיח צדקנו.

בברכה אויף א גוטן זומער בגו"ר.

א'קכח

ב"ה, ד' מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

... ועל שאלתו איך לסדר את חג התספורת, הנה לא שמעתי בזה הוראות, ולחעיר ממה שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר בשש"פ בסעודת היום, הי"ש"ת (נדפס בספר השיחות, קיץ הי"ש"ת).

בברכת רוב נחת אידישן נחת חסידישן נחת מילדיהם שי' לו ולזוגתו תחי'.

א'קכו

ב"ה, ז' מנ"א, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נו"מ וכו' מוהר"י שי'

שלום וברכה!

קבלתי הזמנה מהישיבה להשתתף ב"מעסעדזש" בקשר עם יובל הארבעים לקיום ישיבת מאנשסטער.

א'קכז

מצילום האגרת.

מוהר"י: דובאוו. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג תל, ובהנסמן בהערות שם.

באשר החזמנה באנגלית, ומן הסתם הרעפארט או החוברת ג"כ תהי' באנגלית, כתבתי המכתב המוסג"פ באנגלית. ואל בינתו אשען, אם ימסור המכתב להנהלת הישיבה ואם גם לפרסמו באופן אחר המתאים.

מוסג"פ הר"ד שאמרתי לתלמידי ישיבתנו כו' שהתנדבו להקדיש ימי החופש שלהם בתעמולה להחזקת התורה והחינוך הכשר במרחבי המדינה.

ותמורת בז' באב נכנסו כו' אחתום בברכה לראות ב"ב ממש בבנין ביהמ"ק ע"י מ"צ בנין ביד"ש.

מ. שניאורסאהן

ברמב"ם הלי' מלכים ספי"א, ובנה מקדש". ועיין זח"א כח, א. זח"ב קח, א. זח"ג רכא, א. ודברי רש"י ותוס' ידועים.

א'קכז

ב"ה, ח' מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נר"נ מו"מ באמונה מוה"ר יעקב הכהן שי

שלום וברכה!

זה עתה הביאו מבית הכריכה את הקונטרס שספרתי לו אודותו, והנני שולחו לכ' במהיר אוירון, ואולי יתקבל לת"ב,

והת"ב דהשתא שהננו נדחה, הנה יתן השי"ת ויבטלו לגמרי כמסופר בסיפור שבסוף הקונטרס, ויהי מכאן ולהבא אך ששון ושמחה בגאולה השלמה והאמיתית ע"י משיח צדקנו בב"א.

בברכה.

ברמב"ם . . ידועים: ראה בזה לקריש חייח ע' 418.

א'קכז

מוה"ר יעקב שי: כ"ץ. אגרות נוספות אליו — לעיל תתכב, ובהנמנן בהערות שם.
הקונטרס: רשימות הצ"צ על מגלת איכה. ראה אגרת שלאח"ז.

א'קכח

ב"ה, ח' מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א נוי"מ וכו'
מהו"ר אברהם אלי' שי

שלום וברכה!

בצער נודעתי מפטירת אשתו הרבנית מרת ברכה ניעשא ע"ה, ויה"ר
שמכאן ולהבא לא ידע עוד מכל עגמ"נ וצער ח"ו, ובימים האלו דאבלות
ישנה אשר בטח יהפכו במהרה בימינו לששון ולשמחה הנה גם אבלות
חדשה תשכת מן הארץ והקיצו ורננו שוכני עפר.

זה עתה הביאו מבית הכריכה הקונטרס רשימות על מגילת איכה
לכ"ק אדמו"ר הצ"צ נ"ע ונוסף בו מאמר מכ"ק אדמו"ר מוהר"ש נ"ע
מאמר מכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע ומאמר מכ"ק מו"ח אדמו"ר, ויה"ר
שבזכות זה שע"י כת"ר יבוא המאור שבתורה ואור תורה באלפים מבתי
בניי, הנה במדתו של הקב"ה שהיא מדה כנגד מדה, יאיר גם אצלו
באור טוב הנגלה והנראה ולראות רוב נחת מבתו וחתנו הרב שיחיו.

מצו"פ שני קונטרסים, ובטח יודיע להמשרד כמה עוד לשלוח
לכת"ר שי.

ויה"ר שב"ב נזכה ליעוד המקווה והפכתי אבלם לששון ויהפכו
הימים האלו לששון ולשמחה, אכ"ר.

בברכה לברי' הנכונה ושיב"ט בזה.

נ. ב. מכתבו מג' תמוז בעתו נתקבל, ובטח כבר קבל כל הקבלות
מהמשרד כפי הרשימה במכתבו הנ"ל.

א'קכח

מוה"ר אברהם אלי' אקסלרוד. אגרות נוספות אליו — לעיל תתע, ובהנמנו בהערות שם.

איקבט

ב"ה, י"א מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג ורה"ח הו"ח אי"א נו"מ עוסק בצ"צ וכו'
מהו"ר שלמה שי

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו מעש"ק כ"ג תמוז, ובטח בינתים הגיעו ג"כ
המכתבים בשביל מר אלמליח, גראס, ודאוילא, אשר כתבתים בקשר
עם ימי חג הגאולה ואולי זקוקים הם לביאור נוסף, הנה על בינת כת"ר
אשען בזה.

מה שכותב שבענין י"ב תמוז אין עם מי לשוחח במחנו, הנה לא
נכון הדבר, כי בודאי ישנם וישנם, כי לולא זאת לא הי' בא הוא לשם,
אלא שעדיין צריך חפוש, ומרובה מדה טובה ממדת פורעניות, ומה
בחפוש חמץ הפליגו רז"ל בתחלת מס' פסחים באופני החפוש שצ"ל
בזה גם בחורין וסדקים, הנה עאכ"כ בחיפוש הטוב שכאו"א מישראל
צריך להשתדל עד"ז ואז בלי ספק שמוצאים הרבה יותר מזה שגם
משערים בתחלה, ופשיטא שהרבה יותר ממה שנראה לעיני בשר קודם
ההתחלה בזה.

לעתים קרובות דרוש פה לדעת בדיוק מספר המוסדות ובערך גם
מספר התלמידים והתלמידות, שבכל אחד ואחד מהם. וכיון שלפי מצב
העבודה שלו מתוסף וגדול מספר המוסד' מזמן לזמן, הנה מטובו
להודיע תיכף בכל פעם ופעם שמתוסף מוסד, וגם בתוספת איזה
פרטים שיחיי בידו אודות המוסד, ות"ח מראש.

בנוגע לעניני הכספים מהדזוינט, הנה הרבה עגמ"נ יש בדבר, אבל
תקותי חזקה, שגם עתה הנה כ"ק מו"ח אדמו"ר שהוא הוא המנהל
הענינים, ויתיר מבחיוהי, יפעול שיחיי בהצלחה, וכמבואר בקונטרס י"ב
תמוז לימי הגאולה דשנה זו בהצלחה בטבע למעלה מהטבע.

כשהייתי ער"ח מנ"א על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ

איקבט

מצילום האגרת.

מהו"ר שלמה שי: מסוסוב. אגרות נוספות אליו — לעיל תתיח, ובהנסמן בהערות שם.
במחנו: קובלנקה.

זי"ע, הזכרתיו ואת זוגתו שי' להמצטרך להם ויתברכו בקרוב ממש
בזחור"ק.

לפלא קצת שאינו מזכיר במכתבו ממצב בריאות זוגי שתחיל,
וכמנהג החסידים הישנים ה"ז סימן שהכל כשורה. ובטח במכ' הבא
יכתוב ע"ד זה בפירוש, וכן יהי לבו בטוח וכן לבב זוגתו תחיל, שכ"ק
מו"ח אדמו"ר משפיע ברכה והצלחה לאלו שהם מתעסקים במילוי
שליחותו, ושניהם יודיעו בשו"ט בזה.

מוסג"פ ר"ד מה שאמרתי להתלמידים שי' הנוסעים לערי השדה
בשליחות החזקת היהדות, ואולי יוכל לנצל זה בענין עבודתו במחנו
באופן המתאים.

מהנכון לחקור אם יש במחנו עתון שאפשר יהי' להדפיס בהם
מאמרים מה ששייך לעבודתנו בפרט, או בענין של תורה וחסידות
בכלל, מובן שאין זה נוגע אם גם יהי' בשפת המדינה, ואדרבה מעלה
בדבר שגם עי"ז יתרבו מספר הקוראים וכו'.

בברכה המחכה לבשו"ט.

מ. שניאורסאהן

זה עתה נתקבל מכתבו מר"ח מנ"א. ות"ח על שילוח הס' בקבלה.
ובקשה רבה על להבא, להשתדל בכגון דא, הן בס' קבלה והן בנגלה,
וכל המרבה ה"ז משובת. ולאו דוקא ישנים, אלא מכל הנדפסים
באפריקא, אסיא וכו'.

א'קל

ב"ה, י"ד מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ עוסק בצ"צ וכו'
מוה"ר מיכאל שי'

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו מד' מטו"מ ומפני רוב הטרדות נתעכב המענה

א'קל

מוה"ר מיכאל: ליפסקר. אגרות נוספות אליו — לעיל תשס"ה, ובהנמנן בהערות שם.

תיא

אדמו"ר שליט"א

עד עתה ... ובכלל הנה כל המכתבים המתקבלים ובהם איזה ענין של בקשה וכיו"ב, הנני משתדל למלאות הבקשה כפי יכולתי, אבל המענה על המכתבים מתעכבים למרות רצוני מרוב העבודה והכנה לדפוס של דא"ח מנשיאנו כ"ק רבוה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע וכו' ולזאת בקשתי גם על להבא לכתוב לעתים קרובות **מכל** הנעשה על ידו לטובה ולא להתחשב בזה שמתאחרת המענה שלי, ועוד זאת שלפעמים צריכים כאן לדעת מספר המוסדות שיש לנו במאראקא בדיוק ועכ"פ לפי ערך מספר התלמידים והתלמידות בכל מוסד ומוסד, ולכן כשנפתח מוסד חדש או שמשנתנה מספר התלמידים במדה **ניכרת** מטובו להודיע עד"ז בהקדם האפשרי.

ת"ח על השתדלותו בענין ספרים בשביל הספרי' שלי, ובטח ימשיך בהשתדלותו זו גם על להבא, שכפי הנשמע הנה בשנים האחרונות נדפסו הרבה ספרים באפריקה הצפונית, ספרי קבלה וספרי נגלה, ובטח יש להשיג רוב הגדול מהם בתור תשורה להספרי' שלי או עכ"פ בתור חילוף על ספרי הוצאת קה"ת.

הקוני ליב"ת נשלח לו בעתו.

בברכת הצלחה בעבודתו בקדש, ופ"ש כל המשתתפים
אתו עמו.

נ.ב. לחג הגאולה י"ב תמוז העבר נשלח מכתב וגם קונטרס להרב
טולידנא שי' ובטח הגיע במועדו.

עוד אעירו שמהנכון להתענין אם יש איזה מכתב עתון במחנו
היוצא מדי יום ביומו או אחת לשבוע וחדש, שיתרצו להדפיס מזמן
לזמן ע"ד חסידות בכלל ועל עבודתינו שם בפרט.

א'קלא

ב"ה, י"ד מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכהו

בעתו קבלתי מכתבו מה' מנ"א ושמחתי על הבשו"ט שהוטב לבנו
... שי' כן יתן השי"ת שיוכל לבשר בשו"ט לעתים קרובות.

בענין מה ששואל גמ"ח בעסקו, הנה בטח ידוע זה לו מכבר שכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע קבע קופת גמ"ח על יד הלשכה לעזרת פליטים וסידורם, וקשה עלי לשנות את הסדר בזה ובפרט בדברים שנקבעו ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר, וכמו שהי' הסדר אז, הנה גם עתה על כת"ר לפנות אל הרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א עוסק בצ"צ וכו' מוהר"ב שי גאראדעצקי, ובטח יעשה בזה כפי יכולת קופת הגמ"ח עתה, ומצדי הנני כותב לו ג"כ בזה.

הנדפס קונטרס רשימות איכה נשלח לו בחבילה בפ"ע ובטח יאשר קבלתו.

בברכה.

א'קלב

ב"ה, ט"ו מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נר"מ מו"מ באמונה וכו' מהר"י שי' הכהן

שלום וברכה!

ערשט באקומען אייער בריף פון נעכטען און איך הייל ענטפערן וועגען נאך א מופת פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע:

מיר האט די גאנצע צייט געקוועטשט, וואס ערב ראש חדש מנחם אב האב איך ניט געקאנט איבערגעבן אפן אהל אז איר האט צוגעשיקט אייער געוויינליכען טשעק אפן רבינס ענינים, אזוי ווי אבער דער רבי האט מיר אמאל געזאגט, אז איך זאל אייך ניט קוועטשען מיט געלט – ווי איך האב אייך שוין אמאל איבערגעגעבען – האב איך גארניט געקאנט טאן אין דעם, איצטער זע איך אז דער רבי האט אייך דירעקט אריינגעגעבען דעם געדאנק, אדער אין דעם לשון ווי איר שרייבט אז „לבי נוקפי" וואס דאס איז על דרך ווי די כרוזים מלמעלה וואס בריינגען אריין אין דעם מענשען מחשבות והחלטות טובות ניט צוגעגרייטערהייט פון זיין זייט, וכמו שנתבאר בלקוטי תורה פ' תצא

א'קלב

מהר"י שי' כ"ץ. אגרות נוספות אליו – לעיל תתכב, ובהנסמן בהערות שם.

(לו, ד) ובארוכה מער אין דעם מאמר אז ישיר דשנת ת"ש. מסתם האט איר דעם מאמר ...

און השי"ת זאל אייך העלפען ניט נאר ניט ממעט זיין ח"ו פון אייערע גוטע מנהגים נאר מוסיף זיין אויף זיי וכמ"ל מעלין בקודש.

ובפרט נראית די השגחה פרטית וואס כל הנ"ל איז געווען חמשה עשר באב וואס אויף דעם טאג זאגען חז"ל (סוף תענית) מכאן ואילך דמוסיף יוסיף - בנוגע צו תורה, ובמילא מובן אז די תורה פועלט דעם זעלבן סדר והנהגה אויך אין מצות ובפרט אין מצות הצדקה וואס נקראת בשם מצוה סתם ושקולה כנגד כל המצות (ראה תניא פרק ל"ז, אגרת התשובה סוף פרק ג' אגרת הקדש סימן ג' ד' סוף סימן ה' ו' ח' ט' י' י"ב).

בברכת הצלחה בעסקיו הפרטים און ער זאל, בשמחה ובטוב לבב, מאכן פון די גשמיות רוחניות.

איקלג

ב"ה, ח"י מנ"א, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"מ וכו' יושבי על מדין בעיר דובלין
רבתי הרב הראשי מוהר"ר ישראל שי' יאקאבאוויטש
והרב חדיין מוהר"ר זלמן יוסף שי' אלוני

שלום וברכה!

קבלתי מכתבם מיום ג' פ' פינחס ...

ואסיים במה שאמרתי בהמשך לשבת נחמו במשארז"ל שהיא נחמה בכפליים, היינו כפליים לא רק בכמות אלא גם באיכות, זאת אומרת, שהנחמה תהי' באופן כזה, שלא רק שהיא מסירה את הצער, אלא גם מהפכת את הצער גופא לעונג, היינו שהאדם גם בעיני בשר רואה, אשר היסורים שארעו לו (הרי א) יש טעם עליהם, אבל אי אפשר

איקלג

לתוכנה ראה גם לקיש ח"ב ע' 393 משיחת כ' מנ"א.

לקרוא זה נחמה בכפליים, כי אינה אלא נחמה גרידא, ומה שמוסיף הנביא שהנחמה בכפליים, היינו ב' שרואה שהיסורים עצמם לא היו יסורים אלא השפעה של טובה מכוסה, שמפני רוב טוב נמשך למטה בצורה כזו. ופירוש הענין מובן ממה שכתב בקיצור בתניא פכ"ו, וכמסופר ג"כ בגמרא, שיש נוסחא של כל דעביד רחמנא לטב עביד, ונוסחא נוספת ומעולה מזו – גם זו לטובה, וכמו החילוק דמעשה דרבי עקיבא ממעשה דנחום איש גם זו, שר"ע על ידי שנכבה הנר ונאכל החמור והתרנגול וכו' ניצל על ידי זה מהיזק גופני, וראה שסוף סוף על ידי הצער שסבל באה לו טובה, אבל העובדא עצמה הוא ענין של צער. וזהו נחמה גרידא. משא"כ במעשה דנחום איש גם זו, כשהחליפו האבנים טובות ומרגליות על עפר, ונעשה לו נס בעפר, שלא הסתפקו בזה שעל ידי הצער ניצל הוא מהיזק, אלא אדרבה הוכיחו לו שאין זה צער אלא טובה גדולה ביותר.

ויהי רצון שגם בנידון דידן הנה לא יהי רק ענין של כל דעביד רחמנא לטב עביד, אלא שיהי גם כן ענין של גם זו לטובה, שהכל יכול יגלה את הכוונה פנימית ואז יראה, כי גם זו לטובה, רק שאינה נגלית ונראית לעיני בשר, כי היא מעלמא דאתכסיא שלמעלה מעלמא דאתגליא".

בברכת הצלחה בעבודתם בקדש המצפה לרחמי שמים, ובשורות טובות בכלל ובפרט.

א'קלד

ב"ה, י"ח מנ"א, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

להנהלת ישיבת תו"ת ליובאוויטש לוד,
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

במענה על מכתביהם מכ"ט תמוז וה' מנ"א,

מה שכותבים שעלה בדעתם לשלוח שליח מיוחד לבלגיי הולנד שווייץ וכו' בכוונה לאסוף כספים לטובת הישיבה, הנה לדעתי בכלל

תטו

אדמו"ר שליט"א

נכון הדבר, אבל בשני תנאים: (א) שיתדברו בזה עם מוסדות ליובאוויטש האחרים שגם הם שולחים שד"רים למדינות שונות, בכדי שלא יהיו בלבולים ותרעומות מאחד על חברו. ואולי כדאי לסדר מגבית מאוחדת עם קצת מהם. (ב) אשר השליח או שליחים שלהם, הנה כפי הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר, לא יתעסקו באסיפת כספים גרידא, אלא, כפתגמו, „נעמען גשמיות און זייען רוחניות“. וראינו במוחש, אשר הצלחתו של חלק הראשון מעבודה זו תלוי בהצלחת החלק השני ...

בברכה ופ"ש חבורתם יחיו.

מ. שניאורסאהן

א'קלה

ב"ה, י"ט מנחם אב, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

להנהלת כפר חב"ד ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

במענה על מכתביהם מז' מנ"א ומיום ו' ערש"ק פ' דברים,

... מודיעים אשר החליטו לשלוח לכאן שליח מיוחד כבא כח מאנ"ש דכפר ספריא חב"ד, אבל אינם מודיעים תכלית השליחות, גם לא יכולתי להבין בנוסח מכתבם אם זהו הודעת החלטה או שאלה אם כדאי לעשות כן, ואם זהו הודעת החלטה, אזי מטובם להודיע עד"ז עוד הפעם בקרוב וישתדלו בהשגת הניירות.

אבל אם זהו בתור שאלה, אין דעתי נוחה כלל מהצעתם זו, כי אין אני רואה בזה תועלת גדולה, בא בשעה אשר בחדש תשרי בפרט ובראשית שנת השמיטה והשינויים בההתיישבות שלהם בכלל אין השעה מתאימה כלל וכלל אשר איש פעיל ובעל השפעה יסע משם לאיזה שבועות, ובטח חלק גדול ממה שאפשר לפעול ע"י ביאה לכאן אפשר לפעול ג"כ על ידי מכתבים וכו'.

(ד) במשך שבועיים הבאים יבקרו באה"ק ת"ו ראשי מנהיגי המגבית

א'קלד

שיתדברו: ראה לקמן אגרת איר.

המאוחדת דכאן, וראשי המגבית לאה"ק ת"ו והדזוינט. ולפי דעתי מהנכון הי' במאד מאד (א) להשתדל שיבקרו בהכפר ולערוך בשבילם קבלת פנים מתאימה (ב) שאחר כך, כטוב לב הנ"ל וכו' יבקרו אצלם באי כח אנ"ש מהכפר, וכדי לחזק הדבר יהיו ג"כ באי כח אגודת חב"ד ובתי הכנסיות דאנ"ש וכו', כדי להראות להם שזהו כח ניכר באה"ק ת"ו – (אם לא יבקרו באי כח ממוסדות שונים, הרי על כל פנים ימלאו ידי המשלחת שתבקר את הנ"ל לדבר גם בשמם) – ואחרי הרצאת דברים המתאימה ידרשו מהנ"ל בכל תוקף, וכמובן בנחת ובשקט עזר מיוחד לשנת השמיטה. ובתוך הדברים אפשר כדאי ג"כ להבליע אשר בטח נודע להם שאפשר לעשות מגבית פומבית מליובאוויטש לקרן השמיטה באה"ב. אבל מתעכבים מזה, כי בטח יהי' גרעון עי"ז בקופת המגבית הכללית שלהם. ובמילא עליהם להכיר באמיתת התביעה לעזר לשמיטה, ואין זה גרעון בקופתם, אלא אדרבה, וכו' וכו'. כמובן כל זה יש לו מקום רק אם אין מפלגה אחרת או מוסד אחר מדבר כבר בשם הכפר ע"ז עזר לשמיטה.

בברכה.

א'קלו

ב"ה, י"ט מנ"א, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

להנהלת אגודת חב"ד ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

(א) מוסג"פ העתקת מכתבי להכפר, ולדעתי גם אם באי כח הכפר לא יבקרו אצל המנהלים הנזכרים במכתבי, כי יש כאן שמועה שמדברים כבר בעדם בענין השמיטה ממפלגה אחרת, הרי בכל זה כדאי שבאי כח מוסדות אנ"ש יבקרו אצל הנ"ל, וירציאו לפניהם על דבר פעולות אנ"ש באה"ק ת"ו וכו', ואפילו אם לא יהי' בזה ענין של תביעה ג"כ כדאי הדבר מפני כמה וכמה טעמים.

(ב) מבקרת עתה בארה"ק ת"ו מרת לוי, אחת החברות בהנהלת הדזוינט בצרפת, אשר עד עתה פעלו על ידה כמה ענינים לטובת אנ"ש, וגם להבא יש בידה היכולת לפעול בזה. אחת ממטרות ביאתה לאה"ק

ת"ו שרוצה היא לסדר שם התישבות אבי' שי' (כנראה מסיפורים – א פרומער איד). ומחנכון שיעזרו לה בכל הנ"ל, ושלח לחמך על פני המים וכו'. הכתובת שלה איני יודע, אבל בטח היא תפנה לאגוד"ה או לאחד מחברי ההנהלה – שנתנו לה כתבתם בפריז.

בברכה.

מ. שניאורסאהן

איקלז

ב"ה,

מיט פערגניגען האב איך, זיינערצייט, אנגענומען די הצעה פון הרה"ח חווי"ח אי"א נר"מ וכו' מר"ה מנחם זאב שי' הלוי, אז ער זאל צוזאמענשטעלען א קובץ פון דינים און מנהגים וועלכע זיינען נוגע אין טאג טעגליכען לעבען, אבער, אויף וועלכע מען לייגט ניט גענוג אכט, מאנכע מענשען ווייל זיי ווייסען ניט די הארבקייט פון די דינים ומנהגים, און אנדערע ווייל זיי ווייסען בכלל ניט פון זיי.

און מיט גרויס צופרידענהייט פון ערשיינען פון ערשטען קובץ, שרייב איך די פאר שורות בתור בעגריסונג וברכה,

א ברכה, אז דברים היוצאים מן הלב פון הרה"ח המקבץ ועורך, זאל אין זיי מקויים ווערן די הבטחה' אז נכנסים אל הלב פון די צו וועלכע דער קובץ וועט דערגיין, אז זיי זאלען עס אראפ-בריינגען אין א בפועל ממש, מקיים זיין די דינים ומנהגים, כל אחד לפי ענינו, בקום ועשה און שב ואל תעשה.

וואס זיכער וועט דערצו מיטגעלעפן, און אין גאר א גרויסער מאס, די צוגעפאסטע אויסצוגען פון שיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה

(1) ראה ספר הישר לר"ת שער יג חובא בשלי"ה שי' האותיות אות למ"ד.

איקלז

נדפסה בתחלת ה"קובץ ליקוטי דינים" ובלקריש ח"ד ע' 1335.
א קובץ פון דינים: ראה לעיל ח"ג אגרת חרנו. לקמן אקמט. אקצ.

נבג"מ זי"ע, פון זיינע בריף וכו', וואס הרה"ח המקבץ האט מצרף געווען.

* * *

בכמה מקומות האט מען אונז אנגעוויזען אויף וויפיל עס איז וויכטיג די זהירות אין די ענינים, וואס ווערען פון פיעלע מענשען בעטראכט אלס לייכטע זאכען. מען האט אונז מזהיר געווען אז דאס קען בריינגען צו, ח"ו, לגמרי אראפ פון וועג: הוי מושכי העון בחבלי השוא, דדש ב' בעקבא ולא חייש עלי', ולבתר אתתקף ואתעביד כעבות העגלה, ואתתקף ההוא חטאה ואסטי לי' בהאי עלמא ובעלמא דאתי. מען האט אונז געווארענט' וועגען דער שטראף: למה אירא בימי רע (דערפאר וואס) עון עקבי, מצות קלות שאין בני אדם משגיחין בהן אלא משליכין אותן תחת עקביהן, יסובני. מען האט אבער אויך אונז מבטיח געווען וועגען דער גרויסקייט פון דעם שחר:

והי' עקב תשמעון, אם המצות קלות שאדם דש בעקביו תשמרון, ושמר הוי' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך ואהבך וברכך והרבך וגו'.

מנחם שניאורסאהן

אור ליום הרביעי פ' והי' עקב תשמעון,
עשרים במנחם אב, ה'תש"א ברוקלין, נ. י.

-
- (2) זהר מקץ קצט, רע"א, וראה אגרת התשובה פ"ז.
 - (3) תנחומא ר"פ עקב, וראה לקו"ת דרושים לר"ה סב, ד.
 - (4) פרש"י ר"פ עקב, וראה תו"א ויצא כג, ג.
 - (5) אין והי' אלא שמחה (ב"ר פמ"ב), משא"כ הוי (מושכי העון) - צרה, ויובן השייכות לעקב עפמשנ"ת בפ"י המלות לחצ"צ (ח"ב מס' דרך מצותיך) עה"פ אשרי יושבי ביתך (בענין הוי'), ובלקו"ת ראה ל, ד, וברשימות איכה ע' לא (בענין והי'). - בענין עקב ראה עץ חיים שער לח פ"ג, שער הפסוקים בראשית כו, ה, לא, יט, ובכ"מ.

א'קלח

ב"ה, כ"א מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

אין ענטפער אויף אייער בריף פון י"ז מנ"א וואו איר שרייבט אז
אייער פאטער שי מאנט פון די קינדער שיחיו צו געבן אים די
מעגליכקייט צו פארן אין אה"ק ת"ו, און אייער מוטער שי וויל ניט
מיטפארן ...

איך וויל אייך דערציילן א סיפור וואס איך האב געהערט פון מיין
שווער כ"ק אדמו"ר, דעם צמח צדק'ס א חסיד האט געוואלט פארן אין
ארץ ישראל האט אים דער צמח צדק געזאגט: ר' הלל'ן פעלט ניט ארץ
ישראל, און דיר פעלט ארץ ישראל, מאך דא ארץ ישראל (פון דעם ספור
זעהט מען אז דער צמח צדק האט אפילו אונטער די אויגן גערופן מיט
א רבי ר' הלל'ן) איך האף אז איר וועט האבן בשורות טובות אין דעם
וועט איר מיר שרייבן.

נעכטן, צוליבן יארצייט נאך מיין פאטער ז"ל, בין איך געווען אויפן
אהל פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, און האב מזכיר געווען אייך און אייערע
בני בית לחמצטרך לחם.

איך רעכן אז דעם מאמר – באנגליש – וועגען אפריקה און אויך די
חוברת פון עסקנות צבורית האט איר שוין מסתמא ערהאלטן, און
וועט מודיע זיין פון דעם.

בברכה.

א'קלח

א סיפור: ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע ח"א אגרת עדר.
ר' הלל'ן: ושם הלל'ן.

א'קלט

ב"ה, כ"ב מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מהו"ר משה יצחק שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מב' עקב והקודמים לו:

... בשמחה גדולה הנני לבשרו שסו"ס בא לפועל התחלת הרעיון
שעורר הוא בשנת תשי"ה והוא שידפיסו את מאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ע"ח המתנדבים אז (ומפני כמה סבות מניעות
העלמות והסתרים נתאחר הדבר) ושלשום ערב כ' מנ"א הביאו מבית
הכורך את הכרך הראשון של מאמרים אלו, והוא כרך מאמרי קיץ
הש"ת וחמרא למרי וטיבותא לשקי' והוא עורר את הרעיון אשר עתה
התחיל להתגשם בפו"מ, מתי יודפסו ויוכרכו חכרכים הבאים אינני
יודע מפני רוב הטרדות וגודל העבודה. אבל בכ"ז תקותי חזקה שיחי
זה בעתיד הקרוב לפ"ע.

ספר המאמרים הנ"ל נשלח לו בחבילה בפ"ע ביחד עם קונטרס
עסקנות ציבורית, ובדאי יאשר קבלתם.

בברכה ופ"ש כב"ב שי'.

א'קלט

מהו"ר משה יצחק שי' העכט. אגרות נוספות אליו — לעיל תתקסב, ובהנסמן בהערות שם.
הרעיון שעורר: ראה לעיל ח"ב אגרת קסד. הקדמת סה"מ קיץ ה'ת"ש.

תכא

אדמו"ר שליט"א

א'קמ

ב"ה, כ"ב מנ"א, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נו"מ וכו' הרימ"מ שי'

שלום וברכה!

קבלתי את מכתביו מח' ומי"ז מנ"א. כשהייתי אתמול על ציון כ"ק
מו"ח אדמו"ר הזכרתיו להמצטרך לו ולהצלחה בשליחותו בפרט, ובטח
יעורר ר"ר עליו, וגדולים צדיקים כו' שהם גוזרים והקב"ה מקיים.

בטח יסדר התועדות בש"ק מברכים לעורר ולעודד את אחב"י ע"ד
אהבת ה' אהבת התורה ואהבת ישראל, וכחוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר
לשד"רים ומשולחים אז מען זאל נעמען גשמיות און זייען רוחניות,
הנה רואים לפעמים ג"כ במוחש שעל ידי החוספה שמוסיפים בזריעת
הרוחניות במילא ניתוסף ג"כ בקיבוץ הגשמיות.

מוסגי"פ מכתב למר לוי יצחק שי' לוי'ן שמזכירו במכתבו.

בברכת הצלחה ופ"ש צו אלע, אייגענע אידן ד.ה. אידן מיט א
שייכות צו א שול תורה ומצוות" כפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר ומי הוא זה
שאינו שייך לזה, וכידוע דברי הרמב"ם חל' גירושין ספ"ב –

בברכה.

א'קמא

ב"ה, כ"ב מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו – שמפני כמה סבות נתאחרה המענה עד עתה

א'קמ

הרימ"מ שי' סגנב"ם.

זיינע רוחניות: ראה גם לעיל אגרות תתקלה. אקלד.
אייגענע אידן: ראה גם לעיל אגרת תתקכב.

– שבו מודיע על מקרה שקרה עם זוגתו תחי' ומבקש תקון בעדו ובעדה:

(א) הנה יפריש לצדקה 26 2/3 סלעים של תורה לצדקה בעבורו וכן כסכום הזה לצדקה בעד זוגתו תחי', ואצ"ל זה בבת אחת, ויוכל לסלק זה מעט מעט, ומה טוב אם יוכל ליתן זה כארבעים פעמים. שיעור הסלע של תורה יוכל להודע במחנו ע"י השיעור שנותנים לפדיון הבן שזהו חמש סלעים.

(ב) ישתדל בהשתדלות היותר גדולה בענין של שלום בית בינו ובין זוגתו תחי' היינו שיזהר בזה בתכלית הזהירות, וידוע מרז"ל נשים דעתם קלה ואשה דמעתה מצוי' ולכן טוב שיהי' הוא המוותר מצדו להפיק רצונה ובפרט במילי דעלמא, ואם בכל עת הפליגו רז"ל במעלת השלום בית, עאכו"כ בעש"ק, ואנו עתה כולנו בעש"ק לאחר חצות, כי קרב קץ גלותנו וביאת משיחנו.

(ג) בטח ידוע לו שהתקוני זהר מחולק לארבעים חלקים החל מער"ח אלול עד יוהכ"פ, ויאמר בימים אלו את השיעור המגיע לכל יום ויום.

(ד) מובן מעצמו, שעד לאחר יוהכ"פ צריך הוא להזהר ביותר בקיום ג' השיעורים השווים לכל נפש, בחומש תהלים ותניא, מתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר.

יש לשער שההעלם וההסתתר ביותר יהי' אצלו בנוגע לסעיף הב' היינו בנוגע לשלום בית; כי ידוע שגדול השלום וכל התורה כולה דרכי דרכי נועם וכל נתיבותי' שלום, ובפרט בגלות זה האחרון שכמרז"ל ביומא ט' ע"ב בא בסיבת העדר השלום, וכל כמה שמתקרב קץ הגלות הרי ההתאבקות מצד שכנגד הוא ביותר בנוגע שלא להניח לעשות שלום בעולם בכלל ובין איש ואשתו דלמטה שהם בדוגמת איש ואשה דלמעלה בפרט, אבל לפום גמלא שיחנא, ובודאי נותנים הכחות ע"ז לעמוד בנסיון. ועייג"כ קוני' החלצו.

וע"י כל הענינים הנ"ל הנה בטח סר וכו' וחטאתו תכופר, ובפרט שאינו אלא ספק בעלמא כפי הנראה ממכתבו.

מהנכון למסור כללות תוכן מכתבי גם לאוגתו תחי' כי בטח גם היא נעצבה לבה מהמקרה אשר קרה להם והשי"ת יזכהו לבשר בשו"ט בכל הנ"ל בפרט, וממצבו בגו"ר בכלל. – כבקשתו הזכרתים על הציון. בברכה.

תכג

אדמו"ר שליט"א

א'קמב

ב"ה, כ"ב מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מי"א מנ"א, בו מודיע ושואל חו"ד:

(א) בנוגע להתעסקות ... כמדריך ומורה אשר באחד ממכתביו
הקודמים ביאר הפרטים בזה, ושואל חו"ד:

הנה נכון הדבר במאד ואם בכל העתים ובכל הזמנים היתה
מלאכה זו מלאכת שמים ורז"ל דרשו ע"ז את הכתוב והמשכילים
יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים כו' לעולם ועד. עאכו"כ בזמננו זה
אשר קרב קץ הגלות וצריך להכין את עם ישראל לביאת המשיח,
ובדוגמא כמו שהי' בעת מ"ת הנה ארז"ל שאם הי' ששים רבוא חסר
אחד הי' זה עכוב ח"ו במתן תורה. הרי גם ביציאה מהגלות ידוע דרז"ל
שצ"ל כולו זכאי וכו' וזכות המתעסקים בזה הוא עד אין שיעור.

(ב) שואל תקון בנוגע לענייני: הנה בטח שומר השיעורים השווים
לכל נפש והם בחומש תהלים ותניא שהם מתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר.
ונוסף ע"ז יפריש לצדקה בכל יום – כמובן לבד שבת ויום טוב – ג"פ
בבקר וג"פ לפני מנחה. וכ"ז בלי נדר ועד אחר יום הכפורים הבע"ל, וכן
יתרגל להרבות באותיות של תורה או של תפלה בהליכתו ברחוב ...
בברכה שיב"ט בכהנ"ל.

א'קמג

ב"ה, כ"ד מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג הו"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר זלמן שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי את הידיעה שנולד לו בן למז"ט, והנני בזה להביע

א'קמג

מהו"ר זלמן: דרורי.

ברכתי שיגדלוהו הוא וזוגתו שתחי' לתורה חופה ומעשים טובים ביחד
עם שאר ילידיהם שי' מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף.

ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע על יסוד
מרז"ל שמדותיו של הקב"ה הם מדה כנגד מדה, שכל אלו המתעסקים
בחנוך הכשר הרי הקב"ה משלם להם מדה כנגד מדה שיגדלו הם את
ילידיהם שי' בנר מצוה ותורה אור ודרך חיים וגו' ויהי רצון שיוכל
לבשרני בשו"ט ממילוי ברכות אלו לעתים תכופות.

מוסג"פ קטע ממה שאמרתי בהתועדות בנוגע לחדש אלול אשר
בטח יענין אותו והעיקר שיבוא לידי פועל טוב וכמרז"ל לא המדרש
עיקר אלא המעשה.

החותם מעין הפתיחה ברכת מזל טוב לו ולזוגתו שתחי'.

א'קמד

ב"ה, כ"ד מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

... זה עתה נתקבל מכתבו מכ"א מנ"א ...

הפ"נ אקרא על הציון הק'. אבל נבהלתי לקרוא באחד מהם
ולמלשינים אל תהי תקוה כו'! אף דערוף דארף מען דאס איר נוצען
און נאכמער: צוליב דערוף זאל כ"ק מו"ח אדמו"ר זיך אפרייסען פון גן
עדן, און אוועקגיין אין בית דין שלמעלה בעטען, אז ... געוואלד,
ר' ... !

תכה

אדמו"ר שליט"א

א'קמה

ב"ה, כ"ד מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נר"מ וכו'
מהו"ר שלמה חיים שי' שד"ר

שלום וברכה!

... ועתה באתי בהערה כללית ומטובו למסור זה לכל התלמידים:

אינני יודע הסיבה לזה, אבל כנראה שיש ביניהם תנועה שרוצים לנסוע לארצות"ב, ולא טוב בעיני הדבר, כי בטח עוד יוכלו להשתלם ביותר וביותר בלימודים במקומם עתה, אפשר יש יוצא מן הכלל שאין זה תועלת בשבילו, אבל בכלל דער לויפען אין אמעריקא און לערנען דוקא אין ברוקלין, חוששני שמעורב בזה גם ענין של התפארות, ועל ההנהלה הרוחנית של התלמידים לשרש אח"ז, ולבאר לפניהם את האחריות של היציאה מאה"ק ת"ו שאינה מותרת אלא בשביל ת"ת ולישא אשה, ובמילא צ"ל זה ת"ת כזה **שהתורה** קוראה אותה ת"ת, ובתור תלמיד תו"ת הנה צריך לזה ג"כ **הסכם תורת החסידות** שלימוד זה ת"ת שמה.

נוסף ע"ז: לפי המצב עתה באה"ק ת"ו יש שם כר נרחב, להצלת מאות ואלפי של בני ובנות ישראל, ובמילא צ"ל על אתר מוסד שיוכל להיות במצב שיוכל להכריז: **ראו גדולים שמגדל אני**, ולא שיצטרך לאמר שהתלמידים נשלחו למקום אחר ויאמינו לו באמונה שכן הוא, ועוד במשך הזמן תקותי חזקה, שחלק מסוים של התלמידים יוכלו להשתמש בהם בתור מחנכים ומדריכים עכ"פ לאיזה שבועות וחדשים אפילו במשך זמן למודם בהשיבה, וגודל ערך עבודה זו אין לשער.

... זה עתה נתקבל מכתבו שגם הוא רצונו לבוא לכאן ועל חדש השביעי היינו אותו הזמן שמשובע בכל טוב, וכל רגע שאפשר להשפיע בכיון זה על התלמידים יקר הוא מכל יקר, ותמורת זה רוצה לעזוב

א'קמה

נדפסה בלקו"ש חר"ד ע' 340 והושלמה ע"ש העחק המזכירות.
מהו"ר שלמה חיים: קסלמן. אגרות נוספות אליו — לעיל תשס"ט, ובהנסמן בהערות שם.

תכו

אגרות קודש (א'קמה)

צאן מרעיתו לנפשם וכו' – קשה עלי בכלל להטיף מוסר, ובפרט שאיני יודע אם מש"כ במכתבו ע"ד הנסיעה לכאן הוא בתור שאלה או רק בתור ספור דברים, ואז אין בכלל מקום למוסר וכיו"ב – אבל לא האמנתי למראה עיני כאשר קראתי את זה במכתבו.

מובן שחוות דעתי זו אינה נוגעת בענין השגת הניירות, ואם לא כתב אלא בתור הודעת החלטה מוחלטת – יכתוב ישר להמזכירות עד"ז וישתדלו כפי היכולת.

אבל חו"ד אני – הוא בפשטות, כנ"ל.

בברכה להצלחה בתל' ובעצמו.

א'קמו

ב"ה, כ"ד מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נר"מ וכו'
מהו"ר שלמה חיים שי' שד"ר

שלום וברכה!

מוסג"פ איזה מכתבים שלא הודיעו הכתבת שלהם, וכן באיזה מהם אולי כדאי שיוסיף ביאור מצדו, ולכן הנני שולח אותם על ידו, ות"ח מראש על הטרחה בזה ...

כן מטובו להודיעני, באיזה כתה ואיזה לימוד הי' במאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, בקיץ זה תיש"א.

מכ' הקודם בטח הגיעו.

בברכת הצלחה בהשפעתו על תלמידים וסביבתו.

א'קמז

ב"ה, כ"ד מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר חיים שי' שו"ב

שלום וברכה!

איך האב שוין געהאט איבערגעטראכט, וואס איך האב שוין לאנג פון אייך ניט געהערט, און דעריבער האט מיך זייער געפרייט צו האבן א גרוס פון אייך דורך הרה"ג והרה"ח הווי"ח אי"א נו"מ עוסק בצ"צ מוה"ר מאיר שי' אשכנזי, אז ת"ל בא אייך איז אלעס שלום.

עס האט מיך אויך געפרייט צו הערן, אז איר האט באזוכט מר ... שי', און איך רעכן אז ווען איר וועט אים באזוכן פון צייט צו צייט וועט איר ביסלעכווייז ווירקען אויף אים אז ער זאל ווערן נעהענטער צו אידישקייט, און איך רעכין אז אויב עס וועלן אויך געפונען ווערן די וועגען ווי צו העלפן אים אין גשמיות, וועט דאס במילא אויך העלפן אז ער וועט זיך מער צוהערען וואס מען וועט אים זאגען וועגען רוחניות.

מיך וואונדערט, וואס איר דערמאנט ניט וועגען חסידישע פארבריינגענעס, א קידוש, אדער א מלוה מלכה וועלכעס קומט פאר בא אייך אין שטאט, וואס זיכער ווען עס גפינען זיך איינער אדער צוויי וואס אינטערעסירן זיך וועגען דעם, איז סוף כל סוף, ציהען זיי צו א עולם צו דעם, און עס איז שווער צו משער זיין אין אנהויב, וואס אזעלכע פארבריינגענעס קאנען בריינגען צו מקרב זיין את לבם של ישראל לאביהם שבשמים.

איך האף, אז די פאר ווערטער וועט אים מעורר זיין צו ווירקען אויף אייערע באקאנטע, צו איינשטעלען אזעלכע התועדות, און קיין סך טרחא און יגיעה, פאדערט זיך ניט מן הסתם בא דעם, און איך בין זיכער אז דאס וועט בריינגען תוצאות טובות ...

בברכה המחכה לבשו"ט.

מצו"פ הקבלות על שלוחם.

א'קמז

מהו"ר חיים: פלאטקין, טורונטו, אגרות נוספות אליו — לעיל תתעה, ובהנסמן בהערות שם.

א'קמח

ב"ה, כ"ה מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ב תמוז, בו כותב שמכמה טעמים רצונו לבוא ללמוד בישיבת תומכי תמימים בברוקלין, וכן הוא גם חו"ד המנהל רוחני דישיבתם הרה"ח הוו"ח אי"א נו"מ וכו' מוה"ר שלמה חיים שי' קעסעלמאן:

בטח יודע הפסק דין אשר מארץ ישראל מותר לצאת רק בשביל תלמוד תורה (ולישא אשה) ובמילא צ"ל לימוד התורה כדבעי למהוי, ואם לוקח הוא על עצמו הנהגה כזו, אזי נכון הדבר שיבוא ללמוד לכאן, ועליו להתדבר מראש אם בעצמו או ע"י הנהלת הישיבה שלומד בה, עם הנהלת הישיבה בכאן בענין הניירות הדרושות, ויח"ר שהשי"ת יתן לו הצלחה בלימודו ביר"ש ויהי חסיד יר"ש ולמדן.

בטח שומר השיעורים השווים לכל נפש בחומש תהלים ותניא שהם מתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, ומזמן לזמן חוזר דא"ח בע"פ.

בברכה.

א'קמט

ב"ה, כ"ה מנ"א, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נו"מ וכו' מוהר"ר מנחם זאב שי' שד"ר

שלום וברכה!

בטח הכל שלום אצלו ... בשבוע העבר נתתי למדפיסים את

א'קמט

מוהר"ר מנחם זאב שי' גרינגלאס. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג ת"ט, ובהנסמן בהערות שם. לקמן א"צ.

תכט

אדמו"ר שליט"א

ההקדמה לחקובץ, ומה מאד נפלאתי להוודע, אשר עדיין לא קיבלו מכת"ר ההשלמות לחקובץ. כי לפי דעתי הי' מן הראוי שיוציאוהו לאור לר"ח אלול הבע"ל הוא חודש החשבון והזהירות במצוות ודקדוקי מצוות.

... בפ"ע נשלחה לו החוברת שיצאה לאור ע"ד העסקנות הציבורית, ובטח יאשר קבלתה ...

בברכה.

א'קנ

¹ ב"ה, כ"ה מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

ע"י הרה"ח הוו"ח אי"א נוי"מ עוסק בצ"צ וכו' מהו"ר שלמה חיים שי' קסלמן, נודעתי אשר הי' שמש בביה"ח ועתה מצב בריאותו אינו כדבעי, וגם שלח פ"נ בשבילו, אשר קראתיו על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר צוקללה"ה נבג"מ זי"ע, ובודאי יעורר ר"ר עליו לרפואה קרובה.

לדעתי כדאי שיבקש מחילה מחשוכני עפר בביה"ח שהי' שמש שם, ואם קשה לסדר בפני עשרה הרי יעשה זה בפני שלשה, היינו שיכנסו עמדו לביה"ח ויאמר בפניהם, שאם הי' איזה פעולה שפגע ח"ו בכבוד של איזה משוכני עפר בביה"ח זה, הרי מבקש מחילה בפני שלשה (או עשרה) מישראל ולא היתה כוונתו אלא בשביל כבודם.

כמובן יעשה זה אך כאשר ירשו לו הרופאים להתהלך ברחוב וללכת לביה"ח לעשות את הנ"ל.

כן יתחזק בשמירת הג' שיעורים בחומש תהלים ותניא, שהם מתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר, ובחדש אלול ועשיית ג"כ באמירת תהלים הנוספים ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ותקותי חזקה שבמהרה יוכל לבשר מהטבת בריאותו ההולכת וטובה עד שיחזור לאיתנו לגמרי.

מובן מעצמו שצריך הוא למלאות אחרי הוראת הרופאים, וכמרוז"ל שנתנה תורה רשות (כח) לרופא לרפאות.

המחכה לבשו"ט וחותרם בברכת רפואה קרובה.

א'קנא

ב"ה, כ"ה מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

נבחלתי לשמוע אשר מרבה הוא בתעניות ומסגף את עצמו מבלי לאכול כמה וכמה שעות קודם התפלה וכיו"ב מעשים כאלו.

ברור הדבר בעיני שזהו דרך להחליש את הבריאות היפך פסק חז"ל שהובא ברמב"ם הלכות דעות רפ"ד, היות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא, ונודע ג"כ מ"ש הבעש"ט לתלמידו בעל התולדות יעקב יוסף, אשר "תרגז בטני" (התמים א' ז"ח) כששמע אשר מתענה הוא וכו', ואם בארזים כמו בעל התו"י אמרו כנ"ל, עאכ"כ באנשים כערכנו, ועפ"י פסק אדמו"ר הזקן באגרת התשובה פרק ג', כ"ז (מספר הצומות) באדם חזק ובריא שאין ריבוי הצומות מזיק לו כלל לבריאות גופו וכמו בדורות הראשונים, אבל מי שרוב הצומות מזיק לו שאפשר שיבוא לידי חולי או מיחוש ח"ו כמו בדורותינו אלה, אסור לו להרבות בתעניות וכו",

ולכן אם לקולי ישמע הרי תומ"י יבטל הנהגתו זאת, ואם יש לו בזה מנהג טוב שנהג ג"פ, הרי יעשה התרת נדר, ויאכל קודם התפלה, היינו מזונות ג"כ, ואם לפי מצב בריאותו נצרך לו יותר ע"ז הרי יאכל יותר ע"ז ולא יסמוך בזה על שקול דעתו, אלא ישאל דעת המנהל רוחני הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מוהרש"ח שי קעסעלמאן.

כן בנוגע לשאלתו באופן לימודו, שעלה בדעתו ללמוד ביחידות דוקא, כי אפשר שבלמוד בחברים הרי טבע חברים ישפיע עליו לגריעותא, הנה כבר ארז"ל במשנה, שהתורה נקנית בדבוק חברים, ואף שאין הדבר שכל הלמוד יהי' בדיבוק חברים, כי לעתים תכופות הרי נדרש לעומק, כן אפ"ל מצב רוח שצ"ל הלמוד דוקא ביחידות, וכמובא עד"ז בענין דיון הסנהדרין אם הי' זוגות זוגות או כ"א בפ"ע, אבל

תלא

אדמו"ר שליט"א

אחכ"ז צריך להיות לו עכ"פ א' או ב' חברים שיהי' לו עמהם קביעות עתים בלימוד ומזמן לזמן ג"כ יפלפל עמהם בתורת הנגלה ובתורת החסידות, ויטייעץ עם ההנהלה והר"מ באיזה חברים לבחור.

אקוה אשר בדואר החוזר, ירגיע את רוחי ויודיעני אשר עזב את הדרך של תעניות וסגופים, ויקויים פירוש הבעש"ט עה"פ אם תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וגו' עזב תעזוב עמו, וכמועתק הפי' ב"היום יום".

בברכת הצלחה בתורה ובעבודה ביר"ש, המחכה לבשו"ט ממנו ומהטבת בריאותו בגשמיות וברוחניות.

א'קנב

ב"ה, כ"ה מנ"א, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"מ וכו' מהור"ר שלמה שי'

שלום וברכה!

... בהזדמנות זו הנני לעורר את כת"ר, שהוא הרב דבאר שבע, אשר בעיר זו ובסביבותי נוסדו עתה כמה וכמה ישובים חדשים, וכפי הידיעות המתקבלות כאן, מצב היהדות בהם מעורר דאגה מפני כמה וכמה טעמים, וד"ל. ועל כל אחד ואחד הנמצאים בחבל הנ"ל, ובפרט על הרב מנהיג העדה, להשתדל בכל המאמצים ולעשות ככל יכלתו בענין החזקת היהדות לכל פרטי. וידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר – „טובה פעולה אחת מאלף אנחות“.

בטח גם לכת"ר ידוע עד"ז, וחזקה שלית – וכל רב מכהן פאר בעדתו, שלוחו דרחמנא הוא – עושה שליחותו. אבל כבר אמרו רז"ל, אין מזרזין אלא למזרזין, ש"מ תרתי: א) שמותר לזרז, ב) דהזירז מביא

א'קנב

מהור"ר שלמה: טנויצקי.

תלב

אגרות קודש (א'קנב)

תועלת. ולא יהא הזירוז אלא להעדפה. וידוע ההנהגה מט"ו באב ואילך, דכל המוסיף מוסיפין לו.

החותם מעין הפתיחה בברכה שיבשר טובות מהטבת מצב בריאות זוגי שתחי'.

ראיתי על גליונו שהוא מח"ס ברכת שלמה, ובאשר אינו בספרי שלי, אתענין לדעת אם אפשר להשיגו.

בחבילה בפ"ע נשלח לו הקונטרס שהו"ל לי"ב תמוז, חג הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

א'קנב

ב"ה, כ"ה מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ח תמוז, בו מספר מצבו ובענין פזור הנפש שלו והעדר תוקף הדעת ע"ע להפסיק באמצע שיחה נאה כו' וכן בענינים שונים שלו ומבקש עצה טובה וברכה ע"ז.

הנה בכלל צריך להתייעץ בזה עם המנהל רוחני הרה"ח הו"ח אי"א נר"מ עוסק בצ"צ וכו' מוה"ר שלמה חיים שי קעסעלמאן, ובנוגע לענין פזור הנפש, הנה במשך שבועות אחדים יתרגל להתפלל מתוך הסידור, וכן בשעת הלימוד כשחושב בנגלה או בחסידות, יהי אצלו הספר או המאמר שאודותו חושב, וכשרק יתחיל להרגיש פזור המחשבה שלו, יביט בהאותיות שבספר, אשר אותיות מאירות לפזר את החשך והבלבול וכהפירוש עה"פ ובבואה לפני המלך אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה,

כן ילמוד בע"פ התחלת פרק מ"א בתניא, ומזמן לזמן יחזור ג"כ בדבור את השורות, והנה ה' נצב עליו כו' אם עובדו כראוי,

בטח שומר השיעורים השווים לכל נפש בחומש תהלים ותניא וכן חוזר דא"ח בע"פ מזמן לזמן וירגיל א"ע לחשוב באותיות התורה ובאותיות התהלים ובפרט בהלכו ברחוב,

תלג

אדמו"ר שליט"א

מובן שכל הנ"ל צריך להיות בלי בליטות, וכידוע אשר חמץ (גאון וישות) אסור אפי' במשחו.

בברכת הצלחה בלימודו ביר"ש.

א'קנד

ב"ה, כ"ח מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על חודעתו מיום ההולדת שלו, הנני בזה לברכו שיתגבר מזלו וימצא פרנסתו בנקל ויוכל לפרנס את אשתו ואת כל ילדיו שי' במנוחת הנפש ומנוחת הגוף, וכן יחזק השי"ת את הנה"א שלו הנמצאת במיצר שיוכל לפעול למטה מעשרה טפחים לסדר את השלום בית שלו, אשר נפלאתי בתמי' אחר תמי' איך אינו רואה הוא, הנראה במוחש לכל, שזהו עצת היצח"ר החולך ומתגבר בענין זה.

וכבר אמרתי לו כמה וכמה פעמים, והנני לשנות עוד הפעם אשר עליו להשתדל בהשתדלות היותר גדולה בענין השלום בית בינו ובין זוגתו תחי' אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר הסכים על השידוך שביניהם, וידוע מרז"ל נשים דעתם קלה, ואשה דמעתה מצויה ולכן עליו להיות המוותר ובפרט במילי דעלמא, ואם בכל עת הפליגו רז"ל במעלת השלום בית, עאכ"כ בעש"ק. ואנו עתה כולנו בתוך כלל ישראל בעש"ק לאחר חצות, שקרב קץ גלותנו וביאת משיח צדקנו.

מובן שההעלם וההסתר ביותר הוא בנוגע לשלום בית, כי ידוע שגדול השלום וכל התורה כולה דרכי דרכי נועם וכל נתיבותי שלום, ובפרט בגלות זה האחרון שכמרז"ל ביומא ט' ע"ב בא בסיבת העדר השלום, וכל כמה שמתקרב קץ הגלות הרי ההתאבקות מצד שכנגד הוא ביותר בנוגע שלא להניח לעשות שלום בעולם בכלל ובין איש ואשתו דלמטה שהם בדוגמת איש ואשה דלמעלה בפרט, אבל לפום גמלא שיחנא, ובודאי נותנים הכחות ע"ז לעמוד בנסיון, ועייג"כ קונטרס החלצו.

בברכה ליר"ש ולשלום בית.

א'קנה

ב"ה, כ"ח מנחם אב, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

ברכה ושלוש!

איך האב באקומען אייער בריוו, און עס האט מיר געפרייט צו
הערן אז אייער זון שי' ערהוילט זיך פון דער אפערשישאן. איך האף אז
ער פילט זיך גוט. אויך שרייבט איר, אז אייער טאכטער תי' האט
געהאט אן עקסידענט און בעט א ברכה. האף איך אז אייער טאכטער
פילט זיך אויך בעסער, און איר וועט קענען אנזאגן גוטע בשורות אין
דעם.

בא דער געלעגנהייט וויל איך אויפמערקזאם מאכן, אז פונקט ווי א
מוטער זארגט וועגן קערפערליכן געזונד פון אירע קינדער, דארף זי
אויך זארגן וועגן געזונט פון דער נשמה פון אירע קינדער. האף איך, אז
איר ניצט אויס אייער השפעה אויף אייערע זין און טאכטער שי', אז
זייערע הייזער זאלן זיין ווי אידישע הייזער דארפן זיין.

עס זיינען דא מוטערס וועלכע רעכענען, אז די קינדער וועלן ניט
פאלגן, ריידן זיי ניט מיט זיי וועגן אידישקייט; אנדערע שעמען זיך צו
ריידן. אבער ביידע זאכן זיינען פאלש, ווייל ס'איז ניט שייך צו שעמען
זיך וואו עס איז נוגע דעם נשמה-געזונד פון קינדער. איך בין אויך
זיכער, אז בשעת מען רעדט מיט קינדער איין מאל און א צווייטן און
מ'דעקלערט זיי מיט פאסנדע ווערטער, אז דער איין און איינציקער
וועג פאר אידן צו זיין אמת גליקליך און האבן אמת גליקליכע הייזער,
איז נאר דער אידישער וועג פון תורה און מצוות, איז סוף כל סוף
פועלט מען דאס בא זיי.

אין דער האפנונג צו הערן פון אייך גוטע בשורות, בברכה.

תלה

אדמו"ר שליט"א

א'קנו

ב"ה, כ"ח מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מכ"ב מנ"א, בו מודיע אשר מציעים לזוגתו תחי' משרה בלונדון, וכן גם לו יש תקוה להסתדר בשם, וכן מקבל מכתבים מאוסטרליא שמציעים לו לבוא לשם, ובהזוינט משתדלים עבורם להעתקה לארצות הברית:

הנה לדעתי כל זמן שיש ביכולתם לקרב את לבן של ישראל בצרפת ובפרט בפאריז, לאביהם שבשמים (הכוונה בזה להחזיק שם את ישיבת תו"ת וכן הת"ת) אין עליהם לזוז ממקומם, כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו וידוע פ"י הפשוט בזה שלא היו נושאים הכלים על בהמות ועגלות, ובנדון דידן אף שהנה"ב אין יכולה לשאת ולהבין מה זה ועל מה זה אבל מכיון שזה עבודת הקדש, הארון שולחן ומנורה כו' היינו נגלה ונסתר דתורה, ומאור שבתורה, הרי הם הם הקרובים אל הוי' ועליהם למלאות שליחותם במקום אשר לשם הביאתם הכוונה העליונה, וכח המשלח עמהם הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר דאשתכח בהאי עלמא יתיר מבחיוהי, ושלוcho של אדם כמותו.

מובן אשר דברי אלה מכוונים לא לבד אליו, אלא לכל אלו השייכים להנהלת תומכי תמימים בגשמיות וברוחניות. וניתנו להם הכחות להאיר את כל המדינה כולה בנר מצוה ותורה אור ומאור שבתורה.

ביחד עם זה כדאי הדבר שיתחיל בהשתדלות נסיעה לאוסטרליא כיון שלפי מכתבו צריך זה להתארך זמן ארוך לפ"ע, והשי"ת יתן לו הרצון והחפץ המתאימים לרצון העליון ויחליט באופן המתאים לפניו בגשמיות וברוחניות גם יחד.

מוסג"פ קטע מההתועדות דש"ק עקב העבר.

בברכה.

נ. ב. בטח שלום לזוגתו ולכל ב"ב שי' הקטנים עם הגדולים ויודיע עד"ז בפירוש ות"ח.

א'קנז

[מנ"א ה'תשי"א]

... ושמחתי לקרוא החלטתו להתעסק בהפצת אור החסידות וכו'.
ורק חבל על שדוחה זה לאחר זמן - בה בשעה ש"הנה זה עומד אחר
כתלינו" ורק הפצת המעיינות מעכבת והיש לשער הצער של רגע אחד
בגלות, או רגע אחד נוסף בזמן הגאולה, ותענוגו בו.

א'קנח

ב"ה, א' אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נר"מ וכו' מהר"ר זלמן שמעון שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מג' ראה ...

נהניתי ממה שמזכיר בסוף מכ' שעשו קביעות ברבים בלימוד שו"ע
רבינו בכל יום, ובודאי יש להם לימוד ברבים בדא"ח בכל יום, ולא רק
בש"ק שמזכיר במכתבו.

מטובו לפרוש בשלום כל החבורה שיחיו, והנני מסגיף קטע
משיחת ההתועדות דש"מ אלול, ובבקשה לזכות בזה את כל חבורתו
שי'.

בברכת כתיבה וחתימה טובה.

מה נעשה מר"ד דזכרונותיו משנות תר"פ ואילך?

א'קנז

נדפסה בלקי"ש חכ"ג ע' 450.

א'קנח

מהר"ר זלמן שמעון: דווארקיין. אגרות נוספות אליו - לעיל תשפח. א"לד.

א'קנט

ב"ה, א' אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר אברהם שי' שו"ב

שלום וברכה!

בנועם נודעתי שאוחז הוא במנהג הטוב שנתייסד על פי הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, והוא לסדר בכל שנה כתה של מתלמידים לאומנות הזביחה וכת"ר הוא העומד בראשם ומלמד דיעה באומנות זו, ושגם בשנה זו נגש הוא היום למלאכתו זו בחפץ וברצון, ויהי רצון אשר עוד רבות בשנים יוכל להשפיע על הדור הצעיר בלימוד אומנות זו, אשר עפ"י הדין קשורה היא ביראת שמים ביותר, וכידוע אשר שו"ב הנה חזקת כשרות שלו צריכה להיות חזקה ביותר ועוד יותר מרב וכו'.

ועפ"י מרז"ל אשר אפילו ריש גרגותא משמיא קא ממני לי' ועאכו"כ בלימוד תורה והקשור בזה, אשר מינוי זה הוא משמיא הרי במילא נגלה זה גם בו את האוצר של יראת שמים בתוספת מרובה גם יותר ממה שהי' עד עתה.

מוסג"פ קטע מהתועדות דשבת מברכים אלול, אשר בו מבואר הענין והרמז דאלו"ל הוא ר"ת אנה לידו ושמתי לך (שמות כט, יג), היינו הענין דערי מקלט.

והנה בערי מקלט ארז"ל (מכות יו"ד, ע"א) דיש ללמד תורה רק לתלמידים חגונים כי תלמיד שנתחייב גלות הרי מגלין רבו עמו. וכמבואר בהשיחה סעיף ו', אבל בנדון דידן הרי נכון לבי בטוח בה' אשר מכיון שהתלמידים הם תלמידי כ"ק מו"ח אדמו"ר ולומדים בישיבתו, במילא קאן ער גיין אויף ברייטע פלייצעס, ויה"ר שישבע רוב נחת מהם הן בלימוד האומנות דזביחה והן בהיראת שמים, ונזכה במהרה לביאת השוחט הגדול הוא הקב"ה אשר יבוא וישחוט את

א'קנט

מה"ו אברהם: גורדון.

קטע מהתועדות: נדפסה בלקי"ש ח"ב ע' 623.

תלח

אגרות קודש (א'קנט)

הצפוני, כמבואר בסוכה (נב, א) וכתגס כ"ק מו"ח אדמו"ר יהי זה
בחסד וברחמים, בחסד מדתו של אברהם אבינו, וברחמים מדתו של
יעקב ועפמ"ש ליעקב אשר פדה את אברהם (עין תניא סוף פרק מ"ה)
ובין שני אלו הרי במילא אין חשש מצד מדת הגבורה דיצחק אבינו.
וכמבואר ג"כ בענין התקיעות בזהר, שזהו רמז ג"כ דיומא דין, שבר"ח
אלול מתחילין לתקוע, ואז קם הקב"ה מכסא דין ויושב על כסא
רחמים.

בברכת הצלחה וכתובה וחתימה טובה ובפרט בריאות הנכונה לו
ולזוגי שיחיו.

א'קס

ב"ה, א' אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מהו"ר סעדי שי' שד"ר

שלום וברכה!

נתקבל מכתבו מכ"ו מנ"א עם הרשימות, ועדיין מחכים להידיעה
מהלשכה שקבלו הספרים.

שבע רצון הנני ממה שכותב במכ' שהגיש עוד הפעם בקשה על
מכנס, ויתן השי"ת שיהי בהצלחה מופלגה למעלה מן הטבע בטבע.
וכמבואר במאמר שנדפס לי"ב תמוז.

מוסג"פ קטע מהשיחה בהתועדות דש"מ אלול, ובטח יפרסם זה
באופן המתאים בחוגים היותר רחבים.

בברכת הצלחה וכוח"ט.

מ. שניאורסאהן

א'קס

מהו"ר סעדי: ליברוב. אגרות נוספות אליו — לעיל תתקב, ובהנמנן בהערות שם.
בקשה על מכנס: רשיון נסיעה בשליחות למרוקו.

תלט

אדמו"ר שליט"א

א'קסא

ב"ה, א' אלול, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

אתפלא ודואג אני מה שזה זמן רב לא שמעתי ממנו מאומה הן
בהנוגע בריאות זוגתו תחי' והן בנוגע להסתדרותו והסתדרות בנו
וכב"ב שי', ובטח הכל שלום כמנהג חסידים הקדמונים שבעת שהי'
הכל שלום אינם כותבים ומודיעים, אבל אולי כדאי הי' לבטל מנהג זה
ולהודיע גם בעת שהכל שלום, והשי"ת יזכנו לבשר אך טוב וחסד
תכה"י.

מוסג"פ קונטרס הרשימות למגלת איכה וקטע השיחה של
ההתועדות דש"מ אלול, ובבקשה לפרסמו באופן המתאים בחוגים
היותר רחבים.

החותם בברכה להסתדרות הנכונה בגשמיות וברוחניות גם יחד
לבריאות הנכונה ולכל טוב, ובפ"ש למתפללי ביהכ"נ שלו בברכת
כוח"ט.

א'קסב

ב"ה, א' אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר יעקב חיים שי'

שלום וברכה!

מכתבו מתחלת חדש מני"א קבלתי ובאתי בקשור מכתבים עם ב"כ
בפאריז, וזה ימים אחדים שקבלתי ידיעה שהענין נסתדר. ובטח מכאן
ולהבא יהי שלום על ישראל.

א'קסג

נדפסה בלקריש ח"ו ע' 326 והושלמה ע"ס העתק המזכירות.
מהו"ר יעקב חיים: ליכטנשטיין, פריז.

וכבר מלתי אמורה בהתועדות, אשר ע"פ מרז"ל (יומא ט, ע"ב) אשר גלותינו זה לא נתגלה עונם (שפי' שהי' שנאת חנם) הנה עתה תקנתנו לגאולה קרובה צ"ל החיפך מזה, היינו אחבת חנם, ופי' שכמו שנאת חנם, היינו שאין כל יסוד להשנאה ואין כל טעם בזה, לא בשכל דקדושה ולא בשכל אנושי, הרי התקון לזה צ"ל ע"ד שכתב הרמב"ם בריש הלכות דיעות, שמי שעבר לקצה אחד, תקנתו הוא לא דרך הממוצע אלא אחיזה בקצה השני, הרי גם אחבת חנם צ"ל אף שאין כל יסוד לזה לא רק בשכל אנושי אלא אפילו בשכל דקדושה (שנדמה לו שזהו שכל דקדושה) היינו שאף שאינו מוצא זכות לחברו שיאהבנו ואינו מוצא זכות למרות כל השתדלותו, עפ"י מה שנראה לו, הנה בכל זאת אוהבו הוא, ובאהבה שוקד עד שאינו רואה חובתו, שזהו אחבה אמיתית, וע"י התקנה בקצה הזה דאהבת חנם, יתוקן הגלות שבא ע"י שנאת חנם, ונזכה לגאוו"ש בב"א.

כתבתי זה מזמן להרה"ג ורה"ח הו"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר שמואל יעקב שי' רובינשטיין, ובטח קיבל מכתבי עם הקונטרס המוסג"ב בעתו.

החותם בברכת כתיבה וחתימה טובה.

א'קסג

ב"ה, א' אלול, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

עס האט מיך געפרייט צו הערען א גרוס פון אייך דורך הרה"ח אי"א נו"מ עוסק בצרכי צבור מהו"ר יוסף שי' וויינבערג, אז אייער געזונט צושטאנד איז בעסער ווי געווען און אז אייער געפלאנטע רייזע איז ניט פארווירקליכט געווארן, עס איז באוואוסט דער טייטש פון **אשרי יושבי ביתיך** - אז דאס איז א מעלה צו - **עוד יהללך סלה**.

איך רעכען, אז איר נעמט איינטייל אין שיעורי תורה, און זעהט אויך צו שטיצען די וואס לערנען אין אייער מדינה, אלס צוגאב צו דער שטיצע וואס איר שיקט אויסער אייער מדינה.

מיך אינטערעסירט צו וויסן ווי איר פילט אין געזונט און וועגען

אייערע געשעפטען, אויך וועגען אייערע גייסטיקע (רוחניות'דיקע) ענינים, און איר קאנט מיר שרייבן אין אידיש אדער ענגליש (ווי עס איז אייך באקוועמער אויסדריקן ידיעות און וואונשען):

איך וויל אייך אויפמערקזאם מאכען - האטש איך דיינק אז געוויס טוט דאס איר - צו זאגען אלע טאג אין דער פרי נאכן דאוונען דעם יום תהלים (ווי דער תהלים ווערט פאנאנדערגעטיילט אויף די טעג פון חדש) און אין חדש אלול ביז יום כפור, מוסיף זיין אויך די קאפיטלעך תהלים וועגען וועלכע מין שווער כ"ק אדמו"ר האט איבערגעגעבן אין נאמען פון זיין זיידען דעם צמח צדק און דעם אלטען רבי'ן (בעל השולחן ערוך והתניא) אז מען זאל זיי זאגען אין די טעג פון חדש אלול ביז יום כפור, און ווי זיי זיינען אויסגערעכנט אין דעם „היום יום“.

אין דער סדרה ראה, וואס מען האט געלייענט נעכטן, זאגט די תורה, ראה נתתי לפניך את החיים וגו' ובחרת בחיים, האט כ"ק מו"ח אדמו"ר ערקלערט, אז מיט דעם וואס דער אויבערשטער ברוך הוא זאגט צו די אידן, ובחרת איר זאלט אויסקלייבן אין תורה ומצות, וואס דאס איז דער דרך החיים איז מיט דעם זאגען ובחרת, גיט הקב"ה כח צו יעדן אידן אז ער זאל קאנען ביישטיין די נסיונות וואס ער האט פון דרויסען. און אויך די טענות פון זיין יצר הרע פון אינווייניג, און גיין אין דער וועג פון תורה ומצות, וואס דאס גיט אים חיים ארוכים, חיים טובים, וחיים של פרנסה והצלחה.

בא אונז איז דער מנהג אז שוין פון אנהויב אלול דערמאנט מען כתיבה וחתימה טובה, ווינש איך אייך און אייער פרוי און קינדער יחיו א כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

אייער נדבה וואס איר האט געשיקט דורך הרה"ח וכו' מהו"ר יוסף שי' ווינבערג, האב איך ערהאלטן און האב דאס איבערגעגעבן צו דער „לשכת חשאי" וועלכעס איר צוועק איז צו העלפען מענשן אדער מוסדות, וואס עס דארף געטאן ווערן אן פרסום, בכדי ניט צו פארשעמען זיי אדער ניט צו שעדיגען זיי, וואס אזעלכע פאלען צדקה, זיינען פון די העכסטע אין מעלת הצדקה.

נ.ב.

איך האב ערשט ערהאלטן נאך אמאל אייער גרוס דורך הרה"ח הו"ח אי"א נ"מ עוסק בצ"צ וכו' מהו"ר יוסף שי' ווינבערג, און דעם

לאנגען בריף אייערען וואס איר האט געשריבן צו אים, און אויף דעם וויל איך אייך אויפמערקזאם מאכען:

... איר שרייבט אז איר זייט באזארגט, ניט זייענדיק זיכער צי האט איר ערפילט דעם וואונש פון מיין שווער כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ זי"ע, און די אנווייזונגען וואס ער האט אייך זייער צייט געגעבען ווי צו פירן זיך אין געשעפט, און איר האט אפשר ניט אויסגעפאלגט גענוי, און דערפאר זייט איר חושש, אז דאס פאראורזאכט דעם עגמת נפש ח"ו אין געזונט און געשעפט.

עס איז זיכער איבעריג צו באטאנען, אז מיין שווער כ"ק אדמו"ר האט שטענדיק געוואלט און וויל אויך היינט, נאר מאכען אידן גוט און צופרידען, במילא איז איבערטראכטען און האבען ח"ו עגמת נפש - אפילו ווען דאס איז אזוי ווי איר רעכענט אז איר האט ניט אלעס אויסגעפאלגט ווי ער האט אייך געשריבען - אז דערפאר איז מען ח"ו מעניש - באשטראפט מען - איז דאס דער היפך - פארקערט - פון דעם ווי דער שווער כ"ק אדמו"ר האט זיך שטענדיג געפירט און פירט זיך אויך היינט, צו העלפען און גוט מאכען יענעם, אבער בשום אופן ניט אויף מעניש זיין - באשטראפען - חס ושלום.

מיין מיינוג איז דערפאר, אז בלי נדר, עטליכע מאל א וואך זאלט איר לערנען און לייענען דעם שווערס כ"ק אדמו"ר זכרונות און די שיחות - שמועסן - און זיין שטארק אין בטחון, אז אלע ברכות וואס דער שווער כ"ק אדמו"ר האט אייך געגעבען, וועלען געוויס מקויים ווערען, און איר וועט וועלען און קענען פירן אייער הויז בדרך התורה והמצוה נאך מער ווי פריער, און צו געבען צדקה מיט א ברייטער האנט און א פרייליכע הארץ.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה לו ולכל ב"ב שי.

א'קסד

ב"ה, א' אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר נחמן דוב שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ו מנ"א, בו מודיע אשר נעשה בנו חיים דוד
נטע שי בר מצוה, הני בזה לברכו שיקבל ממנו אידישן נחת חסידישן
נחת בכל הפרטים ויגדלו לתורה חופה ומעשים טובים מתוך מנוחת
הנפש ומנוחת הגוף ...

נהניתי לקרוא במכתבו ע"ד לימודו שעור עם נערים, ובביהכנ"ס,
ואין מה לפחד מה שלימוד דא"ח הוא למעלה מהבנתם והשגתם, כיון
שבימינו אלה ניתנה תורת החסידות גם באותיות כאלו המובנים
לאיזה סוג שיהי מבני ישראל, אלא שצריך למצוא המאמר והשיחה
המתאימים, וזהו מתפקידו של המשפיע למצוא את המתאים לפי ערך
קהל השומעים, ועל דרך מארז"ל בשמו"ר (פ"ב, ב) לענין משה רבינו,
איך שהי' מחפש את העשבים המתאימים לכל סוג וסוג שבעדרו.

מוסג"פ קטע משיחת ההתועדות דש"ק מברכים אלול, ובטח
יפרסם זה באופן המתאים.

כן מוסג"פ מכתב לבנו שי ובאם נצרך בזה ביאור נוסף הרי על
בינתו אשען שיבאר לו מ"ש בקצרה.

בברכת הצלחה בעבודתו וברכת כחוט.

א'קסד

מהו"ר נחמן דוב: ויכניז.

א'קסה

ב"ה, א' אלול, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

שבוע העבר היתה אצלי הרבנית ... תחי' ומסרה לי ג"כ את מכתב
כ"מ שי', וכעבור ימים אחדים דברתי ג"כ עם בעלה הרב שי', ותקותי
אשר דבריי פעלו עליו להקל בענין זה.

ולמעיר, אשר בשיטת שמוש במוך, אף שכמה מגדולי אונגארן
מחמירים בדבר, אבל כ"ק אדמו"ר הצמח צדק התיר במקום סכנה
כנ"ל הנחת מוך לפני תשמיש וכמבואר בתשובתו אה"ע סי' פ"ט, וכן
הוא ג"כ בתשובת בנו אדמו"ר מהור"ר ישראל נח נ"ע, והיא בכתובים.

בהזדמנות זו הנני להביע ת"ח לכת"ר, באשר כנראה מדברי
הרבנית תחי' עודד את רוחה, ויה"ר שגם מכאן ולהבא ירפא לא רק את
גוף החולים הבאים אליו, אלא יעודד ג"כ את רוחם ויחזק בטחונם
כהשי"ת.

וידוע אשר כמרז"ל שחזקי' גנז ספר רפואות, כבר נזהר הרמב"ם
שלא יפרשו את המאמר נגד חכמת הרפואה, ופי' שזה הי' ספר סגולות
(פי' המשניות להרמב"ם פסחים ספ"ד, מורה נבוכים ח"ג פל"ז) ונתנה
תורה רשות (ועפ"י חסידות פי' ג"כ כח) לרופא לרפאות.

ואף שדעת הראב"ע (שמות כא, יט) שזחו רק בחולי שבחוץ ולא
שבפנים (ראה ג"כ רמב"ן בפתיחתו לפי' עה"ת ור"פ בחוקותי הובא
בט"ז ליו"ד ר"ס של"ו) – הרי כבר הלכה רווחת בישראל כהרמב"ם
להשתמש ברפואות, ולבטוח בהשי"ת שישלח דברו – ע"י איש פלוני
וסם פלוני – וירפאם.

בברכת הצלחה וכתובה וחתימה טובה.

א'קסה

שמוש במוך: ראה לעיל אגרת א'קכב, ובהנסמן בהערות שם.
רמב"ן ... להרמב"ם: ראה קובץ יגדיל תורה נ"י. חוב' לו ע' רעט בשם אדה"ו.

תמה

אדמו"ר שליט"א

א'קסו

ב"ה, ג' אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א נו"מ עוסק בצ"צ וכו'
מהו"ר אברהם אלי' שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מז"ך מנ"א בצירוף ההמחאה של הו"ח אי"א וכו'
מהו"ר חיים יעקב שי' גאס, וכחוראת כת"ר במכתבו הקודם הנה
נשלחה הקבלה להשיב וכו' מהו"ר נפתלי שי' כהנא...

ואני בדעתי וכמו שכתבתי במכתבי הקודם, אשר צריך הוא
להתחזק בלימוד דא"ח ברבים, וידוע אשר רבים, היינו כשנמצא בלשון
רבים, הרי מספיק ג"כ שנים, וכלשון מיעוט רבים שנים (שו"ת הר"א בן
הרמב"ם סי' פ"ו, סי' ק"י בשם אביו ובלשון „מחז"ל" גירסת שדה
יהושע בירושלמי סוף ברכות) ואפילו כשהביטוי בפירוש רבים, הנה
מספיק שלשה (גיטין מו, א, ירושלמי גיטין פרק ח' הלכה ו', הקדמת
תקוני זחר בתחלתו) ובפרט שבהשתדלות הראוי' בטח יהי' הרבה יותר
משלשה.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה וברי' הנכונה
בכלל זה – ועיין רמב"ם דעות רפ"ד.

א'קסז

ב"ה, ג' אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מהו"ר שלמה שי'

שלום וברכה!

זה עתה קבלתי מכתבו מער"ח אלול, כן נודעתי ממכתבו של הו"ח

א'קסו

מהו"ר אברהם אלי' אקסלרוד.

א'קסז

מצילום האגרת.

מהו"ר שלמה שי' מטוסוב. אגרות נוסטות אליו – לעיל תתיח, ובהגסמן כהערת שם.

איי"א עוסק בצ"צ מהור"י שי אלמליח מהב"מ של בנו שי ויהי רצון שכשם שהכניסוהו לבריתו של אאע"ה כך יכניסוהו לתורה חופה ומעש"ט מתוך הרחבה במנוחת הנפש ומנוחת הגוף, הוא וזוגי תחי ביחד, ויזכהו השי"ת לבשר בשו"ט תמיד כל הימים.

ת"ח על מה שמזכיר במכ' ששולח בימים אלו את הספרים. וכמדומה שכבר כתבתי במכ' שזהו לאו דוקא ספרי קבלה, כ"א גם ספרים בנגלה וכו'. ובטח יודע אשר הרבה ספרים נדפסו בגירבה, וכדאי להתענין גם בהם.

בברכת רפוש"ש לזוגתו תחי ולרך הנמול שי, וכוח"ט לשנה טובה ומתוקה ולהצלחה בעבודתו בקדש,

מ. שניאורסאהן

א'קסח

ב"ה, ג' אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ וכו' מהור"ר ישע"י שי הכהן

שלום וברכה!

בעתו קבלתי הפ"נ שלו לחג הגאולה, וקראתיו על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע לעורר ר"ר עליו ועל כב"ב שי לכאו"א מהם להמצטרך לו, ובימי הרצון והרחמים האלו דחדש אלול אחכה לבשו"ט ממנו להתחלת מילוי משאלות לבבו לטובה לענינים אלו שכתב במכתבו ובהפ"נ שלו.

ידוע אשר אחד מהר"ת דחדש אלול הוא, איש לרעהו ומתנות לאביונים, וכאו"א מאתנו הוא בבחי' אביון לגבי הקב"ה, וידוע מרז"ל מגיד דבריו ליעקב, שמה שהוא מצוה לישראל לעשות, עושה הקב"ה בעצמו, ובודאי יתן מתנות לאביונים לכולנו בתכ"י.

בברכת כוח"ט לשנה טובה ומתוקה.

א'קסח

מהור"ר ישע"י שי: מטליו.

א'קסט

ב"ה, ג' אלול, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו, בו שואל באשר רוצה להכניס בת שלש לגן ילדים.
ויש הצעה להכניסה להגן ששם שפת הלימוד הוא באידיש ושואל
חור"ד.

הנה לדעתי נכון הדבר, כי העיקר במה שנוגע בחינוך הילדים
והילדות בכלל ובפרט התחלת החינוך הוא הענין דיראת שמים ומכיון
שהכל מודים שהחינוך דשם הוא טוב יותר מבאחרים במקצוע זה, אין
להתחשב עם נמוקים אחרים, כי הכל בטל מפני העיקר.

בברכת הסתדרות מתאימה ופרנסה טובה בגשמיות וברוחניות גם
יחד, ונחת אידישן חסידישן נחת מכל ילידי שי' וכוח"ט לשנה טובה
ומתוקה.

א'קע

ב"ה, ג' אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג הו"ח אי"א עוסק בצ"צ
מהר"ר יחזקאל שרגא שי'

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מז' מנ"א, בו מעורר ע"ד הנחיצות ללמוד דיני
שביעית ולהפיץ לימוד זה בכל מרחבי אה"ק ת"ו.

יישר חיילי לאורייתא, כי בטח עושה את אשר ביכולתו לעורר גם

א'קע

מהר"ר יחזקאל שרגא: ליפשיץ-הלברשטם, רמלה. אגרת נוספת אליו — לעיל א'עב.

באופן ישר את הנחיצות באה"ק ת"ו בלימוד זה, ומובן אשר החסידים ואנ"ש שי יהיו עושים את אשר ביכולתם במקצוע זה.

ובהזדמנות זו הנני לבקש לברר לי, באשר י"א שנדפס משמו מאמר או הודעה בעתונים באה"ק ת"ו בענין ההיתר עבודה בשמיטה וכו' ובאשר איני יודע כמה מן האמת בחידיעה בזה שנתקבלה לכאן, ת"ח לכת"ר באם יכתוב לי פרטי הדברים.

בטח בא בקשור דברים עם האנשים ומוסדות אחרים המתעסקים בענין למוד הלכות שמיטה ועובד עמהם יחד.

בברכת כוח"ט לשנה טובה ומתוקה.

א'קעא

ב"ה, ג' אלול, תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מהו"ר נחום אברהם שי

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו בו מודיע אשר קבע דירתו באנטווערפן והסתדר בעניני פרנסה. ויה"ר שיהי' בהצלחה וימצא פרנסתו בנקל באופן שיוכל להתעסק לקבוע עתים לתורה בהרחבה ... לטוב לפניו בגשמיות וברוחניות גם יחד.

נהייתי ממה שכותב במכתבו שעשו התועדות בהחג י"ב תמוז בהתועדות ריעים ובהתעוררות והתחזקות באהבת ישראל וקביעות עתים לתורה. ואשמח להודע אשר החלטתם הטובה קיימו גם בפועל. וידוע אשר מט"ו מנ"א ואילך הרי כל המוסיף מוסיפים לו - לאורך ימים ושנים טובות.

בטח גם בח"י אלול הבע"ל יעשו התועדות נוסף על ההתועדות שעשו בש"ק מברכים, ויודיע בשו"ט מהגדלת חבורתם ובהוספת חברים גם מחוגים כאלו שעד עתה יודעים מעט ע"ד תורת הדא"ח.

בנוגע ללימוד הדא"ח, הנה צריך לדעת יותר ברור ע"ד הגיל שלהם

תמט

אדמו"ר שליט"א

וידועותיהם בתורת הנגלה. אבל בכלל בתור התחלה של הלימוד דא"ח צ"ל חלימוד בספר התניא, דרך מצותיך להצמח צדק, קונטרס ומעין לכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, ומאמרים הקלים של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, שעפ"י הרוב הם בחקונטרסים של י"ב תמוז, ועוד.

מוסג"פ קטע משיחת ההתועדות דש"מ אלול. ובטח יפרסם זה באופן המתאים.

בברכת כוח"ט לשנה טובה ומתוקה ופ"ש כל חברתם שיחיו.

א'קעב

ב"ה, ג' אלול, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מי"ז מנ"א, בו מודיע שעובד הוא בתור מזכיר וגזבר ביישוב חרדי ששמו נתיבת, אבל אשתו וכן הוא אינם שבעים רצון מתנאי העבודה והחיים בשם, ושואל חו"ד אם יסתדרו באופן אחר.

הנה לדעתי לעת עתה ישאר על משמרתו, ומשמרתו תרתי משמע, משרה ומקור של הכנסה, ומלשון שומר ושמירה, היינו שישתמש במה שנמצא הוא ביישוב הנ"ל ובהשפעתו עליהם לשמור על טהרת הקדש בחיים היום יומים בחישוב והחזקת היחדות והפצת התורה והמצוה באופן המתאים, שזהו הצנור לקבלת ברכותיו הוא.

ומ"ש שלפי רוב הטרדה אינו יכול לקבוע עתים לתורה. הנה מצטער אני ביותר מזה, ועוד יותר על מה שנדמה לו שצודק הוא בטענתו שאין ביכולתו, וכיון שכן הוא הרי רחוק הוא מלתקן את זה.

ברור הדבר שהיכולת ניתנה לו, ואין זה תלוי אלא ברצונו ואין לך דבר העומד בפני חרצון, ובפרט בענין קביעות עתים לתורה בתורת הנגלה ובתורת החסידות, שנפשו האלקית צמאה ומשתוקקת לזה, ורק השאור שבעיסה מעכב, הרי פשיטא שאם רק ירצה ימצא האופן והזמן ללימוד הנגלה והחסידות, ובמשך זמן לא ארוך, יתמה על עצמו איך לא עשה כזאת עד עתה, וידוע הבטחת חז"ל אשר הצלחת איש הישראלי בכלל ובן תורה בפרט תלוי בהתקשרות ודביקות בתורת ה'.

כן מודיע אשר אשתו תח'י הרה, ויה'ר אשר ימלא השי'ת את ימי
הריונה ותלד כשורה בעתה ובזמנה ויבשר טובות בזה.

מוסג'פ קטע משיחת ההתועדות דש"ק מברכים אלול. ובבקשה
לפרסם בלשון המתאים ובאותיות המתאימות בסביבתו.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

א'קעג

ב"ה, ג' אלול, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מי"ז מנ"א ... וכו'.

בטח נודע לו אשר תיכף אחר חג הגאולה כתבו לי באריכות גדולה
עד'ז בביטויים דוקרים כו' וכו' ובמילא איני מבין מה שבא להוסיף
במכתבו זה וידוע מרז"ל אשר לשון הרע שייך לשלשה היינו להמדבר,
ולמי שמדברים עליו ואפילו להשומע. וידוע ג"כ בפוסקים יד הל' דעות
פ"ז ה"ב ובכ"מ אשר מוציא שם רע זהו דוקא אם שקר הדבר לגמרי
משא"כ לה"ר – ממילא אפי' אם נניח שצדקו כל הדברים שבמכתבו
ואין בהם אף קורטוב של גוזמא ואפי' לא של נגיעה קלה בכבוד הכותב
הנה אחרי כ"ז תמיחני, מהו מטרת הכתיבה ובשלמא אני אין לי ברירה
כי מוכרח אנכי לקרוא את המכתבים המתקבלים, כן גם הרה"ח ... גם
לו לא היתה הברירה בכתיבת המכ' בזה. אבל כת"ר כיון שבעל בחירה
חפשית הוא וכידוע בלקו"ת פ' אמור (ל"ח ע"ב) ומבואר ג"כ בקונטרס
כ"ק מו"ח אדמו"ר הנדפס לח"י אלול הבע"ל, שאיש הישראלי מצד זה
שהוא קשור בעצמות ומחות א"ס ב"ה הרי הוא בעל בחירה חפשית.
ובמילא אתפלא על כת"ר כי לו הלא ניתנה הברירה אם לכתוב או
למנוע מזה ובחר דוקא בכתיבה ובאריכות – מבלי שאראה בזה כל
תועלת לבד החיזק הנ"ל של לה"ר ובטח יודיעני כוונתו בכתבו הוא,
לאחר שכבר כתבו אחרים קודם לו כל הפרטים.

א'קעב

נדפסה בלקריש חייב ע' 183 והושלמה ע"ס העתקה.

ובאריכות הזמן, אולי ישמח את לבי ג"כ בהודעה משגשוגם של התלמידים ביר"ש בלימוד תורת הנגלה ותורת הדא"ח. ויה"ר באשר קרב קץ גלותנו שבא כמרז"ל (יומא ט' ע"ב) ע"י העון דשנאת חנם, הנה תמורת זה יתן השי"ת בלב כאו"א מאתנו הענין דאהבת חנם, היינו שלפי דעתו דעת נה"ב שלו הרי זה אהבת חנם, כיון שאין מחויב לרעהו כלל וגם מפני הציווי של ואהבת לרעך כמוך שזהו כלל גדול בתורה כו' אינו מוצא מקום לחיוב על המדובר כי אינו חפץ להכירו לרעהו ואדרבה רואה בו כל וכו' ובכ"ז אוהבו, ובאותה המדה לכה"פ שהיתה השנאה שגרמה להחורבן. ובימי הרחמים והרצון האלו יזכנו השי"ת לעבדו כולנו שכס אחד וכמ"ש ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך, ועיין תניא פל"ב בס' דרך מצותיך מצות אהבת ישראל. והעיקר בקונטרס החלצו.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה ושנת שלום
[נ]שלוה.

א'קעד

[ג' אלול, תשי"א]

בשעתו מסר לי . . . פ"ש ממנו, וכן השתתפותו בקופת הצדקה אשר מסרתי נדבתו ללשכת חשאי, היינו שממנה עוזרים לאנשים שצריך לפרנסתם מבלי פרסום, שזהו מהמעלות היותר נעלות במצוה הצדקה, ומוסג"פ הקבלה.

כן מסר לי הרה"ח וכו' הנ"ל בשעתו, אשר נמלאו לו לאריכות ימים ושנים טובות פ"א שנה, ויהי רצון אשר יברכו השי"ת באורך ימים ושנים טובות ויוכל להמשיך בעזרתו לעניי הצדקה, באמירת תהלים, בקביעות עתים לתורה ובהשתתפות ג"כ בשיעורים הנלמדים ברבים, אשר על ידי כל זה יתחזק הדביקות וההתקשרות שלו בה' אלקינו הוא אלקים חיים, וכמ"ש ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום. בטח יודע מהתקנה עוד מימי הבעש"ט לומר הקאפיטל תהלים

א'קעד

המתאים למספר שנותיו, ובדאי יאמר מכאן ולהבא בבקר אחר התפלה הקאפיטל פ"ב, שהוא הוא ג"כ שירו של יום השלישי.

נודע במרז"ל אשר עוה"ז ועוה"ב ע"ז נאמר יחינו מיומים, וסיומו של הכתוב – ביום השלישי יקימנו נחי לפניו – יום השלישי מדבר בעולם שיהי לאחר ביאת משיח צדקנו, עולם התחי שזהו למעלה גם מעולם הבא, היינו גן עדן.

ובעבודה הוא, אשר העולם דעוה"ז הוא הענין דבעלי עסקים, שרוב עסקם בעניני עוה"ז אלא שהנהגתם הוא עפ"י תורה, והוא העבודה דשבט זבולון. עוה"ב הוא הענין דבעלי תורה ויושבי אהל, שרוב עסקם הוא בלימוד תורה, וזהו ענין העבודה דשבט ישכר. וביום השלישי הוא העבודה בשניהם יחד, היינו שהנשמה והגוף משתתפים בהתלהבות שוה בעבודת השם, וע"ד אדם הראשון קודם החטא שלא הי' חילוק אצלו בין הגוף והנשמה, וכמ"ש ולא יתבוששו, ועד"ז יהי ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ והגוף יהי עוד יותר נעלה מהנשמה, אשר זהו תכלית המכוון.

ובכל אחד ואחד מאתנו, יכול להיות מעין זה גם עתה. היינו שנעבוד את השי"ת בעניני הגוף מבלי להרגיש בזה הנאת הגוף. שזהו עוד יותר נעלה מהעבודה דבכל דרכיך דעהו. ולעת הזקנה כאשר תאוות הגוף נחלשה און מי איז נעהנטער צום אמת, הנה בקל יותר להגיע לעבודה זו.

ויהי רצון מהשי"ת אשר ינוב בשיבה דשן ורענן יהי וישבע רוב נחת וענג בעבודתו את השי"ת במנוחת הנפש ומנוחת הגוף.

א'קעה

ב"ה, ג' אלול, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבנו עם הפ"נ המוסגר בו, וכשהייתי על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע קראתי את הפ"נ ובטח יעורר ר"ר על כאו"א מהם להמצטרך לו.

ובנוגע להכתב ששלח, הנה כבר אמרתי בנדון זה, שאם בכלל אמרו רז"ל לא שררה כו' אלא עבדות, שזהו בכל המינוים שבישראל, הרי עאכ"כ בנדון זה, שזהו ענין הקשור בנר"ן ח"י וגם בעצם הנפש (וכידוע שאפי' ח"י הם שמות שנקראו לה ולא העצם) ובמילא שטעלט מען איין אין קאן, הן הכותב והן מקבל הכתב כו'.

ויח"ר שכולנו יחד כאו"א לפי מעמדו ומצבו נזכה לקיום שליחותנו בעלמא דין מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף והרחבה אמיתית. וכמבואר במאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר לח"י אלול, הנמצא עתה בדפוס, אשר מרחב האמיתי הוא המרחב דתענוג והגילויים הם בחבנה והשגה יהיו קשורים בהמרחב העצמי.

וכבר באה העת שיח"י ניכר בסביבתו שנמצא שם אחד מחניכי כ"ק מו"ח אדמו"ר ויהיו ניכרים המעיינות גם חוצה, ואתענין לדעת מהשתדלותו בזה וידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר, ברית כרותה לתעמולה שאינה חוזרת ריקס.

מוסג"פ קטע משיחת התועדות דש"מ אלול. ובטח ישתדל לפרסם זה באופן המתאים.

בברכת כוח"ט לשנה טובה ומתוקה.

א'קעו

ב"ה. ד' אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו מג' מני"א, בו מודיע ע"ד מצב בריאות זוגי שתי' ומוסג"ב ג"כ פ"נ בעדה.

בחיותי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ בשבוע העבר קראתי הפ"נ, ובטחוני חזק שיבשרני בשורות טובות מהטבת מצב בריאות זוגי תי', והשי"ת ימלא את הריונה ותוליד בעתו זרעא חייה

א'קעה

הכתב: התקשרות אל כ"ק אדמו"ר שליט"א.

וקיימא כשורה ובנקל, ויגדלוהו ביחד עם שאר ילידיהם שי' לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

מובן מעצמו שמה שכתבתי לו בענין הנהגה בכלל ושלוש בית בפרט, צריך להשתדל בזה, ובפרט בענין השלוש בית, בתוקף ובהתעמקות יתרה. כן בלי נדר יאמר בכל לילה קודם קריאת שמע קאפיטל למנצח יענך, ואחר שיגמרנו כולו, יחזור עוה"פ על הפסוק יענך ויחשוב בשעת מעשה שיח"ר כאילו כיוון כל הכוונות השייכות לזה.

בברכה שיבשר בשורות טובות וכוח"ט לו ולכב"ב שי'.

א'קעז

ב"ה, ה' אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

לתלמידי מוסדות התורה בכלל ובני הישיבות בפרט,
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

לקראת התחלת זמן הלימודים, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, ברכתי חמה ולבבית שלוחה לכם, אשר החונן לאדם חכמה בינה ודעת יאר פניו אליכם ותהי' ההתחלה וכל שנת הלימודים בהצלחה בכל הפרטים.

כל מעשה ומעשה של בני ובנות ישראל, צריך להיות בו כונה ותכלית רצוי'. גם ימי החופש שחלפו זה עתה יש להם כונה ותכלית, והן - להחליף כח ולהוסיף אומץ בכדי שתוכלו להמשיך - והמתחילים, להתחיל - לימוד התורה וחינוך הכשר ביראת שמים ביתר התמדה ויתר חיות.

חנני מקוה, ואני תפילה, כי תוציאו מן הכח אל הפועל את השקידה, ההתמדה והחיות הדרושים לקנין התורה, שהיא תורת חיים,

א'קעז

נדפסה בלקו"ש ח"ט ע' 306. כבכמה מכתבים כלליים נכתב ונשלח גם באידיש.

תנה

אדמו"ר שליט"א

מפי אלקים חיים, מורשה לעם ישראל שעליהם נאמר, ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום".

ובימי חודש אלול אלה בפרט, החודש שמרגלא בפומי דכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע לקראו בשם „חודש החשבון“, חשבון השנה ההולכת וחולפת, וההחלטות טובות על להבא, הנה בטחוני חזק, כי תעשו חשבון צדק ממה שראוי לשנותו לטוב ולתקנו בעניני הנהגה וסדר בעבר, בכדי אשר מכאן ולהבא יהי לימודכם והנהגתכם על הצד היותר טוב, לטוב לכם בגשמיות וברוחניות.

החותם בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה לכל אחד ואחד מכם, להוריכם שיחיו, למחנכיכם שיחיו, ולמנהלי מוסדכם שיחיו,

מ. שניאורסאהן

א'קעח

ב"ה, ה' אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

איך האב ערהאלטן אייער בריוו, אין וועלכן איר שרייבט, אז איר זייט אויסגעהיט געווארן, ת"ל, פון עגמת נפש ביז איצט, און איך האף, לויט מיין בריוו פון י"ג ניסן, אז איר וועט אויך ווייטער ניט האבן קיין היזק ועגמת נפש ח"ו און וועט קאנען אנזאגן גוטע בשורות וועגן דעם.

מיר האט אויך זייער געפרייט צו לייענען אין אייער בריוו, אז איר האט זיך משתדל געווען, אז פון דעם געלט וואס איז געבליבן פון אידישן פאריין זאל איינגעטיילט ווערן א באשטימטער סכום פאר אונזערע ישיבות אין מאראקא. ס'איז שווער צו באשרייבן אין ווערטער דעם גרויסן זכות וואס מען האט דורך אנטייל נעמען אין עבונדת החינוך אין מאראקא, בפרט, אז לויט די דארטיקע לעבנס אומשטענדן קען מען מיט פארהעלטניסמעסיק קליינע סומען אויפטאן גרויסע זאכן. פון דער אנדער זייט איז די אחריות פאר אונזערע ברידער אין מאראקא א פיל גרעסערע, נעמענדיק אין אכט, אז דער גייסטיקער

באדן איז דארט צוגעגרייט, און מען דארף ניט קומען און קעמפן פאנרן דער אידיי פון חינוך הכשר, נאר פארקערט, זיי קומען מאנען, מיט א תביעה נפשית, מ'זאל ארגאניזירן בא זיי א חינוך הכשר און ראטעווען זייערע קינדער; און זיי מאנען, מיט רעכט, פארוואס מ'גיט זיי ניט די פולע מעגליכקייט דערצו.

און פונקט ווי אין צדקה גשמית, איז ווי גרויס עס איז די אחריות פון מצות צדקה אפילו ווען מ'גייט צום ארימאן, על אחת כמה וכמה גרעסער איז די אחריות, ווען דער ארימאן קומט צוגיין און דערציילט זיין לאגע און מאנט כאטש אויף שטום-לשון פארוואס העלפט מען אים ניט ארויס.

על דרך זה ביתר שאת ויתר עז, איז אין צדקה רוחנית, וואס בשעת מ'איז מחי' אן אידיש קינד מיט תורה ומצות, איז דאן ברענגט מען אים ניט נאר לחיי עולם הבא, נאר מען מאכט אים אויך א גליקליך לעבן אין עולם הזה.

מיר האט אויך אינטערעסירט צו לייענען אין אייער בריוו, וועגן מעגליכקייט און נויטיקייט צו ארבעט פאר חינוך הכשר אין האלאנד, און וועגן דרויף ביטע ווענדעט זיך דירעקט צו אונזער לשכה אין פאריז און בא-כוחינו הרה"ג ורה"ח וו"ח אי"א נ"מ עוסק בצרכי ציבור וכו' מוהר"ר בנימין גאראדעצקי שי'. אבער אין משנים מצדקה לצדקה און אין מערבים שמחה בשמחה, במילא די געלט וואס מ'האט באשטימט פאר דער ארבעט אין מאראקא דארף גיין אחין, און איך האף אז איר וועט קענען געפינען גענוג פאראינטערעסן[יר]טע מענטשן אויפן ארט צו אנפירן די ארטיקע חינוך ארבעט אן מניעה פון געלט מיטלען. א טייל חכנסה קען מען אויך בויען אויף שכר לימוד, און דער עיקר וואס, ווי איר שרייבט, וועט נאכן ערשטן יאר זיין א מעגליכקייט איינצושליסן די ארבעט אין דעם האלענדישן פאראייניקטן אידישן אפיל.

אזוי ווי ח"י אלול און ערב ראש השנה וועל איך בלי-נדר זיין אויפן ציון פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, איז אויב איר וועט מיר צושיקן די נעמען (צוזאמען מיט מוטערס נעמען) פון זיך און אלע אייערע ב"ב שיחיו, וועל איך זייענדיק אויפן ציון דערמאנען זיי להמצטרך להם.

איך פארענדיק מיט דער וואונש, אז בא אייער פרוי זאל אלץ זיין כשורה און הריון ולידה זאל זיין בעתו ובזמנו ובנקל, און מיט איר

תנז

אדמו"ר שליט"א

צוזאמען מגדל זיין אלע אייערע קינדער לתורה לחופה ולמעשים טובים.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

בייגעלעגט איז אויסצוג פון דער שיחה פון שבת מברכים ר"ח אלול, וואס איר וועט זיכער אויסניצן אויפן פאסנדן אופן.

א'קעט

ב"ה, ח' אלול, תשי"א
ברוקלין

שלום וברכה!

מכתבו קבלתי בעתו, ושמחתי לקרות בו אשר לאט לאט התחיל להתעסק לתקן את הענינים בקהלתו, ובטח בהשתדלות הראוי ובאופנים המתאימים יצליח השי"ת את עבודתו וילך מחיל אל חיל בהחזקת היהדות ובהפצת התורה בכל סביבתו.

ביחוד שמחתי לקרות במכתבו אשר התחיל באסיפת כספים לבנין המקוה, וא"מ מה שמסיים אח"כ שמוכרח הוא לדחות את הבנין.

בנוגע למה ששואל דעתי בענין הרבנות בריא דע זשאנעירא, הנה כפי הידוע לי מסובך שם הדבר, ולא כ"כ "חלק" ואם רואה הוא הצלחה בפעולותיו בקהלתו, הרי עכ"פ לע"ע אין כדאי להסתבך בענין ריא דע זשאנעירא.

כבקשתו בהפ"נ בסוף מכתבו, הנה כשאחי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אזכירו ואת ב"ב שי לכאו"א להמצטרף לו.

מוסג"פ קטע משיחת התועדות שבת מברכים אלול, וכן מכתבי הכללי לתלמידי בתי חינוך להתחלת הלימודים, ואם יוכל להביא איזה תועלת בעבודתו, הרי ישמח לבי גם אני.

בברכת כוח"ט לשנה טובה ומתוקה.

א'קפ

ב"ה, ח' אלול, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

ע"י הרה"ח הוו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ באמונה מהו"ר יעקב שי' העכט שמעתי בשעתו שהנתוח לבנו שי' הי' בעתו ובזמנו, ואקוה שעתה מרגיש עצמו בטוב ויוכל לבשר בשנה טובה בזה שהולך וטוב ומתחזק, ואקוה שעשו העקס-ריי כאשר דברנו בהיותו אצלי, ואתענין לדעת מה הראה הנ"ל.

בידעי ע"י הרה"ח כו' וכו' מהו"ר יעקב שי' העכט על דבר עבודתו הטובה בבית הכנסת שלו ובפרט בהתלמוד תורה, הנני מקוה שלזמן הבא יעבוד בזה בעוד יותר מאשר עתה, וידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע, אז דער אויבערשטער צאלט מדה כנגד מדה, אז פאר דעם וואס מען מיהט זיך פאר דער טובה פון אידישע קינדער, וועלכע זיינען בניס אתם לה' אלקיכם, צאלט השי"ת מיט נחת אידישן נחת פון קינדער, און פון אייער זון שי' בפרט.

והנני חותם בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה ובכלל זה גוטען געזונט פאר אייך און פאר אייער גאנצער פאמיליע יחיו.

א'קפא

ב"ה, ח' אלול, תשי"א
ברוקלין.

הוו"ח אי"א נוי"נ וכו' מו"ה יצחק מאיר שי'

שלום וברכה!

איך האב ערהאלטן אייער בריף פון עש"ק ראה, אין וועלכען איר

א'קפא

מו"ה יצחק מאיר: גרינברג, כפר חב"ד.

שרייבט אז איר זייט א משגיח אויף כשרות אין א מושב זקנים פון דזוינט, און אייד איז שווער צו אויספירן דאס וואס איר ווילט, וויילע ניט אלעס וויל מען אויספאלגען וואס איר ווילט, און איר פרעגט צי זאלט איר אריבערגיין פארנעמען זיך מיט [...] .

מיין מיינונג איז, אז וויבאלד השי"ת האט אייד געגעבען אזא זאך, וואו איר קאנט העלפן אז דער מושב זקנים זאל אנגעפירט ווערן בכשרות און זיכער אז ווען איר וועט דארטן זיין, וועט איר קאנען משפיע זיין, ניט נאר אז דאס ווען מען לייגט אין מאגען זאל זיין בכשרות, נאר אויך דאס וואס מען לייגט אין קאפ זאל זיין בכשרות, מיין איך אז איר דארפט ניט אפלאזען די שטעלע, און איך בין זיכער אז ווען איר וועט זוכן עצות וועט איר אויך געפינען די פאסענדע וועגען צו משפיע זיין, אף וועמען דאס איז אפהיינגיג אז מען זאל אויספאלגען אייערע אנווייזונגען, און דעם שכר פון דעם וואס דער מושב זקנים וועט געפירט ווערען על טהרתו, איז שווער צו משער זיין דעם זכות פון דעם, און דערפאר בין איך זיכער, אז דאס וועט אייד בריינגען ברכה והצלחה אין אייערע פערזענליכע ענינים און אויך נחת פון אייערע קינדער יחיו.

בברכת כוח"ט לשנה טובה ומתוקה.

נ"ב: בייגעלייגט איז א אויסצוג פון דער שיחה פון שבת קדש מברכים אלול, און געוויס וועט איר קאנען אויף א פאסענדען אופן אויסניצען דאס צווישען די איינוואהנער פון דעם מושב זקנים, שיחיו.

א'קפב

ב"ה, ח' אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

שלום וברכה!

מכתבי הקודם בטח קבל במועדו, ועל של עתה באתי בענין של קירוב לבבות, כיון שבטח ימים אלו מתכוון כת"ר לחזור העירה ... והנה אינני יודע אם הרגיש כת"ר בזה, אבל משתדל אני לקרב את הלבבות שלו ושל זה שכתב לי אדותיו ברמז, ונראה לי אשר עתה

[ניט נאר . . . אין קאפ: ראה בזה לעיל אגרת תחקנת.]

בהתחלת זמן הלימודים ובימי הרצון והרחמים שעת הכשר היא לקרב את הלבבות יותר ויותר.

אינני יודע על מי לעשות הצעד הראשון בזה, אם על זרעא דאחרון שהיתה מדתו אוהב (אפי') את הבריות ומקרבן, וכמבואר באבות דר' נתן באריכות, או על איש הישראלי שצריך לכבד את הכהן ולהמשיך שלום במהירות בעולם, וכמאמר ר' יהודא בן תימה קל כצבי. אבל יהי איך שיהי, ובלבד שיהי שלום על ישראל. ות"ח לכת"ר מראש אם יבשרני בשורות טובות בזה.

מוסג"פ קובץ עסקנות ציבורית חב"ד אשר בטח יעניין את כת"ר. וידוע פסק רז"ל והובא ג"כ בשו"ע או"ח ס"ע מעלת העוסק בצרכי הרבים, ואמרתי ע"ד צחות ממה שראיתי במד"ר (שמ"ר פ"ו, ב) שר' יהושע בן לוי שכח כמה וכמה הלכות, אבל תיכף כתבו רז"ל שוברו בצדו שהי' זה הלכות הקשורות במיתה וקבורה. ויש לקשר זה עם השתי דעות בכתובות קג, ב, מה גדול יותר אם מעשה חנינא שהי' יכול להחזיר התורה בפלפולו ומעשה חייא שלכתחילה לא תשתכח תורה, ומסיק בגמרא כמה גדולים מעשה חייא.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

א'קפג

ב"ה, ט' אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

כבוד ועד הפועל של אגודת חסידי חב"ד באה"ק ת"ו
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

במענה על מכתבם מי"ט מנ"א והקודמים לו.

נחניתי לקרא במכתבם אשר נגשו לערוך תכנית עבודה בפועל, ומציעים פרטים שונים בנוגע לעבודתם בעתיד, ושואלים חוות דעתי בנוגע להצעות.

חנה לפי דעתי, והמצב באה"ק ת"ו בנוגע לחסידי חב"ד אשר אני

מתאר לעצמי, הרי, בכלל, מתחלקים חסידי חב"ד באהקת"ו לכמה סוגים, והם: א) מוסדות שונים, כמו הישיבות, כולל, וכו', אשר לכאורה מוכרח להיות אוטונומי במידה ידועה, ב) יחידים ואנשים פרטיים מסוגים שונים, וכמו רבנים, שוב"ים, צעירים וכו', ג) כל אנ"ש כגוף אחד.

ולכן לפי דעתי מתפקידי אגו"ח: (א) לייצג את אנ"ש בענינים שונים השייכים לסוג ג' הנ"ל, דהיינו ענינים שונים שאינם שייכים למוסד פרטי ולא לסוג פרטי מאנ"ש. (ב) להתאים עבודת המוסדות כדי למנוע סיכסוכים ובלבולים בעבודת אחד ברעהו. (ג) פיקוח כללי על המוסדות, מבלי להתערב בענינים הפנימיים שלהם. (ד) פיקוח כללי על הסוגים השונים של אנ"ש, כמו על הצעירים שנתארגנו באגודת צעירי אגודת חסידי חב"ד בפ"ע, וכן איגוד נשי חב"ד, שבטח יתארגנו ג"כ לחטיבה בפ"ע, וכמו שהצעתי באחד ממכתבי הקודמים. (ה) להיות ער לכל המתחדש באהקת"ו, לבוא בהצעות ולקחת האיניציאטיבה לפעולות חדשות ודרושות לפי שעה, כגון הצלת ילדים עולים וכו'. – כדי שלא יהיו עירעורים על החלטות ופעולות אגו"ח, מהנכון שבועד הפועל יהי עכ"פ בא"כ אחד מכל מוסד (גם בהרכבתו עתה נתמלאה תנאי זה, כי יש בו ב"כ הישיבות תו"ת, תו"א, כולל, כפר, הצעירים וכו').

מהענינים הדחופים העומדים על הפרק עתה, הם: א) לנצל את יום הבהיר דח"י אלול הבע"ל באופן המתאים, שיביא תועלת מרובה בגור', ולאנ"ש שבאה"ק ת"ו בפרט. ב) לנצל את חדש תשרי הבע"ל בנוגע להפצת המעיינות באופן הכי רחב. ג) חוראת [כל]ית בקשר עם שנת השבע היא שנת השמיטה, הן בנוגע לסידור השגת הדברים שאין בהם חשש שביעית, הן בהפצת ידיעות דיני שביעית, וכיו"ב. ד) ענין חשוב ביותר, אשר כבר העירותי עליו במכתבי הקודם, ואף שעתה בכל אופן עבר זמנו (כי לפי ידיעותי צריכים הם להיות בפר"ז ב"ז לסעפטעמבער), הנני מעורר עוה"פ לזכרון דברים, והוא לייצג אנ"ש לפני ראשי מנהלי הדזוינט מכאן שביקרו זה לא כבר באהקת"ו, אשר בטח מילאו בקשתי והצעתי בזה. ואחכה לבשורות טובות. ה) בקשר עם כהנ"ל בטח צריכה להיות תעמולה בעתונות ומכתבי עתים, במילא גם זה נכלל בעבודת אגו"ח בכללותה.

במה שמציעים לחלק העבודה בין חברי הוועד, ושואלים את מי אמצא למתאים יותר למקצועות השונים אשר בזה, הנה קשה לי לחוות דיעה בזה בריחוק מקום, ובכלל אינני יודע אם כדאי להגביל

תסב

אגרות-קודש (א'קפג)

מראש אופני העבודה ולהתאים את חברי ועה"פ אל ההגבלה, ונראה יותר להיפך, להתחשב עם כשרונות חברי הועד ולסדר את העבודה באופן כזה, אשר ינצלו את כשרונות החברים בכל מאה אחוז, כי בטח ישנם ביניהם כאלה שהם מוכשרים יותר לייצג את אגו"ח כלפי חוץ, ובמילא כדאי למסור בידם מקצוע זה בכללותו, ואלה המוכשרים יותר לארגון העבודה בפנים כדאי למסור בידם עבודה זו בכל המקצועות, ואלה המוכשרים יותר לתעמולה, אם בע"פ או בכתב, במילא ימסרו לידם התעמולה בכל המקצועות, וכו'.

המורס מכל הנ"ל:

(א) בכדי שלא תהי' התנגדות מהמוסדות הקיימים, כדאי שאגו"ח לא תתערב בעניניהם הפנימיים, ובזה יעמדו המוסדות בקישור ישר עם כאן, ורק בענינים המשותפים שביניהם ובין מוסדות אחרים יפנו אל אגו"ח לקשר וליישר הדברים.

(ב) מהענינים הדחופים ביותר היא תכנית העבודה לנצל את ח"י אלול וחודש תשרי הבע"ל.

רצוף פה העתקת מכתבי לועד צעירי אגודת חסידי חב"ד, ובטח יעזרו להם בענינים המוטלים על שכמם שהם מתפקידם המיוחד.

נשלח בפ"ע קטע משיחתי דשבת מברכים החדש אלול, אשר כדאי לפרסמו באופן המתאים ב[ח]וגים היותר רחבים.

אחכה לתשובתם במוקדם למכתבי זה.

ואחתום בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה לכאו"א מהם בכל המצטרך להם,

מ. שניאורסאהן

א'קפד

ב"ה, ט' אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

ועד צעירי אגודת חב"ד ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם ובשמחה קראתי הפרטי-כל של אסיפתם, אשר כבר עורכים תכנית לעבודה ממשית, ואף שחדוה תקיעה בלבאי בסטרא דא, הנה בכי תקיעה בלבאי מסיטרא דא, אשר כמה וכמה חסרים ברשימת המשתתפים. אבל תקותי אשר במשך הזמן גם אלו יצטרפו אליהם. ולא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום. כמובן שיצטרפו אליהם מבלי שיוותרו הם על ענינים עקריים.

ועל של עתה באתי לעוררם על היום הצח והבהיר הוא יום ח"י אלול הבע"ל, אשר בטח ינצלו אותו במרץ וחיות שהם מסגולות הצעירים, להפיץ את רעיון הבעל שם טוב ואדמו"ר הזקן, אשר יום הולדתם, ברוחניות ובגשמיות, הוא יום ח"י זה. ולהפיץ רעיון זה בחוגים היותר רחבים ואף שהם לעת עתה עדיין רחוקים מסביבתנו שלנו. וידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע בהחילוק שבין העולמישע וחב"ד, אשר סדר הגדולים של העולמישע הי' שהיו יושבים בביתם ובמקומם, וכל התאב לתורה הי' בא אליהם ליהנות מזיו תורתם. משא"כ מהבעש"ט ואילך, שהם הנהיגו את הסדר שהי' הבעש"ט מסבב בעיירות ואינו מחכה עד שיבואו אליו ויאמרו צמאים אנו לדבר הוי' אלא הוא בכבודו ובעצמו הי' מכתת רגליו ממקום למקום מעיר לעיר ומכפר לכפר והי' מפיץ את תורת דברי אלקים חיים (ספר השיחות, קיץ ת"ש, אחרון של פסח, בסעודת היום).

ב) לסדר תכנית עבודה איך לנצל את חודש תשרי הבע"ל, וכנ"ל על ידי הסיבוב במקומות שונים, באה"ק ת"ו, או במשך הימים נוראים, או בימים דזמן שמחתנו. והעיקר שיהי' באופן מסודר, ובאופן שיקיפו שטחים היותר גדולים ומספר אנשים ונשים וטף היותר גדול.

א'קפד

נדפסה בלקריש חייד ע' 350.
צעירי אגודת חב"ד: ראה לעיל אגרת איסד.

ג) תשומת לב מיוחדת בכל הנ"ל דורשים אחינו בני תימן, פרס וכו' אשר מצד אחד אין להם לע"ע שום ידיעה מתנועת החסידות תורתה ודרכי, ומצד שני מוכשרים הם ביותר, מצד היראת שמים שבהם והתקשרותם בתורת הקבלה ואמונת צדיקים, לקבל כל דבר אמת שיורו אותם בתורת דא"ח שנחלו לנו כ"ק נשיאינו רבותינו הקדושים זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

אתענין לדעת מהפרטים של התכנית אשר הציגו להם בזה, ומחנכון ביותר שיתיעצו בכחנ"ל עם מנהלי אגודת חסידי חב"ד, אשר אף כי על שכם הצעירים מוטל חלק גדול של עבודה הנ"ל הקשורה בטלטול הדרך הדורש מרץ וחיות ביותר, אבל, מאידך גיסא, כיון שאמרו רז"ל סתירת זקנים בנין, על אחת כו"כ שבנין זקנים הוא בנין.

לע"ע אין תחת ידי אמצעים מספיקים לכלכל את ההוצאות הקשורות בעבודה הנ"ל, אבל בהיות רצוני חזק להשתתף גם מכאן בהוצאות בענין נעלה כזה, ומבלי האפשריות מפני כמה טעמים לשלוח כסף מפה, הנני מסגיר פה סרטיפיקט לחבילות וארז"ל שוה כסף ככסף.

במעטפה בפ"ע נשלח להם קטע משיחת שבת מברכים חדש אלול, וכן חוברת ע"ד עסקנות ציבורית חב"ד שיצא לאור זה עתה, כל זה בדואר אויר, ומטובם לאשר קבלת הנ"ל.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לכל החברים שי' הם וב"ב וכל אשר להם, כלם יעמדו על הברכה לשנה טובה ומתוקה.

המחכה לבשורות טובות.

א'קפה

ב"ה, ט' אלול, תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי צבור כו'
מו"ה נחום דוב שי'

שלום וברכה!

איך בין געווען צופרידען פון דעם באזוך פון אייערע זין און
טעכטער יחיו בא מיר, און בפרט פון דעם גרוס וואס זיי האבן
איבערגעגעבען פון אייד (און אויך דעם פ"ג).

ווען איך וועל זיין אויפן ציון פון מיין שווער כ"ק אדמו"ר
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, וועל איך לייענען אייער פ"ג, און איך בין זיכער
אז ער וועט מעורר זיין רחמים רבים אז עס זאל מקוים ווערען אייער
בקשה וואס איר שרייבט אין דעם פ"ג, בקרוב, און וועט קאנען אליין
שרייבן און אנזאגען בשורות טובות אין דעם.

זיכער ווייסט איר, אז דעם יעצטיגן חדש אלול, פלעגט אים דער
שווער כ"ק אדמו"ר רופען, דער חדש פון חשבון, וועלכער השם יתברך
האט אים געגעבען אויף אלעמען צו מאכן א חשבון פון דעם פאריגען
יאר און אויך צו אננעמען גוטע החלטות אויף דעם קומענדען יאר הבא
עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה.

אין מדרש שטייט, אז דאס וואס הקב"ה הייסט טאן אידן, טוט ער
דאס אליין אויך, במילא איז פארשטענדליך, אז אין דעם חדש הרחמים
– אלול – מאכט הקב"ה אויך א חשבון פון די אלע גוטע זאכן וואס
אידן האבן געטאן אין פארלויף פון די פארגאנגענע חדשים פון יאר (פון)
די ניט גוטע מעשים מאכט מען ניט קיין חשבון, וויילע געוויס וועלן
דאך אידן תשובה טאן, וואס במילא ווערן דאך די ניט גוטע מעשים ר"ל
אפגעמעקט און עס בלייבט פון זיי קיין רושם) אבער די גוטע מעשים
וועלכע פארבלייבן אויף אייביג, איז תיכף פון ראש פון חדש אלול,
מאכט מען פון זיי א חשבון, און הקב"ה וואס ער איז דאך תכלית

א'קפה

מו"ה נחום דוב: דענבערג.

הטוב, מאכט ער דעם חשבון בעין יפה, און גרייט זיך צו געבען פאר דעם אלע אידען מידו המלאה הקדושה הפתוחה והרחבה, אלעס אין וואס זיי נויטיגען זיך, און ווער רעט צו די אידן וועלכע נעמען אויף זיך גוטע החלטות אויף דעם קומענדען יאר, נעמט הקב"ה דאס אויך אריין אין חשבון, און דאס פארגרעסערט דעם זכות און דעם שכר פון די זכיות וואס דער איד האט.

פאריגען יאר האר איר בעזה"י פארגרעסערט דעם קרן גמילות חסד און אויך אריינגעבראכט די ספרי תורה, און האט אויך געשטיצט אין פרומע מוסדות חינוך, וואס דאס איז דאך א זכות וואס איז פארבונדען מיט א רבים, א חוץ אייערע פרטיתדיקע ענינים אין תורה ומצות וואס איר טוט אלעס יחיד, איז במילא בין איך בטוח אז השי"ת האט דאס אלץ אריינגענומען אין חשבון, און וועט איך מוסיף זיין במדת החסד והרחמים שלו, און וועט איך געבען א כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, וואס אין דעם ווערט אריינגערעכנט גוטער געזונט און זאלט קאנען שטייגען אין לערנען תורה, אין צדקה, און אין תפלה בצבור.

א פערזענליכען גרוס פון מיר, וועלן איך איבערגעבען אייערע קינדער יחיו. איך וויל דערמאנען דא, דאס וואס איך האב איבערגעגעבען מינדלעך און געבעטן אז איר זאלט איינארדנען א חסידישן פארבריינגען, איינמאל אדער עטליכע מאל, און זיכער אז בא א חסידישער מסיבה, וועט מען נתעורר ווערען מיט אהבת ישראל, אהבת התורה ואהבת השם, און מען וועט איך אויך בענטשען מיט אריכות ימים ושנים טובות.

בברכת בריאות הנכונה וכוח"ט לשנה טובה ומתוקה.

בייגעלייגט איז דער רעסיט פון די פ"ג געלט.

א'קפ

ב"ה, ט' אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלום!

איך האב באקומען אייער בריוו פון סעפטעמבער 8, און איך בין געווען צופרידן צו לייענען אין אים, אז איר באמערקט שוין אויך, ווי איר שרייבט אין אייער בריוו, אז אייער זון בעסערט זיך און איז רואיקער, וואס דר. ווילדער האט עס אויך געזאגט.

ווי איך האב אייך שוין אמאל געזאגט, איז וויבאלד אז דער רבי דער שווער האט געגעבן זיין ברכה, אז אייער זון וועט זיין געזונט, וועט ער זיכער האלטן ווארט. עס איז נאר א פראגע פון צייט.

עס איז טאקע אן צווייפל שווער צו ווארטן, בפרט פאר די עלטערן פון א בן יחיד. אבער בשעת מ'איז שטארק אין דעם בטחון, אז די ברכה וועט מקויים ווערן, העלפט עס אין צוויי אופנים: עס איז דערוויילע פיל לייכטער דאס ווארטן ביז מ'זעט עס בפועל, און וואס שטארקער דער בטחון, אלץ שנעלער קומט די ערפילונג פון דעם צדיק'ס הבטחה.

איך האף, אז איר וועט זיין שטארק אין בטחון, שטארקער נאך ווי ביז איצט, און דאס שטארקט אויך מיין זיכערקייט, אז איר וועט זען אינגיכן, אז אייער זון גייט עס פיל בעסער און בעסער אין אלע הינזיכטן.

אזוי ווי איר שרייבט, אז אייער זון שי' גייט שוין אין סקול, האף איך צו הערן אז איר באקומט גוטע רעפארטס וועגן אים.

איך פארענדיק מיט דעם וואונש פון כתיבה וחתימה טובה צו אייך, אייער מאן און זון שי', לשנה טובה ומתוקה.

א'קפז

ב"ה, י"ב אלול, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

איך האב ערהאלטן אייער בריף פון יום א' אז איר זייט אלע ב"ה
געזונט, און בעט א ברכה פאר אייער זון וועלכער איז אין מיליטער
דינסט:

ווען איך וועל זיין אויפן ציון פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה
נבג"מ זי"ע, וועל איך אים מזכיר זיין צו וואס ער באדארף.

זיכער איז איבעריג צו מזרז זיין אייך, אז איר זאלט אנזאגען אייער
זון, ער זאל היטן צו לייגן תפילין אלע טאג (אויסער שבת און יום טוב)
און אויב עס איז פאר אים ניט מעגליך צו לייגען די תפילין אין דער
פריה, זאל ער דאס טאן אין פארלויף פון דעם גאנצן טאג ביז זון
אונטערגאנג, און השי"ת זאל אים היטען אז ער זאל זיין גאנץ.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם וואס איר זייט דער ש"ץ פאר ראש
השנה און יום הכפורים, בפרט, וויל איך מערער זיין אויף דעם וואס
כ"ק מו"ח אדמו"ר, האט געוואלט, אז די וועלכע דאוונען אלס שליח
צבור פארן עמוד, און בפרט ימים נוראים, זאלן איבערקוקן דעם פירוש
המלות און אויך פירוש פון די פיוטים.

און אויך אז לכל הפחות ערב ראש השנה און ערב יום כפור זאל
מען זיך טובל זיין אין מקוה.

זעלבסטפארשטענדליך אז דאס איז אלעס א צוגאב צו די דינים און
ענינים וועלכע זיינען פראן אין שולחן ערוך, אויף וועלכע עס איז
איבעריג צו מזרז זיין אויף זיי.

אייער נדבה איז איבערגעגעבן געווארען צו דער לשכת חשארין
וועלכע העלפט ארויס יחידים און מוסדות, שטילערהייט אן פרסום,
בכדי ניט צו שעדיגען זיי. און דער זכות פון דער צדקה זאל ביישטיין
אייך און אייערע בני בית שי' אז איר זאלט האבען אלע א כתיבה
וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

בברכת.

א'קפח

ב"ה, י"ב אלול, תשי"א
ברוקלין.

חו"ח אי"א נר"נ עוסקי בצ"צ באמונה מנהלי ישיבת אחי
תמימים ליובאוויטש בדארטשעסטער-באסטאן,
ד' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מיט גרויס צופרידענהייט האב איך ערהאלטען אייער בריף, אז
נעקסטע וואך גייט מען פייערן דעם חנוכת הבית, וועלכע טרעפט
צוזאמען מיטן אנהויב זמן הלימוד פון ישיבה.

איך וויל דערביי אויסדריקן מיין ברכה צו די אלע מיטגלידער פון
דער הנחלה ווי אויך צו די ראשי ישיבה ומורים ווי אויך צו די אלע
וועלכע האבען געהאלפען און העלפען בגשמיות וברוחניות, אז השם
יתברך זאל זיי אלעמען באגליקען אין אלע זייערע ענינים הפרטיים
והכליים.

עס איז באוואוסט דער ווארט פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה
נבג"מ זי"ע וועלכען ער פלעגט אפט זאגען, געבויט אויפן גרונט פון
מרו"ל אז הקב"ה גיט שכר מדה כנגד מדה, איז במילא די אלע וואס
ארבעטען אויף צו מאכען נעהענטער אידן לאבינו שבשמים, וואס אלע
אידן ווערן אנגערופען זיינע קינדער גיט זיי דער אויבערשטער ברוך
הוא כמה פעמים ככה אז זיי זאלן האבן פיל נחת אידישן נחת פון
זייערע אייגענע קינדער, פון זייערע בני בית און פון זיך אליין.

די זאך פון חנוכת הבית איז, וואס אין שטוב געפינט זיך דער
מענטש מיט אלע זיינע זאכען און אלע אייגענשאפטען וואס די שטוב
נעמט ארום הן די חיצוניות און הן די פנימיות, און די שטוב דארף אים
באשיצען פון פארשידענע זאכען וועלכע קענען ח"ו אים שאדען-טאן.
נאך אין א גרעסערער מאס איז דאס ריכטיג בנוגע צו א ישיבה, וואס
זיכער איז אז א ישיבה און בפרט א ליובאוויטשער ישיבה, איז ניט נאר

א'קפח

חנוכת הבית: ראה לעיל אגרת אכה.

אויף אויסלערנען די תלמידים און תלמידות א פרטיות'דיקן לימוד, נאר איבערהויפט צו מגדל זיין זיי פאר גאנצע אידען אין אלע זייערע ענינים, און אויך צו באשיצען זיי פון פערשידענע ווינטען וועלכע בלאזען פון אלע מאל אן אין דער וועלט, און היינט נאך מיט מער שטארקייט און בייזקייט, און ווילען אפרייסען - היל'ת - אידישע קינדער פון זייער מקור, וואס דאס איז תורה און מצות, וועלכע פארבינדען אונז מיט הקדוש ברוך הוא.

איך בין זיכער, אויפן גרונד פון די ברכות וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע האט געבענטשט די ישיבה אחי תמימים ליובאוויטש אין דארטשעסטער-באסטאן, אז זי וועט גיין אויף דעם אויבענדערמאנטען וועג, צו מגדל זיין תלמידים ותלמידות צו זיין גאנצע אידן, סיי זייענדיג אין שטוב און סיי גייענדיק אין גאס, סיי זייענדיק אין דער ישיבה און סיי ארויסגייענדיק פון דער ישיבה. איך וויל אויך דערביי מוסיף זיין מיין ברכה, אז השי"ת זאל אייך העלפען אז די צאל תלמידים ותלמידות זאל ווערן מער און מער, אז אין גיכען זאלט איר קענען זאגען, אז דער פלאץ איז ניט גענוגענד און עס פאדערט זיך א נאך גרעסערער בנין ווי דער איצטיגער.

איך פארענדיק מיט דער ברכה, א כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה צו די אלע וואס ארבעטען מיט דעם מוסד הק' און זיינע פריינד, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

א'קפט

ב"ה, י"ב אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג ורה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מהו"ר אשר שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר ביום ח' אלול נמלאו שלש שנים להילד

א'קפט

מצילום האגרת.

מהו"ר אשר: אברמסון. אגרות נוספות אליו - לעיל תתמא, ובהנסמן בהערות שם.

מרדכי זאב בן ריזל בנו של בניה מו"ה חיים שניאור זלמן שי, הנני בזה להביע ברכתי שיגדלוהו הוריו לתורה לחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

וזה לשון כ"ק מו"ה אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע מה שכתב בענין התספורת לשלש שנים:

... ובדבר גזיזת השערות – אפשרענעס – הוא דבר גדול במנהג ישראל, ועיקרו הוא בהחינוך דהשארת פיאות הראש, ומיום הגזיזה והנחת הפיאות של הראש נהגו לחדר להרגיל את התינוק בענין נשיאת ט"ק וברכות השחר וברכת המזון וק"ש שעל המטה, והשי"ת יהי בעזרם שיגדלוהו לתורה לחופה ומעש"ט מתוך פרנסה בהרחבה ובמנוחת הדעת בגשמיות וברוחניות.

החיותם בברכת כוח"ט לשנה טובה ומתוקה.

מ. שניאורסאהן

נ"ב: במה שהעיר במכ' שנסתפק אם יוצאים במדינתו במצות ד' מינים, כיון שהמלכות גזרה שכל פרי הבא לאוסטראליא בלי תעודת בריאות, מחרימים אותו, ורק שהפקיד נותן מעצמו היתר למסור להבעלים על ימי החג ע"מ שיחזירו לו אחר החג לשריפה, ונוהגים שם היתר בזה מקדמת דנא, וחושש הוא שכיון שמצד גזירת המלכות הפרי אסור באכילה, ומחוייבים לבערו מן העולם, ורק שהפקיד עושה לפניו משוה"ד, וא"כ אין כאן לא דין ממון ולא היתר אכילה.

הנה אין הזמן גרמא להאריך בזה, אבל לדעתי אין כאן מקום לחשש, ואזכיר רק שנים מהטעמים:

(א) שאין האיסור על האתרוג כ"א האיסור הוא על המקום. דוגמא לדבר אם מותר לברך אתרוג בבית המקדש, כיון ששם אסורים באכילת חולין, אשר משטחיות לשון המשנה משמע בברור שהיו מברכים אתרוג ולולב גם במקדש, והטעם כי אין הענין שהאתרוג אסור באכילה, אלא שבביהמ"ק אסור לאכול חולין. ועד"ז הוא גם בנדון דידן, שאין האתרוג חייב שריפה אלא שבמדינת אוסטראליא אסור להשהות פירות מחו"ל בלי תעודה.

(ב) ברור הדבר שיש כאן דין ממון, לכמה וכמה ענינים, ומהם שאם

בעל האתרוג חפץ לצאת לחוץ מדינת אוסטרליא, הרי בודאי לא יפריעו בעדו לקחת האתרוג עמדו, והוא הדין בענין חיתר אכילה, שאם תיכף בחבאת האתרוג להמדינה ירצה האדם לבערו ע"י אכילה, לכאורה ברור שירשו לו, אם יקבל ע"ע האחריות בעד בריאותו.

א'קצ

ב"ה, י"ב אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מהו"ר [מנחם זאב] שי

שלום וברכה!

... כבקשתו מוסג"פ חוברת אחת מקובץ הדינים ובטח למותר לעוררו שצריך הוא להשתדל שתהי' רעצעניזע על אודות זו החוברת בהעתונים דקנדה, שדבר נכון הוא מכמה וכמה טעמים.

אתענין לדעת אם פרסם את הקטע דשי[ח]ת שבת מברכים אלול באופן המתאים.

בטח התחיל כבר בעבודתו עבודת חקדש לקרב את לבם של ישראל לאבינו שבשמים ע"י שמודיע אותם ע"ד תורת החסידות ודרכי החסידות, ויה"ר שיהי' בהצלחה.

בברכת כוח"ט לו לזוגי ולבתם שיחיו.

א'קצא

ב"ה,

פרשת הימים דח"י אלול וג' דסליחות נתבארה בהקדמה לקונטרס

א'קצ

מהו"ר מנחם זאב ש"י: גרינגלאס. אגרות נוספות אליו — לעיל א'קמט, ובהנסמן בהערות שם.
קובץ דינים: ראה לעיל שם.

א'קצא

נדפסה בסה"מ תשי"א ע' 318 ובלקריש חי"ד ע' 348. לתוכנה השוה לעיל ח"ג אגרת תקיח.

תעג

אדמו"ר שליט"א

ח"י אלול הישי"ת י' ע"פ מה שמצאתי בכתבי כ"ק מו"ח אדמו"ר. כן
העתקתי שם מכתבים אלו ג"כ אודות ענין עבודת הימים מן ח"י אלול
ואילך.

בנוגע לפעולת יום ח"י אלול עצמו בעבודה – אמר"י כ"ק מו"ח
אדמו"ר בשם חסידים הזקנים, אשר ח"י אלול הוא היום אשר הכניס
ומכניס גם עתה חיות באלול.

* * *

והנה חודש אלול הוא חודש החשבון על שנה העברה, וחודש
ההכנה לשנה הבאה.

ויש לומר אשר לכן נרמזו בשמו של חודש זה עקרי סוגי עבודת
האדם, אשר בהם צריכים להיות החרטה והתיקון על העבר והקבלה
טובה על להבא.

וכמאמר רז"ל: אלול – ר"ת אנה לידו ושמתי לך, ענין ערי מקלט.
ובעבודת האדם זהו קו התורה, כי דברי תורה קולטין הן.

אלול – ר"ת: אני לדודי ודודי לי, קו העבודה היא התפלה, ובפרט
בימינו אלו שאין לנו אלא עבודה שבלב זו תפלה, התופלי ומחבר את
ישראל לאביהם שבשמים.

אלול – ר"ת: איש לרעהו ומתנות לאביונים, קו דגמילות חסדים.

ובתור הקדמה ויסוד לכל קוין אלו

אלול – ר"ת: (ומל ה' אלקיך) את לבבך ואת לבב (זרעך) – ענין
התשובה.

* * *

(1) קונטרס פא.

(2) שיחת ח"י אלול תשי"ה (לקוט כה. הנדפס לח"י אלול תשי"ו).

(3) פרי עץ חיים שער ר"ה פ"א. שער הפסוקים שמות כא, יג. ראה ג"כ לקו"ש ח"ב ע'
623.

(4) מכות י, א.

(5) פער"ח שם. שער הפסוקים שה"ש ו, ג.

(6) ראה ספר המצות לחרמב"ם מ"ע ה': ובכ"מ.

(7) תענית ב, א.

(8) ראה רש"י בראשית ל, ח, ובאור התורה שם.

(9) בס' ערוגת הבושם בשם ס' אמרכל.

(10) בעל הטורים דברים ל, ו.

והנה ה' ה' כמה דרכים איך להכניס חיות בעבודת האדם לקונו.
אבל בדורותינו אלו האחרונים דעקבתא דמשיחא, אשר נתרבו
ההעלמות וההסתרים וימש בעולם חשך כפול ומכופל

זאת היא דרך הרבים והיחיד, דרך סלולה על ידי רבותינו נשיאינו
הק', להגיע לחיים אמיתיים בעבודת הו' והוא ע"י העסק בפנימיות
התורה, נשמתא דאורייתא, בכלל, ותורת החסידות בפרט

– אשר יום ח"י אלול הוא יום הולדת את מייסד תורת החסידות
הכללית – כ"ק הבעש"ט, ויום הולדת את מייסד תורת חסידות חב"ד
– כ"ק רבנו הזקן.

שגילויים אלו חוזרים ומתעוררים בכל שנה ושנה ביום זה¹¹ –

וע"י לימוד תורתם וחליכה בדרכי החסידות אשר הורו לכל בני
ישראל מכניסים נשמה וחיות בכל סוגי העבודה, מכניסים ח"י
בא"ל: בתשובה, בתורה, בעבודה, בגמילות חסדים.

ועל ידי כל זה מביאים גם כן את הגאולה, וכנרמז ג"כ בר"ת אלול
וכמאמר רז"ל:

אלול – ר"ת: להו' ויאמרו לאמר אשירה, כי אז יצאו כל ניצוצין
מהגלות¹²,

ע"י משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

מנחם שניאורסאהן

י"ג אלול, תיש"א, ברוקלין נ.י.

(11) זוהר ח"ג קנב, א.

(12) בארוכה עדין ראה ס' לב דוד – לתחידי"א – פכ"ט ע"פ משיכ חרמ"ז בס' תקון
שובבים. וגם בגשמיות הדברים – העניינים מתעוררים לתקופת השנה. וכמובא בדא"ח
חראי ממשנה ספ"ג דגטין: בודקין את חיין . . . ובהוצאת סמדר וכו'.

(13) פער"ח שם.

אי'קצב

ב"ה, י"ג אלול, תיש"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מהור"י שי

שלום וברכה!

שלוח בזה קונטרס ח"י אלול הבע"ל, ובדאי יזכה בו, את כל מי
שהשפעתו עליהם, באור תורה ובמאור שבתורה אשר בקונטרס.

מובא בקצרה, בהקדמתי לקונטרס, על יסוד פתגם כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אשר פעולת ח"י אלול היא להכניס
חיות בכל סוגי עבודת האדם, ומחס - בקו התורה.

ויש להוסיף ביאור בזה, ע"פ מרז"ל זכה נעשית לו סם חיים לא
זכה נעשית לו סם המות, כי אף שדברי תורה נמשלו לאש, ולכן אין
מקבלין טומאה, היינו שהתורה אין מקבלת טומאה, אבל בפעולתה
על האדם, הרי אם לא זכה נעשית לו כו', וכדיוק לשון רז"ל נעשית לו.

והנה לימוד באופן שלא זכה, תורה בלי יראת שמים, תלמוד תורה
בשכחה על נותן התורה, שבמילא יכול שילמוד שלא לעשות, אפשרית
רק בלימוד שאינו עוסק באהבת הוי', יראתו, יחודו וכו', ובפרט
כשמלובש בענייני עוה"ז וחומרות, משא"כ בלימוד פנימיות התורה,
הנקראת אילנא דחייא, שאינו בא בבחי' התלבשות לברר ניצוצות,
ועוסק באופני אהבת הוי', יראתו, יחודו וכו', או בידיעת סדר

זכה נעשית: יומא עב, ב. וראח תו"א ו, ג.

שדברי תורה נמשלו לאש: ברכות כב, א.

שהתורה אין מקבלת: וצ"ע ממשיך בחל' ת"ת לרבנו חזקן פ"ד ס"ג, אשר עיי' תשובה
מוציא מחקליפה כל התורה שלמד מקודם. ועייג"כ תניא פי"ז. ואולי יש לחלק בין
טומאה לירידה לקליפות, ואכ"מ.

והנה לימוד: ראה קונטרס עץ החיים פ"ה ואילך.

בלי יראת שמים: כ"מ בש"ס שם, וכ"כ בחל' ת"ת שם. ומשי"כ בריטב"א להתגדל
ולתתגדל, הוא לכאורה דלא כמשי"כ בחל' ת"ת, אבל עיין בהקדמת הרח"ו ובקונטרס
ע"ה"ח פ"ב.

אי'קצב

כללי-פרטי. נדפסה בלק"ש ח"ד ע' 1351.

ההשתלשלות שעל ידי זה יבוא לאהבתו וליראתו, הוא הוא המביאה ללב שלם, וחי בהם בעסק תורתו. ובהיותה כנשמה לחיצוניות התורה, מביאה חיות גם בלימוד תורה הנגלית, ובפרט תורת „הבעש"ט ז"ל אשר הנחילנו אבותינו רבותינו הק' נ"ע ז"ל המגלים ומבארים גדולת ורוממות הוי' כו", וכמ"ש רבנו הזקן „באגה"ק כו' שידיעת המציאות מההשתלשלות כו' מביאה ללב שלם כו' שהוא העיקר כו'".

וביחוד בימים אלו, אשר כולנו מתפללים: לך אמר לבי בקשו פני, לחפש אחר פנימיות הלב, שזהו ע"י – את פניך הוי' אבקש,

הנה צריך להיות העסק באהבת הוי' ויראתו ובלימוד והתבוננות המביאים לזה. וזהו ההכנה הטובה להמשכת וגילוי: הוי' אורי – בר"ה – וישעי – ביוהכ"פ, להכתב ולהחתם לשנה טובה, בטוב הנראה והנגלה בגשמיות וברוחניות.

בברכת כתיבה וחתימה טובה,

מ. שניאורסאהן

א'קצג

ב"ה, ט"ו אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

שלום וברכה!

... נשען על מרז"ל שחתנו כבנו, הנה אתפלא תמי' אחר תמי', במה שאינו מעורר את חתנו ... שי ע"ד ההכרח הגמור בדורותינו אלה ללמוד תורת החסידות, היא תורת דברי אלקים חיים, אילנא דחיי אשר ביי' יפקון ישראל מגלותא בחדסד וברחמים, ואם לא עכשיו אימתני, כי קרב קץ גלותנו וביאת משיח צדקנו.

שעל ידי זה יבוא: ראה רמב"ם ח"י יסודי התורה פ"ב.
ובהיותה כנשמה: קוני עה"ח שם.
לחפש אחרי: לקוית ד"ה כי תצא (חשני).
בר"ה ... ביוהכ"פ: ויק"ר פכ"א.

תעז

אדמו"ר שליט"א

א'קצד

ב"ה, ט"ו אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מכ"א מנ"א ושמחתי לקרות בו אשר בכלל הנו
שמח בחלקו, אף שכותב שוברו בצדו שהטעם הוא מפני שאני צויתי
פריילעך זיין. ואקוה שבקר[וב] ממש יהי' שמח מפני שהקב"ה ציוה
עבדו את ה' בשמחה ועבודת השם היא לא רק בשעת קיום מצוה, אלא
כמא' הכתוב בכל דרכיך דעהו, וכמו שנת' ברמב"ם הל' דיעות פ"ג
וטושו"ע או"ח סרל"א.

אקוה ג"כ שיבשרני שקבל משרת ש"ץ לימים נוראין] הבע"ל
ובטח נוהג הוא בזה כמו שנהגו מאז שהש"ץ ילמד פירוש המלות של
כל הפיוטים (נוסף על פירוש המלות של התפלה), ולא מלתא זוטרתא
היא, ובפרט בפיוטים המיוסדים על מרז"ל אשר במדרשים וכו'.

מוסג"פ קטע של שיחת שב"ק מברכים ר"ח אלול, אשר בטחוני
שיענין אותו.

בברכת כתיבה וחתימה טובה.

א'קצה

ב"ה, ט"ו אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

כבוד הנהלת ישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש,
מונטרעאל, קנדה, ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קראתי את הפרטיכל מאסיפת הועד שהיתה בח"י מנ"א,
ושמחתי אשר כבר התחילו בעבודה בפועל, וכן אשר לאט לאט
מגשימים בחיים את הענינים אשר דיברו בהיותם כאן.

ובנוגע להפרטים, הנה במה שדברו באסיפתם על דבר הדפיציט של

הישיבה, כבר אמרתי להם בשיחתנו פה, אשר עד עתה ניסו באופן של צמצום, היינו לכוון את ההוצאה על פי ההכנסה, ומהראוי שעתה ינסו באופן ההפכי, היינו להשתדל בהגדלת ההכנסה כפי ההוצאה שצריכה להיות. ובפרט על פי פתגם כ"ק אדמו"ר מהר"ש שמסר כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם כ"ק אדמו"ר אביו: די וועלט זאגט, אז מ'קאן ניט ארונטער דארף מען אריבער, און איך זאג, אז מ'דארף לכתחילה אריבער בתוקף המתאים.

מה שכותבים בהפטי-כל על דבר רכישת תלמידים חדשים שהתדברו בזה עם מנהלי הייזס דמחנם שהם ישלחו את בני הפליטים לישיבתם, הנה בודאי לא יסמכו על זה לחוד, אלא גם מצדם ישיגו על זה מבלי לחכות להנא[תערותא דלעילא של מנהלי הייזס ...]

בברכת הצלחה מופלגה בעבודתם בקדש בשדה החינוך הכשר, וברכת השי"ת אשר המשיך וממשיך עליהם כ"ק מו"ח אדמו"ר תחול על כאו"א מהם להשפיע להם ברכה והצלחה גם בעניניהם הפרטיים, החותם בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

א'קצו

ב"ה, ט"ז אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר יוסף יהודא שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מטי' אלול, בו מבאר סדר היומי שלו, ומסיים בשאלה, כי מפני רגילותו להתפלל לאט לאט, הנה חסר אצלו ענין התפלה בצבור, ולפעמים גם זמן התפלה:

מענה: ידוע בזה הנהגת החסידים ולפעמים תכופות הי' זה עפ"י הוראת נשיאינו רבותינו הק', אשר בענין תפלה בצבור נהגו בשמיעת ברכו, קדושה (וקריאת התורה) בהמנין, ואח"כ התפללו במתינות

א'קצו

מהו"ר יוסף יהודא: חן.

תעט

אדמו"ר שליט"א

ולפעמים גם באריכות, והרי ידוע ג"כ הפירוש המובא בקובץ התמים בשם האוורוטשער בן האדמו"ר הצ"צ שתפלה בציבור ענינה שמקבץ ומאחד את כל הכחות עשר כחות נפשו בענין התפלה ...

בטח יתועדו בח"י אלול הבע"ל, וכן יפרסם את תוכן הקטע משיחת שבת מברכים אלול באופן המתאים.

ובהיותו גובה לטובת בית רבקה, הנה בודאי ידוע לו פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר שאמר להמשולחים והשדרי"ם, אז מען זאל קלייבען גשמיות און זייען רוחניות, ויתן השי"ת הצלחה מרובה בעבודתו כפולה זו.

בברכת כוח"ט לו ולכל ב"ב שי' לשנה טובה ומתוקה.

א'קצז

ב"ה, ט"ז אלול, תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נר"נ וכו' מו"ח שמואל גדלי' שי'

שלום וברכה!

בנועם קראתי מכתבו מה' אלול, בו מתאר את שירותו בצבא וגם פעולותיו שם בנוגע לחיזוק היהדות ולהשפעה ביר"ש על חבריו וסביבתו,

נהניתי במאד בקראי את הפרטים בזה, כי גודל הענין בזה אין לתאר בכתב. וממלא הוא בזה שליחות גדולה ביותר, ואין אתנו יודע עד מה, אבל בהתחשב עם גודל ערך פעולותיו בזה, הנה בצדק יש לומר שאם לא בא בצבא אלא בשביל זה, דיו, וכשימלא תפקידו בזה בטח יוכל לקבוע עתים לתורה לעצמו וגם עם זולתו מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף גם יחד.

מוסגר פה קטע משיחת התועדות שבת מברכים אלול, אשר מהראוי שיפרסמו באופן המתאים בין לחבריו והפלוגה שלו והן

א'קצז

מו"ח שמואל גדלי' שי': בליינסקי.

לחבריו בדיעה שיכול לבוא עמהם בקשר בפלוגות אחרות, ואם צריכים עוד איזה הסברה נוספת בזה, הרי על בינתו אשען למצוא אותיות המתאימות להסברה זו, ואתענין לדעת מפעולתו הטובה בזה.

אסיים בבקשה נפשית למסור ברכתי לכל חבריו אשר בחיל (לא כמו שהוא כותב במכ' רק החיל הדתי. כי ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, "אז א איד ניט ער וויל און ניט ער קען זיין אפגעריסען פון אלקות" ובמילא כל החברים שלו דתיים המה, אלא שיש מהם שחסר להם הידיעה עד"ז, אבל סוכ"ס הרי לא ידח ממנו נדח, וגם הם ידעו שנאמנים הם לה' ולתורתו, ולכן הנה ימסור לכולם ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, ובפרט אשר שנה הבאה היא שנת השמיטה, הרי יקויים בה, ע"י השתדלות כל יושבי, שבת שבתון יהי לארץ שבת לד'.

בברכת הצלחה בהשפעתו על חבריו וכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה לו ולכל סביבתו.

א'קצח

ב"ה, ט"ז אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

האברך וו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה שלום דב שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו ממוצש"ק א' אלול, ותכנו אשר משתתף בעבודת "חבר פעילי מחנה התורתי", ורואה הוא פרי טוב בעמלו, אבל כיון שהציבור החרדי באה"ק ת"ו לא נענה לקריאתם כדבעי למיעבד ובמילא כל העבודה מוטלת עליהם, וזה גורם אצלו לביטול תלמוד-תורה, ושואל האם כדאי הדבר בשבילו, או בלשונו הוא, אם מחוייב לעזוב את נפשו בעבור נפשות אחרים.

הנה נבהלתי לשאלה זו, בה בשעה שהקב"ה הצליחו ונתן לו האפשרות להציל נפשות בני ובנות ישראל מכפירה ר"ל ולעזור להם

א'קצח

מו"ה שלום דב שי: ליסשיץ.

שישארו יהודים נאמנים לה' ולתורתו, שזהו רואים גם בעיני בשר ובמוחש, הנה בא יצרו ומסיתו לאמור, מי יודע אם זהו ענין ומוטב לך להתעסק בעסקים אחרים אשר אז אפשר שתשגשג בתורה וכו' וכו'.

ידוע פסק הדין בגמרא אשר מצוה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים מבטלים תלמוד תורה בשבילה (מועד קטן ט, ב), וידוע ג"כ מאמר הגמרא בתמורה על הפסוק עשיר ורש נפגשו מאיר עיני שניהם ה', אשר כשעשיר בתורה עוזר לרש בתורה, הרי מאיר עיני שניהם, שגם לחנותן נתוסף בלימוד תורתו, שזהו הרבה יותר ממרז"ל (תענית ז, א) הרבה למדתי מרבתי ומחברי, ומתלמידי יותר מכולם, כי המאמר בתענית מספר מה שאדם לומד כפי יכולתו הוא, וכדיוק הלשון למדתי, משא"כ הבטחת רז"ל בתמורה דמאיר עיני שניהם ה', היינו ששמעתתא דבעי סיעתא דשמיא, הנה מבקשים בזה אור כפי יכולת הוי', כמובן שזהו שלא בערך.

כוונתי בזה שלא לבד שעל ידי ביטול תורתו לאיזה זמן עושה הוא כציווי התורה וכמרז"ל במו"ק הנ"ל, אלא עוד זאת שביטולה של תורה זה הוא גופא קיומא, כי על ידי זה נעשה לבו ומוחו [זכ]ים אלף פעמים ככה, אשר במעט זמן יצליח בלימודו שלא בערך.

ונראה בזה כמה גדלו דברי רז"ל במה שאמרו בשבת (קה, ב) כך הוא אומנתו של יצה"ר היום אומר לו כך וכו' עד שאומר לך עבוד עבודה-זרה, ודייק כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הלשון „כך“, היינו שהיצה"ר הוא ערום במאד ובא לכאו"א בטענה המתאימה לפי רוחו, אבל סוף סוף מסיתו ומביאו בגדר שיכול לומר לו לך עבוד עבודה זרה. ויעויין בקונט' הנדפס לח"י אלול שבטח כבר הגיע למחנו בענין מרז"ל זה.

אחתום מכתבי באיחולי הצלחה בעבודתו בקדש, אשר בדרך ממילא ימשיך לו הצלחה ג"כ בלימוד התורה ביראת שמים וילך הלך וגדול בתורה ויראה גם יחד.

אתענין לדעת במה הי' אופן לימודו קודם שנכנס בעבודת חבר פעילי מחנה התורתי הנ"ל, ואם יש לו עתה שיעורים קבועים בתורת הנגלה ובתורת החסידות.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

מוסג"פ קטע משיחת ש"ק מברכים ר"ח אלול, אשר יענין אותו.

א'קצט

ב"ה, ט"ז אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר יוסף שי' הכהן

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מי"ג אלול:

ת"ח על הבשו"ט שהוטב מצב בריאות ... כן יבשר בשו"ט תכה"י,
ויש לעורר את ... הנ"ל להוסיף כח בשמירת השיעורים בכלל, ושיעורי
חומש תהלים ותניא כתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע,
בפרט, שזה יהי' הצנור להמשכת וקבלתו בריאות הנכונה וכל המצטרף
לו בגו"ר.

מה שכותב, שמבקשים להתקבל עוד תלמידים, ואי אפשר לקבלם
מפני חוסר המקום, נצטערתי במאד מאד עד"ז, ובטח ימצאו עצה שלא
להשיב את פני החורים ריקם, אלא למצוא מקום נוסף לתלמידים
הנוספים.

בנוגע למ"ש בלימוד משניות מנוקד ויש בו ג"כ פירוש עברי טייטש,
ושיש מערערים ע"ז, הנה כיון שיש על המשניות הסכמת הרה"ג ר'
מאיר אריק ז"ל וכן הסכמת הרה"ג ר' אברהם שטיינבערג הנה חזקה
על רבני ישראל שכמותם שלא הוציאו דבר שאינו מתוקן מתחת ידם,
ואין אני יודע הטעם לפקפוקים בזה.

בברכת כוח"ט לשנה טובה ומתוקה ופ"ש כל החבורה שיחיו.

א'קצט

מהו"ר יוסף שי' ראדאל, מונטריאל.

א"ר

ב"ה, ט"ז אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הנחלת ישיבת עולי רוסיא בלוד

שלום וברכה!

א. במענה על הודעתם שמתכוונים לערוך בח"י אלול הבע"ל חגיגה בקשר עם פתיחת הבנינים, ומבקשים מכתב ממני, הנה כיון שאין חדבר „בכדי שיעשו“ לכתוב מכתב אשלח בל"נ טלגרמה לחגיגתם, וחבל אשר לא הודיעו פרטים בזה, אם יהי זה כינוס ארצי ואם ישתתפו בזה ג"כ באי כח מחוגים אחרים.

ב. בטח קבלו מכתבי להתחלת זמן הלימודים, וכן גם הקטע משיחת שבת מברכים ר"ח אלול. ומוסג"פ העתק קטע זה גם בלה"ק, וכדאי לפרסמם באופן המתאים בחוגים היותר רחבים.

ג. בנוגע לשאלתם בענין הנסיעות למקומות שונים של משולחים מטעם ישיבתם, וכותבים שמוגבלים בזה באיזה מדינות, הנה לא היתה כוונתי לשלול הנסיעה לאיזה מדינה שהיא, ורק, שלפי דעתי, שלתועלת הדבר הוא שיתדברו מוסדות אנ"ש השולחים משולחים – ביניהם, ואחת משתי אלו: או שיעשו מגבית משותפת, או שיסדרו זמני הנסיעה באופן כזה שלא יהי סתירה ממוסד אחד לחברו.

ד. אעורר תשומת לבם לחנך את הראויים בזה מתלמידי ישיבתם מבין עולי תימן באופן שיוכלו להיות בזמן קצר למחנכים ומדריכים בין אחיהם עולי תימן. ומובן אשר האריכות ע"ד גודל הנחיצות בזה וגודל התועלת שיש לקוות מהם, הוא אך למותר.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

מ. שניאורסאהן

א"ר

מכתבי . . . הלימודים: דלעיל אגרת אקעז.
כוונתי: לעיל אגרת אקלד.

א'רא

ב"ה, ט"ז אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצצ"ב וכו'
מהור"ר חיים זוסיא שי

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתביו מו' מנ"א וא' אלול, והנני בא להאיר איזה נקודות בענינים אשר כבר כתבתי לו בזה מכבר, בכדי שלא יצאו בלבולים והעיקר סכסוכים בינו לבין שאר האנשים העובדים במקצועות שונים באגו"ח.

א. מובן מעצמו אשר במה שכתבתי לו בהתעוררות העבודה לנצל את כחותיו בד' אמות שלנו, היתה כוונתי להגדיל את העבודה בכל המקצועות האפשריים, מבלי לפגוע עי"ז בכבודו של אחר וגם שלא תהי' כפילה בעבודה דמקום שדי באחד.

ב. היוצא מהנ"ל, שענין הרשת ד, אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש" מקומה באותן הערים שאין שם תו"ת או אחי תמימים וכיו"ב. או גם במקומות אלו, אבל בין חוגים כאלה שאין סובלים עדיין שיתנהגו ברוחו של תומכי תמימים, היינו בלימוד חסידות בכל יום וכו', וכיון שאין נקרא המוסד בשם תומכי תמימים, אזי אי"ז מוכרח [...] כדאי ליסד מוסד שיכנס לרשת אי"ל.

הערה: המתבונן בפעולותיהם של כ"ק אדמו"ר ושל אביו כ"ק מוהרש"ב זצוקלה"ה – נבג"מ זי"ע, הנה יראה בהתבוננות, שבה בשעה שאדמו"ר מוהרש"ב הנה בשדה החינוך היתה עיקר עבודתו בין החסידים, הרי כ"ק מו"ח אדמו"ר סלל לו דרכים חדשים בשדה החינוך, בין החוגים היותר רחבים של עמנו.

ג. בהתאם להנ"ל הנה מן הראוי שיתדבר באופן המתאים עם הנחלת אגו"ח ולחסבירים שאין הוא נכנס בגבולם של ישיבות תומכי

א'רא

נדפסה בשבועון "כפר חב"ד" גליון 13 ע' 10. והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מהור"ר חיים זוסיא: ווילימוסקי. אגרת נוספת אליו – לעיל א'ספ. וראה שם לתוכן האגרת שלפנינו.

תמימים ואחי תמימים, כי עבודתו היא רק באותם המקומות שאין ישיבות הנ"ל שם או באותם החוגים שאין הישיבות הנ"ל או ישיבות תו"א יכולות להיכנס לשם.

ד. תקותי שעפ"י הנ"ל הנה מחד גיסא יוכל לעבוד עבודתו הציבורית בעמדו בקישור ישר עמדי, ומאידך גיסא יהי ג"כ בהתאמה לעבודת אגו"ח בכללותה, ולישיבות תומכי תמימים ותו"א בפרט, מבלי שיכנס איש בגבול רעהו, ואדרבה, יסייעו איש ביד רעהו.

ה. כיון שלעת עתה אין עדיין די אמצעים להתפתחות גדולה ביותר, כדאי שילכו מחקל אל הכבד ומחמועט אל המרובה. ובמילא רכישת מוסד אשר יכריחו תומ"י לערוך מגבית לשלם חובות וכו' וכו' אין כדאי לקחתו עתה, ובפרט שיש לקוות שבמשך הזמן תהי' רכישתו בתנאים נוחים יותר מאשר עתה.

ו. בהתאם להנ"ל אשר רשת המוסדות דאהלי יי"ל אינם קשורים בתכנית מדוקדקה כמו המוסדות תו"ת א"ת ותו"א, ולהם נכנסים כל העניינים בשדה החינוך ובלבד שיהי' על טהרת הקדש, הנה פשיטא שבתכנית רשת זו נכנס ג"כ לימוד לתלמידים המבקרים בתי ספר אחרים, אבל שיש לקוות שע"י איזה שעות שילמדו ברשתנו ישתנו מן הקצה אל הקצה בנוגע לי"ש וידיעה על דבר חסידות וכו'.

ז. דעתי בכללות, שגם אם יש באפשריותו לערוך מגביות ולאסוף סכומים נכונים, צריך לסדר המגבית באופן כזה שלא תזיק להמגביות של המוסדות האחרים דאנ"ש באח"ק ת"ו.

ח. על שאלתו בחנוגע לחזרמים, הנה כיון שעד עתה מוסדות אנ"ש מקבלים תמיכה מזרם הנקרא "בין חזרמים", היינו בלתי מפלגתי, הרי אופן זה מתאים ביותר לעת עתה...

במכתבו מזכיר על דבר אירגון נשים חרדיות למען הצלת נוער העולה לא"י, אשר ארגנו זה לפני חצי שנה. בטח ידוע לו שזה מזמן שכתבתי לאגו"ח ע"ד תכנית לארגן סניף אגודת נשי חב"ד, וכדאי הי' שיתדבר עמם אולי אפשר לאחד את שני העניינים יחד.

בטח יראה את מכתבי שכתבתי לצעירי אגו"ח, ומלבד המענה

תפו

אגרות קודש (א'רא)

הרשמי שבדאי יכתבו לי, אבקשו להודיעני באופן בלתי רשמי על דבר כל מה שכתוב שם בפרטיות, ות"ח מראש.

בלי ספק למותר לעוררו להשתתף בכל היכולת בכל עניני עבודת צעירי אגו"ח.

... בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

א'רב

ב"ה, ט"ז אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה חיים שי

שלום וברכה!

לקראת השנה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ווינש איך אייך און אלע אייערע בני בית שיחיו א כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

איך בין צופרין אייך מיטצוטיילן, אז דער דרוקער גייט די גאנצע צייט אן מיט דער ארבעט, אויסער די עטליכע וואכן פאר ראש-השנה און אנהויב תשרי, וואס ער מוז מפסיק זיין צוליב די ספעציעלע תשרידיקע ארבעט וואס ער האט. איך האף אז מ'וועט קענען פארענדיקן די גאנצע ארבעט, אריינרעכנדיק אויך דעם בינדען, ארום י"ט כסלו, אויב עס וועלן ניט זיין ניט-פאר[א]ויסגעזענע עיכובים.

אזוי ארום האף איך, אז צום טאג פון גרויסן חסידישן יום-טוב, ווען דער אלטער רבי דער בעל התניא צוזאמען מיט תורת החסידות האבן געהאט דעם גרויסן נצחון, זאל קאנען ארויסקומען דער ספר השיחות, וואס דאס דרוקן דערפון איז ערמעגליכט געווארן אדאנק אייער ברייטהארציקע ביישטייערונג.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

א'רב

מו"ה חיים: שטיימן, אגרות נוספות אליו — לעיל תתפב, ובהנסמן בהערות שם.

א'רג

ב"ה, ט"ז אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נו"מ צמ"ס חו"ב עוסק בצציב
וכו' וכו' מהורש"י שי'

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מעש"ק פ' עקב, ובטח בינתיים הגיעו ג"כ מכתבי
עם הקונט' דרשימות על מגילת איכה. כן בעתו קבלתי מכתבו מכ"ו
מנ"א, ומוסג"פ העתק מכתבי לאגו"ח. דואג אני במקצת מה שבזמן
האחרון אינני שומע מהשתתפות כת"ר בעבודת אגו"ח באה"ק ת"ו, אף
שאני מרגיע את רוחי כי בודאי אין זה אלא מפני ריחוק המקום.

זה מזמן ששלחו להרב הראשי הרצוג שליט"א, וכן גם לכת"ר, את
הפסקי דינים שהדפסנו מחדש, ועדיין לא נתקבל אישור על הקבלה.
ואינני יודע אם נאבדו הספרים בדרך או שנתעכבו דרך הילוכם.

בטח ידוע לכת"ר שזה מזמן רב שהנני עוסק עפ"י הוראת כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע בהו"ל עוה"פ את השדי חמד.
ות"ל אשר למרות ההוצאות העצומות שבדבר והטרחה המרובה ביותר
כבר הוצאנו לאור ט' כרכים ותקותי שלאחר הימים טובים יצא לאור
גם הכרך האחרון הוא העשירי, הכולל בתוכו הצוואה של המחבר,
קונטרס באר בשדה, נצחיות יוסף וכו', והעיקר מפתחות שנערכו מחדש,
מפתחות ערכין, מפתחות מחברים וכו', וכשיצא לאור בל"נ יישלח
לכת"ר.

מצטער אני במאד מפירוד הלבבות בין המפלגות החרדיות באה"ק
ת"ו, והעיקר במה שכמה מהם מבכרים את הרווחים של המפלגה על
חשבון ההפסד והיזק של היחידות החרדית בכללותה, וכו', ולכת"ר
הנמצא על אתר האריכות בזה אך למותר...

שמחתי להידיעה במכתבו אשר הכרך השלישי של האנציקלופדי
כבר נמצא בכריכה, ועובד כת"ר עכשו על הכרך הרביעי. ומה מאד

א'רג

מהורש"י: זיין. אגרות נוספות אליו — לעיל תתיג, ובתוסמן בהערות שם.

חייתי נהנה אם היו נמצאים בספרי שלי כל הכרכים, אשר תועלת גדולה ביותר יש להם לכל אחד המתענין בתורתנו חק. והאריכות בזה אך למותר, ועדיין אין בספריי אפי' כרך אחד.

תמה במכתבו מפני מה אין אניש בפריז נוסעים לאח"ק ת"ו, וכנראה שהסיבה היא המכתבים והידיעות שמקבלים ממכיריהם וקרוביהם בכפר, כי במשך כל הזמן הרי רק אחדים בפר"מ שאלו אותי אם לנסוע לאח"ק ת"ו, וכנראה שאלה מתכוונים לעלות ארצה.

בימים אלו אחזיר לכת"ר אחד מהשני ביכלעך.

א'רד

ב"ה, ט"ז אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

במענה על מכתבו, שבו העיר במ"ש בקטע השיחה של ש"מ אלול אשר ערי מקלט היו בכל מקום שהיו יהודים, הן במדבר והן, בעבר הירדן אין חו"ל, ושואל חכונה אם עבר הירדן וח"ל הם שני ענינים, או שעבר הירדן הוא חו"ל.

מענה:

כשיראה בהנוסח, שהוגה על ידי, הנה כתוב שם, "סאיי אין מדבר, סאיי אין ארץ ישראל, סאיי אין עבר הירדן אין חוץ לארץ", ואם הי' ענין חו"ל סוג רביעי, הי' כתוב גם בזה התיבה, "סאיי".

וכוונתי היא, שעבר הירדן (לגבי ארץ ישראל) היא חו"ל. ועיין בספרי פ' מסעי, וברמב"ם הלכות רוצח רפ"ח, ובכ"מ שם שלתירוץ אחד מפרש לשון הספרי שכתוב שם חו"ל, שעבר הירדן לגבי ארץ ישראל חו"ל קרי לו.

ומה שהקשה במכ' על הספרי, למה לו לרבות מהכתוב תהיינה,

א'רד

נדפסה בלקריש ח"ב ע' 695.

השיחה: נדפסה בלקריש ח"ב ע' 623.

כתוב שם: כשנדפסה השיחה בהוצאה שני הוגהה שוב פעם ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, וככדי שתהי' הכוונה ברורה יותר כתב, "ס"י אין עבר הירדן, וזאת דאס איז געווען חוץ לארץ ישראל".

ערי עבר הירדן, כיון שמפורשים הם בכתוב. י"ל ע"פ המבואר בתוספתא (פ"ב. וכ"ה גם בירושלמי כמדומני, כי אינו תח"י) דמכות, שאם חרבו ערים אלו, בונים אחרים, ואם אי אפשר במקומם אז בונים גם במקום אחר. וילפינן מתיבת תהינה, שצריכים להיות עכ"פ בעבר הירדן...

א'רה

ב"ה, י"ט אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

הרה"ג וחרה"ח וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מוהר"ר אשר שי

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו ואת כת"ר רב הסליחה אשר מפני רוב הטרדות והעבודה העמוסה לא יכולתי לענות כראוי על שני מכתביו ע"ע. ובטח בימי הרחמים והרצון האלו יסלח גם על זה.

נהניתי לקרות במכתבו פרשת הדברים איך שהשתדלו ומשתדלים גם עתה בקנין בנין בשביל הישיבה במלבורן, ואשר הצליח הוי' חפצם למצוא בנין המתאים ובלי ספק אשר במשך הזמן יהיו ג"כ כל האמצעים הדרושים להתשלום בעד הבנין, והעיקר אשר ירבה השי"ת גבולם בתלמידים טובים, וכאשר יהי' העיקר, בדרך ממילא יהי' ג"כ הטפל.

בנוגע לשאלתם ע"ד השם, הנה אם כבר קראו את השם אין לשנות, אבל אם הוא אצלם עדיין קודם ההחלטה, ונוסף על זה אשר עכ"פ במשך זמן הראשון אי אפשר יהי' לסדר את המוסד מתאים לכל הדרישות הרצויות כפי רוח אנ"ש, הרי הצעתי לקבוע את השם, אחלי יוסף יצחק ליובאוויטש", אשר בכלל המוסדות חינוך שפותח אני עתה, משתדל אני, אם רק מתאים הדבר, לקראם בשם כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר מימיו אנו שותים ומפיו אנו חיים.

א'רה

נדפסה בלקריש ח"כ ע' 595 והושלמה ע"ם צילום האגרת.
מוהר"ר אשר: אברמסון. אגרות נוספות אליו — לעיל תתפא, ובהנסמן בהערות שם.

גודל הענין של יסוד והתפתחות ישיבה על טהרת הקדש

– אשר חומר בקודש אפילו מבתרומה, והרמז בזה ידוע, אשר תרומה זהו בעולם הבריאה, וקדש, שאמרו על זה בזוהר (ח"ג צד, ב) מלה בגרמי, הרי זה עולם האצילות, שלכן ג"כ רביעי הוא רק בקדש, וחלק המתאים בזה בתורה הוא חלק הסוד שבתורה, וכידוע אשר פרד"ס דתורה סודה וקבלה הוא בעולם האצילות –

היינו לימוד תורה מיוסד ומואר במאור שבתורה הוא פנימיות שבתורה, תורת החסידות, אין לשער ולפרט אפי' בשנים כתקונם, ובפרט בשעת חירום זו, שנתפזרו בני' למקומות רחוקים איש מרעהו, ונתפזרו ג"כ כחות הנפש מרוב הטרדות והדאגות באופן מבהיל לגבי שנים שעברו, ועל אכו"כ שצריך לחפש ולחתור ביגיעה עצומה אחר כל ענין המאחד, ובפרט בתורה, שאף על פי שתורה אחת לכלנו, הנה האחדות שבה נדגשת ונבלטת ביותר בפנימיות התורה. וכמו שעל פי פשוט אין שם ענין של המחלוקת והפלוגתות כל כך כמו שהוא בנגלה שבתורה, ובשרש הדברים כיון שזהו מאילנא דחיי ולא מאילנא דטוב ורע, וכמבואר באגה"ק סכ"ו, מובן ממילא דלית תמן לא קשי' ולא מחלוקת כו' (עיי' שם בזוהר ובאגה"ק). ובפרט בימינו אלה דעקבתא דמשיחא, אשר קרב קץ גלותנו וביאת משיח צדקנו, הרי על אחת כמה וכמה שגדל ענין הבאת אור למקום חדש, ובפרט כשמביאים המאור מקור האור.

ואני תפלה אשר חפץ הוי' בידם יצליח, בעגלא דידן – וכמבואר במאמר שנדפס לי"ב תמוז השתא שיהי' בטבע למעלה מדרך הטבע, וילך האור הלוך ואור, עד כי לילה כיום יאיר. וכבר הובטחו מפי רז"ל, אשר כל המתעסקים בזה ובכגון זה זכות הרבים תלוי בהם להשפיע להם ברכת טוב בכל המצטרך להם ולכל אשר להם.

בפ"ש כל החבורה שי' ונא ונא מטובו למסור לכאו"א בפרט, וכיון שבחרו בכת"ר בתור שלוחם להודיעני ע"ד בשורה טובה הנ"ל, הנה ברך אשיבנו ע"י כת"ר לכל או"א מהם בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

מ. שניאורסאהן

מוסג"פ קטע משיחת שבת מברכים ר"ח אלול אשר בטח יפרסמנו באופן המתאים. וחוברת ע"ד עסקנות ציבורית אשר בטח ימצא בה ענין רב.

תצא

אדמו"ר שליט"א

א'רו

ב"ה, י"ט אלול, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' הרב"ג שי

שלום וברכה!

מוסג"פ מכתב מהרה"ג וכו' רפאל ברוך טולידנו ממקנאס, שבו מתחנן אשר לרגלי ההירוס שעושים החפשים במחנם וציד הנשמות וכו' במצודת העלי לאח"ק ת"ו, אשר מקום המעבר הוא בצרפת, ולכן מבקש שנפתח מקום מקלט שם למאות ילדים שיתחנכו שם על טהרת הקדש, ומבטיח אשר מצדם מוכנים לעזור בכל האפשר וכו'.

ומטובו להודיעני מה דיבר כת"ר שי אתו ומה דעתו בהנ"ל...

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

א'רו

ב"ה, כ"ג אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג חו"ח אי"א נו"נ צמ"ס פ"ה שלום שמו ושלום לתורתו הוא ניהו מהו"ר שלום שי מרבני עי"ת קסבלנקה יע"א

שלום וברכה!

בנועם קבלתי אגרתו ומכתבו מיום [. . .] אלול, וברך לקחתי וברך

א'רו

הרב"ג שי: ה"ר בנימין גורדוצקי, מנהל הלשכה לעזרת המליצים באירופה. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג תקסט, ובהנסמן בהערות שם.

א'רו

הרה"ג . . שלום: מעסאס.

אשיבנו אשר לקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לכת"ר וב"ב שיחיו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה.

נ"ב: ת"ח על הספרים אשר כפי מכתבו שלח אלי, וכפי בקשתו שלוח לכת"ר בחבילה בפ"ע, ספר התניא, ושו"ע רבינו הזקן, וספר המאמרים קייץ ש"ת מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע וכה יתן וכה יוסיף השי"ת לקבל ספרי קדש ולשלוח ספרי קדש להגדיל תורה ולהאדירה.

מוסג"פ הקונטרס לח"י אלול העבר והעתק מכ' השייך אליו, ובטח יענין אותו במאור שבתורה הוא פנימיות התורה הנדפס בקונטרס.

א'ר

ב"ה, כ"ג אלול, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מיום ב' תבא, עם הפ"נ המוסגר בו, ואקראם בל"נ על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

בשאלתו בענין השם - ה' מענה כ"ק מו"ח אדמו"ר שאין מתערב בזה ועל החורים להחליט ויח' לאורך ימים.

בקשעהמ"ט יאמר (קודם המפיל כמובן) קאפיטל למנצח יענך וכשיסיימו יאמר עוד הפעם הפסוק יענך ויחשוב שירצה כאילו כיוון כל הכוונות.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לו ולב"ב שיחיו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה.

א'ר

קאפיטל למנצח: כשאשתי מעוברת. ראה גם לעיל אגרת אקעו.

תצג

אדמו"ר שליט"א

א'רט

ב"ה, כ"ג אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ באמונה כו'
מהו"ר ישראל אבא שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מי"ג אלול, בו מתאר בפרטיות ע"ד מצב הישיבה
בשעפארטאן, ות"ח על התאור הפרטי.

ומה ששואל בענין העתקת הישיבה למעלבורן, הנה כפי שאני מבין
מתאור המצב, הנה אין מספר התלמידים מספיק בכדי שיוכלו לחלק
לשני מקומות, אבל ידוע מרז"ל שאין סותרים ביהכ"נ ישן עד שנגמר
בנין ביהכ"נ החדש, והוא הדין בנדון דידן.

מה ששואל בשביל ה'... שמציעים לו לקבל ע"ע משרת מלמדות
בת"ת של אנשי טשעכין, הנה לדעתי מהנכון שינצלו את כחותין
בחישיבה שלנו, ואם משרה הנ"ל אינה בסתירה לזה, ז"א אשר לא תהי'
טענה אח"כ למה לוקחים אותו למוסד שלנו, אזי נכון הדבר.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה
ולברכה, חנני בזה להביע ברכתי לו ולב"ב שיחיו, ברכת כתיבה
וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה.

א'רט

מהו"ר ישראל אבא שי: פליסקין, אגרת נוספת אליו — לעיל ח"ג תשדפ.

א'רי

ב"ה, כ"ג אלול, תשי"א
ברוקלין.

ש"ב הרה"צ הו"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר יוחנן שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו מח"י אלול, חדש הרחמים, ובטח ידוע לו
מספור כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אשר זהו יום הולדת
כ"ק מורנו הבעש"ט וכ"ק אדמו"ר חזקן, והאי יומא הוא דקגרים ח"י,
שמכניס חיות בחדש אלול בכל סוגי העבודה דאלול, דתשובה תורה
עבודה וגמ"ח וכנרמז בר"ת אלול המובא בספה"ק, את לבבך ואת לבב,
אנה לידו ושמתי לך, איש לרעהו ומתנות לאביונים, אני לדודי ודודי לי,
וכמבואר בארוכה בשיחת התועדות דח"י אלול.

ולקראת חשנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה
ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לו ולב"ב שיחיו ברכת כתיבה וחתימה
טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה.

א'ריא

ב"ה, כ"ג אלול, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ג הו"ח אי"א נו"נ וכו' עוסק בצ"צ באמונה כו'
מהו"ר דוב יהודא שי וכל המשתתפים עמו ביום הבהיר
ח"י אלול, ד' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קראתי מכתבו, בו מודיע אשר עשו התועדות ח"י אלול,

א'רי

מהו"ר יוחנן: טברסקי, האדמו"ר מרחמיסטריווקא.

א'ריא

מהו"ר דוב יהודא: שוחאט.

תצה

אדמו"ר שליט"א

וקראו שיחות הקדש מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, ובטח
חיתה ג"כ התעוררות לאהבת ישראל, אהבת התורה ואהבת השי"ת,
אשר כולא חד, ונתגלה זה ע"י כ"ק מורנו הבעש"ט וכ"ק מורנו אדמו"ר
הזקן בעל השו"ע והתניא, שיום ההולדת שלהם הוא ביום ח"י אלול,
ויה"ר מחשי"ת שכאו"א מאתנו יגשם בפועל את כל ההחלטות הטובות
בתורה ומצות.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה
ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי ברכת כתיבה וחתימה טובה לו ולב"ב
שיחיו לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה.

א'ריב

ב"ה, כ"ג אלול, תיש"א

ברוקלין, נ. י.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר חיים שי' שו"ב

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מי"ט אלול, ונחניתי לקרות בו ע"ד ההתועדות
ססידר בח"י אלול, ומתאורו גופא יכולים לראות עד כמה כנים הם
דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, שבאם רק מתחילים
בעבודה ופועל בטוח הוא שיפעלו, ורק צריכים לגשת אל העבודה ולא
להתפעל מכמות האנשים שבתחלה, לפי שבמשך הזמן מספרם בודאי
יתרבה.

בדבר שאלתו בענין קבלת משרת שו"ב, אקוה שבאם יעמוד בחוזק
הראוי יפעול ההטבה ג"כ בשחיטת גסות שתהי' כדבעי, ובפרט כפי
שכותב שהרב על צדו הוא, וכל זמן שלא תוקן זה הנה לדעתי לעת עתה
יהי' על שחיטת עופות.

את כל אלו שמזכיר במכתבו, אזכירם בל"נ על הציון של כ"ק מו"ח
אדמו"ר, לפני ר"ה הבע"ל.

א'ריב

מהו"ר חיים: פלאטקי, טורונטו. אגרות נוספות אליו — לעיל תתעה, ובהנסמן בהערות שם.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לו ולב"ב שיחיו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד. בברכה.

א'ר"ג

ב"ה,

בטח תהי' החשתדלות ללמוד את המאמרים בדבוק חברים, כי אם הפליגו חז"ל במעלת הלימוד שלא ביחידות בכל זמן, הנה על אחת כמה וכמה בימים שלפני ר"ה, בר"ה ועשיית - שיש מעלה מיוחדת בדבוק חברים,

וכמבואר בתורת החסידות עה"פ אתם נצבים היום כולכם, אשר פרשה זו קורין לעולם קודם ראש השנה, ומרומז במלת היום דקאי על ר"ה, שכל ניצוצי נשמות נצבים ומתעלים במקורם עד לפני הוי', וצריך להיות כולכם שכולם מתאספים יחד להיות לאחדים כאחד: ראשיכם, שבטיכם, גוי עד שואב מימך.

ומסיים בזהי כ"ק מו"ח אדמו"ר - ששמע מהוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, וואס ער האט געהאט בקבלה מרבי רבי, אז דער אלטער רבי, ווען ער איז געווען אין מעזריטש, האט אים רבו - המגיד ממעזריטש - מגלה געווען ווער ער איז . . און אז עבודתו איז מגלה און מבאר זיין את תורת הבעש"ט אין אהבת השם און אהבת ישראל, און מגלה זיין דעם דרך החסידות חב"ד, און, לכל לראש - גיט אים איבער מורו המגיד ממעזריטש בשם מורו הבעש"ט - איז דער דרך העבודה אז מען דארף מקרב זיין אויך אנשים פשוטים, ווייל מען דארף ליב האבן א אידן ווייל ער איז א איד.

-
- (1) ברכות סג, ב. וראה חל' ת"ת לאדמו"ר הזקן פ"ד ס"י דמשמע דיש להשתדל שיחיו בעשרה. וכך כתב בפירוש באגרת הקדש סכ"ג.
 - (2) בלקו"ת ר"פ נצבים.
 - (3) רשימה נצבים ה'תש"ז.
-

א'ר"ג

נדפסה בסה"מ תש"ט ע' 2.

ומוסיף ביאור בזה⁴, אשר דער בעש"ט האט מגלה געווען דעם ענין פון דער התקשרות אחבת השם, אחבת התורה ואחבת ישראל. דער מעזריטשער מגיד האט מגלה געווען די השכלה והשגה אין דער התחברות פון די דריי אחבות מיט דעם ביאור פנימי פון די דריי אופני אחבה בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, און רבנו הזקן האט מגלה געווען דעם דרך ווי יעדער איינער קען, דארף און מוז בריינגען אט די ג' אחבות אין א בפועל, זאגענדיק אז אחבת ישראל איז דער שער העלוי, וואס אויף דעם שער איז אנגעשריבן מיט ליכטיקע אותיות „דא תרעא לאעלאח“.

ועל ידי זה אשר נצבים אנו כולנו כאחד – הוי' אלקינו מקיים אותנו חיים, דא יומא דראש השנה, לו לעם וחוא יהי לנו לאלקים, עתיד להאיר לנו באור עולם ויגאלנו בגאולה האמיתית ושלמה במחרה בימינו ממש.

מנחם מענדל בן חנה שניאורסאהן

יום שלישי דסליחות, תיש"א, ברוקלין, נ. י.

א'רד

ב"ה, יום ג' דסליחות, ת'תש"א
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח חו"ח אי"א נר"מ וכו' מוהר"י שי

שלום וברכה!

שלוח בזה הקונטרס לר"ה הבע"ל, וכאמור בהקדמה, בודאי ישתדלו ללמדו בחבורה ובדיבוק חברים. ויהי רצון אשר, בחיות שזחו אחד מחדברים שהתורה נקנית בהם,

4) שיחת ל"ג בעומר ה'תש"ח.

5) תנחומא ר"פ נצבים.

אחד מחדברים – וידוע: אבות פ"ו מ"ו. ובמדרש שמואל שם.

א'רד

כללי-פרטי. נדפסה בלק"ש ח"ט ע' 367 והושלמה ע"ם צילום האגרת.
בהקדמה: אגרת שלמניז.

– וידוע הדקדוק בשינוי הלשון **דברים**, ולא **מעלות** כמו בתחלת המאמר שם – כי הם ענינים של הכנה ושפלות, ואל יאמר הלומד מה יוסיף לי חברי בלימודי, ואני כחי רב לי, ואדרבה הזולת יבלבלני וכו' וכו' –

הנה יעשה לימוד זה קנין בנפש הלומדים, שתהי נקראת על שם שלו, תורתו, וכפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע: לא רק שהוא למד תורה, אלא שהתורה לימדה אותו.

סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר: כ"ק אאמו"ר הרה"ק חנה המאמר חסידות דיום שני דר"ה הי' ממשיך באמירתו ונכנס בליל מוצאי יו"ט. והטעם – כדי להמשיך ההמשכות דארבעים ושמונה שעות דר"ה בעולם, אשר בכל הענינים יהי נשמע (זיך הערין) ויאיר אור החסידות.

ואני בהצעתי, אשר גם כאו"א ינחוג כן לחבר שעות דר"ה והתחלת מוצאי ר"ה בלימוד החסידות, ובשביל אשר סללו לנו נשיאינו – יומשך גם לנו בכל ענינינו אור החסידות עד למטה מטה.

המברך ומתברך בכתובה וחתימה טובה,

מנחם מענדל בן חנה שניאורסאהן

הזולת יבלבלני: ראה במאמר בקונטרס פ"ט.

על שם שלו: ע"ז יט, א. ועיי'ש בחדא"ג מחרש"א.

סיפר כ"ק: יום ב' דר"ה ח'תש"ד.

לחבר שעות דר"ה והתחלת: להעיר מירושלמי יומא פ"א ה"א ושם פ"ב ח"א: מכיון שמסר יום ללילה דיו.

ובשביל אשר סללו: להעיר משני הפי' בתיבת בשביל (כתר שם טוב ח"ב בתחילתו

פי' חבש"ט על מרז"ל: כל העולם ניזון בשביל חנינא בני).

א'רטו

ב"ה, ג' דסליחות, ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל, די בכל אתר ואתר, ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

באחרית השנה, כאשר אנחנו מתכוננים לראשית שנה, הבאה עלינו
ועל כל בני ובנות ישראל לטובה ולברכה,

הנה כל אחד ואחת מעריך לעצמו תכנית, כללית על כל פנים,
מהנהגותיו ופעולותיו לימים יבואו, בקבלה טובה והחלטה לעלות
מעלה מעלה.

שנת ה'תשי"ב הממששת ובאה היא שנת השמיטה, שנה אשר
„שנת שבתון יהי לארץ שבת להוי' (לשם הוי') . . . וחיתה שבת הארץ
לכם לאכלה . . . ולבהמתך וגו'".

אין מקרא יוצא מידי פשוטו.

אבל נוסף על זה, הנה רמז גדול רמזה תורתנו הקדושה, ותכנית
מפורטת לשנה הבע"ל הכינה לנו:

שבת שבתון יהי לארץ – שבתה מכל ארצות וחומרות אשר
בחיינו היום-יומיים ובפעולותינו.

שבת להוי', לשם הוי' – ולא לשם דעות כוזבות והשקפות זרות,
מטעות ומדיחות את האיש הישראלי מדרכו המקוריית והעצמיית,
היא דרך הוי', אשר עלי מסר נפשו אבינו הראשון – אברהם, והוא
ציווה את בניו ואת ביתו אחריו לשמור דרך זו, וכן עשו, ובדרך זו חי
עמינו עם ישראל זה יותר משלשת אלפי שנה.

וחיתה שבת הארץ לכם לאכלה . . . ולבהמתך – שבתת החומרות
והשגת הרוחניות אין תכליתן רק בעת התפלה ולמוד התורה, ואחר זה,
הנה יאמר בלבבו: בעסקי, באכילתי וכיו"ב הנה ככל הגויים בית
ישראל,

– לא זוהי דרכנו.

א-ל אחד ותורה אחת לעם ישראל, גוי אחד בארץ. אחדות ושלמות מוכרחה להיות בחיינו, חיים אחידים, מיוסדים וחדורים רעיון אחד, והוא: ישראל אורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד.

שבת הארץ שבת להוי' מוכרחת להיות בכל עניינינו, גם לאכלה גם לבהמתך.

אך ורק באופן חיים כאלה הי' קיומנו עד עתה, ועל ידי החלטה להביא הנהגה זו בפועל בחיים היומ-יומיים גם לחבא, נזכה לכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בטוב הנראה והנגלה.

המברך ומתברך בכתיבה וחתימה טובה,

מנחם מענדל בן חנה שניאורסאהן

א'רטז

ב"ה, ג' דסליחות, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

צו בני ובנות ישראל, איבעראל, הי' עליהם יחיו

שלום רב וברכה מרובה!

אין די טעג ווען מיר שטייען אויפן שייד-וועג צווישן דעם אלטן און דעם נייען יאר, הבא עלינו ועל כל בני ובנות ישראל לטובה ולברכה, אין די טעג פון גייסטיקער אויפלעבונג און חשבון.

שאפט זיך בא יעדן איינעם דער באשלוס, אז דער צוקונאָנפטיקער יאר זאל זיין א בעסערער און מער געהויבענער – אין טאג-טעגליכן לעבן און ממשות'דיקע אויפטאונגען פאר זיך און פאר דעם צווייטן.

אויב אלע יאר איז דאס אזוי – איז היינטיקס יאר פון באזונערער

באדייטונג, ווארום דער קומענדיקער יאר תשי"ב - איז דער יאר פון שמיטה.

דער יאר פון שמיטה איז, אין מאנכע באציאונגען, א ספעציעלער. ענליך ווי שבת איז דער הייליקער טאג אין די זיבן טעג פון דער וואך, אזוי איז דער יאר פון שמיטה דער הייליקער יאר אין דעם זיבן-יאר-גאנג. די תורה גיט א באזונדערער פראגראם דעם שמיטה יאר: ושבתה הארץ - די ערד דארף רוען, שבת להוי' - א רו געהייליקט צו גיט.

דאס אלץ אין מאטעריעלן, פיזישן זין.

אין א טיפערן, גייסטיקן זין, מיינט דאס, אז דער יאר דארף דערמאנען אויף: **ושבתה הארץ** - אפרייסן זיך פון „ערדישקייט“ און גראבקיט; ווערן רוחניות'דיקער. **שבת להוי'** - אפטרייסלען זיך פון די פאלשע אידעאלן און כלומר'שטע רוחניות, וועלכע פירן, סוף סוף, צו נאך נידעריקערע מעשים און גראבקיט, און הויבן זיך צו אמת'ער איידלקייט און רוחניות דורך תורה און מצות געגעבן פון גיט. און די איידלקייט און רוחניות דארף דורכדרינגען דעם לעבן אין אלע פרטים, אויך אין עסן, טרינקען, האנדל, אא"וו. אפילו זאכן, וועלכע זיינען פארבונדן מיט פיזישן און מאטעריעלן טאג-טעגליכן לעבן דארפן אויך זיין אנגעפילט מיט דער ליכט פון גיטליכקייט.

דורכגעדרונגען פון דעם געדאנק פון א שבת און א שמיטה אין אונזער טאג-טעגליכן לעבן, און ענטשלאסן צו האלטן זיך בא דעם וועג פון תורה און מצוות מיט מסירת נפש, וואס אונזער פאלק האט זיך אויסדערוויילט און אויסגעטראטן שוין איבער דריי טויזנט יאר, וועלן מיר זיכער זוכה זיין צו א כתיבה וחתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה בטוב הנראה והנגלה.

המברך ומתברך בכתיבה וחתימה טובה,

מנחם מענדל בן חנה שניאורסאהן

א'ר"ז

ב"ה, ג' דסליחות, ה'תש"א
ברוקלין, נ. י.

צו די חשובע פרעזידענטן, גבאים, מתפללים און חברים
פון די בתי כנסיות, „נוסח אר"י“, „צמח צדק“
ו„ליובאוויטש“, די בכל אתר ואתר, ה' עליהם יחיו

שלום וברכה

צום נייען יאר האב עלינו ועל כל בני וננות ישראל לטובה ולברכה,
שיק איך אייך מיין ברכה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

אונזערע חכמים זכרונם לברכה זאגן, אז א נאמען האט א
וויכטיקע אינערליכע באדייטונג. דער נאמען „נוסח אר"י“, אדער „צמח
צדק“, אדער „ליובאוויטש“ אד"ג וואס א שול טראגט, האט א גרויסע
פנימיות'דיקע באדייטונג און אויפגאבע.

אייערע זיידעס און עלטער זיידעס האבן זיך מוסר נפש געווען
אויף צו האלטן הויך און טייער דעם חסידישן נאמען, וואס זיי האבן
געטראגן מיט גרויס אחריות און שטאלץ. איר, זייערע קינדער און
אייניקלעך, וועט זיכער אויך וויסן ווי אפצושאצן די גרויסע אחריות
וואס ליגט אויף אייך, צו היטן און פאראייביקן די גרויסע מסורת
אבות און ירושה וואס זיי האבן איבערגעלאזן אין אייערע הענט.

דעריבער ווענד איך זיך צו אייך אין די דאזיקע טעג פון גייסטיקער
אויפלעבונג און אויפואכונג: באפעסטיקט די יסודות פון אייער שול,
סיי אין כמות - צו פארגרעסערן די צאל חברים און מתפללים,
ספעציעל צווישן דער יוגנט; סיי אין רוחניות - דורך שיעורים אין
לערנען תורה און חסידות: חומש, משניות, גמרא, עין יעקב, שלחן ערוך,
תניא, מאמרים, וכו', מיט א חסידישן פארברענגען פון צייט צו צייט,
אזוי אז אייער שול זאל זיין לעבעדיק, ווארים און ליכטיק.

זיכער וועט איר ניט דורכלאזן די גוטע און פאסנדע צייט פון די
קומענדיקע הייליקע טעג צו שאפן אן אויפלעבונג אין אייער שול אין

א'ר"ז

תקג

אדמו"ר שליט"א

די אויבנדערמאנטע זאכן. איך האף, אז איר וועט פאררופן, אויב נויטיק, א ספעציעלען מיטינג דורכצופירן עס בפועל ממש, און דער אויבערשטער וועט אייך זיכער מצליח זיין. עס וועט מיר פרייען צו הערן גוטע בשורות וועגן דעם. און לויט דעם ווארט פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע:

עס איז א חזקה, אז אן ערנסטע ארבעט גייט נישט פארפאלן.

בברכת כתיבה וחתימה טובה צו יעדן איינעם פון די מתפללים וחברים, הוא ואת ביתו, זרעו וזרע זרעו יחיו, בתוך כלל אחינו בני ישראל, לשנה טובה ומתוקה.

מ. שניאורסאהן

א'ריח

ב"ה, כ"ט אלול, תיש"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

מיט פארגעניגען האב איך ערהאלטען אייער בריף פון ד' אלול, און עס האט מיר געפרייט צו לייענען אין אים, אז איר זעצט פאר אייער ארבעט אין דער עסקנות צבורית צו העלפן פרומע אידן בכלל און אויך אנ"ש און די ענינים פון דער ישיבה בפרט, און עס איז זיכער, אז נישט נאר וועט דאס נישט שטערן צו דער הצלחה אין אייערע געשעפטען, נאר אדרבה דאס וועט זיין א סיבה און כלי צו אויסברייטערען די כלים פון פרנסה אין וועלכע השי"ת וועט אייך געבען פון היינט אן און ווייטער מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה.

געוויס האט איר געהערט פון דעם אויסשפראך וואס מיין שווער כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, פלעגט שטענדיג זאגען, אז די אלע וועלכע העלפען אין חינוך חכשר פון אידישע קינדער, וועלכע ווערן אנגערופען בנים אתם לה' אלקיכם, גיט זיי השי"ת מדה כנגד מדה, אז זיי זאלן האבען אמת'ן נחת, אידישן נחת, פון זייערע קינדער, און אויך אין דעם פאל איז זיכער, אז עס וועט זיין אזוי, אז איר צוזאמען מיט אייער פרוי תחי' וועט האבען נחת אידישן נחת, פון אייער טאכטער תחי'.

ווען איך בין געווען אויפן ציון פון מיין שווער כ"ק אדמו"ר ח"י אלול, וועלכער איז דער געבורט־טאג פון מורנו הבעש"ט און פון כ"ק אדמו"ר הזקן בעל השו"ע והתניא, האב איך מזכיר געווען אייך און אייער פאמיליע שיחיו צו וואס יעדערער פון אייך באדארף, און געוויס וועט ער מעורר זיין רחמים למעלה, אז איר זאלט האבען ברכה והצלחה.

עס האט מיך געפרייט צו באקענען זיך מיט אייער טאכטער תחי - ווען זי איז געווען בא מיר אויף איר דורכרייזע צו לאנדאן - וועלכע האט געמאכט א גוטען איינדרוק אויף מיר, וואס דאס פארשטארקט מיין בטחון, ווי איך שרייב אייך, אז איר וועט האבען פון איר אידישן נחת.

בנוגע צו דעם עגמת נפש פון דעם שותף דער ניט איד, איז מיין מיינונג, אז איר דארפט אריינטראכטען, אפשר האט איר גורם געווען, בשוגג אדער באונס, עגמת נפש צו אידן דורך אדער אין דעם געשעפט, און ווען איר וועט דאס מתקן זיין, וועט זיכער אפגעטאן ווערען פון אייך דער עגמת נפש פון ניט אידען.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה הנני בזה להביע ברכתי ברכת כתיבה וחתימה טובה לו ולב"ב שיחיו, לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה.

נ"ב. בייגעלייגט איז דא א מעסעדזש אין ענגליש, און אויך א מכתב כללי צו ר"ה, וועלכעס וועט אייך געוויס אינטערעסירען.

א'ריט

ב"ה, כ"ט אלול, תיש"א
ברוקלין, נ. י.

ברכה ושלום!

איך בין געווען צופרידן צו לייענען אייער בריף פון ד' תבא, אין וועלכען איר שרייבט אז אייער מאן שי' פילט זיך בעסער אין געזונט, און אייער זון . . . שי' האט ארויסגעהאלפען אין געשעפט, און איך האף

תקה אדמו"ר שליט"א

אז איר וועט קענען אנזאגען מיר בשורות טובות פון אייך און פון אלע אייערע.

עס האט מיך געפרייט צו לייענען אין אייער בריף אז איר האט ארגאניזירט א חברה קדישא פון פרויען, וואס מען קען גאר ניט משער זיין דעם גרויסען זכות פון דעם חסד של אמת, און מיר זאלן אלע זוכה זיין אין גיכען צו תחיית המתים ובלע המות לנצח, און עס זאל מקויים ווערען דער ואתם הדברים בה' אלקיכם חיים כולכם היום, פשוט אין גשמיות.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לבעלה ולה ולב"ב שיחיו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה.

א'ר'כ

ב"ה, כ"ט אלול, תיש"א
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו מיי"ג אלול עם הפ"נ, אשר קראתיו ביום הבהיר ח"י אלול על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

ומה שכותב במכתבו שמצטער הוא בענין בריאותו, אין לו ממה להצטער כלל וכלל, ובטח קרא בהזכרונות בארוכה ע"ד עבודת כ"ק אביו של אדמו"ר הזקן בגן ובשדה, ואין אתנו יודע בסוד הבירורים ובאיזה ענין ואופן עלינו להשלים את הכוונה העליונה, ועל אבינו שבשמים נשען אשר ינחנו בדרך הטובה לטוב לנו בטוב הנראה ונגלה בגשמיות וברוחניות.

נהניתי לקרות במכתבו מהשתדלותו בהחזקת היהדות של ... וגם את שמותיהם הזכרתי על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ואקוה אשר תקל עליו עתה ההשתדלות עמהם; וכהבטחת רז"ל (תמורה ט"ו ע"א)

אגרות קודש (א'דכ)

תקו

עשיר ורש נפגשו מאיר עיני שניהם כו' הרי כיון שמשפיע עליהם וכיו"ב
ביהדות ותורה ומצות, הנה יאיר גם עיניו ה' להצליח לו בלימוד הנגלה
והחסידות ובשאר עניניו.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה
ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה
טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.
בברכת הצלחה בלימודיו ובשאר עניניו.

א'רכא

ב"ה, כ"ט אלול, תשי"א
ברוקלין, נ. י.

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו עם הפ"נ המוסגר בו, ואקרא את הפ"נ - בל"נ - על
הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע לפני ר"ה הבע"ל.

בנוגע לשאלתו אם לבקר את אה"ק ת"ו אחר חג הסוכות הבע"ל,
אסתפק מה מקום לזה בשנת השמיטה וכי?

אתענין לדעת מהנעשה עם בנו שי' בהמשך להדברים שנדברנו יחד
כשהי' כת"ר עמו כאן זה מזמן.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה
ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לו ולב"ב שיחיו, ברכת כתיבה
וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה.

תקז

אדמו"ר שליט"א

א'רכב

ב"ה, שלחי אלול, תיש"א,
ברוקלין נ. י.

הרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' וכו'
מהור"ש שי' הלוי

שלום וברכה

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד, הצלחה רבה בתלמידיו בחשפעת תורה ביראת שמים, ורוב נחת חסידותי מכל יו"ח שיחיו – מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף.

בברכה, מ. שניאורסאהן

א'רכב

ב"ה, שלחי אלול, תיש"א

שלום וברכה!

נתקבל מכי פ"נ שלו. ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכת הצלחה בלימודים ביראת שמים,

מ. שניאורסאהן

• • •

בשאלתו בענין הנסיעה לכאן – לדעתי אם הביאתו ההשגחה

א'רכב

מצילום כתי"ק.
מהור"ש: לויסין.

א'רכב

כללי-פרטי.

בשאלתו . . מחכוון וכו': חלקה נדפס בלק"ש חכ"ג ע' 471 וחלקה שם ע' 547.

העליונה להאיר אור הדא"ח באוסטראליע יעבוד בזה עכ"פ במקצת.
ואח"כ יחפש „געשמאקע" עבודות.

ומה שמסופק אם הזולת נוגע לו באמת ולכן אולי יפסיק
מהעבודה בזה – ח"ו. וידוע שצדקה אפילו שלא לשמה מחי' את העני,
ואפילו כשלא מתכוון וכו'.

* * *

מה שהעיר אשר בתניא פמ"ו מביא רא"י כי הקב"ה בעצמו ירד
למצרים ממה שנאמר וארד להצילו ולא כמוש"כ בעל ההגדה ממש"כ
ועברתי בארץ מצרים גו',

הנה מש"כ התניא הוא ע"פ דרז"ל בשמו"ר פל"ב, ה, ובפסיקתא
חדתא (נדפס בבית המדרש ח"ו): ומרוב אהבתם שחבבם ירד הוא
בעצמו להצילם ממצרים כו', משא"כ בלימוד בעל ההגדה אשר י"ל שזהו
מפני טומאת מצרים לא הי' באפשר למלאך לירד (ולא מפני חיבת
ישראל) וכמוש"כ בלקוטי תורה צו (יב, ג), ובתניא עיקר כוונתו להדגיש
חיבת ישראל, ובהגדה – לשלול מלאך כו' אחר (עיי"ש בלקו"ת) ולכן
כאו"א הביא הכתוב המפרש ענינו ביחוד.

מה שהעיר . . . ביחוד: נדפסה בקובץ יגדיל תורה ירוח"ז גליון יב ע' 15 ובהגש"פ עם לקוטי טעמים
מנהגים וביאורים (קה"ת תשמ"ז ע' קנו).

מפתחות

מפתח ענינים

אב בית דין:

ריז (דיוק הלשון. כפל הל' ראש אב).

אב ובן:

יג (אהבה גופנית וחנוך).

אביב:

רסו (גם שלעין הרואה נפסקה הצמיחה כחורף מתחיל ללכלב).

אבלות:

קפד (כמנחה דשבת).

אהבה:

פט (א. ה'. א. התורה וא. ישראל תלויים זכ"ז). רסד (ג' א. הנ"ל). שיב (אכג"ד — אהבה ברכה גאולה דלות). שיד (ג' א. הנ"ל). שלד (כנ"ל). שמא (כנ"ל). שמח (כנ"ל). שעט (ג' א. תליות זכ"ז). תסה (ג' א.). תצה (כנ"ל). תצו"ז (גילוי התקשרות ג' הא. ע"י הבעש"ט הה"מ ואדה"ז).

אהבת ישראל:

ערב (גם למי שלא ראה). שיב (כלי לאהבת ה'). שנא. שפט (מקרכת הגאולה. ברכת כהנים באהבה — שיהי' א.י.). תה"ו (א. חנם מקרכת הגאולה). חמ (כנ"ל). תנא (כנ"ל).

אהו"ה:

ריח (ר"ת את השמים גו' את הלבוש גו').

אוריון:

רעג.

אושפיזין:

טז (חסידים).

אחדות:

יז (כמצות ר"ה יוהכ"פ סכות ושמע"צ. סוכה וד"מ).

אלול:

תלז (ר"ת אנה לידו ושמתי לך). חמו

(ר"ת איש לרעהו ומתנות לאכיונים). תנה (חודש החשכון). תסה (כנ"ל). תעג (ר"ת בקוין תורה עבודה גמ"ח וחשובה וגאולה). תצד (כנ"ל).

אמונה:

קיח (מ"ש שיש לו ספקות בא. — מ. בן מ. הוא). רמח (זעזוע העם הרחיק רבים מהמסורת. חיזוק הא. והבטחון). רנ (נק' מתנים ורגלים. גם הגוף ניזון ממיכלא דמהימנותא. מועיל למיחוש ברגלים). רנה"ו (צ"ל חדרים בו כל החיים). רסב.

אמן:

רס (על ברכת הגומל).

ארבעה בנים:

רלז.

אריכות ימים:

קצה (גם כאיכות — מלאים מע"ט). שלד (כנ"ל). שמח (כנ"ל). שנה (כנ"ל). שפט (כנ"ל).

אשרי יושבי ביתך:

חמ (א. י. ב. מעלה לעוד יהללך סלה).

אתרוגים:

כד (ממרוקו. מורכבים. גרעינים. קלבריה). תעא"ב (כאשר מגזירת המלכות צריכים לבערו).

בחירה חפשית:

שעא (רק באדם — כצלמנו כדמותנו). עיי"ע חמרא למרא.

בחירות:

נח (באה"ק. להצביע בעד רשימה חרדית). צא. ק (בענין הנ"ל). קפה (המפלגות הדתיות לא מאורגנות. להשתדל למנוע. חזית דתית). שט (כנ"ל). שכא (כנ"ל). שכד. שמ. שמה"ו שפ. שצב. שצה. עיי"ע חזית דתית.

תקיא

תקיב

מפתח ענינים

בטחון:

קל. קעב. רנו. רצג. שיט. שסב. תמב. חסו.

ביישנות:

מג.

בינוני:

שיח (לא עבר מעולם — לפי מצבו עתה).

בירור:

עד (ב. ונסיון). קכט (כנ"ל).

בית המקדש:

תז (הג').

בניד-בוניד-בונד:

ריט (הגירסא באסת"ר).

בנים:

עו (ברכת הקב"ה). קלג (ח"ו לחשוב ע"ד פירוד ויזכה להפקד כו').

בנין עדי עד:

סב"ג (דיוק ה' בנין. היסוד — תומ"צ).

בעל כרחך אתה חי:

רסא.

בעל תשובה:

נו (מעלתו על הצדיק).

בעלות:

יז (בפחות מש"פ).

בעלי עסק:

רעט (מעלתם כמו"מ באמונה וקב"ע לתורה).

בר מצוה:

שמכ"ד (של יצחק אבינו). שצ (המאמרים מתחילים נעשה אדם).

בריאות:

קנח (שמירתו). קסא (כנ"ל). תל (כנ"ל).

ברכות:

רס (הגומל, עניית אמן).

ברכת כהנים:

שכז"ח (באהבה). שפט (באהבה — שיהי' אהבת ישראל).

ברכת המזון:

כד (כירך על המחיה במקום כהמ"ז).

גאולה:

רלא (פורים ופסח). רלט (כנ"ל).

גבאי:

קלח (ר"ת אנא בכח גדולת ימינך). רנא.

גוף:

קעט"פ (אינו קנינו. אסור לחבול בו). שמא (יוקר).

גם זו לטובה:

חיד (וכל מה כו' לטב עביר).

גמ"ח:

שסז (של כולל חב"ד). שצה (הנ"ל). חיב (שע"י הלשכה לעזרת הפליטים). שג (כנ"ל). שצז (כנ"ל).

גשמיות — רוחניות:

ח (פתגם אדה"ז: דער אויבערשטער גיט ג. כו'). שג (כנ"ל). שצז (כנ"ל).

ד' מינים:

תעא"ב (כאשר מגזירת המלכות צריכים לבערו).

דאגה:

קיט (מקלקלת). קפט (מניעתה).

דברים שהתורה נקנית בהם:

תצח (דיוק ה' דברים).

דינים:

קפכ"ג (במנחה, בלילה).

דירה:

קלו (האדם בגילוי בד. — ד. לוית' ע"י תורת החסידות).

דרשות:

קסב"ג. עיי"ע נאומים.

היסח הדעת:

קסד.

הכנסת אורחים:

ל (ע"י זוכים לבנים).

הכנסת כלה:

שנג (מבטלין ח"ת לה"כ ות"ת כנגד כולם).

הכתרה:

א.

תקיג

מפתח ענינים

הסתכלות:

שסא.

הפצת המעיונות חוצה:

נט-סא. סד. סו. רפג. רפו. רצא. שיד.
תלו.

הריון:

עיי"ע עיבור. למנצח.

השגחה פרטית:

קסה. רפ.

התועדות:

קא. קפז"ח (מעלתה). רנט (כרכה
שאומרים בה יש לה כח של רבים). רעז
(לפני הנסיעה). שב (דערווארעמט די
קאפ. הארץ. פיאטע). תכו. תמח (בי"ב
תמוז בח"י אלול ובשבת מברכים). חסו.

התקשרות:

ד. נב (א"א להפסיקה). קו. קח. קכה (כל
יב"ח מוכשרים). קל. תנג (כתב ה.).

התרגשות:

רסב (עצה לזה — יתקע מח' בחווק
כאמונה פשוטה).

ובחרת בחיים:

תמא (נחיתת כח).

ויעקב הלך לדרכו:

יח. כ.

זכרון ימי קדם:

שיא. תלו.

עיי"ע סיפורים.

זמן:

ט (ב' דעות — המשך או מפסיק. יום א'
— יום ולילה).

זעזוע:

קיד (מגלה הפני' שבאדם).

זרוק חוטרא לאוירא אעיקרי' קאי:

נא.

זריזות:

רסח (כמעשה הצדקה).

זריזין מקדימין למצוות:

קנד.

חת"ת (חומש תהלים תניא):

כא. קיא. קיב. קיג (כלי להמשיך

רפואה). קיט. קמד. קעג. רפג (לימוד
חומש עם פרש"י בלילה. סדר לימוד
חת"ת). רפה. שיד"ח. שכח. שלט. שסד.
שפג. תכב"ג. חכט. חלב. תפב.
עיי"ע תהלים.

חופש:

שכח"ט (לנצלו להתחזקות בחומ"צ).
שנו (לנצלו להשפעה על התל'). שעא"ב
(כנ"ל). שצג (מיעוט מינימלי
מלימודים). תז (ניצול לתעמולה). תנד
(להחליף כח ללימוד התורה).

עיי"ע בחירות.

חזית דתית:

קפו. שט. שכרכה. שמ. שפ. שצא"ב.

חזק חזק ונתחזק:

יד (לא חשיב הפסק).

ח"נ:

קי. ססד. תכג.

עיי"ע קרי.

ח"י אלול:

תמח. תסא"ג. תעב"ה (מכניס חיות
באלול). תצה.

חיפוש:

תט (ח. חמץ וח. הטוב שבישראל).

חלוקת הש"ס:

סט. קכה"ז (מעלותיה. כאילו למד כל
הש"ס). קנה.

חמרא למרא טיבותי' לשקי':

קכ (רק בבעל בחירה). רנא (כנ"ל). של
(כנ"ל). שע (כנ"ל).

חמשה עשר באב:

חיג (ההוספה בתורה פועלת הוספה גם
בצדקה).

חנוך:

ב (הנוער העולה). יב. לא. נורי (מעלת
ההתעסקות כח). סח (ח. הכנות
במרוקו). קי (שנה ד — קודש הילולים.
שנה ה — תאכלו פרי. בן ה' למקרא).
קכא"ב (הנוער העולה לאה"ק). קע"א.
רג"ה (ע"י מס"נ). שהיו בנינו עורבים
בעדינו. הרחבת הח. הכשר). שדמ

תקיד

מפתח ענינים

(החורא ח. אינו שייך כביכול באב המכה). רעא (אדה"ז פעל שח. יצליחו). שסא (ח. אדהא"מ).

חצי שיעור:

קכו (אם חושב להשלים אסור אף לר"ל).

חקת התורה:

שפכ"ד (חקיקה, שמתאחד עם התורה).

חשד:

שכו (אם הוא נכרא).

טהרת המשפחה:

מג. נד. קלה. רו.

טופח על מנת להטפוח:

סד"ה.

טעמים:

שפר"ז (שאינם מתאימים לפי' הפשוט).

מפי הגבורה ניתנו).

יאוש:

רכב"ה (מגיעתה).

יארציט:

ח.

י"ב"ג תמוז:

שנה"ו. שסד"ט. שעח. שפא (יום השמחה יכטל הדינים). שפד"ה. תמח.

ידיעה:

יד (בסוכה, בציצית ותפילין).

יו"ד שבט:

צז. קח. קמא"ד.

יום טוב:

רמד (יו"ט שני ש"ג, בדעתו לחזור לא"י).

יום הכפורים:

ג. ה (אינו מכפר על ח"ש ועל מחויב עונש ולא חטא). יז (אחדות). יח (שורש תשובה לכל השנה).

יוקר:

סד (קשה ויקר).

יחינו מיומים גוי:

תנב (עוה"ז עוה"ב ועולם התחי' בעבודה).

(השפעת ההורים על הבנים — יותר ממה שמשערים). תכד (המתעסקים בח. הכשר — מדה כנגד מדה בח. בניהם). תלד (ח. הבנים). תמוז (גן ששפת הלימוד בו אידיש). תנח (המתעסקים בח. — מדה כנגד מדה נחת מהבנים). תסט (כנ"ל). תקג (כנ"ל).

חנוכה:

צח (ר"ת ח' נרות והלכה ככ"ה. הדלקת בנ"י. גם בחוץ).

חנוכת הבית:

רב (בהתועדות חסידותית). שיט (כנ"ל). תסט"ע (בישיבת אח"ת בוטטון).

חסד ורחמים:

תלח.

חסידות:

כג (פעלה אז מ'איז ניט עלגד). נט"סא (הפצת המעינות חרצה. לפני ולאחרי פטרבורג). צה (חזרת דא"ח. לימוד למיגרס). קא (שיעורים ברכים). קד"ה (קב"ע בתורת אדמו"ר). קט"י. קטז (שלא יעברו ג"י בלי לימוד ח.). קיח"ט (מאור שבתורה). קלו (ע"י נעשה דירה לו ית' בחתונות). קמז (מביאה ללימוד תורה ביר"ש). קנח (למיגרס). רא (לימודה עם הספרדים). רמז"ו (מדור בירחון). ער (מגלה אחדות). רעז (מצוה לגלות זאת החכ"י). רפב (נצחית). שיג (בזמנינו א"א בלא"ה). של"לא (הכללית). חב"ד. היו זמנים שיראו. כעת מופת חי). שנ. שסא. שעה"ח (חוכת לימודה). שצה (שיעורי דא"ח בירושלים). תד (ח. ומוסר). תמג (לימודה עם נערים). תמה (לימודה ברכים). תמח"ט (לימודה לצעירים). תסד (לבני תימן ופרס). תעה (אילנא דחי"י). תעז (הכרח לימודה). תצ (כנ"ל). לימוד על טהרת הקדש).

חסידים:

א. רנח"ט (בהעלם — בגלוי). רסא"ב

- י"ט כסלו:** סו (הילולא של הה"מ גאולת אדה"ו. סידור התועדויות). עה"ו. פא"ב (שייכות למעמד). פז. חפו.
- ילדים:** רמה (במצרים שמו ילדי ישראל בקירות — ניתוק הנוער מיהדות).
- ימים יוצרו:** קיח (לכ"א ניתנו ימים למלאות שליחתו).
- יציאת מצרים:** טו (בעבודה). רמא (בכ"י). רמה (הכוונה פנימית — מ"ת).
- יצר הרע:** מג (דער קלוגניקער. לפעמים מתלבש בלבוש צדיק). רכב (דער קלוגניקער). שג (אקדמי' טעניתי'). שיח (דער קלוגניקער).
- ישיבות:** עא"ב (כתר תורה — מרוקו). ריד (תפקידה בזמנינו יר"ש וחסידות). הערות לסדר הלימודים). תו (מאנטשעסטער). תפט (במלבורן). תצג (בשעפערטאן. במלבורן).
- ראה מפתח מוסדות ערך אהלי יוסף יצחק. אחי תמימים. תומכי תמימים. תורת אמת.
- ישראל:** שנו (בשם י. יכונה). תסג.
- כהן גדול:** שלגיד (פי' הפתגם: כה"ג מאכט דער רבי).
- כהנים:** קסד. תס (מדת אהרן אוהב אפי' הבריות. כיבוד הכ.).
- כינוס:** י (ח"י אלול).
- כל דכפין כו':** רלא. רנה. רסה"ו.
- כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד:** רכא. תיד (וגם זו לטובה).
- כלי המשכן:** קצ"צב (הטעם שנאמרו כ"פ. א) מהקב"ה למשה. ב) שנעשו ע"י בני).
- כמות ואיכות:** קפו.
- כנוי:** שנו (בשם ישראל יכונה).
- כסא של אליהו:** קכט.
- כשרות:** קסג. רכו (השגחה על שמישים בקדרה ושמישים כראש). תגט (כנ"ל).
- כתבי יד:** קטרו"ז (מאמרי דא"ח. של כיכאווסקי. פלח הרמון). שכג (מאמרי השתחוות).
- לא ידח ממנו נדח:** רכד.
- ל"ג בעומר:** ער. ערה"ו (כמה טעמים. הילולא דרשב"י. מצוה לגלות זאת החכ'). דש (קריאת פי"ג בלג"ב. יום שמחתו).
- למנצח יענך:** תנד (כלילה קודם ק"ש — כשאשתו מעוכרת). תצב (כנ"ל).
- לשון הרע:** תנ.
- מאמרים:** אדמו"ר מוהרש"ב: קמח"ט (שחסדים במפתח).
- אדמו"ר מוהרי"צ: הכו. תמט.
- מאן פני האדון הוי' דא רשב"י:** נג.
- מאסר:** נה.
- מה להלן באימה כו':** רפד"ה (פי' האריו"ל בזה. היכולת לזה ניתנה במ"ת).
- מופת:** תיב.
- מזבח:** לז"מ (אינו מקבל טומאה מפני שהן

תקטז

מפתח ענינים

מעות חטים: רלא. רלדזח. רנא. רסדדח. שצצא.	כקרקע או מפני שהן מצופין של זהב ושל נחושת).
מעין: ס (מי מ. שנפסק ולא נחו מזחילתן). סד (כנ"ל).	מזוזה: קנט (ליד מטתו לשמירה. אצל הנשיאים על השלחן). רו. רמו. רצו.
מעמד: לגד. פאג (שייכות לייט כסלו). קבג. קעה. רלה. רנא. רצה. שצו (מ. פרטי). תב.	מחצית השקל: רכז (ביטול).
מעשה חנינא ומעשה חייא: חס.	מילה: קבט (אם מעמידין ב' כסאות לאליהו ולסנדק). קנד (איחורה כדי שיהי' כרוב עם). קסרז (קיבלו בשמחה. חחלת כניסת הנשמה). ר (כניסת הנפש. בכת בקריאת השם שייך למ.).
מצה: רמא (גם נה"ב ניזון מאלקות). רג (מיכלא דמהימנותא. גם הגוף ניזון. מועיל למיחוש רגלים). רנג (מיכלא דאסותא דמהימנותא). רנו (גם הגוף ניזון ממ.).	מיתה: שעו (משנולד מתחיל להחייבש). עיי"ע פטירה.
מצוות: כו (שכר מ. — המ. עצמה). תיח (מ. שהאדם דש בעקביו).	מכתבים: אדה"ז: קמח (ע"ד השחרור).
מקוואות: שמז. תנו.	מליחה: רלה (כשר קפוא ג"י).
מרגלים: שנט"ס (ביאור טענתם).	מלכות: קפא (משה. משיח. שלמה).
מרה שחורה: סה. קכ (האדיע מ.ש.). עיי"ע יאוש. עצבות.	ממעל ממש: רצא (פי' ל' זה שכתניא).
משניות: קח (ה' פרקים עד יו"ד שבט). קנה. קעג (סיום מ. בסיום אמירת קדיש). תפב (ע"פ ע"ט).	מנהגים: פ (בליל א' דר"ה).
מתן תורה: תכג (אם ה' ס"ר חסר א' כו').	מנחה: קפכג (עת דין או עת רצון).
נאומים: קצט (באספות בלתי חרדיות). עיי"ע דרשות.	מנין: ע (לפעול על מ. במחדו"מ). עו (כנ"ל). פטצ (כנ"ל). עיי"ע צבור.
נבואה: קפא (משה. משיח).	מניעת הריון: עורז. תגד. חמד.
נדרים: שצוח (מבן י"ב. סייג. דיך כמה שאסרך תורה).	מסיון: קעו (אנטי שמד).
	מסירת נפש: נו (של אדה"ז — אפרייסן זיך פון ועמך לא חפצתי כו'). פב (כנ"ל). רגה (על החנוך).

ניגונים:	ספרי תורה:
ק (ג. אדה"ז).	חסו.
נסיון:	סת"ם:
ער (ג. ובירור). קפט (כנ"ל). שצו.	שעה (פצוע דכא).
נעילת סנדל:	ספריה:
ת (ביוה"כ וח"כ — מטעמים הפכים).	כג. מב. צו (לספרי קה"ת באה"ק). קלא
נצבים:	(כנ"ל). תיא.
תצו (קורים לפני ר"ה. כל ניצוצי נשמות מחעלים במקורם).	ספרים:
נרות להאיר:	מד (חוב' טהרת המשפחה). קטז (פלח הרמון). קמח (מאמרי השתטחות). קסג (הקוה"ק). קעה (הדפסת ס' לזכותו). קעט (משפטי בני אדם). רז (מחשף הלכן). ריח (חקל יצחק). רלב (הפדסת ס. לע"ג). רמו"ז (הכרם). רפב (פארגאנגענע וועלטן). שכו (הבהיר. מרגליות). של (כחו דרשכ"י). שלט (הדפסת ס' קה"ת באשכנז). תח (רשימות מגלת איכה). תי"א (שנרפסו באפריקה ובאסיה). תיז (קובץ לקוטי דינים). תכט (הנ"ל). תלח. תעב (קובץ לקוטי דינים). תפז (שדי חמד. אנצ' חלמודית).
נשיאות, קבלת:	אדה"ז: קמו (השינוים בין שו"ע לסידור). תלב (פמ"א שכתניא בע"פ). תלו (שיעור בשו"ע). תמט (תניא). אדמו"ר הצ"צ: רט (פס"ד). תמט (דרמ"צ). תפז (רשימות מגילת איכה, פס"ד).
ע. קנג.	אדמו"ר מוהר"ש: קמח (מאמרי תרכ"ז).
עיי"ע התקשרות.	אדמו"ר מוהרש"ב: תמט (קוני' ומעין).
נשים:	אדמו"ר מוהריי"צ: תכ (סה"מ קיץ ת"ש). תפז (ס' השיחות).
רלט (על ידן גאולת פורים ופסח).	עיבור:
עיי"ע עקרת הבית.	קיב (להעלים).
נשמה:	עיי"ע למנצח.
קסז (כניסתה לגוף במילה). ר (כמה מדרגות בכניסתה: מילה. כשהגיע לחנוך. כשנעשה מחויב במצות. בן כ').	עמל:
ס' ריבוא:	עג (כיאור אדמו"ר מוהריי"צ על ע. בחורה).
רנד (אילו חסר א' כו'). תכג (כנ"ל).	
סגולות:	
רמז (אין זה דרכי).	
סוכה:	
יד (למען ידעו גו'). טר"ז (מקיף השומר).	
סיום:	
לז"מ (סדר מועד). קנה (משניות).	
עיי"ע משניות.	
סיפורים:	
שיא (אדמו"ר מוהריי"צ: צריך למסור ס. עם כל ה"ארום". כ"ק אביו הרגילו בשאלה: וואס געדיינקסטו). עיי"ע זכרון ימי קדם.	
ספירת העומר:	
רסט (המשכת המוחין במדוח).	

מפתח ענינים

תקוח

עני ועשיר:

לח (זהב ונחושת).

עצבות:

לד (מניעתה). קמה. רצג. שיח"ט.
עיי"ע יאוש. מרה שחורה.

עקב:

תיח (מצות שהאדם דש כע.).

עקרת הבית:

יא (האחריות והכחות).

ערבים:

כט (מתיקות, תערוכת ואחריות). קלא
(צווי: מענגעמישט). רחצ"ש (בניהם
עורבים בעדיהם). שה"ו (כנ"ל).

ערי מקלט:

תפח (עבר הירדן וחור"ל).

עשרת ימי תשובה:

ג.

פדה בשלום:

שסח.

פדיון הבן:

קנד.

פדיון נפשי:

שמח (אופן כתיבתו). תכד (כנ"ל).

פורים:

ריא (ע"י תוקף ביהדות מהפכים
הגזירות לשמחה). ריט. רלא (הגאולה
של פ. ושל פסח). רלט (גאולת פ. ופסח
ע"י נשים).

פטירה:

תא (פ. האם אם לגלות לבנים).

פיאה נכרית:

קצה.

פסח:

רלא (דוקא פ. נק' זמן חירותינו ולא
פורים). רלט (גאולת פ. ופורים ע"י
נשים). רמג (חילוק בין קרבן פ. לשאר
הקרבנות — שהאכילה עיקר כו). רנו
(כנ"ל).

פסח שני:

שנ (ניטא קיין פארפאלן).

פרנסה:

רעח (גשמית ורוחנית). שס"סא
(רוחנית).

פתגמים:

כב (ראו גידולים שגידלתי). קיב
(כנ"ל). קכ (הכבוש של החוצה האלט
אפ גאולה, זעהן זיך מיטן רבי'ן —
ביינקט זיך ניט?; האדיע מרא שחורה).
קל (כמה מנשיאי חב"ד: טראכט גוט
וועט זיין גוט). קמט (אחר שריפה
מתעשרים). רפג (הבא לטהר —
אחרים, מסייעין לו). תמ (אשרי יושבי
ביתך מעלה לעוד יהללוך סלה).

בעש"ט: קסז (פי' על מדעתו שלא
מדעתו). קסח (הנשמה יורדת כו'
לעשות טובה כו'). רכ (כל יהודי חביב
אצל הקב"ה כבן יחיד). רכג (מכל דבר
שרואה — הוראה). רפ (כל דבר
בהשגח"פ). שב (מכ"ד שרואה —
הוראה). שלה (כנ"ל). שמח (עבודה
בשמחה). תלא (עה"פ כי תראה חמור
שונאך גו'). תצז (התקשרות ג'
האהבות).

הה"מ: ל (כמה יזכה נער — לבנים, את
ארחו — ע"י הכנסת אורחים). קנח (אז
ס'וערט א קליין לעחיל אין גוף כו').
שמא (כנ"ל). תצז (התקשרות ג'
האהבות).

אדה"ז: ח (דער אויבערשטער גיט
גשמיות כו'). כה"ז (מרא דאתרא — גם
בענינים רוחניים). עט (געוואלד
געוואלד). קמט (ביאור פתגם: אחר
שריפה מתעשרים). קסט (מיט אן עצה
שלאגט מען זיך ניט אן). רעא (פעל
שחסידיים יצליחו). שג (הקב"ה נותן
גשמיות בני" עושה מזה רוחניות). שיב
(אהבת ישראל כלי לאהבת ה'). שלא
(לפני רשב"י לא נחרב הבית). שצז (דער
אויבערשטער גיט גשמיות כו'). תמא

(* במקומות רבים כותב שיקרא הפ"נ עה"צ. ולא
נסמנו במפתח זה.

מפתח ענינים

תקט

(השעות יקרות). ערב (אהבת ישראל גם למי שלא ראה). רעז (ריחוק מקום אינו פועל בין חסידים). רעז (הקב"ה מביא האדם למקום לפרנסה גשמית ורוחנית). רפא (אמירת תהלים מגין). שב (התוועדות דערווארעמט די קאפ. הארץ. פיאטע). שיא (למסור סיפור עם כל ה"ארוס"). שיג (אם פונה אלי בשידוכים עאכו"כ שישמע לי בענין לימוד חסידות). שמה (הנה ז' טובה פעולה א' מאלף אנחות). תלח (בחסד וברחמים). תמא (וכחרת בחיים — נתינת כח). תנג (ברית כרותה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם). תנח (המתעסקים בחנוך — נחת מהבנים). תסג (בחילוק שבין העולמשע לחב"ד). תסט (כנ"ל ע' תנח). תעג"ה (בשם חסידים הזקנים: ח"י אלול — מכניס חיות באלול). תעט (קלייבן גשמיות זייען רוחניות). תפ (כנ"ל ע' לח). תקג (חזקה לתעמולה כו'). המתעסקים בחנוך רואים נחת בכניהם).

צבא:

רטז. חעט.

צבאות ה':

רטז.

צבור:

תעט (עשר כחות הנפש).

צדקה:

כט (רוחנית). לג (כנ"ל). מב. סט. קח (עד יו"ד שבט). קמ (עשר בשביל שתתעשר. בחנוני נא בזאת). קמ (ע"צ. מוחו ולבו זכים כו'). רנא"ב. רסח (צ"ל בזריות). רצב (בחנוני נא בזאת). שעה. שפכ. שצט (משכיל אל דל — כשהוא עצמו דל). תיג. תככ (מ' פעמים). תכג. תמכ. תנו (רוחנית). תקח (רוחנית. שלא לשמה).

לפני הדה"נ לקופת רמבה"נ: יב. נא. קיכ. רפו.

צוואה:

שעג (סגולה לאריכות ימים).

(אמירת תהלים באלול). תצז (הבאת ג' האהבות לפועל).

אדהא"מ: רנט (ב' נה"א על נה"ב א'). אדמו"ר הצ"צ: נו (כל המס"נ כלא לגבי מס"נ אדה"ז כו' לעשות טובה לזולת). שיכ (אבג"ד — אהבה ברכה גאווה דלות). חיט (מאך דא א"י).

אדמו"ר מוהר"ש: רצ (צי אז גוט איז גוט איז בעסער ניט בעסער). שנח (די וועלט כו' לכתחילה אריבער). שפח (כנ"ל). שצז (כנ"ל). תעח (כנ"ל).

אדמו"ר מוהרש"ב: יח (ויעקב הלך לדרכו. יוקר 48 שעות של שמע"צ ושמח"ת). מג (יצה"ר מתלבש בלבוש צדיק). קצג (האדם נכרא כב' עיניים — לראות מעלות זולתו וחסרונות עצמו). שמא (זע ווי טייער א אידישער גוף כו').

עיי"ע נרות להאיר.

אדמו"ר מוהריי"צ: ז (חזקה לתעמולה

... ריקם). טז (אושפיזין חסידים). כג (חסידות פעלה אז מ'איז ניט עלנר. לא

יעזבו צאן מרעיהם). לה (הקב"ה אינו נשאר בע"ח). לח (א איד ניט ער וויל

ניט ער קאן ויין אפגעריסן פון ג"ט ליכקייט). מב (חזקה לתעמולה שאינה

חוזרת ריקם). נא (הקב"ה אינו נשאר בע"ח). נד (לפעול בתלמיד שלא יצטרך

למלמד). עג (ביאור על עמלים בתורה). פד (שלימות האדם בדור שלישי). פח

(נוסח ברכתו: חסיד יר"ש ולמדן). קיד (כנ"ל ע' לח). קלד (השוחט אינו איש

ומאכלת בידו כו'). קנ (חזקה לתעמולה ... ריקם). קסו (הקב"ה אינו נשאר

בע"ח). קעט (אונזערע אידן — השייכים לתומ"צ). קצה (אריכות ימים

— גם באיכות. מלאים מע"ט). קצו (לקחת גשמיות ולזרוע רוחניות). רב

(תורת חיים — הנותנת הוראה בחיים). רכז (השגחה על מה שמניחים אין די

טעפלאך; אין די קעפלאך). רמב

מפתח ענינים

תקב

- ציור:** רד (תואר פני הרכי). רכביג (להביע את פנימיות הדבר).
- ציצית:** יד (זכרון וידעה). קנו (שייכותה לשערות הראש ולנשואין כטהרה). שעה (לילד קטן לסגולה).
- קבורה:** קכ (מפני גזירת המלכות — בלי טהרה). שעד (אם היא מה"ת).
- קבר:** קעג (ביקור ק. הורים).
- קדיש:** קה"ז (חתן על חמיו. דעות בזמן אמירת ק. סיום י"א חודש. סיום עליית הנשמה). קמ (הגדול ממינסק ציווה — יכ"ח).
- קדש:** קח (לימוד על טהרת הק. — אצילות פני התורה).
- קליפה:** קד (ענינה העדר, בירור ונסיון).
- קרי:** נח"ט. עיי"ע ח"נ.
- קריאת השם:** מח (לבית. ביום הקריאה הסמוך ללידה). קיד (כנ"ל). עיי"ע מילה.
- קריאת התורה:** קמב (לא להוסיף על הקרואים).
- קריעת ים סוף:** טו (בעבודה).
- ראש השנה:** א. יז. יח (שורה יראה לכל השנה). תצח (חיבור ר"ה ומוצאי יו"ט כמאמר).
- רבים:** תמה (ב' ג' או יותר).
- רבנות:** קצג (להשפיע על הקהלה). תנו (בריא דע זשענעירא).
- רומא; רמואה:** ק (הקב"ה מרפא ע"י הרופא). קיא (ניתנה רשות לרופא לרפאות. חת"ת ולימוד מאמרי ושיחות אדמו"ר). רפח (ניתנה לו רק הרשות לרפאות ולא להחליש התקוה). שנב (צ"ל אחיזה בדרכי הטבע. אדה"ז ריפא במצה ומים). תמד (חזק' גנו ס' הר. מחלוקת הרמב"ם והרמב"ן).
- רשע:** קפ"פא (אפי' העובר על איסור קל. המקור לזה).
- שבועות:** שז (ממחרת השבת — למע' מקדושת השבת).
- שביעית:** קנד. תמד"ח (לימוד הלכותיה. היתר עבודה). תסא. עיי"ע שמיטה.
- שבת:** רנ (נשיאת שעון. מברך גם ימים הקודמים). ער (ממון הקשור לחילול ש. הולך לטמיון וגורר ממון אחר).
- שבת מברכים:** שנח"ט.
- שבת תשובה:** ג.
- שור:** קכ (מעלת ש. על עז).
- שו"ב:** כח (באירלנד). קטז (צ"ל יר"ש). קלד (אינו איש ומאכלת בידו כו'). קעב. שמת (בברזיל). שנד (באירלנד). תלז (כתה לאומנות הזביחה). חצה.
- שידוך:** סכ (יסוד הבנין — תומ"צ). קיג. ערב"ג. עדר"ה (הידור חיצוני ויסוד חזק). שיג. שסה (לא להמשיך בהפסק בין תנאים לחתונה).
- שיחות:** אדמו"ר מוהריי"צ: ד"ה (ברכת

תקכא

מפתח ענינים

שמיטה:

תטרוז. תצטקא (שכיתה מארציות).
תקו.
עיי"ע שביעית.

שמיני עצרת:

יו (אחדות). יח (אסיפת האורות). יט
(יוקר הזמן שבו).

שריפה:

קמט (אחר ש. מתעשרים).

תהלים:

רכז (מספר הקפיטלאך).
אמירת ת. : מב. עה. קח (לסיימו עד
יו"ד שבת). קט. קסט. רטו. רמו. רפא.
שלדח. שפב. שצג. חמא (בכל השנה
ובאלול). חנב (קפיטל המתאים למספר
שנותיו).
קפיטל עא : ח. סט. קיד. קיט.
עיי"ע חת"ת.

תורה:

פ (ס"ד אותיות לת.). רב (ת. חיים —
הנותנת הוראה בחיים). רלד (דאגות
לימוד הת. מבטלות שאר הדאגות). רנב
(קב"ע לת. כלי הממשיך ברכה). שטז
(כ"א משיג בה כפי שכלו. גליא ופני'
הת. מקשרת ישראל וקוב"ה). שכה
(עושה שלום בין נה"א לנה"ב). שלב
(באצי". ונמשך בכריאה ויצירה). שנג
(מבטלין ת"ת להכנסת כלה ות"ת כנגד
כולם). שסב (חל' א"י הנוסעים לחור"ל
ללמוד ת.). שפכ"ד (חקת הת. —
חקיקה שמתאחד עם הת.). חכה (יציאה
מא"י ללמוד תורה). חכח (כנ"ל). חל
(בדיכוק חברים). חלו (ערי מקלט). תעה
(זכה כו' ע"י לימוד פני' הת.).

תישא:

קפו (כי תישא את ראש בשנת תישא).

תנחומים:

תח.

תספורת:

קנג (במלאת ג' שנים. שייכות לציצית).
תו (חגיגת ת.). תעא.

עיוה"כ תש"דח. טו (שמע"צ תרצ"ג).
נו (ברוסיה. במעלת הבע"ת על הצדיק).
רו. רטז. שיו (יש בהם ענינים
המתאימים לכל סוג).

כ"ק אדמו"ר שליט"א* : פו (י"ט
כסלו). קנה (הנ"ל). קצ"צב (ש"פ
ויקהל). שנט (ש"פ שלח). שצו (י"ב
תמוז). חב"ג (לשלוחי המל"ח). חג
(בהמשך לשבת נחמו). חמ.

שכחה:

שעורז (נפעל ע"י חטא עה"ד). חס (הל'
מיתה וקבורה).

שכר מצוה מצוה:

כו.

שד"ר (שלוחא דרבנן):

קצו (לקחת גשמיות ולזרוע רוחניות).
חטו (כנ"ל). תכא (כנ"ל). תעט (כנ"ל).

שלום:

פו (דיוק הל' לא מצא כו' אלא הש.).
קכא (גדול הש. אך אין לעשות מחנוך
הילדים קרבן כליל על מזבח הש.). קנה
(כנ"ל פו).

שלום בית:

חכב. תלג. תגד.

שליח צבור:

חסח (שידע פי' המלות). תעז (כנ"ל).

שליחות:

מד"ז. רל (כמה דרגות בש.). תב (ש.
המל"ח). חי (כנ"ל).

שמות:

קס (שמו ושם חותנו שוין). שמט
(כנ"ל).

שמחה:

כ (שבשמח"ת — מנהג. שביו"ט —
מ"ע). לד (ש. מעורר ש. למע'). קסה.
רסא (אף בעת התשובה). שיט. תעז.

שמחת תורה:

כ (השמחה שבו ושכיו"ט).
עיי"ע שמע"צ.

* כאשר הר"ד רק זכרח — לא נסמן.

מפתח ענינים

תקב

תפלה:

תע-ט (בצבור — בעשר כחות הנפש).
עיי"ע שליח צבור.

תעניות:

ע.ה. תז (ח"ב — כיון שנדחה ידחה).

תעניות חלום:

קנח. שפא.

תשובה:

ג (תשו"ת ותשו"ע). ה (תשו"ע). קט
(אמירת תורה תהלים וזוהר. השפעה על
ילדי ישראל). רסא (צ"ל בשמחה). שיד
(הפצת המעינות).

תפילין:

יד (זכרון וידיעה). נ (שמירה לחיילים).
סט. קכ. קמז (הפסק בין חש"י לחש"ר).
קסט (לחיילים). רי"א. רצז. שא (מגינה
מהסכנה). שטו. שצד. תסח (לחיילים).

מפתח מוסדות וארגונים

אגודת חב"ד באה"ק: קמה. שכט. שמה (השם אגודת). חטז יז. חסיד. תפדיה. תפז.	כולל חב"ד: קא. קעזח. שיד. שלו. שסז. שע. שצה. חסא. ראה מפתח ענינים ערך צדקה.
אגודת ישראל: רעג.	לשכת חשאים: ו. יג. פח. קכג. קלא. קע. שכה. שפא. שצד. שצז. תמא. תנא. תסח.
אגודת נשי ובנות חב"ד באה"ק: שמו. חסא. תפה.	לשכת הפליטים באירופה: קכד. תנו.
אהלי יוסף יצחק: אה"ק: שסו. תפדיה. מרוקו: כה. סדיט. עאיב. קיג. קכה. קלו. קצד. רא. רזח. רנג. אוסטרליה: תפט.	מזרחי: קכב.
אוניברסיטה: נב.	מחנה ישראל: סא. עחט. צב.
אוצר חסידים: שסז.	מפא"י: קפה.
אחי תמימים: שעא. בוסטון: רצט. חסט. ניוהייווען: רלב. פיטסבורג: רלז.	מרכז לעניני חנוך: סא. עחט. צבד. קכג. קכח. קנ. קעז. רסרז. שלו. שסג. תב (שליחות המל"ח).
בית הכנסת: תכ"ג (חיזוק יסוד בהכ"ג חב"ד).	משגב (אני): שי.
בית הספר: כה (אליאנס במרוקו). רעג (בית יעקב. בחי'. בנות אגו"י).	המועל מזרחי: שכ. שכב.
בית רבקה: לה. קע. תעט.	פא"י: שכד.
דזינט: קנו. תט. חטז. חנט. חסא.	פעילי המחנה התורתי: תפפא.
היאס: תעח.	צעירי אגודת חב"ד באה"ק: שמו. תפאד. תפהדו.
ועד מגיני ומרחיבי החנוך הכשר: קמו. קעז.	קונסרבטיבים: עד.
חברה קדישא: חקה (של נשים, גודל ערכה).	קרן הצלה: רסה. שעא.
	קרני הוד תורה (קה"ת): עחט. פא. צד. צו. קלא. של. תיא.

תקכג

מפתח מוסדות וארגונים

תקכד

לוד : צה. רא. ריג. שלו. שסו. חיד. תפג.

ליובאוויטש : צה. רפ.

מונטריאל : קסג'ד. תעז'ח. חפכ.

ניויארק : צה. רצא. תכה.

תל אביב : צה. תסא (אה"ק).

תורת אמת:

שלו. שצה. תסא. חפד.

רפורמים :

עד.

של"ה (שעה לימודי הדת):

קמו.

תומכי תמימים :

נה. רעח.

כרינוא (פריז) : כח. קד. תלה.

מפתח אנשים

אבו, בנימין: כו.	בראון, שלמה: רצה.
אכוחצירה, מאיר: כג. כה. רו.	בראכפילד, משה: לג.
אבלסקי, זלמן טוביה: קמה.	ברגר, אליקים געציל: דש.
אברמסון, אשר: קלח. תע. תפט.	ברדוגא, יוסף: סז. עב.
אווערבאך, מנחם נחום; מאיר זאב: שצג.	ברוך, אבי אדה"ז: חקה.
אונגאר, יהודה ליב: שב.	ברוק, חיים שאול: פ.
אונסדארפער, יחזקאל יהודה: מג.	ברנהולץ, א.: קלה.
אזימוב, חיים הלל: רצ.	גאלוב, אפרים: רי.
איידלמן, ארי' דוב: שס.	גאס, חיים יעקב: תב. תמה.
אייזנר, לוי יצחק: פא.	גוטניק, חיים שניאור זלמן; מרדכי זאב:
איינבונד, מנחם מענדל: שלו.	תעא.
אינבינדער, אלי' הירש: שיב.	גולדין, יצחק אהרן:
אלוני, זלמן יוסף: חיג.	נד. נו. פג.
אלטהויז, שמואל בצלאל: שפז.	גולדשטיין, חנה: נג.
אליעזר, רבי:	גורארי, משה: נח. שכג.
לט (הגדול, בן הורקנוס, ביטול).	גורארי, נתן: רב.
אלמליח, י.: חט. תמו.	גורדון, אברהם: תלו.
אקסלרוד, אברהם אלי':	גורדון, יוחנן: רנא. רצו.
קכח. תח. תמה.	גורדון, שלום דובער: רצו.
אריק, מאיר: תפכ.	גורודצקי, בנימין:
אשכנזי, מאיר: תכז.	כח. לו. קלג. קסא. קעב. קעד. רמ. רמג.
באב"ד, אברהם משה: שנד.	רנג. חיכ. תנו. תצא.
בארט, דוד ארי': רצג.	גורעוויטש, נחום זלמן: שנו.
בארט, זלמן יעקב: רצד.	גורעוויטש, שניאור זלמן: רנב.
בוביס, דוד: נב. קג.	גיטלזון, יצחק: שי.
בורג, יוסף: שכא.	גלאט, מענדל: כט.
ביכאווסקי, חיים אליעזר: קטז.	גליצנשטיין, אברהם חנוך: רטז.
בלאק, אברהם חיים: ז.	גליק, ראובן: קעט.
בלוי, יהודה: שכד.	גלמן, ארי' ליב: קכא.
בליזנסקי, שמואל גדליה: תעט.	גנזבורג, יצחק: שמה.
בליניצקי, ישראל נח: קצח.	גראסס, חט.
במברון, דוד: רסר"ז.	גרינברג, יצחק מאיר: תנח.
בעזפאלאוו, שניאור זלמן: קמח.	גרינברג, ד"ר: שסג.
בראהל, א. צ.: קלד.	גרינגלאס, מנחם זאב: תז. תכת. תעב.
בראוומאן, דוד: פ. קנב. רו. שלט.	גרינהוט, חיים שלמה: שצ.

תקכה

מפתח אנשים

תקכו

- גרליק, שניאור זלמן: קנר.
דאוילא: חט.
דובער, המגיד ממעזריטש:
ראה מפתח ענינים ערך פתגמים.
דובער, אדמו"ר האמצעי:
מח. קיז. קלא. קג. שנה. שסא.
ראה מפתח ענינים ערך פתגמים.
דווארקין, זלמן שמעון:
כח. שיא. תלו.
דולצין, אריה: לג.
דולצין, משה: לב.
דושינסקא, יוסף: רעזח.
דענבערג, נחום דוב: חסה.
דרורי, זלמן: חכג.
האלמאן, חיים יעקב: רלג.
האניגבוים, ד"ר: קלח.
הבלין, חנוך הענדל: קטו. קיז. רו.
הורוויץ, יהודה ליב: קכב.
הלל, מפאריטש: חט.
העכט, אברהם דוב: קפב.
העכט, משה יצחק: רלב. תכ.
העכט שלמה זלמן:
רלא. שא. שטו. שכז. שלו. שצג. שצורז.
הרצוג, יצחק אייזיק: צא. קפה. שח.
וואלטוך, יוסף: שלח.
וויסקי, מאיר: שנח.
וויילער, שרגא פייוויש: צח.
וויינבערג, יוסף:
כט. לבג. רסג. תמ"א.
וויינשטיין, יעקב: ו.
ווייס, שמשון רפאל: רמו.
ווילימובסקי, חיים זוסיא:
שסה. תפר.
וויכניץ, חיים דוד נטע: תמג.
וויכניץ, נחמן דוב: תמג.
ווילדער, ד"ר: חסז.
וולף, אליקים: ר.
וולף, אפרים: ר.
וועקסלער, מ.: צבג. צז.
זאקס, בנימין: רמ. שפה.
זובער, ישראל יעקב: ש.
- זוין, שלמה יוסף:
נח. צא. ריט. שכא. שצה. תפז.
זינגראוויטש, הרב: שמת.
זיסקינד, יחיאל: פט. קמז.
זרחי, מאיר: קי.
זרחי, שלמה: קי.
חרקוב, חיים מרדכי אייזיק:
רפט. שכה.
חייטובסקי, משה זאב: ח.
חן, גרשון: י.
חן, יוסף יהודה: תעח.
טארן, מ.: קנו.
טברסקי, יוחנן
(האדמו"ר מרחמיסטריווקא): תצד.
טולידנו, רפאל ברוך:
סז. עב. רח. תיא. תצא.
טייכל, שניאור זלמן: לו.
טלושקין, ניסן: קמ.
טננבוים, יוסף מנחם מענדל: חכא.
טנוויצקי, שלמה: חלא.
יאלעס, אפרים אליעזר:
קסד. קפו. ריז. רכז. ת.
יונג, אליהו: קלה.
יעקוביץ, ישראל: חיג.
יעקבסון, סימן: קכז.
יצחק אבינו: שמכ"ג.
ישראל, בעש"ט:
מב (שיטתו). סד (שבדורנו). סו. פא. של-
לא.
ראה מפתח ענינים ערך פתגמים.
כהן, מרדכי: רסז. רעט.
כהנא, נפתלי: חמה.
כהנוב, אלי' שמואל: שפא.
כהנוביץ, דוב: קלא.
כ"ץ, אהרן: פח. קכג. שפד"ה.
כ"ץ, יוסף: שכז.
כ"ץ, יעקב:
סט. קג. קכג. קלו. קצ. רט. ריא. רמ. רסח.
שפה. חז. חיב.
כ"ץ, יצחק: קלו.
כ"ץ, מינדל: רלח.

לוי, מרת: חטז.	משה, רמב"ם:
לויטין, שמואל:	רסא (חייזר מלאים צרות והשקפתו על החיים טובה).
נ. קמח. רא. חקר.	משה בן פריחא: קלב.
לויטנסקי, יצחק אייזיק:	משה אהרן: פט.
קצ. קצב.	נאה, אברהם חיים: רס.
לויין, יצחק מאיר:	נחום אברהם: תמח.
שט. שכב. שפ.	נחמה:
לויין, לוי יצחק: תבא.	חיג (בכפלים גם באיכות).
לויין, שמואל: רפ.	ניומן, ל.: שעט.
ליברוב, סעדי: קלג. קסא. חלח.	נמנוב, ניסן: קד.
ליברוב, שמואל מנחם מענדל: רפג.	סאפאטשינסקי, משה חיים: רנד.
ליברוב, שניאור זלמן: קסא.	סורקביץ, שניאור זלמן: שמה.
ליטוין, ברוך: שנא.	סיימאן: רסח.
ליינר, ירוחם: ט.	סימפסון, אליהו:
ליכטנשטיין, יעקב חיים: חלט.	נ. קלח. רפ. שכ.
ליפסקר, ארי' זאב: קסז. רמד.	סלונים, משה שלמה: ק.
ליפסקר, מיכאל:	סלונים, עזריאל זעליג:
כב. כה. כז. סה. סז. עא"ב. קיג. קלב. רד.	ק. שמה. שסז. שצד.
ח. חי.	ספאטשינסקי, משה חיים: לז.
ליפשיץ, שלום דובער: תפ.	עדעלמאן, ר"ד: ח.
ליפשיץ-הלברשטם, יחזקאל שרגא:	עוג מלך הבשן: שמב"ג.
שנג. חמו.	עוזיאל, בנציון מאיר חי: שז.
לעסער, דוד נתן: קמט.	עטער, משה: קפז.
מאיר, ר':	עפשטיין, אפרים: רסה.
שלב (מאיר עיני חכמים בהלכה).	פאגלמאן, יהודה צבי: מא.
מורגנשטרן, משה: קסג.	פויזנר, יהודה ליב: צב. צח.
מושקוביץ, שרה: לאה: י.	פויזנר, יצחק זלמן: קנ.
מטוסוב, שלמה:	פויזנר, שלום: ע. רלז.
סג. עב. קעד. רמג. חט. תמה.	פייגלין, משה זלמן: פד.
מטלין, ישעי': חמו.	פייגלשטוק, ראובן צבי יהודה: שצ.
מינץ, בנימין: שצב.	פייערשטיין, משה: שכ.
מסאס, שלום: תצא.	פישר, מרדכי: קסב.
מענקין, אלכסנדר סענדר: קצח.	פישר, קלמן נחום: שיז.
מרגליות, ישעי' אשר זעליג: של.	פלוטקין, חיים: קלה. תכז. תצה.
מרגליות, ראובן: שכו.	פליינער, יוסף: סא. שע.
מרדכי, הרה"ק מטשערנאביל: שנה.	פליסקין, ישראל אבא: תצג.
משה רבינו:	פלמר, חיים שלמה: רלח.
קפא (מעלתו הנבואה ולא המלכות).	פלעט, בען: צג. צז.
קפג"ד (נסחלק במנחה דשבת ואיך כתב אז התורה). שח (נסחלק בשבת או בע"ש).	פמרנץ, אלקנה: שצז.
	פערל, יעקב: שלד.

תקכח

מפתח אנשים

פרגר, משה: א.
פרידמן, מאיר ישראל איסר: שלב.
פריז, אברהם: קנב. שסה.
פרילוק, יום טוב: רצט.
פרלשטיין, אברהם יצחק: רפז.
צייטלין, יהודה ליב: רעז.
צימרמן, אהרן חיים: רמו.
קזנובסקי, שלמה אהרן: רז.
קטלוביץ, קלמן: קע.
קסטל, יהושע תנחום: ש. שנו.
קסלמן, שלמה חיים:
ו. צד. רה. תכה"ו. תכח"ל. תלב.
קפלן: רסח.
קריסק, אליעזר: שכא. שמ.
קרעמער, אברהם דובער: קנג.
קרעמער, ארי' ליב: קסג.
ראדאל: תפכ.
רבינסון, יוסף:
קצ. רט. ריב. רמ. רסח. שצח.
רבינסון, ישראל זלמן; שלמה יצחק:
ריב.
רובינשטיין, שמואל יעקב: תמ.
רוזן, מאשא ליבקה: רה.
רוזנבלאט, מנשה: קלח.
רוטשטיין, משה ליב: רפז.
ריבקין, שלום: שמז.
ריבקין: קכה.
רייטשיק, שמואל דוד: צב. צז.
שאייעוויטש, משה: קלז. קסח.
שוחאט, דוב יהודה: תצב.
שוסטרמן, צבי: קצט.
שוקין, שמעון: ז.
שטיימן, חיים:
קלט. קעה. קצב. תפו.
שטיינבערג, אברהם: תפכ.

שטרקשטיין, משה: קצד.
שכטר, משולם זלמן: רסד.
שמוקלרמן, חיים יהודה: קצח.
שמטוב, בנציון: קנא. שז. שסט.
שמעון, רשב"י:
שלא (מהמדובר בדא"ח אודותיו).
שניאור זלמן, אדה"ז:
כד. ל. מח. נז. ס (לפני ולאחרי פטרבורג).
פא"ב. קיז. קלא. שנב. שסג.
ראה מפתח ענינים ערך מכתבים. ספרים.
פתגמים.
שניאורסאהן, יוסף חיים שלמה:
רמט.
שניאורסאהן, אדמו"ר מוהרי"צ:
לא נסמן לרוב המצאו. ראה מפתח ענינים
ערך מאמרים. ספרים. פתגמים. שיחות.
שניאורסאהן, מנחם מענדל (אדמו"ר
הצ"צ):
קלב. קמט"ג.
ראה מפתח ענינים ערך ספרים. פתגמים.
שניאורסאהן, רבקה (אשת אדמו"ר
מוהר"ש):
קו.
שניאורסאהן, אדמו"ר מוהרש"ב:
קלב. קסז. רא. שיא. תפד.
ראה מפתח ענינים ערך מאמרים. ספרים.
פתגמים.
שניאורסאהן, אדמו"ר מוהר"ש:
קלב. קנט.
ראה מפתח ענינים ערך ספרים. פתגמים.
שפירא, משה: שט. שיט. שצא.
שפלט, יצחק. פז. קכה.
שפעטמאן, יהושע: רפכ.
ר"ש שו"ב: קסד.

תקל

מפתח מקומות

פרס : חסד.	ניו יארק :
צרפת : קצו. רפו. חלה. תצא.	לא נסמנה לרוב המצאה.
קארעא : שצג.	ראה מפתח מוסדות ערך תומכי תמימים.
קזבלנקה :	ניוענגלאנד : רלב.
סד. קלג. רפו. חט.	נתיבה : תמט.
קנדה :	עבר הירדן :
מה. ריג. רנב. רפו. שמט.	תפח (אי הוי כחור"ל).
רומניה : שעא.	פאל ריווער : רסד.
רוסטוב : שיא.	פטרבורג :
ריא ד'זשענערא : שמט. חנו.	עיי"ע לנינגרד.
שווייץ : קסו. חיד.	פיטסבורג :
שיקגו : שטו. שמז.	ראה מפתח מוסדות ערך אחי תמימים.
שעפערטאן : תצג.	פערנוואלד : קנורז.
חימן : תסד. תפכ.	פריז :
חל אביב :	כד. כח. נה. קב. קעא. רסו. שכא. חיו.
ראה מפתח מוסדות ערך תומכי תמימים	חלה. תלט. תנו. תפח.

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

נדפס ע"י

הרה"ת ר' יוסף יצחק הכהן וזוגתו מרת שטערנא מרים

בניהם ובנותיהם

שרה רבקה ובעלה הרה"ת ר' שמעי'

ובנותיהם ריזל וחי' מושקא שיחיו קרינסקי

מרדכי זאב הכהן, זלמן שמעון הכהן,

חי' שצעדא, איסר אשר הכהן, זהבה, חנה,

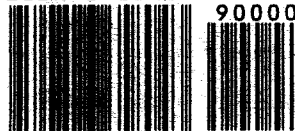
ישראל הכהן, רפאל הכהן וריזל

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

גוטניק

ISBN 0-8266-5804-0

9 780826 658043

90000